Žiuljeta Benconi

MARIJANA

I

romanas

Žiuljeta Benconi

MARIJANA

I

Vilnius ✷ 1994

UDK 840–3
Ba 173

Vertė Marija Jakubėnienė

ISBN 9986–444–08–X (1 tomas)
9986–444–09–8 (4 tomai)

Prologas

1793 metai. Vieniša širdis

Lazdelės galu Elisė Selton pajudino smilkstančias pliauskas. Plykstelėjusi liepsna apėmė pagalius ir tarsi ugninė gyvatė nuvingiavo į juodą židinio aukštį. Sunkiai atsidususi, Elisė atsilošė į krėslo atkaltę. Šį vakarą ji neapkentė viso pasaulio, bet labiausiai - pati savęs. Taip būdavo visada, kai vienatvės našta tapdavo nepakeliama.

Už langų smarkūs vėjo gūsiai lankstė šimtamečių parko medžių viršūnes, viesulu siautė aplink pilį ir gailiai dejavo židinio dūmtraukiuose. Audra pažadino slėpiningus giminės dvaro balsus... Atrodė, jie kyla iš amžių glūdumos pas šią seną panelę, kuri dabar valdė Seltoną. Nebebuvo vyro, kuris išlaikytų kilmingą palikimą, nebebuvo jaunuolio, išdidaus ir optimistiško, turinčio stiprų balsą ir pilnas kišenes, kuriam tokia našta būtų lengva kaip pūkas. Liko tik viena Elisė - trisdešimt aštuonerių metų raiša Elisė, kuriai niekas niekada neprisipažino mylįs. Žinoma, ji nesunkiai galėjo ištekėti, tačiau tie, kuriuos masino Selton Holo prabanga, kėlė jai tokią panieką, kad ji vargu ar būtų galėjusi kada nors paklusti vienam iš jų. Ji visus niekino ir atstūmė ir pamažu tapo atsiskyrėle - visada pilkai apsirengusi, užsisklendusi savo išdidume, paskendusi prisiminimuose.

Trumpam vėjas nurimo. Parko gilumoje pasigirdo duslokas varpelių skimbčiojimas. Didžiulis šuo, kuris snaudė prie senos panelės kojų, padėjęs snukį ant letenų, pramerkė vieną akį. Pažvelgęs į šeimininkę, jis dusliai suurzgė.

- Nurimk! - ištarė Elisė, uždėjusi ranką ant šuns galvos. - Be abejo, tai užtrukęs tarnas, o gal ir fermeris, einantis aplankyti senojo Džimo.

Ji meiliai glostė šunį ir buvo vėl bepaskęstanti savo apmąstymuose, bet šuo nenurimo. Jis klausėsi ištiesęs kaklą,

tarytum instinktyviai sekdamas nežinomąjį, einantį audros glėbyje dejuojančiu parku. Galiausiai šuns elgesys suintrigavo šeimininkę.

- Negi svečias? Kas galėtų atvykti tokiu laiku?

Po kelių akimirkų tyliai pasirodęs vyresnysis liokajus Paris davė atsakymą. Jo veidas, paprastai uždengtas nedrumsčiamo orumo kaukės, šįsyk buvo smarkiai susijaudinęs.

- Miledi, čia atėjo vienas žmogus, keliautojas; jis reikalauja pasimatyti su miledi.

- Kas jis? Ko jam reikia? Pari, jūs aiškiai sunerimęs.

- Tai todėl, kad lankytojas nepaprastas, miledi, tokių pas mus retai pasitaiko. Jis ilgai mane įkalbinėjo, kol aš pagaliau ryžausi sutrukdyti miledi...

- Prie reikalo, Pari, prie reikalo! - sušuko Elisė, nekantriai stuksendama lazdele į grindis. - Iš tiesų, jeigu jūs nesiliausite gražbyliavęs, aš niekada nesužinosiu, kas čia darosi. Jeigu jau išdrįsote mane sutrukdyti, tai trumpai paaiškinkite.

Vyresnysis liokajus buvo toks susijaudinęs, kad jo veidą iškreipė baisi grimasa. Paskui jis su nepaprasta panieka iškošė:

- Miledi, tai prancūzas, katalikų dvasininkas! O ant jo rankų - kūdikis!..

- Ką?.. Pari, jūs iš proto išsikraustėte!

Elisė pakilo. Jos veidas pasidarė pilkas, kaip ir suknelė, žydros akys po tankiais rusvais antakiais degė pasipiktinimu.

- Dvasininkas? Su vaiku? Tikriausiai koks nors policijos persekiojamas bėglys, mėginantis paslėpti savo nuodėmės vaisių. Be to, dar ir prancūzas! Vienas iš tų atstumtųjų, kurie žudo savo bajorus ir nukerta galvą valdovui! Ir jūs manote, kad aš jį priimsiu?..

Elisė Selton buvo tikra protestantė, ji nemėgo katalikų ir ne tik nejautė pasitikėjimo jų ganytojams, bet ir aiškiai šlykštėjosi jais. Ji kalbėjo piktai, nesivaldydama, nepaisydama gero tono taisyklių, ir jos balsas tapo šaižiai šiurkštus. Tuo metu, kai ji paliepė Pariui išvyti atėjūną, bibliotekos durys tyliai atsivėrė, ir įėjo nedidelis, juodai apsirengęs žmogus, nešdamas kažką ant rankų.

- Aš manau, kad jūs vis dėlto priimsite "tai", - tarė jis nedrąsiai. - Negalima atsisakyti to, ką siunčia Dievas.

Įėjusysis buvo smulkaus kūno sudėjimo. Barzda ir dulkės, tirštai nugulusios skruostus, negražiam, neryškių bruožų veidui teikė kažkokį nerimastingumą. Riesta nosis darė veidą žaismingą, ir dėl to šioje neįprastoje situacijoje nuo nepažįstamojo dvelkė tragizmas; jis buvo aiškiai neturtingas. Vis dėlto jo negalėjai pavadinti nei bjauriu, nei prasčioku dėl didelių pilkų akių, labai gražių ir spinduliuojančių, kartu tyrų ir gilių; jo inteligentiškam veidui jos teikė tam tikrą žavesį. Nepaisant pykčio, ledi Selton taip pat pastebėjo taurias jo rankų linijas ir grakščias kojas - visa tai buvo aiškūs kilmės požymiai. Tačiau to neužteko jos pasipiktinimui nuslopinti. Jos išblyškęs veidas tirštai nuraudo.

- Taigi, - pradėjo ji pašaipiai, - jus atsiuntė Dievas? Šaunu, brangusis, jūs pernelyg pasitikite savimi! Pari, pašaukite pagaliau žmones ir ištrenkite šitą Viešpaties pasiuntinį... ir bastardą*, kurį jis slepia po apsiaustu!

Ji tikėjosi, kad nepažįstamasis sutriks, tačiau to neatsitiko. Žmogutis nepajudėjo iš vietos, tik palingavo galva, nenuleisdamas įdėmaus žvilgsnio nuo įpykusios senos panelės.

- Išvykite mane, miledi, jei norite, - pasakė jis ir iš po apsiausto klosčių ištraukė miegantį vaiką, - bet vis dėlto priimkite tai, ką jums siunčia Dievas, nes, kalbėdamas apie Jį, aš turėjau galvoje ne save, o tik ją...

- Manęs nedomina, ką jūs globojate. Man gana ir savų neturtėlių.

- ...ją, - nesutrikdamas tęsė nepažįstamasis, ir jo balse suskambo iškilmingos gaidelės, - kurios vardas yra Marijana Elžbieta d'Aselna... ir kuri yra jūsų dukterėčia!

Elisei Selton pasirodė, kad į ją trenkė perkūnas. Lazdelė, kuria ji rėmėsi, išslydo iš rankų ir su trenksmu nukrito ant parketo. Kalbėdamas žmogelis nusimetė permirkusį nuo lietaus apsiaustą ir priėjo prie židinio. Ugnies atšvaitai apšvietė kūdikio veiduką. Skurdžia antklode susupta mažylė kietai miegojo.

Elisė išsižiojo, norėdama ką nors pasakyti, bet negalėjo ištarti nė žodžio. Ji sumišusi pažvelgė į miegantį vaiką, paskui jos

* Bastardas - viduramžiais Vakarų Europoje - valdovo nesantuokinis sūnus (*vert. past.*).

žvilgsnis nuslydo nepažįstamojo veidu ir galiausiai sustojo ties Pariu, kuris pagarbiai ištiesė jai lazdelę. Ji čiupo ją kaip išsigelbėjimo ratą ir taip smarkiai suspaudė rankoje, kad net sąnariai pabalo.

- Pari, palikite mus! - sumurmėjo ji netikėtai žemu ir kimiu balsu.

Kai durys už vyresniojo liokajaus nugaros užsidarė, ledi Selton paklausė:

- Kas jūs toks?

- Aš markizo d'Aselnos pusbrolis... ir Marijanos krikšto tėvas. Mano vardas Gotjė de Šazėjus, abatas Gotjė de Šazėjus, - patikslino jis, per daug to nepabrėždamas.

- Tokiu atveju atleiskite man už netikusį priėmimą, aš juk negalėjau žinoti... Bet, - pridūrė ji gyvai, - jūs pasakėte, kad šis kūdikis yra mano dukterėčia...

- Marijana - jūsų sesers Anos Selton ir markizo Pjero d'Aselnos, jos vyro, duktė. Miledi, aš atėjau prašyti jūsų pagalbos, kad jūs globotumėte ją. Tai darau tik todėl, kad visame pasaulyje nuo šiol ja pasirūpinti galite tik jūs... ir aš.

Lėtai, nenuleisdama akių nuo abato, Elisė žengė atgal, kol jos virpanti ranka atsirėmė į krėslo alkūnramstį, ir ji sunkiai sudribo.

- Kas atsitiko? Kur mano sesuo... mano svainis? Jeigu jūs atnešėte man jų kūdikį, vadinasi...

Ji nesiryžo baigti sakinio, bet jos balse skambėjo nerimas, ir abatui buvo aišku, kad ji jau suprato. Jo pilkas akis užplūdo ašaros, ir jis su begaliniu gailesčiu pažvelgė į seną panelę. Su savo šviesia šilko suknele ir kvailu baltu kyku, papuoštu žaliais kaspinais, dengiančiais jos kuklią raudonų kaip ugnis plaukų šukuoseną, ji darė dvilypį įspūdį - keistą ir imponuojantį. Grynai instinktyviai ji paslėpė po kėde nesveiką koją. Prieš penkerius metus ji nukrito nuo arklio ir liko raiša - jokios vilties pasveikti nebuvo. Abatas pakankamai gerai išmanė žmogaus sielos reikalus, todėl jis suprato jos sielvartą ir išdidžią vienatvę. Jis labai krimtosi dėl to, kad buvo priverstas didinti jos kančias.

- Atleiskite man, - pašnibždomis ištarė jis, - kad aš atnešiau jums žinią apie nelaimę. Štai jau mėnuo - be abejo, jūs tai

žinote, - kai karalienė Marija Antuanetė užlipo ant ešafoto, jau apšlakstyto jo didenybės jos vyro krauju, nors grupė ištikimų draugų stengėsi apsaugoti ją nuo šios lemties. Jų pastangos buvo tuščios... Po poros dienų kai kurie iš jų gyvybe sumokėjo už atsidavimą teisiajam reikalui. Tarp jų buvo ir markizas d'Aselna...

- O mano sesuo?

- Ji nutarė būti vyro likimo drauge ir leidosi suimama kartu su juo. Gyvenimas be Pjero jai buvo beprasmiškas. Jūs žinote, kaip stipriai, aistringai jie vienas kitą mylėjo. Jie nuėjo ant ešafoto susikibę rankomis, šypsodamiesi, kaip ir tada, kai tuokėsi Versalio koplyčioje.

Jo kalbą nutraukė rauda. Elisės veidu ritosi didelės ašaros, kurių ji nė nemėgino slėpti. Jos atrodė jai tokios natūralios. Ji jau seniai nesąmoningai jautė, kad reikės jas pralieti - nuo tos dienos, kai Ana, jos žavinga jaunesnioji sesuo, taip įsimylėjo gražų prancūzų diplomatą, kad dėl jo atsisakė savo tėvynės, religijos, visko, kas buvo jai brangu iki Pjero d'Aselnos pasirodymo. Gimtinėje Ana turėjo būti hercogienė, bet ji verčiau tapo markize Prancūzijoje ir tuo uždavė širdį seseriai, kuri buvo vyresnė už ją penkiolika metų ir rūpinosi ja po motinos mirties. Nuo to laiko Elisės neapleido nuojauta, kad jos mažylės Anos laukia tragiškas likimas, nors ji ir negalėjo suprasti, iš kur kilo ta nuojauta. Tai, ką jai pranešė abatas de Šazėjus, buvo jos košmarų įsikūnijimas tikrovėje.

Sujaudintas šio gilaus sielvarto, juodais rūbais vilkintis žmogelis stovėjo priešais ją ir mechaniškai sūpavo miegančią mergaitę. Staiga Elisė atsitokėjo. Ji ištiesė į kūdikį virpančias rankas ir atsargiai paėmusi priglaudė prie savo liesos krūtinės, paskui su nesuprantama baime ėmė atidžiai žiūrėti į mažą veiduką, kurį gaubė tamsios purios garbanėlės. Ji atsargiai paglostė pirštu stipriai sugniaužtus mažyčius kumštelius. Užplūdusi švelnumo banga išdžiovino ašaras ant jos negražaus veido.

Tik dabar abatas pajuto silpnumą kojose po daugelio dienų įtampos ir susmuko ant krėslo stebėdamas, kaip paskutinėje Seltonų ainėje nubunda motinos instinktas. Židinio ugnies

nušviestame pailgame rusvų plaukų aprėmintame jos veide atsispindėjo nenusakoma meilė, sumišusi su kančia.

- Į ką ji panaši? - sušnibždėjo Elisė. - Ana buvo blondinė, o šios mergaitės plaukai juodi.

- Ji panaši į tėvą, bet jos akys bus tokios kaip motinos. Jūs pamatysite, kai ji nubus...

Tarsi tik ir laukusi šių žodžių, Marijana atsimerkė ir žaliomis kaip jauno daigelio akimis pažvelgė į tetą. Bet čia jos mažytė nosytė susiraukė, lūpytės persikreipė ir mažylė ėmė verkti. Elisė iš nuostabos krūptelėjo ir vos neišmetė jos iš rankų.

- Dieve mano! Kas jai? Ji nesveika? Aš ją įskaudinau?

Gotjė de Šazėjus nusišypsojo apnuogindamas stiprius baltus dantis.

- Aš manau, kad ji alkana. Šiandien nuo ryto vienintelis jos maistas buvo šaltinio vanduo.

- Žinoma, taip pat ir jūsų! Ką gi aš sau galvoju? Sėdžiu čia, paskendusi savo sielvarte, o tuo metu jūs ir šis mažytis angelas miršta iš bado ir nuovargio.

Po kelių akimirkų pilį gaubusi tyla sprogo. Atskubėjo tarnai. Vienas gavo nurodymą surasti misis Dženkins, kiti - nedelsiant paduoti gausią vakarienę, karštos arbatos ir seno viskio. Pagaliau Paris susiprotėjo, kad reikia paruošti kambarį svečiui iš Prancūzijos. Viskas buvo daroma neįtikimai greitai. Paris dingo, tarnai įnešė gausiai apkrautą stalą ir su tam tikru iškilnumu, kaip ir dera *housekeeper**, pasirodė misis Dženkins, nejauna, solidžių formų moteris. Bet visa jos didybė ištirpo kaip pavasario sniegas, kai ledi Selton padavė jai mažylę.

- Imkite, mano brangioji Dženkins... tai visa, kas mums liko nuo ledi Anos. Prakeikti kraugeriai nužudė ją už tai, kad ji norėjo išgelbėti nelaimingą karalienę. Reikės pasirūpinti mergaite, nes ji neturi daugiau nieko, išskyrus mus... o aš neturiu nieko, išskyrus ją.

Kai visi išėjo, ji atsisuko, ir abatas Šazėjus pamatė, kad ašaros dar tebesirita jos skruostais, tačiau ji prisivertė nusišypsoti ir parodė jam padengtą stalą.

---

* Ekonomei (*angl.*).

- Sėskitės... Pasistiprinkite, o paskui... jūs man viską papasakosite.

Abatas ilgai pasakojo, kaip jis bėgo iš Paryžiaus su kūdikiu, kurį rado pamestą sekcijos narių nusiaubtame d'Aselnų name.

Tuo metu pirmame pilies aukšte, dideliame, mėlynu aksomu išmuštame kambaryje migdėsi išprausta ir šiltu pienu pagirdyta Marijana, čiučiuojama senosios Dženkins. Apimta švelnumo ori moteris lengvai sūpavo mažytį smulkų kūnelį, rūpestingai susuptą į batistą ir nėrinius, kuriais kadaise buvo papuošta kūdikio motina, ir niūniavo seną baladę, išplaukusią iš atminties gelmių.

O, mano ponia, vėl tu atėjai,
Su meile ir su laime į namus...
Tolyn išplaukia vėl laivai,
Tik bangos šniokščia, taško mus...

Ir nežinia, ar šmėkštelėjusiam Anos Selton šešėliui buvo skirti Šekspyro surimuoti senovinės dainos žodžiai, ar vaikui, radusiam prieglobstį pačiame Anglijos provincijos centre. Misis Dženkins akyse spindėjo ašaros, kai ji niūniuodama šypsojosi mažylei.

Taip čia, savo protėvių giminės dvare, atsirado Marijana Abselna, kad praleistų vaikystę ir įleistų šaknis senojoje gerojoje Anglijoje.

Pirmas skyrius

Vestuvių vakaras

Plačiu mostu kunigas palaimino priešais jį nulenktas galvas, kartu tardamas jungtuvių ritualo žodžius. Marijana suprato, kad nuo šiol ji - ištekėjusi moteris. Ją užliejo džiaugsmo banga, beveik šiurpaus, nesulaikomo džiaugsmo... Nuo šios akimirkos ji su kūnu ir dvasia priklauso žmogui, kurį jai išrinko, bet ji nė už ką pasaulyje nenorėjo kito. Šią akimirką, kai jis pirmą kartą palinko prie jos, ji suprato, kad myli jį. Ir nuo šiol ji troško jo su tokia pat aistra, su kokia imdavosi bet kokio darbo, su visu pirmosios meilės įkarščiu.

Jos ranka, ant kurios buvo užmautas vestuvinis žiedas, virpėjo Fransio rankoje. Ji pažvelgė į jį susižavėjimo kupinu žvilgsniu.

- Amžinai! - sušnibždėjo ji. - Kol mirtis mus išskirs.

Jis atlaidžiai nusišypsojo jai, kaip šypsosi suaugęs žmogus atleisdamas vaikui jo naivumą, paskui paspaudė švelnius jos pirštukus ir atleido, padėdamas jai nusiraminti. Prasidėjo mišios.

Jaunoji atidžiai klausėsi pirmųjų žodžių, bet paskui ji užmiršo negudrias apeigas ir visą dėmesį vėl nukreipė į Fransį. Jos žvilgsnį, švytintį iš po puraus ploniausių nėrinių debesies, prikaustė švarus jos vyro profilis. Trisdešimties metų Fransis Kranmeris buvo puikus vyro pavyzdys. Jis buvo aukšto ūgio, ir jo aristokratiškai atsaini gracija galėjo atrodyti moteriška, jei ne tvirtas, sporto ištreniruotas kūnas. Aukšta kakta ir valingas smakras, kurį prilaikė muslino kaklaraištis, švelnino pernelyg ryškų jo kilnaus veido grožį; veide tarsi sustingo begalinio nuobodulio išraiška. Iš nėriniuotų rankogalių kyšančios rankos buvo baltos kaip kardinolo, bet tamsiai mėlynu fraku aptemptas liemuo buvo kovotojo liemuo. Lordas Kranmeris buvo kontrasto įsikūnijimas: angelo galva ir flibustjero* kūnas. Bet visa tai kartu buvo taip žavinga, kad tam žavesiui vargu ar galėjo atsispirti bent viena moteris. Šiaip ar taip, septyniolikmetei Marijanai jis atrodė visiška tobulybė.

Akimirką ji užsimerkė, kad geriau pajustų savo laimę, paskui pažvelgė į altorių, papuoštą vėlyvomis gėlėmis ir rudens žaluma, tarp kurios degė keletas žvakių. Jis buvo įrengtas didžiojoje Selton Holo salėje, nes daug mylių aplinkui nebuvo katalikų bažnyčios ir juo labiau kunigo. Jurgio III Anglija išgyveno vieną iš tų didelių antireliginių krizių, kurios tapo jai įprastos, ir prireikė Velso princo protekcijos, kad katalikė ir protestantas būtų sutuokti pagal dvigubas apeigas. Prieš valandą šią porą palaimino pastorius, o dabar mišias laikė pats abatas Gotjė de Sazėjus. Jokia pasaulio jėga negalėjo jam sukliudyti palaiminti jo krikštadukros santuoką.

Keistos jungtuvės, beje, be jokios prabangos, išskyrus keletą gėlių ir žvakių - vienintelės nuolaidos šios dienos iškilmėms. Viršum neįprasto altoriaus kilo pažįstamos kasdienės dekoracijos: aukštos baltos lubos su paauksuotais lipdiniais, purpuriniai Genujos aksomo apmušalai, turtingi, sunkūs paauksuoti XVII

* Flibustjerai - piratai, jūrų plėšikai ir kontrabandininkai. (*Vert. past.*)

amžiaus baldai, pagaliau didžiuliai paveikslai, kuriuose buvo įamžintos pompastiškos išėjusiųjų iš gyvenimo Seltonų figūros. Visa tai kėlė įspūdį, kad čia vykstanti ceremonija yra nereali, ir tą įspūdį dar labiau stiprino nuotakos suknelė.

Su šiais rūbais Marijanos motina pasirodė Versalyje karaliui Liudvikui XVI ir karalienei Marijai Antuanetei savo ir Pjero Luji d'Aselnos, markizo de Vilnevo, vestuvių dieną. Tai buvo nuostabus apdaras su balto atlaso korsažu, papuoštu rožėmis ir nėriniais, pereinančiais į platų, sidabru ataustos drobės sijoną, dengiantį daugybę apatinių sijonų. Plati stačiakampė iškirptė apnuogino tarp negailestingai suveržto korsažo ir keliomis eilėmis kabančių perlų vėrinio švytintį akinamai baltą kaklą, o nuo aukšto pudruoto, deimantais nusagstyto peruko tarsi kometos uodega leidosi ilgas nėrinių šydas. Puošni suknelė, kurią tada Ana Selton atsiuntė seseriai atminimui ir kuri buvo rūpestingai saugoma, buvo aiškus anachronizmas.

Kai Marijana buvo maža, teta Elisė jai dažnai rodydavo šią suknelę. Ji sunkiai susivaldydavo neverkusi, iš užsieninio lagamino traukdama suknelę, bet jai patikdavo matyti susižavėjimą vaiko veidelyje.

- Kada nors, - sakydavo jinai jai, - tu irgi apsirengsi šia suknele. Taip, taip, duos Dievas, tu būsi laiminga! - tardama šiuos žodžius, ji smarkiai belsdavo lazda į grindis, tarsi įsakydama likimui paklusti jai.

Marijana iš tiesų buvo laiminga, Elisė Selton atkakliai siekė savo užgaidų, bet visa tai liko tik dukterėčios prisiminimuose. Jau savaitė, kaip valdinga, bet kilniadvasiška sena panelė ilsėjosi parko gilumoje glūdinčioje koplyčioje, jos protėvių buveinėje. Ši santuoka buvo jos paskutinė valia, kurios niekas nebūtų drįsęs sulaužyti.

Tą rudens vakarą, kai mirtinai nuvargęs nepažįstamasis įdavė jai į rankas iš bado verkiančią mažytę, vienišos Elisės Selton gyvenimas įgijo prasmę. Nebe pirmos jaunystės panelė, išdidi, aikštinga, dėl nieko nesivaržanti, nesunkiai tapo puikia našlaitės motina. Kartais ją apimdavo tokie karšti švelnumo protrūkiai, kad ji atsibusdavo vidury nakties išpilta šalto prakaito, dusdama nuo minties apie mažylei gresiančius pavojus.

Negalėdama įveikti nerimo, ji tuomet keldavosi, imdavo savo lazdą ir basa, su šokinėjančia už nugaros rusvų plaukų kasa, skubėdavo į gretimą didelį kambarį, kur miegojo Marijana. Ji ilgai stovėdavo prie lovelės ir žiūrėdavo į mergaitę, kuri tapo jos gyvenimo prasme. Paskui, kai košmaro sukeltas siaubas atlėgdavo, kai širdis vėl imdavo ramiai plakti, Elisė Selton grįždavo į lovą, bet nemiegodavo, o ilgai ir karštai dėkodavo Aukščiausiajam už šį nuostabų stebuklą senai damai: už kūdikį tik jai vienai.

Savo išgelbėjimo istoriją Marijana žinojo atmintinai iš begalinių tetos pasakojimų. Elisė Selton buvo nepalenkiama puritonė, jos religiniai principai buvo nepajudinami, bet ji sugebėjo deramai įvertinti narsumą. Savo žygdarbiu abatas de Šazėjus pelnė anglės pagarbą.

- Jis tikras žmogus, tas mažasis kiurė popiežininkas! - baigdama pasakojimą visada sušukdavo ji. - Aš nepadaryčiau geriau!

Jos aktyvumas iš tiesų buvo beribis. Ji dievino arklius ir iki to nelaimingo atsitikimo didesnę laiko dalį praleisdavo balne, jodinėdama po plačias valdas iš vieno galo į kitą ir viską įdėmiai apžiūrinėdama savo mėlynomis akimis, nuo kurių žvilgsnio neprasprūsdavo jokia smulkmena.

Taip pat ir Marijana, vos išmokusi vaikščioti, jau užsiropštė ant ponio, įprato prie šalto vandens, ne tik prausėsi, bet ir maudėsi upėje. Žiemą ir vasarą ji rengėsi vienodai lengvai, bet kokiu oru būdavo vienplaukė, o teturėdama aštuonerius metus pirmą kartą užgujo lapę - tai būtų teikę garbę kiekvienam jaunuoliui, bet jos amžiaus mergaitei buvo pernelyg neortodoksalu. Senukas Dobsas - vyresnysis arklininkas - išmokė ją netgi naudotis šautuvu. Sulaukusi penkiolikos metų, Marijana mokėjo valdyti špagą kaip šventasis Jurgis ir iš dvidešimties žingsnių pataikydavo į taikinį.

Jos dvasios reikalai irgi nebuvo užmiršti: ji mokėjo keletą kalbų, jai savo žinias perteikė istorijos, geografijos, literatūros, muzikos, šokių mokytojai ir ypač dainavimo, nes gamta apdovanojo ją švariu, malonaus tembro balsu. Bet ne tik balsas teikė jai žavesio. Marijana buvo išsilavinusi geriau už daugelį savo

bendraamžių, ji tapo savo tetos pasididžiavimu, nors, deja, turėjo polinkį ryte ryti visus į jos rankas pakliuvusius romanus.

- Ji verta užimti vietą bet kokiame soste! - mėgdavo sakyti sena panelė, savo žodžius akcentuodama stipriais lazdelės smūgiais į grindis.

- Sostai niekada nebuvo patogūs sėdėti, - atsakydavo abatas de Šazėjus, nuolatinis išdidžių ledi Elisės svajonių patikėtinis, - bet nuo tam tikro laiko jų išvis neįmanoma išsaugoti sau!

Jo ir Elisės Selton santykiai buvo nelygūs, įtempti. Dabar, kai viskas taip liūdnai baigėsi, Marijana negalėjo jų neprisiminti be liūdesio. Ledi Selton buvo protestantė iki kaulų smegenų ir absoliučiai nepasitikėjo katalikais, o jų kunigų tiesiog prietaringai bijojo. Ji manė, kad jie yra atsakingi už visus šlykščius inkvizicijos darbus, ir jai visada atrodė, kad nuo jų dvelkia laužų dūmais. Ji nuolat susiremdavo su abatu Gotjė, jų žodinės dvikovos būdavo karštos, nes kiekvienas priešininkas stengdavosi įveikti kitą, nors dėl to ir neturėjo jokių iliuzijų. Elisė triuškindavo žalią Torkvemados* bažnytinę vėliavą, o Gotjė sakydavo griausmingas kalbas apie Henriko VIII laužus, fanatiko Džono Knokso siautėjimus ir, priminęs katalikės Marijos Stiuart kančių kelius, puldavo anglikonų citadelę. Ginčas paprastai baigdavosi abiem pavargus. Ledi Elisė liepdavo atnešti arbatos, o kartu svečio garbei būdavo paduodamas ir seno viskio butelis; paskui, sudarę taikos paliaubas, kovotojai pradėdavo taikesnes kautynes su kortomis rankose už inkrustuoto stalelio, jausdami, kad jų pagarba vienas kitam ne tik nesumažėjo, bet net padidėjo. Tada mergytė vėl imdavo žaisti, ir jai atrodydavo, kad viskas eina į gera šiame geriausiame iš pasaulių, nes tie, kuriuos ji mylėjo, sutarė vienas su kitu.

Nepaisant tetos įsitikinimų, Marijana buvo išauklėta pagal jos tėvo tikėjimo principus. Tiesą sakant, tikybos pamokos - "religiniai karai", kaip juos vadino mergaitė, - būdavo nelabai dažnos. Abatas Gotjė de Šazėjus pasirodydavo Selton Hole retai ir neilgam. Niekas tiksliai nežinojo, ką jis veikia; buvo žinoma tik tiek, kad jis daug keliauja po Vokietiją, Lenkiją ir net Rusiją.

---

* Torkvemada - Ispanijos inkvizicijos vadovas (*vert. past.*).

Visur jis užtrukdavo gan ilgai. Kartais jis apsistodavo įvairiose grafo Brovės rezidencijose; šis grafas po 1795 metų ir po Dofino mirties tapo karaliumi Liudviku XVIII. Abatas gyvendavo Veronoje, Mintaujoje, Švedijoje. Retkarčiais jis pasirodydavo Anglijoje ir visada labai skubėdavo, būdavo santūrus, niekada nesakydavo, kur keliauja. Niekas niekada jo neklausinėjo. Kai praeitą pavasarį monarchas be karalystės įsikūrė Chartvelhauze, abatas tuoj pat apsistojo Anglijoje. Nuo to laiko jis išvykdavo tik neilgam. Aišku, visi jo išvykimai ir grįžimai negalėjo nesudominti Marijanos ir jos tetos. Pastaroji dažnai sušukdavo:

- Aš per daug nenustebsiu, jei paaiškės, kad mažasis kiurė yra slaptasis Romos agentas!

Tačiau kaip tik abatą ji pasišaukė paskutinę savo gyvenimo valandą, suteikusi jam pirmenybę prieš pastorių Harį, kurio ji negalėjo pakęsti ir nevadino kitaip kaip "prakeiktu pasipūtusiu kvailiu". Smarki influenca su sunkiomis komplikacijomis per savaitę atvedė ją iki kapo duobės. Elisė ramiai sutiko artėjančią mirtį, tik apgailestavo, kad ji ateina per anksti.

- Aš turiu dar tiek daug darbų! - dūsavo ji. - Šiaip ar taip, aš noriu, kad praėjus aštuonioms dienoms po mano laidotuvių mano mažoji Marijana susituoktų.

- Taip greitai? Juk aš būsiu čia ir ją prižiūrėsiu, - prieštaravo abatas.

- Jūs? Mano vargšas drauge! Tai būtų tas pats kaip pavesti ją vėjo globai. Kada nors jūs negrįšite iš vienos paslaptingos jūsų kelionės, ir mergaitė liks viena. Ne, ji susižadėjusi, tad sutuokite ją. Aš pasakiau aštuonios dienos! Jūs prižadate tai padaryti?

Abatas Gotjė pažadėjo. Štai kodėl, tesėdamas duotą žodį, jis šį lietingą 1809 metų vakarą tuokė Marijaną d'Aselną ir Fransį Kranmerį.

Stovėdamas priešais altorių su auksinėmis lelijomis išsiuvinėtu balto šilko arnotu, kurį jam paskolino Liudviko XVIII kanauninkas Aleksandras Taleiranas-Perigoras (Napoleono žymiojo ministro dėdė, likęs ištikimas karaliaus valdžiai), abatas Gotjė de Šazėjus iškilmingai atliko apeigas. Nors jis buvo nedidelio ūgio ir smulkaus kūno sudėjimo, tačiau su kunigo rūbais atrodė didingai,

ir tą įspūdį dar paryškino taurūs gestai. Jam buvo keturiasdešimt penkeri metai, tačiau jis atrodė daug jaunesnis, o jo eisena tebebuvo visiškai jaunatviška. Praėjusius metus išdavė tik baltos gijos, išvagojusios jo tankius juodus plaukus aplink tonzūrą. Marijana švelniai žvelgė į šiuos laiko pėdsakus, nes ji miglotai nujautė, kad juos paliko nelengvi metai ir sunkus darbas kitų labui. Dėl to, ką ji žinojo apie jį, ir dėl to, ką spėjo, Marijana jį mylėjo ir buvo jam nepaprastai atsidavusi. Tačiau jos brangusis krikštatėvis visai nesidžiaugė kartu su ja dėl to, kas dabar vyko, ir tai šiek tiek temdė jos laimę. Ji žinojo, kad jis nepritaria šiai santuokai su anglų protestantu, kad jis mieliau norėtų matyti jo vietoje kurį nors jauną emigrantą iš hercogo Berės aplinkos ir kad sutiko su juo tik vykdydamas velionės valią. Be to, jos neapleido nuojauta, kad Fransis Kranmeris nepatinka abatui de Šazėjui kaip žmogus: dvasininkas atliko savo šventą pareigą, bet atliko ją be jokio džiaugsmo.

Kai jis ceremonijos metu nusileido prie jaunos poros, Marijana apdovanojo jį nuginkluojančia šypsena, tarsi kviesdama jį išlyginti raukšles tarp surauktų antakių ir džiaugtis kartu su ja. Jos žvilgsnis, nukreiptas į jį, tarytum sakė: “Aš laiminga, ir aš žinau, kad jūs mane mylite. Kodėl ir jūs negalėtumėte būti laimingas?” Jos nebylus klausimas dvelkė tokiu liūdesiu... Dabar, kai tetos Elisės jau nebebuvo, ji teturėjo jį vienintelį. Ji labai norėjo, kad jis pripažintų jos meilę ir pritartų jai.

Bet abato kaktoje raukšlės neišnyko. Jis susimąstęs žiūrėjo į jaunavedžius, ir Marijana jo akyse matė keistai sumišusius užuojautą, pyktį ir nerimą. Įsivyravusi tyla netikėtai tapo tokia slegianti, kad Gotjė de Šazėjus tai pajuto. Jo suspaustose lūpose šmėstelėjo nelinksma šypsena.

Jis paėmė jaunosios ranką.

- Aš linkiu tau tiek laimės, mano vaike, kiek šioje nuodėmingoje žemėje gali duoti maloningiausias Dievas. Jis vienas žino, kada mes vėl pasimatysime!

- Jūs išvažiuojate? - sunerimusi paklausė jaunoji moteris. - Bet jūs man nieko apie tai nesakėte?

- Aš bijojau sukelti neramumų šiuose namuose ir aptemdyti - net šiek tiek - tavo džiaugsmą. Taip! Aš vykstu į Italiją,

ten mane šaukia pats Šventasis tėvas. Bet nuo šiol tu patikimose savo vyro rankose. Aš tikiuosi, kad jos bus geros.

Frazės pabaiga buvo skirta jaunuoliui. Lordas Kranmeris atlošė galvą, išsitiesė ir nužvelgė abatą nuo galvos iki kojų.

- Manau, jūs tuo neabejojate, abate! - sviedė jis, ir jo balse nuskambėjo iššūkis.

- Marijana dar labai jauna, aš esu tikras, kad ji bus klusni. Kodėl gi ji negalėtų būti laiminga?

- Paklausykite - tai ne viskas. Dar yra savitarpio supratimas, atlaidumas, švelnumas... meilė!

Abiejų vyrų balsuose skambėjo prastai slepiamas pyktis, ir Marijaną tai išgąsdino. Jos vyras ir dvasininkas, laiminantis jų sąjungą, neturėjo pradėti ginčytis prie altoriaus. Ji negalėjo suprasti, kodėl jos krikštatėvis yra priešiškas žmogui, kurį išrinko ledi Elisė. Sielos gilumoje ji spėjo, kad tas priešiškumas kilo ne dėl religijos, o dėl Fransio asmenybės. Bet kodėl? Ką abatas galėjo jam prikišti? Argi lordas Kranmeris nebuvo pats žavingiausias vyras, pats šauniausias, pats narsiausias, labiausiai išsilavinęs, pats... Pradėjusi skaičiuoti savo sužadėtinio teigiamybes, Marijana galiausiai pati susipainiojo. Tačiau jai nereikėjo įsikišti. Abatas de Šazėjus nutraukė pavojingą temą, kreipdamasis į Fransį:

- Aš patikiu ją jums!

- Būkite ramūs, - pasigirdo sausas atsakymas.

Abatas skubiai pakilo prie altoriaus, paėmė taurę ir grįžo į turtingą zakristiją, įrengtą buvusiame ledi Elisės buduare, kuris niekada nebuvo naudojamas pagal savo tiesioginę paskirtį. Jame buvo daugiau medžioklės ir jodinėjimo reikmenų negu pagalvių ir jaukių krėslų.

Tarsi atsikratęs netikėto varžymosi, Fransis nusišypsojo žmonai ir truputį palinkęs pasiūlė jai ranką:

- Eime, mano brangioji?

Vienas šalia kito jie lėtai perėjo per didžiulę salę. Išskyrus grupę sutrikusių tarnų, kurie grūdosi prie dvigubų durų, žmonių buvo nedaug, kaip ir dera per vestuves gedulo metu. Bet dalyvaujančiųjų kokybė nusvėrė kiekybės stoką.

Fransis tvirta ranka privedė žmoną prie Velso princo, atvykusio čia su keliais bičiuliais pagerbti vieno iš savo favoritų jungtuvių. Marijana padarė princui gilų reveransą ir tuo pat metu nustebusi pamatė, kad jis nepadarė jai didelio įspūdžio. Būsimojo karaliaus išvaizda buvo įspūdinga, net šiek tiek didinga, bet artėjantis penkiasdešimtmetis ir fantastiškas apetitas nenumaldomai darė savo - jis buvo beviltiškai nutukęs, o šviesiausiąjį veidą galutinai užliejo violetinė purpurinė spalva. Tauri nosis, valdingas žvilgsnis ir jausminga burna negelbėjo jo karališkosios didenybės - jis darė komišką įspūdį. Kiekvienas Anglijos žmogus, net tokia nekalta būtybė kaip Marijana žinojo, kad princas gyveno palaidą gyvenimą, kad jis buvo oficialiausias dvimoterio pavyzdys, nes iš meilės vedė savo meilužę Merę Ficgerbert ir iš išskaičiavimo princesę Karoliną Braunšveig, kurios visa siela nekentė.

Tas, kurį už akių vadino "Jurgeliu", metė palankų žvilgsnį į jauną moterį, nusišypsojo ir teikėsi palenkti savo apkūnų liemenį, padėdamas jai pasikelti.

- Nuostabi! - ištarė jis skiemenimis. - Jūs tiesiog nuostabi, ledi Kranmer, ir jei aš nebūčiau taip įklimpęs į santuokos liūną, tai, prisiekiu Jurgiu, dėl jūsų susilažinčiau su savo draugu Fransiu. Nuoširdžiai jus sveikinu!

- Dėkoju, jūsų didenybe, - tyliai ištarė Marijana, su pasigėrėjimu įsiklausydama į savo naujo vardo skambesį.

Tuo tarpu princas pratrūko juoktis iš savo paties sąmojo, o kartu su juo - Fransis ir trys džentelmenai, stovėję šalimais sosto įpėdinio. Marijana buvo mačiusi juos jau daug kartų. Jie buvo nuolatiniai princo stalabendriai ir Fransio draugai: lordas Moiras, Orlandas Bridžmenas ir Jurgis Brainas Brumvelis - pastarojo malonus veidas su nepaprastai ilga nosimi ir susuktomis šviesiomis garbanomis švietė viršum nepaprasto kaklaraiščio.

Lordas Kranmeris krūtininiu balsu padėkojo princui už dalyvavimą ir išreiškė viltį, kad jo karališkoji didenybė suteiks garbę Selton Holui - pasiliks dar ir per pietus.

- Iš tiesų ne! - atsakė princas. - Aš pažadėjau ledi Džersei lydėti ją į Hetčitą ir padėti jai išsirinkti naują karietą! Juk nauja karieta - svarbus įvykis, o Londonas toli! Taigi aš važiuoju.

- Jūs mane paliekate? Tokį vakarą?

Marijana su nuostaba pamatė, kaip staiga apimtas pykčio jos vyras suspaudė kumščius. Negi jį taip įskaudino karališkojo svečio atsisakymas pasilikti? O dėl jos, tai ji - priešingai - labai norėjo, kad visi šie žmonės greičiau išeitų ir pagaliau paliktų ją dviese su mylimuoju... Visuose romanuose, kuriuos ji skaitė, jaunavedžiai tik ir svajojo apie tai, kad išvažiuotų svečiai.

Vėl pasigirdo malonus, bet truputį kvailokas princo juokas:

- Negi tu bijai likti vienas vestuvių vakarą? Tiesą sakant, Fransi, tu smarkiai pasikeitei... Bet nusiramink, aš ne visas išvažiuoju. Aš palieku tau geriausiąją savo dalį... Moiras liks, taip pat ir mūsų amerikietis. Ir pagaliau argi su tavimi nėra tavo mielosios pusseserės?

Šį kartą buvo Marijanos eilė sulaikyti nusivylimo grimasą. Lordas Moiras - dabita, elegancijos ir vos ne apatiško abejingumo įsikūnijimas - jai nerūpėjo, bet pakako jai tik kartą žvilgtelėti į tą, kurį princas pavadino amerikiečiu, ir ji pajuto jam antipatiją... Ką jau kalbėti apie "mieląją pusseserę", arogantiškąją Ivę - ta iškart ėmė elgtis su ja kaip su kvailute kaimiete ir iššaukiamai demonstruoti "šeimyninį" artumą Fransiui.

Norėdama paslėpti apmaudą - jos vyras, priešingai, nusiramino, - Marijana nusisuko ir sutiko pašaipų klausiamą amerikiečio žvilgsnį. Jis stovėjo prie lango, už kelių žingsnių nuo princo, susidėjęs rankas už nugaros ir lengvai sukryžiavęs kojas. Atrodė, kad jis pateko čia visai atsitiktinai - taip ryškiai skyrėsi iš kitų vyrų. Kaip tik šis kontrastas pribloškė merginą, kai jį pristatė jai. Beje, erzinamai netvarkingą svetimšalio kostiumą buvo galima laikyti įžeidimu, nes visi kiti buvo nepriekaištingai elegantiškai apsirengę, taip pat ir įdegusią, saulės ir vėjų nugairintą odą greta įmitusių šviesių anglų. Jie buvo didikai, daugiausia - stambūs žemvaldžiai, o jis - paprastas jūreivis, galėjęs valdyti tik laivą, jūros belaisvis, "piratas", - staiga nusprendė Marijana. Ji negalėjo suprasti, kaip Anglijos karaliaus sūnui, būsimajam valdovui teikia malonumą bendravimas su žmogumi, kuris drįso ateiti į vestuves su auliniais batais. Tačiau, nepaisant antipatijos, ji įsidėmėjo jo vardą. Tai buvo Jasonas Boforas. Fransis pasakė jai įprastu atsainiu tonu, kad šis Jasonas yra kilęs iš geros hugenotų ainių Karolinų šeimos, iš tų hugenotų, kurie buvo

išvyti panaikinus Nanto ediktą. Bet Marijana įtarė, kad jos jaunikis yra pernelyg nuolaidus princo aplinkos žmonėms.

- Nepaisant išvaizdos, jis - džentelmenas.

•Tokia buvo kategoriška Fransio išvada, tačiau Marijanos tai neįtikino. Nepaisant nepriekaištingų manierų, Boforo asmenybė buvo kažkuo grėsminga ir nepalenkiama, ir tai ją jaudino. Marijana nuo vaikystės buvo įpratusi prie audringų medžioklės malonumų; jai patiko pažįstamus žmones įsivaizduoti kaip gyvūnus, kuriuos ji mėgo. Fransis jai buvo panašus į grynaveislį žirgą, o Jasonas Boforas - į sakalą: jo buvo plėšrus profilis, žėrinčios akys, perkaręs kūnas, tačiau iš jo sklido pavojinga jėga. Iš po baltų muslino rankogalių kyšančios nervingos įdegusios rankos vertė prisiminti plėšrų žvėries miklumą. Mėlynų akių žvilgsnis buvo nepaprastai sunkus. Per visą ceremoniją Marijana jautė tą žvilgsnį ant savo kaklo, pečių, galvos, ir ją tai baisiai trikdė. Ji bijojo atsakyti į tą žvilgsnį, nes vargu ar būtų galėjusi jį ištverti, nors iš prigimties ir buvo drąsi...

Dabar, žiūrėdamas į ją, jis nusišypsojo. Šlykšti šypsena, iškreipusi vieną lūpų kamputį, apnuogino akinamai baltus dantis. Marijana karštligiškai spaudė vyro ranką. Ši įžūli šypsena pasirodė jai šlykšti ir sukėlė didelį gėdos jausmą, tarsi amerikiečio žvilgsnis turėjo galią įsiskverbti į jos drabužių paslaptį ir stebėti jos jauną kūną. Ji net krūptelėjo pamačiusi, kaip jis išsitiesė ir linguojančia jūreivio eisena pasuko prie jos. Ji apsimetė, kad nepastebi jo, ir nusisuko.

- Ar aš galiu prašyti priimti mano sveikinimus ir palinkėti laimės? - išgirdo ji užpakaly savęs ramų amerikiečio balsą ir pajuto šiltą jo kvapą ant pakaušio.

Marijana sunkiai prisivertė atsisukti, bet leido atsakyti Fransiui. Jo ranka suspaudė rudus Jasono pirštus. Jis sušuko taip nuoširdžiai, kad žmona nustebo:

- Žinoma, brangusis! Draugo linkėjimai nepaprastai vertingi, o aš žinau jūsų širdingumą. Jūs liekate su mumis, ar ne tiesa?

- Su džiaugsmu!

Mėlynos akys tiesiog lipte prilipo prie įtempto Marijanos veido. Jai pasirodė, kad jis jaučia jos nepasitenkinimą ir tuo mėgaujasi. Bet jis taktiškai nutylėjo ir tik nusilenkė, o jaunavedžiai

tuo metu pasuko prie karaliaus Liudviko XVIII pasiuntinių, per kuriuos karalius savotišku būdu pareiškė savo pagarbą emigrantei, dviejų teroro aukų dukrai, jos vestuvių proga. Tai buvo hercogas d'Avaris ir vyskupas de Taleiranas-Perigoras.

Abu jie stovėjo atokiau prie židinio, guosdamiesi išdidžia vienatve dėl karčios emigrantų lemties. Jie buvo apsirengę kukliai, ir tai smarkiai kontrastavo su Velso princo ir jo draugų puošnumu; jie atrodė didingai ir kartu senamadiškai, todėl tarp jų Marijana, nepaprastai žavinga su savo pasenusiu tualetu, tapo svarbiausia figūra. Kai nuotaka padarė reveransą karaliaus pasiuntiniams, Fransiui pasirodė, lyg jie yra Versalyje prieš dvidešimt penkerius metus. Tas pojūtis atsispindėjo jo sveikinime, ištartame su gilia ir nuoširdžia pagarba. Tuo tarpu hercogas d'Avaris lygiu balsu perdavė jaunavedžiams karaliaus sveikinimus, paskui, atsisukęs į Marijaną, senasis didikas pridūrė:

- Jos karališkoji didenybė Angulemo hercogienė teikėsi pareikšti jums ypatingą pagarbą. Hercogienė prašė mane perduoti jums šią atminimo dovaną. - Tai buvo nedidelis mėlynos emalės medalionas, nusagstytas deimantais, o jame įdėta plona šviesių plaukų sruoga. Kadangi Marijana nustebusi žiūrėjo į keistą dovaną, jis pridūrė:

- Tai karalienės Marijos Antuanetės plaukų sruoga, nukirpta prieš pat įvykdant jai mirties bausmę. Hercogienė dovanoja tai jums jūsų kilnios motinos, paaukojusios tada gyvybę už karalienę, atminimui.

Jaunos moters veidą nutvieskė raudonis. Ji nepajėgė ištarti nė žodžio ir padėkojo tik giliu reveransu, o Fransis stengėsi suprasti jos jaudinimosi priežastį. Ją apėmė keistas jausmas. Šie gausūs praeities ženklai prie naujo gyvenimo slenksčio buvo jai veikiau slegiantys negu malonūs; ji aistringai norėjo tą naują gyvenimą pripildyti meilės ir paskirti jį vienintelio žmogaus kultui. Marijanai jos motina buvo tik švelnus fantomas, iš dramblio kaulo miniatiūros besišypsančio veido atspindys, bet šiandien tas atspindys tarsi grasino sunaikinti jos pačios individualybę. Kartais jai kildavo noras paklausti savęs, ar iš tiesų Marijana d'Aselna, o ne Ana Selton ištekėjo už gražuolio Fransio Kranmerio...

Vesdamasis ją į paradinį vestibiulį, kur nuėjo princas, Fransis tyliai kalbėjo, žvilgčiodamas į rankoje suspaustą medalioną:

- Keista dovana jaunajai! Tikiuosi, jūs nesate prietaringa?

Ji žvaliai nusišypsojo, įveikdama akimirkos silpnumą.

- Tai, kas duodama iš tyros širdies, negali atnešti nelaimės. Tai man labai brangi dovana, Fransi!

- Iš tiesų? Ką gi, jums geriau matyti! Bet dėl Dievo meilės, Marijana, paslėpkite šį brangų medalioną kokioje nors dėžutėje ir nesugalvokite jo nešioti. Kas per prakeikta prancūzų manija nuolat gąsdinti siaubingos giljotinos šmėkla? Aš manau, kad ji padeda jiems kurstyti jų pyktį ir keršto jausmą... o gal užmiršti, kad jie - tik praėjusios epochos atšvaitai ir kad viešpatauja Napoleonas?!

- Kaip mažai jūs užjaučiate šiuos nelaiminguosius, kuriems priklausau ir aš, Fransi! Negi jūs užmiršote hercogienės patirtas kančias? Man atrodo keista, kad jūs, anglas, kalbate apie dabartinį imperatorių!

- Aš neapkenčiu Napoleono taip pat stipriai kaip ir užjaučiu hercogienę dėl jos liūdnos lemties, - šaltai paprieštaravo Fransis. - Bet man nepatinka, kai kas bando neigti realybę. Paprasčiau sakant, man atrodo, kad politika - per daug tuščias objektas jūsų žavingai galvutei! Galvokite tik apie tai, kaip patikti man, Marijana, ir užmirškite Revoliucijos aikštę.

Vakarienė Marijanai pasirodė neįtikėtinai ilga ir nuobodi. Mažai svečių, mažai triukšmo... Buvo sunku patikėti, kad tai vestuvių vakarienė. Jaunąją porą supo tik abatas de Šazėjus, lordas Moiras, Jasonas Boforas ir Ivė Sen Alben, bet jie buvo pernelyg skirtingi žmonės, kad galėtų palaikyti gyvą pokalbį. Apribotas kasdieninėmis temomis, jis geso. Abatas kalbėjo mažai; be abejo, jis galvojo apie būsimąją kelionę. Kieme jau laukė paruošta karieta. Amerikietis išvis tylėjo ir žvilgčiojo į Marijaną įdėmiu, slegiančiu žvilgsniu. Ledi Sen Alben, sekdama jaunosios pavyzdžiu, nesikišo į pokalbį.

Plonų pirštų galiukais Ivė mašinaliai ritinėjo duonos gumulėlį raštuota staltiese. Žiūrėdama į ją, Marijana klausė savęs, kodėl ji taip nemėgsta žaviosios Fransio pusseserės.

Ivė Sen Alben buvo švelnumo ir gracijos įsikūnijimas, tačiau ji nuolat primindavo, kad ją ir lordą Kranmerį sieja kraujo ryšiai, o su Marijana elgėsi kaip su ne visai išsivysčiusia mergaite. Ji buvo keleriais metais vyresnė už Marijaną, vidutinio ūgio, bet atrodė aukštesnė negu iš tiesų, nes buvo grakšti kaip nimfa, o jos galvą puošė aukštas šviesiai auksinių garbanų šinjonas. Jos veido bruožai buvo nepaprastai harmoningi. Juos nušvietė meilumu spinduliuojančių tyrų akių žydrynė, bet Ivė kažkuo šokiravo Marijaną, nors jos burna ir atitiko visus grožio kanonus. Gal ta maniera šypsotis, pernelyg panaši į Fransio? O gal ir nepriekaištinga, neįtikėtinai moteriška elegancija? Ivės akivaizdoje jauna mergina visada jautėsi kaip kaimietė.

Šį vakarą buvo dar blogiau. Su savo mezginiuotais sijonais Marijana jautėsi kaip sunki kinų vaza šalia grakščios Tanagros statulėlės. Šie prabangūs, bet neskoningi praėjusių laikų rūbai tik paryškino elegantišką, lengvutę Ivės suknelę iš žydro kaip ir jos akys muslino. Gili iškirptė apnuogino švelnius apvalius pečius; suknelė buvo papuošta krūtinę palaikančia grandine iš labai gražių antikos akmenų, panašių į tuos, kurie prilaikė jos vešlius plaukus. Šį labai paprastą tualetą papildė pritaikytas to paties atspalvio šalis. Bet svarbiausias jos tualeto pranašumas buvo tas, kad galėjai matyti visas jos tarsi nutekinto kūno linijas. Kaip ir dauguma anglių, Ivė Sen Alben laikė savo pareiga nešioti musliną žiemą ir vasarą, nes Napoleonas bjaurėjosi šia medžiaga ir praktiškai uždraudė savo rūmų damoms rodytis su muslino rūbais.

Visi Marijanos prisiminimai, susiję su Ive, prasidėjo nuo muslino. Šios medžiagos - tiktai baltos spalvos - suknele Ivė vilkėjo Bate tą praeitų metų dieną, kai Marijana susitiko ją pirmą kartą. Ledi Elisė, tikėdamasi dvigubos naudos - pasigydyti savo reumatą garsiuosiuose šiltuosiuose vandenyse ir pristatyti jauną dukterėčią gerai draugijai, atsivežė su savimi į Batą gerokai užsispyrusią Marijaną, kuri buvo nepatenkinta, kad ją privertė palikti mėgstamus miškus. Jaunoji mergina iškart pasijuto nejaukiai, atsidūrusi elegantiškoje minioje, užplūdusioje šį gydomaisiais vandenimis garsėjantį miestą. Čia buvo pernelyg daug triukšmo, žmonių, apkalbų, išsipusčiusių plepių moterų ir

dabitiškų dendžių su jų liguistu nuoboduliu ir buku kortų pomėgiu.

-Kartą rytą Milsonstryte, kai abi moterys grįžo karieta šį tą nusipirkusios, ledi Elisė kažką šūktelėjo ir liepė vežėjui sustoti. Šalimais ėjo nepažįstama pora, ir staiga Marijana pajuto, kad jos širdis ėmė neįprastai daužytis. Moteris buvo gražuolė - be jokios abejonės, - ir atrodė nepaprastai elegantiškai su balta suknele ir neregėta skrybėlaite iš itališkų šiaudelių, uždengta plonu mezginių šydu. Bet jaunoji mergina pažvelgė į ją tik iš pavydo. Jos palydovas tikriausiai buvo gražiausias vyras žemėje. Beje, tai jam džiaugsmingai šūktelėjo ledi Selton.

- Fransi, Fransi Kranmeri!.. Kaip aš džiaugiuosi vėl jus matydama, brangusis berniuk! Tik nesakykite, kad nepažinote manęs!

Šypsena nušvietė dailų nepažįstamojo veidą, kurio bruožuose slypėjo panieka.

- Ledi Selton! - sušuko jis savo ruožtu. - Kokios gali būti abejonės! Anglijoje daug moterų, bet, garbės žodis, Elisė Selton - tik viena. Reiškiu nuoširdžią pagarbą, brangioji drauge...

Ir nusiėmęs aukštą skrybėlę jis pasilenkė norėdamas pabučiuoti senos panelės ranką, o jos veidą - didžiausiam jos dukterėčios nustebimui - nutvieskė raudonis. Tuo tarpu jaunuolis klausiamai žvelgė į Marijaną, ir ji staiga tirštai nuraudo nepaprastai sutrikusi. Ji buvo apsirengusi paprasta, kukliai išsiuvinėta kolenkoro suknele ir pasijuto labai nejaukiai. Palyginimas su gražiąja nepažįstamąja buvo toks jai nenaudingas, kad ji stačiai mirė iš gėdos ir nepajėgė ištarti nė vieno rišlaus žodžio, kai teta pristatė ją šiam "brangiajam Fransiui, mano geriausio praeities draugo sūnui!", o paskui jo "žavingai pusseserei ledi Sen Alben".

Keletas skubiai ištartų frazių, ir jie išsiskyrė pasikeitę adresais ir pažadėję vėl susitikti. Tolstant karietai Marijana vos sulaikė ašaras. Ją apėmė neįveikiamas noras patikti šiam gražuoliui, patraukti jo dėmesį, nustebinti, pavergti... o jam, be abejo, ji pasirodė tik buka pensiono auklėtinė. Matydama aiškų Marijanos sumišimą, ledi Elisė ėmė ją erzinti.

- Tačiau, - pridūrė ji atsidususi, - kitaip ir būti negalėjo. Šie Kranmeriai neapsakomai žavingi, o Fransis - gyvas savo

tėvo portretas. Prieš trisdešimt metų niekas negalėjo lenktyniauti su Ričardu Kranmeriu.

- Jis turėjo didelį pasisekimą? - paklausė Marijana slopiu balsu.

- Visos moterys kraustėsi iš proto dėl jo, visos be išimties... deja!

Pokalbis tuo ir baigėsi. Ledi Elisė nutilo ir paskendo prisiminimuose, o jaunoji mergina nedrįso trikdyti tylos. Truputį vėliau ji sužinojo iš Dženkins - senosios pilies ekonomės, - kad kadaise jos teta beprotiškai aistringai mylėjo Ričardą Kranmerį ir tikėjosi už jo ištekėti. Bet gražuolis lordas įsimylėjo Aną, Marijanos motiną, o Ana jau mylėjo prancūzų diplomatą. Kai jos ranka buvo pažadėta Pjerui d'Aselnai, lordas Kranmeris pasitraukė. Jis išvyko į Indiją. Ten jis vedė ir ten gimė Fransis. Jaunuolis prieš dešimt metų atvažiavo norėdamas perimti nedidelį palikimą netoli Selton Holo. Jis aplankė ledi Selton, ir abipusė aistra arkliams juos suartino. Paskui jis pardavė savo nedidelį dvarą - pagrindinį turtą - ir išvyko į jį masinusį Londoną. Nuo to laiko jo niekas nematė...

- Ir, be abejo, nepamatys iki kito atsitiktinio susitikimo... po dešimt metų! - atsiduso Marijana.

Bet ji suklydo. Fransis ne tik aplankė savo senąją pažįstamą viloje, kurią ji nuomavo sezonui Bate, bet jau rugsėjo mėnesį atvažiavo į Selton Holą.

Šie vizitai džiugino jaunąją merginą. Jos romantiškoje vaizduotėje Fransis buvo tai Tristanas, tai Lanselotas, tai riteris Gulbinas, atplaukęs iš tolimų upių, kad sutraukytų ją nelaisvėje laikančias užburtas grandines. Jis buvo šimtą kartų nuostabesnis už visus Apskritojo stalo riterius ir, žinoma, už Merliną ir karalių Artūrą. Netrukus ji aiškiai įsisvajojo. Laiką tarp jo apsilankymų ji užpildė fantastiškais žaidimais, kur jis buvo pagrindinis herojus. Beje, Fransis buvo jai labai meilus. Didžiausiam jos džiaugsmui, jis kartais ilgiau užsibūdavo su ja, norėdamas paplepėti. Jis klausinėjo apie jos gyvenimą, pomėgius, ir ji gėdijosi savo pasakojimų apie šunis, arklius, miškus - gėdijosi pasakoti svečiui iš Londono, kuris įkūnijo tai, kas karalystėje buvo laikoma nuostabiausia ir kilniausia... Jis darė

jai tokį įspūdį, kad kai sykį ledi Elisė paprašė ją padainuoti Fransiui, ji nepajėgė išspausti nė garso. Paprastai linksma, guvi ir kupina gyvenimo džiaugsmo, jo akivaizdoje ji tapo nedrąsi ir nevikri. Tiesa, tąsyk Ivė lydėjo pusbrolį, ir tai, kad ji, išsikvėpinusi, buvo čia, nesuteikė Marijanai pasitikėjimo. Gražuolė pusseserė, elegantiška, grakšti ir nepaprastai žavinga, gadino jai nervus. Ji buvo panaši į fėją Vivijaną... Bet Marijanai niekada nepatiko fėja Vivijana!

Pergalę ji pasiekė per lapių medžioklę, kai visą dieną jodinėjo su Fransiu po šlapias pievas ir mėlynus miškus. Ivė nemėgo jodinėti ir lydėjo juos iš tolo, karietoje su ledi Elise. Fransis buvo visiškai Marijanos žinioje, ir ji vos nemirė iš laimės, kai jis pagyrė ją kaip nepriekaištingą jojikę.

- Aš pažįstu nedaug vyrų, kurie jodinėja taip gerai, kaip jūs, - pasakė jis jai, - ir nė vienos moters!

Jo balse, jo žvilgsnyje buvo tiek nuoširdumo ir šilumos, kad merginos širdį užplūdo džiaugsmas. Tą akmirką jis kalbėjo kaip tikras įsimylėjėlis. Atsakydama ji jam nuoširdžiai nusišypsojo.

- Man patinka joti šalia jūsų, Fransi... Ir man atrodo, kad aš galėčiau taip joti iki žemės krašto.

- Jūs iš tiesų taip manote?

- Taip... žinoma... Argi aš sakyčiau, jei taip negalvočiau? Aš nepratusi meluoti.

Fransis nieko neatsakė. Jis tik palinko prie jos, įdėmiai žvelgdamas jai į veidą, ir ji pirmą sykį nesutriko dėl jo žvilgsnio. Jis tebetylėjo, bet kai išsitiesė, jo lūpomis nuslydo trumpas šypsnys.

- Ką gi, turėsime galvoje! - ištarė jis.

Paskui jis spustelėjo arklį pentinais, leisdamas Marijanai pačiai nuspręsti, ar ji neleptelėjo kokios kvailystės.

Po tos medžioklės jis kurį laiką dingo. Netikėta tetos liga privertė jaunąją merginą jį užmiršti. Kartą vakare prieš dvi dienas iki mirties ledi Elisė pasišaukė dukterėčią.

- Aš žinau, kad greitai mirsiu, mažyle, - pasakė ji jai, - bet aš taip pat žinau, kad galiu išeiti rami, nes nepalieku tavęs vienos.

- Ką jūs norite pasakyti?

- Kad Fransis prašė mane tavo rankos ir kad tu už jo ištekėsi.

- Aš? Bet... juk jis niekada man nesimeilino!

- Patylėk! Aš neturiu daug laiko. Tu būsi laiminga, ištekėjusi už tokio žmogaus kaip jis. Jam dvidešimt aštuoneri metai, jis bus tau atrama ir vadovas - to reikia tavo jaunystei... Pagaliau, atiduodama tave jam, aš atitaisau likimo klaidą. Fransis neturi turto, jis gaus mūsų... Jis kartu su tavimi bus Seltono šeimininkas... ir aš, kai mane užkas parko gilumoje, būsiu laiminga žinodama, kad man brangus dvaras jūsų rankose, jūsų abiejų... Taip aš visiems laikams liksiu su jumis...

Pokalbio išvarginta, ledi Elisė nusisuko į sieną ir daugiau nieko nepasakė. Marijana išėjo iš kambario apimta keisto jausmo - džiaugsmo, sumišusio su baime. Ją apstulbino tai, kad Fransis norėjo vesti ją, kuklią provincialę, nors jis galėjo išsirinkti bet kurią sostinės gražuolę. Tai sukėlė jai nuostabų pergalės jausmą. Ji jautė, kaip ją tuo pet metu apima išdidumas ir nerimas.

"Aš niekada negalėsiu prilygti jam, - pamanė ji. - Kaip elgtis, kad šalia jo neatrodyčiau nevikri, kad nesukelčiau jam pašaipios šypsenos?"

Ši baimė vėl apėmė Marijaną vestuvių pietų metu. Su išdidžiu džiaugsmu ji žvilgčiojo į Fransį, sėdėjusį priešais ją aukštame namų šeimininko krėsle, kuris ilgą laiką stovėjo tuščias. Jis atsisėdo į jį taip lengvai ir laisvai, kad Marijana susižavėjo. O dėl jos, tai ji labai jaudinosi dėl to, kad užėmė dvaro šeimininkės vietą, kurioje ji visą gyvenimą matė sėdinčią savo tetą.

Jos mintis nutraukė švelnus Ivės balsas.

- Aš manau, kad mums jau metas išeiti, Marijana, ir palikti šiuos ponus ramiai rūkyti ir gerti.

Jaunoji krūptelėjo. Ji pastebėjo, kad visi žiūri į ją, kad tarnai jau pastatė ant stalo portveino ir brendžio butelius. Ji paraudo ir skubiai pakilo; jai buvo nesmagu, kad užmiršo laiką.

- Žinoma, - pasakė ji, - mes paliekame jus... Aš eisiu pailsėti į savo kambarį... truputį pavargau.

Ji nejautė pagrindo po kojomis. Aiškiai nervindamasi, ji priėjo atsisveikinti su abatu de Šazėjumi, kuris tylėdamas ją apkabino, nes negalėjo įveikti susijaudinimo, ir linktelėjo kitiems.

Maldaujamu žvilgsniu Marijana pažvelgė į Fransį, tarsi prašydama jį per ilgai neužsibūti su svečiais. Ši naktis buvo vestuvių naktis ir visa priklausė jai; niekas neturėjo teisės atimti iš jos bent dalelę... Bet Fransis tik nusišypsojo jai. Abi moterys išėjo. Marijanai atrodė, kad jos milžiniško sijono šilkas švokščia kaip miško audra. Ji norėjo kuo greičiau jį nusimesti, norėjo kuo greičiau likti viena. Priėjusi prie laiptų, ji atsisuko į Ivę ir sugavo jos žvilgsnį; jaunoji moteris žiūrėjo į ją vos pastebimai šypsodamasi puikiomis lūpomis:

- Labos nakties! - šiurkščiai pasakė Marijana sutrikusi. - Atleiskite, kad palieku jus taip anksti, bet aš pavargau ir...

- Ir jūs norite pasiruoštî nuostabiausiai jūsų gyvenimo nakčiai! - pabaigė Ivė ir piktdžiugiškai sukrizeno, tuo įskaudindama jaunąją. - Jūs teisi: Fransis - sunkus žmogus...

Po tokios tiesios užuominos Marijanos veidą nutvieskė raudonis, bet ji neatsakė. Sugriebusi savo neįtikėtinai plačių sijonų padurkus, ji užbėgo laiptais, o paskui ją, tarsi kometos uodega, nupleveno nėriniuotas nuostabus šydas. Iki pat miegamojo durų ją vijosi erzinantis Ivės juokas.

Antras skyrius

Dvikova

Kambarys buvo panašus į miniatiūrinį archipelagą. Pintinės su mezginiais, didžiulis atlaso sijonas, žilvičio vytelių niekučiai, daugybė apatinių sijonų išmargino kambarį baltomis dėmėmis. Apsirengusi paprastu batisto chalatu, Marijana žiūrėjo į savo atvaizdą veidrodyje: visai suaugusi mergina, brunetė, verta gailesčio tokioje epochoje, kai pasisekimą turėjo vien tik blondinės, be to, truputį liesoka. Jos kojos buvo ilgos, klubai siauri, o liemuo - liekniausias visoje Jungtinėje karalystėje. Jos griežtų, išdidžių bruožų veidas su aukštais skruostikauliais buvo neįprastos formos, panašus į širdį. Truputį įkypos kaip japonių akys išdidžiai pakeltais plonų antakių apvadais buvo jūros bangos spalvos su auksinėmis kibirkštėlėmis. Neįprastas jų atspalvis nevalingai traukė dėmesį, kaip ir jų nerami, maištinga išraiška; vis dėlto, nepaisant šių “keistumų”, Marijanai jos veidas būtų patikęs, jei ne didelė

geidulinga burna ir matinė šviesios ambros spalvos oda, dariusi ją panašią į čigonę ir, jos nuomone, viską gadinusi. Grožio kanonai reikalavo, kad ant skruostų lelijų ir rožių žydėtų daugiau negu vienuolyno sode, ir gitanos veido spalva varė Marijaną į neviltį, nustelbdama nepriekaištingas rankas ir net sunkią juodą plaukų kupetą, tankią ir šilkinę, kuri krito žemiau juosmens... Savo išorę Marijana paveldėjo iš tėvo.

Jos motina buvo visai šviesi, bet merginos kraujuje seni Overnės syvai, kuriuose tebebuvo gyva Mauritanijos Abdermano riterių atmintis, susimaišė su Florencijos protėvių krauju ir nugalėjo švelniosios britės Anos Selton prigimtį.

Marijana karčiai dūsavo, ji dar tebematė priešais save ilgesingą Ivės Sen Alben grožį. Ji mėgino nusiraminti įtikinėdama save, kad Fransis pasirinko ją, vadinasi, jinai jam patinka. Tačiau jis dar niekada nesakė, kad myli ją, ir ji nepastebėjo jo aistros ženklų. Tiesa, galimas daiktas, kad tam nebuvo ir laiko... Viskas įvyko taip greitai! Tuo tarpu Marijana prie šios jaudinančios nakties slenksčio jautėsi kaip prie kranto nežinomos šalies, pilnos spąstų, nežinomybės ir pavojų. Knygose, kurias ji mėgo skaityti, jaunavedžių naktys buvo aprašomos itin santūriai: jaunoji žmona pasirodydavo nukaitusi, gėdingai nuleidusi akis, bet būtinai kupina vidinės šviesos, kurią Marijana veltui stengėsi savyje surasti.

Ji nusisuko nuo veidrodžio ir nusišypsojo misis Dženkins, kuri niekam neperleido teisės paruošti savo "mažylę" šiai didžiajai nakčiai ir dabar tvarkė išmėtytus rūbus. Ekonomė irgi nusišypsojo.

- Jūs tokia graži, mis Marijana, - pasakė ji drąsinamai. - Nereikia būti tokiai liūdnai!

- Aš neliūdžiu, Dženkins... tiesiog nervinuosi. Jūs nežinote, ar tie ponai dar neišėjo iš valgomojo?

- Tuojau pažiūrėsiu.

Prisikrovusi baltinių, Dženkins išėjo, o Marijana mechaniškai priėjo prie lango. Naktis buvo tamsi, be žvaigždžių. Ilgi rūko kuokštai plaukiojo po parką kaip vaiduokliai. Beveik nieko nesimatė, bet mergina ir nematydama įsivaizdavo Selton Holo pieveles, jų melsvai žalias platybes, vos vos tepaliestas rudens šalnų. Ji žinojo, kad jos nusidriekia toli ir pranyksta tamsiame šimtamečių ąžuolų šešėlyje. Toliau plytėjo nuolaidžios, galingais

miškais apaugusios Devono kalvos, kur taip gera būdavo šuoliuoti gainiojantis sprunkančią lapę arba elnią. Marijanai patiko šis žiemos pranašas - ūkanų metas, ji mėgo sėdėti prie laužo, kuriame kepdavo kaštonai, mėgo beprotišką šuoliavimą ant užšalusių tvenkinių plynės tarp šerkšnotų meldų, - visa tai, kas buvo jos paprasta vaiko ir merginos laimė. Iki šios dienos vakaro Marijana dar nesuprato, kaip stipriai ji mylėjo šį seną dvarą ir šią tipišką Anglijos kaimo vietovę su jos nuokalniomis raudonžemio kalvomis, kurių prieglobstyje prabėgo jos - našlaitės - vaikystė. Ji norėjo dabar prieš šią naktį, kai atsiduos Fransiui, nubėgti į mišką ir pasisemti iš medžių stebuklingos jėgos, kuri padėtų įveikti begalinę baimę ir nerimą. Šią jaudinančią valandą jaunoji suprato, kad ji tiesiog bijo, baisiai bijo apvilti "jį", pasirodyti negrabi ar nepakankamai patraukli. Jeigu Fransis bent kartą, bent vienintelį kartą būtų apkabinęs ją anksčiau! Jeigu jis būtų šnabždėjęs jai meilės žodžius, kurie sukelia pasitikėjimą ir padeda įveikti gėdingumą!.. Bet ne, jis visada buvo nepriekaištingai pagarbus, žinoma, širdingai pagarbus, tačiau Marijana dar nė sykio nepastebėjo pilkose savo sužadėtinio akyse tos aistringos liepsnos, kurią ji taip norėjo įžiebti jose. Be abejo, ši naktis suteiks jai viską: bus jaudinantys ir ramintantys žodžiai, valdingos ir švelnios glamonės. Nuo viso to laukimo jai džiūvo burna, šalo rankos ir kojos. Be abejo, mergina niekada nebuvo taip pasiruošusi būti nuolanki, savo vyrą dievinanti vergė, nes jautė, kad dėl Fransio meilės ji viskam pasiryžusi!

Matyt, ji nelabai aiškiai įsivaizdavo, ką reiškia "priklausyti kam nors". Tetos Elisės nebebuvo, ir ji negalėjo to paklausti jos, tarus, kad teta buvo kompetentinga šiuo klausimu, na, o senoji Dženkins tikriausiai nieko nežinojo. Bet Marijana pati droviai spėjo, kad ši būsena turi sukelti joje tokią metamorfozę, kuri visiškai pakeis jos pasaulio sampratą. Ar ji taip pat mylės laukus ir miškus, jei Fransis nemyli jų? Lengvas atidaromų durų girgžtelėjimas nutraukė jos svajones. Grįžo Dženkins, ir Marijana, pasitraukusi nuo lango, staigiai atsisuko į ją.

- Na, - paklausė ji, - kurgi jie? Mūsų svečiai jau išsiskirstė po savo kambarius?

Misis Dženkins atsakė ne iš karto. Ji nusiėmė akinius ir ėmė juos rūpestingai valyti. Merginai tuoj pat šovė mintis, kad kažkas atsitiko. Dženkins visada taip darė, kai nežinodavo, ką atsakyti ir ieškodavo tinkamų žodžių.

- Na, kas gi? - nekantravo Marijana.

- Beveik visi išsiskirstė, miledi, - pagaliau ištarė ekonomė, dėdamasi ant nosies akinius.

- Beveik visi? O kas gi dar liko apačioje?

- Jūsų vyras... ir tas svetimšalis iš Amerikos.

Įžeista jaunoji sukando lūpas. Kuo amerikietis galėjo sudominti Fransį, kad sulaikytų jį tokią valandą, kai jis turėjo galvoti tik apie jaunąją žmoną? Be abejo, Jasonas Boforas buvo paskutinis, apie kurį ji būtų norėjusi kalbėti šią akimirką.

- Jie užtruko prie portveino butelių?

- Ne. Jie lošimų kambaryje.

- Jie lošia tokiu metu?

Išvydusi nepatiklią Marijanos veido išraišką, misis Dženkins bejėgiškai skėstelėjo rankomis. Marijana norėjo kažką sakyti, bet apsigalvojo. Ji lėtai apsisuko ir vėl priėjo prie lango. Ji nenorėjo parodyti savo nusivylimo net senajai Dženkins, kuri ją užaugino. Kaip galėjo Fransis leisti laiką prie kvailo kortų lošimo, kai ji laukė jo, virpėdama iš jausmo, kuris spaudė vidurius ir kėlė širdies skausmą.

- Jis lošia! - iškošė ji pro dantis. - Jis lošia, o aš... aš laukiu...

Ji pajuto staiga užsiplieskiantį pyktį. Teta Elisė labiausiai vertino mandagumą, ir ji nepakęstų tokios Fransio elgsenos. Juo labiau taip nesielgė romanų herojai. Žinoma, tai buvo nereikšmingas incidentas, bet jis dar labiau pabrėžė tuštumą, likusią po senos panelės mirties, ir dukterėčios vienatvę.

“Aš turiu tik jį, - karčiai pagalvojo ji. - Kaip jis to nesupranta? Man taip... taip reikia jo!”

Ji stipriai užsimerkė, norėdama sulaikyti besiveržiančias ašaras. Tarp jos geriausių savybių nebuvo kantrybės, ir ji sunkiai tvardė norą pulti žemyn ir išplėšti savo vyrą iš Boforo draugijos; ją nepaprastai erzino mintis, kad jis gaišta laiką su amerikiečiu. Nemalonu buvo jau tai, kad Boforas jautė, jog jo buvimas

namuose kėlė jei ne grėsmę, tai bent jau jos nuojautą. Galimas daiktas, dėl to kalta jos antipatija jam. Nors ji ir mėgino nusiraminti, nerimastis nepraėjo.

- Gal leisite padėti jums atsigulti? - pasigirdo už nugaros nedrąsus misis Dženkins balsas. - Bus geriau... padoriau, jeigu jūs gulėsite lovoje, kai ateis milordas.

- Kada jis ateis? - piktai sviedė Marijana. - Ir ar išvis ateis?

Ji kentėjo tuo pat metu ir dėl įžeistos savigarbos, ir dėl meilės.

Negi ji taip mažai reiškė Fransio akyse? Gal jo meilės samprata buvo visai kitokia negu septyniolikmetės merginos?.. Čia jai pagailo Dženkins, kuri su skausminga veido išraiška stebėjo ją.

- Aš visai nenoriu gultis, - pridūrė ji ramiai, bet tas ramumas kainavo jai nemažai pastangų. - Verčiau dar pasėdėsiu. Bet jūs, mano brangioji Dženkins, eikite miegoti. Aš... aš truputį paskaitysiu...

Patvirtindama šiuos žodžius, ji paėmė iš spintos pirmą pasitaikiusią po ranka knygą, įsitaisė krėsle ir nusišypsojo. Jos šypsena misis Dženkins neapgavo. Ji pernelyg gerai pažinojo Marijaną ir suprato, jog ši bando kitus įtikinti tuo, kuo pati netiki. Tačiau gerai buvo bent tai, kad jaunoji moteris rodo tinkamo elgesio pavyzdį tokiu momentu, kai, Dženkins nuomone, jos vyras aiškiai to stokoja. Ji daugiau nieko nesakė, tik nusilenkė ir iškilmingai ištarusi "ramios nakties, miledi", švelniai nusišypsojo ir išėjo.

Vos tik už jos nugaros užsidarė durys, Marijana sviedė knygą į kampą ir prapliupo graudžiai verkti.

Negi kortų partija gali taip ilgai trukti? Per dvi valandas Marijana jau padarė viską, kam ją galėjo paskatinti nusivylimas ir didėjantis nervingumas. Nuo nepaliaujamo vaikščiojimo po kambarį jai drebėjo kojos, nosinaitę ji dantimis sudraskė į skutelius, veidą turėjo nusiprausti, kad panaikintų ašarų upelių pėdsakus. Dabar, rausvomis akimis ir degančiais skruostais, ji prisipažino sau, kad jai baisu...

Toks vėlavimas nepaaiškinamas! Joks kortų lošimas negalėjo būti pasiteisinimas vestuvių vakarą. Galbūt Fransiui kažkas atsitiko... Merginos vaizduotė ėmė piešti vieną po kito baisesnius spėjimus... Gal jis susirgo? Ją apėmė neįveikiamas noras bėgti žemyn pažiūrėti, kas jam atsitiko. Bet prie slenksčio savigarbos liekanos ją sulaikė. Jei Fransis salone iš tiesų lošia tą kvailą vistą, ji atrodytų juokingai.

Susitvardžiusi jaunoji nutarė imtis vienintelio dalyko, kuris šioje situacijoje nežeidė jos savigarbos: uždaryti duris, atsigulti į lovą, užgesinti šviesą ir miegoti... ar bent apsimesti miegančia, nes pyktis ir nuoskauda vargu ar leis jai užmigti.

Namuose visur tvyrojo tyla. Pro pusiau pravertus langus atsklisdavo užmiegančios sodybos garsai. Miško gilumoje suaidėjo vėlyvo lelio klyksmas. Marijana priėjo prie durų, užkišo skląstį ir bėgdama nusimetusi chalatą krito ant lovos. Bet vos ji spėjo nuleisti savo tamsią galvą ant nėrinių pagalvės, prieš tai niekinamai nusviedusi ant grindų Fransiui skirtą pagalvę, kai į duris tyliai pabeldė.

Širdis ėmė pasiutusiai daužytis krūtinėje, ir ji apmirė nežinodama, ką daryti. Ją draskė įvairūs jausmai: pyktis skatino apsimesti miegančia ir neatidaryti durų, o meilė stūmė išskėstomis rankomis pasitikti tą, kurio ji taip laukė. Vėl pasigirdo beldimas. Marijana daugiau negalėjo ištverti. Nuslydusi nuo lovos, ji basa pribėgo prie durų, atidarė jas ir... iš nuostabos šūktelėjusi atšlijo. Ant slenksčio stovėjo ne Fransis, o Jasonas Boforas.

- Ar galiu įeiti minutei? - paklausė amerikietis, ir šypsena atskleidė stiprius baltus dantis. - Man reikia pasikalbėti su jumis.

Staiga susivokusi, kad persišviečiantys naktiniai marškiniai praktiškai nepridengia jos kūno paslapčių, Marijana iš siaubo suriko, puolė prie chalato ir skubiai užsisiautė juo. Paskendusi nėrinių ir batisto jūroje, ji pakankamai nusiramino, kad galėtų akis į akį sutikti nelauktą svečią. Ji buvo tokia įsiutusi, kad jos balsas skambėjo pykčiu, kai ji paklausė:

- Matyt, vizitas tokią valandą jums neatrodo nederamas, pone, antraip jūs nebūtumėte išdrįsęs belsti į mano duris. Ką jūs galite pasakyti pakankamai svarbaus, kas pateisintų jūsų poelgį? Aš laukiu savo vyro ir...

- Kaip tik aš ir atėjau pasakyti, kad jis neateis... bent jau šią naktį!

Per vieną akimirką grįžo visi Marijanos nuogąstavimai, ir ji skaudžiai papriekaištavo sau, kad juos atmetė. Kažkas atsitiko jos Fransiui! Bet ji nespėjo suvokti savo būgštavimų: amerikietis skaitė iš jos akių.

- Ne, - tarė jis, - jam neatsitiko nieko blogo.

- Tuomet jūs prigirdėte jį iki sąmonės netekimo ir dabar jis girtas?

Nesulaukęs leidimo, Jasonas įėjo ir rūpestingai uždarė paskui save duris, nekreipdamas dėmesio į surauktus Marijanos antakius. Jis jau buvo kambaryje, dar jai nespėjus pastebėti, kad jis įėjo. Paskui jis priėjo prie jos ir nusijuokė.

- Kokį išsiauklėjimą jūs gavote, madam? Jūsų manymu, vienintelis dalykas, kuris gali sulaikyti vyrą prie jaunavedžių kambario slenksčio, tai girtavimas? Kur, po velnių, jus mokė gerų manierų?

- Kas jums darbo dėl mano išsiauklėjimo? - sušuko mergina, įžeista amerikiečio juoko. - Tik pasakykite, kas atsitiko Fransiui, ir nešdinkitės!

Jasonas nusivaipė ir prikando lūpą.

- Aiškus dalykas, svetingumas nėra viena iš jūsų dorybių? Tačiau tam, ką aš turiu pasakyti, prireiks nemažai laiko... ir pastangų. Galima?

Su aiškia ironija nusilenkęs, jis įsitaisė didžiuliame krėsle, kuris stovėjo prie židinio, ištiesė prieš save ilgas kojas, apautas auliniais batais, paskui pažvelgė į merginą.

Ji stovėjo lovos galvūgalyje susidėjusi rankas ant krūtinės ir stengėsi įveikti kylantį įniršį, o jos akys spindėjo kaip smaragdai. Kurį laiką atėjūnas mąsliai žiūrėjo į ją, nerasdamas žodžių šios žydinčios jaunystės akivaizdoje, gal dėl kažko dar labiau jaudinančio, paslaptingo. Ši mergina turėjo grynakraujo gyvulio graciją, kurią švelnino šiltas moteriškumas, palietęs slapčiausias amerikiečio sielos stygas. Jis prisiminė - irgi ne be pasitenkinimo - tą nuostabų akimirkos reginį, kurį jinai ką tik dovanojo jam, kai atidarė duris. Bet kuo ilgiau jis žiūrėjo į ją, tuo labiau

pyko ant Fransio Kranmerio ir ant savęs, kad dėl jų abiejų kaltės pateko į neįmanomą padėtį.

Tuo tarpu jo nebylus egzaminas išmušė Marijaną iš vėžių ir jos kantrybė trūko.

- Pone, - prabilo ji karštai, - jeigu jūs tuoj pat neišeisite iš mano kambario, tai būsite išmestas iš čia; tai padarys jei ne mano vyras, kuris, kaip jūs sakote, neateis, tai mano tarnai.

- Jumis dėtas aš to nedaryčiau. Mes - jūs, jūsų vyras ir jūsų nuolankus tarnas - ir taip jau patekome į gana keblią situaciją; kam dar reikia naktinio skandalo? Leiskite savo tarnams ramiai miegoti ir išklausykite manęs. Malonėkite atsisėsti į šitą krėslą. Aš jau sakiau, kad mums reikia labai rimtai pasikalbėti, ir aš prašau jus kantriai išklausyti manęs.

Jo veide neliko nė žymės pašaipumo. Žydrų jūreivio akių žvilgsnis pasidarė kietas kaip akmuo. Jis paliepė, ir Marijana automatiškai pakluso jam. Ji lėtai priėjo prie krėslo ir atsisėdo, prisiversdama nusiraminti. Jos instinktas jai kuždėjo, kad atsitiko kažkas, kas pareikalaus iš jos visiškai kontroliuoti visus savo jausmus. Ji giliai atsiduso.

- Klausau jūsų, - ištarė ji šaltai. - Bet kalbėkite trumpai! Aš pavargau.

- Neatrodo. Paklausykite, ledi Kranmer, - jis sąmoningai pabrėžė vardą, - tai, ką jūs sužinosite, gal pasirodys jums keista, bet aš manau, kad jūs sugebėsite nedrebėdama sutikti kai kurias aplinkybes... gana netikėtas.

- Labai malonu! Iš kur jūsų tokia gera nuomonė apie mane? - pašaipiai paklausė Marijana, stengdamasi apsimestine ironija nuslėpti didėjantį nerimą.

Į kurią pusę lenkia šis žmogus?

- Kadangi mano gyvenimas yra rūstus, aš išmokau nustatyti bet kurio padaro pranašumus, - sausai atsakė Boforas.

- Tada liaukitės tuščiažodžiavęs ir kalbėkite. Ką jūs norite man pranešti?

- Gerai. Mes su jūsų vyru šį vakarą lošėme kortomis.

- Vistą? Aš žinau... ir, man atrodo, keletą valandų.

- Iš tiesų. Mes lošėme, ir Fransis pralošė!

Gražias merginos lūpas iškreipė paniekos kupina grimasa. Ji suprato, kur lenkia amerikietis. Tik tai? Tiesiog pinigų klausimas...

- Aš nesuprantu, kodėl jūs man tai sakote. Mano vyras pralošė... jis sumokės, štai ir viskas!

- Jis jau sumokėjo, bet kalba eina ne apie jį. Jūs irgi turėsite mokėti.

- Ką jūs norite pasakyti?

- Kad lordas Kranmeris pralošė ne tik tą nedidelį turtą, kurį jis turėjo, bet ir viską, ką jūs davėte jam kaip kraitį.

- Ką? - sušuko mirtinai išblyškusi Marijana.

- Jis pralošė jūsų turtą, jūsų žemes, kurių savininku neseniai tapo, šią pilį su viskuo kas joje yra... ir dar daugiau, - beveik šaukė Boforas, staiga apimtas merginą sukrėtusio įniršio.

Ji atsistojo, bet jos kojos taip virpėjo, kad ji turėjo atsiremti į krėslą. Staiga ji pajuto, kad yra panardinta į beprotybės okeaną, kur viskas verčiasi kūliais. Net jos kambario sienos neteko stabilumo ir ėmė suktis pašėlusiu sarabandos ritmu.

Žinoma, ji ne kartą girdėjo, kaip teta ir abatas de Šazėjus su apgailestavimu pasakojo apie pražūtingą lošimų aistrą, apėmusią Anglijos jaunimą, apie nesibaigiančius azartiškus lošimus, kurių metu iš rankų į rankas eidavo visi turtai, apie absurdiškas lažybas neįtikėčiausiomis dingstimis, kai ant kortos būdavo statoma viskas, net ir gyvybė. Bet jai niekada nebūtų atėję į galvą, kad Fransis, toks kilnus, toks šaltakraujis ir nepaprastai susitvardantis, galėjo prieiti iki tokios beprotybės. Tai buvo neįmanoma! Tai negalėjo atsitikti! Nė už ką!

Ji nužvelgė Boforą pykčio ir paniekos kupinu žvilgsniu.

- Jūs meluojate! - ištarė ji kuo ramiausiai. - Mano vyras negali taip pasielgti!

- Ką jūs apie tai žinote? Ar jūs seniai pažįstate žmogų, kuris šiandien vedė jus?

- Mano teta pažinojo jį nuo vaikystės. Man to gana.

- Kas gali pasigirti žinąs slapčiausius šališkos moters motyvus? Aš manau, jog ledi Selton niekada negirdėjo, kad Fransis Kranmeris yra aistringas lošėjas. Šiaip ar taip, - pridūrė amerikietis tvirtesniu tonu, - aš jums nesumelavau. Jūsų vyras pralošė viską, ką jūs turite... ir dar daugiau!

Marijana klausė jūreivio vis labiau nekantraudama. Jo familiarumas, atkaklus žydrų akių žvilgsnis buvo jai nemalonūs, bet frazės pabaiga privertė ją suklusti.

- Jūs jau antrą kartą ištariate šiuos nesuprantamus žodžius. Ką jūs norite pasakyti tais savo "ir dar daugiau"?

Jasonas Boforas atsakė ne iš karto. Jis suprato, kad mergina įsitempusi kaip styga, gal net priėjusi ribą. Bet jis taip pat sužinojo, kad ji gali ištverti bet kokį sukrėtimą, ir tai jam patiko. Jis mėgo kovoti su garbingu priešininku.

- Tad ko gi jūs laukiate? - išdidžiai paklausė Marijana. - Gal jūs staiga išsigandote ir galvojate, kaip geriau sumeluoti?

- Aš tik klausiu savęs, - lėtai tarė amerikietis, - kaip jūs priimsite tolesnius mano... taip sakant, prisipažinimus?

- Kalbėkite kaip norite, tik greičiau!

- Kai lordas Kranmeris pralošė viską, kai jau neturėjo iš ko lošti, jis panoro pykčio apimtas vienu mostu susigrąžinti viską, ką prarado. Jis pasiūlė man vietoj viso to, ką pralošė, daug vertingesnį dalyką...

Jis vėl nutilo, tarsi įsiklausydamas į paskutinius žodžius, kurie šių skaisčių akių akivaizdoje įgijo baisią prasmę, o siaubo apimta Marijana netekusi žado negalėjo pasiūlyti jam tęsti. Jos "ką" buvo tik iškvėptas oras.

- Jus, - tyliai atsakė Boforas.

Vienas skiemuo, tik vienas vienintelis skiemuo, bet jis kaip ugnis nudegino Marijaną, kaip visai iš arti paleista pistoleto kulka. Jai pasirodė, kad ji netenka sąmonės, ir bijodama pargriūti ji ėmė trauktis atatupsta, suledėjusiomis rankomis graibydamasi už savęs atramos, kol pajuto raminamą židinio sienelės šilumą. Šį sykį ji buvo įsitikinusi, kad eina iš proto, jei tik jis, šitas niekšas, nėra beprotis. Bet jis buvo toks ramus, toks savimi pasitikintis, o jos savitvardos laivas skendo. Ją apėmė pasišlykštėjimo banga, jai pasidarė koktu. Laimei, namo sienos tebebuvo savo vietoje, ji pajuto jų tvirtumą po rankomis, į jas buvo galima atsiremti, antraip ji būtų įtikėjusi, kad sapnuoja košmarišką sapną. Ji su neapykanta pažvelgė Boforui tiesiai į veidą.

- Jei aš nepraradau proto, pone, vadinasi, jūs jį praradote. Argi aš vergė, kurią galima įsigeidus parduoti arba išmainyti? Net jei lordas Kranmeris buvo toks niekšingas ar toks beprotis, kad pastatė ant kortos tik šiandien įgytą turtą, jis galėjo pralošti vien tai, kas jam priklauso... o aš jam nepriklausau! - išrėkė ji tokiu įniršio kupinu balsu, kad amerikietis krūptelėjo.

- Pagal įstatymą jūs priklausote jam, - pradėjo jis saldžiu balsu. - Ir be reikalo nesipiktinkite: ant kortos ne jūs buvote pastatyta, ne jūsų gyvenimas, o... vien tik ši naktis, kuri dabar priklauso man. Paskutinis laimėjimas davė man teisę susitikti čia su jumis vietoj jūsų vyro... ir atlikti jo pareigą!

To buvo jau per daug! Kas yra kada nors girdėjęs tokius dalykus? Net švelniosios Klarisės Garlou budelis, šlykštus Lovelasas, apie kurio nuotykius Marijana visai neseniai skaitė, niekada nebūtų išdrįsęs ištarti tokių nepadorių žodžių! Kokiai moterų rūšiai priskyrė ją šis gėdą praradęs užsienietis?

Marijana visu ūgiu išsitiesė ir pabandė prisiminti skambius, bet jai nesuprantamus keiksmus, kuriais kartais kieme apsisvaidydavo arklininkai. Jai atrodė, kad tai padės nusiraminti. Bet ji nieko neprisiminė ir tik valdingu mostu parodė į duris.

- Išeikite, - tepasakė ji.

Užuot paklausęs Jasonas Boforas paėmė kėdę ir keliu atsirėmė į ją. Marijana pamatė, kaip pabalo jo įdegusių rankų pirštai, kuriais jis įsikibo į kėdės atkaltę.

- Ne, - ramiai atsakė jis. Paskui, žavėdamasis šia grakščia balta figūra ir prisiminęs tą akimirką, kai pamatė jos kūną, jis tęsė: - Paklausykite manęs... Pabandykite išklausyti mane be pykčio. Juk jūs nemylite šio pasipūtusio dabitos ir egoisto, jūs negalite jo mylėti!

- Aš nesiruošiu aptarinėti su jumis savo jausmų... ir dar kartą prašau išeiti!

Amerikietis sukando žandikaulius. Ši mergiūkštė mėgino pažeminti jį savo valdingomis manieromis. Supykęs daugiau ant savęs negu ant jos, jis pratrūko:

- Tuo blogiau jums! - suriko jis. - Bet kuriuo atveju jūs esate jam prarasta! Jokia moteris negali mylėti žmogaus, kuris drįso pastatyti ant kortos pirmąją jos meilės naktį... jei tik ji

nėra tokia pat niekinga kaip ir jis. Jo sutikimu jūs priklausote man visą šią naktį. Tad eime, eime su manimi!.. Pasinaudokite šia naktimi, kuriai jis davė jums laisvę! Aš nepaliesiu jūsų, bet aš nuvešiu jus toli nuo jo, į savo šalį... Aš padarysiu jus laimingą... Priešais mus vandenynas, kuris visam laikui atskirs jus nuo šio negarbingo žmogaus...

- Ir sujungs mane su kitu, ne ką garbingesniu! - įgėlė Marijana, pamažu atgaudama šaltakraujiškumą, o jūreivis tuo tarpu vis labiau aistrinosi.

Pirmą kartą gyvenime ji pajuto savo galią vyrui, pakankamą bent jau tam, kad priverstų šį nemalonų amerikietį taukšti nesąmones. Ji neatsispyrė natūraliai pagundai išbandyti jį.

- Jeigu jūs, pone, peršatės man iš riteriškų paskatų, tai galite įrodyti savo riteriškumą paprastesniu būdu.

Kai netikėtai sukilusi jo aistra buvo kaipmat numalšinta, Jasonas Boforas sausai paklausė:

- Kokiu?

- Grąžinkite man šią pilį, visą turtą, kurį jūs įsigijote taip negarbingai. Šie turtai priklausė lordui Kranmeriui pernelyg trumpai, kad jis galėtų juos valdyti. Tada, suprantama, aš galėsiu galvoti apie jus ne tik be pykčio, bet netgi su prielankumu. O dėl to, kad aš bent valandai atsiduočiau jums, man atrodo, jūs pats niekada tuo netikėjote.

Amerikiečio akyse švystelėjo pyktis. Jo sakališkas profilis pasidarė dar kietesnis. Jis nusisuko, galbūt norėdamas atsispirti šios moters-vaiko kerinčiam žavesiui; nors ji atrodė naivi, tačiau parodė nepaprasto šaltakraujiškumo pavyzdį.

- Tai neįmanoma! - pasakė jis dusliai. - Lošimas atnešė man neregėtą sėkmę. Mano laivas "Savanos gražuolė" sudužo į jūsų Kornuelo uolas. Iš skęstančio laivo išsigelbėjo tik trys, o viskas, kas man priklausė, liko ten. Už jūsų žemes gautų pinigų man pakaks įsigyti naujam laivui, ekipažui, proviantui, kroviniams... Tačiau...

Jis staigiai pasisuko ir nužvelgė ją aistringu žvilgsniu, jo aistra buvo stipresnė už proto balsą.

- Tačiau, - tęsė jis staiga užkimusiu balsu, - aš grąžinu jums šias žemes ir pilį, aš iš proto einu, kad tik jūs sutiktumėte

sumokėti man paskutinę skolą: padovanokite man šią naktį... ir auštant aš išvyksiu. Jūs turėsite viską.

Kalbėdamas jis lėtai artėjo prie jos, pakerėtas šio balto kaip sniegas stebuklo, šios karališkos gracijos. Marijanos sąmonėje tarsi žaibas švystelėjo tai, kas galėjo atsitikti: tik valanda šio žmogaus glėbyje, ir jis pradings, palikęs ją vieną vėl atgautame Selton Hole. Bet čia pat ją užplūdo įtarumo ir nepasitikėjimo banga, ir ji pajuto, kad daug vandens turės nutekėti, kol ji vėl galės kuo nors tikėti. Kas gali jai garantuoti, kad auštant, patenkinęs savo gyvulišką geismą, kurį net nekalta mergina galėjo įskaityti jūreivio veide - neslepiamą, šaukiantį geismą, - kas gali garantuoti, kad šis žmogus tesės žodį ir grąžins tai, kas, kaip jis sako, jam yra taip reikalinga? Ką tik jis žadėjo neliesti jos, jeigu ji išvyks kartu su juo, o dabar išdrįso pareikšti savo gėdingas pretenzijas!

Jasonui artėjant prie jos, jos mintys pašėlusiu viesulu sukosi galvoje. Kai jis palietė ją, Marijana krūptelėjo iš pasišlykštėjimo.

- Niekada! - sušuko ji. - Imkite viską, kas čia yra, jeigu jau sakote, kad tai priklauso jums, bet nelieskite manęs. Nei jūs, nei kas nors kitas! Rytoj rytą jūs galite išvyti mus iš čia: lordą Kranmerį ir mane... bet iki to laiko aš būsiu viena savo lovoje.

Rankos, jau pasirengusios suspausti ją glėbyje, nusviro. Jasonas didelėmis pastangomis sutramdė save. Marijana matė, kaip jo liesą, ką tik aistros įaudrintą veidą uždengia akmeninė paniekos kaukė. Jis gūžtelėjo pečiais.

- Jūs kvailutė, ledi Kranmer! Ir vis dėlto jūs ir jūsų kilnus vyras esate nuostabi pora. Linkiu jums didžiausios laimės pasaulyje! Manau, jūs greitai sužinosite, kokia laimė gyventi šalia žmogaus, pakankamai turinčio gyvenimo patirties, kuriam jūs nuo šiol tapote beverte preke. Beje, tai jūsų reikalas! Jūs galite likti čia dar keletą dienų, kol mano patikėtiniai ims valdyti dvarą. O dėl manęs, tai aš tuoj pat išvykstu. Sudie...

Jis atsainiai nusilenkė, pasisuko ir nuėjo prie durų. Marijana nevalingai žengtelėjo įkandin šio žmogaus, kuris išsinešė su savimi - tarsi paprastą bagažą - visus jos vaikystės prisiminimus, visa tai, kas buvo jai brangu. Ji ilgesingai pagalvojo apie ledi

Elisę, kuri taip mylėjo savo dvarą ir nuo šiol ilsėsis ramybėje, kaip ir kiti Seltonai, svetimoje žemėje. Bet ji nė nemanė prašyti malonės. Jos išdidumas protestavo prieš tai. Kylanti rauda suspaudė jos gerklę.

- Aš neapkenčiu jūsų! - išstenėjo ji, sukandusi dantis. - Jūs neįsivaizduojate, kaip aš nekenčiu jūsų! Vienintelis mano noras - pamatyti jus mirusį, ir kol aš gyva, jus persekios mano neapykanta!

Jis vėl atsisuko, nužvelgė ją nuo galvos iki kojų ir pašaipiai šyptelėjo lūpų kampučiu.

- Galite manęs nekęsti kiek tik norite, ledi Kranmer! Man šimtą kartų geriau neapykanta negu abejingumas. Beje, argi nesakoma, kad moters lūpos saugo tikrąjį meilės skonį? Ir iš tiesų... kodėl gi tuo neįsitikinus?

Anksčiau negu Marijana galėjo nuspėti jo ketinimus, jis trimis didžiuliais žingsniais įveikė juos skyrusį nuotolį ir jėga apglėbė ją. Vos kvapą atgaunanti mergina pasijuto geležinio glėbio nelaisvėje, o jos lūpas valdingai užspaudė kieta burna. Ji įnirtingai priešinosi, bet Jasonas ją tvirtai laikė, ir nepaisant atkaklių jos pastangų ištrūkti, viskas buvo veltui. Jai atrodė, kad jos kūnu srūva tai karštos, tai ledinės bangos, sukeldamos nepažįstamus ir jaudinančius pojūčius. Visai nesąmoningai Marijanos priešinimasis silpo, geso. Ši burna buvo tokia šilta po viso ją užgriuvusio šalčio. Ir staiga jis keistai tapo nuolaidus, myluojantis... Marijana su jauduliu pajuto, kaip švelni ranka nuslydo per jos kaklą ir paniro į šilkinę plaukų jūrą, apglėbė jos galvą. Tai buvo kaip sapnas... vis dėlto žavus sapnas...

Paskui staiga ji pasijuto laisva... stovėjo vatinėmis kojomis ir virpančia galva, viena svyruojančiame pasaulyje. Visai šalia jos nuskambėjo šlykštus pasityčiojantis amerikiečio juokas.

- Dėkoju už palankumą, mano brangioji ledi Marijana, bet jūs man skolinga vieną naktį, neužmirškite to! Kada nors aš pareikalausiu atsiskaityti... Būtų pernelyg didelis nuostolis praleisti galimybę pažinti meilės džiaugsmą su tokia moterimi kaip jūs, nes jūs sukurta meilei.

Išgirdusi lengvą durų trinktelėjimą, iš gėdos nuraudusi Marijana atsimerkė, nes buvo užsimerkusi, kad nematytų pašaipaus savo

budelio veido. Jis išvažiavo. Pagaliau ji liko viena, tačiau tai buvo atstumtosios vienatvė, Marijana pasijuto esanti tarp griuvėsių. Jai nieko nebeliko nei iš buvusio gyvenimo, nei iš jos vaikystės: namas, turtai, meilė ir net jos brangiausios svajonės - viskas buvo sugriauta vienu smūgiu. Liko truputis vėjo nešiojamų dar šiltų pelenų. Dvaras buvo parduotas tam, kad jūroje atsirastų vienu laivu daugiau! Po jos langu pasigirdo arklio kanopų kaukšėjimas, nutolo ir išnyko. Nereikėjo žiūrėti, ji ir taip žinojo, kad tai nušuoliavo nelaimę jiems užtraukęs Jasonas Boforas. Dabar Marijanai reikėjo pamąstyti apie savo varganą padėtį, į kurią jis ją įstūmė... Stengdamasi nusiraminti, ji atsisėdo į krėslą, kuriame ką tik sėdėjo amerikietis. Aplink ją ir visoje pilyje viešpatavo visiška tyla.

Po pusvalandžio atsipeikėjusi nuo liūdnų minčių, ji pasijuto, tarsi būtų vėl atėjusi į pasaulį per baisias gimdymo kančias. Iš jaunos ir naivios Marijanos, kuri stačia galva puolė į pirmosios meilės okeaną, daugiau nieko neliko.

Dabar ją apėmė viską nustelbiantis pyktis - pyktis, šaukiantis keršyti. Ir šį keršto geismą Marijana nutarė patenkinti tuoj pat. Fransis ją išdavė, pardavė ir pažemino. Už tai jis turi sumokėti.

Ji nusimetė chalatą ir baltinius, nes jų jau nereikėjo, ir užsivilko tamsiai žalią jodinėjimo kostiumą. Paskubomis susiglosčiusi vešlius plaukus, ji išėjo iš kambario. Koridoriuje ją apgaubė slegianti tyla, laukimo tyla, kaip miške prieš audrą, kai visa, kas gyva, nuščiūva.

Užsimetusi ant rankos amazonės šleifą, Marijana - lengvas šešėlis šešėlių pasaulyje - lipo ąžuoliniaii laiptais taip, kad nė viena lentelė nesugirgždėtų. Nusileidusi ant paskutinio laiptelio, ji neryžtingai sustojo. Visur buvo taip tamsu! Kuriame kambaryje gali būti Fransis? Jis atvažiavo į Selton Holą likus valandai iki ceremonijos, ir jam nepaskyrė specialaus kambario.

Jautrią merginos klausą pasiekė stiklo skambčiojimas. Dabar ji nesvyruodama patraukė į savo tetos buduarą ir atidarė duris. Fransis buvo ten.

Pusiau gulėdamas giliame krėsle ir elegantiškais batais apautas kojas užsikėlęs ant žaliu aksomu apdengto stalo, nustatyto buteliais ir taurėmis aplink didžiulį bronzinį kandeliabrą, jis

sėdėjo nugara į duris ir negirdėjo, kaip įėjo Marijana. Ji stabtelėjo ant slenksčio ir nauju žvilgsniu pažvelgė į žmogų, kurio pavarde vadinosi. Jos širdį staiga pervėrė skausmas, ir ji suprato, kad nusivylimas ir pyktis nepajėgs užmušti jos meilės. Žinoma, Fransis buvo jai šlykštus, kaip ir tas laukinis augalas, ryjantis vabzdžius ir smulkius gyvius, kurio susigniaužiančias mirtinai blyškias šakas ji matė lordo Monmuto oranžerijoje Bate. Jos meilė jam buvo panaši į nuodingą gėlelę, kurią ji nutarė nuo šiol išrauti, net jei dėl to jos širdis bus amžinai sužeista. Bet skausmas bus nepakeliamas!

Apimta baisaus įsiūčio, sumišusio su kančia,ji žiūrėjo į švarų savo vyro profilį, švelnių kontūrų lūpas, taip ir nepadovanojusias jai išsvajotų bučinių, grakščias rankas, dabar laikančias pilną taurę, pro kurią Fransis žvilgčiojo į židinio liepsną. Šios rankos jau niekada neglamonės jos, nes ji tvirtai pasiryžo nužudyti Fransį Kranmerį.

Palikusi ramybėje besiilsintį vyrą, Marijana apžvelgė nuostabų buduarą, pilną medžioklės reikmenų ir ginklų. Jos žvilgsnis sustojo prie vienos šio kambario puošmenos: tai buvo kilimas su puikiomis Milano špagomis, kuriomis mergina ne kartą naudojosi galynėdamasi su senuoju Dobsu, savo mokytoju. Ji tyliai priėjo ir nukabino vieną iš jų su jai pažįstama plona ir stipria geležte. Tvirčiau suspaudusi rankeną ir įsitikinusi, kad ji rankoje neslydinėja, Marijana priėjo prie vyro. Špaga lengvai galėjo perkirsti krėslo apmušalą ir pasiekti jame sėdintį žmogų. Marijana ruošėsi be jokio sąžinės graužimo smogti iš užpakalio, kaip budelis, kirviu nukertantis prie jo kojų klūpančios aukos galvą. Ji pati įvykdys teisingumą!.. Šis žmogus išdavė ją, jis padarė ją nelaimingą. Ir jis turi mirti. Ji pakėlė ranką... Špagos smaigalys palietė krėslo odą.

Bet staiga jos ranka suglebo. Špaga nusileido žemyn. Ne!.. Ji negalėjo taip, iš už nugaros, smogti žmogui, kuriam ji paskelbė mirties nuosprendį. Ji nekentė jo visa savo paniekintos meilės jėga, bet su tokia pat jėga ji atstūmė mintį nužudyti klastingai, nedavus aukai net mažiausios galimybės išsigelbėti. Jos įgimtas dorumas pasipriešino tokiai supaprastintai egzekucijai, net jei Fransis ir šimtą kartų jos nusipelnė.

Jai kilo mintis. Jeigu jau jos sąžinė reikalauja, kad kaltininkas turėtų bent kokį šansą, kodėl neprivertus jo kautis dvikovoje? Marijana meistriškai valdė špagą ir tvirtai tikėjo savo jėgomis. Turėdama pranašumą net prieš treniruotą vyrą, ji visiškai galėjo įveikti jį ir nukauti. O jei Fransis bus stipresnis už ją, jeigu jis laimės, ji nesigailėdama mirs ir nusineš savo nepaliestą tyrumą ir pražudytą meilę į šalį, kur daugiau niekas neturi reikšmės.

Ji išėjo iš šešėlio, kurį metė krėslas, ir šmaukštelėjo orą špaga. Geležtės švilpesys privertė Fransį atsisukti. Jis pažvelgė į merginą su neapsimestine nuostaba, kurią tuoj pat pakeitė pašaipi šypsena.

- Tai bent drabužiai pirmajai vestuvių nakčiai!.. Ką jūs čia vaizduojate?

Ir tai viskas, ką jis galėjo pasakyti jai po to, kai taip begėdiškai pasielgė! Jis turėjo bent šiek tiek suglumti! Bet ne, jis ramiai ilsėjosi, daug puikiau nusiteikęs negu paprastai! Ir jis dar išdrįso šaipytis iš jos!

Tramdydama pasipiktinimą, Marijana šaltai ištarė niekinamos ironijos kupinus žodžius:

- Jūs pralošėte mane tarsi pinigų maišą, pardavėte kaip vergę. Ir vis dėlto manote, kad neturite duoti man jokių paaiškinimų?

- Tik tiek?

Su nuobodžiaujančia šypsena Fransis Kranmeris patogiai įsitaisė krėsle, pastatė ant stalo taurę ir susidėjo rankas ant pilvo, lyg ruošdamasis ramiai nusnūsti.

- Tas Boforas tikras romantikas! Jis buvo pasiryžęs dėl jūsų statyti ant kortos visas Golkondos brangenybes.

- Kurių jis neturi.

- Iš tikrųjų! Bet aš esu tikras, kad jeigu jis būtų pralaimėjęs, tai būtų jas pagrobęs, kad sumokėtų už jus visą kainą. Velniai griebtų, brangioji, jūsų toks gerbėjas... Nelaimei, pralaimėjau aš. Ką padarysi, būna nesėkmingų dienų!

Pašaipus tonas pakurstė Marijanos pyktį. Šis į ją pasisukęs gražus besišypsantis veidas kėlė jai tik pasidygėjimą, daugiau nieko.

- Ir jūs tikėjotės, kad aš sumokėsiu už tai, ką jūs pralošėte? - paklausė ji pasipiktinusi.

- Žinoma, ne! Jūs esate aukštos kilmės, nors ir pusiau prancūzė. Aš buvau tikras, kad jūs išmesite mūsų amerikietį pro duris. Ir aš buvau teisus, nes girdėjau, kad jis išjojo, o jūs čia! Bet kokio velnio jūs sukinėjate šią špagą? Padėkite ją, brangioji, kol neatsitiko nieko nemalonaus.

Jis mieguistai ištiesė ranką, prisipylė taurę ir prinešė ją prie burnos. Marijana pamatė tamsiai raudonas dėmes, kuriomis buvo išmuštas aristokratiškas Fransio veidas, ir pasidygėjo. Iki visiško girtumo buvo visai netoli... Virpančiais pirštais jis atsirišo savo aukštą muslino kaklaraištį. Sunkiai įveikdama pasišlykštėjimą, ji stebėjo kaip jis iki paskutinio lašo išsiurbė gintarinį gėrimą, paskui sausai sukomandavo:

- Stokitės!

Jis tik klausiamai pakėlė antakį.

- O! Man atsistoti? Kam gi?

- Aš manau, jūs neketinate kautis sėdėdamas krėsle?

Tai sakydama, ji paėmė kitą špagą ir nusviedė jam. Jis sugriebė ją ore, ir dėl to įžeistos merginos pyktis dar labiau padidėjo. Jis nebuvo toks girtas, kad netektų miklumo. Jis net negalėjo gėdingai atsiprašyti dėl savo bejėgiškumo. Su apsimestine nuostaba jis apžiūrinėjo spindinčią geležtę.

- Man kautis? Bet su kuo?

- Su manimi! Gyviau, pone, kelkitės! Jūs drįsote lošti iš manęs ir tuo mirtinai įžeidėte mane. Dabar jūs turite man atsiskaityti. Mano vardas neleidžia palikti įžeidėjo nenubausto.

- Tai mano vardą jūs nuo šiol nešiojate... ir aš turiu teisę daryti su savo žmona tai, ką panorėsiu, - šiurkščiai atrėžė Fransis. - Man priklauso jūsų kūnas, siela ir turtas. O jūs tik... mano žmona! Liaukitės vaidinusi kvailutę ir palikite ramybėje ginklą, su kuriuo jūs nežinote, ką daryti.

Niekinamai šypsodamasi, Marijana paėmė pirštais špagos smaigalį ir ėmė atsainiai žaisti su lanksčia geležtimi.

- Aš neprašau jus žaisti "poros ar lieko", lordai Kranmeri. Ir čia kalba eina ne apie jūsų vardą. Aš daugiau nenoriu jo girdėti! Jis kelia man pasišlykštėjimą! Aš kalbėjau apie d'Aselnos vardą. Tai jį jūs suteršėte, išdavėte ir pardavėte kartu su manimi.

Ir aš prisiekiu, kad jums nedaug liko gyventi ir pagyrūniškai postringauti...

Jos kalbą nutraukė šaižus Fransio kvatojimas. Išsidrėbęs krėsle, užvertęs galvą ir plačiai išsižiojęs, jis visa gerkle juokėsi, bet skambūs jo juoko pliūpsniai nesutrikdė Marijanos. Žmogus, kurį ji kaip reikiant pažino tik prieš valandą, taip skyrėsi nuo to, kurį ji įsivaizdavo, kad jo elgesys net nepriverté jos kentėti. Kančios prasidės vėliau. Šią akimirką Marijaną dar tebevaldė atskleistų demaskavimų įspūdis ir joje kunkuliuojantis pyktis.

Tuo tarpu Fransis sušuko:

- Ar jūs žinote, kad esate neįkainojama? Matyt, dėl polinkio į teatrinius efektus yra kaltas jūsų prancūziškas kraujas. Kiekvienas pamatęs jus Nemezidės, apsirengusios žaliu audeklu, vaidmenyje, nepatikėtų savo akimis ir sprogtų iš juoko. Taigi, brangioji, meskite šalin šią didingą pozą ir grasinančius gestus, - pridūrė jis atsainiai. - Jie netinka nei jūsų amžiui, nei jūsų lyčiai. Ir grįžkite į savo lovą! Rytoj mes imsimės rinkliavų. Turiu prisipažinti, nemalonių, bet būtinų...

Sunkiai atsidusęs, lordas Kranmeris pagaliau pakilo iš savo sėdynės, tingiai pasirąžė ir žiovaudamas pabaigė:

- Prakeiktas vakaras! Pats nelabasis sėdėjo šito amerikiečio pirštuose. Apiplėšė mane iki paskutiniųjų...

Jo monologą nutraukė šaižus Marijanos balsas:

- Aš matau, kad jūs manęs nesupratote, lordai Kranmeri. Aš atsisakau būti jūsų žmona.

- O kaip jūs ketinate tai įvykdyti? Juk mes deramai sutuokti, jūs tai užmiršote?

- Iš pradžių aš ketinau gauti ištuoką Romoje, tai nebūtų buvę sunku abatui de Šazėjui. Tačiau tai nenuplaus įžeidimo, kuris padarytas mano vardui. Todėl aš verčiau tapsiu našle... ir nužudysiu jus, žinoma, jei tik jums nepavyks nukauti manęs.

Taisyklingus Fransio veido bruožus iškreipė nuobodulio grimasa.

- Jūs vėl tą patį? O gal jums truputį protas pasimaišė? Kur jūs matėte vyrą, kuris stotų į dvikovą su moterimi? Su kokia ten moterimi? Su mergiūkšte! Aš jau sakiau, kad jums seniai metas eiti miegoti. Geras poilsis išsklaidys jūsų kraugeriškus sumanymus.

- Aš jau išaugau iš to amžiaus, kai einama miegoti pagal įsakymą. Ar jūs ketinate - taip ar ne - stoti su manimi į dvikovą?

- Ne! Ir nešdinkitės po velnių su savo idiotiškomis prancūziškomis garbės taisyklėmis! Ir šovė gi jūsų motinai į galvą ištekėti už vieno iš tų prakeiktų varlių rijikų! Matyt, iš tiesų jai, kaip dabar ir jums, pasimaišė protas, nes aš girdėjau, kad Norfolko hercogas norėjo vesti ją ir...

Jis užsikirto ir suriko iš skausmo ir įniršio. Grėsmingai sušvilpė špaga, ir ant atšlijusio jaunojo žmogaus kairiojo skruosto iššoko ilgas raudonas rėžis. Prie veido prispaustą ranką tuoj pat suvilgė kraujas.

- Niekšas, - nusikeikė pro dantis Marijana. - Bet aš priversiu tave kautis. Ginkis arba, prisiekiu savo įžeistos motinos atminimu, tu būsi prismeigtas prie sienos!

Įniršio banga nutvilkė Fransio veidą, pilkos jo akys suliepsnojo. Marijana įskaitė jose nepermaldaujamą troškimą nužudyti. Jis čiupo ant stalo paliktą špagą ir susilenkęs, primerkęs akis ėmė artintis prie jos.

- Kekšė, - sušnypštė jis, - tu to norėjai...

Vos pastebimu judesiu Marijana nusimetė ją varžiusį amazonės sijoną ir liko tik su kelnėmis, kurios buvo sukištos į žemus aulinius batelius, ir iškart atsistojo kovos poza. Pamatęs jos ilgas kojas ir ryškias šilku aptemptas klubų formas, Fransis ėmė tyčiotis:

- O lia lia! Kokia figūra!.. Aš ką tik pagalvojau, kad iš šios santuokos jau nieko negausiu, ir nutariau tave nužudyti! Bet, velniai rautų, užteks išmušti tau iš rankų špagą, gyvate, arba, ko gero, sužeisti... lengvai, kad galėčiau ramiai pasinaudoti savo vedybinėmis teisėmis. Karščiausia ir kartu paklusniausia ta jauna kumelaitė, kuri paragavo šmaikšto... o man patinka nirtulingi gyvuliai! Jie karštesni!

Tai sakydamas jis atstatė špagą. Iš jaudulio jo skruostai nukaito, akyse įsižiebė nerami liepsna. Marijana aiškiai pamatė, kokia žiauri jo burna, iš kurios ji laukė tik bučinių. Įsijautęs į būsimas grumtynes, Fransis su šiurkščiomis smulkmenomis dėstė, ką jis darys su ja, kai ji bus jo valioje. Neapykanta nušlavė

visą jo santūrumą ir drovumą šios septyniolikmetės akivaizdoje; merginai jis dabar jautė tik panieką ir norą žūtbūt ją nugalėti.

Apimta nusivylimo ir kartu pasišlykštėjimo, Marijana klausėsi jo, tačiau beveik nieko nesuprato ir negirdėjo. Jos vaizduotės sukurtas nuostabus Fransio paveikslas išblėso. Prieš ją buvo tik pusiau girtas vyras, kurio lūpos tarė nešvankybes. Ir, pamažu įveikdamas pasišlykštėjimą, grįžo neįveikiamas noras nužudyti.

Bet užgaulūs žodžiai išseko ir pykčio perkreiptame Fransio veide pasirodė nuostaba, labiau panaši į susirūpinimą. Ši liekna tamsiaplaukė mergina, kurios mėlynose akyse nebuvo nė trupučio baimės, kovėsi taip mitriai, kaip užkietėjusi dvikovų dalyvė. Jos judesiai buvo tikslūs, ji nė karto nesuklydo. Atrodė, kad miklioje Marijanos rankoje švysčiojo ne viena špaga, o šimtai. Ji tuo pat metu buvo visur, kovėsi kaip tigrė, be paliovos apeidama priešininką aplink, dešimtis kartų keisdama poziciją. Grėsmingas špagų žvangėjimas darėsi vis įnirtingesnis, nes jaunoji mergina pamažu primetė Fransiui Kranmeriui pašėlusį tempą.

Velso princo rūmuose jaunasis lordas turėjo didelę sportinių kautynių praktiką ir garsėjo kaip puikus fechtuotojas. Nepaisant to, jam reikėjo pasitelkti visus savo sugebėjimus, kad apsigintų nuo lanksčios, šokinėjančios figūrėlės žaliu drabužiu, kuri tuo pat metu puolė iš visų pusių, be paliovos atmušdama priešininko smūgius. Nejudėjo nė vienas jos gražaus veido raumuo. Bet iš džiūgaujančių akių spindėjimo Fransis suprato, kad ji mėgaujasi šiomis akimirkomis. Jį apėmė nemalonus pojūtis, kad ji žaidžia su juo, kaip katė su pele. Tuo pat metu jis staiga pajuto norą turėti ją, ir jo smilkiniuose kurčiai sudunksėjo. Jis niekada nematė jos tokios gražios, tokios patrauklios. Pro gilią prasegtos palaidinės iškirptę matėsi švelnūs krūtų apskritimai su nekukliai prilipusiu plonu batistu.

Įsiutęs dėl pasipriešinimo tos, kurią jis laikė tik dailia įsimylėjusia kvailute, taip pat apimtas noro greičiau baigti kautynes ir patenkinti plykstelėjusį geismą, Fransis Kranmeris įsikarščiavo ir ėmė daryti klaidas. Atsiliepė bemiegė naktis, jo protą apkvaišino kortavimas, rūkymas ir gėrimas. Tai pastebėjusi, Marijana ėmė dar smarkiau pulti. Fransis norėjo smogti jai lemiamą smūgį ir

puolė į priekį. Ji atrėmė kirtį ir kaip žaltys išsilenkusi priešininko špagos, smogė... Špaga įsmigo į Fransio krūtinę.

Plačiai atvertose pilkose jaunuolio akyse pasirodė begalinė nuostaba. Drebanti jo ranka paleido špagą ir ji žvangėdama nukrito ant grindų. Jis išsižiojo norėdamas kažką pasakyti, bet neištarė nė žodžio, tik per smakrą nuvingiavo kraujo srovelė. Marijana lėtai ištraukė špagą, ir jis sunkiai sudribo prie jos kojų. Net nenuvaliusi geležtės, ji sviedė špagą į šalį ir atsiklaupė šalia sužeistojo, kurio akys jau buvo apsiblaususios. Staiga ji pajuto, kad vos sulaiko ašaras. Dabar, jam merdėjant, visa jos neapykanta išblėso.

- Jūs mane baisiai įžeidėte, Fransi... Dabar aš atkeršijau. Galite ramiai mirti. Aš jums atleidžiu.

Jaunuolio žvilgsnis iš po pusiau užmerktų vokų susirado merginą, o neklusni ranka pabandė ją paliesti. Lūpomis šmėkštelėjo silpna šypsena.

- Aš būčiau galėjęs... mylėti tave! - iškvėpė jis. - Gaila!..

Ir jis sudejavęs užmerkė akis. Staiga iš už klūpančios Marijanos pasigirdo garsus klyksmas:

- Fransi!.. Dieve mano!

Pašokusi mergina vos spėjo išsilenkti Ivės, kuri raudodama puolė prie negyvo kūno. Marijana nematė, kada ji atėjo, negirdėjo, kaip atsidarė durys. Ar ilgai Fransio pusseserė buvo čia? Ką ji girdėjo iš jų pokalbio? Suraukusi antakius, ji žiūrėjo į grakščią figūrą, skęstančią minkštose balto peniuaro bangose, ir stebėjosi neįtikimai didele jos neviltimi. Apglėbusi Fransio kūną, Ivė riaumojo kaip sužeistas žvėris; Marijanos akimis žiūrint, tokios dejonės buvo nesuderinamos su paprastos pusseserės sielvartu. Ivė atsuko į ją ašaromis paplūdusį veidą, kurį sielvartas ir neapykanta neatpažįstamai pakeitė.

- Tai jūs, ar ne? - sušnibždėjo ji. - Pagaliau jūs supratote, kad jis negalėjo mylėti jūsų... Tada jūs nužudėte jį! Jums negana buvo vadintis jo pavarde, būti jo žmona visų akyse, turėti teisę jam patarnauti...

- Jam patarnauti? Jūs iš proto kraustotės!

Marijanos lūpos niekinamai persikreipė:

- Mano giminės moterys nepatarnauja!.. O dėl šio žmogaus, tai aš nužudžiau jį garbingoje kovoje! Štai dvi špagos...

- Bet tik viena kruvina!.. Jūs niekinga maža prancūzaitė, pikta ir pavydi. Jūs žinojote, kad jis myli mane, ir negalėjote to pakęsti!

- Jis myli jus? - Marijana buvo nuoširdžiai nustebusi.

Piktdžiugiška grimasa iškreipė dailius Ivės Sen Alben veido bruožus, ir ji su džiaugsmu sviedė neapkenčiamai konkurentei į akis svilinančią tiesą:

- Jis buvo mano meilužis! Daug mėnesių mes priklausėme vienas kitam su kūnu ir siela. Jis būtų mane vedęs, bet mes neturėjome pinigų: nei jis, nei aš. Staiga atsiradote jūs ir jūsų išprotėjusi teta - kaip tik tai, ko mums reikėjo: dvi kvailutės, pasirengusios pulti jam po kojų su solidžiu turtu. Palenkti jus Fransiui buvo vaikiškas žaidimas. Viskas klostėsi taip, kaip jis tikėjosi, net geriau, kai senė susiprotėjo mirti ir viską palikti jums! Bet jūs vis dėlto supratote, ar ne, kad jis norėjo laikyti jus čia, kaimo glūdumoje, o pats gyventi su manimi Londone, su manimi ir su jūsų pinigais. Štai to jūs ir negalėjote ištverti!

Marijana tarsi suakmenėjusi klausėsi šios siaubingos tirados. Priešais ją atsivėrė ciniško išskaičiavimo bedugnė, išskaičiavimo, kurio objektas buvo ji, ir šių atstumtųjų šaltakraujiškumas, su kuriuo jie pasinaudojo jos naivumu ir jos tetos gerumu. Ją užplūdo pyktis Ivei, bet ne dėl to, kad ši pažemino Marijaną, o dėl tetos atminties įžeidimo.

- Jūs neilgai būtumėte mėgavęsi šiuo turtu, - pradėjo ji. - Šią naktį jūsų brangusis Fransis pralošė tai, ką dar turėjo, ir viską, ką aš jam atnešiau kraičio. Selton Holo šeimininkas dabar yra Jasonas Boforas.

Naujiena pritrenkė Ivę, tarsi šūvis iš arti. Jos nuostabios mėlynos akys išsiplėtė, burna suapvalėjo, o veidas mirtinai išblyško.

- Visą... turtą?

- Visą! Jis man paliko tik mano garbę, bet jis būtų drįsęs ir ja pasinaudoti. Jūs puikiai matote, kad jis nusipelnė mirties! Aš galėjau nudėti jį kaip pasiutusį šunį šūviu arba špagos dūriu

į nugarą. Bet aš daviau jam lygų šansą. Jis pralaimėjo. Tuo blogiau jam.

- Tuo blogiau ir jums. Jūs nužudėte jį, ir jus pakars! - suriko Ivė iš nevilties, kurios ji negalėjo įveikti. - Aš liudysiu prieš jus!.. Ak, jūs drįsote nukauti jį, jūs neverta būti jo nuolankia verge! Bet jūs užmiršote, kad jis yra Velso princo draugas, ir princas neleis palikti jus nenubaustos už šį nusikaltimą! O aš... aš liudysiu teisme, aš meluosiu tiek, kiek reikės, ir tą dieną, kai budelis užners jums virvę ant kaklo, aš irgi būsiu ten, pirmoje eilėje... ir plosiu!

Apdujusi nuo ją apėmusio pykčio, Ivė Sen Alben ėmė šaukti: "Gelbėkite!" - ir nubėgo prie židinio, norėdama paskambinti tarnams. Bet vikresnė Marijana pasivijo ją, partrenkė ant grindų ir užspaudė ranka burną.

- Nutilkite, beprote! Jūs pažadinsite visą pilį.

Laukinio įniršio apimta, Ivė suleido dantis į pirštus, kurie buvo užspaudę jai lūpas, netikėtu klubų judesiu išsilaisvino ir sušnypštė:

- Kaip tik taip, aš ir noriu pažadinti visus! Tuojau ateis lordas Moiras, jis patikės manimi. Jus pasodins į kalėjimą iki teismo.

- Mano tarnai apgins mane!

- Nuo princo teismo? Cha cha cha! Jie visi - ištikimi anglai, o jūs jiems tik užsienietė, suskretusi mažytė prancūzė, popiežininkė, nužudžiusi savo vyrą. Tai manimi jie patikės!

Marijana įtemptai mąstė. Ji norėjo nusiraminti, bet pamažu ją apėmė baimė, kuri sakė, kad Ivė teisi. Iš tiesų taip buvo: visiems jos tarnams, išskyrus galbūt Dženkins ir Dobsą, ji bus tik... savo vyro žudikė. Seltone buvo nepaprastai gerbiamos tradicijos. Viskas bus užmiršta, tik ne jos prancūziškas kraujas ir pasišventimas katalikybei. Ji pražus, jei Ivė ims šauktis pagalbos. O ji rengiasi šaukti... jinai jau šaukia!..

Netekusi savitvardos, Marijana čiupo pirmą po ranka pasitaikiusį daiktą: ilgą dvikovos pistoletą, gulėjusį ant komodos. Laikydama už vamzdžio, ji užsimojo sunkia rankena ir smogė. Smūgis pataikė Ivei į smilkinį ir ji nė neaiktelėjusi susmuko ant grindų. Šį kartą jos varžovė negaišo laiko - nežiūrėjo į

muslino bangose paskendusį kūną šalia nejudraus Fransio ir nė nebandė patikrinti, ar ji dar gyva. Reikia bėgti, bėgti, ir kuo greičiau! Jai jau pasirodė, kad namo gilumoje pasigirdo kažkoks triukšmas! Gali kas ateiti, gali rasti ją šalia dviejų negyvų kūnų, gal net jau eina... Marijaną apėmė siaubas, jai pasivaideno virš jos šmėkštelėjęs pikta lemiantis kartuvių šešėlis.

Svyrinėdama, atsitrenkdama į baldus, ji išėjo iš buduaro, pasiekė savo kambarį, skubiai susirinko savo brangenybes ir pinigus, paskui, susisupusi į platų apsiaustą, tyliai nuslinko tamsia galerija iki nedidelių laiptų viename iš bokštų. Iš čia ji pasiekė arklides, nesutikusi nė gyvos dvasios...

Trečias skyrius

Senosios šaknys

Pakilo vėjas, netrukus ėmė smarkiai lyti; šalti lašai nemaloniai žliaugė veidu, bet Marijana beveik nepastebėjo lietaus. Pilnomis ašarų akimis ji pažvelgė į koplyčią, kurioje ilsėjosi jos protėviai. Naktis buvo tokia tamsi, kad kupolas ir kolonada vos matėsi ir atrodė tarsi sklendžiantis vaiduoklis. Seltonų šeimos kapų rūsys tarytum tirpo nakties tamsoje taip pat neišvengiamai, kaip jis ištirps ir Marijanos prisiminimuose, nepaisant jos įnirtingų pastangų išsaugoti atmintyje kiekvieną jo liniją. Ji karčiai pagalvojo, kad tai buvo vienintelis pasaulyje jai likęs dalykas - šis žemės lopinėlis ir marmuras, po kuriuo ilsėjosi jos artimieji.

Masinama neįveikiamo noro pasijusti ne tokia vieniša ir atstumta, Marijana stumtelėjo girgždančias groteles ir skruostu prigludo prie šlapio šalto akmens, kaip kitados maža mergytė, ištroškusi glamonių, glaudėsi prie pilko šilko sijono.

- Tetule Elise, - sudejavo ji. - Tetule Elise... už ką?

Kas galėjo atsakyti į šį išgąsdinto vaiko klausimą? Kodėl jos nerūpestingą gyvenimą ištiko tokia nepataisoma nelaimė? Marijana išgyveno siaubą keleivio, kurį uraganas išplėšė iš šilto patalo ir nusviedė į siautėjantį vandenyną kartu su laivo nuolaužomis, nors laivas atrodė toks tvirtas!

Bet ji veltui stengėsi sušilti prie koplyčios marmuro: akmenys buvo šalti ir nebylūs. Tačiau ji jautė, kad bus sunku nuo jų

atsiplėšti. Išvažiavus iš čia, ji paliks savo vaikystę ir visa tai, ką ji laikė savo laime.

Deja! Laikas skubino. Apačioje iš pilies pasigirdo šauksmai. Bėglės jau tikriausiai ieškojo. Netikėtai iš už medžių pradėjo virsti tiršti dūmų kamuoliai, paskui ilgi ugnies liežuviai lyžtelėjo dangų. Marijana pasislėpė už koplyčios.

- Gaisras! - sušnibždėjo ji. - Seltone gaisras.

Kaip tai galėjo atsitikti? Pirmas impulsas buvo pulti prie degančio gimtojo namo, bet paskui plūstelėjęs niūrus džiaugsmas sustabdė ją. Verčiau tegul sudega senovinė kilminga buveinė - tai geriau negu pamatyti ją amerikiečio rankose! Taip iš viso to, kas buvo jai brangu, liko tik gili žaizda širdyje, tik ši balto marmuro koplyčia... Be perstojo šluostydamasi skruostais riedančias ašaras, Marijana priėjo prie arklio ir sunkiai įsėdo į balną. Staiga ji pagalvojo apie savo pabėgimą iš buduaro. Ji nežinojo, kaip jai pavyko iš ten ištrūkti, ir prisiminė tik duslų jos užkliudytų ir virstančių baldų bildėjimą. Kandeliabras, stovėjęs ant stalo!.. Gal ji numetė jį ant grindų? Ar buvo ji nevalinga gaisro priežastis? Jai šmėstelėjo mintis apie du kambaryje paliktus kūnus, bet ji tuoj pat nuvijo šalin tą mintį. Fransis buvo negyvas! Koks skirtumas, jeigu jo kūnas pavirs pelenais. O dėl Ivės, tai Marijana nejautė jai nieko daugiau, tik nežmonišką neapykantą.

Atsistojusi balnakilpėse, mergina kurį laiką žiūrėjo į gaisro pašvaistę virš medžių viršūnių. Seltono stogai joje buvo ryškūs, tarsi nutvieksti raudonos ryto aušros. Girdėjosi neaiškūs šauksmai, bet Marijanai tankus žalias barjeras, sulaikantis juos, tarsi simbolizavo neišvengiamybę, kuri dabar skyrė ją nuo to griūvančio pasaulio. Taip, tai buvo neišvengiamybė, ir bėglė, supratusi, kiek daug laiko ji prarado, atsisveikindama mostelėjo koplyčios link, paspaudė pentinais arklį ir nušuoliavo į miškų tankmę. Ausyse ėmė švilpti priešinis vėjas, nustelbdamas gaisro ūžesį.

Vienintelis, kuris galėjo ką nors padaryti jos labui šioje baisioje padėtyje, buvo krikšto tėvas. Kad išsigelbėtų, Marijanai reikėjo palikti Angliją. Kaip tik abatas de Šazėjus ir galėjo padėti jai tai padaryti. Nelaimei, jis išvyko, be abejonės, ilgam. Vakar vakare jis pareiškė, kad ketina važiuoti į Romą, kur jį

kviečia popiežius, ir atsisveikinimo akimirką apglėbdamas savo krikšto dukrą pasakė, kad rytą išplaukia iš Plimuto. Marijanai žūtbūt reikėjo patekti į jo laivą.

Laimei, mergina puikiai pažinojo vietovę. Maži takeliai, patys mažiausi upokšniai - viskas buvo jai pažįstama. Ji gerokai sutrumpino kelią, jodama per mišką keliu, kuris išvedė ją tiesiai į Totną. Iš čia liko truputį daugiau kaip dvidešimt mylių iki didelio pajūrio miesto, į kurį ji skubėjo, bet jos arklys, vienas iš geriausių Seltono arklidėse, turėjo stiprias kojas.

Naktis jau neatrodė tokia tamsi. Pasmarkėjus lietui, kilo rūkas, o po tankiais debesimis pasislėpęs mėnuo vis dėlto pakankamai švietė ir Marijana lengvai rado kelią. Prigludusi prie arklio sprando, užsismaukusi ant akių gobtuvą, išlenkusi nugarą lietui, ji įdėmiai žiūrėjo į kelią.

Kai iš nakties išniro vaiduokliški senovinės normandų pilies bokštai, kurie kilo virš baltų didelio kaimo namelių, Marijana pasuko į kairę, kalvų link, ir nušuoliavo prie jūros.

Berniukas ištiesė ranką, rodydamas kažką reide.

- Pažiūrėkite! Štai "Peslys". Jis aplenkia kyšulį ir plaukia į sąsiaurį.

Marijaną apėmė neviltis. Pernelyg vėlu!.. Abatas de Šazėjus jau buvo išplaukęs, kai ji nuvargusi, neatgaudama kvapo, veikiau nukrito negu nušoko nuo arklio Barbikene - senoje Plimuto krantinėje. Ten, spindinčiame vandenyje, tarp vėjo pašiauštų nedidelių bangų, iškėlęs visas bures plaukė į jūrų platybes paprastas liugeris, nusinešdamas paskutinę jos viltį. Dėl viso pikto ji paklausė berniuką.

- Tu esi tikras, kad prancūzų kunigas įlipo į šį laivą?

Berniūkštis nutaisė orią miną, pasitrynė rankas ir nusispjovė.

- Taip pat kaip ir tuo, kad aš esu Tomas Meivas! Juk aš tempiau jo bagažą iš "Inkaro ir karūnos"! Norite, aš nuvesiu jus ten? Tai geriausi užvažiuojamieji nakvynės namai mieste, visai šalia šv. Andrejaus bažnyčios.

Marijana atsisakydama papurtė galvą, ir berniukas pasitraukė gūžtelėjęs pečiais ir kažką nesuprantamo bambėdamas apie "prakeiktas moteris", kurios pačios niekada nežino, ko nori. Vesdama arklį už pavadžio, mergina truputį paėjo ir atsisėdo

ant vieno iš akmeninių stulpelių, prie kurių prišvartuojami laivai. Ji jautėsi visiškai išsekusi. Toli žaliame vandenyje mažas laivelis pamažu išnyko blyškios auštančios rudens dienos saulės spinduliuose, ir sąsiaurį supančios kalvos paskendo melsvame rūke. Tai buvo galas!.. Anglijos žemėje daugiau neliko nė vieno jos draugo, ji nebeturėjo iš ko laukti pagalbos! Dabar ji gali pasirūpinti tik pati savimi. Ir reikia bėgti, kuo greičiau bėgti... bet kur?

Pamažu tuščias Barbikenas atgijo. Prie kranto švartavosi žvejų valtelės, buvo iškraunamos pilnos plekšnių ir druskos pintinės, žibančios vandens lašais, dėžės, kuriose granito spalvos krabai švytravo juodomis žnyplėmis, ryšuliai žaliadumblių, aplipusių didžiulėmis violetinėmis austrėmis... Nešinos didelėmis pintinėmis, rinkosi šeimininkės su styrančiais it sparnai iškrakmolytais kykais. Eidamos jos nustebusiais žvilgsniais smaigstė šią dailią merginą, persirengusią vyriškais drabužiais, aiškiai pavargusią, laikančią už pavadžio grynaveislį ristūną.

Jų nebylus smalsumas privertė Marijaną atsitokėti; ji atsistojo, nepajėgdama daugiau išverti šios kryžminės ugnies. Tuo metu Marijana pajuto neapsakomą alkį. Matyt, jį sužadino gausybės žuvų vaizdas, erzinantis jūros kvapas, gaivus vėjas. Kad ir kas būtų, skrandis reikalavo savo, ypač septyniolkmetės šeimininkės skrandis. Jaudinimasis sutrukdė jai gerai pavalgyti išvakarėse per nevykusius vestuvių pietus, ir nuo to laiko ji burnoje nieko neturėjo.

Išvakarėse? Negi tik vakar ji susituokė su Fransiu? Jai atrodė, kad po tos ceremonijos praėjo ištisa amžinybė. Užteko kelių valandų, ir ji tapo įžeista žmona, našle, nusikaltėle ir pagaliau bėgle, kurios greitai pradės ieškoti, o gal jau ir seka jos pėdomis! Bet jokie sąžinės priekaištai nekankino jos sielos, kai ji prisiminė tuos, kurie taip negailestingai buvo įžeidę ją. Jie nusipelnė bausmės, ir juos nužudžiusi ji tik atkeršijo už paniekintą garbę - taip jos vietoje būtų pasielgęs kiekvienas iš jos giminės. Tik kai ji pagalvojo apie Fransį, širdies gilumoje akimirką pajuto nerimą, sumišusį su kartėliu; toks jausmas apima žmogų, atsidūrusį ant bedugnės krašto.

Valios pastangomis ji nuvijo niūrias mintis. Iš visų jėgų, su visa jaunystės energija Marijana norėjo įveikti atšiauriu tapusį jai likimą, bet tam reikėjo gyventi. Ir pirmiausia - pavalgyti, truputį pailsėti ir palaužyti galvą. Ji apsižvalgė aplinkui, ieškodama berniūkščio, bet jis buvo dingęs. Čia ji prisiminė jo žodžius: "... geriausi Plimute užvažiuojamieji nakvynės namai "Inkaras ir karūna"... šalia šv. Andrejaus bažnyčios". Iš tiesų ji pamatė viršum namų stogų iškilusį gotikinio bokšto smaigalį; be abejo, tai buvo senos katalikų katedros bokštas. Siaura kreiva gatvelė nuvedė ją ten, ir netrukus ji išvydo solidžią karvelidę, mažus spindinčius langus ir įspūdingą senovinės užeigos, labai gražiai atrodančios iš išorės, iškabą. Marijana numetė pavadžius tarsi iš po žemės išdygusiam arklininkui ir įėjo į viešbutį; nusileidusi laiptais, ji atsidūrė erdvioje bendrojoje svečių salėje, kuri buvo dekoruota blizgančiais vario ir alavo papuošalais, o aplink didžiulį pietų stalą stovėjo daugybė mažų stalelių, užtiestų sniego baltumo staltiesėmis. Židinyje liepsnojo didžiulis durpių laužas. Virtinė raudonskruosčių, stamantrių tarnaičių liepsnos apšviestos patraukė į kambarį su sunkiais dubenimis rankose.

Lankytojų kol kas buvo nedaug. Marijana tuo pasinaudojo ir atsisėdo už stalo, kurį pusiau dengė išsikišusi židinio dalis. Skubiai pribėgusiai tarnaitei ji užsakė austrių, krabą, puodelį tiršto kiaušinių kremo ir mėgstamą Devono apkepą su arbata bei dviem riekutėmis duonos. Paskui, kai mergina, šnarėdama iškrakmolytais sijonais, išėjo atlikti užsakymo, ji pamėgino apsvarstyti susidariusią situaciją. Tai, kas jai atsitiko, buvo stačiai neįtikėtina! Ir jos mėgstami romanai buvo bejėgiai čia padėti. Nė viename ji nerado nieko panašaus. Tiesa, ji turėjo truputį pinigų, bet tiek mažai! Su jais ji išsilaikys ne daugiau kaip savaitę. Dar reikėjo gauti pasą, aplenkiant grafystės policiją, ir surasti bet kokį laivą, kuris sutiks rimtai rizikuoti būti užpultas prancūzų korsarų - šie stengėsi priversti visus gerbti kontinento blokadą, kurią prieš trejus metus Anglijai paskelbė Napoleonas. Visam tam reikėjo pinigų, be abejonės, daug pinigų... Tiesa, Marijana buvo pasiėmusi perlų vėrinį. Bet jeigu jinai parduos jį čia, tai, be pavojaus, kad vėjas atpūs čionai to kambario svilėsių kvapą, ir klausimų, į kuriuos jai reikės atsakyti, ji nieko

vertingo neturės, kad galėtų pragyventi šalyje, kur ji norėjo pasislėpti, arba veikiau kur ją nublokš likimas. Pagaliau ar ne tas pats, kur ji ras prieglobstį - kad tik tarp jos ir budelio virvės būtų neįveikiamas atstumas. Vis dėlto vėrinį reikia išsaugoti.

Staiga ji prisiminė savo keturkojį palydovą. Tai buvo vertingas gyvulys. Galimas daiktas, jį pardavusi ji gaus pakankamai pinigų, kad susimokėtų už kelionę kokiu nors laivu, kurio šeimininkas per daug stropiai nesilaikys įstatymo raidės... Ir tai nebus taip pavojinga, kaip parduoti vėrinį. Šitaip nutarusi, Marijana truputį nusiramino ir ėmė atsidėjusi valgyti, o kai vargais negalais nurijo paskutinį šaukštelį kremo, pasijuto daug geriau. Jos rūbai pradžiūvo. Šiluma ir sotus maistas grąžino lankstumą nuo šalčio ir ilgo jojimo sustyrusiems jos raumenims. Saldus nuovargis apėmė kūną, apsunkę vokai nusileido...

Staiga ji krūptelėjo ir greitai susitvardė. Laiptais iš viršutinio aukšto, kur buvo viešbučio gyventojų kambariai, leidosi kažkoks vyriškis.

Atėjusysis buvo mažas, liesas, pilko kaip žemė veido ir įdubusia krūtine, jam buvo ne daugiau kaip penkiasdešimt metų, bet dėl aiškiai prastos sveikatos jis atrodė kaip senis. Iš abiejų pusių jį lydėjo du tarnai; jie rūpinosi juo kaip gerų namų žmonės, pasirengę kiekvieną akimirką padėti savo šeimininkui. Iš senamadiškų rūbų, batų raudonais kulnimis, peruko su kasele ir skrybėlės su trimis užraitais buvo galima spėti, kad jis yra emigrantas. Tai iš tiesų buvo vienas iš jų. Marijana pažino jį. Išvakarėse jis dalyvavo jos vestuvėse kartu su monsinjoru de Taleiranu-Perigoru. Tai buvo hercogas d'Avaris, karaliaus Liudviko XVIII favoritas ir patikėtinis, šio Polukso Kastoras, Siuli be amplua prie šio nevykėlio Henriko IV.

Vakar duslus hercogo kosulys daug kartų trikdė ceremonijos eigą, ir tas pats kosulys lydėjo jį, kai jis lėtai kirto viešbučio salę. Niekam nebuvo paslaptis, kad hercogas d'Avaris mirtinai sirgo džiova.

Nepastebėdamas Marijanos, jis sunkiai atsisėdo prie gretimo stalelio, už kurio iki šiol sėdėjęs pusamžis vyriškis pakilo pasisveikinti. Pirmieji žodžiai, kuriais jie pasikeitė, privertė merginą suklusti.

Su pasišlykštėjimu atstūmęs padėtą ant stalo skaniai kvepiančią avieną, hercogas gurkštelėjo arbatos, paskui atsiduso:

- Ar suradote laivą, mano gerasis Bišopai?

- Radau laivą, jūsų malonybe, bet ne be vargo, - atsakė vyriškis su aiškiu Velso akcentu. - Tai paprastas sukčius kontrabandininkas, portugalas. Bet jo škūna gerai plaukia ir pakankamai komfortiška. Jis sutiko nuvežti jus į Madeiros salą. Mes pakelsime burę šianakt, kai prasidės potvynis.

Gilus d'Avario atodūsis reiškė veikiau nuolankumą negu džiaugsmą.

- Na, gerai... Man belieka pasikliauti švelniu tos salos klimatu. Jei Dievas panorės, aš galbūt pasitaisysiu.

Bet Marijana toliau nesiklausė. Ją apėmė vilties džiaugsmas. Šis žmogus ruošėsi išvykti, jo paslaugoms buvo laivas, kurio šeimininkas - kontrabandininkas - vargu ar griežtai laikysis formalumų. Tai buvo jos išsigelbėjimas, neregėta sėkmė, ir jos negalima išleisti iš rankų. Užgniaužusi kvapą, ji pasislėpė savo kampe, laukdama patogaus momento prisistatyti. Toks didelis žmogus kaip hercogas negali neatjausti jos nelaimės. Jeigu jis panorės, ji prižiūrės jį, bus jo tarnaitė, slaugys jį... Ji pasiryžusi bet kokiai aukai už gailiaširdiškai ištiestą ranką.

Vyrai baigė valgyti ir nutilo. Paskui hercogas paprašė dar arbatos, o Bišopas pareiškė, kad jis praneš naujieną minsinjorui de Taleiranui, kuris palydės savo draugą d'Avarį iki uosto, bet dabar jis užsiėmęs su grupe emigrantų, gyvenančių mieste.

Pamažu salė ištuštėjo. Hercogas liko vienas. Marijana nusprendė, kad dabar tinkamas momentas. Ji atsistojo.

Naujas kosulio priepuolis supurtė nusenusį bajorą, kai šalia jo išdygo merginos figūra.

- Jūsų malonybe... maldauju! Man reikia pasikalbėti su jumis.

Jos veidas nuo įtampos išraudo, akis užplūdo ašaros.

- Ko jums... reikia? Palikite... mane! - sunkiai ištarė jis.

Užuot atsakiusi, ji mikliai klestelėjo ant kėdės, ant kurios ką tik sėdėjo Bišopas, kliūstelėjo truputį vandens į taurę ir padavė hercogui.

- Išgerkite neskubėdami, tai padės jums nusiraminti. Paskui mes pasikalbėsime.

Visai nevalingai jis pakluso jai, ir pamažu jo veidas atgavo normalią spalvą. Didele fuliarine nosine jis nusišluostė pageltusią drėgną kaktą.

- Dėkoju, - sumurmėjo jis. - Kuo galiu būti naudingas?

Jis pasilenkė taip, kad liepsna nušvietė visą jos veidą.

- Pažvelkite į mane, pone hercoge. Vakar Selton Hole jūs dalyvavote mano vestuvėse, o šiandien... aš pražūsiu, jeigu jūs man nepadėsite.

Iš baimės Marijanos balsas, jai tariant paskutinius žodžius, visai užkimo, o blausiose bajoro akyse įsižiebė nuostaba.

- Madmuazelė d'Aselna?.. Aš noriu pasakyti, ledi Kranmer! Kaip jūs atsidūrėte čia? Kas atsitiko?

- Didžiausia nelaimė. Dar vakar aš turėjau namą, turtų, vyrą, vardą. Iš viso to neliko nieko.

- Nieko? Kaip tai galėjo atsitikti?

- Namas sudegė, turtai pagrobti, vyras nužudytas, ir vien tik jo vardas man kelia siaubą.

Skubėdama, vargiai įveikdama susijaudinimą, Marijana papasakojo hercogui baisiosios nakties istoriją. Pasakojant ją vėl apėmė siaubas ir sielvartas. Iš esmės ji buvo dar vaikas, prislėgtas jį užgriuvusio sunkaus išbandymo. Ji norėjo pasitikėti net šiuo svetimu žmogumi, nors neatrodė, kad jis ją užjaučia. Priešingai, pasakodama mergina su liūdesiu pastebėjo, kaip jo pavargęs veidas suakmenėjo, o akyse atsirado nepasitikėjimas. Jis netiki ja, tai aišku!.. Ji iš visos širdies karštai meldė pagalbos, bet jai brangus hercogas tik sausai pastebėjo:

- Nesuprantama istorija, iš tiesų! Taigi jūs nukovėte vyrą dvikovoje? Jūs manote, jumis kas nors patikės?

- Jūs, pone hercoge! Juk tai tiesa! Jis mirtinai įžeidė mane. Aš iškviečiau jį į dvikovą, paskui nužudžiau!

Avaris nuvargęs gūžtelėjo pečiais.

- Mano vaike, jums reikėjo sugalvoti ką nors kita! Nė vienas vyras, vertas šio vardo, nesutiks sukryžiuoti špagos su moterimi. Kas yra kada nors girdėjęs apie moterį, kuri taip gerai fechtuojasi, kad gali nužudyti kupiną jėgų vyrą? Niekas nuo Žanos d'Ark laikų. Man atrodo, jūs ne Žana d'Ark?

Bajoro ironija įskaudino Marijaną. Ji karčiai papriekaištavo:

- Jūs neteisus, juokdamasis iš manęs, pone hercoge. Prisiekiu Dievu, kuris mane girdi, kad aš pasakiau tik tiesą.

- Neprisiekinėkite! Aš netikiu priesaikomis. Jūs, moterys, mėgstate jomis švaistytis.

- Gerai, jeigu aš meluoju, tai kas, jūsų manymu, atsitiko?

- Aš jums pasakysiu. Jūsų vyras lošė ir pralošė jūsų turtą. Man gerai žinoma lordo Kranmerio reputacija, ir aš galėčiau tuo patikėti. Bet užuot atėjęs pas jus ir pasakęs, kas atsitiko, jis nuėjo pas savo pusseserę. Visi žino, kad jis jos meilužis. Jūs juos netyčia užklupote. Tada, apkvaišusi iš pavydo ir pykčio, jūs nudūrėte savo vyrą, apsvaiginote jo pusseserę ir, norėdama būti tikra, kad jie negyvi, padegėte pilį. Argi jums buvo ne tas pats? Pilis jau nepriklausė jums.

- Jūs užmiršote Jasoną Boforą... ir gėdingą sandėrį, kurį jis sudarė su lordu Kranmeriu...

- ... ir kuris tėra jūsų vaizduotėje. Matyt, tuo jūs norite pateisinti savo nusikalstamus veiksmus?

- Bet jis gali paliudyti mano nuoširdumą. Jis žino, kad aš pasakiau tiesą.

- Tokiu atveju drąsiai atsiduokite į teisingumo rankas ir pareikalaukite surasti jį. Jis paliudys, kad esate teisi, ir teisingumas laimės.

- Bet kur įsakysite jo ieškoti? - beviltiškai sušuko Marijana. - Juk jis jūreivis, be abejo, piratas... o jūra tokia didelė!

- Jeigu aš teisingai supratau jūsų istoriją, tas jūreivis daugiau neturi laivo. Jam reikia gauti naują arba užsakyti. Ieškokite Anglijos uostuose ir be vargo jį rasite.

- Jūs siūlote man ieškoti žmogaus, kurio aš nekenčiu, kuris atėmė iš manęs viską ir norėjo nuplėšti man garbę? Jūs norite, kad aš prašyčiau jo pagalbos, kad jis įrodytų, jog aš neturiu nieko bendra su nusikaltimu, kurio aš nepadariau?

Hercogas d'Avaris sunkiai pakilo ir pasitaisė savo senamadišką žabo.

- Bet aš absoliučiai nieko nenoriu, mano brangioji! Tiesiog tai vienintelis jūsų šansas.

- Todėl kad jūs nenorite paimti manęs su savimi, ar ne taip?

Prieš atsakydamas Avaris sunkiai pamiklino liesas rankas.

- Nė negalvokite apie tai! Aš išvykstu, tai nuspręsta. Bet aš kaip ir anksčiau esu jo didenybės Liudviko XVIII patikėtinis. Karaliaus padėtis tokia, kad jokia smulkmena neturi jo sukompromituoti. Ir jūs norite, kad aš - jo draugas, aš, Antuanas de Bespadas, hercogas d'Avaris, globočiau žudikę, kurios ieško Anglijos policija? Jūs stačiai iš proto išsikraustėte!

- Mano tėvai atidavė kraują už savo monarchus. O aš, jų duktė, veltui šaukiuosi pagalbos. Karalius tiek pat mano, kiek ir jūsų. Jis turi padėti man, d'Aselnos dukteriai! - išdidžiai sušuko mergina.

- Ištekėjusi jūs tapote angle. Prancūzijos karalius niekuo negali jums padėti. Jis turi saugoti savo galybės liekanas tiems, kurie to verti!

Senojo hercogo rūstumas nemaloniai prislėgė Marijaną. Ji staiga pajuto nuovargį; ją išsekino kova su žmogumi, kuris nenori jos suprasti. Ji paskutinį kartą beviltiškai pasiskundė:

- Kas sužinotų, jeigu jūs man padėtumėte? Aš juk neprašau nuvežti manęs į Madeirą... Tiesiog išlaipinkite mane bet kur... net ir Prancūzijos pakrantėje, ar ne vis tiek?

- Jums iš tiesų vis tiek? Bet jūs užmirštate Bonaparto seklius! Jiems aš tik emigrantas, nesutaikomasis. Aš rizikuoju galva, prisiartindamas prie tėvynės krantų. Bet jeigu jums to būtinai reikia, jūs nesunkiai galite net čia susirasti žvejų kontrabandininkų, kurie už solidų atlyginimą sutiks perkelti jus į kokį nors Bretanės ar Normandijos užutėkį.

Marijana gūžtelėjo pečiais.

- O ką aš darysiu Prancūzijoje? Aš ten neturiu jokių giminių! Beje, aš išvis jų niekur neturiu.

Paraudusios bajoro akys ironiškai prisimerkė. Jis sausai nusijuokė.

- Nėra giminių? Kaipgi! Aš žinau mažiausiai du žmones, susijusius su jumis kraujo ryšiais.

- Du žmones? Negi tai gali būti? Man apie tai niekas niekada nesakė.

- Nes iš tiesų nebuvo kuo girtis! Aš manau, kad ledi Selton buvo linkusi užmiršti šią jūsų giminės šaką, bet jūs turite dvi

pusseseres, be to, viena yra arčiau jūsų negu kita. Užtat kita - tokia įtakinga!

Užmiršusi antipatiją, kurią jai sukėlė senasis senjoras, Marijana karštai paklausė:

- Kas jos? Sakykite greičiau!

- Ak, jus tai domina?! Nenuostabu! Ir po viso to, ką aš sužinojau apie jus, jūs turite turėti pasisekimą tarp šių damų. Viena iš jų - sena pakvaišėlė, jūsų vargšo tėvo pusseserė. Jos vardas Adelaidė d'Aselna. Ji sena panelė. Ji jau seniai nutraukė visus ryšius su savo šeima dėl ją apėmusios idėjos nuversti monarchą. Jos draugai buvo Lafajetas, Baji, Mirabo... Visi tie atstumtieji, nuvertę Prancūzijos sostą, rasdavo prieglobstį jos namuose Mare. Aš manau, teroro metu ji turėjo slapstytis, kad išvengtų giljotinos, kuri taip godžiai surijo pirmuosius Revoliucijos veikėjus, kaip ir kilnesnes aukas. Bet man atrodo, kad ji turi vėl pasirodyti. Ir aš per daug nenustebsiu sužinojęs, kad ji tapo ištikima Bonaparto valdinė! O dėl kitos... tai ji visai artima Korsikos pabaisai.

- Kas gi ji?

- Jo žmona! "Pilietės Bonapart", kurią dabar vadina imperatoriene Žozefina, senelė iš motinos pusės buvo kažkokia Marija Jekaterina Braun, kilusi iš Airijos Braunų, pagal motiną - Selton. Ji ištekėjo už Džozefo Fransua de Verne de Sanua. Jos duktė Roza Kler susituokė su Tašė de la Pažeri iš senos Blua bajorų giminės, kuriai priklauso Žozefina. Genealogijos tankmėse mums nėra paslapčių, - sarkastiškai pridūrė hercogas, - nuo to laiko, kai mes tapome emigrantai, mes turime tiek laisvo laiko!

Marijaną užplūdo ištisa prieštaringų jausmų lavina. Sužinojusi, kad ji yra Napoleono žmonos giminė, Marijana nepajuto jokio pasitenkinimo, netgi priešingai. Per visą savo vaikystę ji girdėjo, kaip teta Elisė su neapykanta ir pajuoka peikė tą, kurį ji visada vadino ne kitaip kaip "Bonis". Ledi Selton išmokė ją neapkęsti ir bijoti karūnuotojo Korsikiečio, kuris savo batais sutrypė Europą, marino badu Angliją ir išdrįso užimti karaliaus-kankinio sostą. Marijanai Napoleonas buvo pabaisa, tironas, pagimdytas siaubingos Revoliucijos, kuri kaip vampyras

išsiurbė geriausią Prancūzijos kraują ir nugiljotinavo jos pačios tėvus. Ji pasidalijo savo mintimis su hercogu:

- Aš neketinu prašyti pagalbos madam Bonapart... bet mielai pasimatyčiau su savo pussesere d'Aselna!

- Nemanau, kad teisingai pasirinkote. Kreolė iš geros giminės, jos gyslomis teka net keli lašai Kapetingų kraujo, mažytė paslaptis, kurios jos vyras nežino ir už kurią, be abejo, brangiai sumokės. O panelė d'Aselna tiesiog sena beprotė, kurios simpatijų nepavadinsi pagyrimo vertomis. Dabar leiskite jus palikti. Aš turiu reikalų.

Marijana irgi pakilo. Stovėdama ji buvo daug aukštesnė už hercogą. Niekinamai nužvelgusi nuo galvos iki kojų šį kosulio priepuolio vėl suriestą nesveiką žmogų, ji sausai paklausė:

- Paskutinį kartą, pone hercoge, jūs nenorite paimti manęs su savimi?

- Ne. Aš pasakiau jums, kodėl. Leiskite man numirti žinant, kad man nėra dėl ko priekaištauti! Jūsų nuolankus tarnas!

Jis nežymiai nusilenkė su pašiepiamu pagarbumu, panašiu į įžeidimą. Iš pykčio paraudusi Marijana jį sulaikė.

- Luktelėkite minutę, prašau jus!

Ji nusiėmė nuo kaklo išvakarėse gautą medalioną ir sviedė jį ant stalo.

- Pasiimkite jį, pone hercoge! Jeigu aš nepriklausau prie jūsiškių, man jis nereikalingas! Neužmirškite, aš tik anglė ir dar nusikaltėlė!

Hercogas d'Avaris kelias minutes žiūrėjo į brangenybę, spindinčią ant nešvaraus stalo. Jis buvo betiesiąs į ją ranką, norėdamas paimti, bet apsigalvojo. Pakėlęs galvą, jis sviedė į Marijaną išdidų žvilgsnį, kupiną liepsnojančio pykčio.

- Jos šviesybė pareiškė pagarbą pralietam jūsų motinos kraujui. Jūs turite saugoti medalioną, nes jo grąžinimas jai būtų įžeidimas. Beje, - pridūrė jis šaltai šypsodamasis, - jūs visada turėsite galimybę išmesti jį į jūrą, jeigu jis jums nereikalingas. Tiesą sakant, gal taip ir geriau. O jums tepadeda Dievas, nes jūs neišvengsite nei jo rūstybės, nei bausmės, kurią užsitarnavote, kad ir kur pasislėptumėte!

Ir jis nuėjo, palikęs Marijaną įniršusią, pasimetusią ir baisiai nusivylusią. Matyt, tokia lemtis, kad viskas, į ką ji dėjo viltis, viskas, kuo ji tikėjo, nuėjo niekais. Ji prisiekė niekada to neužmiršti. Bet dabar reikia ieškoti kitos išeities...

Vakarėjant Marijana vėl pasirodė senajame Barbikene. Jai pavyko parduoti arklį už gan solidžią kainą ir ten pat pakeisti savo vyrišką kostiumą į pusiau miestietišką, pusiau kaimietišką apdarą - paprastą sijoną, ilgą standų berankovį apsiaustą su gobtuvu ir pusbačius storais padais. Mergina niekada nedėvėjo tokių rūbų, bet šitaip apsirengusi ji jautėsi ir patogiau, ir saugiau. Pinigai ir perlai buvo paslėpti tvirtoje drobinėje kišenėje, prisiūtoje prie vidinės sijono pusės. Tokiais drabužiais ji jau nebežadino kitų smalsumo ir galėjo laisvai vaikštinėti Plimuto krantine. Dabar reikėjo rasti laivą, kuriuo būtų galima išplaukti į Prancūziją. Juk laikas ėjo ne jos naudai ir su kiekviena valanda didėjo grėsmė būti surastai ir areštuotai.

Nelaimei, kai mieste nieko nepažįsti, gana sunku rasti, į ką kreiptis, ypač tokiu delikačiu klausimu kaip slaptas persikėlimas. Ir štai jau ilgą laiką Marijana žingsniavo krantine pirmyn ir atgal, žvalgydamasi į sėdinčius žvejus ir jūreivius ir nesiryždama kurio nors užkalbinti. Ji automatiškai pasuko į dešinę, išvargusi nuo nesiliaujančio uosto triukšmo. Artėjant vakarui ėmė pūsti žvarbesnis vėjas. Netrukus reikės pradėti ieškoti nakvynei prieglobsčio, kuklesnio negu "Inkaras ir karūna". Bet ji dar nenorėjo to daryti. Nepaisant nuovargio ją baugino mintis, kad reikės praleisti naktį tarp keturių sienų, kur ji tikrai negalės užmigti. Ji aplenkė Karolio II citadelę. Sargybinis šūktelėjo jai. Sudrebėjusi iš baimės, ji paspartino žingsnius ir smarkiau susisupo į apsiaustą. Kareivis paleido jai pavymui keletą nešvankybių, bet nemėgino sustabdyti. Truputį toliau ji pamatė senojo Smito švyturio bokštą, kuris naktį apšvietė pavojingą didelio uosto teritoriją. Švyturys stovėjo ant smėlėtos uolos, vienišas ir nebylus su žibintu už geležinių pynučių ir signaliniais stiebais, kurie darė jį panašų į milžinišką kamuolį, prismaigstytą smeigtukų. Lietaus permerkta karaliaus vėliava kabojo kaip šlapias skuduras aukštutinėje aikštelėje. Vietovė atrodė tuščia, ir jos tyloje, kurią trikdė tik staugiantis vėjas, buvo kažkas grėsminga. Marijana

norėjo grįžti. Bet pačioje senojo bokšto papėdėje ji pamatė ant akmens sėdintį senuką su pypke ir nedrąsiai priėjo prie jo.

- Būkite geras... - pradėjo ji.

Senis pakėlė tankų antakį, ir iš po užsmauktos raudonos kepurės netikėtai žybtelėjo gudrios gyvos akies žydruma.

- Ei, mažyle! Ką tu čia darai tokį metą? Citadelės jūreiviams patinka gražios mergaitės, o vėjas pučia stiprus. Jis gali nuginti tave tiesiai pas juos.

Nuoširdus senio tonas padrąsino Marijaną. Seni ir maži dažnai netikėtai suartėja.

- Aš nieko nepažįstu šiame mieste, o man reikia ką nors surasti ir paprašyti patarimo. Aš pagalvojau, kad galbūt jūs galėtumėte...

Ji nebaigė. Senio žvilgsnis pasidarė įdėmesnis. Jis atidžiai apžiūrėjo ją, kaip moka apžiūrinėti jūros žmonės, kurie pastebi menkiausią dangaus ar vandens pasikeitimą.

- Tu ne valstietė, mano mergaite, nepaisant tavo rūbų. Tai girdėti iš tavo balso... Na, gerai! Kokio patarimo tau reikia?

Visai tyliai, tarsi gėdydamasi to, ką pasakys, Marijana sušnibždėjo:

- Man reikia rasti laivą, kuris sutiktų perkelti mane per jūrą... ir aš nežinau į ką kreiptis.

- Taigi į uosto kontorą, štai ir viskas! Svarbu, kur tu nori išplaukti.

- Į Prancūziją.

Senis švilptelėjo.

- Tai jau kitas dalykas... bet tau ir čia gali padėti. Visiems žinoma, kad alkani Bonio šnipai dreba prieš šaunius senosios gerosios Anglijos vyrukus. Kai kurie laivai pralaužia blokadą ir priplaukia prie to kranto.

Marijana nekantriu gestu nutraukė jį:

- Bet aš negaliu pasirodyti kontoroje! Aš neturiu dokumentų. Aš... aš pabėgau nuo tėvų, ir man žūtbūt reikia pasiekti Prancūziją.

Pagaliau senis suprato. Jis garsiai nusijuokė, stumtelėjo merginą alkūne ir mirktelėjo.

- Tai bent pokštas! Ak, nenaudėle! Norime pasprukti pas mylimąjį, a? Ir todėl mes nenorime turėti reikalų su valdžia? Bijome, kad mus nuves į namus mūsų gerojo karaliaus - tesaugo jį Dievas - policija.

- Na, gerai, taip! Jūs įspėjote. Bet kas sutiks paimti mane į laivą?

- Be pinigų - niekas!

Skubiai, bet droviai nusisukusi, mergina pasikėlė sijono apačią, pasigraibė slaptoje kišenėje, ištraukė šilingą ir įspraudė seniui į ranką.

- Aš turiu truputį pinigų. Imkite, bet, dėl Dievo, pasakykite, ar pažįstate jūreivį arba žveją, ar net kontrabandininką, kuris perkeltų mane?

Senis prinešė monetą prie akių, paskui keletą kartų pamėtė rankoje ir su pasitenkinimu paslėpė kišenėje. Paskui jis atsisuko į merginą ir susirūpinęs pažvelgė į ją.

- Aš žinau vieną, mažyte, - pradėjo jis rimtai, - bet nežinau, ar bus gerai siųsti tave pas jį. Už vieną šilingą jis parduos tikrą motiną, o už ginėją nužudys ją savo paties rankomis.

- Tuo blogiau! Bet aš surizikuosiu. Sakykite, kur galiu jį rasti. Bet kuriuo atveju, - pridūrė ji, staiga kilus įtarimui, - aš negalėčiau duoti jam daugiau kaip ginėją. Tai visa, ką aš turiu.

Senis atsiduso, pakilo ir stenėdamas išsitiesė.

- Och! Nors aš ir senas, tačiau nenoriu leisti tavęs vienos ieškoti Bleko Fišo. Jei duosi dar vieną mažytį šilingą už troškulio kankinamo senio paslaugas, aš palydėsiu tave ir net užtarsiu žodelį.

- Blekas Fišas?

- Taip jį vadina. Jo tikrojo vardo aš nežinau. Natanielio Naaso žodis: aš nepažįstu geresnio jūreivio... ir didesnio niekšo!

Marijana vėl pasirausė kišenėje, ištraukė pirma šilingą ir atidavė senajam Natui, o paskui auksinį志 sovereną, kurį suspaudė rankoje, teisingai nusprendusi, kad nereikia rodyti jūreiviui, galbūt piratui, kur ji laiko pinigus. Senis paslėpė antrą šilingą ir smarkiai šlubuodamas nuėjo į priekį. Visai sutemo. Vėjas nurimo, bet nuo jūros traukė žvarbus šaltis.

- Jūroje šiąnakt bus baisiai šalta, - murmėjo senis, susikišdamas rankas giliau į kišenes, - geriau sėdėti su puodeliu punšo negu bastytis Saundo sąsiauriais.

Eidami vienas paskui kitą, jie pasiekė Barbikeną. Senos krantinės pradžioje Natanielis Naasas stumtelėjo žemas mažos tavernos duris po išblukusia iškaba, ir už jų pasirodė silpna rausva šviesa apšviestos kvadratinės salės. Marijanai į veidą tvokstelėjo šlykštūs sumišę alkoholio, keptos žuvies ir žmogaus prakaito kvapai ir apkurtino nepaprastas klegesys, kurį nustelbė kimus jūros dainos aidas. Priblokšta mergina pasitraukė atatupsta. Jai niekada nė į galvą negalėjo ateiti, kad kada nors reikės įžengti į tokią vietą. Senis nepasitikėdamas pažvelgė į ją.

- Tai aš einu? Tu nepersigalvojai?

Norėdama įveikti drebulį, mergina sukando dantis. Jai buvo šalta, baisu ir ji norėjo miegoti. Reikėjo viso to atsikratyti.

- Ne, aš sutinku, - atsiduso ji.

- Tada palauk manęs čia minutę.

Jis paliko ją vieną tamsoje ir įėjo į vidų. Šį metą krantinė buvo tuščia. Namuose įsižiebė ugnys, surinkdamos aplink stalus artimuosius prie puodelio arbatos arba stiklo alaus. Merginos širdį suspaudė liūdesys. Ji pasijuto tokia bejėgė ir vieniša! Jos akys pritvinko ašarų ir kartu ji panoro viską palikti, grįžti namo ir atsiduoti likimo valiai. Jai atrodė, kad šaltis skverbiasi į sielą. Be abejo, būna tokių būtybių, kurių gyvenimas staiga sugriūna ir netenka jokios prasmės. Galimas daiktas, ir jos gyvenimas buvo toks. Ir neverta dėl jo kovoti... Galbūt geriau būtų susitaikyti. Šiaip ar taip, ji nė trupučio nenorėjo vaidinti romanų herojės.

Apsiblaususiomis akimis ji peržvelgė lėtai siūbuojančių uoste stiebų mišką, kuriame kur ne kur tarsi raudonos žvaigždės degė signaliniai žibintai. Vieną akimirką Marijana buvo pasiryžusi įgyvendinti savo norą ir galvotrūkčiais bėgti, bet ją sulaikė artėjantys žingsniai. Kažkas ėjo krantine, ir vėl prabilo savisaugos instinktas. Pamačiusi juodus dviejų vyrų siluetus, ji atsitraukė atatupsta ir pasislėpė tamsiame siaurame skersgatvyje šalia tavernos.

Virš smuklės durų kabantis geležinis žibintas metė ant apvalainos krantinės šviesią dėmę, kurią kirto kryžiaus pavidalo šešėlis. Žibinto šviesoje mergina galėjo geriau apžiūrėti lėtai artėjančius vyriškius. Vienas buvo daug aukštesnis už kitą. Iš po ilgo juodo apsiausto kyšojo aukšti jūreivio batai. Kitas vos siekė jo petį, bet mažą jo ūgį kompensavo storumas, jis buvo iš tų, apie kuriuos sakoma: toks paritus, toks pastačius. Kiek Marijana galėjo spręsti, jis buvo apsirengęs kaip provincijos notaras - su ilgaskverniu redingotu ir kastorine skrybėle. Gergždžiantis balsas, kurį Marijana išgirdo pirmiausia, tikriausiai buvo jo. Staiga pasigirdo griežtas ir valdingas kito balsas, ir šį sykį Marijana aiškiai išgirdo jo ištartus žodžius. Jie privertė ją iškart suklusti.

- Jūs esate tikras, kad ji čia?

- Ją matė viešbutyje “Inkaras ir karūna”, - atsakė geibus balsas. - Ji tikrai čia.

Merginos nugarą išpylė šaltas prakaitas. Šie žodžiai taip tiko jai pačiai, kad jos širdį suspaudė skausmas. Kas buvo šie žmonės? Ar jai atrodo, ar ji jau girdėjo šį žemą balsą? Nekantraudama pažinti jo savininką, ji jau norėjo išeiti iš savo priedangos, bet aukštasis vyriškis, tarsi perskaitęs jos mintis, sustojo po žibintu, kažką išsitraukė iš kišenės, paskui užšoko ant stulpo, prie kurio rišami arkliai, ir pasilenkė prie virpančios geležiniame narvelyje ugnies, norėdamas prisidegti ilgą cigarą. Visą jo figūrą apšvietė liepsna, ir Marijana vos nesukliko. Ji nesunkiai atpažino sakališką profilį ir griežtus veido bruožus; tai buvo Jasonas Boforas.

Apmirusia širdimi ji prisispaudė prie šlapios namo sienos ir vaikiškai naiviai užsimerkė, kad daugiau nematytų šio baisaus veido. Dabar ji buvo tikra, kad jis ką tik kalbėjo kaip tik apie ją. Vadinasi, nesitenkindamas tuo, kad ją apiplėšė ir įžeidė, amerikietis dar ėmėsi niekšingo policijos šnipo vaidmens ir puolė jos pėdomis...

Juo bejėgiškesnė ji jautėsi, tuo smarkesnis pyktis ją apėmė. Kaip ji priekaištavo sau dėl to, kad leido jam tada išeiti! Jis taip pat vertas mirties kaip ir Fransis. Tačiau jis gyvas! Neatmerkdama akių, Marijana išgirdo, kaip subildėjo atsitrenkdami

į žemę nušokusio Boforo batai, paskui vėl pasigirdo jo balsas, kurį ji dabar iškart pažino iš lengvo pietietiško akcento.

- Nieko, ji toli nenueis. Ją pernelyg lengva pažinti, ir kad ir kokia ji mitri, tai netruks ilgai. Jos jau laukia kartuvės egzekucijų krantinėje Londone.

Išgirdusi šią niūrią pranašystę, Marijana pajuto, kad tuoj tuoj neteks sąmonės. Burnoje atsirado šleikštus skonis. Jai pasirodė, kad šiurkšti virvė jau liečia jos kaklą, ir ji instinktyviai pakėlė ranką, norėdama apsiginti. Jei siena galėtų persiskirti ir ją praryti!.. Du vyrai nužingsniavo toliau, perėjo skersgatvį ir išnyko iš akių. Ar jie dar ką nors kalbėjo? Bėglės ausyse taip ūžė, kad ji negirdėjo nieko, išskyrus tolstančius žingsnius. Ji taip bijojo vėl pamatyti Boforo veidą, kad niekaip nesiryžo atmerkti akių... Tuo metu netoliese pasigirdo balsas:

- Ei!.. Mažyle! Kur tu?

Be abejonės, tai buvo senasis Natas. Keletą kartų giliai įkvėpusi oro, kad nuramintų pašėlusiai besidaužančią širdį, ji išėjo iš savo priedangos.

- Aš čia.

Senasis jūreivis nusišypsojo jai, parodydamas kelis likusius dantis, kurie jau seniai užmiršo, kad kitados buvo balti. Jis aiškiai patenkintas trynė rankas.

- Eime, - sušnibždėjo jis, - atrodo, tau pasiseks. Blekas Fišas iš tiesų išplaukia šiąnakt, prasidėjus potvyniui. Jis nori tave matyti.

Mikliai sugriebęs už rankos, jis įsitraukė ją į taverną. Marijana nesipriešindama pakluso ir atsidūrė šviesoje, kur plaukiojo tabako dūmų kamuoliai ir kilo alkoholio tvaikas. Po žemomis lubomis susispietusioje kompanijoje buvo žvejai, jūreiviai su vilnonėmis kepurėmis, keli jaunesnieji jūrų pėstininkų karininkai mėlynais kostiumais ir juodomis vaškytinėmis skrybėlėmis. Visi tie žmonės gėrė, rūkė ilgas kanapių pypkes, kartu su mergelėmis plėšė dainas, keikėsi... Kampe prie pajuodusio židinio atsiklaupęs berniukas dideliame mediniame kubile plovė bokalus, kuriuos jam nešė neįtikėtinai ūsuota tarnaitė. Pasirodžius merginai, kurią paskui save tempė senasis Natas, kilo šauksmų ir riebių juokelių uraganas. Šauksmai skambėjo iš visų salės kampų.

- Dievaži! Tai gražuolė! Ei, mieloji, nenori išlenkti su manimi taurelės?

- Prisiekiu senojo Nolio žarnomis - šis viščiukas man! Ar matei jos akis, Semai? Jūra po audros, kai joje nebelieka smėlio!

- Pašvilpk, Hari! Šis persikas ne tau! Pažiūrėk į ją! Kertu lažybų, kad ji tyra kaip šventoji Marija!

- Tuoj patikrinsime! Ei, viščiuk, čionai!

Iš visų pusių tiesėsi rankos, kurios mėgino ją įgnybti per liemenį arba paplekšnoti per klubus. Ji stengėsi išvengti jų paraudusi iš gėdos, apimta baimės vien pagalvojus, kad iš šių nepažįstamųjų kas nors gali ją atpažinti. Senasis Natas keikdamasis stūmė pačius akiplėšiškiausius, bet jam aiškiai stigo jėgų. Nuleidusi akis, kad nematytų išraudusių vyrų veidų ir nedorų mergelių žvilgsnių, Marijana labiau susisupo apsiaustą, nepasiduodama akiplėšoms. Staiga, nustelbdamas klegesį, sugriaudėjo šiurkštus balsas.

- Ei, jūs, užsičiaupkite! Ir šalin letenas! Ji atėjo pas mane! Aišku? Palikite ją ramybėje!

Salės gilumoje matėsi šalia baro sėdinčio didžiulio vyro figūra. Iš jo plaukų spalvos ir žemyn nutįsusios vešlios barzdos Marijana suprato, kad tai buvo Blekas Fišas, ir vos susilaikė neparodžiusi pasišlykštėjimo. Senasis Natas buvo teisus: ji niekada nematė tokio bjauraus vyro. Tai buvo tamsiaodis ir tamsiaplaukis milžinas. Jo platus neryškių bruožų veidas su priplota nosimi tarsi buvo palytėtas kelių didžiulio kumščio smūgių. Krauju pasruvusios akys bylojo apie nuolatinį alkoholio pomėgį ir slėpė tikrąją spalvą. Iš po kadaise buvusios raudonos liemenės su paauksuotų galionų pėdsakais matėsi dryžuota jūreiviška palaidinė, o ant susivėlusių plaukų užsmaukta kareiviška trikampė su didžiule kokarda buvo panaši į karūną. Su šitokia išvaizda, kratydamas nepaprastai ilgą pypkę, Blekas Fišas tarp dūmų kamuolių atrodė tarsi koks keistas ir rūstus jūrų dievas. Atsidūrusi priešais šį gyvą monumentą, Marijana vos susilaikė nepersižegnojusi. Bet didžiulė gauruota letena jau sugriebė ją už rankos ir nusitempė su neįveikiama jėga... Ji pasijuto sėdinti ant suolo priešais senąjį Natą, kuris juokėsi ir trynė rankas.

- Savas vyrukas, aš gi tau sakiau, mažyle!.. Blekas Fišas savas vyrukas!

Vargiai nuslėpdama išgąstį, Marijana tuoj pat pamatė, kad Blekas Fišas buvo labai panašus į vieną iš tų piratų, apie kurių nuotykius ji kadaise su pasimėgavimu skaitė. Tiesa, tikrovėje viskas buvo kitaip. Šis neturėjo nei juodo raiščio ant akies, nei medinės kojos, bet, išskyrus šias detales, jis buvo gyvas knyginio sėkmės džentelmeno įsikūnijimas. Ir koks jis buvo bjaurus! Ji suvirpėjo pagalvojusi, kad liks jūroje viena su šiuo baisiu žmogumi. Jei ne išgirstas Boforo ir mažojo žmogaus pokalbis, ji, be abejonės, atsisakytų artimiau susipažinti su šiuo personažu. Tačiau mieste buvo amerikietis, ir tai artino pikta lemiantį kartuvių šešėlį, todėl reikėjo bėgti, bėgti bet kuriuo būdu, su bet kuo, nors ir su pačiu velniu!

Blekas Fišas pašaipiai stebėjo ją iš po juodų gauruotų antakių. Paskui jis sunkiai atsirėmė į stalą, norėdamas apžiūrėti ją iš arčiau.

- Na, mergaite, tau jau dingsta noras leistis į jūrą su senuoju Bleku, a?

Marijana sukando dantis ir prisivertė ramiai pažvelgti į baisųjį kaimyną.

- Man reikia pakliūti į Prancūziją. Tai... taip, gyvybės ar mirties klausimas!

- Vadinasi, tu taip myli savo viliūgą? - šyptelėjo jūreivis, ir į merginą tvokstelėjo vyno kvapas. - Reikia būti drąsiam, kad ryžtumeisi perkirsti kanalą lapkričio pabaigoje!

- Aš nebijau jūros ir noriu išvykti į Prancūziją. Jūs paimsite mane su savimi?

- Bus matyti! O kiek tu sumokėsi?

- Vieną ginėją.

- Mažoka už šaunaus jūreivio kailį. Tačiau bent parodyk ją, tą savo ginėją, kad aš pamatyčiau, jog tu nemeluoji.

Užuot atsakiusi, ji atgniaužė ranką. Ant delno sublizgo sunki aukso moneta su išglebusiu Jurgio III profiliu.

Blekas Fišas pasilenkė, paėmė monetą, patikrino dantimis ir mirktelėjo.

- Tikra! Na, gerai! Imu tave kartu, dukra... Tau pavyko, kad aš turiu reikalų su tais prakeiktais varlinėtojais. Tavo ginėjos man užteks.

Bėglė iškart atsigavo. Dabar, kai jis sutiko paimti ją su savimi, vėl grįžo viltis, ir ji iš visų jėgų stengėsi atsikratyti skaudžių klastingų dvejonių. Ji stengėsi negalvoti apie tai, kad šis žmogus gali ją išduoti arba išplaukti be jos, paėmęs pinigus. Beje, ji nutarė nė per žingsnį nesitraukti nuo jo.

- Ačiū, - tepasakė ji. - Kada mes išplaukiame?

- Matyt, tave spaudžia... Kur tu gyveni?

- Niekur! Jei mes išplaukiame šiąnakt, kam man būstas?

- Tada liksime čia iki dešimtos valandos. Paskui išplauksime.

- Bet potvynis prasidės tik vidurnaktį.

- Tu ir tai žinai? Pernelyg smalsi. Prieš leidžiantis į jūrą, mano gražuole, man reikia sutvarkyti vieną reikaliuką! Še, išgerk šitai, atrodai labai išvargusi.

"Šitai" buvo taurė karšto grogo; Blekas Fišas pastatė ją priešais savo keleivę. Mergina dvejodama žiūrėjo į aromatingą gėrimą. Ji dar niekada negėrė alkoholio ir norėjo tai pasakyti.

- Bet... aš nežinau... kaip...

- Tu nežinai, ar tai neišvers tavęs iš kojų, a? Tu niekada negėrei?..

Staiga jis pasilenkė ir beveik liesdamas Marijanos ausį skubiai sušnibždėjo:

- Liaukis vaidinusi hercogienę. Tu... patrauki dėmesį.

Nustebusi ji pažvelgė į jį, griebė taurę ir mikliai užsivertusi nurijo nemažą gurkšnį. Jai nudegino gerklę, užgniaužė kvapą, ir ji smarkiai užsikosėjo, o tuo metu Blekas Fišas ėmė juoktis ir daužyti jai per nugarą.

- Iš pradžių dar ne taip būna, - nuramino ją drąsinamu tonu. - Užtat paskui bus gerai.

Blogiausia buvo tai, kad ši keista pranašystė visiškai pasitvirtino. Šiek tiek atgavusi kvapą, Marijana pajuto, kaip grogas gydomuoju karščiu nutvilkė jos išvargusį kūną, tarsi aromatingas ugnies srautas. Galiausiai jai buvo gera! Labai atsargiai ji išgėrė dar vieną gurkšnį, tuo sukeldama Bleko Fišo džiaugsmą.

- Iš tavęs išeis tikras jūreivis! - šūktelėjo jis ir taip smarkiai trenkė kumščiu į stalą, kad senasis Natas sudrebėjo.

Senis užsnūdo ir ėmė saldžiai knarkti, nuleidęs galvą ant rankų. Kai jis atsibudo ir sunkiai praplėšė vokus, Blekas Fišas sukomandavo.

- Eik miegoti, Natai. Vaikų metas jau praėjo. Mes su mažyle išlenksime dar po vieną, o paskui dingsime!

Pasitikinčiu judesiu jis pakėlė Natą, užmaukšlino jam ant galvos nusmukusią raudoną kepurę ir nuvedė prie išėjimo.

- Lik sveika, mergaite, - murmėjo senis. - Laimingo ke...

- Gerai! Gerai! Į lovą, ir kuo greičiau! - nutraukė jį Blekas Fišas.

Marijana su džiaugsmu būtų padariusi tą patį. Dabar ji sušilo. Romas sukėlė jai ne tik saldžią euforiją, bet ir vis didėjantį norą miegoti. Alkoholis veikė raminamai, ir visos jos baimės išnyko. Liko tik neapsakomas nuovargis. Tačiau reikėjo išsilaikyti dar gerą valandą, kovojant su užsimerkiančiais vokais ir stebint, kaip Blekas Fišas ryja romą ir rūko vieną pypkę po kitos. Visą tą laiką jis nekreipė į ją dėmesio. Įsmeigęs sunkų žvilgsnį į dūmuose skendinčios tavernos kampą, jis, atrodė, visai užmiršo savo kaimynę. O ji laikėsi gerai ir kantriai laukė, kada jis duos ženklą eiti. Minia aplink juos pamažu praretėjo. Keletas žmonių lošė kauliukais, kiti, susigrūdę aplink stalą, klausėsi karaliaus laivyno bocmano pasakojimų, viename kampe girtas jūreivis įkyriai traukė vis tą patį priedainį, nuolat atstumdamas mėginusią jį sužavėti merguželę. Blekas Fišas ir Marijana niekam nerūpėjo. Vos tik mergina paklausė savęs, ar ilgai dar visa tai truks, kai juodmedžio laikrodis ėmė mušti dešimt.

Nutilus paskutiniam dūžiui, Blekas Fišas pakilo ir, kaip anksčiau, nežiūrėdamas į Marijaną, paėmė ją už rankos.

- Eime! Metas, - tepasakė jis.

Niekas neatkreipė dėmesio į juos išeinančius. Už žemų, švinu apkaustytų durų jiems į veidus bloškė vėjo gūsis, atnešęs aitrų jūros kvapą. Marijana giliai įkvėpė jos svaiginantį, laisvę pranašaujantį aromatą. Ir staiga, ant šios tavernos slenksčio, jai paaiškėjo nauja jos bėgimo prasmė. Žinoma, pirmiausia ji stengėsi išsaugoti savo gyvybę. Bet įkvėpdama laisvės oro ji suprato, kad

galima pajusti karštą džiaugsmą, sudaužius paskutines grandines, išrovus ir numetus šalin senąsias šaknis, leidžiantis į nežinomybę, pasikliaujant tik savo valia. Ji plačiai atlapojo apsiaustą, tarsi atsiduodama vėjo galiai.

- Tu iš tiesų nebijai? - staiga paklausė Blekas Fišas, smalsiai pažvelgęs į ją. - Naktis bus sunki!

- Man tas pats! Vėjas toks geras! Be to, - pridūrė ji atsiminusi, kad reikia vaidinti savo vaidmenį, - aš laiminga, kad netrukus susitiksiu su...

- Ne! - šiurkščiai nutraukė jis. - Nekalbėk man daugiau apie savo mylimąjį! Aš nežinau, kodėl tu nori pakliūti į Prancūziją, bet tik ne dėl to, kad susitiktum su vaikinu.

- Iš kur jūs tai žinote? - sumišusi paklausė mergina, nė nemėgindama paneigti jo žodžių.

- Užtenka pažvelgti į tavo akis, gražuole! Jose meilės nė kruopelytės nėra! Kai senasis Natas atitempė tave pas mane, aš, pažvelgęs į tave, supratau viena: tu bijai! Štai kodėl aš ir imu tave su savimi: todėl, kad tu bijai. Meilė - niekai. Manęs tai nedomina. Tai prarastas laikas! O štai baimė jau verta pagarbos! Tatai aš galiu suprasti! Na, eime. Metas! Reikia atlikti reikalą prieš išplaukiant į jūrą.

Blekas Fišas didingai nusispjovė, įsikišo pypkę į kišenę, užsismaukė ant kaktos savo nepaprastą skrybėlę, kurią įnirtingai plėšė vėjas, ir dideliais žingsniais patraukė į prieplauką. Nesuprasdama, kaip šis baisus piratas įkvėpė jai tvirtą pasitikėjimą, Marijana nusekė įkandin jo.

Ketvirtas skyrius

Rūsti stichija

Bleko Fišo laiviūkštis - “Žuvėdra” - buvo prišvartuotas pačiame Barbikeno gale, tiesiai priešais plokštę, įamžinusią tą vietą, kurioje stovėjo “Meiflaueris” prieš tai, kai jis, įlaipinęs tėvus piligrimus ir pakėlęs bures, išplaukė per Atlantą kurti Naujosios Anglijos. Nepaisant purvo ir smarkiai nusilupusių žalių dažų, šis tvirtas burlaivis su gerai pridengta kabina, į kurią jūreivio įsakymu įlindo Marijana, darė raminamą įspūdį.

- Sėdėk ten ir nejudėk! Mums reikia nepastebimai pranerti pro kranto apsaugą!

Jis pats ėmėsi burės, ir "Žuvėdra" pamažu išplaukė iš uosto. Bet, didžiausiam burlaivio keleivės nustebimui, užuot plaukęs į atvirą jūrą, jis pasuko į Tamaro žiotis ir ėmė plaukti karinio uosto link. Šis keistas manevras suintrigavo Marijaną. Ji keturpėsčia išsiropštė į viršų ir sušnibždėjo:

- Kur mes plaukiame?

- Aš juk sakiau tau, kad turiu reikalą. Turi atsisėsti dar vienas keleivis. Dabar nė žodžio daugiau... jei tave išgirsiu, nudobsiu!

Tai sakydamas, jis pakėlė burę, ištraukė irklą ir stovėdamas laivagalyje ėmė tyliai, bet greitai irkluoti, demonstruodamas nepaprastą jėgą. Burlaiviui vis labiau tolstant nuo švyturio, neįžvelgiamą tamsą tik retkarčiais pagyvindavo kokio nors laivo signalinis žibintas. Ugnies nutviekstas bokštas naktį atrodė fantastiškai. Blekas Fišas aplenkė jį, kad išvengtų juodame vandenyje mirguliuojančių rausvų atšvaitų. Įsikibusi į laiviūkščio bortą, Marijana godžiai rijo gaivų nakties orą ir žvalgėsi į plaukiančias pro šalį pamėkliškas kalvas, kurios iškildavo už retsykiais blykstelėjančių švieselių. Burlaivis lėtai plaukė upe prieš srovę. Ką tik prasidėjusį atoslūgį liudijo sustiprėjęs vandens gurgėjimas ir bangų pliuškenimas. Blekui Fišui reikėjo nepaprastų pastangų, bet jis buvo nežmoniškai stiprus ir drąsiai dirbo už du. Be to, jo akys tikriausiai kaip katės, pamanė Marijana, kad jis randa kelią tokiomis aplinkybėmis. Tiesa, dabar jau ir jos akys priprato prie tamsos ir išskyrė atskirus kontūrus.

Staiga Blekas Fišas, vos aplenkęs nugriuvusius seno molo akmenis, liovėsi irklavęs, padėjo irklą ir prisišvartavo prie kažko panašaus į seną pririšamąjį žiedą. Paskui jis atsisėdo laivagalyje, prisidėjo rankas prie burnos ir tris kartus sukrykštė žuvėdros balsu; tai nuskambėjo taip natūraliai, kad Marijana buvo priblokšta. Po to jis aiškiai ėmė kažko laukti.

Suintriguota mergina norėjo prabilti, bet jis pagrasino jai, ir ji klusniai tylėjo.

Pasidarė šalčiau. Juos supanti vietovė, tamsi ir tyli, buvo niūri. Visai šalia kilo nesuprantamai aukšti siluetai, panašūs į

didžiules barkas, užtvenkiančias Tamaro tėkmę. Dabar nesigirdėjo net vandens teškenimo. Tarp burlaivio ir nejudrių pabaisų, viršum kurių degė signaliniai žibintai, vanduo atrodė nepaprastai lygus ir tirštas lyg kremas. Iš jo sklido lengvas dumblo tvaikas. Daugiau nepajėgdama atsispirti smalsumui, Marijana prislinko prie Bleko Fišo ir sušnibždėjo tiesiai į ausį:

- Kas tai? Kur mes esame?

Jūreivis ištiesė ranką į tamsius siluetus.

- Pontonai! Ar žinai, kas tai yra?

Taip, Marijana žinojo. Ji girdėjo kalbas apie šiuos senus nurašytus laivus su grotomis apkaltais liukais, kuriuose Anglijos jūrų žinyba laikė į jos kietas rankas pakliuvusius Bonio jūreivius.

- Geri kalėjimai! - su pasitenkinimu kalbėdavo teta Elisė, - bet vis dėlto per daug švelnūs! Sako, kai kam pavyksta iš ten pabėgti.

Bet ką gi jis čia daro? Kam toks paslaptingumas?

Blekas Fišas tęsė visai tyliai:

- Pontonas Europa, pontonas Sen Isidoras, pontonas Sen Nikola - tikras pragaras! Jie prigrūsti prancūzų. Jų ten tiek, kad kiekvieną naktį kas nors uždūsta ir nustimpa.

Nustėrusi Marijana milžino balse išgirdo pykčio gaideles ir negalėjo nuslėpti nuostabos.

- Bet juk jie priešai! Jūs turėtumėte džiaugtis, o atrodo, kad jus tai skaudina.

- Po perkūnais! - pradėjo Blekas Fišas, bet tuoj pat susivaldė ir sausai užbaigė: - Aš jūreivis, o ne kalėjimo prižiūrėtojas, ir čia irgi jūreiviai.

Staiga Marijana suprato.

- Jūs norite pasakyti... kad padėsite vienam iš jų pabėgti?

- O kodėl gi ne? Jis toks pat, kaip ir tu. Jis moka pinigus. Ir tau aš padedu pabėgti! Tad pasilaikyk sau savo klausimus. Ir apskritai užteks plepėti, o tai mus sugaus per tave. Tylėk!

Marijana nesispyriojo. Jai reikėjo apsiprasti su mintimi, kad nuo šiol ji tokia pat mergina, kaip ir kitos, netgi blogesnė, nes jai reikia bėgti, slėptis. Vienintelė jos teisė buvo tylėti ir nuolankiai sutikti su tuo, ką jai atsiųs likimas... net ir su šiurkščiu žiauraus pirato aprėkimu.

Bet netrukus jos dėmesį patraukė keistas reiškinys. Kažkas plaukė link jų. Ji negalėjo įžiūrėti, kas tai buvo. Vėl nuskambėjo žuvėdros klyksmas iš Bleko krūtinės, ir ji vos nešūktelėjo. Ta neaiškių kontūrų forma, tysanti viršum vandens, buvo kažkuo gąsdinanti, kraupi. Ji parodė į ją drebančia ranka ir sušnibždėjo:

- Ten... jūs matote?

- Tai jis. Tylėk!

Merginos akys jau pakankamai apsiprato tamsoje, ir ji pagaliau pamatė, kad tai iš tiesų buvo žmogus. Ji norėjo užduoti dar vieną klausimą, bet apdairusis Blekas Fišas skubiai įspėjo ją:

- Pontonai įinkarinti dumbliname užutėkyje. Mes esame prie pat mirtinai pavojingo skysto purvyno ežero... Jeigu jis pamėgins išsitiesti - dumblas jį įtrauks...

Šį kartą baimė privertė Marijaną tylėti. Iš siaubo išplėstomis akimis ji su nevalinga širdgėla sekė skausmingą bėglio judėjimą. Pirmasis pontonas buvo nelabai toli, tačiau atstumas atrodė jai didžiulis. Tebebuvo grėsmė, kad bėgimas bus pastebėtas arba kad šaltas vanduo paralyžiuos belaisvį. Šio žmogaus neturi sučiupti, antraip ir ją ištiks tokia pat lemtis. Jam turi pasisekti, kad ir jos gyvybė būtų išgelbėta... Be to, širdies gilumoje ji žavėjosi šio žmogaus narsumu: dėl laisvės jis rizikavo sutikti baisią mirtį lipniose ·lakiojo dumblo gelmėse.

Blekas Fišas daugiau nekreipė į ją dėmesio. Jis kiek galėdamas pasilenkė už borto į priekį ir ištiesė ranką su irklu.

Paskutinį kartą pasigirdo žuvėdros klyksmas, paskui Marijana išgirdo, kaip jis prancūziškai šnabžda:

- Čionai, mažyli! Dar truputį... Na, štai tu ir čia!

Šįsyk jinai jau nenustebo. Ši naktis buvo už laiko ribų, apskritai už sveiko proto ribų. Tai, kad senasis anglų piratas laisvai kalbėjo Moljero kalba, ko gero, buvo mažiausia iš visų keistenybių. Nė vienoje knygoje nebuvo rašoma panašių dalykų, net pono Defo "Robinzone"! Ji išgirdo trūkčiojantį kvėpavimą, nesuprantamą prislopintą šauksmą, paskui laivas pasviro. Blekas Fišas pasilenkė, prilaikydamas sunkų kūną, nuo kurio tekėjo lipnus purvas, ištraukė ir paguldė jį ant panšyro, kur jis ir liko gulėti nejudėdamas. Jei žmogus nebūtų taip garsiai kvėpavęs, Marijana būtų laikiusi jį mirusiu. Blekas Fišas, negaišdamas nė

minutės, sugriebė jį už kojų ir nutempė prie kabinos. Marijana išgirdo trumpą pokalbį, vėlgi prancūzų kalba:

- Ar labai sunku buvo?

- Ne. Man yra buvę ir blogiau. Bet reikia skubiai nešdintis... Man atrodo, kad vienas šnipas pastebėjo mane išeinantį. Dievulėliau, na ir šalta!

- Imk, susisupsi ten, viduje! Kai apdžiūsi, aš duosiu tau rūbus. Imk ir štai šitą. Gertuvėje romas. O paskui pasistenk užmigti. Metas judėti. Potvynis netrukus baigsis.

Iš tiesų Marijana pajuto virpėjimą po burlaivio dugnu, dalinai nugrimzdusiu į dumblą. Įspūdis buvo toks, tarsi ten kažkas krapštėsi. Vėl pasirodė Blekas Fišas. Jis atrišo lyną, paėmė irklą ir smarkiai atstūmė laivą nuo seno molo. Ir kaip tik laiku. Ant pontono kaip žaltvykslės subliksėjo fakelai. Už liukų grotų pasirodė šviesa, nutvieskusi gestikuliuojančius juodus šešėlius. Išniro kareivių su šautuvais rankose siluetai. Tačiau burlaivis, irklo mostelėjimu ištrūkęs iš dumblo nelaisvės, jau pateko į atvirą Tamaro tėkmę. Blekas Fišas irklavo kaip pašėlęs, ir upės padedamas laivelis lengvai slydo. Marijana susižavėjusi stebėjo, kaip veikia ši nepaprasta žmogiška mašina - jūreivis. Jo pastangomis burlaivis vis didino tempą. Jis buvo jau žiotyse ir lenkė švyturį, kai už nugarų sugriaudėjo patrankos šūvis. Blekas Fišas nusikeikė, dabar jau nežemindamas balso:

- Po perkūnais! Pabėgimas susektas!.. Laimei, kyla vėjas...

Vėjas ne tik kilo, jis šėlo išgąsdindamas Marijaną. Iškart dingo juos iš abiejų pusių lydėję krantai, ir jūros platybės suribuliavo putotomis bangomis. Blekas Fišas ramiai pakėlė bures ir stojo prie vairo. Audeklas sušiureno vėjuje ir pergalingai išsipūtė. Burlaivis šoktelėjo į priekį ir nuskriejo į atvirą jūrą. Nebeliko jokių kliūčių. Šūvių garsus nustelbė vėjo švilpimas. Dusdama nuo oro spaudimo, Marijana sušuko:

- Mes patekome į tikrą audrą!

- Tai... audra? - Blekas Fišas nusijuokė. - Jei tu, mergaite, patektum į tikrą audrą, pokalbiai tau nerūpėtų. Tai tik geras palankus vėjas, kuris atims kranto apsaugai norą sučiupti mus už pasturgalio. Tik nesugalvok sakyti, kad tu bijai. Aš tave

įspėjau. - Aš ir nebijau! - atžariai paprieštaravo Marijana. - Kad įrodyčiau tai, aš miegosiu čia.

- Kabinoje tu gali geriau įsitaisyti.

- Ne!

Su tuo ji negalėjo sutikti. Kajutėje yra nežinomas, pabėgęs belaisvis, kuris galėjo būti tik plėšikas arba vienas iš baisiųjų Napoleono prancūzų. Jai šimtą kartų geriau buvo žvarbus vėjas ir jūros šaltis negu draugija žmogaus, kuriam atsiradus laive ji aiškiau suprato varganą savo padėtį. Tik Marijanos valia galėjo išlaikyti nuotolį tarp bėglio ir buvusios Selton Holo savininkės. Be to, dabar, kai beliko laukti pasirodant Prancūzijos krantų, nuovargis visai prilenkė ją prie žemės. Ji galėjo atsigulti miegoti nors ir į vandens balą. Taip pat atsiliepė ją apkvaitinęs pirmą kartą jos išgertas romas.

- Kaip nori, - pasakė Blekas Fišas. - Imk šitą ir susisiausk.

Tai buvo gabalas burinės drobės, kietas, bet sausas ir pakankamai standus, kad nepraleistų drėgmės ir apsaugotų nuo vėjo. Su dėkingumu Marijana padarė iš jo kažką panašaus į lizdą ir įsiropštė vidun. Paskui, susirietusi į kamuolį kaip katė pintinėje, ji padėjo galvą ant lyno ryšulio, užmerkė akis ir kaipmat užmigo.

Kai Marijana nubudo, ji prieš save pamatė veidą, į kurį buvo galima su malonumu žiūrėti. Švelnius, bet vyriškus bruožus rėmino auksinė barzdelė. Šviesios akys tą akimirką buvo kupinos susižavėjimo. Iš pradžių ji pamanė, kad tai tęsiasi sapnas, kuris grąžino ją į Seltoną, į jos dar tokį artimą pasaulį. Bet pasaulis, kuriame egzistavo šis veidas, buvo tolimas ramiai Anglijos provincijai. Tai buvo šlapias, šėlstantis pasaulis, kurio pilku dangumi horizonto link ritosi sunkūs debesys, aplink tiško sūrūs baltų putų purslai, bangos be paliovos griuvo iš visų pusių. Vandens pasaulis, kurį valdė galinga Bleko Fišo, stovinčio prie "Žuvėdros" vairo, figūra. Jo didžiulės rankos patikimai valdė laivą. Rūstus ir kvailai didingas, jis buvo panašus į košmaro pagimdytą Neptūną.

Vyriškis su šviesia barzdele ištiesė ranką. Jis neryžtingai palietė pirštu drėgną Marijanos skruostą ir sušnibždėjo, tarsi netikėdamas tuo, ką mato:

- Moteris!.. Tikra moteris? Ir dar čia?

Virš jo galvos nugriaudėjo Bleko Fišo juokas, nustelbdamas vėjo staugimą.

- Žinoma. Dievas jų pakankamai sukūrė!.. Ir pakankamai tokiems šauniems vyrukams, kaip tu ir aš! Bet ši ne tau!

- Tačiau ji labai graži.

- Tai tiesa, bet aš negaliu tau pasakyti, kas ji yra! Ji pasakojo, kad jai reikia į Prancūziją - susitikti su vienu jaunikaičiu. Bet aš žinau, kad ji man sumelavo. Tegul mane pakaria, jei ne baimė atvijo ją čia. Ji bijo, ji nuo kažko bėga. Galbūt nuo policijos... Be abejo, tai vagilė. Su tokiu dailiu snukučiu ji lengvai galėjo apšvarinti kokio nors milordo kišenes ir pabėgti nuo jo.

Per visą tą dialogą, kai vyriškiai kalbėjosi prancūziškai, Marijana tylėjo. Tačiau išgirdusi kaltinimą vagyste, ji neištvėrė. Nusimetusi ją dengusią burinę drobę, ji piktai atsakė ta pačia kalba:

- Aš ne vagilė, ir aš draudžiu jums mane įžeidinėti! Jums buvo sumokėta ne už tai!

Vyrai iš nuostabos išsprogino akis. Blekas Fišas net paleido vairą iš rankų.

- Kaip, bamble, tu kalbi prancūziškai?

- O kodėl gi ne? - vaidingai sviedė ji. - Argi tai draudžiama?

- Ne... bet tu galėjai pasakyti apie tai!

- Nemačiau reikalo! Juk jūs man nepranešėte, kad irgi kalbate šia kalba... ir be jokio akcento! Garbės žodis, galima prisiekti, kad jūs prancūzas.

- Tu turi gerą liežuvį, mano mergaite, - sumurmėjo Blekas Fišas. - Tavim dėtas aš laikyčiau jį už dantų, nes po visko man niekas netrukdo griebti tave už pakarpos ir išmesti už borto! Tu tikrai panaši į perėjūnę. Kas gali laiduoti, kad tu ne šnipė?

Marijanos pyktis pranoko baimę...

- Niekas, - greitai atsakė ji. - Ir jeigu jūs norite išmesti mane į jūrą, tai galite nesivaržyti. Jūs padarysite man paslaugą. Man tik gaila, kad suklydau dėl jūsų, laikydama jus kontrabandininku. Matyt, jūs esate žudikas.

- Po šimts perkūnų ir velniai griebtų...

Paraudęs iš įniršio Blekas Fišas paliko vairą ir puolė prie merginos. Rizikuodamas pats atsidurti už borto, bėglys iš pontono metėsi tarp jų, ryžtingai atstumdamas milžiną, kuris sustojo su pakelta ranka.

- Ramiau, Nikola, tu ką, kvaištelėjai? Argi nematai, kad tai išdykusi mergiotė?

Paskui, atsisukęs į Marijaną, jis švelniai paklausė:

- Kiek tau metų, mažyle?

- Septyniolika, - prieš savo valią atsakė ji ir tuoj pat pridūrė: - Kodėl jūs vadinate jį Nikola?

Jaunuolis nusijuokė, parodydamas tvirtus ir švarius baltus dantis.

- Todėl, kad toks jo vardas. Juk tu nemanai, kad jis buvo pakrikštytas Bleku Fišu! O tu, kuo tu vardu?

- Marijana.

- Gražus vardas! - įvertino jis. - O kaip toliau?

- Niekaip! Marijana, ir viskas! Ir apskritai, kas jums rūpi? Juk aš nieko jūsų neklausinėju!

Nutaisęs nepriklausomą veido išraišką, jis jai ceremoningai nusilenkė, o kadangi buvo apsirengęs didokais drabužiais, kuriuos jam davė Blekas Fišas, tai atrodė labai komiškai.

- Pasirengęs jums patarnauti Žanas Ledriu. Aš kilęs iš Sen Malo... ir aš Siurkufo jūreivis, - pridūrė jis su naiviu pasididžiavimu, kurio Marijana negalėjo nepastebėti.

Jeigu jis būtų buvęs karaliaus sūnus, tai nebūtų galėjęs kalbėti išdidžiau. Ji nežinojo, kas tas Siurkufas, bet pajuto netikėtą simpatiją, nusišypsojo jam ir pasakė:

- Kiek aš suprantu, jūs esate vienas iš Korsikiečio šalininkų!

Jis išsitiesė, truputį suraukė antakius ir metė į merginą šiek tiek įsižeidusio žmogaus žvilgsnį.

- Siurkufas tarnauja jam, o aš tarnauju Siurkufui. Turiu pridurti, kad kalbėdami apie jį mes sakome: imperatorius!

Daugiau nieko nepridūręs, jis nuėjo prie Bleko Fišo, o Marijana, supratusi, kad ji, matyt, įžeidė jo įsitikinimus, mintyse priekaištavo sau dėl netakto. Kam jai reikėjo demonstruoti savo antipatiją žmogui, kurį jis taip iškilmingai pavadino imperatoriumi? Jis buvo prancūzas, o ji atsidūrė jo valdžioje, nes - didžiausiai

jos nuostabai - Blekas Fišas elgėsi ne taip, kaip derėtų tikram anglui. Trumpo jų susirėmimo metu jis nė nemirktelėjo ir ramiai žvalgėsi į jūrą. O ar jis iš tiesų anglas? Jo prancūziška tartis leido tuo suabejoti.

Palikta ramybėje Marijana pamėgino vėl pasislėpti savo lizde iš drėgnos burinės drobės ir užsnūsti, bet negalėjo... Lamanšo vilnys smarkiai sūpavo laivą. Pilkos bangos kilo už borto, tarsi norėdamos nugramzdinti burlaivį. Horizontas išnyko. Nebuvo jūros paukščių. Nesimatė nei kranto, nei mažiausios uolos. Tik vandens platybės, kuriomis aklai skriejo "Žuvėdra" su smarkiai išpūstomis burėmis. Staiga Marijana užsimerkė ir nušliaužė prie borto, pajutusi šlykštų pykinimą. Jai pasirodė, kad ji miršta, kad aplink ją viskas sukasi, o jos pilvas kartoja kiekvieną laivo judesį. Ji niekada nesirgo ir dabar negalėjo suprasti, kas jai darosi. Ji norėjo išsitiesti ir atsiremti į bortą, bet naujas priepuolis ją surietė ir ji visai bejėgė griuvo ant denio.

Ji pajuto, kaip kažkieno rankos sugriebė ją ir pakėlė. Kažką šalta pridėjo jai prie burnos.

- Blogi reikalai, a? - suskambo prie jos ausies Žano Ledriu balsas. - Išgerkite, jums palengvės.

Ji pažino aitrų, kvapnų romo aromatą ir mechaniškai išgėrė gurkšnį, bet jos tuščias skrandis nepriėmė alkoholio. Atstūmusi ją laikančias rankas, ji šaukdama puolė prie borto ir iškišo galvą į priekį. Keletą bjaurių akimirkų Marijana užmiršo visokį orumą, kol spazmai plėšė jos vidurius lauk. Ji nekreipė jokio dėmesio į vandens purslus, kuriuos tėškė į ją jūra. Beje, jie truputį atgaivino ją. Vargšė įsikibo į bortą, o Žanas Ledriu tuo metu prilaikė ją iš nugaros, kad ji nenukristų į vandenį. Kai baisus pykinimas šiek tiek praėjo, ji norėjo grįžti atgal ir tikriausiai būtų parkritusi, jei bretonas nebūtų prilaikęs jos. Labai atsargiai, tiesiog motiniškai švelniai jis paguldė ją į jos guolį ir užklojo. Tarsi pro vatą ji išgirdo Bleko balsą:

- Tu neturėjai duoti jai gerti. Jai būtų ne pro šalį užvalgyti.

- Tai nuostabiausias jūros ligos priepuolis, kurį kada nors esu matęs, - pasakė Žanas Ledriu. - Aš nustebsiu, jeigu ji galės praryti bent riešutėlį.

Bet Marijana nesirengė dalyvauti pokalbyje. Ji džiaugėsi atokvėpiu, kurį suteikė jai ši staigi baisi negalia, ir vos kvėpuodama stebėjo menkiausią savo organizmo pokytį. Beje, tai truko neilgai. Po kelių minučių vėl ėmė pykinti, ir Marijaną sugriebė jūros liga.

Kai nusileido naktis, kilo štormas ir - keistas dalykas - Marijaną liovėsi pykinti. Laivą taip siaubingai sūpavo, kad šlykštūs jos skrandžio traukuliai baigėsi. Galiausiai ji atsikratė nežmoniškų kančių, kurias jai sukėlė ši pragariška diena. Tačiau jos laukė naujas išbandymas, šįkart - baimė.

Išlindusiai iš ankštos kajutės, kur ją buvo paguldęs Žanas Ledriu, norėdamas bent kiek apsaugoti nuo vandens, merginai pasivaideno, kad pasaulis griūva jai ant galvos. Iš visų pusių šniokštė jūra po tamsiu dangumi, kuriuo skriejo juodi kaip skalūnas debesys. Laivas su nuleistomis burėmis šokinėjo tarsi kamštis verdančiame vandenyje. Retsykiais jis panirdavo į tirštą rūką, ar tai nusileidusį iš dangaus, ar sukeltą siautėjančios jūros. Paskui "Žuvėdra" išskriejo į atvirą erdvę, bet netrukus ir vėl paniro gūdžioje tamsoje. Atrodė, tarsi milžiniška ranka, sugriebusi mažytį burlaivį, svaido jį kaip sviedinuką per audrą, minutei paleidžia ir vėl griebia, norėdama nublokšti dar toliau.

Bet labiausiai Marijaną išgąsdino abiejų vyrų išvaizda. Per takelažo ryšulius, kurie šokinėjo burlaivio bortais, ji pamatė Bleką Fišą; jis tarsi prikaustytas stovėjo prie vairo, atgręžęs nugarą pašėlusiam vėjui. Žanas, nepaisydamas čiurkšlėmis per veidą žliaugiančio vandens, baigė nuleidinėti bures. Abu buvo sušlapę iki paskutinio siūlelio, tačiau nekreipė į tai dėmesio. Užtat jų suraukti veidai išdavė didžiulį nerimą.

Blekas Fišas pamatė merginą ir suriko nustelbdamas vėją:

- Sėdėk kajutėje! Čia nėra ko daryti! Tu sutrukdysi manevruoti, ir tave gali nublokšti už borto!

- Aš ten dūstu, - sušuko ji, - verčiau liksiu čia!

Žanas prišoko prie jos, stipriai apkabino ir nepaisydamas jos pasipriešinimo pamėgino įstumti vidun. Bet ji taip įsikabino į jį, kad jo pastangos buvo tuščios.

- Prašau jus, leiskite man pasilikti su jumis... Vienai taip baisu.

Ant jų užgriuvęs krioklys nutraukė jos žodžius. Per vieną akimirką ji sušlapo nuo galvos iki kojų, bet tik dar stipriau prisiglaudė prie savo nelaimės draugo. Tą pačią akimirką jie abu iš siaubo suriko. Rūkas truputį išsisklaidė, ir jie į dešinę nuo forštevenio pamatė milžinišką, svaiginamo aukščio uolą. Į jų klyksmą aidu atsiliepė vairininko šauksmas.

Žanas nevalingai prispaudė Marijaną prie savęs. Mergina, įsitikinusi, kad išmušė paskutinė jų valanda, užsimerkė ir paslėpė veidą ant bretono peties. Jaunuolio glėbys buvo toks stiprus, toks raminantis, kad ji nustebusi pajuto, jog jos baimė pamažu dingsta. Tą akimirką ji rengėsi numirti nežinomojo glėbyje, bet iš esmės tai nebuvo taip jau svarbu. Juk jeigu jai lemta beprasmiškai žūti, gal ir geriau, kad tai atsitiks taip. Jai taip gera prie šio vyro krūtinės... Be to, ar jai pasivaideno, ar iš tiesų šiltos lūpos palietė jos smilkinį.

Tačiau jie neatsitrenkė į uolą, kaip tikėjosi. Tvirta Bleko Fišo ranka vairuojamas laivas taip staigiai pasviro į šoną, kad Marijana ir Žanas neišsilaikė ant kojų ir nusirito planšyru. Marijana atsimerkė. Blykčiojanti rifo siena lėtai slinko pro burlaivio bortą. Už merginos nugaros jūreivis keikėsi tokiais riebiais keiksmažodžiais, kurie prilygo išgyventai baimei.

- Kas gi čia buvo? - paklausė jis Bleką Fišą.

- Mano manymu, Duvro uolos, - atsakė tas. - Aš nė nemaniau, kad mes taip arti jų. Mes lengvai išsisukome!

Norėdamas pasidrąsinti, jis išsitraukė butelį romo ir užsivertęs patraukė, o paskui vėl ėmėsi vairuoti burlaivį, kuris, aplenkęs uolą, vėlei paniro į tirštą rūką. Bet Žanas buvo neramus ir to neslėpė.

- Kaip galėjo atsitikti, kad mes pakliuvome čia? Juk tai ne mūsų kelias.

- Buvo daroma tai, kas mūsų jėgoms, - sumurmėjo Blekas Fišas. - Mano busolė* sugedo. Aš plaukiu pagal intuiciją.

- Tada tesaugo mus Mergelė Marija ir šventoji Ana d'Orėj!

Dievobaimingą linkėjimą nustelbė vėjo staugimas, tą momentą dar labiau sustiprėjęs. Jo gūsiai gniaužė Marijanai kvapą, ir

---

* Prietaisas kampams matuoti (*vert. past.*).

Žanas ryžtingai nusitempė ją į ankštą kajutę. Blekas Fišas, šis atlantas, laikantis dangų ant savo pečių, liko vienas akis į akį su audra.

- Laivas dešinėje borto pusėje! Mes išgelbėti!

Bleko Fišo balse skambėjo pergalės ir palengvėjimo gaidelės. Marijana ir Žanas atsakė jam džiaugsmingais šūksniais. Jau kelias valandas jie aklai plaukė per lietų ir vėją. "Žuvėdros" padėtis buvo daugiau negu kritiška. Už kelių kabeltovų* Duvro uolos. Povandeninis rifas apgadino vairą. Kai jie mėgino iškelti bures, stiprus vėjo gūsis jas nuplėšė, o stiebą sulaužė. Aklas paralyžiuotas laivas atsidavė vėjo ir srovės valiai. Marijanai blogiausias išbandymas buvo pamatyti, kaip Blekas Fišas paliko vairą ir atėjęs įsitaisė šalia jos ir Žano. Nuo tos akimirkos, kai jie išplaukė, ji įprato matyti milžinišką jūreivį kaip savotišką vandens dievą, kuris vienodai gerai valdo ir savo laivą, ir pačią jūrą. Laivas buvo tvirtas, bet audra smarkiai jį apdaužė; žmogus atrodė neįveikiamas, bet ir jis nusilpo. Didelis liūdesys privertė ją paklausti jį:

- Daugiau nieko negalima padaryti?

Jūreivis gūžtelėjo pečiais ir nepatenkintas sumurmėjo:

- O ką dar aš galiu padaryti? Irkluoti? Pamėginkite, jeigu jums tai patinka. Aš neturiu priemonės priversti judėti šį prakeiktą laivą. Palikime viską Apvaizdos valiai.

Ir jis suirzęs užsismaukė ant akių savo kuriozišką peršlapusią kepurę, tarsi rengdamasis miegoti. Bet jo žvilgsnis iš po kepurės atbrailos, nuo kurios tekėjo vanduo, buvo budrus. Jis tuoj pat išvydo signalinį laivo žibintą, kuris dabartinėje jų padėtyje buvo kaip dangaus malonė.

- Mes išgelbėti, - kartojo Marijana, jausdama, kad niekaip negali nusiraminti. - Išgelbėti!

Bet Žanas tuoj pat atšaldė jos įkarštį.

- Pažiūrėsime. Pirmiausia reikia sužinoti, kieno šis laivas. Gal tai piratas ir nesutiks mūsų paimti. Mes nesame vertingas grobis. O gal tai anglų laivas ir mane grąžins ant pontonų.

* Ilgio matas, lygus 185,2 metro (*vert. past.*).

Bet ji nenorėjo tikėti, kad tokią tamsią, tokią baisią naktį laivo kapitonas galės būti toks beširdis ir atsisakys išgelbėti tris nelaimingus žvejų laivelio keleivius. Nuo druskos perštėjančiomis akimis, taip pripratusiomis prie nuolatinių maudynių, kad ji jau negalėjo įsivaizduoti, jog esama ko nors sauso, mergina aistringai žiūrėjo į dvigubą žvaigždę, šokinėjančią tamsoje, stengdamasi prisiminti didelius laivus, kuriuos ji matė Plimuto uoste, - galingus ir raminamai veikiančius, kaip šilta taverna nuošaliame tykaus žiemos miško kampe. Ji taip norėjo ištrūkti iš šito pragaro - vandens, vėjo, šalčio ir baimės! Šiomis sunkių išbandymų minutėmis ji pasijuto kaip išgąsdintas vaikas, ieškantis bet kieno globos, pagalbos, bet kokios vilties, kad tik sumažėtų baimė ir šaltis.

- Vėjas neša mus prie jo, - pastebėjo Blekas Fišas; atsirėmęs į bortą, jis žvelgė į naktį.

Beveik tuoj pat jis vėl prašneko:

- Mes tikriausiai esame netoli uosto. Į dešinę aš matau kitą šviesą.

Jam užgniaužė kvapą, ir jis nutilo, o tuo tarpu Marijana, apimta siaubo, dejuodama puolė Žanui ant krūtinės. Naktis staiga pašviesėjo, ir už dešiniojo borto baisiu greičiu švystelėjo povandeninės uolos kontūrai, paskui kitos... Bejėgį burlaivį nešė vėjas. Laivo šviesos artėjo svaiginamai greitai. Netrukus tamsus jo siluetas iškilo dangaus fone. Staiga iš už debesų prasiskverbė mėnulio šviesa ir nukrito ant kunkuliuojančio vandens. Išryškėjo niūrus didelio prekybinio laivo siluetas; laivas suposi ant putotų bangų, kurios švilpdamos veržėsi po jo apačia. Ant juodų stiebų, tarsi apanglėjusių medžių, plaikstėsi burių skutai. Staiga jie pamatė milžiniškas švytinčias fantastiškų formų uolas, tarp kurių šokinėjo antras šviesos šaltinis, apie kurį Blekas Fišas pamanė, kad tai uosto signalas. Žanas Ledriu taip suriko, kad Marijanai vos nesprogo ausų būgneliai.

- Pakrantės piratai! Prakeikimas!

Visas drebėdamas iš pykčio, jis pagrūmojo kumščiu į mirtinų spąstų pusę. Prisiglaudusi prie jo Marijana pajuto tą virpulį ir ją netikėtai apėmė instinktyvi simpatija jaunuoliui. Jo pasipiktinimas persimetė į jos širdį, visais savo sielos virpesiais ji perėmė

Žano nervinį jaudulį. Kad ir kaip keista, bet šią akimirką bėglys iš pontonų ir markizo d'Aselnos dukra pavirto viena būtybe - taip smarkiai juos sujungė jiems gresiantis pavojus.

Žanas prislėgtu balsu tęsė:

- Jie užkabina žibintą ant karvės ragų ir vedžioja ją pakrante, kad orientaciją praradę laivai pamanytų, jog priešais juos kitas laivas. Kaip tik taip užplaukė ant uolų šis didžiulis prekybinis laivas, o jo šviesos savo ruožtu patraukė mus... Niekšai! Maitvanagiai!

Nesąmoningai jausdama, kad reikia nuraminti savo nelaimės draugą, Marijana stengėsi užgniaužti didėjantį siaubą, nes ji suprato, jog Žanas turi sukaupti visas savo jėgas, kad ir jai taptų tvirta atrama. Žvelgdama į neryškius kranto kontūrus, ji paklausė:

- O jūs žinote, kieno čia pakrantė?

Jai atsakė Blekas Fišas, ir dar tokiu ramiu balsu, tarytum pavojus jam negrėsė:

- Viena pavojingiausių Bretanės vietų. Ji vadinama Paganija, ir jos gyventojai iš tiesų blogesni už visokius pagonis. Tai rūsti, laukinė šalis, ir tik jūra juos maitina. Ir jie stengiasi, kad ji neaplenktų jų su savo malonėmis.

Paskui staiga sušvelnėjusiu balsu jis pridūrė:

- Atrodo, šį kartą mūsų dainelė sudainuota, mažyle.

Tarsi patvirtindama jo žodžius, riaumojanti jūra įsuko mažą laivelį į putojantį verpetą. Kurtinantis trenksmas, nustelbiantis audros staugimą, užgriuvo nelaiminguosius, įsikibusius vienas į kitą. Tą akimirką ant kranto suliepsnojo ugnis ir nušvietė šią tragišką sceną. Siaubingi klyksmai perskrodė naktį, sumišę su lūžtančio medžio braškėjimu. Milžiniška prekybinio laivo masė pakilo ir vėl nusileido; ji trenkėsi ant dar aukštesnės povandeninės uolos, ir tai, ką išgirdo Marijana ir jos bendrakeleiviai, buvo lūžtančio laivo korpuso traškėjimas. Ji dar spėjo pamatyti juodus taškus, besiblaškančius ant laivo denio ir tamsius siluetus su fakelais, lakstančius įvairiomis kryptimis ant kranto. O paskui jau nieko nematė, nes atėjo burlaivio žūties valanda, ir ją apėmė beprotiška baimė. Iki šiol tragiškas reginio didingumas gelbėjo ją nuo baimės, bet dabar ji visiškai užvaldė Marijaną.

Su neviltimi ji žiūrėjo į juodą vandenį, kunkuliuojantį visai šalia, į vandenį, kuris po kelių akimirkų praris ją.

Tebesilaikydama įsikibusi į Žaną, ji greitai persižegnojo ir ėmė kalbėti maldą, mintimis kreipdamasi į tetą Elisę, su kuria tuoj susitiks, į Fransį ir net Ivę... Juk nebus taip, kad ir aname pasaulyje reikėtų aiškintis žmonių tarpusavio santykius? Šiaip ar taip, tai jau nebeturėjo reikšmės. Svarbiausia buvo - gauti atleidimą už dvigubą nusikaltimą, dėl kurio ji nevalingai buvo kalta. Paskui ji nutarė užsimerkti, kad nematytų baisios laivo dužimo scenos, ir daugiau neatsimerkti. Bet prieš tai ji pažvelgė į jaunuolį, kuris spaudė ją savo glėbyje. Atrodė, tarsi jis pavirto statula. Aukštai iškėlęs galvą, nejudriu lyg marmuras veidu jis žiūrėjo į skęstantį laivą. Marijana pajuto, kaip dreba kiekviena prie jos prisiglaudusio kūno ląstelė. Matyt, tai pasiekė jo sąmonę, nes jis pažvelgė į ją, lyg nubusdamas iš sapno. Tačiau tai truko tik akimirką. Netikėtai jis sugriebė ją už pečių.

- Jūsų, žinoma, niekada nemokė plaukti! Jūs neturite apie tai nė menkiausio supratimo! Merginų to pas jus nemoko... - šaukė jis, apimtas baisios nevilties.

- Bet... ne, aš moku plaukti! Žinoma, upėje, o ne šioje... - pasakė ji krūpčiodama ir smakru rodydama į šėlstančią jūrą.

- Jei tai tiesa, jūs galbūt ir išsikapstysite, - pasigirdo už nugaros garsus Bleko Fišo balsas.

- Aš moku plaukti... - tęsė Marijana, iš visų jėgų įsikibdama į Žaną, - bet man baisu! Aš taip bijau! Maldauju jus, nepalikite manęs... Be jūsų aš tikrai pražūsiu.

Įsitempęs jaunuolio veidas sušvelnėjo. Matydamas šios mergaitės siaubą, jis užmiršo savo paties baimę ir galvojo tik apie tai, kaip apginti ją. Maldaujamai žvelgiančios į jį akys buvo tokios gražios! Į jį atkreiptas veidas buvo toks žavus, kad jis netikėtai pajuto savyje dvidešimties paladinų jėgą. Jis karštai prispaudė ją prie savęs.

- Ne! Aš nepaliksiu jūsų! Aš jus apginsiu. Aš prispausiu jus prie savęs taip tvirtai, kad jūra nepajėgs jūsų atplėšti.

- Tik be kvailų pažadų! - sugriaudėjo Blekas Fišas. - Kai atsidursime vandenyje, reikės kapanotis kaip pavyks. Bet, velniai

mane rautų, jei mes dviese neįstengsime ištraukti jos iš ten... Žinoma, jei mes patys išsikapstysime.

Bet Žanas neklausė jo. Apimtas nesąmoningo geismo, kilusio tada, kai jis pirmą kartą pamatė Marijaną, jis prigludo prie merginos lūpų, ir ji akimirką užmiršo savo baimę - toks švelnus ir saldus buvo tas bučinys. Tą momentą burlaivis pakilo lyg pasirengęs skristi, staigiai pakrypo ir su kurtinamu trenksmu krito žemyn. Marijana ir Žanas buvo nusviesti už borto; smūgis buvo toks stiprus, kad jie paleido vienas kitą iš glėbio, ir Marijana atsidūrė viena tarp baltų bangų keterų.

Apkurtinta, apakinta ji ėmė skęsti, bet gyvenimo geismas pavojaus akivaizdoje pažadino gyvybės instinktą. Nežinia, kaip jai pavyko išnirti. Ji pakilo į paviršių pusiau užtroškusi, leisdama vandenį iš burnos ir nosies, bet gyva. Nustebusi ji pamatė, kad gerokai priartėjo prie kranto. Ją užliejo aukšta banga, nustelbusi baimę, kuri ją apėmė išvydus tai, kas darėsi ant kranto. Ten bėgiojo žmonės, skardendami orą nesuprantamais šauksmais. Kai kurie nepaisant šalčio buvo visiškai nuogi ir puolė į vandenį, apsiginklavę ilgais kabliais; jais jie traukė prie savęs laivo nuolaužas. Tokį buvo galima įsivaizduoti pragarą, ir Marijana, nusilpusi iš baimės ir nuovargio, sielos gilumoje nusprendė, kad tai vis dėlto demonai. Ji vėl išniro iš bangų, pamėgino akimis surasti savo bendrakeleivius, bet putota banga vėl užgriuvo ją ir nugramzdino. Jūra žaidė su ja kaip su paprasta kriauklele, tai rideno prie kranto, tai vėl bloškė atgal. Atrodė, tarsi jūra norėjo sumalti ją, kad būtų lengviau panardinti ją į savo tekančias gelmes. Gal tai jau ir buvo mirtis?

Staiga Marijana pajuto neapsakomą skausmą, persmelkusį dešinį jos šoną, ir su agonijos šauksmu pagaliau prarado sąmonę.

Atsimerkusi ji pamatė, kad jau yra demonų valdžioje. Vienas iš jų čiupinėjo ją, tuo tarpu kitas plėšė nuo jos drabužius. Ji pajuto šaltą smėlį po nuoga nugara, deginantį skausmą šone, matyt, sužeistame kabliu, kai ją traukė iš vandens. Bet čia pat užsimerkė - taip baisu buvo tai, ką ji probėgomis pamatė. Virš jos palinko du ilgaplaukiai vyrai šlykščiais veidais, apaugę susivėlusiomis barzdomis ir žibančiomis plėšriomis akimis. Tas, kuris nurengė ją, buvo visai nuogas; baisingus muskulus dengė

tanki juoda vilna. Plėšdami viską, kas ant jos buvo, jie staugė kaip žvėrys, ir paklusdama aklam instinktui ji galvojo, kad vienintelė galimybė išsigelbėti - tai apsimesti negyva. Ji taip sustiro, kad nebuvo sunku tai padaryti. Plėšikus domino grobis, anaiptol ne jos sveikata. Ji išgirdo džiaugsmingus jų šauksmus, kai jie surado kišenę, kurioje buvo paslėptas kuklus jos turtas. Jie ėmė kalbėti kažkokia barbarų kalba, kurios ji nesuprato, bet spėjo, kad vyksta ginčas dėl perlų, aukso ir madam Ruaijal medaliono. Šie žmonės nutraukė paskutinius jos ryšius su praeitimi, tačiau Marijana neliejo ašarų. Ji buvo taip išgąsdinta, tokia sušalusi ir apskritai jautėsi tokia sulaužyta, kad negalėjo jausti nieko kito, išskyrus fizinius pojūčius, ir tik meldė Dievą, kad šie žmonės nueitų ir paliktų ją gyvą.

Bet jai iš galvos nėjo viena mintis... Mintis apie jos nelaimės draugus. Kur gali būti Žanas ir Blekas Fišas? Juk jie jūreiviai, žmonės, pripratę prie baisesnių audrų, ir jie turėjo pasiekti krantą kartu su ja, o gal ir anksčiau. Bet ji buvo viena. Viskas bylojo apie tai. Jeigu jie būtų gyvi, tai nebūtų atidavę jos į šių baisenybių rankas. Žanas prižadėjo pasirūpinti ja. Jis taip ją glamonėjo, tarsi iš tiesų mylėtų... Taip, jis tikriausiai žuvo. Ir Marijana su liūdesiu pagalvojo, kad ji daugiau nieko nebeturi pasaulyje.

Ji nedrąsiai atsimerkė. Abu pabaisos ginčijosi už kelių žingsnių nuo jos, o toliau atsivėręs vaizdas buvo tikras košmaras. Plėšikai tampė per smėlį visokiausias dėžes ir ryšulius. Visur gulėjo jūreivių iš prekybinio laivo kūnai, kai kurie dar buvo gyvi, bet plėšikai negailestingai pribaiginėjo juos kabliais ir kuolais... Tolumoje ant povandeninių akmenų paskutines minutes gyveno laivas su milžiniška skyle šone.

Marijana prisiminė kadaise skaitytus pasakojimus apie laivų dužimus. Tie pasakojimai neturėjo nieko bendro su tuo, kas atsitiko. Ji pagalvojo apie Virginiją, kuri pasirinko verčiau mirtį, negu nusirengti drabužius. Kokia kvailystė! Argi ji nebuvo visai nuoga šitų vyrų rankose?

Sugrįžusi į realybę mergina pastebėjo, kad jūra išsviedė ją pačiame smėlėto paplūdimio pakraštyje. Visai šalia kilo uolos, kuriose galbūt pavyks pasislėpti. Grobiu užsiėmę plėšikai neturėtų

atkreipti į ją ypatingo dėmesio. Be to, šiame lediniame vėjuje ji taip sušalo, taip sušalo...

Ji ėmė pamažu šliaužti. Bet nors jos judesiai buvo beveik be garso, plėšikai tai pastebėjo. Per vieną akimirką jie jau buvo šalia. Iš siaubo padidėjusiomis akimis ji pamatė, kaip vienas iš jų, tas, kuris buvo apsirengęs, išsitraukė iš už diržo ilgą durklą, ant kurio laužo šviesoje sužibėjo kraujas. Jis jau pasilenkė, norėdamas perpjauti jai gerklę, kaip nuo uolos kažkas šoko ant jo. Netekęs pusiausvyros, plėšikas nugriuvo ant smėlio. Puolantysis kaipmat atsirado greta jo, ir du vyrai susirėmė mirtinose grumtynėse, kuriose pranašesnis už Žaną Ledriu buvo peiliu apsiginklavęs plėšikas. Kito bandito prispausta prie žemės Marijana galėjo tik bejėgiškai stebėti grumtynes. Bejėgiškai, bet kupina vilties. Jeigu jau Žanas išsigelbėjo, jeigu jis čia ir kaunasi dėl jos, tai kodėl negalėtų pasirodyti ir milžinas Blekas Fišas ir pakeisti jėgų santykį savo naudai?

Žanas pralenkė savo varžovą ūgiu ir turėjo nugalėti jį. Nelaimei, būdamas ant "Europos" pontono, jis nusilpo, o neseniai vykusi kova su jūra visai pakirto jo jėgas, ir netrukus merginai, taip pat ir tam, kuris laikė ją ir reiškė savo entuziazmą gyvulišku staugimu, tapo aišku, kad jaunasis bretonas greitai atsidurs bandito valioje. O Blekas Fišas vis nesirodė. Kupina gailesčio ir kartu nerimastingo liūdesio, Marijana suprato, kad viskas prarasta. Štai banditas jau pasiglemžė po savimi Žaną, ir šis veltui mėgino atgniaužti leteną, kuri laikė suspaudusi jo gerklę. Apkvaišusi Marijana prancūziškai suriko:

- Pasigailėkite! Nežudykite jo!

Banditas atsakydamas piktai šyptelėjo. Tačiau lyg aidas, atsakydamas į beviltišką merginos prašymą, kažkieno ledinis balsas įsakė:

- Užteks! Palik jį, Vinokai!

Kartoti nereikėjo. Žanas Ledriu akimirksniu pasijuto laisvas, o tuo tarpu plėšikai, vergiškai lankstydamiesi, ėmė trauktis atgal. Iš tamsos išniręs žmogus buvo panašus į niūrų nakties paukštį; matyt, tai buvo plėšikų vyresnysis. Jis buvo aukšto ūgio, dėvėjo - kaip valstiečiai - avikailio striukę ir žemiau kelių surauktas plačias drobines kelnes. Iš po apvalios fetrinės skrybėlės kyšojo

plaukai, supinti į trumpas kasytes. Jo pečius dengė didelis tamsus apsiaustas. Rankos buvo apmautos šiurkščios odos pirštinėmis, o veidą slėpė juodo aksomo kaukė. Matėsi tik didelė burna, - jos nuleisti kampučiai teikė jam begalinio pasibjaurėjimo išraišką, - ir žėrinčios neaiškios spalvos akys. Pastebėjusi, kad jo tyrinėjantis, skvarbus žvilgsnis sustojo prie jos, Marijana, paraudusi iš gėdos, susigūžė, užsidengė rankomis krūtinę ir pabandė uolų šešėlyje paslėpti savo nuogumą. Nepažįstamasis šaltai nusišypsojo. Staigiu judesiu nusiėmęs apsiaustą, metė jį merginai ir įsakė savo valdiniams:

- Išveskite ją!

Paskui, rodydamas į tebekrūpčiojantį po ką tik įvykusių grumtynių Žaną Ledriu, jis niekinamai sviedė:

- O jį pribaikite!..

Skubiai apsisupusi apsiaustu, kuris skleidė plėšikams visai netikėtą verbenos aromatą, Marijana norėjo protestuoti, bet Žanas ją pralenkė:

- Jei to būtinai reikia, tai kodėl tu ką tik sulaikei žudiko ranką?

- Visai atsitiktinai. Galimas daiktas, dėl šios moters šauksmo. Bet ir grūmeisi tu šauniai. Aš panorau pažiūrėti, kas tu toks.

- Niekas, jei tau tai patinka! Prancūzas, bretonas, kaip ir tu... Todėl aš nesuprantu, kodėl tu mane nori nužudyti.

Marijana nustebusi sekė dviejų vyrų dialogą. Likimas patvarkė taip, kad visa, kas atsitiko jai, buvo panašu į blogą sapną. Negi čia iš tiesų buvo ji, Marijana, apsirengusi perėjūno paaukotu apsiaustu, sėdinti ant akmens audros draskomoje Bretanės pakrantėje ir saugoma šlykščių banditų, o tuo metu nepažįstamasis su juoda kauke diskutuoja apie gyvenimą ir mirtį su pabėgusiu iš Anglijos pontono belaisviu? Kai ji buvo maža, senoji Dženkins, dievinusi visokiausias istorijas, pasakojo jai daugybę fantastiškų pasakų ir neįtikėtinų nuotykių, atsitikusių piktos lemties persekiojamiems nelaimingiems žmonėms. Jai taip pat pasakojo apie baisius dalykus, kurie dėjosi Prancūzijos žemėje nuo to laiko, kai jos liaudis, išėjusi iš proto, paskandino kraujuje tautos žiedą, o valdžios ištroškęs korsikietis įsiropštė į karaliaus sostą. Jai apie visa tai kalbėjo. Ji ir skaitė apie tai. Bet jai niekada

negalėjo ateiti į galvą, kad tokia lemtis ištiks ir ją, būtent ją! Pamažu Marijana pajuto, kaip praeina silpnumas, dingsta dvejonės, nyksta drovumas. Netikėtas susitikimas su šiurkščia gyvenimo proza nepraeina be pėdsako. Visa tai buvo taip beprasmiška, taip kvaila!..

Tuo metu Žanas ir kaukėtasis nepažįstamasis tęsė pokalbį.

- Jokių liudininkų, nieko nepalikti gyvo - tai pirmasis mūsų amato žmonių priesakas.

- Malonus užsiėmimas! Pakrantės piratavimas!

- Ne blogesnis už kitus. Šiaip ar taip, dabartiniais laikais tai visai pagarbos vertas dalykas. Ir po viso to aš duodu tau šansą: prisiek prisidėti prie mūsų ir ištikimai tarnauti man, tada tavęs bus pasigailėta! Narsuoliai ne taip dažnai pasitaiko.

Žanas gūžtelėjo pečiais, neslėpdamas paniekos.

- Tarnauti tau? Kam? Tokiam darbui, - pridūrė jis, rodydamas į nusiaubtą krantą, - tau reikalingi vagys ir žudikai, bet ne jūreiviai. O aš - jūreivis, Siurkufo jūreivis.

Marijana vėl išgirdo jo balse pasididžiavimo gaidelę, ir tai ją suintrigavo. Kas gi galų gale buvo tas Siurkufas, kuriuo taip didžiavosi Žanas? Bet kaukėtasis žmogus, matyt, žinojo, apie ką kalbama. Jis sugniaužė kumščius ir iškošė pro dantis:

- Jūrų vilkas, a?.. "Baronas" Siurkufas? Eilinis Bonaparto liokajus? Tu pasirašei sau mirties nuosprendį, mano berniuk, ir aš veltui sugaišau su tavim tiek laiko! Ei, jūs, čionai...

- Ne, ne!

Visiškai nesivaldydama, Marijana puolė pirmyn. Jos nuvargusiose smegenyse degė viena mintis: išgelbėti gyvybę tam, kuris kovėsi dėl jos tada, kai galėjo nė nemirktelėjęs iš už uolos stebėti, kaip ji žūsta, tam, kuris mirtino pavojaus minutę glaudė ją. Ji įsikibo į kaukėtojo ranką, ir jai pasirodė, kad ji apglėbė geležinę siją.

- Ne! Nežudykite jo! Jis meluoja... Jis nežino, ką kalba. Jis tarnauja ne Siurkufui, o man!.. Jis nenorėjo nieko sakyti, kad jūs nesužinotumėte, kas aš esu, bet aš nenoriu, kad jis mirtų dėl manęs.

- Dėl tavęs? - pradėjo iš lėto nepažįstamasis. - Kas gi tu?

- Aristokratė, kaip ir jūs... nes jūs bajoras, argi ne? Tai girdėti iš jūsų balso, iš jūsų kalbėjimo manieros.

Net vardan to, kad išgelbėtų savo gyvybę, ji nebūtų galėjusi paaiškinti, kas privertė ją tai pasakyti. Gal tai pakuždėjo Dangus arba veikiau pragaras, bet, šiaip ar taip, jai pavyko patraukti nepažįstamojo dėmesį ir, atrodo, ji nesuklydo. Vyriškio akyse įsižiebė smalsumo kibirkštėlė.

- Gal ir taip. Tačiau žinokite, kad mano vardas Morvanas... Morvanas ir nieko daugiau! Taip, bet aš dar nežinau, kas jūs esate?

- Mano vardas Marijana d'Aselna. Mano tėvas ir motina užlipo ant ešafoto dėl to, kad išgelbėtų karalienę. Paklausykite... - Staiga ji prisiminė keistą madam Ruaijal dovaną ir tvirtesniu balsu tęsė: - Pasakykite savo žmonėms, kad jie atneštų tai, ką iš manęs pavogė. Jūs ten rasite kartu su Anglijos auksu ir mano motinos perlais žydros emalės medalioną, kuriam[illegible] šviesių plaukų sruoga. Šią brangenybę man perdavė Angulemo hercogienė. Joje kankinės karalienės plaukai!

Marijana su nevalinga nuostaba klausėsi savo žodžių - taip natūraliai jie skambėjo. Ji be vargo kalbėjo kaip fanatikė emigrantė, nors Plimuto tavernoje buvo galutinai išsižadėjusi šių emigrantų, kurie, atstovaujami hercogo d'Avario, atstūmė ją. Bet ji su malonumu pasinaudojo jais, kad išgelbėtų Napoleono kareivio gyvybę... ir to nežinomojo, be abejonės, garsiojo, kurio vardas buvo Siurkufas.

Matyt, ji buvo netoli pergalės, nes Morvanas valdingu gestu pasišaukė abu vyrus, kurie laikė Žaną, laukdami įsakymo pribaigti jį. Keletas trumpų žodžių, ištartų šia keista kapota kalba, matyt, bretonų tarme, ir Vinokas, niūriai žiūrėdamas iš po kaktos, atidavė savo vadui iš Marijanos pavogtas brangenybes. Nesakydamas nė žodžio, Morvanas paėmė perlus ir paslėpė į kišenę. Paskui su medalionu rankoje priėjo prie vieno iš laužų. Liepsnos atšvaitai nutvieskė tamsų veidą, uždengtą juodu aksomu, kuriame akys spindėjo kaip angliukai, tuo tarpu sunerimusi Marijana skubiai pažvelgė į Žaną, būgštaudama, ar jis neišgirdo, kokios gynybos jai teko griebtis. Bet šis nieko neišgirdo. Užmerkęs

akis, mirtinai pavargęs, jis tebestovėjo apsuptas savo sargybinių, atsirėmęs į uolą, laukdamas savo lemties sprendimo.

Sugrįžo Morvanas. Šį kartą, artėdamas prie Marijanos, jis nusiėmė skrybėlę ir nusilenkė netikėtai grakščiai, skrybėle braukdamas smėlį.

- Malonėkite atleisti man, madmuazele d'Aselna, už priėmimą, kuriam taip stigo pagarbos. Ir supraskite, kad aš tiesiog negalėjau atpažinti jūsų, pamatęs sudužusio laivo auką. Jeigu jūs sutiksite priimti mano ranką, man bus garbė palydėti jus į mano namus, kur jūs galėsite truputį pailsėti... ir tada mes pasikalbėsime!

Marijana nesivargino klausimu, apie ką jis rengiasi kalbėti. Džiaugdamasi laimėtu atokvėpiu, ji paklausė prieš paimdama ištiestą ranką:

- O mano tarnas? Tikiuosi, jūs jo pasigailėsite?

Po juoda kauke nušvito šypsena, kuri merginai pasirodė labai žavinga.

- Savaime suprantama. Jis eis paskui mus. Bet kadangi šis žmogus pasakė neprotingus žodžius, jis kelia įtarimą, todėl bus prižiūrimas. Tegul tai jūsų nejaudina.

Priartėjo du banditai, prilaikydami galutinai netekusį jėgų Žaną Ledriu. Morvanas permetė akimis jūreivį, paskui įsakė ramiai ir įtaigiai:

- Nuveskite jį į priestatą. Jis gyvens, nes jis iš liokajų, jaunosios markizės d'Aselnos, mūsų princų pasiuntinės, tarnas. Bet už tai, kad jis man sumelavo, jis turi būti nubaustas. Uždarykite jį į kluoną.

Marijana suprato, kad šiais niekinamais žodžiais Morvanas norėjo įgelti Žanui ir priversti jį paneigti juos; ji vėl pajuto, kaip ją apima baimė. Iš pykčio paraudęs, jaunuolis bandė ištrūkti iš banditų rankų. Dabar jis ims protestuoti, neigti jos žodžius ir kartu galutinai pasirašys sau mirties nuosprendį, o kaip tik to ir reikėjo Morvanui. Ji pribėgo prie jaunuolio, sugriebė jį už rankų ir iš visų jėgų suspaudė.

- Nusiraminkite, Žanai. Tai nieko gero neduos. Aš šitam ponui pasakiau tik tai, ką turėjau pasakyti, kad išgelbėčiau jus nuo beprasmės mirties.

Jis prasižiojo, norėdamas kažką surikti, bet paklusdamas maldaujamam mažų rankų spaudimui tik gūžtelėjo pečiais ir nusikeike:

- Gerai, madmuazele. Be abejo, jūs teisi, kaip visada, o aš esu paskutinis asilas!

Mestame į ją žvilgsnyje ne tik nebuvo dėkingumo, bet jis buvo kupinas tokios paniekos, kad Marijana krūptelėjo. Ji suprato, jog nuo šiol Žanas ją laiko savo priešu, emigrantų šnipe, nes Morvanas gana garsiai pavadino ją išvytųjų princų pasiuntine; ji taip pat suprato, kad pavojaus akimirkomis gimusi jų draugystė numirė. Ji negalėjo suprasti, kodėl ją tai, taip nuliūdino. Bet Morvanas stebėjo ją ir ji turėjo sugrįžti, kad nekeltų daugiau įtarimų. Ar dera aristokratei rūpintis tarnu? Beje, kai ji vėl įsikibo jam į parankę, jis paklausė:

- Kas čia per tarnas, kuriam jūs skiriate tiek dėmesio, mano brangioji? Aš klausiu savęs, gal be reikalo dovanojau jam gyvybę? Jūs per daug rūpinatės juo.

Supratusi, kad ginamoji kalba vargu ar padės Žanui ir kad geriausia iki galo vaidinti pasirinktą vaidmenį, ji savo ruožtu gūžtelėjo pečiais ir šaltai atsakė:

- Ištikimi tarnai - retenybė, ypač emigrantams! O dabar, jeigu jūs iš tikrųjų to norite, palydėkite mane į jūsų namus, pone Morvanai, nes aš pavargau ir sustirau nuo šalčio.

Nieko daugiau nepasakiusi, ji nusekė įkandin banditų vadeivos, kuris vedė ją į nežinomą prieglobstį. Ji nebuvo rami, nes šis žmogus, prisipažinęs esąs jai lygus, bet neparodęs savo veido, šis pakrantės piratas, šaltakraujiškai plėšikavęs ir žudęs, be jokių dvejonių įsidėjęs sau į kišenę jos perlų vėrinį, šis žmogus visai nekėlė jai pasitikėjimo. Vienintelis dalykas, ką ji norėjo iš jo gauti, - tai galimybė truputį pailsėti ir pavalgyti, kad atstatytų prarastas jėgas. Bet ji neturėjo jokių iliuzijų dėl to, kas bus paskui. Kai tik ji atsigaus, ji pasistengs pabėgti kartu su Žanu. Be abejo, jam reikia sugrįžti pas jo garsųjį Siurkufą, o jai - surasti tas kelias giminaites, kurios jai liko iš šeimos.

Ant kranto piratai šalia laužų sukrovė krūvas prisiplėšto grobio. Bet tarp sudužusio laivo, kuris nuskendo maždaug už trijų ketvirčių, ir kranto plaukiojo dar daug visokio gero. Apsvaigę

nuo troškulio pasipelnyti, žmonės vis dar šokinėjo į vandenį grobio. Audra jau rimo ir kartu prasidėjo atoslūgis. Po putotų bangų mūšos, dar neseniai šėlusios tarp uolų, įsivyravo tyla, o kartu užgeso ir plėšikų įkarštis. Vanduo ėmė slūgti. Pasidarė šviesiau. Artėjo aušra, ir Morvanas, lėtai kopęs su Marijana įkalnėn, sustojo, išsitraukė iš kišenės sidabrinį švilpuką ir tris kartus šaižiai sušvilpė. Išgirdę šį signalą, jo žmonės sustingo vietoje. Jis pakėlė ranką ir parodė jiems į dangų. Banditai nenoriai lipo iš vandens, ėjo prie laužų ir ten krovėsi ant pečių dėžes ir ryšulius. Į lavonus niekas nekreipė dėmesio. Praeidama pro vieną iš jų, Marijana užsimerkė, kad nematytų sudarkyto veido išsprogusiomis akimis. Jeigu ji norėjo likti gyva, jai reikėjo užgniaužti savyje tą siaubą, kurį jai kėlė ją lydintis žmogus. Pamažu ji suprato liūdną pamoką: kad gyventum, reikia meluoti, gudrauti, apgaudinėti. Šios pamokos ji niekada neužmirš. Neužmirš ir šio nelaimingo jaunuolio, kurį veda iš paskos. Ir dar milžino Bleko Fišo, kurio lavoną, matyt, svaido bangos šiame prakeiktame užutėkyje. Jos ryšiai su išorinio pasaulio žmonėmis nedavė nieko, išskyrus pasibjaurėjimą ir panieką. Ateityje ji pasistengs tapti laimėtoja kovose su jais, žinoma, kiek leis jos jėgos ir galimybės.

Iš tamsiai pilko dangaus prapliupo žvarbus šaltas lietus. Laužai geso. Auštančios dienos šviesoje žybčiojo dumblais apaugusios uolos. Iš kažkur atsklido kimus gaidžio giedojimas. Marijanos kojos jau neklimpo smėlyje; po jomis buvo tvirtas gruntas, padengtas sausa žole. Tai buvo Bretanės landų žemė.

Penktas skyrius

Morvanas - jūrų plėšikas

Į Morvano pilį su apgriuvusiu XVI amžiaus portalu ir dviem bokšteliais iš šonų vedė kelias, dėl blogo oro pavirtęs klampyne, kurią supo žemaūgiai, nukritusiais lapais uosiai ir laukinių kryklių krūmai; šie augalai sudarė ilgą žalią tunelį. Truputį toliau, duburyje, buvo nedidelis kaimelis - keli žemi namai su pilko granito sienomis ir dideliais šiaudiniais stogais. Jūra tyvuliavo visai šalia. Virš jos kilo aukšta, vandens ir vėjo suaižyta uola,

kurią iš pietų pusės lenkė giliai į sausumą įsirėžęs siauras užutėkis. Landuose du vienatvės sargybiniai - menhyrai* liūdnai ėjo sargybą tarp prožirnių ir kryklių, o artimiausios kalvos viršūnėje tankioje žolėje voliojosi kromlecho** liekanos, amžinai laukdamos sugrįžtant saulės garbintojų, kuriems jau niekada nelemta sugrįžti.

Bet visa tai nepatraukė Marijanos dėmesio mirtinai blyškioje auštančios dienos drėgmėje. Iškankinta nuovargio, sustirusi iš šalčio, ji apstulbo pamačiusi lovą, kurią jai parodė Morvanas, atskleidęs nėrinių užuolaidą, dengusią medinę nišą. Ten buvo jūrų žolės čiužiniai, šiurkščios vilnos apklotai, prastai išdirbto lino paklodės, bet ji krito ant jų su išsekusio gyvulio dėkingumu ir kaipmat užmigo.

Marijana miegojo kaip užmušta; pagaliau atsibudusi ji pamatė, kad jau atėjo naktis. Sidabriniuose kandeliabruose degė žvakės, senoviniame akmeniniame židinyje su pajuodusiomis nuo suodžių sienelėmis ūžė liepsna, o priešais židinį senė juodais rūbais ir baltu kyku dėliojo ant suolo kažkokius rūbus ir vis žvalgėsi, kada užvirs vanduo dideliame kubile. Liepsna piešė ant sienos baisų raganos profilį - bedantę burną ir kumpą nosį. Nors kyko kaspinai buvo kietai suveržti, jos smakras be paliovos kretėjo.

Marijana saldžiai pasirąžė, ir lova sugirgždėjo. Senė pažvelgė į ją bespalvėmis akimis iš po raukšlėtų kaip vėžlio vokų.

- Štai rūbai ir vanduo nusiprausti. Susitvarkykite.

Valdingas senės tonas nemaloniai paveikė Marijaną, dar neužmiršusią, kaip pagarbiai ir nuolankiai su ja elgėsi jos tarnai.

- Aš alkana! - pasakė ji sausai. - Atneškite valgyti.

- Pernelyg vėlu! - šiurkščiai atsakė senė. - Renkitės ir eikite pas šeimininką. Jeigu jis lieps, jums duos valgyti.

Ir pasiramsčiuodama didele gumbuota lazda išėjo iš kambario, daugiau nekreipdama dėmesio į merginą. Marijana greitai perlipo raižytinį šios keistos lovos apvadą, atsidūrė ant suolo ir iš ten nušoko ant kietai suplūktos žemės grindų, kur ne kur padengtų

---

*Neolito ir ankstyvojo žalvario amžiaus statiniai - vertikalūs neapdirbto akmens blokai (*vert. past.*).

** Kromlechas - kulto statinys (*vert. past.*).

spalvotų plytelių liekanomis. Pačiame poniškų gabaritų kambaryje, ant kurio lubų po tankiais voratinkliais blykčiojo paauksinimai, vieninteliai baldai buvo trys neįprastos lovos-spintos su sienelėmis, kurias puošė neskoningai naivios skulptūros, ir prie jų pastatyti suolai, kad būtų galima užlipti ant lovų. Ir dar suolas priešais židinį, ant kurio, be drabužių, buvo dubuo, muilas ir baltiniai. Senė užkūrė židinyje išties pragarišką ugnį, ir Marijana galėjo maudytis, nebijodama šalčio. Ji tai darė su malonumu, rūpestingai plovėsi nuo smėlio ir jūros vandens sulipusius plaukus ir kartkartėmis šliūkštelėdavo purviną vandenį pro mažą langelį, nesukdama sau galvos dėl to, kur tas vanduo gali pakliūti.

Pagaliau ji pasijuto esanti švari, standžiai susipynė plaukus į kasą, kurią apsuko aplink galvą, paskui ėmėsi jai paruoštų drabužių. Didelei jos nuostabai, paaiškėjo, kad jie buvo nepaprastai prabangūs valstietiškai buičiai. Šviesiai žalios spalvos šilkinė suknelė apačioje buvo papuošta aukso siuvinėjimu, o tokios pat spalvos koketiška maža satino prikyštė apsiūta nėriniais. Didelis mezginių šalikas ir genino* formos kykas, taip pat pora grakščių batelių su sidabrinėmis sagtimis užbaigė šį tualetą. Marijana apsirengė su grynai moterišku pasitenkinimu ir pamačiusi kampe kabantį seną veidrodį su tam tikru atlaidumu pasigrožėjo savimi. Atrodė, korsažas glaudžiai aptempė laibą liemenį, o šilkas buvo tokios pat spalvos kaip ir jos akys. Grakščiu judesiu užsimetusi ant pečių airišką nėrinių skraistę, ji padarė piruetą ir nuėjo prie durų.

Dvi salės už didžiojo kambario buvo tokios pat apleistos ir nušiurusios: ant pilkų sienų matėsi freskų liekanos, kurios vaizdavo paliegusias figūras, klaidžiojančias nykiais laukais, apgriuvę židiniai, jokių baldų ir gausybė voratinklių - tokių tankių, kad jie, leisdamiesi nuo lubų, sudarė pilkai tamsią uždangą. Marijana pamanė, ar tik Morvanas neįkurdino jos visai tuščiame name, bet staiga pro pusiau praviras duris ji išgirdo kalbančių žmonių balsus. Ji patraukė į tą pusę, pastūmė duris.

Priešais ji pamatė kambarį, kuris galėjo būti ir pilies valgomasis, nes viduryje stovėjo didžiulis stalas, ir vienuolyno kapitulos salė,

---

* Viduramžių galvos apdangalas (*vert. past.*)

nes lubos buvo aukštos ir su skliautais, o ant sienos kabėjo didingas juodmedžio kryžius, arba tiesiopg klėtis - tiek įvairiausių dėžių ir ryšulių mėtėsi aplink senus odinius, vinimis apkaltus krėslus ir daugybę taburečių. Dauguma ryšulių buvo atrišti, iš jų kyšojo drobės ir šilko rietimai, krūvos medvilnės, pakeliai arbatos ir kavos, raugintosios odos ir daugybė kitų daiktų - nesenos arba šiek tiek ankstesnės pakrantės piratų veiklos rezultatai. Bet Marijanos dėmesio aplinka nepatraukė, nes šios netvarkos centre įnirtingai kivirčijosi plėšikų vadas ir gana patraukli mergina, apsirengusi kostiumu, panašiu į Marijanos, tik sunkelė buvo skaisčiai raudono atlaso, o šalikas - kiniško šilko, su išsiuvinėtais obels žiedais.

Tik pakeltas tonas liudijo, kad abu pašnekovai ginčijasi, nes jie kalbėjosi bretaniškai, ir atvykėlė negalėjo suprasti nė vieno žodžio. Ji tik pastebėjo, kad mergina buvo brunetė, kaip ir ji, gal šiek tiek šviesesnė, kad jos graži odos spalva ir kad miškų riešuto spalvos akys gali būti neįtikėtinai rūsčios. Be to, ji - savo didžiausiai nuostabai - konstatavo, kad Morvanas tebebuvo su kauke, nors ir nusiėmė didžiulę apvalią skrybėlę. Staiga mergina atsisuko į duris tarsi kažko laukdama, ir pastebėjusi Marijaną nukreipė savo pyktį į ją.

- Mano suknelė! - įniršusi sušuko ji, šį kartą puikia prancūzų kalba. - Tu drįsai duoti jai mano suknelę... ir mano batelius, ir mano gražųjį airišką šaliką!

- Aš iš tikrųjų išdrįsau, - suskambėjo šaltas Morvano balsas; jis net nepakėlė tono. - Ir aš išdrįsiu dar kai ką padaryti, jei tu nesiliausi šaukusi. Aš nepakenčiu, kai šaukia...

Pusiau gulėdamas viename iš krėslų, užkėlęs koją ant alkūnramsčio, jis sukinėjo rankose vytinę su auksine rankena, kuri atrodė visai nauja.

- Aš šauksiu, jei man tai patiks! - greitai atsakė mergina. - O suknelė mano, ir aš draudžiu tau ją atiduoti.

- Prieš tapdama tavo, ji buvo mano. Juk tai aš aprengiau tave nuo galvos iki kojų. Tu buvai beveik nuoga, kai aš radau tave prie Bresto kalėjimo, kur tu laukei, ar greitai pakars tavo sugulovą, tokį pat vagiliuką, kaip ir tu... Visa, kas ant tavęs, tau daviau aš, mano gražuole. Tai ir tai... ir tai!

Vytinės galu Morvanas su tokia panieka kilnojo aukso vėrinį ant bretonės kaklo, rankovių mezginius, kad Gven sudrebėjo iš pykčio. Staigiu judesiu ji pasitaisė sijoną, kurį užkabinęs vytine ėmė kelti Morvanas, ir suriko:

- Tu man nieko nedavei, Morvanai! Visa, ką turiu, aš dorai užsidirbau. Čia ir mano grobio dalis... ir su tavimi praleistų naktų kaina. O dėl šitos...

Ji vėl atsisuko į Marijaną, galbūt norėdama atsiimti, kas jai priklauso, bet mergina atvėsino ją ramiai pasakiusi:

- Patikėkite, madmuazele, aš apgailestauju, kad pasiskolinau iš jūsų drabužius - beje, to visai nežinodama, bet atsižvelkite į tai, kad aš negaliu pasirodyti ponui (ji linktelėjo į plėšiko pusę) vien su jo apsiaustu. Jeigu jūs rasite man kitą, aš mielai grąžinsiu šią.

Taikūs žodžiai paveikė Gven kaip šaltas dušas. Pyktį jos akyse pakeitė nuostaba. Ji dar kartą įdėmiai pažvelgė į Marijaną, truputį patylėjo, paskui aiškiai nenoriai ištarė:

- Gerai! Jeigu jūs nieko neturite, kol kas pasinaudokite. Tik pasistenkite nieko nesugadinti.

- Aš būsiu labai atsargi, - nusišypsojo Marijana.

Ši mergina tikriausiai buvo valstietė, dėl skurdo išklydusi iš doros kelio ir tapusi vagies meiluže, bet, keista, Marijana pati patyrė, kas yra baimė, kančia ir fizinė negalia. Plimuto krantinėje ji buvo pasirengusi sutikti su viskuo, kad tik išgelbėtų savo gyvybę ir paspruktų nuo Jasono Boforo. Be to, Morvanas jai absoliučiai nekėlė pasitikėjimo. Jis kalbėjo su šita Gven tokiu tonu, kad vien iš moteriško solidarumo Marijana stojo į jos pusę. Turbūt tai pajuto ir plėšikas, nes jis pasisuko krėsle ir parodė savo draugei į duris.

- O dabar išeik! Aš turiu rimtai pasikalbėti su šita mergina. Pasimatysime vėliau.

Gven nuolankiai pakluso. Siūbuodama klubais po kinišku šaliku, ji pasuko durų link, bet praeidama pro Marijaną neištvėrė.

- Iš tiesų? Ar ji ne per daug riebus kąsnelis? Aš tave pažįstu, Morvanai. Kai dailus snukutis peržengia tavo slenkstį, tu nenulaikai rankų kišenėje. Tik atsimink: jeigu, dosniai atidavęs mano drabužius, tu užleisi jai ir mano vietą lovoje, verčiau

saugok jos sveikatą... ir savo taip pat. Linkiu laimingai linksmintis!..

Ji išsiviepė Marijanai, ir ši iškart pajuto, kaip nuslūgsta "simpatijos banga", kurią sukėlė ši brunetė; Gven išėjo su nuskriaustos karalienės mina. Bet ši intermedija bent leido Marijanai įgyti pasitikėjimo. Dabar ji be jokios baimės žiūrėjo į banditų vadą. Galų gale tai buvo tik vyras, ir Marijana teisingai nusprendė, kad vyrai daugiau negalės jos apgauti. Jasono Boforo bučinys ir nedoras jo pasiūlymas, paskui paskutiniai Fransio Kranmerio žodžiai prieš mirtį, galiausiai Žano Ledriu žvilgsniai ir gestai pamažu atskleidė jai jos moteriško žavesio jėgą ir ji suprato, kokią valdžią turi vyrams... Net ką tik išėjusi mergina, netgi šita Gven - savotiškai vulgariai - paliudijo jos grožį. Ji pasakė, kad Marijana "per daug riebus kąsnis". Mergina ne visai suprato šių žodžių prasmę, tačiau buvo aišku, kad tai komplimentas.

Kadangi Morvanas kaip ir anksčiau sėdėjo krėsle, pešiodamas savo keistas kasutes, ir nepasiūlė jai sėstis, ji pasiėmė kėdę, įsitaisė ant jos, griežta veido išraiška susidėjo rankas ant prikyštės ir pareiškė:

- Jei mes turime rimtai pasikalbėti, tad kalbėkimės rimtai! Bet apie ką?

- Apie jus, apie mane, apie mūsų reikalus, pagaliau... Aš manau, kad jūs turite man pranešimą.

- Jums pranešimą? Ir nuo ko? Argi jūs užmiršote, kad tai jūra išmetė mane čia, kur aš visai nesirengiau? Nė nemaniau, kad turėsiu garbę susitikti su jumis. Sunku įsivaizduoti, kas būtų galėjęs duoti man kokį nors pavedimą jums.

Vietoj atsakymo Morvanas išsitraukė iš kišenės medalioną ir ėmė jį vartyti rankose.

- Ta, kuri davė jums, negalėjo siųsti jūsų čionai vien tik tam, kad jūs aplankytumėte Bretanę žiemą.

- O kas jums sakė, kad ji atsiuntė mane ir kad aš vykstu į Bretanę? Audringą naktį išsilaipinama ten, kur pavyksta! O tai, - ji parodė į medalioną, - pasiaukojusių mano tėvų atminimas. Beje, malonėkite grąžinti jį man... taip pat ir mano motinos perlus. Jiems nėra kas veikti jūsų kišenėse!..

- Mes pasikalbėsime apie tai vėliau! - atrėžė Morvanas su šypsena, nuo kurios jo kaukė atrodė dar bjauresnė. - Šią akimirką aš norėčiau išgirsti jūsų atsakymą. Dėl ko jūs pačiu blogiausiu oru ryžotės leistis į tokią pavojingą kelionę? Turinti tokį vardą ir tokių manierų mergina leistųsi į tokį kelią tik tuo atveju, jeigu ji yra viena iš karaliaus amazonių... ir turi pavedimą!

Kol Morvanas kalbėjo, Marijana įtemptai mąstė. Ji aiškiai suprato, kad ją gaubianti paslaptis yra geriausia gynyba. Papasakoti Morvanui apie įvykius, kurie sugriovė jos pasaulį ir svajones, būtų didžiausia kvailystė. Kol jis laikys ją savo bendraminte, tol paliks ją laisvą. Ši idėja su mįslingu pavedimu pasirodė esanti labai gera. Nelaimė, Marijana niekada nebuvo artima ištremtai karaliaus šeimai, o iš emigrantų ji buvo sutikusi tik monsinjorą Taleiraną-Perigorą ir, deja, hercogą d'Avarį. Žinoma, buvo dar jos krikštatėvis, tačiau nebuvo aiškių įrodymų, kad abatas de Šazėjus važinėjo teisėto karaliaus reikalais. Vienas Dievas žinojo, ką jis veikia.

Pro kaukės plyšius šaltos Morvano akys įdėmiai apžiūrinėjo Marijaną. Ji nesuprato, kad užtrukusi tyla gali pasirodyti įtartina. O plėšikas primygtinai kamantinėjo:

- Taigi, kokia yra jūsų misija?

- Sakykime, kad yra misija, tačiau jūsų tai visiškai neliečia. Aš nematau jokio pagrindo atskleisti jums ją. Dar daugiau, - pridūrė ji išdidžiai, - jeigu net ir turėčiau pavedimą jums, negalėčiau jo perduoti: aš nežinau, kas jūs toks.

- Aš jums pasakiau: mano vardas Morvanas! - atsakė tas arogantiškai.

- Na, šis vardas nieko nesako. Taip pat turiu pastebėti, kad jūs neparodėte deramos pagarbos, nenorėdamas atskleisti man savo veido... Taigi, - baigė Marijana, - jūs man tik nepažįstamasis.

Vėjo gūsis atplėšė vieną langą, įsiveržė į salę ir išmėtė ant stalo gulėjusius popierius. Sunkiai atsidusęs, Morvanas atsistojo ir nuėjo uždaryti lango. Grįždamas jis pirštais nugnybo smilkstančios žvakės dagtį ir pagaliau sustojo priešais merginą.

- Aš parodysiu jums savo veidą tada, kai norėsiu. O dėl mano vardo, tai žinokite, kad jau daug metų aš neturiu kito.

Kaip tik šiuo vardu mane žino ten, - pridūrė jis ir linktelėjo į ūžiančios jūros pusę.

- Aš neturiu ką jums pasakyti, - paprieštaravo Marijana susiraukusi, - tik prašau grąžinti tai, kas man priklauso; aš turiu galvoje brangenybes ir mano tarną; ir leiskite man keliauti savo keliu... bent po to, kai duosite man pavalgyti. Tiesą sakant, aš mirštu iš bado.

- Prie stalo mes eisime vakarieniauti po kelių minučių. Aš laukiau jūsų. Bet... pirma mes sutvarkysime savo reikalus. Aš netenku apetito, kai man kas nors kelia nerimą.

- O aš jo neprarandu jokiomis aplinkybėmis. Gerai, kad galų gale viskas būtų baigta, klauskite, ko norite?

- Kur jūs vykstate?

- Į Paryžių, - atsakė Marijana, ir jai buvo malonu, kad sako tiesą.

- Su kuo jūs turite susitikti? Su Raudonuoju Kardu? O gal su ševaljė de Briuslaru? Nors vargu ar pastarasis dabar bus Paryžiuje.

- Aš negaliu pasakyti. Pas mane turės ateiti. O su kuo aš turėsiu reikalą - to nežinau.

Dabar jau Morvanas susimąstė. Bet Marijana suprato, apie ką jis galvoja. Tokia jauna ir nepatyrusi mergina galėjo būti tik aklas kitų valios vykdytojas, vadinasi, ji negalėjo žinoti, kokia svarbi jos misija. Padaręs tokią išvadą, jis nusišypsojo jai tigro šypsena - tigro, tykančio savo aukos.

- Na, ką gi! Mielai tikiu jumis ir neversiu atskleisti jūsų paslapties... nes tai galėtų turėti liūdnų padarinių ir jums, ir man. Bet jūs esate man puikus radinys. Būtų kvaila nepasinaudioti tuo.

- Pasinaudoti? Tačiau kaip?

- Ogi štai kaip: aš jau išsiunčiau du emisarus, vieną pas karalių į Chartvelhauzą, kitą - į Londoną pas grafą d'Antregą. Nė vienas iš jų negrįžo, ir jau daug mėnesių aš negaunu nei įsakymų, nei nurodymų. Aš jau buvau nusiminęs ir tada jūra stebuklingai išmetė į mano krantą jus, stačiai Dievo pasiuntinę! Ir jūs, brangioji pasiuntine, manote, kad aš paleisiu jus, negavęs bent nedidelės pagalbos?

Jo balsas suminkštėjo, pasidarė beveik švelnus, bet Marijana sunkiai įveikė drebulį! Šiame žmoguje buvo kažkas katiniška, ir ji verčiau norėjo matyti nevaldomą jo įniršį negu šį apsimestinį meilumą. Tačiau ji niekuo neparodė savo jausmų.

- Kokiu būdu aš galiu jums padėti?

- Labai paprastai. Jūs liksite pas mane kaip mano garbinga viešnia, šios liūdnos pilies karalienė. Tuo tarpu jūsų tarnas, šis žmogus, kuris jums toks brangus, - o man atrodo, jis yra kažkas daugiau negu tik tarnas, - mano rūpesčiu bus išsiųstas atgal į Angliją. Geri palydovai pristatys jį karaliui... arba madam Ruaijal. Jos didenybė, matyt, labai myli jus, jei padovanojo tokį brangų medalioną! Ji nebus abejinga sužinojusi, kad jūs esate sulaikyta pas mane ir negalite įvykdyti savo pavedimo tol, kol aš negausiu princų paliudijimo ar bent atsakymo į savo klausimus.

Morvanas stebėjo jos reakciją, ir Marijana turėjo pasitelkti visą savo šaltakraujiškumą, kad neišsiduotų, nes plėšiko planai nežadėjo jai nieko paguodžiamo. Žanas Ledriu niekada nesutiks ir toliau vaidinti jam primetamą vaidmenį, jei kils kalba apie grįžimą į Angliją, kur jo laukė Plimuto arba Portsmuto pontonai. Jis pasakys tiesą, ir tada jam iškils grėsmė būti vietoje nužudytam Morvano žmonių. O dėl jos, tai jeigu Morvanas įtars, kas ji iš tikrųjų yra, ir sužinos, kad ji pabėgo nuo žudikės virvės, o nėra princų agentė, jos gyvybė nebus verta nė sudilusio skatiko. Morvanas buvo įgaliotas asmuo, be to, artimai susijęs su Anglijos policija, jei tikėjosi turėti iš jos kokios nors naudos. Reikėjo pasinaudoti bet kokia dingstimi ištrūkti iš šio pavojingo žmogaus letenų. O norint rasti tokią galimybę, reikėjo laiko. Todėl, kai Morvanas paklausė:

- Taigi, jūs galvojate apie mano pasiūlymą?

Ji atsakė absoliučiai ramiai, net įstengė nusišypsoti:

- Man jis atrodo vertas dėmesio, ir mes galėsime jį nuodugniai aptarti truputį vėliau, pavyzdžiui, kai pavakarieniausime!

Aiškiai nustebintas tokio greito sutikimo, Morvanas nusijuokė ir nusilenkęs ištiesė jai ranką.

- Matyt, jūs iš tiesų labai alkana! Ir jūs šimtą kartų teisi! Eime, pastiprinkime savo jėgas.

Vieta, kur pas Morvaną buvo valgoma, neturėjo nieko bendra su puotų sale. Tai buvo tiesiog didelė virtuvė, kurios grindis atstojo suplūkta žemė. Vieną sieną ištisai užėmė iš granito sukrautas didžiulis židinys, o gilumoje priešais aprūkusias sienas matėsi nedidelis akmeninis suolas, ant kurio sėdėjo senis, smakru atsirėmęs į gumbuotą lazdą. Iš po apvalios išblukusios jo skrybėlės styrojo žili plaukai. Iš kitos pusės, prie siauro langelio, statmenai į sieną stovėjo ilga skrynia, o abipus jos du ilgi suolai su atkaltėmis. Viršuje ant bloko, kuris buvo pritvirtintas prie lubų, kabėjo didelė pintinė, joje buvo sudėti raudono porceliano puodeliai ir dubenėliai.

Ilgą, žemą patalpą, kurioje tvyrojo medžio degėsių tvaikas, apšvietė - kaip viduramžiais - tik židinio liepsna ir dervos fakelas, įstatytas į geležinį trikojį.

Kai Morvanas įvedė Marijaną į virtuvę, ten buvo, be snaudžiančio prie židinio valstiečio, keturi: jau pažįstama merginai senė, palinkusi prie didžiulio katilo, gražuolė Gven ir du vyrai, su kuriais Marijana tokiomis baisiomis aplinkybėmis susitiko ant kranto. Niekas nekalbėjo. Sėsdamasi prie stalo, Gven tik nužvelgė niekinamu žvilgsniu naujokę.

Atsisėdusi šalia jos ir priešais tris vyrus, Marijana neištvėrė ir paklausė, kurgi Žanas Ledriu ir kodėl jo nėra čia.

- Todėl, kad mano namuose, kaip ir kituose kilminguose namuose, tarnai nesėda kartu su šeimininkais prie stalo. Šitie ponai, - pridūrė jis juokaujamu tonu, rodydamas į Vinoką ir jo bičiulį, - mano leitenantai. Tiesa, jie ne bajorai, tačiau tai neturi reikšmės. Jūsų tarną pavalgydins vietoje... kluone, kur jis uždarytas.

Marijana sumojo, kad jai reikia pasitenkinti šiuo paaiškinimu. Tuo tarpu Morvanas išsyk ėmė kalbėti priešpiečių maldą. Trys plėšikai ir jų drauguže taip dievobaimingai įbedė nosis į savo dubenėlius, tarsi būtų padoriausi žmonės pasaulyje. Nutarusi niekuo daugiau nesistebėti, mergina pasekė jų pavyzdžiu. Paskui tylomis, kaip ir dera tokiam tauriam užsiėmimui kaip valgymas, prasidėjo vakarienė.

Ji irgi buvo visiškai neįprasta tremtinei. Po tirštos avižinės košės su keliais gabalėliais lašinių, kurie buvo tokie riebūs, kad

nesinorėjo net paragauti, buvo paduotos pelenuose keptos bulvės. Žiūrėdama, kaip kiti lupo jas, o paskui mirkė šaltame piene, kurio buvo gausiai, ji pasekė jų pavyzdžiu ir pripažino, kad tai skanu. Jai patiko ir pabaigoje paduoti saldūs ruginiai blynai, ir ji išgėrė kelis puodelius pieno. Morvanas vienas gėrė vyną.

Iš savo vietos Marijana galėjo matyti vidų nedidelio kambario, panašaus į kamarą, kuris buvo už židinio. Jame, priešais nakties užtemdytą langą, stovėjo balta staltiese uždengtas stalas, ant kurio, sukryžiavęs kojas, sėdėjo neišvaizdus žmogus. Šalimais ant stalo gulėjo ištisa krūva visokių spalvų audinių, o ši keista žmogysta geltonu veidu, juodais plaukais, kurie rėmino plikę, ir plonomis baltomis rankomis rijo nežmoniškai daug blynų su grietine, kuriuos jam paslaugiai ir neįtikėtinai meiliai padavinėjo senė. Marijana matė, kad jie gyvai šnekasi, tačiau balsų nesigirdėjo. Neįstengdama nuslėpti smalsumo, ji paklausė:

- Koks subjektas valgo ten, tarp medžiagų?

- Siuvėjas, neįsižeiskite dėl mano žodžių! - atsakė Morvanas net neatsisukęs. - Mes turime įprotį kviestis šiuos žmones, kad jie sukirptų ir siūtų rūbus. Jie labai sumanūs ir daro tikrus stebuklus. Jeigu jūs panorėsite pasisiūti kokią nors suknelę, aš su malonumu palydėsiu jus pas jį.

- Kodėl jis valgo vienas tame niūriame mažame kambaryje?

- Ogi todėl, kad jis siuvėjas, neįsižeiskite dėl mano žodžių!

Šį kartą Marijana išpūtė akis. Ar tik nesišaipo iš jos šis plėšikas?

- Kodėl jūs visą laiką sakote "neįsižeiskite dėl mano žodžių"? - truputį išdidžiai paklausė ji. - Šie žodžiai skamba labai prasčiokiškai.

- Todėl, kad siuvėjas, neįsižeiskite dėl mano žodžių, nėra žmogus ir kiekvieną sykį, ištarus jo vardą, reikia atsiprašyti. Beje, tai nė kiek nesumenkina jo teigiamų savybių. Pavyzdžiui, Perinaikas, kurį jūs matote priešais save, tiesiog savo srities meistras.

Ne, Morvanas iš jos nesišaipė. Jis aiškino ramiai, tarsi būtų kalbama apie paprasčiausius dalykus pasaulyje. Beje, mergina jau sugavo kupiną neapykantos žvilgsnį, kurį sviedė mažojo kambario gyventojas. Perinaikas tikriausiai išgirdo, kas buvo kalbama apie

jį. Morvanas net nesiteikė kalbėti tyliau. Bet čia suskambo šiurkštus Gven balsas:

- Tai tikras meistras! - patvirtino ji sausai. - Jį grobstyte grobsto visoje Bretanėje, ir jūs turite didžiuotis, kad jis sutiko dirbti jūsų purvinoje landynėje, kai žymūs turtingų pilių valdovai pasirengę išplėšti jį vienas iš kito.

Morvanas nusijuokė.

- Aš užmiršau! Vyrai iš visos širdies niekina siuvėją, neįsižeiskite dėl mano žodžių, o moterys priešingai - dėl jo iš proto eina. Aš manau, jūs tokia kaip ir visos.

Marijana nutylėjo, bet jos mąslus žvilgsnis sustojo prie mažojo žmogelio, kuris baigęs savo vakarienę paėmė juodo aksomo suknelę ir ėmė ją siuvinėti plonais auksiniais siūlais. Tačiau ją ne tiek domino jo meistriškumas, kiek netikėta neapykanta, akimirksniu plykstelėjusi jo žvilgsnyje. Toks Morvanui skirtas jausmas negalėjo nesudominti jos. Ji nutarė užsisakyti vieną suknelę, kad suartėtų su Perinaiku. Turėdamas kišenėje jos motinos perlus, Morvanas visai gali leisti tai!

Vakarienė baigėsi nauja malda. Marijana pakilo ir nutarusi, kad leidimo nereikia, nuėjo į siuvėjo kambarį. Tas nepakėlė akių jai artinantis, bet mergina pajuto hipnotizuojančią jo judesių jėgą. Ploni Perinaiko pirštai neįtikėtinai lengvai naršė po juodą aksomą, palikdami grakščius ornamentus, nuostabius raštus, kuriuos, atrodė, kūrė kaprizinga fantazija.

- Jūs didis menininkas, - sušnibždėjo ji, net nepagalvojusi, kad jis gali nesuprasti jos žodžių.

Bet jis pakėlė akis, galbūt pajutęs nuoširdų toną. Negražų jo veidą nušvietė vos pastebima drovi šypsena. Tačiau tai truko tik akimirką. Perinaikas tuoj pat nuleido karščiuojančius, be blakstienų, vokus. Tuo metu už Marijanos nugaros pasigirdo paniekos kupinas Morvano balsas.

- Nė viena moteris negali atsispirti skudurų žavesiui. Rytoj jūs išsirinksite medžiagą ir jus išmatuos. O, nusiraminkite, jis pasitenkins tik jūsų rankos išmatavimu. Jam to užteks.

Marijana net nesiteikė padėkoti. Ji staiga be jokių užuolankų pareiškė, kad nori matyti Žaną Ledriu. Ji norinti įsitikinti, - pasakė ji, - kad juo deramai pasirūpinta. Bet, nelaimei, jos

nerimas nė kiek nesutrikdė Morvano. Jis šaltai pareiškė, kad jai nėra ko jaudintis dėl tarno. Su juo elgiamasi gerai; tuo ji gali įsitikinti pažiūrėjusi, kokią įspūdingą porciją senoji Suazik uždėjo ant didžiulio padėklo. Bet plėšiko dėmesį patraukė tai, kad jo viešnia nori pasikalbėti su šiuo įtartinu tipu.

- Mes kartu pasimatysime su juo rytoj, - užbaigė jis, - kai pasakysime, ko mes iš jo norime. Ką skubesnio galėtumėte jūs pasakyti jam dabar? Jau naktis, diena baigėsi, metas eiti ilsėtis.

- Aš nenoriu miegoti! - sausai metė Marijana; ji iš tiesų miegojo visą dieną ir dabar nekantrumas kankino ją labiau negu nerimas.

Jai reikia pamatyti Žaną be liudininkų, kad galėtų paaiškinti, ko ji iš jo tikisi ir ką jis gali padaryti, kad jie abu galėtų išsigelbėti. Smarkiau susisupusi į airišką šaliką, ji iššaukiamai pridūrė:

- O ką gi dabar daryti? Vėl lįsti į tą dėžę, kuri man atstoja lovą?

Morvanas nusijuokė.

- Aš matau, jūs kaip reikiant neįvertinate mūsų uždarų lovų, kurios yra labai jaukios, kai griebia šaltis. Bet kuo gi jums užsiimti, jeigu nenorite miego? Pasivaikščioti? Naktis pernelyg tamsi ir šalta.

- Dėkoju! Aš neturiu nė mažiausio noro vėl pamatyti lavonus tų nelaimingųjų, kuriuos jūs negailestingai nužudėte paplūdimyje.

- Nelaikykite manęs vaiku, mano brangioji! O ką veikia muitininkai ir pakrantės apsauga? Aš gerai žinau. Juos nedažnai pamatysi mūsų krašte, kurio atšiaurumas ir žiaurūs papročiai kelia jiems baimę. Beje... skenduoliai sumesti atgal į jūrą, visi kiti rūpestingai palaidoti. Žinote, mes ne tiek daug ir žudome! - pridūrė jis su ironiška šypsena, kurią išvydusi Marijana panoro skelti jam antausį.

Nenorėdama sukelti jo įtarimo, ji sutiko sužaisti pasiūlytą šachmatų partiją. Plėšiko įsakymu į šią kaimišką virtuvę buvo atneštas ir priešais ugnį pastatytas brangus nedidelis stalelis, ant kurio sidabru ir senoviniu porcelianu tviskėjo šachmatų lenta su figūromis, ir du šviesiu šilku aptraukti dailūs krėslai.

- Tai šilčiausia vieta namuose, - pastebėjo jis sėsdamasis ir kviesdamas Marijaną sėstis ant kito krėslo. - Aš, žinoma, turiu savo kambarį, bet ten židinys prastai traukia ir galima sušalti. Be to, - pridūrė jis, taip plačiai šypsodamasis, kad iš po kaukės žybtelėjo jo vilkiški dantys, - mes nesame tokie pažįstami, kad galėčiau pasiūlyti jums sužaisti su manimi karštesnį žaidimą... Juk jūs viešnia, atsiųsta Dievo ir Karalių... kol nėra įrodymų, kurie tai paneigtų!

- Aš manau, - nemirktelėjusi atsikirto Marijana, - kad tam žaidimui reikalingi du dalyviai. Ir jums nepavyktų palenkti mane dalyvauti jame taip lengvai, kaip šiame! Užtat man būtų malonu, jeigu jūs pagaliau nusiimtumėte šią kaukę. Jūsų aksominis veidas mane gąsdina.

- Tas, kuris paslėptas, išgąsdins jus šimtą kartų labiau! - pasakė jis sausai. - Jeigu jūs taip norite žinoti, mielas vaike, aš subjaurotas! Nelemtas kardo smūgis prie Kiberono, kur man pavyko išsigelbėti nuo skerdynių ir apskritai laimingai išsisukti. Taigi palikime ramybėje mano kaukę, brangioji, ir imkime žaisti.

Marijana jau seniai išmoko šachmatų žaidimo meno. Abatas de Šazėjus, aistringai žaidęs daugybę partijų, kantriai ugdė jos strategijos jausmą. Ji žaidė gerai, drąsiai ir taip veržliai, kad galėjo įvaryti į kampą net ir stiprų žaidėją. Bet šį vakarą ji jautėsi kaip ne savo kailyje. Jos akys vos atskyrė spindinčias figūras, ant kurių liepsna liejo auksinius atšvaitus, ir ji įtemptai klausėsi šio keisto namo garsų. Gven išnyko, tarsi burtų lazdelei mostelėjus. Senoji Suazik išėjo su savo dubeniu. Jos klumpės beveik tuoj pat sudunksėjo po virtuvės langu. Matyt, čia, visai arti, buvo durys į kluoną, kuriame buvo uždarytas Žanas. Abu “leitenantai” išėjo, vilkdami kojas, nedarniai palinkėję “Labos nakties!” Truputį vėliau ir mažasis siuvėjas su žvake rankose perėjo per virtuvę ir dingo skylėje, kurią dvaro šeimininkas maloniai paskyrė jam nakvynei.

Marijanai nevalingai suspaudė širdį gailestis, kai ji pamatė šį nykštuką trumpomis kreivomis kojomis, bet normaliu liemeniu, kurį gadino tik nedidelė kupra. Jis kiek įmanoma toliau aplenkė žaidžiančiuosius, nuolankiai bambėdamas atsisveikinimo žodžius.

Tačiau mergina vėl sugavo į Morvano pusę mestą neapykantos kupiną žvilgsnį.

Pagaliau ir senis prie židinio pakilo ir nužingsniavo tarsi lunatikas. Po to viskas nutilo; tylą trikdė tik židinyje degančių malkų spragsėjimas ir sunkus Morvano kvėpavimas. Juos supančioje tyloje atmosfera pamažu pasidarė slegianti. Kaukė ir nuo krėslo krintantis šešėlis visiškai dengė plėšiko veidą ir Marijaną apėmė keistas pojūtis, kad ji žaidžia su vaiduokliu. Tik ranka, perstatanti ant lentos figūras, atrodė gyva. Ta ranka iš tiesų buvo verta susižavėjimo: gražios formos, beveik moteriškai balta, su ilgais, plonais ir nervingais pirštais. Panašias tokios spalvos rankas Marijana jau matė - visai neseniai. Tai buvo Jasono Boforo rankos. Šis prisiminimas merginai buvo nelabai malonus. Tačiau jos įžvalgios akys ant Morvano rankos pamatė šalia bevardžio piršto žvaigždės pavidalo rausvą randą. Tiesiog nuostabu, kad kažkieno ranka gali atgaivinti atmintyje daugybę dalykų ir įvykių. Marijanai tai jau seniai buvo susižavėjimo objektas. Ji visada mėgo apžiūrinėti žmonių rankas. Tuo tarpu šitos rankos žadino atmintyje visai kitus vaizdus: tūnojimą pasislėpus nakties tamsoje po audros daužomomis uolomis laukiant pasmerktų laivų, patekusių į velniškus spąstus.

Staiga ranka išnyko, ir šaltas pagarbus Morvano balsas nutraukė priešininkės minčių tėkmę.

- Jūs labai toli nuo žaidimo, mano brangioji. Jūs jau padarėte ėjimą mano rikiu. Galimas daiktas, jūs pavargusi labiau, negu manote? Gal šiandien užteks?

Marijana pasinaudojo proga. Jos šios nakties planai iš tiesų buvo kiti, ir ji droviai šypsodamasi pasakė, kad vėl nori miegoti. Morvanas atsistojo, nusilenkė ir ištiesė jai ranką.

- Po praeitos nakties įvykių nėra ko stebėtis. Aš jus palydėsiu iki jūsų kambario.

Židinyje tik žioravo anglys, ir tuščiame kambaryje padvelkė šaltis. Bet žvakės sidabriniuose kandeliabruose buvo pakeistos, o lova naujai paklota. Ant lovatiesės gulėjo kruopščiai sulankstyti naktiniai baltiniai iš labai plonos drobės. Tačiau Marijana nė neketino gultis. Pirmiausia ji užmetė ant anglių keletą pliauskų, ir netrukus plykstelėjusi aukšta šviesi liepsna išsklaidė niūrius

šešėlius. Po to ji priėjo prie lango, atitraukė užuolaidą, ir ją apėmė pyktis pamačius, kad langas tvirtai užrakintas kabančia spyna. Matyt, Morvanas nieko nepalikdavo likimo valiai. Mergina pajuto apmaudą. Jai nepavyks susitikti su Žanu, ir rytoj jų laukia katastrofa. Kaip iš čia išeiti? Morvanas duris užrakino - dėl to negalėjo būti jokių abejonių. Beje, abejingas registratorius - atmintis paslaugiai priminė jai sausą rakto trakštelėjimą spynos skylutėje.

Neturėdama jokios vilties, ji vis dėlto priėjo prie durų, pakėlė skląstį... ir čia pat nuleido. Iš anos pusės kažkas labai atsargiai suko raktą. Marijana nevalingai atsitraukė atatupsta. Durys atsivėrė taip tyliai, kad nesigirdėjo jokio triukšmo. Iš tamsos išniro siuvėjo figūrėlė.

Pridėjęs pirštą prie lūpų, jis perspėjo Marijaną, kad nešauktų.

- Ts! Malonėkite leisti man įeiti minutėlei.

Keistasis žmogelis nepriekaištingai kalbėjo prancūziškai. Užuot atsakiusi, mergina gestu parodė jam prieiti arčiau. Jis nuklibinkščiavo prie medinės sienos, kur stovėjo lovos, ir atitraukė užuolaidas. Paskui, pamatęs, kad ten nieko nėra, nusiramino ir priėjo prie Marijanos, kuri nustebusi žiūrėjo į jį.

- Į dešinę nuo durų, kurios veda į kluoną, - sušnibždėjo jis, ištiesęs ranką, - sienoje yra kiaurymė. Ten ir dedami raktai.

- Ačiū, - atsakė Marijana, - bet kaip man išeiti iš šito namo? Net langas užrakintas.

- Jūsų - taip, bet ne kiti, bent jau kambaryje, kur aš dirbu. Jis siauras ir žemas, bet jūs tokia liekna... ir kluonas kaip tik priešais.

Stojo trumpa tyla. Marijana atidžiai žiūrėjo į kuprių. Jo mažos akutės spindėjo kaip žvaigždės, ir jo išvaizda buvo tokia, tarsi jis būtų pajutęs didžiausią palaimą.

- Kodėl jūs padarėte tai? - paklausė ji. - Juk jūs žinote, kad aš noriu pabėgti... ir jūs smarkiai rizikuojate.

- Niekai! "Skęstančių laivų valdovas" pamanys, kad pavydas atidarė jums duris. Ar kam rūpi siuvėjas... neįsižeiskite dėl mano žodžių? O dėl mano motyvų, kurie paskatino taip pasielgti, tai manykite, kad man patinka krėsti pokštus pernelyg savimi

pasitikintiems žmonėms arba kad aš neapkenčiu sinjoro Morvano! Veikite greičiau!

- Dar kartą ačiū, bet aš jums dėkinga už laisvę ir...

- Kol kas dar ne! Aš esu tikras, kad jūs įstengsite lengvai pabėgti... nebent viena.

- Ką jūs norite tuo pasakyti?

- Nieko. Jūs pati pamatysite. Bet, šiaip ar taip, auštant aš grįšiu užrakinti šių durų nepaisant to, kur jūs būsite. Tada viskas atsidurs savo vietose. Ir dar vienas patarimas: nusiimkite šitą šviesų šaliką. Nors ir naktis, jus gali pastebėti.

Marijana kaipmat nusimetė nuo pečių tankius nėrinius, priėjo prie vienos iš lovų, pasiėmė rudą užtiesalą ir standžiai apsisiautė juo. Ji drebėjo kartu ir nuo šalčio, ir nuo susijaudinimo. Paskui vėl kreipėsi į Perinaiką:

- Kaip aš galiu jums atsidėkoti už tai, ką jūs padarėte mano labui?

- Labai paprastai! - ir staiga šypseną, su kuria jis stebėjo jauną mergaitę, pakeitė pikta grimasa. - Padarykite taip, kad plėšikas Morvanas patektų ant giljotinos, ir aš būsiu laimingas.

Mėšlungiškai susitraukusioje kuprio figūroje buvo tiek žiauraus kraugeriškumo, kad Marijana vos įstengė sulaikyti pasišlykštėjimą.

- Sunku įsivaizduoti, kaip aš galėsiu tai padaryti. Aš net nemačiau jo veido.

- O aš juo labiau. Bet jo dažnai nebūna, ir aš žinau, kad jis važinėja į Paryžių. Mane nustebintų, jeigu jis ir tenai nešiotų savo žymiąją kaukę! Pamėginkite sužinoti, kas jis. Ir jeigu jums pavyks nusiųsti jį ant ešafoto, kuris jo seniai laukia, žinokite, kad jūs atkeršysite už daugybę nelaimingųjų! Dabar skubėkite. Jūs privertėte mane daug kalbėti, o žodis visada pavojingas.

Greitai ir tyliai Marijana šmurkštelėjo už durų. Perinaikas padavė jai žvakę gremėzdiškoje žvakidėje, kad geriau orientuotųsi, bet ji gerai įsiminė kelią ir nesunkiai atsidūrė dar šiltoje virtuvėje. Židinyje bebaigianti degti ugnis pakankamai apšvietė patalpą, todėl Marijana užpūtė žvakę ir pastatė ją ant židinio laiptelio. Paskui ji nuėjo į mažą kambarėlį, užlipo ant stalo ir pabandė atidaryti langą, maldaudama dangų, kad per daug

negirgždėtų. Jai tarsi kalnas nukrito nuo pečių, kai langas tyliai atsidarė. Marijana persisvėrė per jį.

Pūtė smarkus vėjas, ir naktis buvo tamsi, bet merginos akys greitai apsiprato tamsoje; be abejo, tai buvo kluonas. Marijana greitai nusimetė apklotą ir sviedė jį pro langą, o paskui išlindo pati. Langas buvo kaip tik jos liesam kūnui, tik ant klubų liko įbrėžimų. Bet jos troškimas buvo stipresnis už skausmą. Šaltis nudžiovino žemę ir žolę, ir nors ji ir nesušlapo kojų, bet pajuto, kad šąla, ir skubiai užsimetė apklotą. Paskui Marijana pasuko kluono link. Ji žengė tyliai, be garso. Nieko nebuvo matyti. Beje, mergina per daug ir nebijojo, kad ką nors sutiks. Išgirdusi senosios Suazik bambėjimą - ši buvo nepatenkinta, kad reikia nešti vakarienę belaisviui, - Marijana suprato, jog bretonai nenoriai išeina iš namų tamsią naktį, bijodami susitikti klaidžiojančias mirusiųjų vėles.

Priėjusi prie kluono durų, Marijana ėmė grabalioti sieną, bet jai reikėjo pasistiebti, kad pasiektų siaurą plyšį tarp akmenų. Pagaliau jos pirštai užčiuopė šaltą metalą. Daugiau laiko prireikė, kol ji surado spynos skylutę. Jos ranka drebėjo iš susijaudinimo, atrodė, širdis tuoj iššoks iš krūtinės. Bet kai raktas pataikė į skylutę, jis pasisuko lengvai ir tyliai, nes kažkas rūpestingai patepė jį alyva. Kartu su vėjo gūsiu, įsiveržusiu paskui ją į kluoną, Marijana, kaip reikiant nesupratusi, kas atsitiko, atsidūrė viduje. Sunkiai įveikdama vėjo pasipriešinimą, ji skubiai uždarė duris. Paskui, pritrenkta ką tik patirto jaudulio, užmerkė akis. Vėl ją apėmė pojūtis, kad tai, kas vyksta, yra nerealu ir absurdiška. Ji tarytum vaidino kažkokį vaidmenį!

- Tik pamanykit! - pasigirdo iš kluono gilumos ramus balsas. - Tai jūs? Pačiu laiku, aš norėjau užpūsti savo žvakę.

Patogiai įsitaisęs šiaudų krūvoje, susidėjęs rankas ant krūtinės, Žanas Ledriu žiūrėjo į Marijaną. Ji pamatė, kad nedidelis žvakigalis stovėjo tiesiog dubenyje tarp maisto liekanų. Ir ji suprato, kodėl Perinaikas pasakė jai, kad jeigu ji norės bėgti, jai teks bėgti vienai. Neatrodė, kad Žanas kenčia dėl blogo elgesio su juo. Priešingai, jam davė galimybę nusiprausti ir apsitvarkyti - tai rodė auksu spindintys plaukai ir nuskustas smakras. Jam taip pat davė sausus rūbus, bet ant jo kulkšnies

buvo uždėtas platus geležinis apkaustas, tvirta grandine sujungtas su didžiuliu, sienoje įmūrytu žiedu... Apkaustas buvo užrakintas, o Marijana rakto neturėjo.

Jos veide taip aiškiai atsispindėjo nusivylimas, kad Ledriu ėmė juoktis.

- Taip taip! Jūsų draugai prišvartavo mane, kaip gerą fregatą. Bet jeigu jie davė jums raktą, kurį aš matau jūsų rankoje, tai gal jie buvo tokie malonūs ir patikėjo jums dar ir kitą, nuo šio barškaliuko?

Ji papurtė galvą ir liūdnai sušnibždėjo:

- Jie man ne draugai. Aš sužinojau, kur jie slepia šį raktą. Aš tikiuosi pabėgti su jumis jau šią naktį.

- Pabėgti? Tiesą sakant, kodėl jūs norite bėgti? Argi jums čia bloga? Aš mačiau jus einančią kaip garbingą viešnią už parankės su šiuo kaukėtu demonu, ir iš tiesų jus išpuošė kaip princesę. Žinoma, kaip Bretanės princesę. Ir tokie rūbai patys gražiausi! Reikia pripažinti, jie jums tinka, jūs tokia žavinga...

- Ak! Dabar ne metas juokauti! Mes ne svetainėje. Sakau jums, kad mums reikia rasti būdą, kaip pabėgti, antraip mes abu žūsime!

- Aš dėl savęs tokių abejonių neturiu. O dėl jūsų, tai kaip reikiant nesuprantu, kas gali jums grėsti, mano brangioji markize? Ar ne taip? Aš nė kiek netrukdau jums pabėgti laukais šią nuostabią naktį. Jums leidus, aš jau noriu užmigti, nes po visko šiuose šiauduose ne taip ir blogai! Man telieka palinkėti jums laimingo kelio. Tik neužmirškite išeidama užrakinti durų. Šiąnakt pašėlęs vėjas.

- Na, kaip jūs nesuprantate! - sudejavo Marijana vos neverkdama ir puolė priešais jį ant kelių. - Aš ne ta, kuria šie žmonės mane laiko.

- Jūs ne aristokratė? Bet kas jumis patikės? Užtenka pažvelgti į jus...

- Tai tiesa, aš aristokratė, bet aš jokia karaliaus agentė. Aš netgi nieko nežinau apie visa tai. Man čia tik ir kalba apie konspiraciją, apie princų agentus arba imperatoriaus šnipus. Bet aš apie tai nieko nesuprantu! Nieko, prisiekiu jums!

Pasimetusi, apimta žūtbūtinio troškimo įtikinti jį, ji kaip vaikas prieš maldą sudėjo rankas. Reikia, kad jis patikėtų ja, kad vėl taptų jos draugu, kaip naktį per audrą. Jai taip reikėjo vyriškos jo jėgos! Be to, dabar nusiskutęs veidą, jis atrodė jai nepaprastai jaunas, daug artimesnis negu anksčiau. Jame buvo kažkas šviesaus, švaraus, kas traukė ir ramino. Jos paskutinis argumentas - nedrąsiai tyliu balsu ištarti žodžiai, jai pačiai to nesitikint, palietė kažkokias užsidariusio jaunuolio širdies stygas.

- Supraskite.. man tik septyniolika metų!

Šviesios akys, ką tik buvusios tokios šaltos, suminkštėjo. Ištiesęs ranką, Žanas sugriebė suglaustus merginos delnus ir prisitraukė prie savęs, privertė atsisėsti ant šiaudų.

- Tuomet, - pradėjo jis beveik švelniai, - paaiškink man, kodėl tu norėjai bėgti iš Anglijos?

Ji atsakė ne iš karto, nesiryždama atskleisti jam tiesos. Liūdna patirtis su hercogu d'Avariu parodė, kokia fantastiška ir neįtikėtina jos istorija. Antra vertus, jai per daug reikėjo Žano, kad ji galėtų apgaudinėti. Jeigu ji sukurs naują istoriją, kas nors išduos jam jos nenuoširdumą. Be to, jai jau nusibodo meluoti. Staiga apsisprendusi, ji išpyškino:

- Aš nužudžiau dvikovoje savo vyrą vestuvių naktį!

- Ką-ą-ą?

Marijana suprato, kad jai pavyko pramušti abejingo pašaipumo šarvus, po kuriais slėpėsi Žanas. Su naiviu išdidumu ji pastebėjo jo akyse sutrikimą. Ji neaiškiai suvokė, kad jis dabar žiūri į ją truputį kitaip negu anksčiau. Jis vos pravėrė burną ir paklausė:

- Tu supranti, ką sakai?

- Aš žinau, tuo sunku patikėti, - pasakė ji liūdnai, - tačiau tai tiesa.

Ir skatinama instinktyvaus pasitikėjimo, kurį jis įkvėpė jai, ir nuoširdaus noro būti suprastai, ji papasakojo viską, kas atsitiko tą beprotišką vestuvių naktį. Ji kalbėjo nieko neslėpdama ir taip nuoširdžiai, kad tai iškart rado atgarsį nesutaikomoje bretono sieloje. Ji suprato, kad jis jau nebeatstums jos ir net apdovanos simpatija, nes kai ji baigė pasakoti, jis palingavo galva ir nedrąsiai paglostė jai skruostą.

- Gaila, kad tu mergina! Iš tavęs būtų šaunus vaikinas, mažyle! Daug pranašesnis už kiekvieną! O dabar sakyk, kodėl tau gresia pavojus, kodėl reikia bėgti iš čia? Ką tau padarė žmogus su kauke?

- Jis dar nieko man nepadarė, - paprieštaravo ji sujaudinta, kad jis rūpinasi tik ja, - bet reikia rasti galimybę pabėgti iš čia mums abiems. Todėl, kad pavieniui mes nieko nepadarysime. O kol kas aš atėjau prašyti jūsų ir toliau meluoti kartu su manimi. Banditų vadas tiki, kad...

Ir ji ėmė pasakoti apie savo santykius su Morvanu... Kaip ir anksčiau, Žanas atidžiai klausėsi jos. Bet šį kartą, kai ji baigė, bretono akyse užgeso šilta ugnelė. Apglėbęs rankomis sulenktus kelius ir įsikniaubęs į juos, jis pasakė:

- Jeigu aš leisiu sau išsilaipinti Anglijoje, tai vėl pakliūsiu ant pontono! Ir šįsyk tik Dievas žino, kada iš ten išsikapstysiu! Jei tik apskritai išsikapstysiu!

- Bet juk kalbama ne apie jūsų grįžimą tenai! Tiesiog reikia nutęsti laiką. Jeigu jūs sutiksite, aš galėsiu laimėti keletą dienų, o gal tik keletą valandų, kurių užteks mūsų pabėgimui suorganizuoti. Išsilaikykite iki kitos nakties! Tada aš sužinosiu, kur raktas nuo šios grandinės, ir mes pabėgsime, abu pabėgsime, nes aš radau draugą šiame gyvačių lizde. Bet jeigu jūs pasakysite jam visą tiesą tuo atveju, jeigu jis paklaus, mūsų niekas neišgelbės!

Žanas lėtai pasuko galvą. Kai Marijana pamatė sustingusį jo veidą, jos nugara perbėgo šaltukas. Negi jis dar abejoja dėl jos? Jis taip ją apžiūrinėjo, tarsi norėdamas įsiskverbti į giliausias jos sielos kerteles. Ji norėjo kalbėti, pamėginti įtikinti jį, bet jis mostu sulaikė ją.

- Kiek aš galiu pasitikėti tavimi? Tu įkūniji visa tai, ko aš neapkenčiu ir su kuo kovoju. Jei tu parengei man spąstus, aš žūsiu, nes su manimi daugiau nėra Bleko Fišo! O aš dar kai kam reikalingas! Ne... bėk, netgi šiąnakt, jei gali, ir palik mane ramybėje. Aš kaip nors pats išsikapstysiu!

- Apie tai negali būti nė kalbos! Be jūsų aš nepabėgsiu! Tuo labiau dabar, kai ant jūsų krito įtarimas. Tada jūs tikrai

žūsite! Išaušus dienai, Morvanas be jokių paaiškinimų perpjaus jums gerklę.

- Tau iš tiesų daug reiškia mano išsigelbėjimas? Bet kodėl?

Kodėl?.. Tiesą sakant, Marijana negalėtų suprantamai atsakyti, bet jos sąmonėje tai buvo visiškai natūralu. Bėgimas kartu iš Plimuto ir pergyventi pavojai sujungė juos nematomais saitais. Žano elgesys, jo globa ir šiltas draugiškumas nutiesė kelią į jos širdį. Ji niekintų save, jei paliktų jį - be vilties sulaukti pagalbos - Morvano rankose. Bet kaip visa tai paaiškinti jam, jeigu jai pačiai ne visai suprantama?

Žanas aiškiai laukė jos atsakymo. Jis prislinko prie Marijanos, ir ji pajuto ant savo kaklo jo kvėpavimą. Labai atsargiai jis atsuko jos galvą į save, mėgindamas perskaityti akyse slaptas jos mintis. Tiesiai prieš save ji išvydo žydras jo akis su jose sustingusiu klausimu. Jaunuolis virpančiomis lūpomis atkakliai pakartojo:

- Atsakyk man, mergaite! Kodėl tu nori išgelbėti mane? Iš gailesčio?

- O, ne! Ne iš gailesčio! Galbūt... iš draugiškumo...

- Ak, tik iš draugiškumo...

Jis atrodė nusivylęs. Jo ranka nenoriai nuslydo Marijanos kaklu, apvaliais pečiais ir sustojo ties alkūne, tarsi jis negalėjo ryžtis visai ją atitraukti. Marijana išsigando, kad nuliūdino jį. Ji paklausė:

- Argi jūs nenorite, kad aš būčiau jūsų draugas? Mes kartu patyrėme tiek pavojų... ir, be to, jūs išgelbėjote mane, kai tie žmonės ant kranto norėjo mane nužudyti.

- Tai buvo visai natūralu! Juk aš negalėjau leisti, kad tave kaip ėriuką papjautų mano akyse. Kiekvienas padorus žmogus pasielgtų taip pat.

- Mano manymu, kaip tik padorių žmonių išvis sunkiausia sutikti. Kas bus tebūnie, tai nuspręsta. Aš lieku su jumis.

Žanas nieko neatsakė. Įsivyravo tokia gili tyla, kad Marijana, atrodė, girdėjo savo širdies plakimą. Kluone buvo šilta, o jo ranka dar šiltesnė. Jinai jautė jos karštį pro rankovės audinį, ir tai - nežinia kodėl - kėlė jai nuotaiką.

Žvakės liepsna suvirpėjo. Ji turėjo greitai užgesti, bet Marijana nesirengė išeiti. Mergina suprato, kad jau viskas pasakyta, kad Žano tylėjimas reiškia sutikimą, bet jai buvo nepaprastai malonu būti šalia jo. Lauke staugė vėjas, o jaukiame šiaudų lizde buvo taip šilta. Tai buvo tylus uostas neramiame pasaulyje, ir Marijana stengėsi nepastebėti grandinės, kaustančios Žaną prie sienos. Ji prisiminė knygą, kurioje buvo aprašyta panaši istorija: įsimylėjusi mergina mirties bausmės įvykdymo išvakarėse įsmunka į kalėjimą pas mylimąjį, nuteistą pakarti. Ši naktis buvo truputį panaši į tą, aprašytą knygoje, kurios pavadinimą ji užmiršo. Žinoma, už sienos nebuvo ešafoto, tačiau kiekvieną akimirką Morvano įsakymu vienas iš jo žmonių galėjo pavirsti budeliu.

Žano ranka lėtai pakilo iki jos peties. Atsisukusi į jį, ji pamatė, kad jis žiūri į ją ir kad jo akys nuostabiai blizga. Kimiu balsu jis sušnibždėjo:

- Aš laimingas, kad esu tavo draugas... bet aš tikėjausi ko kito... Aš tikėjausi nors truputį patikti tau. Kai buvau apkabinęs tave "Žuvėdroje", tu nesipriešinai.

- Bet... juk jūs man patinkate. Ypač dabar, kai aš gerai matau jūsų veidą. Man buvo malonu, kai jūs bučiavote mane. Tai... taip, tai teikė man drąsos.

- Tuomet... jei aš vėl pamėginsiu?

Ji pajuto, kaip jis viena ranka apglėbė ją per liemenį ir prisitraukė prie savęs, bet vietoj atsakymo tik nusišypsojo ir užsimerkė, laukdama pabučiavimo. Tai tiesa, jis patiko jai. Nuo jo dvelkė jūra, iš kuriuos glėbio jiems vos pavyko ištrūkti. Jo akys buvo dangaus žydrumo ir tokios švelnios! Žydroje jų gelmėje slypėjo ilgesingas maldavimas. Galbūt jis myli ją! Jis buvo pirmasis vyriškis, priartėjęs prie jos jai sutikus, neskaitant bučinio, kurį iš jos lūpų išplėšė Jasonas Boforas. Šis grandine prikaustytas žmogus, kurio lūpos virpėjo taip arti jos veido, kartu ir jaudino, ir trikdė. Ji norėjo, kad jis būtų laimingas, kad jos dėka - jos, dėl kurios rytoj jis vėl rizikuos savo gyvybe, - jis patirtų bent truputį džiaugsmo. Ji leidosi bučiuojama, paguldoma ant šiaudų ir net apsivijo rankomis jaunuolio kaklą, kad pratęstų palaimingą pojūtį.

Akimirką jis atsitraukė nuo jos lūpų ir ėmė aistringai bučiuoti Marijanos veidą ir kaklą; jo bučiniai buvo lengvi, kaip plaštakės sparneliai, bet sukėlė ilgai trunkantį drebulį, kurio prigimtis Žanui buvo puikiai žinoma. Jis pasidarė dar drąsesnis. Vėl pripuolęs prie jos lūpų, ėmė pamažu atseginėti korsažą. Virpanti, liepsnojančia galva Marijana jam nesipriešino. Ji jautėsi prie pat atradimo, kuris iš anksto ją sukrėtė. Jaunos patelės instinktas kuždėjo, kad jos kūne slypi neįtikėtini siurprizai.

Kaip žaibas blykstelėjo Fransio Kranmerio prisiminimas. Tai jo rankų glamonėjama ji turėjo patirti šias nuostabias minutes. Nors ir aptemusia sąmone, ji neužmiršo, kad jau visai pasirengusi atiduoti nepažįstmajam tai, kas turi priklausyti tik sutuoktiniui. Bet, keista, ji nejautė nei dvejonių, nei gėdos. Nuo šiol ji buvo už savo buvusio gyvenimo ir net už apskritai normalaus gyvenimo ribų. Kodėl gi neatiduoti Žanui to, ko taip įžūliai reikalavo amerikietis Boforas? To, ko jokia moteris negali išsaugoti, kai vyriškis jėga arba gudrumu ryšis paimti ją. Liūdnoje Klarisės Harlou istorijoje, kurią ji slapčia perskaitė, niekingasis Lovelasas įpylė nelaimingajai migdomųjų, norėdamas ją paimti. Bet Žanui migdomųjų nereikia, kad pasiektų to paties, nors Marijana kaip reikiant ir nežinojo žodžių “ką nors paimti” prasmės. Ji tik miglotai spėjo, kad kūno ryšiai sujungia vyrą ir moterį, ir ji nenorėjo gintis. Jis glamonėjo ją taip švelniai ir kėlė jai tokius malonius pojūčius!.. Paskui jis ėmė šėlti, murmėdamas padrikus žodžius ir nutraukdamas juos vis karštesniais bučiniais. Tai buvo nuostabiausias išgyvenimas, kurį gali patirti mergina, ir po jo turi atsitikti kažkas stulbinančio.

Bet staiga visas žavesys dingo kaip nebuvęs. Liko tik šiurkšti, skausminga realybė... Marijana suriko, tačiau Žanas net neišgirdo jos riksmo. Paklusdamas pernelyg senai aistrai ir geismui, kurio jis jau nebegalėjo sutramdyti, jis užvirto ant jos. Nebebuvo nei nedrąsasus įsimylėjimo, nei švelnių glamonių, o vietoj viso to - aštrus skausmas ir vyras, kuriame, atrodė, apsigyveno nelabasis. Apdujusi, apimta siaubo, ji pamėgino ištrūkti, bet jis ją tvirtai laikė. Ji norėjo šauktis pagalbos, bet jis vėl užspaudė jai lūpas bučiniais, tačiau ji nepajuto malonumo. Tą bučinį ji priėmė kaip styga įtemptais nervais, mėšlungiškai susitraukusiais

raumenimis. Staiga viskas baigėsi, ir ji tarsi per stebuklą pasijuto laisva.

Marijana buvo taip priblokšta, kad nedrįso pajudėti. Žiūrėdama į dulkėtas gegnes, ji tuo pat metu kovojo su noru pravirkti ir su baisiu nusivylimu. Taigi, tai ir yra meilė? Iš tiesų jai nepavyko suprasti nei šio "didžiojo" įvykio, aprašomo romanuose, esmės, nei to, kodėl tiek moterų ir merginų pražuvo dėl jo. Ką ir sakyti, tai malonu... iš pradžių, bet galiausiai jokio tikro džiaugsmo. Visa, ką ji patyrė, - tai didžiulis pasidygėjimas ir nenusakomas praradimo jausmas. Ne, niekada per visą savo gyvenimą ji nebuvo taip apgauta.

Žano ranka palietė jos skruostą, ir ji išgirdo švelnų jo juoką.

- Kodėl tu nieko nesakai? Juk tu žinai, kiek džiaugsmo man suteikei. Aš niekada to neužmiršiu! Be to, aš toks laimingas, kad buvau pirmas.

- Iš kur jūs tai žinote? - piktai paklausė Marijana.

Jis nusijuokė.

- Kokia tu dar mergaitė! Tokius dalykus vyras sužino iškart. O dabar tau reikia greičiau eiti atgal. Žvakė tuoj užges, ir bus geriau, jei tavo nebuvimo niekas nepastebės. Be to... aš baisiai noriu miego!

Pasirėmusi ant alkūnės, Marijana pamatė, kaip jis visa burna žiovauja, ir ją apėmė dar didesnis nusivylimas. Jai atrodė, kad tik nepaprastai švelnus elgesys galėjo suminkštinti tą nemalonų pojūtį, kurį ji patyrė. Jaunuolis gi buvo malonus, ne daugiau, ir ji aiškiai matė, kad dabar jis nori tik vieno - kad ji paliktų jį ramybėje.

Negyvu balsu ji paklausė:

- Tai ką jūs rytoj padarysite?

Jis kreivai šyptelėjo ir valiūkiškai pamerkė.

- Nesumanyk pamesti galvos! Būk rami. Aš padarysiu viską, ko tu panorėsi. Aš juk tavo skolininkas.

Jis patenkintas atsiduso, susirietė į kamuolį, pataisė grandinę, kad mažiau jam trukdytų, susidėjo rankas ant krūtinės ir užsimerkė.

- Labos nakties, - pridūrė jis mieguistu balsu.

Sėdėdama priešais jį pariestomis kojomis, Marijana kurį laiką negalėjo patikėti, kad jis miega. Vis dėlto įdomūs subjektai tie vyrai, pamanė ji piktai. Ką tik jis buvo kupinas ugnies ir aistros, pakvaišęs iš meilės, o dabar, tepraėjus kelioms minutėms, ramiai miegojo užmiršęs viską, net ir tai, kad ji yra čia. Argi toks elgesys patvirtino tą saldų vidinį džiugesį, kurį knygose jautė kitą dieną po vestuvių jauni jaunavedžiai? Žinoma, išimtį sudarė nelaimingoji Klarisė Harlou, kuri, būdama be sąmonės, net nežinojo, kas jai darosi. O dėl Marijanos, tai ji tvirtai nutarė artimiausiu laiku nekartoti tokio išbandymo, net jeigu jis ir galėtų suteikti malonumą Žanui. O, ne, nė už ką!

Žvakė užgeso, ir Marijanos apmąstymai nutrūko. Jai nebeliko nieko kito, tik grįžti į namą, į savo lovą. Truputį palaukusi, kol akys apsiprato su tamsa, ji atsistojo, susirado šalia žvakidės gulėjusį raktą ir, išėjusi iš kluono ir rūpestingai užrakinusi duris, padėjo jį į vietą.

Naktis buvo dar tamsesnė. Vėjas pūtė kaip pašėlęs, plėšė apklotą ir vos nepartrenkė Marijanos ant žemės. Jai švystelėjo mintis pabandyti dabar, tuoj pat bėgti, bet ji iškart nuvijo ją šalin. Galų gale Žanas juk nekaltas, kad ji deramai neįvertino meilės žaidimo. Be to, tiesą sakant, ji pati truputį norėjo to, kas atsitiko. Pagaliau ją su Žanu sieja bendras jų įsipareigojimas plėšikų atžvilgiu. Susitarimas yra susitarimas!

Atsukusi nugarą gundytojams landams, Marijana pažįstamu keliu grįžo į kambarį ir ėmė ruoštis miegoti.

Vos tik ji užtraukė užuolaidas prie galvūgalio, kaip vos girdimai pasisuko raktas spynos skylutėje. Mažasis siuvėjas ištesėjo žodį.

Šeštas skyrius

Žmogus iš Gulvano

Kai rytą buvo pastebėtas Žano Ledriu pabėgimas, Marijanai pasirodė, kad dangus užgriuvo jai ant galvos.

Palaukusi, kol nustos lyti, ji išėjo į dykvietę, plytinčią tarp namo ir jūros. Suvalgiusi grynai kaimiškos tirštos riebios sriubos, kuri buvo patiekta vietoj pirmųjų pusryčių, Marijana pajuto, kad jai būtinai reikia išeiti į gryną orą. Kvapni arbata ir traškantys

Seltono skrebučiai buvo toli. Ji veltui mėgino prisiminti jų aromatą, kai įnirtingas Morvano šauksmas sutrikdė ramią ryto tylą.

Ji ne iškart suprato, kas atsitiko. Sėdėdama keisto akmens papėdėje, - šie akmenys teikė peizažui kraupų grožį, - ji kaip užburta žiūrėjo į nurimusią jūrą, lėtai skalaujančią pakrantės uolas, ant kurių fantastiškomis žaliomis dėmėmis augo dumbliai. Dangumi plaukė pilki debesys, tarp kurių klykdamos nardė žuvėdros, debesų properšose nedrąsiai pasirodydavo dangaus žydrynė, o mažytės įlankos pakraštyje, šalia ištrauktų valčių, ramiai dūmijo keli namai.

Moterys ir vaikai traukė prie kranto, apsiginklavę ilgais kabliais ir grėbliais, su kuriais jie atoslūgio metu traukdavo dumblius ir rinkdavo ilgus, blizgančius kaip lakas jūros žolės kaspinus - vienintelį šios Dievo užmirštos šalies turtą.

Po praėjusios nakties šėlimo taip gera buvo atsiduoti svajonėms šio nurimusio grožio akivaizdoje. Išvydusi prie jos bėgantį Morvaną, Marijana nepatenkinta susiraukė. Negi šis žmogus negali nors minutę palikti jos ramybėje? Bet štai jis jau priešais ją ir sugriebęs už rankos smarkiai trūkteli.

- Tučtuojau grįžkite namo! Jūs melavote, jūs apgaudinėjote mane. Dabar mes neturėsim dingsties tęsti šį žaidimą.

- Tai jūs šnekate nesąmones! Ką dar aš jums padariau? - sušuko ji piktai. - Ir pirmiausia paleiskite mane!

Staigiu judesiu ji ištraukė ranką. Morvanas neteko pusiausvyros ir vos nepargriuvo. Nors jis ir buvo su kauke, Marijana pastebėjo, kaip išraudo jo veidas. Suspaudęs kumščius, jis žengė prie jos.

- Jūsų brangusis tarnas! Tas žmogus, kurio atsidavimą jūs taip gyrėte!.. Jis išsigelbėjo, mano brangioji! O jus paliko čia!

Dabar atėjo eilė susvyruoti Marijanai. Ji laukė bet ko, tik ne šito, ir neslėpė savo sutrikimo.

- Jis išsigelbėjo? - ištarė ji. - Bet... tai neįmanoma! Jis negalėjo...

Ji norėjo pasakyti, kad jis negalėjo taip pasielgti su ja, bet laiku prikando liežuvį. Morvanas, nieko nepastebėdamas, tęsė:

- Aš ir tikėjau juo, ir dvejojau. Todėl ir prikausčiau jį grandine kluone. Bet rytą, kai Suazik nunešė jam pusryčius, ji rado duris atidarytas, narvą tuščią, o grandinė buvo perpjauta.

Marijana beveik nesiklausė jo.

- Tai neįmanoma, - kartojo ji mechaniškai. - Neįmanoma!

Įsiutusi dėl tokios baisios išdavystės, ji sunkiai galėjo valdyti mintis. Praeitos nakties įvykiai iškilo jos atmintyje negailestingai tiksliai. Kai ji paliko Ledriu, jis taip kietai miegojo, kad nė patrankos šūvis nebūtų jo pažadinęs - tai ji galėjo prisiekti. Grandinė buvo sveika ir išeidama ji rūpestingai užrakino duris, o raktą padėjo į vietą... Tuo metu - ji buvo tuo įsitikinusi - Žanas neturėjo jokios galimybės pabėgti, antraip jis būtų pasidalijęs su ja savo planais ir sutikęs bėgti kartu su ja tuoj pat, kai jinai jam pasiūlė. Jai dingtelėjo mintis apie siuvėją. Bet Perinaikas pasakė, kad jeigu ji panorės bėgti, tai turės bėgti viena. Vargu ar tai jis atnešė bretonui dildę, kad šis išsilaisvintų iš grandinės, ir paliko duris atdaras. Tad kas gi? Bet jai daugiau nebuvo laiko apie tai mąstyti.

Nepaprastomis pastangomis Morvanas susitvardė ir šaltai paklausė:

- Ar aš dar ilgai lauksiu jūsų paaiškinimų?

Ji gūžtelėjo pečiais, paėmė sausą žolės stiebelį ir ėmė jį kramtyti, nes suprato, kad esant tokiai situacijai reikia būti santūriai.

- Kokių paaiškinimų jūs norite iš manęs? Aš taip pat, kaip ir jūs, nesuprantu! Galbūt jis bijojo? Kai jūs prikaustėte jį...

- Aš visada prirakinu grandine tuos, kurie išdrįsta mano akivaizdoje minėti tam tikrus vardus, ir pradedu tikėti, jog padariau kvailystę, kad nepasielgiau taip pat ir su jumis! Aš žinau tik tai, ką teikėtės man psakyti.

- O Karalienės medalioną jūs užmiršote?

- Jūs galėjote jį pavogti! Tučtuojau grįžkite į namus, jei nenorite, kad nuvesčiau jus jėga. Aš...

Jis nutilo. Prieš tai, pokalbio metu, jis automatiškai sekė nedidelį laivą, tuo metu lenkiantį aukštą kyšulį, ant kurio jie stovėjo. Laivas plaukė pavėjui, ir raudona jo burė ryškiai išsiskyrė

pilkame jūros paviršiuje. Buvo galima įžiūrėti jį vairuojančio vyro siluetą, ir staiga vėjo gūsis atnešė jo stiprų pašaipų balsą:

... Tolumoje tarsi vėjas
Iš Anglijos fregata
Bangomis drąsiai skrieja.
Būrys skuba į Bordo...

Oras buvo skaidrus kaip krištolas, todėl dainos žodžiai girdėjosi nepaprastai aiškiai. Užpakaly savęs Marijana išgirdo keistus garsus ir... nustebusi pamatė, kad Morvanas sugriežė dantimis. Pro kaukės plyšius beprotiškai degančios akys sekė nutolstantį burlaivį, ir merginos kūnu nubėgo šiurpuliai, kai jis pažvelgė į ją.

- Jūs girdite? Ir dar atsikalbinėsite? Kur jūs samdėtės savo tarnus, madmuazele d'Aselna? Ant Anglijos pontonų?

- Aš kaip ir anksčiau nieko nesuprantu! - išdidžiai atsakė ji.

- Ši daina žinoma visose pasaulio jūrose! Roberto Siurkufo jūreivių daina! Ir jūsų vadinamasis tarnas iš jų padermės!

- Jūs iš proto išsikraustėte! Jis visada ištikimai tarnavo man! - Marijana pareiškė taip tvirtai, kad jos priešininko įsitikinimas akimirką susvyravo.

- Galimas daiktas, kad ir jūs buvote apgauta. Bet, šiaip ar taip, dvejonės dėl jūsų netrukus išsisklaidys.

- Ką jūs norite pasakyti?

- Kad aš pagaliau gavau žinią šiąnakt. Netrukus čia bus grafo d'Antrego emisaras. Mes kartu nustatysime, kas jūs esate... O iki tol sėdėsite užrakinta!

- Kokią teisę jūs turite? - pasipiktino Marijana ir pagalvojo apie savo sąjungininką siuvėją; ji pajuto, kad, nepaisant visko, turi pakankamai jėgų ir gali drąsiai atrėžti, nes naktį ji ir pati ketino bėgti.

- Jei kas nors atvyks iš Londono, tai jis tik patvirtins mano žodžius ir mano visuomeninę padėtį. Tai jums, brangusis, teks teisintis dėl to, kad sulaikėte mane čia. Dėl jūsų aš vėluoju.

Tvirtas merginos tonas pastebimai paveikė plėšiką, bet jis nepanoro keisti savo sprendimo.

- Šiaip ar taip, jūs būsite mano asmeniškai prižiūrima. Eime, reikia grįžti į pilį, atiduoti liūdną pagarbą.

- Kam?

- Leitenantui Vinokui. Jūsų... tarnas nužudė jį pabėgdamas.

Mirusiojo kūnas buvo pašarvotas ant balta paklode užtiesto stalo didelėje salėje. Ta proga buvo išneštas visas šlamštas, kurio paprastai būdavo prigrūsta - dėžės, ryšuliai ir pan., o nuo lubų prie stalo leidosi balti rankšluosčiai; jie supo kūną savotiška uždanga.

Mirtis nesuteikė plėšikui ypatingos didybės. Net nuskustas, sušukuotas ir aprengtas gražiausiais rūbais, jis - ir amžinai nurimęs - tebebuvo nežmoniškai bjaurus ir atrodė baisiai klastingas. Marijana pagalvojo, kad ji niekada nematė tokio antipatiško negyvėlio. Visų, kuriuos ji iki šiol yra mačiusi, veidai švietė nenusakomu kilnumu ir ramybe, kuri nugludindavo visus neigiamus charakterio bruožus. Bet šis į mirusiųjų pasaulį įžengė su ta pačia žiaurumo išraiška, kurią turėjo būdamas gyvas. Senoji Suazik, matyt, galvojo tą patį, nes žiūrėdama į mirusįjį ji palingavo galva ir sumurmėjo:

- Mirtis be išpažinties! Tai ir matyti!

Vis dėlto ji sudėjo jam rankas ir apsuko riešus bukmedžio rožančiumi. Tačiau darė tai be jokio entuziazmo.

Morvanas liepė Marijanai melstis prie lavono kartu su kitomis moterimis, kaip to reikalavo liaudies šermenų papročiai. Ji turėjo savo margus rūbus pakeisti juoda suknele, kuri kartu su tokiu pat šaliku ir kyku, matyt, buvo paskolinta iš Gven. Anoji dėl to visai neprieštaravo. Atsiklaupusi ant suolelio prie Vinoko kojų priešais Gven, ji bent jau galėjo ramiai mąstyti apsimesdama, kad kalba rožančių. Tarp dviejų moterų stovėjo ant taburetės buko šaka. Marijana nenuleido nuo jos akių, stengdamasi nematyti gremėzdiškų mirusiojo batų. Keisdama padėtį, ji kartais susitikdavo pašaipiai triumfuojantį Gven žvilgsnį, kuris nevalingai vertė susimąstyti. Iš kur staiga atsirado tokia pergalinga bretonės veido išraiška? Dėl to, kad Morvanas pagaliau pradėjo elgtis su ja beveik kaip su belaisve, ar... Marijana paklausė savęs, ar labai toli reikia ieškoti paslaptingos rankos, kuri atidarė kluono duris, perpjovė Žano Ledriu grandinę ir privertė bretoną bėgti. Tas pabėgimas tebebuvo jai mįslė. Jei tik Žanas nebuvo užsidarėlis ir paniekos vertas žmogus, tai jis neturėjo jokio pagrindo bėgti

vienas, ypač po to, kai Marijana atsisakė palikti jį. Ne, čia buvo kažkas kita. Ta ar tas, kuris atidarė jam duris, be abejo, turėjo pažadinti jį ir įtikinti, kad reikia bėgti. Intuicija Marijanai kuždėjo, kad šią naktį ji patraukė jaunuolį į savo pusę; dar daugiau - savo pačios nusivylimo kaina ji pririšo jį prie savęs. Jis buvo paprastas žmogus, jeigu jinai atsidavė jam, Ledriu viskas turėjo būti paprasta ir aišku. Tad ką gi jam pasakė, kad jis taip šaltakraujiškai paliko ją, sukeldamas tuo pavojų jos gyvybei? Veikiau tai panėšėjo į moters kerštą.

Už palinkusios merginos pasigirdo žingsniai: apsilaupiusiomis grindų plytelėmis kaukšėjo klumpės ir girgždėjo sunkūs kaustyti batai. Retkarčiais kieno nors ranka ištraukdavo iš dubens šaką ir pagarbiai apšlakstydavo lavoną. Artimiausių kaimų žmonės atėjo - kaip to reikalavo paprotys - atiduoti pagarbos savo brolio palaikams. Kad jis visą gyvenimą buvo paskutinis niekšas, tai neturėjo reikšmės: bretonas - jis visiems bretonams tapo šventuoju.

Visa tai atrodė įspūdingai, ypač kai pasigirdo Morvano balsas: jis iškilmingai pakvietė visus atėjusiuosius į “gedulingas pamaldas”. Marijana pajuto, kaip ją vėl apima nerimas. Jei reikės pasilikti su visais šiais žmonėmis, kaip ji pabėgs? Be to, vargu ar paliks ją vieną jos kambaryje. Juk Morvanas pasakė, kad nuo šiol nenuleis nuo jos akių. Be to, jeigu iš tiesų Gven padėjo pabėgti Ledriu, ji nesustos pusiaukelėje: piktame bretonės žvilgsnyje Marijana galėjo įskaityti, kad ji tol nemiegos ir neturės poilsio, kol išnyks nekviesta viešnia. Žinoma, dar buvo jos draugas siuvėjas, neįsižeiskite dėl mano žodžių! Bet ar pavyks jam ir šį kartą padėti jai? Visa tai apsvarsčiusi, Marijana ėmė karštai melstis, bet tiktai už save, o ne už šitą nenaudingą numirėlį. Jai labai reikėjo Aukščiausiojo pagalbos.

Didžiulė, tamsi ir gauruota letena paėmė šlakstyklę, ir galingas balsas užgiedojo psalmę:

Iš gilumos šaukiuosi tavęs, Viešpatie,

Viešpatie, išgirsk mano balsą...

Marijana suvirpėjo, tarsi katedros varpas būtų suskambinęs jai tiesiai į ausį, akimis perbėgo nuo rankos iki veido ir vos nesuriko iš nuostabos. Priešais ją buvo milžiniško ūgio valstietis.

Jis buvo apsirengęs tradiciniu bretonų apdaru: plisuotas bragobrazas (trumpos kelnės su kilpine), parauktos žemiau kelių, išsiuvinėtas megztinis po trumpa gelumbės liemene, o virš visko - palaida avikailio striukė. Bet tarp ilgų juodų plaukų, siekiančių pečius, po didele mėlyna kepure, kokias nešioja Gulvano žmonės, buvo Bleko Fišo veidas!

Atsirėmęs į didžiulę lazdą ir pakėlęs akis į dangų, jis giedojo taip uoliai, tarsi visą gyvenimą vien tai ir būtų daręs. Valstiečiai susižavėję žiūrėjo į jį, todėl Marijana galėjo bent kiek nusiraminti, nes ji buvo apstulbinta išvydusi tą, kurį laikė paskendusiu. Kaip jis pateko čia? Kokiu stebuklu pavyko jam išsigelbėti kartu ir nuo audros, ir nuo rifų, ir nuo plėšikų? Atsakymo į šiuos klausimus kol kas nebuvo. Nors... jeigu jau Žanui Ledriu ir jai pačiai pasisekė ir jie liko sveiki gyvi, tai visai natūralu, kad tokiam galiūnui kaip Blekas Fišas tai buvo dar paprasčiau.

Dabar valstiečiai choru traukė psalmę, o Marijana įtemptai stengėsi prisiminti reikalingus žodžius, bet jaudulys trukdė susikaupti. Beje, tai jau neturėjo didelės reikšmės. Bleko Fišo atsiradimas galėjo būti Aukščiausiojo atsakymas į jos maldą.

Giedojimas baigėsi. Morvanas paliko aukštą šeimininko krėslą, kuriame sėdėjo, ir priėjo prie atvykėlio.

- Aš tavęs nepažįstu, gerasis žmogau. Kas tu?

- Jo pusbrolis, - atsakė Blekas Fišas, rodydamas į numirėlį. - Aš, kaip ir jis, iš Gulvano. Aš atėjau pasimatyti su juo, išgirdęs kalbant tokius dalykus. Vargšas Vinokas. Toks geras vaikinas!

Ir nustebusios Marijanos akivaizdoje jūreivis nusišluostė ašarą, kurią išspausti, matyt, buvo nelengva. Bet jis tatai padarė taip natūraliai, kad Morvanui nekilo nė menkiausio įtarimo. Jis net pasidarė malonus, nevalingai paklusdamas besąlygiškiems feodalinio svetingumo įstatymams.

- Tokiu atveju pasilik. Tu budėsi kartu su mumis, o naktį dalyvausi vakarienėje.

Blekas Fišas tylėdamas nusilenkė ir prisidėjo prie grupės valstiečių. Įtraukęs galvą į pečius, sunkiai dviem rankomis atsirėmęs į savo lazdą, su kuria tikras bretonas niekada nesiskiria, jis beveik niekuo nesiskyrė nuo kitų vyrų, ir Marijanai, vėl

ėmusiai kalbėti savo maldą, nepavyko susitikti su juo žvilgsniu. Nuo šiol ji jau negalėjo galvoti apie ką nors kitą, išskyrus šį nebylų žmogų, nuo kurio tiek daug priklausė, nes ji buvo įsitikinusi, kad jis čia dėl jos. Iš susijaudinimo jai pasidarė taip karšta, kad netrukus ji pajuto, jog daugiau nebegali klūpėti. Ji atsistojo, nutaisiusi grimasą, kad jai skauda. Jos vietą tuoj pat užėmė kažkokia valstietė.

Morvanas suraukė antakius, bet pasitenkino tik tuo, kad išsiuntė ją pas Suazik į virtuvę. Kaip tik to ji ir norėjo. Bet nors ir didelis buvo jos troškimas prisiartinti prie Blekò Fišo, išeidama ji vis dėlto nerizikavo praeiti pro jį.

Jos noras išsipildė tik tada, kai atėjus nakčiai visi namiškiai susibūrė aplink senę, kuri turėjo giedoti gedulingą litaniją. Tuo metu, kai visi rinkosi prie stalo, neišvengiamai kilo šiokia tokia sumaištis, ir Marijana pajuto, kad kažkas palietė ją už alkūnės. Prislopintas balsas sušnibždėjo angliškai:

- Rytoj... per laidotuves... Pasistenkite nualpti bažnyčioje.

Ji apsižvalgė, tačiau pamatė tik bedantį senį, kuris uoliai meldėsi už jos. Truputį toliau matėsi plati jūreivio nugara; jis sėdosi į savo vietą tarp vyrų.

Naktinės pamaldos Marijanai buvo visiškai nepakenčiamos. Ji beveik negirdėjo senės giedojimo, vos prisilietė prie valgio, kuris, laikantis papročio, buvo paduotas vakarienei pusiaunaktį, ir apskritai nė negalvojo apie numirėlį, kuris vargu ar nusipelnė dėmesio. Jos galvoje visą laiką sukosi Bleko Fišo žodžiai. Jie kėlė nerimą ir rūpestį. Jis pasakė, kad ji bažnyčioje apalptų? Tačiau tai padaryti daug sunkiau, negu atrodo. Per visą savo gyvenimą Marijana buvo apalpusi tik vieną kartą, kai ją, nublokštą nuo "Žuvėdros" ir beveik nuskendusią, sugriebė plėšiko kablys. Ji buvo pridususi ir iš skausmo neteko sąmonės. Bet kaip galima įtikinamai pavaizduoti alpulį ir kartu būti šaltakraujiška? Ji yra mačiusi Anglijos salonuose, kaip grakščiai reikiamu momentu alpsta trapios būtybės, išsaugodamos skaisčią veido spalvą, tad nesunku būdavo suprasti, kad tai - paprasta komedija. Taigi reikalingas tikras apalpimas, o ne tuščias epizodas, reikia, kad tai būtų įtikinama, kad dėl to kiltų didelis sambrūzdis. Reikės pasistengti... o visa kita palikti Aukščiausiojo valiai!

Ji buvo taip paskendusi mintyse, jog tik priėjusi prie savo kambario durų pastebėjo, kad jai įkandin seka Gven. Giedoti liko vieni vyrai. Moterims buvo leista truputį pailsėti. Bet kai bretonė norėjo įeiti kartu su ja, Marijana pasipriešino.

- Tai mano kambarys! - sausai pasakė ji.

- Šią naktį jis ir mano. Ir nemanyk, kad man tai patinka. Aš vykdau Morvano įsakymą, ir baigta! Ir aš labai džiaugiuosi, kad jis pagaliau ėmė tave įtarinėti!

Išdidus merginos tonas, jos akiplėšiškas tujinimas, aiškiai rodantis, kad ji daugiau nesirengia terliotis su Marijana, - visa tai ėmė erzinti jaunąją aristokratę. Jei bretonė ieško priekabių, ji susilauks atkirčio! Staigiu judesiu Marijana čiupo ją už rankos ir šiurkščiai įstūmė į kambarį, paskui rūpestingai užrakino duris.

- Kai kas man kelia mintį, kad tu labiau verta įtarimo, mano mergaite! Jeigu jau mums lemta praleisti naktį kartu, reikia tai išnaudoti. Ir pagaliau išsiaiškinti!

Tokia įžanga pribloškė Gven. Jos dailų veidelį kaip šešėlis aptemdė vylius ir nepatiklumas.

- Išsiaiškinti? Ką gi?

- Tavo elgesį. Man atrodo, yra apie ką pasikalbėti. Taigi tu sakai, kad nuo šiol Morvanas įtaria mane. O kodėl? Todėl, kad Žanas Ledriu pabėgo? Tokiu atveju jo įtarimai tušti, aš čia niekuo dėta. Tačiau to negalima pasakyti apie tave.

- Kodėl gi, leisk tavęs paklausti?

- Todėl, kad tu jį išleidai! Tu!

Ką tik Marijana visiškai nebuvo tuo įsitikinusi. Bet dabar, aiškiai ištarusi šiuos žodžius ir įsiklausiusi į jų skambesį, ji su nuostaba pajuto, kad niekada tuo neabejojo... Ir iš tiesų Gven atrodė tokia sutrikusi, kad tai jau buvo prisipažinimas. Tada, neleisdama jai atsikvošėti, mergina pridūrė:

- Neigti beprasmiška, aš viską žinau.

- Iš kur tu žinai? - paklausė ta, užleisdama pozicijas.

- Tai mano reikalas. Aš viską žinau, ir to užtenka. Bet aš nežinau, kodėl tu tai padarei? Su malonumu išklausysiu tavo prisipažinimo.

Pikta šypsena iškreipė bretonės lūpas.

- Eik, paklausk Morvaną! Aš tau nieko nepasakysiu.

- Paklausti Morvaną? Galimas daiktas, tai ne tokia jau bloga idėja. O štai nuspręsti, kuri iš mūsų teisi, jis galės. Aš jam pasakysiu...

- Kad tu tokia pat princų agentė, kaip ir aš! Jis jau pradėjo abejoti, ir aš esu tikra, kad apsidžiaugs, sužinojęs tiksliai... Rytoj užutėkio žuvys turės prašmatnią vakarienę!

Marijana nė nemirktelėjo. Ji net leido sau tokią prabangą, kaip šypsena.

- Kodėl gi ne? Aš neturiu ką prarasti, kai jau viskas prarasta. Savo ruožtu aš pranešiu jam, kad tu išleidai jo belaisvį, vieną iš jo taip neapkenčiamo Siurkufo jūreivių... ir visai galimas daiktas, kad užutėkio žuvys turės dviejų patiekalų vakarienę. Gaila, kad tu nematei jo ant uolos, kai belaisvis nuplaukdamas spjaudėsi į jo pusę!

Net nepažvelgusi, kokį įspūdį jos žodžiai padarė Gven, Marijana priėjo prie židinio, paėmė žnyples ir pažarstė dar raudonas anglis. Paskui įmetė į ugnį šviežių pliauskų, kantriai laukdama, kol Gven ryšis nutraukti įsivyravusią tylą.

- Ką tu nori žinoti? - pagaliau niūriai sumurmėjo Gven.

- Aš jau sakiau: kodėl tu išleidai Žaną?

- Todėl, kad jis buvo tau reikalingas! Aš mačiau, kai tu nuėjai pas jį, ir nusekiau paskui tave. Ir girdėjau, apie ką jūs kalbėjotės... beveik viską!

- O paskui? - abejingai paklausė Marijana.

- Paskui aš supratau, jog be jo tau galas, jog tau reikia, kad jis dėl tavęs meluotų. Tau išėjus, aš nuėjau pas jį. Jis miegojo, ir aš vargais negalais jį pažadinau. Bet atsibudęs jis labai atidžiai manęs klausėsi.

- Ir tu pasakei?..

- Kad tu jam primelavai. Kad tu iš tiesų esi anglų šnipė, pasiųsta į Sen Malą, kur, apsimetusi nekalta auka, turėjai jo padedama patekti pas Siurkufą. Kvailas jo kilniadvasiškumas visiems žinomas. Tu turėjai jį suvilioti ir įkalbėti, kad jo laivai paliktų ramybėje anglų laivus. Tu pakankamai išvaizdi, kad tai padarytum, o korsarų karalius, nors ir nejaunas, bet vis dar sugeba įvertinti grožį.

- Ir jis patikėjo tavimi? - sušuko Marijana, skaudžiai prisiminusi, kad ji atsidavė bretonui, norėdama pririšti jį prie savęs.

- Nė nesvyruodamas! Tavo istoriją apie dvikovą buvo truputį sunkiau suprasti! Paskui jis ir pats įsitikino, kad tu prieš nieką nesustosi, kai tau reikia paimti į savo rankas vyrą. Pagaliau mes abu esame bretonai. Kraštiečiai palaiko vienas kitą, taigi sunkumų aš neturėjau. Ir tavo pasakojime buvo pernelyg daug keistų dalykų. Man tik pavyko, kai aš visai atsitiktinai patvirtinau, kad jūs plaukėte kaip tik į Sen Malą ir nemanėte, kad jus trinktelės į mūsų uolas.

Marijanai sunkiai pavyko paslėpti ją apėmusį pyktį. Visa, ką ji darė, atsisuko prieš ją. Šita mergiotė ir bretonas pasijuokė iš jos! Tai štai kaip galima tikėti vyro žodžiu! Vos paleidęs ją iš savo glėbio, Žanas patikėjo viskuo, ką jam prikalbėjo kita, ir tik todėl, kad jie - kraštiečiai. O gal Gven apdovanojo jį tuo, kuo ir ji?.. Bet Marijana pasiekė didelių laimėjimų mokydamasi savitvardos. Ji tik gūžtelėjo pečiais ir permetė priešininkę niekinamu žvilgsniu.

- Sveikinu! Tu klastingesnė negu aš maniau. Dabar sakyk man: kuo aš tau neįtikau, kad tu taip stengiesi mane pražudyti? Tiesa, aš nevalingai pasiskolinau tavo sunkelę. Bet juk tai tokia smulkmena!

- O Morvanas? Morvanas, kuris tik ir spokso į tave! Vadinasi, manęs jau nereikia? - Gven balse skambėjo įniršis ir baimė. - Manai, aš pakęsiu, jei tu užimsi mano vietą?

- Tavo vietą? Yra ko pavydėti: meilužė... vieškelio bandito, pakrantės pirato, kuris būtinai savo gyvenimą baigs su kilpa ant kaklo! Tau paprasčiau būtų padėti man pabėgti.

- Na, tai dar neaišku! Tik negyvėliai niekam netrukdo! Štai kodėl aš saugosiu tave, kol tave demaskuos ir kol...

- Į sveikatą! - nuvargusi atsiduso Marijana. - Saugok, jeigu tai tau taip svarbu, tik leisk man pamiegoti. Aš guluosi...

Ji suprato, kad iš šios ribotos mergiotės nieko nepeš. Gven su savo pirmykščiu instinktu žinojo tik vieną būdą pašalinti tai, kas jai trukdo, - mirtį. Ji privertė bėgti Žaną Ledriu, kad Marijana neturėtų iš ko tikėtis pagalbos, o dabar kantriai kaip katė laukė atvykstant paslaptingojo pasiuntinio, kuris, jos manymu,

demaskuos jos varžovę ir pasirašys jai mirties nuosprendį. Tolesnė diskusija buvo beprasmiška. Daug geriau bus bent kiek sukaupti jėgų rytdienai.

Didžiojoje salėje tęsėsi gedulingos pamaldos. Lėtas ir niūrus giedojimas persismelkė per storas sienas ir pasiekė Marijaną. Blogai susigiedoję balsai skambėjo kaip dejonės nerimstančių sielų, kurios, kaip pasakojama bretonų legendose, pasirodo naktimis ir bastosi keliais, priekaištaudamos gyviesiems dėl savimi patenkinto egoizmo. Nejučia jos kūnu perbėgo drebulys. Bet ji valios pastangomis nuvijo nemalonų pojūtį. Ji tikisi, kad rytoj tokiu laiku bus toli nuo šių vietų.

Kai laidotuvių procesija išėjo iš pilies, oras buvo klaikus. Pašėlęs vėjas lenkė krūmus prie žemės, o lietus pavertė kelią klampyne. Pilki, sunkūs kaip švinas debesys nusileido taip žemai, kad, atrodė, spaudžia dalyvaujančiųjų galvas. Pagal paprotį velionio kūnas turėjo būti vežamas į kapines vežimu, tačiau dėl blogo oro to teko atsisakyti. Keturi stiprūs vyrai nešė karstą ant pečių, kiek įmanoma slėpdamiesi nuo lietaus po ką tik nuobliuotomis lentomis. Priekyje ant arklio, giedodamas psalmes, jojo parapijos kunigas. Namiškiai, draugai ir kaimynai ėjo iš paskos, kas kaip galėjo, susigūžę, kad atsilaikytų prieš vėją, kuris be paliovos pūtė atnešdamas silpną laidotuvių varpo skambėjimą. Tik vienas siuvėjas, palinkęs prie savo darbo, liko namie. Jo iš tiesų nelaikė žmogumi.

Apsigobusi standžiu juodu apsiaustu, užsismaukusi ant akių gobtuvą, Marijana slinko tarp moterų; iš abiejų jos pusių žingsniavo kaip ir anksčiau priešiška Gven ir senoji Suazik, pernelyg užsiėmusios rožančiais ir nekreipiančios į ją dėmesio. Beje, kaimynės domino ją mažiau negu landuose pasirodžiusi pilko granito varpinė. Ji pagalvojo apie Bleką Fišą. Kodėl jis taip stengėsi padėti jai pabėgti? Ji sumokėjo už kelionę iki Prancūzijos, ir ji jau buvo Prancūzijoje. Jis įvykdė sutartį, ir jam nėra reikalo daugiau rūpintis ja. Tačiau jis vėl rizikuoja, norėdamas pagrobti ją iš Morvano. Kokiu tikslu? Ar ji nuo vilko bėgdama neužšoks ant meškos, jeigu leisis su juo į kelią? Nors, šiaip ar taip, jos padėtis jau negali būti blogesnė! Ji tai įskaitė lediniame Morvano žvilgsnyje, kurį jis metė į ją jiems

išeinant. Juk tik norėdamas neišleisti jos iš akių, jis pareikalavo, kad ji dalyvautų laidotuvėse.

Nedidelė bažnytėlė, apsupta kuklių kapų, stovėjo pusiau išdžiūvusioje giraitėje. Truputį toliau kalvos viršūnę puošė žemas dolmenas, panašus į kažkokį žvėrį spąstuose. Jis buvo sukrautas iš tokių didelių akmenų, kad visai galėjo atstoti triumfo arką.

Karstas dingo už žemos staktos, įkandin įėjo lydintieji. Marijana suvirpėjo pajutusi ledinio rūsio drėgmę. Viduje buvo tamsu. Dvi didelės geltono vaško žvakės ir maža raudona lempa ant "viškų" vos apšvietė patalpą, kurioje, atrodė, buvo pilna bekūnių dvasių. Didžiulės juodos moterų skraistės, kunigo kamža, ilgas Morvano apsiaustas ir gedulinga jo kaukė - visa tai buvo panašu į bažnyčios prietemoje vos matomų šešėlių karnavalą. Lyg iš po žemių suskambo kažkokie balsai. Prasidėjo mišios.

Po šiais žemais mūriniais skliautais neapleido pojūtis, kad esi jau kape. Tik negyvėlis buvo savo vietoje. Smelkėsi šaltis. Nuo kvėpavimo visur kilo garas, ir Marijana jautėsi vis blogiau ir blogiau. Jos rankos sustiro taip pat, kaip ir kojos. Užtat kakta po drėgnu audiniu degė, o širdis, atrodė, tuoj plyš. Ji duso iš susijaudinimo, nes artėjo atsakingas momentas. Staiga ji pasijuto tokia vieniša, tokia bejėgė... Niekur nesimatė raminančio Bleko Fišo silueto. Kodėl jo čia nebuvo? Gal jis persigalvojo? Visai neseniai ji matė jį procesijoje, tačiau įėjus į bažnyčią jis stačiai išgaravo. Vien pagalvojusi, kad jam galėjo kas nors atsitikti arba kad jis gali ją paprasčiausiai palikti, Marijana taip sutriko, kad jau nebesivaldė. Reikia kuo greičiau baigti visa tai, antraip ji išeis iš proto. Kiekvieną akimirką ji gali iškrėsti nežinia kokią kvailystę, kad nuvytų vis didėjančią paniką, kuri grėsė pasmaugti ją. Reikėjo ryžtis! Tada, giliai įkvėpusi oro, ji susvyravo, paskui suriko ir visu ūgiu krito ant nugaros. Susitrenkusi galvą į suolelį, ji pasijuto taip blogai, kad ir išties galėjo netekti sąmonės, bet nepaprastomis valios pastangomis sulaikė besiveržiančią dejonę ir užsimerkusi apmirė.

Aplink ją iškart išnyko iškilmingas ceremonijos nuobodulys. Kilo sąmyšis, pasigirdo šauksmai... Marijana pajuto, kad kažkieno ranka įžūliai papurtė ją.

- To betrūko! Ką tu čia sugalvojai? - sušnypštė Gven.

- Ji išbalusi kaip drobė! - pasakė Suazik. - Reikia ją išnešti laukan.

Marijaną vis labiau apėmė nerealumo ir absurdiškumo pojūtis. Ji, kaip teatre, vaidino vaidmenį. Jos šnerves užgulė šlapių apsiaustų ir blogai išpraustų kūnų dvokas, sumišęs su salsvu šilto vaško aromatu. Pasigirdo klumpių kaukšėjimas akmenimis, paskui sausas Morvano balsas:

- Išneškite ją į lauką ir prižiūrėkite. Toks skandalas nepakenčiamas. Tęskite mišias. Antraip velionio dvasia vaikščios pas mus ir priekaištaus mums dėl to. Tegul papildomai sugieda du himnus!

Stipriau užsimerkdama Marijana pajuto, kaip ją staiga apėmė visai čia netinkamas linksmumas. O, kad taip atsimerkus ir pažiūrėjus į jų priblokštas figūras! Jie turbūt pasibaisėję dėl šventvagystės, karštligiškai varsto rožančius ir be paliovos žegnojasi. Jos dėka banditas Vinokas susilaukė tokių laidotuvių, kokių nusipelnė. Ne, tai buvo pernelyg pavojinga. Be to, ji pajuto, kaip ją ima už rankų ir kojų ir neša. Pasmirdusį bažnyčios orą pakeitė lietingas vėjas, gaivus landų aromatas. Du moteriški balsai persitarė šalia jos bretoniškai. Ją paguldė ant žemės. Kažkieno ranka paplekšnojo jai per skruostą. Paskui pasigirdo dvigubas dejavimas ir Bleko Fišo balsas:

- Greitai. Kelkitės, bėgam!

Marijana atsimerkė ir pašoko ant kojų. Ji buvo prie įėjimo į kapines. Šalia jos gulėjo Gven ir nepažįstama stora valstietė, matyt, pritrenktos. Bet ji neturėjo laiko stebėtis. Milžiniška Bleko Fišo letena sugriebė ją ir su neregėta jėga patraukė paskui save. Aklai sekdama įkandin milžino, ji bėgo dolmeno kryptimi. Kojos slysčiojo šlapia žole. Marijana pargriuvo, bet palydovo ranka tuoj pat pakėlė ją.

- Greičiau, greičiau! - ragino Blekas Fišas. - Tu manai, kad galima gaišti laiką.

Už dolmeno Marijana pamatė du gerai pabalnotus arklius ir džiaugsmingai šūktelėjo.

- Tikiuosi, tu galėsi užlipti ant arklio! - pasakė jos palydovas.

Užuot atsakiusi, ji drąsiai pasikėlė sijoną, įkišo koją į balnakilpę ir kaip plunksnelė užskrido ant arklio.

- Tikras husaras! - pritariamai sumurmėjo Blekas Fišas. - Viskas bus gerai! Pirmyn!

Tą akimirką prie bažnyčios įėjimo suskambo šauksmai. Bėgimas pastebėtas. Marijana išgirdo įniršusį Morvano balsą, liepiantį jai sustoti. Ji linksmai nusijuokė ir kulnimis spustelėjo arklį. Gyvulys puolė paskui Bleką Fišą, kuris jau leidosi nuo kalvos. Pasigirdo šūvis, paskui dar vienas, bet nieko nekliudė. Apsidairiusi Marijana pamatė, kad kaimas jau pasislėpė už šlaito. Priešais juos plytėjo tik tušti, prožirnių priaugę landai su uolų nuolaužomis ir siaučiančiu vėju. Nuo smarkaus lietaus Marijana buvo tarsi apsvaigusi. Tarp kalvų ji išvydo jūrą, kurioje aukštai į viršų kilo putotos bangos. Ir visas šis didingas negyvenamos vietos peizažas pasirodė jai gražesnis, patrauklesnis net už laisvę, kurią ji tarėsi pagaliau atgavusi gimtinės žemėje.

Ragindama arklį, ji pasivijo Bleką Fišą ir susilyginusi su juo paklausė:

- Kur mes jojame?

- Į Brestą! Ten aš turiu nedidelį namelį. Rekuvranso kvartale. Morvanui nė į galvą neateis ieškoti tavęs ten, be to, aš tenai turiu reikalų. Pagaliau... man atrodo, mums atėjo metas rimtai pasikalbėti!

- Kodėl jūs išgelbėjote mane iš Morvano? Jūs net nežinote, kas aš!

Blekas Fišas nusišypsojo ir atsuko į ją savo barzdotą veidą. Su šia šypsena jis atrodė dar bjauresnis.

- Tikiuosi, savo vardą tu pati man pasakysi. O dėl to, kas tu, tai aš galiu tau pasakyti: nei avantiūristė, nei bevalė kvaiša. Tu drąsi išdykūnė, pabėgusi iš Anglijos nežinau nuo kokio pavojaus, patrakėlė, kuri dorai nežinodama, kur jai dėtis, pateko į Prancūziją, norėdama rasti kažką dar nežinoma, bet reikalinga tolesniam gyvenimui. Aš nesuklydau?

- Ne, - atsakė Marijana, - viskas teisingai.

- Be to, - pridūrė Blekas Fišas staiga užkimusiu balsu, - aš turėjau mažytę. Ji būtų tavo amnžiaus, ir tu truputį panaši į ją.

- Jos daugiau nėra su jumis?

- Ne. Ji numirė. Ir draudžiu tau kalbėti su manimi apie tai. Pirmyn! Iki nakties mums reikia rasti kur prisiglausti.

Marijana pakluso, bet gindama arklį paklausė savęs, ar barzdotu keisto jos kompaniono veidu iš tiesų ritasi lietaus lašai. Šiaip ar taip, ji buvo pasirengusi sekti paskui jį, kur tik jis nori. Ji pasikliovė juo.

Septintas skyrius

Diližanas iš Bresto

Dundant griaustiniui diližanas įvažiavo pro pašto keleivinės kontoros Žano Žako Ruso gatvėje vartus ir sustojo kiemo viduryje. Lietus ėmė pilti dar smarkiau, kol foreitorius sunkiai nušoko žemėn, o arklininkai dangstė garuojančius arklius. Karietos durys atsivėrė išleisdamos keleivius. Tirštėjančioje sutemoje šviečiantys langai atrodė ypač svetingi. Pirmasis išlipo notaras iš Reno, paskui jį rantjė iš Lavalio, - jis baisiausiai žiovavo, nors pramiegojo beveik visą kelią. Marijana išlipo paskutinė.

Buvo trečiadienis, gruodžio 20-oji. Praėjo lygiai dvylika dienų nuo to laiko, kai mergina paliko Brestą. Dvylika varginančių, bet naudingų dienų, kai ji prilipusi prie karietos lango nustebusiu žvilgsniu tyrinėjo praplaukiančius pro šalį šios Prancūzijos dalies miestus ir kaimus. Iš girdėtų vaikystėje pasakojimų tėvo gimtoji žemė jos vaizduotėje atrodė pilna savivalės, grobimų ir žmogžudysčių; saugiai jaustis joje galima tik nepaprastos konspiracijos dėka. Be abejo, ji žinojo, kad didžioji Revoliucija baigėsi, kad atėjo nauja valdžia, bet kaip tik apie šią valdžią ji turėjo kuo šiurpiausią nuomonę: kažkoks banditas viešai pasisavino kruviną karūną, kurią gavo nužudžius jauną princą, įviliotą į šlykščius spąstus. Banditą supantys buvusieji revoliucionieriai, išsitarnavę iš kareivių į generolus, buvusios skalbėjos ir ekskunigai negalėjo būti daug geresni už jį. Marijanos nuomone, aplink turėjo matytis apleisti kaimai, pusiau sugriauti miestai, kurių gyventojai slapstosi nuo despotizmo, klestinčio visoj šaly, nugrimzdusioj į baisų skurdą.

O iš tikrųjų visur, išskyrus keletą negyvenamų vietovių Bretanėje, ji matė žaliuojančius prižiūrėtus laukus, klestinčius

kaimus, gerai sutvarkytus gražius miestus, puikius dvarus ir net nuostabias pilis. Ji matė gerai apsirengusius žmones, valstietes su auksiniais kryželiais ir mezginių kepuraitėmis, sočius naminius gyvulius, vaikus, šokančius ir dainuojančius dainas. Tik keliai buvo bjaurūs ir nesaugūs kaip ir už Lamanšo, bet diližano keleiviams pasisekė išvengti susitikimo su plėšikais, kurių buvo pakankamai apstu nuošalesnėse vietovėse.

O Paryžius, kurio dalelę ji pamatė prietemoje ir per lietų, sužadino norą pažinti jį nuodugniau. Jie pravažiavo kažkokio didelio pastato pamatus.

- Tai bus monumentas Didžiajai Armijai, - paaiškino paslaugusis notaras, - gigantiška Triumfo Arka!

Kitoje pusėje vėrėsi pilna ekipažų gatvė, vedanti į rūmus bei sodus, ir jūra blizgančių stogų, virš kurių kilo varpinės. Bet diližanas pasuko į dešinę ir nuvažiavo išilgai aklinos sienos.

- Jūs niekada nebuvot Paryžiuje, tiesa? - paklausė notaras.

- Ne, aš visuomet gyvenau provincijoje, - atsakė mergina.

Notaras buvo vienintelis iš keleivių, kurio šneką ji be vargo suprato, nes, įpratęs skaityti oficialius aktus, jis kalbėjo lėtai, beveik iškilmingai. Kiti šnekėjo per greitai ir vartojo pasakymus, kuriuos ji, įpratusi prie aristokratiško aukštojo prancūzų kalbos stiliaus, būdingo jos aplinkai Anglijoje, sunkiai tesuprato. Ir ji daugiausia tylėjo, vaidindama drovią provincialę, kaip ją pamokė atsisveikindamas Blekas Fišas.

Visą kelią Marijana su švelnumu prisimindavo savo nuostabų draugą, su kuriuo patyrė tiek nuotykių. Jo ne itin patraukli išvaizda slėpė gerumą ir drąsą, o jo mažame priemiesčio namelyje Rekuvranse ji patyrė keletą ramių dienų.

Tai buvo visai nedidelis namelis iš granito, nubaltinto kalkėmis, su trikampe mansarda ir tvarkingu sodeliu, aptvertu akmenų tvora. Tvirto sudėjimo bretonė, kuri prižiūrėjo čia tvarką, palaikė visur tikrai flamandišką švarą. Blizgėjo ir spindėjo viskas: ir akmeninės grindys, ir senoviški gražūs baldai, ir virtuvės rykai. Pats Blekas Fišas, laikinai virtęs Nikola Malerusu, išėjusiu į atsargą jūrininku, atrodė čia visai kitaip negu Plimuto tavernoje. Niekuo nepriminė ano grėsmingo pirato! Ir net jeigu liko šiek tiek avantiūriškumo, tai jis įgavo padorumo atspalvį.

- Mano namas nedidelis, - kalbėjo jūrininkas viešniai, atidarydamas ąžuolines duris, - bet jei panūsi, galėsi gyventi čia kiek patinka! Aš jau sakiau: daugiau nebeturiu dukters. Jeigu panorėsi, gali užimti jos vietą!

Tą akimirką Marijanai užgniaužė žadą. Šis kilnus pasiūlymas, liudijantis apie nuoširdų prisirišimą, sujaudino ją taip, kad ji nežinojo ką ir pasakyti. Blekas Fišas kalbėjo toliau:

- Aš supratau, kad tu pakėlei inkarą, turėdama vieną tikslą: kuo greičiau pabėgti iš Anglijos. Dabar tai jau padaryta. Niekas nesumanys ieškoti tavęs čia, Rekuvranse.

Marijana suprato, jog privalo papasakoti visą tiesą šiam doram žmogui. Ji jau žinojo, kad nebus jo pasmerkta. Vakare, kai jie kartu mėgavosi puikiu omaru ir madam Legilvinek šedevru - blyneliais su kremu, - ji papasakojo, kas atsitiko Selton Hole ir paaiškino savo pabėgimo motyvus. Ji papasakojo ir tai, kad Plimuto tavernoje labai nustebusi išgirdo, jog Prancūzijoje liko keletas jos giminaičių.

- Su savo giminaite d'Aselna aš ir norėčiau susitikti, - pridūrė ji baigdama. - Ji mano tėvo pusseserė, kaip ir imperatorienė.

- Jos didenybė priims tave išskėstomis rankomis, - pasakė Blekas Fišas, ir jo balse suskambėjo ypatinga pagarba. - Ji brangina savo šeimą, o pati - tikras gerumo ir žavesio įsikūnijimas. Deja, būgštaujama, kad greitai ji jau nebebus imperatorienė.

- Ką jūs norite tuo pasakyti?

- Imperatorius neturi vaikų, jo žmona niekad negalės padovanoti jam kūdikio ir jam būtina pasirūpinti savo dinastijos nenutrūkstamumu. Visi kalba apie skyrybas. O tada Napoleonas ves kokią nors užsienio princesę.

Šita naujiena be galo nustebino Marijaną, nors ji ir nevisiškai patikėjo, jog tai gali būti teisybė. Nieko nuostabaus, kad Korsikietis nori išsiskirti su savo žmona dėl to, jog ši negali susilaukti vaikų. Tai visiškai atitinka tokio žmogaus elgesio normas. Šitas Napoleonas negali turėti nei padorumo, nei širdies. Bet kalbos apie jo ketinimus vesti tikrą princesę - tai jau, žinoma, kitas reikalas. Išpuikęs uzurpatorius guodžia save iliuzijomis. Jokia princesė, verta savo titulo, nesutiks tapti jo žmona! Beje, ir Blekas Fišas-Nikola neparodė didelio džiaugsmo

kalbėdamas apie laukiamus įvykius. Marijanai pasirodė, kad jis kažką nutylėjo, ir, būdama ištikima savo nusistatymui visuomet sakyti teisybę, ji paklausė jo:

- Atrodo, kad jūs nepritariate šioms skyryboms, pone Malerusai?

- Gali vadinti mane Nikola. Taip, aš nepritariu! Žozefina buvo didžiausia imperatoriaus sėkmė, jo kelrodė žvaigždė. Bijau, kad išsiskyrus su ja likimas nusisuks nuo jo.

Šį kartą Marijana susilaikė nepasakiusi jam, kad Napoleono likimas, jos nuomone, bet kokiu atveju bus nekoks. O Nikola jau prabilo apie pačios Marijanos ateitį.

- Šiomis aplinkybėmis aišku, kad tau neverta likti Rekuvranse, mažyte. Net išsiskyrusi Žozefina liks galinga, ir į jos protekciją negalima numoti ranka. Napoleonas dažnai ją apgaudinėjo, bet, man rodos, tikrai mylėjo. Tau reikia pakliūti į Paryžių. Be vargo susitiksi su savo giminaite, nes aš užtarsiu už tave žodelį policijos ministrui piliečiui Fušė... tfu, norėjau pasakyti, ponui Otranto hercogui. Jo titulas visai naujas, ir aš dar neįpratau prie jo, bet pasistengsiu.

- O jūs? Ką ketinate daryti jūs?

Nikola Malerusas nusijuokė, priėjo prie skrynios ir ištraukė iš jos kostiumą, panašų į tą, kuriuo dėvėjo Barbikeno tavernoje.

- Grįšiu į Plimutą ir vėl tapsiu Bleku Fišu, bjauriu tipu, už auksinę monetą pasirengusiu parduoti savo sielą.

Jūrininkas savo ruožtu atvėrė širdį merginai. Jis prisipažino esąs to paties Fušė agentas. Plimute jis organizuoja belaisvių pabėgimus.

- Anksčiau aš darbavausi Portsmute, ir ne vienas šaunuolis mano dėka atsikratė niūriausios “Karūnos”. Deja, sukėliau įtarimą ir turėjau persikelti į Plimutą. Ir ten aš nemažai nuveikiau.

Jis, žinoma, nepridūrė, kad rinko įvairias žinias apie anglų vyriausybės veiklą ir apie armiją, bet Marijana tai ir pati nesunkiai suprato. Ji šaltai paklausė:

- Vadinasi, jūs, Nikola, šnipas?

Jis nutaisė baisią grimasą, nuo kurios jo veidas tapo dar negražesnis, bet tai buvo tik pokštas.

- Tai gana nemalonus žodis, kuriuo dažnai įžeidinėjami drąsūs žmonės. Geriau sakykime... nematomas kareivis.

Mažame Rekuvranso priemiesčio namelyje Marijana praleido keletą nerūpestingų dienų. Su madam Legilvinek ji apsilankė mieste, o su Nikola apžiūrėjo apylinkes, įsitikino, kad prancūziškas uostas labai panašus į anglišką, kad Panfelio upės krantai žavingi, o audringa jūra - nuostabi. Ji netgi pamatė katorgininkus su raudonais šiurkščios vilnos drabužiais ir skustom galvom, bet, patenkinusi smalsumą, nukreipė savo dėmesį į Siamo gatvės krautuves; ten, Nikolos įsakymu, namų tvarkytoja aprengė ją nuo galvos iki kojų.

Pranešęs, kad vieta į rytoj išvykstantį diližaną jau apmokėta, Nikola įteikė jai piniginę su keletu auksinių ir smulkiaisiais. Visa išraudusi Marijana norėjo atsisakyti, bet jis paaiškino:

- Tiesiog paskolinu tau. Grąžinsi, kai tapsi savo giminaitės imperatorienės rūmų dama.

- O jūs atvažiuosite pasimatyti su manim?

- Žinoma. Aš gana dažnai lankausi Paryžiuje, kad pasimatyčiau su piliečiu Fu... norėjau pasakyti, Otranto hercogu.

- Ką gi, sutinku. Tik nepamirškite savo pažado.

Sutvarkęs pinigų reikalą, Nikola padavė Marijanai rūpestingai sulankstytą laišką, adresuotą “Jo didenybei Otranto hercogui, Policijos ministrui”, ir įspėjo, kad nepamestų, nes ministras, perskaitęs jį, be abejo, neatsisakys padėti.

- O jis turi neaprėpiamą valdžią! Pilie... hercogas yra neabejotinai pats apsukriausias ir labiausiai informuotas žmogus pasaulyje!

Negana to, Nikola privertė ją išmokti atmintinai vieną frazę. Jeigu netyčia pamestų laišką, turėtų bet kuria kaina pasakyti tą frazę ministrui.

Šitaip aprūpinta ir aprengta taip elegantiškai, kaip tai įmanoma provincijoje: avietiniu gelumbės paltu su triguba apykakle, tokios pat spalvos suknele, papuošta nėriniais, batukais, suvarstytais aksomo juostelėm ir pagaliau aksominiu avietiniu gobtuvu, papuoštu plunksna ir kaspinais, - Marijana susijaudinusi vaikštinėjo su savo draugu Bresto pašto keleivinės kontoros kieme. Oras buvo šaltas ir giedras, ir mergina jautėsi džiugiai susijaudinusi,

bet kartu jai buvo liūdna dėl to, kad turi išsiskirti su šiuo geru žmogumi, tiek daug dėl jos padariusiu. Prieš lipdama į karietą ji puolė jam ant kaklo ir išbučiavo jį.

- Nusiramink, - kimiai pasakė Nikola, sunkiai slėpdamas susijaudinimą, - aš pamėginsiu sužinoti, kaip tavo reikalai. Gal tavęs jau neieško, ir tu galėsi grįžti namo.

Bet juo ilgiau diližanas riedėjo bekraščiais Prancūzijos laukais, tuo mažiau Marijana norėjo sugrįžti atgal į Angliją. Viskas, ką ji matė, atrodė nauja ir įdomu. Jos susižavėjusios akys nepraleido nė vienos smulkmenos, nepastebėdamos, kokį įspūdį jos grožis daro keleiviams.

Jos siela gerte gėrė šios nuostabios šalies - Prancūzijos vaizdus. Ir rodės, kad nukapotos šaknys vėl atgyja.

Vis dėlto, kai Marijana išlipo iš pašto karietos tokį lietingą vakarą, ji netikėtai pasijuto vieniša ir nedrąsi. Per dvylika kelionės dienų ji priprato prie naujų namų ant ratų. O dabar šitas didingas nepažįstamas miestas, triukšmas aplinkui, sutinkančiųjų pasveikinimo šūksniai, jai abejingi veidai - visa tai tik pabrėžė jos vienišumą. Šį nemalonų jausmą papildė dar ir kelionės nuovargis. Be to, lipdama iš karietos Marijana pataikė į balą. Vanduo buvo toks šaltas, jog tuo momentu net gyvenimas pasirodė jai beprasmiškas.

Keletas pasiuntinukų susirinko prie atvykusiųjų, norėdami užsidirbti. Pastebėjęs, kad Marijana pasirengusi eiti kur akys veda su savo krepšiu, paslaugusis notaras pašaukė pasiuntinuką ir prisiartino su juo prie merginos.

- Atiduokite savo bagažą šitam berniukui, madmuazele. Jis nuneš. O kur jūs ketinate eiti?

- Paryžiuje aš nieko nepažįstu, bet man rekomendavo "Auksinio kompaso" viešbutį. Jo šeimininkas - mano dėdės draugas, - pridūrė ji, truputį sudvejojusi prieš suteikdama tokį titulą Nikolai.

O šis iš tikrųjų patarė jai, kol lauks audiencijos pas policijos ministrą, apsistoti šitam viešbuty, pasikliaujant jo draugo Bobua rūpestingumu.

Per kelionę notaras padėjo nemažai pastangų, kad sužinotų, kas vilioja į Paryžių tokią gražią ir tokią kuklią merginą, bet

Marijana ne pagal amžių sumaniai išsisuko nuo tiesaus atsakymo. Ji netekusi tėvų ir ketinanti didžiuliame mieste rasti ką nors iš likusių giminaičių. Beje, Nikola įrašė ją į sąrašą kaip madmuazelę Malerus ir gavo jai pasą tokiu vardu, palikdamas Fušė pasirūpinti jos pilietiniu statusu, jeigu tai bus įmanoma. Įstatymas emigrantams buvo rūstus ir pirmiausia reikėjo sužinoti, ar jis nekelia grėsmės Elisės Selton dukterėčiai.

Pareigingasis notaras patvirtino, jog "Auksinis kompasas" - geras viešbutis, rimtas ir respektabilus. Jis pats ketino eiti į "Žalią arklį" Žavrua Lanjė gatvėje, pagarsėjusį tuo, kad jame buvo apsistojęs Dantonas. Jeigu jis taip neskubėtų, tai su malonumu palydėtų m-lę Malerus į "Auksinį kompasą", bet ji gali visiškai pasikliauti pasiuntiniu, kurio paslaugomis notaras ne kartą naudojosi. Notaras buvo toks malonus, kad pasakė Marijanai, kiek reikia užmokėti pasiuntinukui, paskui kilstelėjęs skrybėlę atsisveikino ir nuėjo. Marijana pasirengė sekti paskui savo gidą.

- Viešbutis toli nuo čia?

- Dešimt minučių kelio, mamzele. Visai arti! Palaukite, tuojau aš jus pridengsiu! Pasiutęs lietus! Permerks iki siūlo galo.

Paremdamas savo žodžius veiksmais, pasiuntinukas - kresnas rudaplaukis paauglys riesta nosimi ir gyvenimo džiaugsmu trykštančia fizionomija - išskleidė virš savo klientės galvos didžiulį raudoną skėtį, ir jiedu leidosi į kelią.

Gatvėse žmonių buvo nedaug. Bjaurus oras ir naktis suvijo paryžiečius į namus. Didelės aliejinės lempos, kabančios virš kelio, menkai tešvietė, ir Marijanai, nepaisant ją kankinančio smalsumo, teko daugiau žiūrėti sau po kojomis, negu dairytis aplinkui. Dideliais apvaliais akmenimis grįsta gatvė be šaligatvių buvo labai nepatogi eiti pėsčiomis. Jeigu ne palydovas, kuris nurodydavo pavojingas vietas ir medinius tiltelius, permestus per sraunius upeliukus, ji jau šimtą kartų būtų išsisukusi kojas. Nepaisant to, kai kurios vitrinos traukė dėmesį savo švytėjimu, o tarp retų praeivių pasitaikydavo gerai apsirengusių moterų, solidžiai atrodančių vyriškių ir linksmaveidžių vaikučių.

- Atsargiai! - staiga suriko pasiuntinukas, ir trukteltėta už rankos Marijana vos spėjo prisiglausti prie namo sienos.

Tiesiai į juos lėkė puikiai atrodantis karininkas. Marijana spėjo pamatyti nuostabų juodą žirgą, žalią mundurą su baltu plastronu, baltas aptemptas kelnes ir juodus lakuotus ilgaaulius batus, spindintį šalmą, papuoštą leopardo kailiu, virš ūsuoto veido, raudonus paauksuotus epoletus ir baltas pirštines - reginį ir elegantišką, ir spalvingą.

- Kas čia toks? - paklausė ji, neslėpdama pasigėrėjimo.

- Imperatorienės dragūnas! - atsakė jos gidas. - Šitie šaunuoliai visuomet skuba!

Paskui, pastebėjęs merginos akyse šviečiantį susižavėjimą, jis pridūrė:

- Moka šuoliuoti, ar ne? Ir visi tokie gražuoliai! Tai ne jūsų provincijoj! Bet nieko, greitai pamatysite ir gvardijos šaulius, ir mameliukus, ir lenkų ulonus ar husarus! Aš jau nekalbu apie maršalus, išsidabinusius auksu ir pliumažais! Och ir mėgsta puošti savo vaikinus mažasis kapralas!

- Mažasis kapralas? Kas jis?

Berniukas pažvelgė į Marijaną nuoširdžiai nustebęs. Jo rudi antakiai pakilo beveik ligi plaukų.

- Na ir paklausėt... Imperatorius, kas gi dar? Iš kur jūs ir išlindote, mamzele, kad taip nieko nežinote?

- Iš vienuolyno! - atkirto Marijana, stengdamasi neprarasti orumo. - Ten sunku pamatyti dragūną ar kapralą, nesvarbu didelį ar mažą!

- A štai kas!..

Greitai jie pasiekė Montgorėjo gatvę, ir Marijana užmiršo dragūną. Jos dėmesį prikaustė skaisčiai apšviestas restoranas. Prie durų lakuotus puikius ekipažus pasitikdavo išmuštruoti liokajai prabangiomis livrėjomis.

- Tai "Kankalio uola"! - išdidžiai pranešė berniūkštis. - Čia patiekiami geriausi Paryžiuje putpelių paštetai, geriausia žuvis ir austrės! Jas atveža kiekvieną dieną specialūs kurjeriai! Bet tai skirta storoms piniginėms.

Šį kartą Marijana jau neslėpė savo susižavėjimo. Jai teko skubiai keisti savo nuomonę apie prancūzus, mat šviečiančiuose garsiojo restorano languose ji matė aukštosios visuomenės atstovus, puikų atlasą ir net briliantus, puošiančius baltus kaip lelijos

kaklus, gražias karines uniformas ir brangius kailius ant pietaujančiųjų pečių.

Tuo metu pasiuntinukas su tam tikra panieka pridūrė:

- Žinoma, čia jums ne rūmai! Čia visokių pilna, bet užtat koks puikumas! Šitam margumyne nedažnai sutiksi hercogienių, tačiau žmonės čionai veržte veržiasi. Dainininkių ir kokočių ten pilna!

Gundantys kvapai, sklindantys iš garsiojo restorano, pakuteno merginos šnerves. Marijana pajuto, kad mirša iš alkio.

- Ar dar toli "Auksinis kompasas"?

- Ne, štai čia!

Jis parodė gražų senovinį Renesanso epochos pastatą. Jo fasadą puošė daugybė skulptūrų, o langus - raštuoti kokliai. Namas atrodė solidus ir dailus. Plačioje tarpuvartėje triukšmingai sustojo diližanas.

- Diližanas iš Kreilio, - paaiškino pasiuntinukas. - Mamzele, jūs jau atėjote!

Jis pašaukė metrą Bobua, kuris, pasitikęs diližaną, rengėsi grįžti į viešbutį.

- Ėhė! Šeimininke! Pas jus klientė!

Pamačius gracingą gerai apsirengusią merginą, reikšminga viešbučio šeimininko fizionomija nušvito svetingumu. O Nikolos Maleruso vardas iššiepė jo lūpas į plačią auksiniais dantimis švytinčią šypseną.

- Jūs gyvensite čia kaip namuose, mažoji panele. Nikolos dukterėčia nusipelno didesnio dėmesio negu mano tikra duktė. Ei, Marton! Paimk madmuazelės bagažą.

Kol priėjo tarnaitė iškrakmolytu kykeliu, Marijana atsiskaitė su pasiuntinuku, pridėjusi arbatpinigių, kurie labai pradžiugino berniūkštį. Apimtas entuziazmo, jis keletą kartų išmetė į viršų savo mėlyną kepurę:

- Ačiū, mamzele! O jūs ne šykštuolė! Jeigu turėsite kokio darbelio, pasakykite bet kam kvartale, kad norite matyti Grakchą Hanibalą Pjošą! Aš atbėgsiu akies mirksniu!

Grakchas Hanibalas, nė kiek nesigėdydamas romėniško vardo, švilpaudamas nuėjo savo keliais, o Bobua su tarnaite įsivedė Marijaną į viešbučio vidų. Namas atrodė puikiai prižiūrėtas, apie

tai liudijo ir daugybė čia apsistojusių klientų. Buvo vakarienės metas. Aplinkui zujo tarnaitės ir liokajai, aptarnaujantys bendrą stalą arba tuos klientus, kurie pageidavo vakarieniauti savo kambariuose. Bobua pasiūlė Marijanai pavalgyti numeryje ir Marijana, truputį išgąsdinta daugybės žmonių, dėkinga sutiko.

Jie pasuko link spindinčių poliruoto ąžuolo laiptų. Kaip tik tuo metu jais leidosi du vyriškiai. Marijana ir jos palyda turėjo palaukti, kol jie praeis.

Vienas iš vyriškių buvo kokių keturiasdešimties metų, vidutinio ūgio, bet tvirto sudėjimo, puikiai apsivilkęs. Jo platus energingų bruožų veidas su juodais bakenbardais buvo labai tamsus kaip žmogaus, ilgai gyvenusio pietų saulėje. Akys jo buvo žydros, gyvos ir linksmos, o pilkas cilindras, šauniai atsmauktas ant šono, vos laikėsi ant galvos. Vienoje pirštinėtoje rankoje jis suko lazdą su auksiniu bumbulu.

Sužavėta nepaprastos jėgos, kurią spinduliavo šis žmogus, Marijana žiūrėjo, kaip jis leidžiasi laiptais, nekreipdama dėmesio į jo palydovą, einantį iš paskos. Bet kai žvilgsnis atsitiktinai nusileido ant jo, Marijana krūptelėjo. Prieš ją buvo Žanas Ledriu aklinai užsagstytu civiliu kostiumu.

Kai tik Marijana liko viena nedideliame jaukiame kambaryje, išmuštame senovišku gobelenu, ji pasistengė surikiuoti savo mintis. Jaunojo bretono pasirodymas smarkiai ją sujaudino. Ji vos susilaikė nešūktelėjusi. O atkreipti jo dėmesį į save būtų buvę neišmintinga, nes jis žinojo, kas ji tokia. Dabar ji džiaugėsi, kad jis jos nepastebėjo. Ji stovėjo silpnai apšviestoje vietoje, be to, gobtuvas metė šešėlį ant veido. Ledriu ramus sekė paskui vyriškį juodais bakenbardais, ir Marijana girdėjo, kaip šis pasakė Bobua:

- Mes pietausime “Kankalio uoloje”. Jeigu manęs teirausis, galėsite mane rasti tenai.

- Gerai, pone barone, - atsakė Bobua, o Marijanai iš karto kilo klausimas: “Kas gi toks šitas baronas, paskui kurį taip paklusniai sekė bėglys nuo pontonų?” Bet ilgiau šios temos svarstyti jai nebuvo laiko, nes Marton atnešė vakarienę, ir Marijana ėmėsi maldyti savo alkį. Jai baigiant valgyti labai skanų desertą - ananaso skilteles su kremu, į duris kažkas pasibeldė.

- Įeikite! - tarė jinai, manydama, jog tai Morton atėjo paimti padėklo ir indų.

Bet į kambarį įžengė Žanas Ledriu.

Sutramdžiusi nuostabą ir nerimą, kurį sukėlė netikėtas vizitas, ji prisivertė likti vietoje, atstūmusi nuo savęs stalelį su vakarienės likučiais.

- Jūs ko nors norite? - šaltai paklausė ji.

Nieko neatsakydamas Žanas uždarė duris ir atsirėmė į staktą, neatitraukdamas nuo Marijanos spindinčių akių.

- Taigi aš nesuklydau! Tai buvai tu! Kaipgi tau pavyko pasprukti nuo Morvano? - paklausė jis kimiu balsu.

- Manau, jūs neturite jokios teisės užduoti man šito klausimo! Jeigu man ir pavyko nuo jo pabėgti, tai, šiaip ar taip, ne iš jūsų malonės!

Jo lūpos prasivėrė nuo nejaukaus, kažkokio mechaniško šypsnio, o raudona veido spalva neleido abejoti, kad jis girtas.

- Tu patikėjai, kad užliūliavai mane, o gražuole? Ir manei, grįždama į savo kambarį tame savo bandito sukiužusiame būste, kad dėl tavo gražių akių aš leisiuosi išvežamas surištom rankom ir kojom į Angliją? Reikia pasakyti, jog tu už tai užmokėjai!

- Matyt, kaina buvo nepakankamai aukšta, kad jūs įvykdytumėt savo įsipareigojimą man! Kuo gi tau sumokėjo Gven, kad taip greitai perėjai į jos pusę?

- Tiesa apie tave ir tavo kėslus, taip pat galimybe išgelbėti savo gyvybę ir sutrukdyti tavo planus! Neįkainojama dovana, kaip matai... netgi brangesnė už tavo nuostabų kūną, tokį geidžiamą! Bet nusiramink, aš nepamiršau nieko iš tos nakties! Ar žinai, kad svajojau apie tave, ir dažnai?

- Nemanykite, kad sujaudinote mane! Jūs niekšingai apgavote mane, išdavėte! Nusprendėt geriau klausytis kvailų pasakų, nors geriau už kitus žinojote, kad aš turėjau bėgti iš Anglijos, kur man grėsė mirtis, kad man reikalinga parama ir pagalba, o jūs palikot mane kaip bailys ir kaip bailys dar užmušėte žmogų.

- Ir tu dar priekaištauji man, kad pribaigiau tą niekšą? Jis buvo kranto piratas! Mane reikėjo ordinu už tai apdovanoti! O tavo nuostabios istorijos prarado visą savo žavesį. Aš žinau, kas tu tokia ir ko atvykai į Prancūziją!

- O aš žinau, kad jūs patikėjote šimtą kartų neįtikinamesne pasaka. Aš žinau: Gven jums pasakė, girdi, aš ketinu taip apžavėti jūsų garsųjį Siurkufą, kad jis išduos savo įsitikinimus... Būtent taip, ar ne? Kaip tai panašu į tiesą! Aš net nežinau, kas yra šis žmogus.

Netikėtai Žanas nuo durų priėjo prie Marijanos. Jo akyse plykstelėjo įniršis.

- Tu jo nepažįsti? Drįsti sakyti, kad nepažįsti jo, o pati atsekei paskui jį į Paryžių, net į šį viešbutį! Nejaugi nesupranti, kad viskas išduoda tave? Tau nereikėjo bėgti nuo Morvano, kekše. Jis pats paleido tave į visas keturias puses, jis netgi užmokėjo tau, pripirko skudurų ir užsiundė ant stambaus grobio! Tu spėjai pabuvoti Sen Male, sužinoti, kad jis Paryžiuje, ir, kaip dera šnipei, atsekei jo pėdomis čionai!

Šis išpuolis tiesiog pribloškė Marijaną. Nejaugi jis toks girtas, kad gali pliaukšti nesąmones? O gal išėjo iš proto? Ji išsigando įsiutusio žmogėno, kurio keistų kalbų niekaip negalėjo suprasti. Ji nusprendė perrėkti jį.

- Aš visiškai nesuprantu jūsų paistalų! Aš nebuvau Sen Male, o jūsų Siurkufas niekad manęs nedomino. Aš gi sakiau, kad nesu jo mačiusi, ir jeigu jis Paryžiuje...

Kurtinantis antausis nutraukė jos žodžius. Ji norėjo bėgti prie durų ir šauktis pagalbos, bet Žanas užlaužė jos rankas už nugaros ir laikė jas vienu delnu, o tuo tarpu kitu trenkė dar vieną antausį, tokį stiprų, jog Marijanai pasirodė, jog jos galva plyšo. Paskui jis palinko ties ja, tvokstelėdamas vyno smarve.

- Melagė! Maža bjauri melagė! Tau užtenka begėdiškumo tvirtinti, kad jo nepažįsti, niekad nematei? O tik ką ant laiptų tu jį matei, a? Tu jo nepažinai, nors visa Prancūzija pažįsta jo veidą beveik taip pat gerai kaip imperatoriaus!

Ji beviltiškai bandė ištrūkti iš šiurkščių rankų.

- Paleiskit mane! - jos balsas sudrebėjo. - Paleiskit mane tučtuojau arba aš šauksiuos pagalbos! Jūs išėjot iš proto arba esat girtas, o galbūt ir viena, ir kita! Paleiskit, sakau jums, arba imsiu rėkti!

- Rėkti! Rėk kiek nori!

Norėdamas ją sutramdyti jis užlaužė jai rankas ir šiurkščiai prispaudęs prie savęs nuslopino riksmą pašėlusiu bučiniu. Marijana vos neužduso, bet tuoj atsipeikėjo. Trokšdama nutraukti jai šlykštų bučinį, ji suleido dantis į jo prievartaujančią burną... ir tučtuojau pasijuto laisva.

Triumfuodama ji stebėjo, kaip jos skriaudikas šluostosi kraują nuo lūpos. Jis atrodė toks sutrikęs, kad Marijana vos susilaikė nenusikvatojusi jam tiesiai į veidą. Bet dabar jai svarbiausia buvo išvyti šį bjaurų subjektą iš kambario. Kaip galėjo ji bent akimirką įžvelgti jame kažkokį žavesį? Su šiais tamsiais drabužiais, siaurinančiais plačiapetę figūrą, jis priminė išsipuščiusį šventėms valstietį. Jis atrodė tiesiog juokingas... Paniekinamai gūžtelėjusi pečiais, ji vėl pasuko durų link, ketindama jas atlapoti, bet jis sugriebė ją pusiaukelėj, pakėlė nuo žemės kaip ryšulį, metė ant lovos, prispaudė jos rankas, o pats atsisėdo ant krašto.

- Kur skubi? Taip greit manim neatsikratysi, meilute!

Marijana nustebusi pamatė, kad jis nusiraminęs. Jis netgi šypsojosi, nekreipdamas dėmesio į ištinusią lūpą.

- Aš jau sakiau, kad paliktumėt mane ramybėje, - pradėjo neskubėdama ji, bet buvo panašu, kad jis neišgirdo.

Palinkęs jis apžiūrinėjo ją kaip kolekcionierius, tyrinėjantis retą monetą.

- Kokia graži tu gali būti! - švelniai pasakė jis. - Tau taip tinka pykti!.. Kad matytum, kokios tavo akys! Jos spindi lyg smaragdai saulėje! Nors žinau, tu nieko neverta, tu bjauri maža emigrantė, šnipė, bet vis tiek negaliu nemylėti tavęs.

- Negali nemylėti? - apstulbusi paklausė Marijana.

- Būtent! Tai tiesa, tu žinai, jog negaliu pamiršti tavęs! Aš galvoju apie tave ir dieną, ir naktį. Aš vis matau ir matau tave gulinčią ant šiaudų palaidais plaukais, mano pirštai jaučia tavo kūno švelnumą... ir dabar aš galiu galvoti tik apie tai, jog tu čia... aš vėl tave radau! Aš trokštu tavęs, Marijana, ir jeigu tu pamirši viską, kas mus skiria, mes amžinai būsim drauge!

Tai buvo neįmanoma, jis kliedėjo! Jis jau nerėkė, neįžeidinėjo jos. Akies mirksniu jis tapo tylus ir švelnus. Lėtai, bet nepermaldaujamai jis lenkėsi prie jį apkerėjusių lūpų. Marijanai

šmėstelėjo mintis, kad jis nori pakartoti aną naktį, vėl priversti kentėti nemalonius meilės išbandymus. Visa jos būtybė protestavo. Marijana desperatiškai suriko, atstumdama jį:

- Ne! Niekados!

Jai pavyko ištrūkti ir pašokti. Žanas vos nepargriuvo, bet nusitvėrė už lovos krašto. Pasitaisiusi sijoną, Marijana sukryžiavo rankas ir išdidžiai pažvelgė į savo skriaudiką.

- Kuo jūs mane laikote? Įsiveržėte į mano kambarį, įžeidinėjate mane ir manote, kad po to užtenka išmekenti keletą meilės žodžių ir aš pulsiu jums į glėbį! Jūs mylėjote mane? Labai malonu, bet, pone, malonėkite greičiau išsinešdinti iš čia! Neturiu nė menkiausio noro atsidurti su jumis... kaip tą naktį.

Jis tuo tarpu atsistojo purtydamasis kelnes. Jo niūriame veide sustingo apmaudo išraiška.

- Tik pamanyk, aš beveik patikėjau, kad tu myli mane... ten, Bretanėje!

Pasidavusi vaikiškam įtūžiui mergina atsakė su didžiausia panieka:

- Aš? Mylėjau jus? Gal iš proto išsikraustėte? Man tiesiog reikėjo jūsų pagalbos, štai ir viskas.

Šlykštūs įžeidinėjimai, kuriais Žanas Ledriu apipylė ją, parodė, koks didelis jo nusivylimas.

Metęs tūžmingą žvilgsnį, jis pagaliau pasuko prie durų, atidarė jas, bet ant slenksčio atsigręžė.

- Tu atstūmei mane, tuo blogiau tau, Marijana. Dar pasigailėsi!

- Nejaugi? Likite sveikas!

Ji girdėjo, kaip jis lipa laiptais. Kritusi į krėslą, išgėrė keletą lašų vyno, kad greičiau nusiramintų. Atlyžtant pykčiui ji ėmė galvoti apie Žano grasinimą, bet galų gale nusprendė, jog jis tuščias: Ledriu supyko kaip vaikas, jaučiantis savo bejėgiškumą. Jeigu jis myli ją, niekad neišdrįs padaryti jai ką nors bloga. Tokiomis mintimis ji tik įrodė, kad visiškai nepažįsta vyrų tuščiagarbiškumo.

Marijana vis dar guodė save optimistiškomis viltimis ir stengėsi prisiminti, kokiam romane herojė pakliūva į panašią situaciją, kai pasigirdo smūgiai į duris. Kambarin įsiveržė dviejų žandarų

lydimas Žanas Ledriu ir, rodydamas pirštu į apstulbusią merginą, suriko:

- Laikykite, štai jinai! Tai slapta atvykusi emigrantė. Ji vardu Marijana d'Aselna ir yra princų agentė!

Marijana nespėjo nė krustelėti. Tvarkos saugotojai pagriebė ją už rankų ir ėmė tempti iš kambario. Lydima užjaučiančių Bobua ir kitų gyventojų žvilgsnių, mergina, kuri tuščiai bandė priešintis, buvo nulaipinta apačion ir įmesta į fiakrą.

Atsidūrusi šitoj aukštoj juodoj dėžėj ūsuoto žandaro kompanijoje, pasipiktinusi Marijana ėmė šaukti, bergždžiai tikėdamasi, kad kas nors ateis į pagalbą.

- Mieloji ponia, - ramiai tarė žandaras, patogiau įsitaisydamas savo kampe, - liaukitės šaukus, kitaip užkimšiu jums burną ir surišiu kaip viščiuką! Visiems bus geriau, jeigu jūs nusiraminsite.

Supratusi, kad žaidimas pralaimėtas, Marijana toliau pasislinko nuo savo sargo. Jei kada nors jai į rankas paklius šitas niekingas Ledriu, ji jam parodys, kur pipirai auga. Suimti ją kaip paprastą nusikaltėlę! Niekšas!

Greitai pyktį pakeitė ašaros, paskui, kadangi buvo labai nuvargusi, o fiakro siūbavimas lenkė į miegą, Marijana galų gale užsnūdo su neišdžiūvusiomis ašarėlėmis ant mielo veidelio.

Aštuntas skyrius

Hercogas policininkas ir baronas korsaras

Nakties vidury atsidūrusi Sen Lazaro kalėjimo kameroje, Marijana pirmiausia paklausė savęs, ar ji nesapnuoja. Per daug staiga ji buvo išplėšta iš savo jaukaus kambario, kad nepasiduotų pagundai įsivaizduoti, jog tai tik košmariškas sapnas, bet po truputį jai teko įsitikinti, kad viskas yra realybė.

Ant kreivakojo stalo stovinti žvakė apšvietė siaurą aukštą kambarį, į kurį dienos metu šviesa krisdavo pro grotuotą langelį pačioj palubėj. Nuo drėgmės sienos buvo dėmėtos kaip geografijos žemėlapis, o suskilusios grindų plytelės, geležim apkaustytos durys liudijo, kad kalėjimas įrengtas senoviniam vienuolyne. Apystatą sudarė stalas, taburetė ir siaura kušetė su plonu čiužiniu ir nutriušusia antklode. Buvo šalta, nes kamerų niekas nešildė. Ir

mergina, likusi viena suknele, nes jai neleido pasiimti nei palto, nei krepšio, apkabino save rankomis, kad nors kiek sušiltų.

Jos padėtis buvo kritiška. Ją suėmė kaip nelegaliai atvykusią emigrantę, o tai buvo pavojinga, anot Nikolos Maleruso pasakojimų. Negana to, svarbusis laiškas liko krepšyje. Marijanos jausmai svyravo tarp nevilties, kai ji galvodavo apie save, ir įniršio, kai prisimindavo niekingąjį Ledriu, kuris įdavė ją žandarams už tai, kad ji atsisakė numalšinti jo meilės alkį. Įniršis buvo daug stipresnis už neviltį ir net sušildė ją, - taip iš pykčio užvirė kraujas.

Nutraukusi nuo gulto antklodę, Marijana užsimetė ją ant pečių ir ėmė įnirtingai žingsniuoti pirmyn atgal. Truputį sušilusi, ji pradėjo svarstyti, ką daryti toliau. Juk ji neketino likti šiame kalėjime ir laukti, kol Napoleono policija perkels ją į kitą, griežtesnį, ar nuteis mirti, ar išsiųs į Angliją. Ji nežinojo, kaip būtent elgiamasi su slapta į šalį prasiskverbusiais emigrantais; Nikola nemanė, kad reikia apie tai kalbėti, nes, be abejo, nenorėjo jos gąsdinti, bet ji vis tiek įtarė, kuo tai gali baigtis.

Ji tiksliai žinojo, kur atsidūrė. Žandaras, išsodindamas ją iš fiakro, pasakė, jog tai Sen Lazaro kalėjimas, bet jai tai tebuvo tuščias garsas: visos jos žinios apie kalėjimus prasidėjo ir baigėsi Londono Taueriu ir Plimuto pontonais. Tačiau kalėjimai turėtų būti policijos ministro žinioje, o būtent jį jai reikėjo pamatyti kuo greičiau. Žinoma, ji neturi su savim laiško, bet neužmiršo frazės, kurią Nikola privertė išmokti atmintinai.

Taigi būtina nedelsiant susitikti su šia aukšto rango persona, o tam reikia atkreipti į save kuo daugiau dėmesio. Tyla, kuri ją supo, buvo tiesiog nepakeliama. Kad sužadintų savo drąsą, ji pagalvojo apie Žaną Ledriu ir apie tai, ką ji jam padarytų, jei likimas atiduotų jai jį surištom rankom ir kojom. Tai padėjo. Ji vėl įniršo ir tada puolė daužyti kumščiais kameros duris, iš visų jėgų rėkdama:

- Aš noriu matyti policijos ministrą! Aš noriu matyti policijos ministrą!

Iš pradžių niekas neatsiliepė, bet mergina neprarado vilties ir kėlė dar didesnį triukšmą. Pagaliau koridoriuje pasigirdo žingsniai ir grotuotame langelyje pasirodė rūstus vienuolės veidas.

- Nutilkite. Kas per riksmas? Jūs visus pažadinsite!

- O man vis tiek! Mane užrakino čia be jokios teisės. Aš jokia emigrantė. Esu Marijana Malerus, kaip parašyta ir mano pase, kurio man neleido pasiimti... ir aš noriu matyti ministrą.

- Niekas nežadins ministro dėl jūsų užgaidų. Rytoj Dievas duos naują dieną, ir su jumis, be abejo, bus išsiaiškinta.

- Jeigu galima palaukti iki ryto, tai aš nesuprantu, kodėl manęs nepaliko ramiai miegoti viešbutyje. Jūsų žandarai taip skubėjo, lyg čia kas degtų!

- Jūs galėjote pabėgti!

- Deja, mano sesuo, jūsų žodžiai neturi prasmės. Aš apsistojau viešbutyje po ilgos, varginančios kelionės. Gal jūs žinote, kur ir kam aš būčiau turėjusi bėgti?

Keletas kvadratinių centimetrų sustingusio veido, aprėminto vienuolišku kyku, dar labiau surimtėjo.

- Man nebūtina svarstyti su jumis jūsų arešto aplinkybių, mano dukra. Jūs esate kalėjime, ir aš privalau paklusti įsakymams, kuriuos gaunu, ir prižiūrėti jus čia. Nutilkite ir pasistenkite užmigti.

- Užmigti? Kaip galima užmigti, kai su tavim neteisingai pasielgta? - sušuko Marijana, pagauta dramatiško įkvėpimo... - Aš neužmigsiu, kol mano šauksmai nebus išgirsti. Pakvieskite ministrą. Jis turi išklausyti mane!

- Jis kuo puikiausiai išklausys jus rytoj. O dabar nutilkite. Jeigu ir toliau triukšmausite, pasodinsiu jus į karcerį, ir ten jau niekas jūsų neišgirs.

Pasakyta buvo labai aiškiai, ir Marijana, neturėdama jokio noro pakliūti į dar blogesnes sąlygas, išmintingai nutarė nuleisti balsą, nors ir nepripažino savo pralaimėjimo.

- Gerai! Aš pasirengusi nutilti. Bet, mano sesuo, atminkite štai ką: aš turiu svarbų pranešimą ministrui, labai svarbų, ir jis tikriausiai bus labai nepatenkintas, jeigu to pranešimo dėl jūsų kaltės neišgirs laiku. Žinoma, jeigu jūs abejinga ministro nepasitenkinimui...

Ji nebuvo abejinga! Marijana suprato tai iš susirūpinusio vienuolės veido, kuris net išraudo. Pilietis Fušė, visai neseniai gavęs hercogo titulą, matyt, nepasižymėjo atlaidumu.

- Gerai, - sumurmėjo vienuolė. - Aš įspėsiu mūsų vyresniąją, ir ji padarys, kas būtina, iš pat ryto. Tik nusiraminkite, dėl Dievo meilės.

Ji neramiai žvalgėsi į šonus. Ir iš tikrųjų - kaimyninių kamerų gyventojos pabudo. Aplinkui stiprėjo balsų gausmas. Tyla išgaravo, dykuma atgijo... ir, iš visko sprendžiant, prižiūrėtoja šito nemėgsta. Ji suniurzgėjo:

- Na štai! Jūs prikėlėte visą aukštą. Aš sugaišiu ne mažiau kaip ketvirtį valandos, kol nuraminsiu jas. Jūs nusipelnėte karcerio.

- Nesijaudinkite, - taikiai pasakė Marijana, - aš jau tyliu. Bet nepamirškite viską padaryti taip, kaip žadėjote.

- Aš nieko nežadėjau. Bet pažadu. O dabar nutilkite!

Veidas dingo, langelis užsidarė. Kalinė išgirdo vienuolės balsą, dabar aukštą ir griežtą, raginantį visas miegoti.

Patenkinta tuo, ką pavyko nuveikti, Marijana prigulė ant kušetės, atidžiai įsiklausydama į balsus už sienų. Kas tos moterys, kurių miegą ji nutraukė? Tikros nusikaltėlės, vagilės, prostitutės ar tokios pat kaip ji nekaltos aukos, pakliuvusios į negailestingą policijos mašinos mechanizmą? Instinktyviai, iš paprasto moteriško solidarumo ji persiėmė užuojauta toms būtybėms, jų dejonėms ir skundams. Kiek iš jų, taip pat kaip ir ji, nukentėjo dėl vyrų niekšingumo? Visose jos perskaitytose knygose, išskyrus tik baisiąją ledi Makbet istoriją, nelaimingosios, kurios pražudė savo gyvenimą, pakliūdavo į kalėjimą tik per vyrų klastingumą.

Galvodama apie tas nematomas moteris, kurios lemties valia tapo jos likimo draugėmis, Marijana užmigo. Kai ji pabudo, buvo jau šviesu ir sesuo prižiūrėtoja stovėjo prieš ją su paketu rankoje. Paaiškėjo, kad pakete buvo ilga pilkos vilnos suknelė, skarelė ir kykas, šiurkščios drobės marškiniai, juodos kojinės ir pora klumpių.

- Nusirenkite savo drabužius, - įsakė sesuo bespalviu balsu, - ir apsirenkite šituos.

Tai buvo kita vienuolė, ir Marijana tučtuojau pratrūko.

- Kad aš rengčiausi tokius skarmalus? Niekad gyvenime! Pirmiausia aš neturiu būti čia... Šį rytą aš turiu pasimatyti su policijos ministru ir...

Vienuolės veidas atrodė toks pat neišraiškingas kaip ir balsas. Jis buvo toks platus ir blyškus, kad susiliejo su kyku ir priminė mėnulio pilnatį. Bet, matyt, veido savininkė gerai mokėjo vykdyti instrukcijas. Nekeldama balso ji pakartojo:

- Nusirenkite ir apsivilkite šitai!

- Niekuomet!

Sesuo nesupyko. Ji išėjo į koridorių, išėmė iš kišenės tarškynę ir krestelėjo ją tris kartus. Po kelių sekundžių į kamerą įsiveržė dvi galingos ypatos, sprendžiant iš suknelių, irgi kalinės. Atvirai kalbant, jeigu ne moteriški drabužiai, tai jas buvo galima palaikyti žandarais: ir dėl ūsuotų veidų, aukšto ūgio, ir dėl stambaus kūno sudėjimo. Jų raudoni blizgantys veidai liudijo, kad kalėjimo maistas ne toks jau skurdus, kaip galima tikėtis, ir prie jo netrūksta vyno, bent jau šitoms damoms.

Akies mirksniu žadą iš pykčio praradusi Marijana buvo nurengta ir apvilkta kalėjimo uniforma. Negana to, viena iš šitų kambarinių skambiai pliaukštelėjo Marijanai per užpakalį. Nekaltas pokštas, sukėlęs baisų įniršį!

- Toks gundantis, - suburbėjo moteriškė vietoj atsiprašymo. - Šauni paukštytė! Gaila kišti į narvelį.

Pasipiktinusi Marijana nusprendė neeikvoti žodžių šitoms niekingoms nevėkšloms ir užsipuolė seserį prižiūrėtoją.

- Aš noriu matyti Motiną Vyresniąją! - pareiškė ji. - Tai labai skubu!

- Mūsų Motina Vyresnioji pati žino, kada su jumis pasimatyti. O dabar eikite su visom kalinėm į koplyčią.

Norom nenorom Marijanai teko išeiti iš kameros ir velkant per dideles klumpes įsilieti į pilkų kalinių grandinę. Aukštame siaurame koridoriuje apie dvidešimt moterų sunkiai slinko viena paskui kitą, kosėdamos, šniurkščiodamos ir skleisdamos nepraustų kūnų kvapą. Visų žvilgsniai buvo abejingi kaip gyvulių ir nuolankūs likimui, visos kojos vienodai brūžavo į grindis, visų pečiai buvo nuleisti. Sen Lazaro kalines vieną nuo kitos galima buvo atskirti tik iš ūgio ir plaukų, kyšančių iš po kykų - šviesių, tamsių, juodų ar pilkų.

Užgniaužusi pyktį ir nekantrumą Marijana užėmė savo vietą ir greitai pastebėjo, kad paskui ją einanti kalinė smaginasi vis

užlipdama jai ant kulnų. Pirmą kartą ji pamanė, kad netyčia, ir tik pasižiūrėjo atgal. Paskui ją ėjo nedidelė apkūni šviesiaplaukė moteris, kuri atrodė apsnūdusi ir slėpė akis po sunkiais blyškiais vokais. Jos drabužėliai buvo tvarkingi, o lūpose sustingo beprasmiška šypsena, kuri žadino Marijanai norą suduoti jai. Kai storulės klumpės vėl nubrozdino jai kulnus, mergina gana garsiai pasakė:

- Būkit atsargesnė, man skauda!

Jokio atsakymo. Skriaudikė neatmerkė akių, o buka šypsena neišnyko nuo jos bespalvio veido ir tada, kai ji trečią kartą užlipo Marianai ant kojų taip smarkiai, kad ši sudejavo.

Kantrybė nebuvo pagrindinė Marijanos dorybė, o pastarosios valandos išsekino paskutinius jos likučius. Visa įsitempusi ji atsisuko ir trenkė storulei kurtinantį antausį. Šį kartą ji pamatė nenusakomos spalvos akis ir žvilgsnį, nepaprastai panašų į gyvatės, kurią kažkada per medžioklę sutrypė jos arklys. Moterėlė nieko nepasakė, tik jos lūpos kilstelėjo apnuogindamos sugedusius dantis, ir ji staiga nulenkusi galvą metėsi į priekį, taikydamasi priešininkei į pilvą. Aplink abi moteris iš karto susigrūdo visos kalinės, nejučia palikdamos laisvą plotą mūšiui. Pasigirdo drąsinantys šūksniai, skirti Marijanos varžovei.

- Pirmyn, Rišėja! Šveisk! Vožk jai į paslėpsnius!

- Pilk į kailį! Aristokratė! Grafų išpera!

- Išdurk jai žlibes! Girdėjot, kaip naktį siautėjo? Užsimanė kalė tekio.

- Tai skundikė! Nudobti ją!

Marijanai, pašiurpusiai iš siaubo nuo šitos netikėtos neapykantos srauto, pavyko išvengti smūgio galva, bet jos priešininkė, matyt, ketino įvykdyti savo draugių pageidavimus. Ji atsitraukė keletą žingsnių atgal, kad galėtų vėl atakuoti. Jos žandikauliai judėjo, o bespalvės akys žėrėjo niūria liepsna. Staiga Marijana pamatė, kaip megeros rankoje blykstelėjo ašmenys, trumpi, bet aštrūs. Kolonos pradžia jau leidosi laiptais, ir Marijana suprato, jog pražuvo. Kalinių grupė užtvėrė kelią į koridoriaus galą, ir tarp jų mergina su siaubu pažino dvi milžines, kurios nurengė ją. Visos šitos visuomenės atstumtosios susivienijo prieš naujokę ir rengėsi suvesti su ja sąskaitas. Jeigu

ji net išvengtų Rišėjos peilio, tai neišvengs kitų furijų klumpių, kurias jos nusiavė ir dabar kratė rankose, pasirengusios paleisti į darbą, jeigu Marijana neleis ramiai savęs skersti. Vienos iš tų klumpių priekyje styrojo ilgas dyglys, tarsi specialiai skirtas žmogžudystei.

Marijana metė beviltišką žvilgsnį į laiptų pusę. Bet vienuolė, ėjusi kolonos priekyje, turėjo būti jau apačioje, viskas vyko siaubingai sparčiai. Dar akimirka, ir ji bus negyva, papjauta šlykščios pusprotės. Visoms šitoms moterims, atrodo, jos mirtis bus eilinis pasilinksminimas. Pamačiusi, kad Rišėja užsimojo peiliu ir puola ją, Marijana suriko nesavu balsu:

- Gelbėkit! Gelbėkit!

Jos balsas išsiveržė iš bjauraus prislopinto murmesio rato, kuris iš visų pusių siautė Marijaną, skleisdamas nuodingus neapykantos garus. Peilis žybtelėjo per plauką nuo jos galvos. Bet, išsisukusi nuo Rišėjos, Marijana gavo smūgį klumpe beveik tiesiai į kaktą. Laimei, tankūs plaukai ir kykas sušvelnino smūgį ir ji neprarado sąmonės. Bet kur nuo jų pabėgti? Rišėja vėl rengėsi pulti, šypsodama savo idiotiška šypsena, keliančia Marijanai siaubą. Ir visur aplink save nelaimingoji matė tik besivaipančias fizionomijas, bjaurojamas niekšingo žiaurumo. Iš kur atsirado tokios atstumiančios būtybės?

Vis dėlto jos pagalbos šauksmas buvo išgirstas. Nespėjus Rišėjai pulti trečiąjį kartą, grįžo prižiūrėtoja, lydima kitos sesers, kuri mosavo dideliu vėzdu. Smūgiais ir spyriais baisusis megerų ratas buvo išsklaidytas. Pagriebusi už rankos Rišėją, prižiūrėtoja atėmė peilį, o tuo metu jos padėjėja privertė moteris susirikiuoti į gretą. Marijana, parkritusi ant grindų, kad išvengtų Rišėjos smūgio, irgi atsidūrė ant kojų daug greičiau, negu jai norėjosi... Ir tuoj pat ją apstulbino kaltinimai:

- Rišėja tik gynėsi, sesute! Šita kekšė norėjo ją uždusinti! - išgergždė kažkurios balsas.

- Tai netiesa! - pasipriešino Marijana. - Aš tik kirtau jai antausį už tai, kad daužė mane per kojas.

- Melagė! Šnipė! Tu norėjai ją pribaigti!

- O peilis! - įpykusi suriko Marijana. - Gal tai aš jį atsinešiau?

- Žinoma! - ramiai sumelavo aukšta išdžiūvusi mergina, kurios skruostai degė džiovininkės raudoniu. - Ji, niekšė, iš anksto jį pasislėpė!

Toks dviveidiškumas ir nesąžiningumas taip papiktino Marijaną, kad ji pamiršo bet kokį atsargumą. Šios moterys priminė piktus gyvulius, o ginčydamasi Marijana nejučia nusileido į jų lygį.

Išskėtusi nagus, ji puolė pačią agresyviausią kalinę, o tuo metu Rišėja meistriškai apsimetė verkianti, skųsdamasi, kad šita "aristokračiukė" kėsinosi ją užmušti. Marijana tučtuojau buvo sutramdyta ir pastatyta į vietą.

- Na užteks! - sugriaudė piktas sesers balsas. - Visos - į koplyčią! Ir pasistenkit išmelsti Dievo atleidimą už savo elgesį! O su jumis, naujoke, mes išsiaiškinsime po pamaldų drauge su Motina Vyresniąja. Mušeikoms mes turime karcerius!

Nuramintos ir patenkintos, kad naujokė, be abejo, už viską sumokės, kalinės paklusniai sustojo į gretą. O pasipiktinusią ir įtūžusią Marijaną paskui visas vedė sesuo prižiūrėtoja.

Ją paleido tik tada, kai užrakino mažoje klausykloje prie šoninės niūrios ir šaltos koplyčios sienos.

Iš prižiūrėtojos elgesio supratusi, jog tik ji laikoma kalta, Marijana visai negirdėjo mišių. Ji jau užmiršo patirtą baimę ir buvo per daug įsiaudrinusi, kad galėtų galvoti apie nuolankumą net čia, prie Aukščiausiojo kojų, ir per daug tikra savo teisumu, kad prašytų kieno nors pagalbos. Nuo to prakeikto vestuvių vakaro jos sąmonėje Dievo teisingumas ėmė smarkiai skirtis nuo žmonių teisingumo. Pasaulyje, kur teisūs tik niekšai, reikia mokėti duoti atkirtį, jei nori išlikti, kautis nagais ir dantimis. Marijana niekad labai netikėjo krikščioniškojo nuolankumo galia, o dabar apie jį net girdėti nenorėjo.

- Dieve, - šnibždėjo ji, ir tai buvo vienintelė malda, - nepritarkite tiems, kurie nori man blogo, nors aš jiems nieko pikta nepadariau! Jeigu jūs esate pats teisingumas, tai parodykit tai dabar pat... arba niekada. Kitaip mane uždarys į tamsų siaubingą karcerį, ir tik jūs žinote, kada aš išeisiu.

Pažvalėjusi nuo šios maldos, primenančios įsakymą, ir nutarusi gintis, kol leis jėgos, Marijana leidosi išvedama iš klausyklos ir dviejų prižiūrėtojų nulydima pas Motiną Vyresniąją. Viena iš

prižiūrėtojų pasibeldė į aukštas duris, nudažytas rudais apsilaupiusiais dažais.

- Įeikite! - pasigirdo nieko gero nežadantis griežtas balsas.

Durys prasivėrė, ir sesuo, stumtelėjusi merginą į vidų, pasišalino. Marijana iš karto pastebėjo, kad nors ji ir atsidūrė Vyresniosios kanceliarijoje, - apie tai liudijo daugybė religinio turinio paveikslų ir skulptūrų, - bet kalbėtis jai reiks ne su vienuole. Griežto balso savininkas pasirodė esąs liesas vidutinio ūgio vyriškis, stovintis lango ambrazūroje su už nugaros sudėtom rankom.

- Įeikite, - pakartojo jis, matydamas, kaip Marijana neryžtingai sustojo ant didžiulio nusitrynusio kilimo krašto, - ir sėskitės!

- Man sakė, kad turiu ateiti pas Motiną Vyresniąją, - tarė ji, stengdamasi kalbėti pasitikinčiu tonu.

- Tai ne aš, galite neabejoti! Bet, tikiuosi, jūs neprieštarausite dėl pasikeitimo, jeigu jau visą naktį reikalavote pasimatymo su manim.

Nuo staigaus džiaugsmo merginos skruostai paraudo.

- O! Tai jūs...

- Policijos ministras, visiškai teisingai! Ir kadangi aš pasirengęs jus išklausyti, dėstykite viską, ką privalote man pasakyti.

Reikalavimas, išreikštas valdingu tonu, negalėjo nuraminti Marijanos, prislėgtos ankstesnių įvykių. Šitas žmogus alyvų žalumo surdutu, papuoštu purpurine ordinų juosta, kuri pabrėžė jo dramblio kaulo spalvos veido blyškumą, atrodė įspūdingai nepalenkiamas ir uždaras. Jo suplotas veidas, plonos lūpos ir sunkūs pabrinkę vokai darė nuostabų abejingumo ir protingumo įspūdį. Valingas smakras rėmėsi į puošnaus kaklaraiščio klostes, o akys, žvelgiančios iš po ant kaktos krintančių žilų plaukų, atrodė paslaptingai neperprantamos. Jo ūgiui per daug ilgas torsas ir labai siauri pečiai, kuriuos slėpė gero siuvėjo pasiūtas kostiumas, teikė jam savotiško žavesio. Ir Marijana, kurios nuomone, bet kuris policininkas yra netašytas gyvulys ir bukagalvis, pasakė sau, kad šis yra visai kitoks ir kad šiam senam revoliucionieriui puikiai tinka hercogo titulas.

Tebelaikydamas rankas sunertas už nugaros Fušė ėmė vaikštinėti po kambarį laukdamas merginos pasakojimo. Kadangi ji tylėjo, Fušė pagaliau sustojo priešais ir kandžiai tarė:

- Na ką? Nieko neišeina? Dar neseniai jūs vidury nakties reikalavote, kad garbingosios seserys pakviestų mane, o dabar, kai aš čia, jūs nė žodžio negalite ištarti. Gal padėti jums?

Marijana pažvelgė į jį baimingu žvilgsniu.

- Jeigu jums nesunku, labai džiaugčiaus, - pasakė ji atvirai. - Aš nežinau, nuo ko pradėti.

Šis naivus prisipažinimas privertė ministrą nusišypsoti. Jis pasiėmė kėdę ir atsisėdo priešais ją.

- Gerai. Turiu pripažinti, kad jūsų amžiuje nepriprantama prie policijos apklausų... Kuo jūs vardu?

- Marijana d'Aselna.

- Taigi jūs emigrantė. O tai rimta!

- Bet man tebuvo keletas mėnesių, kai po tėvų mirties ant ešafoto mane išgabeno į Angliją pas tetą, vienintelę artimą giminaitę, kuri liko. Argi tokiu atveju mane galima laikyti emigrante?

- Bent jau galima pasakyti, kad jūs emigravote ne savo valia. Tęskite. Papasakokite man visą savo istoriją.

Dabar jau Marijana nė akimirkos nedvejojo. Nikola patarė jai su Otranto hercogu būti visiškai atvirai. Žinoma, laiške viskas smulkiai išdėstyta, bet jeigu jau laiškas liko "Auksiniam kompase" ar apskritai dingo, reikia išpažinti viską, nieko nenuslepiant. Taip jinai ir padarė.

Kai pabaigė, nustebusi pamatė, kaip jos pašnekovas pasirausė kišenėje ir ištraukė popierių, kurį ji iš karto pažino. Tai buvo Nikolos Maleruso laiškas. Fušė šypsodamasis puse lūpų mojavo juo, laikydamas ilgais liesais pirštais.

- Bet, - Marijana užsikirto, - tai juk mano laiškas? Kam jūs privertėte mane viską pasakoti, jeigu jau viską žinojote?

- Kad patikrinčiau, ar nepameluosite man. Rezultatais aš patenkintas. Taigi tam ir turėjau perskaityti iš pradžių jūsų laišką.

- O! Aš suprantu. Tikriausiai žandarai apieškojo mano kambarį. Jie rado laišką ir atidavė jums.

- Tikrai ne! Net ir nepamanė! Tai jiems nerūpėjo. Viskas daug paprasčiau: jūsų bagažą vos prašvitus atnešė vienas žmogus, matęs jūsų areštą ir pareiškęs dėl to savo pasipiktinimą.

- Tai gerasis Bobua! Koks jis mielas. Jis nieko...

- Ach, liaukitės kalbėjusi niekus! Kas jums sakė, kad Bobua? Jis niekad nebūtų išdrįsęs sukelti tokį skandalą, kokį sukėlė jūsų riteris, surizikavęs prasibrauti net į mano miegamąjį. Dar kiek ir tas velnio vaikas būtų ištraukęs mane iš lovos. Tiesa, jis jautėsi šiek tiek atsakingas dėl jūsų arešto.

Apimta smalsumo Marijana neatlaikė šitos jai visiškai nesuprantamos kalbos ir užmiršusi, kad yra kalinė ir tai, su kuo kalbasi, sušuko:

- Dėl Dievo meilės, pone ministre, liaukitės kalbėjęs mįslėmis! Iš to, ką pasakėte, aš nesupratau nė žodžio. Kas gynė mane? Kas sukėlė pas jus skandalą? Kas norėjo ištraukti jus iš lovos?

Fušė išsitraukė iš liemenės kišenėlės tabokinę, paėmė žiupsnį tabako, su pasitenkinimu pauostė ir tik tada maloniu tonu paskelbė:

- Kas? Žinoma, Siurkufas! Yra tik vienas korsaras, kuris drįsta atakuoti ministrą.

- Bet aš jo nepažįstu! - mergina nutilo apstulbinta minties, kad vėl jos kelyje pasirodė nepažįstamasis, apie kurį kalba visas pasaulis.

- Jis jūsų taip pat, bet jūs, rodos, padarėte jam stiprų įspūdį, nes, kaip galėjau suprasti, jus išdavė vienas iš jo žmonių.

- Iš tikrųjų. Tas žmogus - pabėgėlis nuo Plimuto pontonų. Mes plaukėme drauge ir patyrėme katastrofą, bet jis niekaip nenorėjo patikėti, kad aš nesu princų agentė.

- Visur atsiranda žmonių, kuriuos persekioja įkyrios idėjos, - geraširdiškai pakomentavo jos žodžius Fušė.

Paskui jis vėl pauostė tabako.

- Gerai! Šitas dalykas baigtas, o jums belieka perduoti man žodinį Maleruso pranešimą. Tikiuosi, jūs jį prisimenate?

- Žodis į žodį! Štai jis: "Ankstesni Sent Ilero bendrininkai Gilevikas, Toma ir Labontė išsilaipino Morbiane ir išvyko į Plermeliu. Manoma, kad jie patraukė ieškoti Sent Ilero paslėptų pinigų, bet, galimas daiktas, ne tai jų tikrasis tikslas".

Marijanai kalbant, Fušė antakiai vis labiau raukėsi. Jis pakilo ir ėmė vaikštinėti pirmyn ir atgal. Sunerimusi mergina išgirdo, kaip jis sumurmėjo keletą žodžių, liudijančių jo nepasitenkinimą. Pagaliau jis susierzinęs tarė:

- Aišku, kad Malerusas visiškai jumis pasikliauja, jeigu patikėjo tokį svarbų pranešimą. Šiurpas krečia įsivaizdavus, kas jums galėjo atsitikti kelionėje!

- Tai tikrai taip svarbu?

Ministras ilgu žvilgsniu įsisiurbė jai į veidą, tarsi norėdamas perskaityti, kas slypi jos sielos gilumoje.

- Daug svarbiau, negu įsivaizduojate... ir šis klausimas įrodo man, kad jūs niekaip nesusijusi su Londono komitetu, kitaip pažinotumėt asmenis, kuriuos minėjote. Kad ir kaip ten būtų, aš dėkingas jums. O dabar galite persirengti.

- Persirengti? Bet kuo? Ir kam?

- Jūsų drabužiai ten, už širmos... Nėra reikalo sakyti, jog jūs laisva, bet pageidautina, kad paliktumėte kalėjimą atrodydama prideramai. Taigi greičiau, renkitės, aš jus nuvešiu. O dabar surasiu Motiną Vyresniąją!

Kartoti du sykius Marijanai nereikėjo. Ji nuskubėjo už širmos, apmuštos juoda oda ir apkaustytos variu, ir su malonumu nusimetė kalėjimo rūbus. Ji nešiojo juos neilgai, bet spėjo pajusti jiems neapykantą. Su didžiausiu pasitenkinimu ji paėmė į rankas savo dailius marškinius, avietinę suknelę, minkštą paltą ir žavingą kepuraitę. Tiesa, šitam niūriam kambary nebuvo nė vieno veidrodžio, bet Marijanai buvo tas pat. Svarbiausia - kuo greičiau atgauti ankstesnę išvaizdą.

Apsirengusi ji išėjo ir atsidūrė prieš vienuolę, stambią ir didingą, kurios veidas, nepaisant pilnumo, išlaikė buvusio grožio žymes. Tai, be abejonės, buvo Motina Vyresnioji, ir ji prielankiai šypsojosi Marijanai.

- Aš laiminga, kad jūs buvote pas mus neilgai. Tikiuosi, kad čia praleistas laikas nepaliks nemalonių prisiminimų.

- Jis buvo toks trumpas, mano Motina, kad greitai išdils iš atminties.

Reveransas, nusilenkimai, ir Marijana, lydima Fušė, atsidūrė koridoriuje. Vienuolė juos palydėjo iki laiptų, vedančių tiesiai

prie durų, už kurių laukė ministro karieta. Vyresnioji nusprendė, jog kalinėms nėra reikalo žinoti apie merginos išvykimą. Tegul jos mano, kad ji pasodinta į karcerį.

- Kur jūs mane vešite? - paklausė Marijana savo palydovą.

- Dar nežinau. Man reikia apsispręsti. Nukritot kaip sniegas ant galvos, ir reikia laiko, kad būtų galima viską apgalvoti.

- Tada, jeigu jums vis tiek, nuvežkite mane kur nors pavalgyti. Nuo vakar vakaro aš neturėjau burnoj nė trupinėlio ir mirštu iš bado!

Fušė nejučia nusišypsojo.

- Manau, pamaitinti jus nebus sunku... Sėskitės, - pasakė jis, užsidėdamas skrybėlę, kurią laikė rankoje.

Iš karietos buvo ištiesta kita ranka pilka odos pirštine, kad padėtų merginai įlipti vidun, ir pasigirdo griausmingas balsas:

- O! Aš laimingas, kad jūs vėl atgavote laisvę!

Prilaikoma šitos stiprios rankos, Marijana skriste užskrido laipteliais į karietą ir atsidūrė priešais besišypsantį vyriškį, baroną Siurkufą.

Pamatęs, kad vakarykštė suimtoji grįžta lydima policijos ministro ir jo geriausio kliento, gerasis Bobua pajuto didžiulį palengvėjimą. Matyt, todėl Siurkufo užsakyti pusryčiai buvo serviruoti nepaprastai greitai, nors viešbutyje pusryčių metas seniai buvo praėjęs ir virtuvės darbai sustoję. Šiaip ar taip, Marijanai dar užteko laiko pasirūpinti savo tualetu prieš sėdant už stalo.

Fušė turėjo reikalų ministerijoje ir atsisveikino priminęs, kad lauks Marijanos ketvirtą valandą namuose Maliakė krantinėje, kur supažindins ją su savo sprendimais, liečiančiais ją. O kol kas mergina ir jos naujasis draugas įsitaisė už baltutėle staltiese apdengto stalo, nustatyto patiekalais, galinčiais patenkinti patį reikliausią apetitą.

Netikėtai tarp Siurkufo ir Marijanos įsižiebusi simpatija dar labiau sustiprėjo. Beveik kvadratinis, liūtiškas korsaro veidas spinduliavo pasitikėjimą keliančią jėgą, o žydros akys - nuoširdumą. Visa jo galinga būtybė tryško entuziazmu, gyvenimo džiaugsmu ir savo svarbos supratimu. Šeimininkas ir tarnai taip nuoširdžiai stengėsi jam įtikti, tarsi būtų jūreiviai jo laivo denyje.

Mėgaudamasi pusryčiais, Marijana pagalvojo, kad jie labiau negu bet kas žymi didelę jos gyvenimo permainą. Šis besišypsantis žmogus yra korsaras, Korsarų karalius, kaip jis buvo vadinamas, ir Anglija neturi pavojingesnio ir grėsmingesnio priešo kaip jis. Nepaisant to, jie sėdi vienas priešais kitą tarsi vaikystės draugai. Ką apie tai pasakytų teta Elisė?

Pati ji, beje, ne visai suprato, kodėl yra čia, kodėl šis nepažįstamasis susidomėjo ja taip, kad net ėmėsi globoti, net sutrikdė visagalio ministro ramybę dėl jos. Ką jis sumanė? Teisybę sakant, kai Siurkufas žvelgdavo į Marijaną, jo veide atsirasdavo toks susižavėjimas, kokį patiria vaikai, gavę nepaprastai gražų žaisliuką. Jų akys tada šviečia kaip žvaigždės, bet jie nedrįsta net prisiliesti prie savo įsikūnijusios svajonės. Siurkufo vėjų nugairintas veidas parausdavo, kai Marijana nusišypsodavo jam, o jeigu mergina ranka netyčia prisiliesdavo jo rankos, jis susigėdęs savąją atitraukdavo. Iš esmės tai buvo netgi smagu, ir Marijana, kaip ir kiekviena koketiška moteris, jautė malonumą šitaip žaisdama. Beje, visa tai nė kiek netrukdė deramai įvertinti puikią metro Bobua virtuvę!

Tačiau kad ir koks puikus buvo Marijanos apetitas, jis nė iš tolo negalėjo susilyginti su Siurkufo apetitu! Korsaras metodiškai naikino vieną patiekalą po kito taip nenuilstamai, jog tai atrodė tiesiog stebuklinga. Susižavėjusi šia Siurkufo ypatybe, Marijana sulaukė tinkamo momento ir paklausė to, kas jai visą laiką rūpėjo:

- Ar galiu aš... paklausti jūsų: kaip jūs pasielgėte su Žanu Ledriu?

- Išvijau! - lakoniškai atsakė Siurkufas.

- Kaip? Jūs išvijot jį? Bet... kodėl?

- Niekšas, galintis atiduoti moterį, juo labiau merginą, į policijos letenas, negali tarnauti pas mane. Karas - vyriškas užsiėmimas, madmuazele Marijana. Kariaujama vyriškomis priemonėmis. Įskundimas - ne vyriška priemonė. Ir... meilė ne viską pateisina!

Šie žodžiai privertė Marijaną parausti.

- Meilė? Nejaugi jūs manote...

- Kad jis jus myli? Bet tai juk krinta į akis. Jis nejaustų jums tokios neapykantos, jeigu nebūtų pametęs dėl jūsų galvos. Bet, kartoju, tai nėra pateisinimas. Geriau paragaukite šitų salotų. Jos taip maloniai traška burnoje.

Valgydama salotas Marijana nusprendė, kad šitas išvijimas vargu ar paskatins Žaną Ledriu vėl tapti jos draugu. Tai tik įsiutins jį, ir meilė, jeigu jos būta, virs nesutaikoma neapykanta. O ji geriau negu bet kas kitas žinojo, jog jis gali būti pavojingas priešas... Taigi merginai visai nesinorėjo vėl kada nors su juo susitikti.

- Apie ką mąstote? - korsaras nutraukė jos mintis.

- Vis apie tą jaunuolį. Kas su juo bus?! Juk jus jis tiesiog dievina.

- Yra daug kitų laivų ir kitų kapitonų! Jis gali eiti pas mano brolį Nikolą. Beje, jūs klystate, jeigu manote, kad Ledriu atsidavęs man iki širdies gelmių. Jis, žinoma, turi dievaitį, bet tai ne aš - tai imperatorius. Yra pakankamai pulkų, kur galima jam tarnauti.

Tema buvo baigta, ir grįžti prie jos nevertėjo. Marijana pasuko kalbą kita linkme ir privertė savo pašnekovą papasakoti apie save, nes Siurkufas domino ją ir jai patiko. Tai padaryti buvo ne taip jau paprasta. Siurkufas pasižymėjo kuklumu, bet mergina suprato, jog žodis “jūra” buvo jam tarsi žodis “Sezamas”. Jūra sudarė visą Siurkufo esmę. Ji buvo oras, kuriuo jis kvėpavo, kraujas, kuris tekėjo jo gyslomis. Ir nors grįžęs iš Madagaskaro jis laikinai atsisakė plaukiojimo, tai tik todėl, kad dėjo pastangas sukurti tikrą laivyną, kuris pasitarnautų Prancūzijai ir jos valdovui visose pasaulio jūrose. Trisdešimt šešerių metų Siurkufas turėjo didelę valdžią, turtą, buvo imperijos baronas ir šeimos tėvas.

Žinoma, Marijana patirdavo keistą jausmą, klausydamasi jo grasinimų “tų niekingų anglų” atžvilgiu, bet, pasirodo, jis irgi pabuvojo ant siaubingųjų pontonų ir nuo pat vaikystės, vien pamatęs ant stiebo viršūnės plevėsuojantį “Junion Džeką”, įsiusdavo.

- Nelsonas buvo didis žmogus, - tvirtino jis, - ir puikus jūreivis. Bet jeigu prancūzų laivynui būčiau vadovavęs aš, o ne tas kvailys Vilnevas, mes nebūtume pralaimėję prie Trafalgaro

ir genialusis vienaakis galbūt ir dabar tebegyventų. Beje, kaip tik dėl jo mirties aš šio pralaimėto mūšio nelaikau visiška nesėkme! Vienas šis anglas vertas ištiso laivyno.

Puodelis kavos pusryčių pabaigoje visiškai nuramino Marijaną. Ji dievino kavą, nors iki šiol gėrė ją nelabai dažnai. Teta Elisė mėgo tik arbatą, bet vienintelis kaimynas, su kuriuo ji palaikė pažintį, senas originalas, vardu seras Deividas Trentas, išgerdavo neįtikėtiną kavos kiekį. Kaip tik pas jį Marijana paragavo kvapnaus gėrimo ir karštai jį pamėgo. Ji su tokiu malonumu išgėrė savo puodelį, kad jos pašnekovas tučtuojau įpylė antrą. Kol ji lėtai tuštino antrąjį puoduką, stengdamasi pratęsti malonumą, Siurkufas įdėmiai žvelgė į ją.

- Ką jūs dabar ketinate daryti?

- Aš pati nežinau. Ponas Fušė sakė, kad nuspręs, ką turiu veikti.

- Geriau, žinoma, būtų, kad jūs susitiktumėt Malmezone su buvusia imperatoriene.

- Su buvusia? Argi skyrybos jau įvyko?

- Prieš penkias dienas. Žozefina paliko Tiuilri, kad niekuomet ten negrįžtų. Ji įsikūrė savo dvare Malmezone su tais iš savo rūmų, kas liko jai ištikimas. Jos duktė, Olandijos karalienė, vargu ar paliks ją, bet aš būgštauju, jog jūs atsidurtumėt per daug liūdnoj atmosferoj. Girdėjau, ašaros ten upeliais teka.

Juokinga grimasa korsaras pademonstravo, kaip jį gąsdina ašaros.

- Man tai nebaisu, - romiai pasakė Marijana. - Jūs juk žinote, kad ligi šiol nedaug teturėjau priežasčių džiaugtis.

- Fušė viskuo pasirūpins. Manau, jis paisys jūsų interesų. Aš mielai pasiūlyčiau jums savo pastogę namuose netoli Sen Malo. Ten su jumis elgtųsi prideramai, tačiau bijau, kad dėl jūsų grožio...

Staiga paraudęs, jis nebaigė frazės ir apsimetė įsigilinęs į kavos degustaciją. Marijana suprato: vargu ar ponia baronienė teisingai suprastų jos amžiaus merginos viešnagę, bet tai jos visai neužgavo. Ją netgi pralinksmino korsaro sumišimas. Juokinga buvo matyti šį energingą žmogų susigėdusį dėl noro padėti jai

ir baimės užtraukti žmonos rūstybę. Ir Marijana iš karto jį nuramino.

- Dėkoju už malonų pasiūlymą, tačiau aš bet kuriuo atveju norėsiu likti Paryžiuje, kur turėtų būti mano giminaičių.

Jis sunkiai atsiduso ir sumurmėjo:

- O gaila! Aš būčiau buvęs toks laimingas...

Paskui, tartum išsigandęs savo žodžių, korsaras ėmė šaukti, jog kava atšalusi, ir pareikalavo sąskaitos.

Atėjo laikas keliauti į policijos ministeriją, ir Siurkufas įsakė iškviesti fiakrą. Ji suvokė, jog tai padaryta Fušė įsakymu, ir nieko neklausinėjo.

Fiakras lėtai įsiliejo į srautą, nepaliaujamai riedantį Montgorėjo gatve. Daržininkai, prekiavę Centriniame turguje, grįžo su tuščiais vežimėliais ir sukrautomis viena ant kitos pintinėmis. Visur skambėjo kalbos, šūksniai, pasiūlymai išgerti prieš kelionę... Ties "Kankalio uola" stovėjo tik keletas ekipažų. Vakarais čia suvažiuodavo aukštoji visuomenė, bet ir dabar buvo pakankamai daug žmonių, ir Marijana susidomėjusi žvilgčiojo iš už užuolaidėlės, kai staiga, pastebėjusi pažįstamą figūrą ir veidą, iš karto dingusį minioje, instinktyviai atšlijo į karietos gilumą. Kodėl Žanas Ledriu pasislėpė? Kodėl jis buvo šitoj gatvėj? Ar ieškojo galimybės susitikti Siurkufą, kad pamėgintų vėl atgauti jo pasitikėjimą, ar tik Marijana buvo jo tikslas? Jo žvilgsnis, niūrus ir piktas, nepaliko jokių abejonių: Žano Ledriu asmenyje Marijana įsigijo nesutaikomą priešą. Stengdamasi atsikratyti nemalonaus įspūdžio, ji pasuko galvą į kitą pusę. Siurkufas, kuris nenuleido nuo jos susižavėjusių akių, beje, nieko nepastebėjo.

Pagrindinė imperijos policijos būstinė buvo įsikūrusi Maliakė krantinėje labai gražiame XVII a. pastate, bet nuo to laiko, kai revoliucija atėmė jį iš teisėtų savininkų - Žiuinjė šeimos, - jis patyrė daug permainų. Jame buvo įsikūrusi Ginklų komisija, paskui Visuomeninio švietimo komisija, ir tai nepadėjo jam išlaikyti deramos būklės. Tiesa, nuo 1796 metų pilietis Žozefas Fušė - vėliau monsinjoras Otranto hercogas - įkurdino čia savo šeimą ir kanceliariją, bet ministras buvo kuklus, bent jau savo Paryžiaus rezidencijoje. Jis toli gražu nemėgo puikuotis ir visus

turtus laikė savo puikioje Ferjero pilyje. Todėl Žiuinjė namas liko nepaliestas, ir laiko patina giliai įsiėdė į jo garbingas sienas.

Ir tai, kad gyvenamieji kambariai, kur karaliavo "geroji Žana" - rūsti ir negraži madam Fušė, - lygiai kaip ir tarnybinės patalpos, vis dar turėjo šiokio tokio puošnumo, tai tik dėka geros apmušalų kokybės ir šeimininkės taupumo, nes Fušė nematė jokio reikalo daryti išlaidas savo ministerijai.

Beje, ši ministerija buvo gana savotiškas pasaulis. Prigrūsta visokių kabinetų, su kalnais aplankų ir nesibaigiančiais kortelių stalčiais, prie kurių triūsė daugybė raštininkų, ji užėmė užpakalinę namo dalį. Medžiu išmušti koridoriai jungė tarnybines patalpas su ministro apartamentais. Ten spietėsi keista ir įvairiakalbė publika, aukštuomenės damų reti kvepalai maišėsi su policijos šnipų ir skundikų skleidžiamais daug prastesniais aromatais. Pasinėrusi į šią keistą atmosferą, Marijana, sujaudinta dar ir trumpo pasivažinėjimo po Paryžių, nejučia prigludo prie savo palydovo. Platūs Siurkufo pečiai ir stipri ranka atrodė jai patikima atrama, leidžianti gana ramiai sutikti slidžius keistų tipų žvilgsnius.

Dalykas tas, kad jiems teko įeiti pro mažas duris iš gatvės, kadangi krantinė buvo užimta ekipažų, atvažiuojančių ir išvažiuojančių iš didelio namo, esančio prieš ministeriją, kiemo. Susidarė toks kamštis, jog fiakrui nebuvo kelio.

- Kunigaikštienė d'Aremberg surengė priėmimą! - burbėjo vežėjas. - Štai ir daryk lanką dabar.

Dėl to Marijana galėjo susidaryti vaizdą apie tai, kas buvo pati ministerijos esmė. Įspūdis buvo gana nemalonus. Čia net oras buvo prisigėręs dulkių, apkalbų, šnipų. Dėl to ji su palengvėjimu atsiduso, kai įėjo į prieškambarį, kur budėjo durininkas griežta livrėja. Šis svarbus asmuo teikėsi mesti į Marijaną sunkų žvilgsnį.

- Jo didenybė laukia madmuazelės Malerus, - aiškiai ištarė jis, - ir nieko daugiau!

- Ką nori tuo pasakyti? - užsiplieskė korsaras.

- Kad man liepta palydėti madmuazelę, ir tiktai.

- Ach taip? Na, mes dar pažiūrėsim!

Ir, sugriebęs Marijaną už rankos, Siurkufas puolė prie dvigubų durų, vedančių į Fušė kabinetą.

Ministras buvo ten, sėdėjo prie marmurinio kažkokio Romos imperatoriaus biusto, - taip bent pamanė Marijana. Kambarys buvo nedidelis ir savo paprastumu kontrastavo su šeimininko užimamų pareigų svarbumu. Kambario apstatymą sudarė didelis aplankais ir popieriais apkrautas stalas, trys keturios kietos kėdės ir spinta. Pats Fušė nedideliais gurkšneliais ragavo liokajaus paduotą gėrimą. Siurkufas, įlėkdamas nelyginant uraganas, privertė jį krūptelėti.

- Akivaizdu, kad neturite noro mane priimti, pilieti ministre! - piktai sušuko korsaras, vesdamas Marijaną prie vienos iš baisiųjų kėdžių. - Paaiškinkite kodėl?

Fušė užspringo, nusidegino karštu gėrimu pirštus ir kurį laiką negalėjo atgauti kvapo. Kol liokajus rūpestingai valė jam kaklaraištį ir atvartus, Fušė susierzinęs atstūmė puodelį.

- Dėl Dievo meilės, mano brangusis pone, kada pagaliau jūs mesite savo bjaurią manierą įsiveržti pas žmones kaip jūros potvynis?

- Kai žmonės, apie kuriuos kalbate, bus su manimi mandagūs. Kodėl jūs uždraudėte mane priimti?

- Ir nemaniau. Aš laukiau madmuazelės Malerus ir daviau atitinkamus nurodymus, bet aš ir įsivaizduoti negalėjau, kad jūs atlydėsite ją tiesiai čionai. Jūs pajutot potraukį auklės profesijai?

- Nieko panašaus! Bet jeigu aš pradedu kuo nors rūpintis, tai rūpinuosi iki galo. Aš noriu žinoti, kaip jūs su ja pasielgsite. Neišvažiuosiu, kol nesužinosiu!

Siurkufas, demonstruodamas savo rimtus ketinimus, atsisėdo į kėdę, pasirėmė rankomis į lazdelę ir ėmė laukti. Marijana vos susilaikė nešyptelėjusi... tikrai, jis žavus... ir velniškai patikimas. Su juo galėtum eiti nors į pasaulio kraštą! O tuo metu Fušė graudžiai atsiduso.

- Galima pamanyti, kad aš kažkoks žmogėdra. Gal manote, jog vėl pasiųsiu ją į Sen Lazarą? Uždarysiu į karcerį ar paskirsiu gvardijos grenadierių markitante? Nejaugi nė trupučio manimi nepasitikite?

Siurkufas nieko neatsakė, bet jo patempta lūpa aiškiai rodė abejones. Fušė pakėlė antakį, pašniaukštė tabako, o paskui tarė aksominiu balsu:

- Ar galite turėti ką nors prieš mano žmoną, Otranto hercogienę? Primenu, kad, turėdama keturis vaikus, ji yra pavyzdinga namų šeimininkė ir tikrai sugebės pasirūpinti mergina, kurią šiltai rekomendavo mano senas draugas. Jūs patenkintas?

Ar buvo patenkintas korsaras - nežinia, mat jis tylėjo, o štai Marijana vos susilaikė nuo nepasitenkinimo grimasos. Jos nežavėjo mintis apsigyventi šituose per daug jau policija atsiduodančiuose namuose. Be to, ji negalėjo suprasti, kodėl Fušė taip susidomėjo ja. Gal tai jai didelė garbė, ir ji turi būti už tai be galo dėkinga, bet juk ne tam ji atvyko į Paryžių.

- Manyčiau, - nedrąsiai pradėjo ji, - kad galėčiau gyventi pas savo giminaitę d'Aselną.

- Dar prieš savaitę tai būtų buvę įmanoma. Deja, per tą laiką ji tapo apkalbų objektu. Ji nebegali rūpintis jumis.

- Ką tai reiškia?

- Kad ji jau penkios dienos kelyje į... Overnę, kur gyvens prižiūrima. Turiu pridurti, kad prieš tai ji tris dienas naudojosi policijos svetingumu kalėjime.

- Kalėjime? - sušuko Marijana. - Bet už ką?

- Už tai, kad įmetė į imperatoriaus karietą laišką-protestą dėl jo didenybės asmeninio gyvenimo. Susipažinę su labai įžūliu laiško turiniu, nusprendėme pasiųsti madmuazelę Adelaidę atgauti ramybės kaimo tyloje. Ir tai labiau jos labui negu mūsų!

- Tuomet aš važiuosiu pas ją! - ryžtingai pareiškė Marijana.

- Nepatariu. Neužmirškite, kad jūs slapta grįžusi emigrantė, kuriai taikomi rūstūs įstatymai. Jums geriau likti madmuazele Malerus, su kuria jūsų giminaitė neturi nieko bendra. Be to, jos pažiūros tokios, kad nenorėčiau - dėl jūsų pačios saugumo, - jog jūs jas perimtumėte.

Fušė, be abejo, manydamas, kad tema baigta, pasisuko į Siurkufą, surauktais antakiais laukiantį dialogo pabaigos, ir nusišypsojo jam pačia maloniausia šypsena.

- Brangusis pone, man atrodo, - sučiulbėjo jis, - kad dabar jūs galite atsisveikinti su mūsų jaunąja viešnia, kurią aš pristatysiu hercogienei.

Bet Siurkufas nesirengė palikti kėdės.

- Su Adelaide iš tikrųjų reikalas abejotinas! - pareiškė jis, - bet juk esama kito šeimos nario. Kaip man žinoma, imperatorienės jūs dar nesuėmėte?

- Vargšelė!.. - Fušė atodūsis išreiškė visą jo užuojautos Žozefinai gilumą. - Aš galvojau apie ją, bet nuoširdžiai prisipažinsiu, kad raportai, kuriuos gaunu iš Malmezono, nežada nieko gero. Nelaimingoji imperatorienė dieną naktį lieja ašaras ir nepriima nieko, išskyrus savo artimuosius. Ji tikrai negali niekuo rūpintis, ypač tolima giminaite, kurios niekuomet nėra mačiusi. Man rodos, geriau šiek tiek palaukti. Vėliau, kai jos didenybė suims save į rankas, aš nedelsdamas pranešiu jai apie madmuazelę Marijaną. O kol kas jai teks pasitenkinti mūsų globa.

Fušė atsistojo tarsi leisdamas suprasti, jog audiencija baigta, tačiau staiga ėmė raustis popieriuose ant stalo ir greitai ištraukė kažkokį laišką. Skubiai perbėgęs jį akimis, Fušė pareiškė:

- Beje, brangusis barone, manau, jog jūs Paryžiuje ilgai neužtruksite ir paskubėsite grįžti į Sen Malą. Prieš mane raportas, kuriame pranešama apie vieną drąsų žygį, atliktą jūsų žmogaus. Gorjė, "Kregždutės" kapitonui, pasisekė paimti jūsų brigą "Neprilygstamąjį", kurį praradote spalio mėnesį.

- Negali būti!

Marijana nuliūdusi pastebėjo, kad dabar Siurkufas žvelgė į ministrą kaip į dievų pasiuntinį ir visiškai užmiršo ją. Beje, ką jūreivio gyvenime galėjo reikšti atsitiktinis prisirišimas palyginti su tuo, ko pilna jo širdis - jūra, laivais, žmonėmis?.. Jis jau vartė rankose skrybėlę, gulėjusią prieš tai ant spintos.

- Išvykstu šiandien pat vakare! Dėkoju už naujieną, brangusis ministre! Geresnės ir negalėjo būti. Taigi aš atsisveikinu su jumis.

Pasisukęs į Marijaną jis žemai nusilenkė.

- Ir su jumis taip pat, madmuazele, - maloniai tęsė jis. - Aš išvykstu ramus dėl jūsų ir linkiu jums daug laimės. Neužmirškite manęs!

Jis išvažiuos iš Paryžiaus, paliks ją šituose bjauriuose namuose! Širdgėla apėmė Marijaną. Ji pamatė, kad nuostabiai greitai priprato prie savo palydovo, tokio solidaus, tokio pasitikinčio savimi, kurio sąžiningumas nekėlė jokių abejonių. Gal todėl, kad jis priminė jai Bleką Fišą. Siurkufas palieka ją likimo valiai, kad galėtų eiti savo keliu ir galbūt jau rytoj jis užmirš ją! Ji instinktyviai jautė, kad šis žmogus - retas vyriškos prigimties pavyzdys. Nuo jo dvelkė laisve, gyvenimo džiaugsmu, kai tuo tarpu pažvelgus į siaurą blyškų Fušė veidą, jos vaizduotėje vienas Dievas žino kodėl išplaukdavo kažkokios baisios paslaptys, jautėsi smilkalų kvapas ir girdėjosi paslaptingi šnibždesiai koplyčių prietemoje. Vėliau, sužinojusi, kad Fušė savo karjerą pradėjo vienuolyne, ji prisimins šituos pojūčius ir geriau supras jį. Nejučia ji ištiesė rankas išvažiuojančiam draugui ir vos sulaikydama nusivylimo ašaras pasakė:

- Ačiū už viską! Prašau, rašykite man!

Jis šypsojosi, ir nuo jo rankos paspaudimo ji vos nesuriko.

- Pažadu jums! Tik iš anksto atleiskite už mano bjaurų braižą! Aš ne raštininkas, bet dėl jūsų pasiryžęs ir didesnėms aukoms! Būtinai kvieskitės mane, jei reikės bent mažiausios pagalbos. Tučtuojau atlėksiu.

Greitai pabučiavęs netikėtai atvėsusius Marijanos pirštus, jis nesidairydamas išėjo lydimas mįslingo Fušė žvilgsnio. Kai durys už korsaro nugaros užsidarė, policijos ministras su palengvėjimu atsiduso.

- Na ką gi, brangioji. Jūs turite reikalą su atsidavimu pilna to žodžio prasme. Sveikinu! Siurkufas - stambi žuvis. Niekad nebūčiau patikėjęs, kad jis taip greitai užkibs ant kabliuko... O dabar mums reikia rimtai pasikalbėti: jums ir man...

- O argi iki šiol mes nekalbėjome rimtai?

- Ir taip, ir ne.

Kalbėdamas Fušė paskambino varpeliu. Įėjo jo sekretorius - juodai apsirengęs gelsvo veido žmogus įkritusia krūtine, su portfeliu po pažastim; jis pašnibždėjo kažką ministrui į ausį.

- Gerai, - pasakė Fušė, - palikite jį čia, šalia. Aš tuoj ateisiu.

Atsiprašęs, kad turi kuriam laikui pasišalinti, jis nuėjo į gretimą patalpą, palikęs duris praviras, tad Marijana galėjo matyti šitą prastai apstatytą patalpą. Iš pradžių ji neatkreipė į tai dėmesio. Tikriausiai kokia nors policininkiška istorija, gal nusikaltėlio kvota. Ir tikrai pasigirdo sunkūs žingsniai ir grandinių skambčiojimas. Matyt, žmogus buvo sukaustytas. Krūptelėjusi Marijana norėjo nusukti galvą nuo durų, bet Fušė prabilo... ir nuo jo žodžių mergina sustingo.

- Jūs baronas Ervė de Kerivoa, tiesa?

- Sakykim!

- Jūs taip pat žinomas šuanas, pasivadinęs Morvanu! Jūsų valdos Bretanėje anksčiau buvo Londono komiteto maištininkų susitikimų vieta. Vėliau pas jus rado prieglobstį Armanas de Šatobrianas.

Žmogus tylėjo. Dabar Marijana pakilo ir žengė keletą žingsnių durų link. To užteko, kad pamatytų apšviestą žmogų surakintomis rankomis. Tai iš tikrųjų buvo Morvanas, bet jo veidas...

Tai buvo siaubingas veidas, vienoje pusėje bjaurojamas baisaus rando, darkančio skruostą ir tempiančio akį. Randas dingo plaukuose, kurie, Marijanos nuostabai, buvo šviesūs, trumpi ir garbanoti. Jos atminty likę tamsios kaselės, be abejo, buvo perukas. Ji nerado jo veide nieko, kas primintų tą žmogų, kuris laikė ją nelaisvėje, gal tik didelę burną su pašaipiom raukšlelėm ir per daug ryškiai spindinčias akis.

Morvanas atrodė absoliučiai ramus. Stovėdamas prieš Fušė su ant krūtinės sukryžiuotomis rankomis, jis tokia nuobodžiaujančia veido išraiška žvelgė į savo pašnekovą, tartum tai, kas vyko, visiškai jo neliestų.

- Tačiau, - kalbėjo Fušė, - ne dėl priklausomybės šuanams jūs buvote areštuotas ir palydėtas į Venseną, kur būnate, man rodos, jau keturias dienas.

Morvanas tylėdamas linktelėjo.

- Pranešta, kad jūs kranto piratų gaujos vadas. Ką galite apie tai pasakyti?

Kaip ir anksčiau, atsakas buvo tyla. Morvanas tik gūžtelėjo pečiais. Stojusi tyla merginai pasirodė slegianti. Krantine pravažiavusi karieta neatitraukė Marijanos dėmesio. Ji žvelgė į bandito veidą, stebėdamasi išdidžia jo išraiška. Morvanas atrodė daug kilnesnis su antrankiais ir tarp dviejų žandarų negu su juoda kauke ant audringo kranto.

Vėl pasigirdo ledinis ministro balsas:

- Jūs nutarėte tylėti! Kaip norite! Veskite jį atgal į kamerą! Galbūt teisėjai ką nors iš jo ištrauks.

Marijana nematė, kaip išėjo Morvanas. Ji vos spėjo sugrįžti į savo vietą. Įėjo Fušė, durys vėl užsidarė. Policininkas pauostė tabako ir sustingo. Marijana sumišusi ir pasimetusi jautė jo sunkų žvilgsnį ir nė nemėgino rasti savyje drąsos atsakyti į jį. Nuo tos akimirkos, kai Siurkufas paliko ją vieną, Marijana jautėsi vieniša ir beginklė. Susitikimas su Morvanu visiškai išmušė ją iš vėžių. Bet štai nuskambėjo Fušė balsas:

- Gerai! Dabar grįšim prie jūsų! Pirmiausia atsiimkite štai tai.

Pasirausęs stalčiuje jis išėmė ir padėjo ant stalo kažkokius blizgančius daiktus. Apstulbinta Marijana pažino savo perlų karolius ir medalioną su karalienės plaukų sruogele.

Pamatęs, kad Marijana žiūri į papuošalus, nerasdama žodžių ir nedrįsdama prisiliesti prie jų, Fušė nusijuokė.

- Paimkite! Juk tai jūsų, ar ne?

- Bet... taip... Kur jūs juos radote?

- Pas bajorą, kurį jūs ką tik matėte lydimą žandarų. Juk jūs jį puikiai matėte, ar ne? Aš liepiau jį atgabenti čia iš Venseno kalėjimo tik tam, kad parodyčiau jums. Iš anksto žinojau, kad iš jo beveik neįmanoma ištraukti nė poros žodžių. Galiu pridurti, kad jis negrįš į Venseną.

- Kodėl?

- Todėl, kad grįždamas atgal jis pabėgs... su mūsų pagalba.

Marijanai pasirodė, kad žemė slysta iš po kojų. Tirštėjančios sutemos vis labiau slėpė buvusio vienuolio bruožus, bet Marijana visą laiką jautė jo žvilgsnį ir jautė, kad jis šypsosi. Ši šypsena dar labiau stiprino jos baimę. Ji prabilo negyvu balsu:

- Jūs leisite jam pabėgti? Šitam banditui? Bet kodėl?

- Todėl, kad jis man naudingesnis laisvėje negu kalėjime. O štai jums geriau vengti susitikti su juo: jis mano, kad jį išdavė jauna moteris, pasiųsta rojalistų komiteto iš Londono.

Marijana pajuto, kad blykšta. Fušė pridūrė:

- Tačiau per daug jaudintis jums nėra reikalo. Kol esate mano globojama, bijoti jums nėra ko. Aš visuomet žinau viską... ir aš galiu viską!.. Kad būtumėt saugi, jums pakanka veikti apdairiai ir tik laikantis mano nurodymų.

Paskutiniai žodžiai buvo negailestingai aiškūs. Ir dabar Marijana suprato: jos likimas, jos ateitis, jos gyvenimas yra šio numirėliškai blyškiaveidžio žmogaus rankose. O jis, prisidengęs palankumo kauke, žaidžia su ja kaip katė su pele. Ji metė nevilties kupiną žvilgsnį į durų pusę. Bet durys buvo uždarytos, o Siurkufas išvažiavęs. Ji buvo viena ir dar vienišesnė negu Sen Lazaro kalėjime. Įėjęs tarnas uždegė žvakes. Kambarį užliejo auksinė šviesa. Marijanos padėtis buvo be išeities. Tik visagalis policijos ministras galėjo padėti jai atgauti tikrąjį vardą ir nesusidurti su rūsčiais įstatymais, o jeigu ji pamėgintų išvengti Fušė pinklių, rizikuotų susidurti su Žanu Ledriu arba Morvanu, kurie mirtinai neapkentė jos. O! Spąstai buvo paspęsti labai gudriai! Dabar ji suprato, kas yra “tikras policininkas”. Tai žmogus, neturintis jokių skrupulų.

Staiga ji pasijuto neįtikėtinai išvargusi ir net pasenusi. Bejėgišku, tiesiog vaikišku judesiu ji persibraukė ranka akis, tarsi gindamasi nuo prisisapnavusio košmaro. Fušė balsas jai atrodė duslus, lyg sklistų iš gilaus šulinio.

- Na liaukitės! Nesikrimskite taip! Kad ir ką manytumėt, aš nelinkiu jums blogo. Man tiesiog reikalinga tokia kaip jūs mergina.

- Kokiam tikslui?

- Politika - sudėtingas dalykas, pilnas mįslių ir pinklių. Patikėdamas jums tokį svarbų pranešimą, Nikola nejučia įleido jus į jos labirintus. Jūs kaip tik tokia, kokios man reikia, ir jūs turite viską, ko reikia, kad laimėtumėt mūšį su gyvenimu. Paklausykit manęs! Darykite tai, ką nurodysiu, ir aš pažadu jums ne tik saugumą nuo anglų policijos, bet ir geresnį gyvenimo

lygį. Čia turtas įgyjamas ir prarandanas neįtikėtinai greitai. Norite tarnauti man ir prisijaukinti laimės paukštę?

Fušė balso čiurlenimas ir sumažino Marijanos baimę, ir kažką paralyžiavo jos viduje. Nekėlė abejonių tikroji jo daug žadančių kalbų prasmė - tai buvo pats tikriausias šantažas. Jeigu ji sutiks su jo pasiūlymu, tai jis suteiks pagalbą ir paramą tik tam, kad geriau galėtų ja pasinaudoti, o jeigu atsisakys - gali atsidurti svetimose gatvėse, kur gresia nežinomi pavojai, arba tiesiog vėl pakliūti į Sen Lazarą. Taigi jos pasirinkimas labai ribotas. Kita vertus, paprasčiau užmerkus akis pulti kitokio likimo glėbin, to, kurio dabar ji net įsivaizduoti negalėjo. Galbūt tada jai bus lengviau išsivaduoti nuo šito pavojingo žmogaus, pas kurį, beje, ją pasiuntė Nikola. Reikia sužinoti, ko gi jis vis dėlto nori iš jos.

Marijana pakėlė blakstienas, ir jos spindinčios nuo ašarų akys įsisiurbė į bespalvius ministro vyzdžius.

- Ką aš turėsiu daryti?

Pasisukęs savo kėdėje, Fušė sudūrė išskėstų pirštų galiukus ir sukryžiavo plonas kojas.

- Aš pasakiau savo draugui Siurkufui, jog pavesiu jus savo žmonai vien tam, kad atsikratyčiau jo. Iš tikrųjų aš jau radau jums vietelę.

- Vietelę? Kurgi?

- Pas Benevento kunigaikštį, kitaip sakant, pas imperijos vicekanclerį Šarlį Morisą de Taleiraną. Jo žmonai reikalinga skaitovė. Jų namai - vieni iš reikšmingiausių Paryžiuje, galbūt net patys reikšmingiausi, bent jau man. Jūs neįsivaizduojate, kaip aš mėgstu žinoti, kas vyksta namuose, kurie laikomi reikšmingais!

Apimta pasipiktinimo, nuo kurio skruostus užliejo raudonis, Marijana atsistojo visa drebėdama.

- Kad aš tapčiau šnipe? Nesitikėkite šito! Niekad nepulsiu taip žemai!

Fušė liko visiškai ramus. Nežiūrėdamas į ją, jis kažką užsirašė popieriaus lape, paskui pasėmęs šaukšteliu baltų miltelių iš nedidelio sašė, užgėrė juos vandens gurkšniu. Tai padaręs jis kostelėjo.

- Hm! Hm!.. Jūsų valia, mano vaike! Aš visai neketinu jūsų versti, bet pagalvokite apie tai, kad Sen Lazaras nelabai maloni vieta tokiai jaunai merginai, anglų kalėjimai dar prastesni, ypač kai iš jų išvedami pasmerktieji pakarti.

Jo žodžiai skambėjo kaip nepermaldaujamas nuosprendis.

Jausdama, kad jos nelaiko kojos, Marijana atsisėdo. Gerklę gniaužė mėšlungis, ir ji vos įstengė sušnibždėti:

- Bet jūs juk to nepadarysite?

- Ko būtent? Neišduosiu jūsų anglų policijai? Priešingai! Jeigu madmuazelė Malerus susimanys elgtis kaip madmuazelė d'Aselna, aš būsiu priverstas pritaikyti įstatymą... Taigi įstatymas leidžia man pasirinkti: pasodinti jus į kalėjimą arba palydėti į laivą.

Užuot atsakiusi Marijana ištiesė ranką į grafiną.

- Prašau duoti man vandens.

Tuštindama mažais gurkšneliais paduotą stiklinę, Marijana įtemptai svarstė. Fušė atvertė savo kortas, ir ji suprato, jog tikėtis, kad jis atsisakys savo ketinimų, beprasmiška. Geriau sutikti arba apsimesti, kad sutinki. Paskui pamėginti pabėgti. Kur? Ji dar nežinojo, bet apie tai bus laiko pagalvoti vėliau, blaivia galva. Reikia greičiau nukreipti pavojų. Tačiau bet kokiu atveju ji neketino pasiduoti be kovos. Pastačiusi stiklinę ant padėklo, ji išdidžiai pareiškė:

- Jūs siūlote man skaitovės vietą? To mažoka. Aš didesnė garbėtroška!

- Paskutinė kunigaikštienės Taleiran skaitovė buvo nusigyvenusi grafienė. Ir nemanykite, kad aš galėčiau pasiūlyti jums ką nors geresnio negu patys garsiausi Paryžiaus namai. Beje, jeigu jums labiau patiktų dirbti virtuvėje, kitoje vietoje...

- Tai nejuokinga! Primenu jums, kad aš nieko nežinau apie... amatą, kurį man siūlote. Net neįsivaizduoju, ką turėsiu daryti.

- Klausyti. Gerai įtempti ausis ir skrupulingai užrašinėti viską, ką išgirsite, absoliučiai viską.

- Negaliu gi aš vaikščioti su užrašų knygele rankoje.

- Neapsimetinėkit kvailute! - šiurkščiai atšovė Fušė. - Jūsų puiki atmintis: įsitikinau tuo, kai pakartojote Nikolos pranešimą.

Be to, jūs mokate keletą kalbų. Tai vertingiausias diplomato ginklas... net esant nemalonėje!

- Ką jūs norite pasakyti?

- Kad imperatorius atėmė iš Benevento kunigaikščio, kuriuo daugiau nebepasitiki, užsienio reikalų ministro portfelį ir kad jam dovanotas vicekanclerio titulas yra tik prašmatni sinekūra. Bet dėl to Taleiranas pasidarė dar pavojingesnis. Jo ryšiai dideli, jo klasta begalinė ir...

- Ir jūs neapkenčiate jo!

- Aš? Koks paklydimas! Kažkada mes neapkentėm vienas kito. Bet tai praeities dalykas, o politikoje praeitis pamirštama greitai. Jau kuris laikas mes geriausi pasaulyje draugai, turėkite omeny. Nepaisant to, aš norėčiau žinoti menkiausias kasdieninio jo namų Varen gatvėje gyvenimo detales. Tapusi skaitove, jūs dalyvausite priėmimuose, atsidursite pačiame šeimyninio gyvenimo centre. Jums tikriausiai pakaks rašyti lyg ir kokį savo gyvenimo dienoraštį. Kiekvieną vakarą prieš miegą parašykite trumpą raportą apie dienos įvykius.

- O kaip jį perduoti jums?

- Tuo nesirūpinkite. Kiekvieną rytą pas jus ateis liokajus užkurti ugnį. Jis pasakys: “Tikiuosi, kad šitos malkos gerai įsidegs”. Jūs duosite jam raportą, o jis pristatys man.

- Kaip jūs sužinosite, kad jis nuo manęs? Aš turiu pasirašinėti?

- Ne ne. Jūs dėsite sutartinį ženklą. Žiūrėkite: štai tokią žvaigždę.

Fušė akimirksniu nupiešė ant popieriaus lapo šešiakampę žvaigždę.

- Štai. Kartu tai bus ir jūsų emblema... ir jūsų vardas. Čia jūs būsite ŽVAIGŽDĖ, tai paslėps jūsų tikrąjį veidą. Nes jums reiks būti labai atidžiai, kad nesukeltumėt namų šeimininko įtarimo. Jis, ko gero, pats protingiausias žmogus Europoje. Bent jau pats gudriausias. Jeigu jam kils įtarimas, viskas baigta. Taigi būti atsargi jūs pati suinteresuota. Manau, nesigailėsite, kad dirbate man. Aš moku atsilyginti... karališkai už gerą tarnybą.

Kabineto atmosfera slėgte slėgė Marijaną. Nuo įtampos jai ėmė gelti smilkinius. Nuovargis irgi vis labiau jautėsi. Juk ji beveik nemiegojo naktį Sen Lazaro kalėjime. Priėjusi prie lango ji pakėlė užuolaidą ir pažvelgė į lauką. Jau buvo visai tamsu,

bet žibintų šviesoje matėsi sargybinių figūros. Viskas atrodė nuostabiai ramu. Pro medžių šakas vos vos blykčiojo Sena. Atsklido tolimi arfos garsai, deja, nelabai išraiškingi, matyt, instrumentą lietė neprityrusi mokinės ranka. Jie dar labiau stiprino šio vakaro nerealumo įspūdį.

"Turiu ištrūkti iš čia! - pagalvojo ji apimta nevilties. - Ištrūkti bet kokia kaina... pabėgti į Overnę, susirasti giminaitę. O dabar privalau... tik paklusti!"

Ji sunkiai atsiduso.

- Bijau, nusivilsite manimi. Juk aš čia nieko nepažįstu. Iš kur žinosiu, kas jus gali dominti?

Savo ruožtu Fušė pakilo ir atsistojo merginai už nugaros. Ji matė jo atspindį stikle, jautė silpną tabako kvapą. Jis prabilo draugišku tonu:

- Apie tai spręsiu aš. Kaip tik todėl, kad jums viskas nepažįstama, jūs negalėsite nustatyti, kas svarbu, o kas ne... ir jums negrės pagunda ką nors nuslėpti. To kaip tik man ir reikia. O dabar pasikelsime pas mano žmoną. Jums reikia geros vakarienės ir minkštos lovos. Rytoj paaiškinsiu, ką jums reikia žinoti, kad be baimės galėtumėt atlikti naujas pareigas.

Užuot atsakiusi, Marijana nuleido galvą, nugalėta, bet nepasidavusi. Lipdama paskui savo kankintoją siaurais vidiniais laiptais į hercogienės svetainę, ji jau galvojo, kad pirma pasitaikiusia proga pabėgs iš namų, į kuriuos yra siunčiama. Tada ji galės pasirinkti: pulti po kojų atstumtajai imperatorienei ir maldauti jos pagalbos arba išvažiuoti diližanu į Overnę ir pamėginti susirasti savo giminaitę, net jei ji ir ne viso proto!.. Beprotės draugija geresnė už per daug mokyto vyriškio draugiją... Be to, vyrų pasaulis ėmė kelti Marijanai vis didesnį pasibjaurėjimą. Jis, tas pasaulis, buvo egoistiškas ir žiaurus. Vargas tai, kuri nepaklus jo įstatymams.

Devintas skyrius

Matinjono damos

Plačiais laiptais sekdama paskui impozantišką liokajų su peruku ir pilkų bei avietinių spalvų livrėja, Marijana susižavėjusi dairėsi aplinkui, klausdama savęs, ar čia ne kokie karaliaus rūmai. Ji

tikrai niekad nebuvo mačiusi namo, panašaus į šitą. Selton Holo sunkiasvorė prabanga atrodė dabar šimto metų senumo, kažkokia rūsti, beveik kaimiška, palyginti su šiuo gracingu, subtiliu XVIII šimtmečio Prancūzijos elegantiškumu.

Visur aukšti veidrodžiai, paauksuoti ornamentai, sodri šviesa, purpurinis šilkas, brangios kiniškos portjeros, stori kilimai, kuriuose kojos grimzdo kaip samanose. Lauke šaltas spalio lietus atkakliai merkė Paryžių, bet čia užsimiršdavo dargana, nes pats namas, rodės, spinduliuoja šviesą. O kaip žavingai šilta buvo jame!

Laiptais ji kilo lėtai ir oriai, kaip ir derėjo tokioje taurioje aplinkoje. Žvelgdama į iškilmingai judančias liokajaus blauzdas, Marijana rikiavo galvoje paskutinius Fušė pamokymus. Kartkartėmis ji vis pačiupinėdavo rankinuko gilumoj laišką, kurį jis jai įteikė. Laišką parašė dama, kurios Marijana nepažinojo, bet kuri rado šiltų žodžių rekomenduoti savo brangiajai draugei Benevento kunigaikštienei panelės Malerus talentus.

“Jus puikiai priims! - žadėjo Fušė. - Grafienė Sent Krua sena ponios de Taleiran draugė. Jos susipažino tais laikais, kai būsimoji kunigaikštienė buvo vadinama Madam... e... žodžiu, užėmė ne tokią garbingą padėtį kaip dabar. Teisybę sakant, jūs esate daug kilmingesnė už šitą kunigaikštienę, bet dabar ji yra vieno iš pačių garsiausių Prancūzijoje vardo savininkė”.

Tai, be abejo, buvo pasakyta norint padrąsinti ją. Nepaisant to, pamačiusi atsiveriančius milžiniškus vartus, virš kurių buvo galima perskaityti “De Matinjono viešbutis”, atsidūrusi erdviame kieme, kurį supo grakštūs pastatai, Marijana pajuto, kaip jai per nugarą perbėgo šiurpas. Armija liokajų pudruotais perukais ir tarnaičių krakmolytais kykeliais pasižymėjo, kaip ji galėjo pastebėti, ypatingu tvarkingumu. Marijana pasijuto, lyg su prastai priklijuota dirbtine nosimi palikta žmonių jūros vidury, kur pilna spąstų ir žabangų. Jai atrodė, kad kiekvienas iš jos veido gali suprasti, kodėl ji čia atsidūrė. Drėgnas, kvepalų prisodrintas oras mušė jai į veidą. Giliai susimąsčiusi Marijana tik dabar pastebėjo, kad aukštą liokajų pakeitė kameristė rausva suknele ir nėrinių kykeliu, kad jos įžengė į prabangią maudyklą, kurios langai išėjo į parką.

Iš didžiulės rausvojo marmuro vonios su auksiniais gulbės galvos formos čiaupais kilo tirši kvapnūs garai. Juose ryškėjanti moters galva su aukštu tiurbanu rėmėsi į pagalvėlę. Dvi kambarinės lyg šešėliai šmaižiojo mozaikinėmis grindimis su "Veneros pagrobimo" vaizdu, nešiodamos baltinius ir visokius flakonus. Veidrodinėse sienose atsispindėjo dailios kolonos, prilaikančios amūrais ir kitokiomis mitologinėmis būtybėmis ištapytas lubas. Kampe greta aukštos gėlių vazos, stovinčios tiesiai ant grindų, besimaudančios laukė nedidelė kušetė, aptraukta auksu mušta tafta. Marijanai pasirodė, kad ji atsidūrė didžiulėje rausvoje kaip ryto žara kriauklėje, ir su viršutiniais drabužiais jai pasidarė nepakenčiamai karšta.

Šita neįprastai prabangi aplinka apstulbino ją. Čia niekas nepriminė primityvių ir ankštų madam Fušė tualetų.

Moteris su tiurbanu, kurios veidą dengė žalsva kaukė, pasakė Marijanai kažką nesuprantamo ir alsiu judesiu parodė į kėdutę, ant kurios mergina nedrąsiai ir prisėdo.

- Ponia kunigaikštienė prašo jus truputį palaukti, - sušnibždėjo viena iš kamerisčių. - Greitai ji bus pasiruošusi.

Marijana droviai nukreipė akis, kol kambarinės su rankšluosčiais ir paklodėmis zujo aplink vonią. Po kelių minučių nuvalytu veidu, apvilkta balto atlaso peniuaru su plačiais mezginių volanais, ponia de Taleiran pasišaukė ją prie savęs.

- Manau, jūs ta mergina, apie kurią man vakar vakare kalbėjo madam de Sent Krua? Jūs turite laišką?

Padariusi reveransą, Marijana ištiesė laišką su žalio lako antspaudu, duotą jai Fušė. Kunigaikštienė atplėšė jį ir pradėjo skaityti, o mergina tuo metu tiriamai apžiūrinėjo savo naują šeimininkę, kuri, kaip pasakė Fušė, turėjo 47 metus. Bet, reikia pripažinti, ji atrodė daug jaunesnė. Aukšta, putlių formų Kotryna de Taleiran-Perigor buvo moteris, norom nenorom kelianti susižavėjimą: didelės dangaus melsvumo akys, tamsūs antakiai, puikūs šilkiniai plaukai, šviesūs ir iš prigimties besigarbanojantys, nuostabiai balti dantys,jausmingos lūpos, daili, kiek riesta nosytė ir žavinga šypsena. Jos išvaizda buvo nuostabi, bet dvasinis pasaulis nestokojo trūkumų. Nebūdama tokia buka, kokią ją vaizdavo varžovės, ji vis dėlto turėjo savotiško naivumo, kuris

drauge su jos begaliniu tuščiagarbiškumu ir davė pagrindą piktoms apkalboms. Jeigu ne jos patrauklumas, niekas negalėtų suprasti, kaip Taleiranas, pats subtiliausias, pats sąmojingiausias savo meto žmogus, pakliuvo jai į rankas, ir nebuvo Paryžiuje moters, labiau juodinamos negu ji. Pats Napoleonas atvirai neapkentė kunigaikštienės, o jos vyras, pavargęs nuo nesiliaujančių kaprizų, dažnai visai nesikalbėdavo su ja. Tai netrukdė jam reikalauti, kad su ja būtų elgiamasi pagal jos užimamą padėtį.

Perskaičiusi laišką kunigaikštienė pasižiūrėjo į merginą ir nusišypsojo jai.

- Man sakė, kad jūs iš geros šeimos, nors ir neturite kilmingo vardo, ir kad gavote puikų išsilavinimą. Jūs gerai skaitote, dainuojate ir kalbate keletu kalbų. Vadinasi, jūs savo buvimu tik suteiksite garbę mūsų namams. Nuo savęs pridėsiu, kad jūs dailutė ir turite natūralaus grakštumo. Tai man patinka. Jūsų pareigos bus lengvos. Skaitau aš mažai, bet mėgstu muziką. Jūs lydėsite mane beveik visur, bet neturite užmiršti, kai būsim drauge, laikytis visuomet per penkis žingsnius man iš paskos. Mano vardas ir visuomenėj užimama padėtis labai aukšta, ir aš teikiu didelę reikšmę etiketo taisyklėms.

- Bet tai visiškai natūralu! - nusišypsojo Marijana. Ją pralinksmino ši naivios tuščiagarbystės kupina tirada.

Fušė nieko neperdėjo. Madam de Taleiran buvo žavinga moteris, tačiau ji tiesiog netilpo kailyje iš pasididžiavimo, kad yra kunigaikštienė. Kad dar geriau tuo įsitikintų, Marijana paklausė:

- Kaip privalau tituluoti... ponią kunigaikštienę?

- Nuo to laiko, kai imperatorius paskyrė kunigaikštį vicekancleriu, mane reikia vadinti jūsų šviesybe, - pareiškė kunigaikštienė. - Jūs galite vartoti šį titulą... arba dar... ponia kunigaikštienė. Dabar eikite. Aš pakviesiu jus vėliau. Fanė, vyriausioji kameristė, parodys jums jūsų kambarį.

Gestas, kuriuo ji išsiuntė Marijaną, buvo pasipūtėliškas, bet maloni šypsena sušvelnino nejaukų įspūdį. Teisybę sakant, ši graži moteris kėlė vien simpatiją, ir Marijana jautė, kaip didėja jos sutrikimas. Jeigu ponia de Taleiran galėtų susiprotėti, kam iš tikrųjų pasirodė čia ta, kurią ji taip draugiškai priėmė! Ne,

Marijana jokiu būdu nesijautė galinti užsiimti šiuo amatu! Jeigu jai pavyktų pabėgti taip greitai, kaip norisi, ji praneštų savo pavojingam darbdaviui kaip galima mažiau arba apskritai nieko. Marijana jau buvo prie durų, kai kunigaikštienė pašaukė ją:

- Sugrįžkite, meilute! Man būtina žinoti, kas sudaro jūsų garderobą! Mes keliame keturis kviestinius pietus per savaitę, ir mes priimam beveik kiekvieną vakarą, jau nekalbant apie artėjančias Kalėdas. Negaliu leisti, kad neatitiktumėt mūsų aukštos padėties reikalavimų.

Marijana paraudo. Koketiški rūbai, nupirkti Breste pas madam Legilvinek, iki šiol jai atrodė labai elegantiški, bet, atsidūrusi šiuose kunigaikščių namuose, ji suprato, kokie jie neskoningi.

- Aš turiu tik tai, kuo apsirengusi, jūsų šviesybe, ir dvi sukneles: vieną juodo aksomo, kitą - žalio, vilnonę.

- Visiškai nepakanka! Ir, be to, ši suknelė savo spalva primena vieno viešbučio livrėjas... Eime į mano kambarį.

Atsiremdama į Marijaną, kuri buvo ir sumišusi, ir pamaloninta tokio netikėto familiarumo, kunigaikštienė iškilmingai nužingsniavo į gretimą patalpą. Erdviame kambaryje tarsi rausvai auksinėje šventovėje visur sklandė gulbės: bronzos pagražinimuose, baldų papuošimuose, alegoriniuose paveiksluose... Svarbiausią vietą užėmė puiki lova su baldakimu ir milžiniškas triumo auksiniais rėmais. Visur matėsi daugybė kartoninių dėžučių, atidarytų ir uždarytų, tarp kurių išsidėstė keturi nauji personažai. Iš trijų moterų dvi neabejotinai buvo modistės iš parduotuvės, o trečioji - stambi būtybė, įsispraudusi į žalią liemenę su auksiniais raišteliais.

Ketvirtasis buvo apvalus žmogutis, šokinėjantis lyg žvirblis, bet pasipūtęs tarsi kalakutas ir trokštantis atrodyti reikšmingas. Jo skruostai buvo parausvinti ir nupudruoti, o galvą puošė didelis plaukų kuodas, matyt, tam, kad atrodytų aukštesnis. Reveransas, kuriuo jis pasveikino įeinančią kunigaikštienę, būtų papiktinęs kiekvieną šokių mokytoją, o Marijana, pamačiusi šį energingą antraša, vos nenusikvatojo. Kunigaikštienė artinosi prie šio keisto žmogelio ištiestomis rankomis:

- Ach, brangusis Lerua... Jūs atėjote! Tokiu baisiu oru! O, kaip jums atsidėkoti!

- Turėjau pats atvežti jūsų šviesybei šiuos šventinius apdarus. Drįstu tvirtinti, jog sukūrėm tikrą stebuklą!

Vikriai kaip fokusininkas jis pradėjo traukti iš dėžučių spindinčias sukneles, kašmyro šalius, visokius diržus ir juostas, o tuo metu stambioji dama - tai buvo įžymioji baltinių siuvėja madmuazelė Minet, skraidino ore ploniausius marškinius, mezginių sijonus, pelerinas ir... staiga Marijana užmiršo savo graužatį. Šita demonstruojama prabanga pažadino merginos natūralias moteriškas emocijas. Be to, Lerua buvo toks juokingas!

Kuriam laikui madam de Taleiran paliko ramybėje savo skaitovę, sveikindama mažąjį žmogutį su nepaprastu meilumu, beje, visiškai pelnytu, nes dėžučių turinys buvo tikrai stebuklingas. Marijanai net akys apraibo. Dar nežinodama, kad Lerua yra garsusis imperatorienės siuvėjas, iš kurio visas dvaras, visa napoleoniškoji Europa stengėsi išplėšti jo nuostabiuosius talentus, ji stebėjosi, kad tokios išvaizdos žmogus sugeba kurti tokius meno kūrinius. Ypač patraukli buvo šviesiai žalio atlaso suknelė, išsiuvinėta perlais, kuri tiesiog sužavėjo Marijaną. Atrodė, kad ji padengta spindinčiais rasos lašeliais. Mergina nejučia nugrimzdo į svajones. Kaip nuostabu būtų tapti tokios suknelės savininke! Ji nedrąsiai palietė visais vaivorykštės atspalviais spindinčią medžiagą, kai staiga pasipiktinęs siuvėjo riksmas privertė ją krūptelėti:

- Jos šviesybė pageidauja, kad jos skaitovę aprengčiau aš? Aš, Lerua? O... Madam!..

Bet Marijana nespėjo supykti ant mažojo žmogaus. Dvi ryžtingos rankos privertė ją apsisukti ratu, jos apsiausto raišteliai buvo atrišti, o pats apsiaustas nulėkė į kambario kampą. Parduotvės mergina puolė į pagalbą, o madam de Taleiran sušuko pasipiktinusi ne mažiau kaip Lerua:

- Tai “mano” skaitovė, Lerua, ir ji verta visų jūsų netikrų maršalų, hercogienių ir grafienių! Tik pažvelkite į ją! Esu tikra, kad jos grožis susilauks deramo įvertinimo. Ji dar ir mane užtemdys.

Pasipūtėliškas artėjančio prie merginos siuvėjo žvilgsnis tapo susimąstęs. Mažais žingsneliais eidamas aplink Marijaną tarsi

aplink paminklą, jis apžiūrėjo kiekvieną jos figūros detalę. Paskui įsakmiai tarė:

- Kad nematyčiau šitos baisios suknelės! Nuo jos per mylią dvelkia provincija!

Marijana nespėjo aikteleti, kaip liko su apatiniu sijonu ir marškiniais. Instinktyviai ji prisidengė rankomis apnuogintą krūtinę, bet sausas Lerua delniukas privertė jas nuleisti.

- Tokios kaip jūsų krūtys, madmuazele, ne tik neslepiamos, o, priešingai, rodomos, demonstruojamos, puošiamos brangiaisiais akmenimis! Jos šviesybė teisi, jūs keliate susižavėjimą, nors dar jaučiamas neišbaigtumas. Bet aš neabejoju, jog jūs tapsite daugiau negu žavinga... Kokios linijos! Kokie plaukai! Kokios kojytės! Ach, kojytėms šiuolaikinė mada skiria tiek dėmesio! Suknelės parodo jų linijas tiesiog nekukliai... Beje, ar žino ponia kunigaikštienė, kad markizė Viskonti, manydama, kad jos blauzdos per daug pilnos, užsisakė pas Kruto suvarstomus futliarus, kuriais suveržiamos kojos kaip korsetu? Tikra beprotybė! Atrodys, kaip su kojūkais. Bet tai didžiausia užsispyrėlė iš visų man pažįstamų moterų.

Siuvėjas ir kunigaikštienė pasinėrė į jiems įprastą paskalų pasaulį, o tuo metu madmuazelė Minet išvyniojo ir paskleidė ant krėslo namų suknelę, papuoštą angliškais siuvinėjimais ir lavandų spalvos juostele. Bet Lerua negaišo tuščiai laiko ir plepėdamas. Jis stropiai matavo Marijaną ir vis šūkčiojo skaitmenis, kuriuos viena iš modisčių rimta mina užrašinėjo į knygelę. Pabaigęs jis leido apstulbusiai merginai apsirengti, o paskui paklausė:

- Ką turiu parengti madmuazelei?

- Visą kraitį... ir jūs taip pat, madmuazele Minet. Ji neturi nieko! Be to, aš noriu, kad paruoštumėt ką nors šiam vakarui. Bus pietūs ir priėmimas.

Lerua iškėlė rankas į dangų.

- Šiam vakarui? Bet tai neįmanoma!

- Aš maniau, kad jūsų leksikone nėra žodžio "neįmanoma".

- Žinoma, ponia kunigaikštiene, be abejo! Bet jeigu jūsų šviesybė teiktųsi prisiminti, kad aš užverstas užsakymais ir kad...

- Suknelę vakarui!..

Marijanai atrodė, kad siuvėjas tuoj pravirks, bet viena iš merginų pasilenkė prie jo ir kažką sušnibždėjo jam į ausį. Lerua veidas nušvito.

- Taip taip, galbūt! Madmuazelė Palmira priminė man, kad turime baltą suknelę, labai paprastą, bet žavingą, užsakytą ponios hercogienės de Rovigo, kurią galbūt...

- Atsiųskite tą suknelę, - valdingai nutraukė jį kunigaikštienė. - Manau, neimsite rinktis tarp manęs ir šitos moters! O dabar apžiūrėsime jūsų naujus pavyzdžius. Fane, palydėkite madmuazelę Marijaną į jos kambarį.

Sumišusi ir apstulbinta Marijana nusekė paskui kameristę, nespėjusi padėkoti ekscentriškajai kunigaikštienei, kuri, tepraėjus keletui minučių nuo pažinties pradžios, užsakė jai visus drabužius geriausiam Paryžiaus siuvėjui taip paprastai, lyg tai būtų natūraliausias dalykas pasaulyje. Kad įsitikintų, jog visa tai jai nesisapnuoja, Marijana norėjo įsignybti. Bet kadangi sapnas buvo malonus, ji nusprendė nenutraukti jo, kad ir kaip ilgai jis tęstųsi... Tai, kas dėjosi su ja, buvo visai nepaaiškinama! Ji atvyko čionai, jausdama gėdą ir nepasitikėjimą, bijodama, kad nepakliūtų į vieną iš tų siaubingų nuotykių, kuriuos taip puikiai aprašė Ana Redklif. O su ja kalbamasi vien apie mezginius ir atlasą!..

Ji staiga pagalvojo apie raportą, kurį turi šiandien vakare parašyti Fušė: gausybę tuščių plepalų ir apkalbų. Įdomu būtų pamatyti, kokią miną jis nutaisys, skaitydamas apie markizės Viskonti kojų korsetus ar pono Lerua šūkčiojimus! Iš esmės, jeigu jai pavyktų įtikinti jį, kad tesugeba įsiminti niekus, viskas būtų gerai. Ji nieko neišduotų, o Fušė paliktų ją ramybėje.

Kai Fanė uždarė paskui save duris ir ji liko viena nedideliame šviesiame kambaryje, kur jau buvo atneštas jos skurdus bagažas, Marijana netikėtai pati sau pusbalsiu uždainavo dainelę, kurią šiandien ryte gatvėje švilpavo kažkoks berniūkštis. Ją apėmė nevaldomas linksmumas. Po tetos Elisės mirties ji nesudainavo nė vienos natos... Bet pagaliau šita netikėta euforija buvo tik natūrali jaunystės reakcija, išraiška palengvėjimo, kurį ji pajuto jaukioje šių puikių namų aplinkoje.

Kokią ramybę po siautėjančio Lamanšo, po apleisto Morvano dvaro, kratymosi diližane ir Sen Lazaro košmarų spinduliavo šitie grakštūs baldai ir medžiaga išmuštos sienos su įžymių žmonių portretais! Ir Marijana dainavo nejausdama nė menkiausio sąžinės graužimo.

Už sienų liko šaltis, lietus, purvas ir grėsmingi Morvano bei Žano Ledriu šešėliai. Nei vienas, nei kitas neras jos po imperijos vicekanclerio stogu, ir dabar Marijana mintyse net padėkoju Žozefui Fušė. Dar pamatysime, kas bus gudresnis. Jeigu jis prieš jos valią nusprendė gauti iš jos naudos, ji pasistengs užmokėti, kaip jis to ir nusipelno: netikromis monetomis. Juo labiau kad jis negali priversti jos laužyti spynas ar atplėšinėti laiškus. O kai jis pagaliau pamatys, kad iš jos nėra jokios naudos, ji bus jau toli.

... Lengvabūdiškos gražuolės,

Meile tiki jos paikai...

Paskutinė nata apmirė Marijanos lūpose, o jai akompanuojantis impozantiškos išvaizdos vyriškis energingai paskambino baigiamuosius akordus. Stojusi tyla išgąsdino merginą. Muzikos salė, kurioje ji dainavo, buvo erdvi, tačiau tamsa mažino erdvę, o sidabrinio kandeliabro šviesa koncentravosi ant paauksuoto rojalio paviršiaus. Marijana nematė nė vieno iš tų, kurie jos klausėsi. Ji žinojo, kad salėje yra madam Taleiran, taip pat Šarlotė, jos netikra duktė, vienuolikos metų mergaitė naivia šypsena, su savo mokytoju ponu Ferkoku. Tačiau, kur jie sėdi, ji negalėjo įžiūrėti. Ji matė tik šį svarbų žmogų baltu peruku, kuriam ją pristatė su daugybe formalumų. Ponas Gosekas buvo Šarlotės mokytojas, tačiau drauge ir garsus muzikantas, konservatorijos dirigentas. Ir tai ypač jaudino Marijaną, nes kunigaikštienė laukė, koks bus jo verdiktas.

Kunigaikštienė nekantravo sužinoti, kaip dera vertinti jos naujosios skaitovės balsą ir dainavimo manierą. Teisybę sakant, ponas Gosekas atėjo į pamoką pas Šarlotę, bet kunigaikštienė įprašė jį pasiklausyti Marijanos. Ir dabar mergina laukė, negalėdama užgniaužti baimės, spausdama sudrėkusias rankas, ką pasakys ši valdingų linijų burna.

Ji dainavo, kaip buvo įpratusi Seltone, visiškai natūraliai. Vis dėlto dabar ji laukė nuosprendžio taip, tarsi nuo jo priklausytų visas jos gyvenimas.

Nebuvo panašu, jog Gosekas ketina duoti valią savo jausmams. Jis pasidėjo rankas ant kelių ir tebesėdėjo susikūprinęs prie rojalio geltonoje kandeliabro šviesoje. Kiti, matyt, sulaikė kvėpavimą, nes jų nebuvo nei regėti, nei girdėti. Tikriausiai jie vengė pasakyti savo nuomonę, su kuria maestro galėjo nesutikti.

Marijana taip nervinosi, kad vos nenutraukė įtemptos tylos pati, kai Gosekas pasisukęs pakėlė į ją savo didelį veidą romėnišku profiliu:

- Nežinau, ką jums ir pasakyti, madmuazele! Nerandu žodžių! Aš senas žmogus ir per savo ilgą gyvenimą girdėjau įvairių balsų... bet tokio kaip jūsų - niekada! Jūs apdovanota pačiu nuostabiausiu balsu iš visų, kuriuos kada nors girdėjau! Koks retas žavesys! Ypač žemųjų natų!.. Jūsų kontraltas... o kiek... kiek jums metų?

- Septyniolika! - sušnibždėjo apstulbusi Marijana.

- Septyniolika! - entuziastingai sušuko muzikantas. - Ir jau tokia gelmė! Tad žinokite, madmuazele, kad jūsų balsas - tai didžiausias jūsų turtas!

- Turtas? Jūs norite pasakyti, kad...

- Kad jeigu jūs nuspręsite dainuoti teatre, aš galėsiu gauti jums angažementą bet kokioje, net pačioje garsiausioje Europos scenoje! Tik tarkite žodį, ir jūs tapsite šimtmečio dainininke... žinoma, dar truputį padirbėjusi, nes jūsų balsas nėra iki galo atsiskleidęs.

Meilė menui pakeitė šį visada šaltą ir šykštų pagyrimams šiaurietį. Apstulbusi Marijana negalėjo patikėti savo ausimis. Žinoma, ji gana dažnai girdėdavo ditirambus savo balsui, bet manė, jog tai tiesiog mandagumo duoklė.

Taigi šio žmogaus nuomone, ji gali tapti garsiausia šimtmečio dainininke. Merginą apėmė nepaprastas pasitenkinimas. Jeigu muzikantas pasakė teisybę, jeigu jis įtaisys ją į teatrą, atsiranda galimybė atsikratyti žaidimo, į kurį ją įtraukė Fušė. Ji galės gyventi sau, laisva, nepriklausoma... Tiesa, kilmingo kraujo merginai nedera rodytis scenoje, bet ji dabar ne aristokratė, o

paprasta pabėgėlė. Ir tai, kas buvo draudžiama Marijanai d'Aselna, nedraudžiama Marijanai Malerus. Vienu mostu Gosekas nutraukė nepermatomą skraistę, dengiančią jos ateitį. Ji apdovanojo muzikantą kupinu dėkingumo žvilgsniu.

- Aš mielai padirbėsiu, jeigu tai būtina. Ir dainuosiu, jeigu manote, kad sugebu tai daryti.

- Ar sugebate dainuoti? Mano kūdiki, tiesiog nusikaltimas būtų neleisti jums to daryti! Jūsų balsas atvers jums nuostabų pasaulį ir suteiks nepaprastą džiaugsmą, ir aš būsiu laimingas galėdamas jums padėti. Aš pasirengęs dirbti su jumis kiekvieną dieną.

Pašnekovai viską pamiršo, pasinėrę į svajones apie būsimą šlovę, kai netikėtai suskambo pilnas susižavėjimo madam de Taleiran balsas. Jos purpurinio kašmyro suknelė išniró prie rojalio žvakių šviesoje. Ji plojo rankomis su entuziazmu, kuris pakeitė ankstesnį neryžtingumą.

- Tai nuostabu! - šūkčiojo ji, - tiesiog nuostabu! Aš pasiųsiu padėką madam de Sent Krua už tai, kad atsiuntė mums tokią brangenybę. Šis brangus kūdikis turės čia visas sąlygas parodyti savo talentą. Kunigaikštis dievina muziką, ir mes galėsime nudžiuginti mūsų svečius puikiu balsu.

- Aš suprantu jūsų požiūrį, madam, - paprieštaravo Gosekas. - Bet toks balsas per daug didis ankštiems salonams ir madingiems romansams. Jis vertas didelės scenos! Ji gali, ji turi dainuoti operoje!

- Gerai! Ji ten dainuos! Ateikite kasdien ir mokykite ją visko, ko, jūsų nuomone, reikia, mano brangusis drauge. Galiausiai ji galės dainuoti mūsų mažame teatre ir Valensėjo kapeloje. Tai bus nuostabu, nes ji daug gražesnė už storulę Grasini, kuriai, beje, merginosi imperatorius.

Aiškus kunigaikštienės nenoras jį suprasti išvedė Goseką iš pusiausvyros. Bespalvis muzikanto veidas tapo purpurinis.

- Jūsų šviesiausioji šviesybe! - sušuko jis. - Tai būtų neturintis precedento nusikaltimas!..

Bet "šviesiausioji šviesybė" buvo tvirta kaip uola.

- Ne ne. Jūs pamatysite, mes padarysim stebuklus! Mes galėsime pastatyti ispanišką spektaklį, kad galėtume pradžiuginti

vargšus vaikus, kurie miršta pas mus iš nuobodulio! Mes dar pakalbėsime apie tai. O dabar eime, brangusis maestro, aš noriu parodyti jums nuostabias gėlių kompozicijas, kurias užsakiau šiam vakarui. Jūs būsite sužavėtas.

- Madam, - susierzinęs pasakė Gosekas, - aš muzikantas, o ne sodininkas.

Kunigaikštienės šypsena pasidarė tiesiog užburianti. Paėmusi jį po ranka, ji su žavingu valdingumu nusivedė jį durų link.

- Žinau, žinau!.. Bet jūsų toks puikus, toks stebuklingas skonis! Eime su mumis, Šarlote, ir jūs, pone Ferkokai. Mažyte, sutvarkykite visą šitą muziką, o paskui eikite į savo kambarį pasiruošti vakarui. Aš susitarsiu su ponu Goseku dėl pamokų.

Paskutinė šios veržlios tirados dalis, matyt, buvo skirta Marijanai, iš muzikos viršūnių nublokštai į paprastą tarnaitės padėtį. Dėl to jai buvo labai skaudu. Mažoji Šarlotė, išėjusi iš šešėlio, kur išmintingai slėpėsi, tarsi norėjo kažką sakyti Marijanai, bet tučtuojau paklusniai nusekė paskui motiną. Manieringai pasitempusi jos auklėtojo figūra užbaigė eiseną. Marijana liko viena didelėje salėje, truputį apsvaigusi nuo to, kas atsitiko. Ar tai ir buvo likimo atsakymas į jos baikščius klausimus?

Tarnai užtraukė raštuotas damasto užuolaidas. Nepaisant savo erdvumo, salonas atrodė jaukus ir skleidė ramybę. Didelė paauksuota arfa, inkrustacijomis papuoštas piupitras, rojalio auksas spindėjo kaip brangenybės dėžutėje. Viskas šiame kambaryje dvelkė stebuklais, kažkokiu nerealumu. Vis dar neatsipeikėjusi nuo svarbiausio šio vakaro įvykio Marijana pagalvojo apie žmogų, įdėjusį savo širdį, kad šie namai taptų tokie nuostabūs. Kunigaikštienė tebuvo žavinga kvailutė, gera ir dosni, bet riboto akiračio. Ji dievino papuošalus, spindesį, tačiau, be abejo, nebūtų galėjusi įvertinti tikro meno kūrinio. Visas namų sutvarkymas, puikus, tačiau griežtas, liudijo, kad čia pasidarbuota valdingos žinovo rankos. Ir staiga Marijana panoro su juo susipažinti. Galbūt jam irgi patiks jos balsas, ir jis pasirūpins, kad jis nenueitų niekais.

Lėtai, trokšdama prailginti šią tylos ir vienatvės akimirką, Marijana priėjo prie rojalio ir paglostė poliruotą, lygų kaip atlasas medį. Selton Hole ji turėjo pianiną, tiesa, ne tokį gražų,

kuriuo labai mėgo groti. Jam ji dėkinga už tikro džiaugsmo akimirkas... Netikėtas skausmas pervėrė jos širdį. Tada ji mylėjo Fransį ir visa savo būtybe siekė užkariauti jo meilę. Paskendusi prisiminimuose ji užmerkė akis, ir tučtuojau prieš jos akis taip aiškiai iškilo Fransio veidas, kad ji ėmė verkti. Ji tikėjosi, kad jo paveikslas pamažu taps svetimas. Bet ne: ji prisimindavo jį per daug dažnai, kad žaizda pasidarytų nejautri.

Vėl prieš ją buvo jo pilkos nuobodžiaujančios akys, gražių linijų burna, kurioje slypėjo tiek žavesio, tankūs šviesūs plaukai, taisyklingi veido bruožai. Vaizdas pasidarė toks realus, kad Marijana panoro atstumti jį... Ji atvėrė akis, bet ašaros užtemdė jas ir jai pasivaideno, kad jis vis dar prieš ją, ji net išgirdo jo juoką, kuriuo tuomet jis atsakė į jos iššūkį. Vis dėlto Marijana nejautė sąžinės priekaištų dėl žmogžudystės. Ji ir vėl pasielgtų taip pat, nes niekad neįstengtų pakelti to įžeidimo; bet ji mylėjo jį patiklia meile, ir ji negalėjo užmiršti...

- Nereikia verkti, - netikėtai nuskambėjo lėtas šaltas balsas. - Čia jums niekas nepadarys nieko blogo.

Marijana suprato, kad žmogus, pasirodęs žvakių šviesoje, kurį ji palaikė Fransio dvasia, buvo visiškai realus. Greitu judesiu ji nusišluostė ašaras ir įsižiūrėjo į jį.

Tai buvo vyriškis neilgais šviesiais plaukais, maloniai rėminančiais veidą. Labai aukštas, valingu smakru ir niekinamai atmesta lūpa, teikiančia veidui pasipūtusią ir įžūlią išraišką. Išsišovę skruostikauliai, neįprastai užriesta nosis ir jausminga burna stiprino mįslingumo įspūdį, kurį kėlė jo išvaizda, balta oda ir kaip du safyrai švytinčios iš po sunkių vokų akys. Apsirengęs juodu kostiumu, kontrastuojančiu su aukšto kaklaraiščio baltumu, šis žmogus spinduliavo nepaprastą ramybę ir drauge jėgą.

Susigriebusi Marijana pašoko taip veržliai, kad vos nenuvertė kandeliabro. Vyriškis žengė į priekį, remdamasis lazda su auksiniu bumbulu. Marijana pamatė, jog jis šlubuoja, ir suprato, kas jis toks.

- Monsinjore? - sumurmėjo ji, nežinodama, ką pridurti prie šio ceremoningo kreipinio.

- Jūs pažįstate mane? Deja, negaliu to pasakyti apie save jūsų atžvilgiu, madmuazele!

Jo giliame balse skambėjo slapta jėga. Jautėsi, kad jis visuomet skamba tam tikru registru, ir būtent tai labiau negu kiti požymiai liudijo apie jo šeimininko susivaldymą.

- Marijana, monsinjore, Marijana Malerus!

- Marijana? Žavu, tas vardas jums tinka! O dėl Malerus - nei jūsų veidas, nei balsas neatitinka jo, a?

Taleiranas vartojo savo kalboje šį jaustuką, kuris reiškė ne tiek klausimą, kiek buvo per ilgą diplomatinę karjerą įgytas įprotis. Šis jaustukas nejučia skatino pašnekovus pritarti jo kalboms.

- Mano balsas? - sušnibždėjo Marijana, jausdama, kaip suplakė širdis.

Lazda su auksiniu bumbulu parodė į vieną iš kolonų salono gilumoje.

- Aš buvau ten ir kurį laiką klausiausi... Eidamas pro šalį, staiga išgirdau jūsų dainavimą ir įėjau, bet taip, kad niekas nepastebėtų. Aš mėgstu būti vienas, kai kuo nors žaviuosi.

Jis priėjo visai arti, įsmeigęs į merginą užburiantį žvilgsnį, kurio jėgą pažino tokia daugybė moterų. Marijana padarė pagarbų reveransą, tuo pabrėždama atstumą, skiriantį ją nuo kunigaikščio.

- Jūsų šviesybė per daug geras!

Marijana po truputį atgavo pasitikėjimą savimi. Ji visai neišsigando nei paties Taleirano, nei pavojaus, kurį jis galėjo sukelti jai kiekvieną akimirką, priešingai, ji jautė palengvėjimą, atsidūrusi akis į akį su juo.

Tai buvo labai žymus didikas ir tikras bajoras. Nepaisant skirtumo tarp jų, jis vis dėlto savo visuomenine padėtimi ir kilme buvo artimesnis jai, kurios gyslomis tekėjo vienas iš kilmingiausių Anglijoje ir Prancūzijoje kraujas, negu kiti. Visi kiti, taip pat ir jo žmona, buvo manekenai, besimaudantys jo kilnumo spinduliuose. Jautei, kad už šio natūralaus geranoriškumo, už šito elegantiško paprastumo slypi istorijos šimtmečiai. Ko vertas Fušė palyginti su juo? Paprastas šnipas, mėginantis pažeminti jį iki savo lygio...

Be to, kunigaikštis, nors ir nerodė tokio entuziazmo kaip Gosekas, taip pat buvo nustebintas jos balso!

Jis paėmė ją už rankos, padėjo atsitiesti, paskui švelniai paklausė:

- Jūs tikra, kad jūsų pavardė Malerus, a?

- Žinoma, monsinjore, ir man labai liūdna, kad ji nepatinka jūsų šviesybei!

- Na, pavardę lengva pakeisti. Tai tiesiog gimimo klaida. Visai įmanoma, kad greitai jūs tapsite hercogiene, mano brangioji. Tačiau, vis dėlto, ką jūs veikiate mano namuose, gražioji nepažįstamoji, a?

- Aš naujoji jos šviesybės skaitovė. Mane atsiuntė ponia de Sent Krua.

Taleiranas netikėtai nusijuokė.

- Tik pamanykit! Nuo kada senos varnos ėmė dėtis su rojaus paukštytėmis? Ar tik nenorite pasakyti, kad jūs bretonė?

- Iš tikrųjų aš atvažiavau vakar diližanu iš Bresto.

- Neįtikėtina! Matyt, bretonai smarkiai pasikeitė, jeigu gali išauginti tokias gėles. Maniau, ten keroja tik pržirniai ir šilojai, o pasirodo, jų rožės žavesnės už mūsų. Jūs man kada nors papasakosite savo istoriją, mielas kūdiki. Manau, ji suteiks man malonumo! Kokios akys!

Kunigaikštis dviem pirštais pakėlė Marijanos smakrą ir ėmė apžiūrinėti jos žaliai ir žydrai spindinčias akis.

- Jos tikrai jūros spalvos, - su žavingu švelnumu sušnibždėjo jis, - kai ji mirga saulės spinduliuose. O šitos lūpos...

Marijana pamatė, kaip linksta prie jos įžūliai besišypsantis veidas, ir instinktyviai atšlijo, paraudusi iš gėdos, įžeista šito meilinimosi, parodžiusio visą jos nuopolio gelmę.

- Monsinjore, - aiškiai pratarė ji, - aš, be abejo, bretonė, bet... ne tokia.

Jis kandžiai nusijuokė.

- Ir, be to, dora? Ir sąmojinga? Ar ne per daug privalumų paprastai skaitovei, madmuazele Malerus, a?

Marijana prikando lūpą, ji kalbėjo su juo kaip su lygiu, ir dabar priekaištavo sau už tai. Juk Fušė įspėjo ją: šitas žmogus, ko gero, pats įžvalgiausias visoje imperijoje. Pažadinti jo įtarimą

mirtinai pavojinga. Ji turi, kiek tai įmanoma, laikytis savo paprastos skaitovės vaidmens. Bet, kita vertus, ar galėjo ji leisti šitą pabučiavimą, kuris būtų paskatinęs kunigaikštį kitoms laisvybėms? Policijos ministras nenuslėpė nuo jos, kad Taleiranas dievina moteris...

- Kol kas bučiuoju jūsų rankutes, - reikšmingai pasakė kunigaikštis, pabrėždamas jos pavardę, - mes dar pasimatysime.

Jis pasisuko ant kulnų ir nelygiais žingsniais nuėjo į salono tamsą. Nuostabu, bet šlubumas teikė jo eisenai kažkokio neryžtingo lėtumo, kuris buvo tiesiog gracingas.

Ir staiga Marijanos galvoje šmėstelėjo nauja mintis. Ar pasiuntė ją Fušė - gudrus lapinas - čionai tik tam, kad atliktų paprastas skaitovės pareigas, ar, žinodamas apie kunigaikščio silpnybę gražioms moterims ir numatydamas, kokį įspūdį padarys jo valdinės išvaizda, gal parengė jis jai daug intymesnį vaidmenį, kuriuo yra suinteresuotas? Jeigu taip, tai ministras dar didesnis niekšas, negu ji manė. Pasibjaurėjimo drebulys supurtė jos kūną.

Liokajus, įėjęs į saloną su dviem degančiais kandeliabrais, išvaikė tamsą ir nutraukė merginos apmąstymus. Greitai susirinkusi natas, ji išėjo iš salės ir pakilo į savo kambarį, atmetusi bjaurias mintis ir puoselėdama kaip brangenybę naująją viltį, kurią jos širdyje pažadino senasis muzikantas: dainavimas!

Buvo jau po pusiaunakčio, kai Marijana, apsivilkusi paprastą baltos vilnos chalatą, atsisėdo prie nedidelio rašomojo stalo, stovinčio tarp lango ir židinio. Stalčiuje ji rado rašymo priemones: popieriaus, plunksnų, dėžutę su smėliu, rašalą ir vaško antspaudams. Taigi ji turi parašyti pirmąjį raportą, kurio ryte ateis kūrikas.

Gana nemaloni pareiga, nekalbant jau apie pasibjaurėjimą, kurį jai kelia šnipės per prievartą vaidmuo. Ji norėjo miego, ir baltutėlė lova, ant kurios rūpestingos rankos padėjo naktinius batisto marškinius, saldžiai ją viliojo. Be to, ji taip norėjo pasvajoti.

Kad suteiktų sau daugiau ryžtingumo, Marijana išgėrė stiklinę vandens, pasigėrėjo išsiskleidusia rože, pamerkta krištolo vazelėje, stovinčioje ant stalo krašto, ir sunkiai atsidususi ėmėsi darbo.

Reikia uždaryti pravertą į ateitį langą ir susikaupti ties gana nemalonia dabartimi.

Ji pradėjo trumpu pranešimu apie savo atvykimą į namus, paskui, kaip buvo iš anksto nutarusi, tiesiog paskandino Fušė nėriniuose ir apdaruose. Tačiau reikėjo aprašyti ir vakarą, kuriame ji dalyvavo. Jis dar tebesitęsė. Merginos klausą pasiekdavo Haidno valso garsai, sustiprindami patrauklumą to, ką ji matė ir kas ją taip sužavėjo. Viskas buvo taip nuostabu! Kaip į sausą raportą sudėti tokį spindesį?! Ji prisiminė ministro duotą patarimą: "Negalvokite, kad rašote raportą, rašykite taip, lyg tai būtų jūsų dienoraštis". Ir viskas iš karto tapo paprasta.

"Aš nedalyvavau pietuose, suruoštuose Italijos vicekaraliaus ir vicekaralienės garbei, - pradėjo Marijana, - skaitovei ne taip paprasta atsidūrus tarp tokių svarbių asmenų. Mačiau tik meniu su tokiais pavadinimais, kokių negalėjau įsivaizduoti. Pavyzdžiui, "hercogienė iš naminių paukščių su kremu", "epigrama Turviliui iš ėriuko", "saldžiausias omaras a la Rišeljė". Prancūzai įpratę duoti patiekalams garsių žmonių vardus? Tai man atrodo keistenybė, nežadinanti pagarbos... O tai, ką atnešė į mano kambarį, buvo man visai nežinoma... išskyrus keptą viščiuką, bet pasirodė, kad viskas skanu. Fanė pasakojo, jog kunigaikštis per daug reiklus viskam, kas susiję su virtuve. Vyriausias virėjas, atrodo, šiuose namuose yra vienas svarbiausių asmenų. Jis vardu ponas Karemas, ir aš turėjau garbės susitikti su juo, kai ėjome su kunigaikštiene pasižiūrėti, kaip valgomajame išdėliotos gėlės. Gėda prisipažinti, tačiau jis vos žvilgtelėjo į mane. Buvau apstulbinta išvydusi, kaip pagarbiai su juo kalbasi ponia de Taleiran. Sako, kad ir pats kunigaikštis elgiasi su juo ne bet kaip".

"Neaprašinėsiu, koks prabangus buvo stalas, serviruotas auksu bei sidabru ir papuoštas juodais irisais ir juodom rožėm, bet noriu pasakyti, kad kol buvo valgoma, muzikantai griežė Mocartą.

Teisybę sakant, vakaras prasidėjo, kai kunigaikštienė pašaukė mane neva tam, kad atneščiau jai šalį. Ji tai padarė iš geros širdies, nes šalio jai visai nereikėjo".

Marijanos plunksna neryžtingai sustojo, kai ji akimirkai užmerkė akis. Kaip perduoti žodžiais tą akinantį įspūdį, kurį ji patyrė

pakliuvusi į spindinčią šviesomis ir auksu salę? Kaip papasakoti apie nuostabias moteris, švytinčias jaunyste, grožiu, brangenybėmis, apdarais ryškių uniformų, kuriomis vilkėjo kariškiai, fone. Ten buvo daugybė karininkų su nuostabiais kostiumais, priminusiais Marijanai dragūną iš Montogorėjo gatvės. Jai pasivaideno, kad vėl girdi kupiną naivaus išdidumo Grakcho Hanibalo Pjošo balsą: "Palaukite, dar ne tokių pamatysite!" Nejaugi iš tikrųjų kareiviai turi būti taip puikiai išpuošti?! Raudonos, mėlynos, žalios uniformos blizgėjo auksu! O vengrikė, kurią taip šauniai nešiojo ant kairiojo peties kažkoks husaras! Dieve Visagali! Juk ji pamušta sabalų kailiukais!

"Stovėdama už krėslo, kuriame sėdėjo kunigaikštienė, didinga ir nuostabi su savo žydro aksomo suknia, nusėta žvaigždėmis, - tęsė Marijana, - aš stengiausi atrodyti kaip drovi provincialė ir laikyti blakstienas nuleistas. Tačiau pagunda buvo per daug didelė! Praėjus kuriam laikui aš pastebėjau, kad svečiai trumpam prieidavo prie namų šeimininkės. Jie pagarbiai pasveikindavo ją ir paskui pasitraukdavo, sudarydami įvairiose salės vietose daugybę besikalbančių būrelių, tiktai viena trumpų kojų pilna moteris, vilkinti geltono atlaso suknia, įsitaisė greta ponios de Taleiran. Labai nustebau, kad ši dama tiesiog puolė man ant kaklo, kai aš atėjau su šaliu, ir širdingai pabučiavo mane. Iš man pateikto aprašymo supratau, jog tai ponia de Sent Krua, ir išreiškiau jai deramą dėkingumą. Mano nuomone, ši dama liko patenkinta mano elgesiu. Beje, ji tučtuojau nukreipė dėmesį į kunigaikštienę, ir aš vėl galėjau stebėti svečius.

Netoli manęs sėdėjusios dvi moterys gyvai šnekučiavosi. Viena iš jų neaukšto ūgio, grakšti, tamsaus gymio, juodais tankiais plaukais, vilkinti juodų mezginių suknią su rausvu pamušalu priminė arabę ir dėvėjo papuošalus su stambiais rubinais, kurie žybčiojo ant jos kaklo, plaukuose ir ant rankų su rausvomis pirštinaitėmis. Kita - irgi brunetė, tik su aukšta šukuosena, išsišovusiais skruostikauliais, juodomis akimis ir plokščiu mongolės veidu. Jos akys spindėjo subtiliu protu ir gudrumu, o lieknas, beveik liesas kūnas skleidė nepaprastą žavesį. Purpurinio šilko suknia ir keistas tiurbanas bei masyvūs auksiniai papuošalai darė ją panašią į pagonių deivę. Jos manieros tiesiog karališkos...

Klausydamasi, ką kunigaikštienė plepa su drauge, sužinojau, kad į arabę panaši brunetė tai kažkokia ponia Žiuno, hercogienė d'Abrantė, ir kad puikius rubinus, puošiančius ją, "visai neseniai Žiuno pasigrobė Portugalijoj..." Antroji dama pasirodė esanti grafienė de Meternich, kurios vyras, Austrijos pasiuntinys, buvo priverstas po mūšio prie Vagramo grįžti į Vieną ir palikti savo žmoną vos ne įkaitės vaidmeny. Jeigu tikėti ponia de Sent Krua, kurią tai labai šokiravo, vienintelis dalykas, siejantis abi drauges, buvo žavusis antrosios damos vyras, kuriam pirmoji dama praeitą vasarą buvo tapusi didžiausia silpnybe".

Marijana sustojo, pataisė blogai parašytą žodį ir atsiduso. Nejaugi iš tikrųjų aukštuomenės paskalos domina Fušė, kuris turėtų jas žinoti ne blogiau už ją? Žinoma, rašyti apie tai būtų ne taip jau ir nuobodu, jeigu nemarintų miegas. Vėl atsidususi Marijana pamerkė plunksną į rašalą ir tęsė:

"Paskui šitos damos prisijungė prie būrelio, susirinkusio aplink labai gražią blondinę alyvinio muslino suknia ir plačia briliantų diadema plaukuose - Kuršo hercogienę Aną, kurios jaunesnioji duktė Dorotėja neseniai ištekėjo už Benevento kunigaikščio sūnėno grafo Edmono de Perigoro. Atrodo, kad nei viena iš jų nejaučia hercogienei draugiškų jausmų. Akivaizdu, jog kunigaikštis daug jautresnis šios užsienietės žavesiui, nes beveik nesitraukė nuo jos. Abi damos ėmė kalbėtis tyliau, ir aš daugiau nieko negalėjau išgirsti. Turėjau tenkintis frazių nuotrupomis. Imperatorius visą laiką sėdi užsidaręs Malmezone... Vargšė Žozefina nepaguodžiama... Madam de Remiuzan tvirtina, kad ji nesiliaudama liejanti karštas ašaras ir ją baisu palikti vieną. Garsusis kastratas Kresantinis vaikštąs kiekvieną vakarą dainuoti Napoleonui... Tik muzika teikia nusiraminimą imperatoriui... Jūs girdėjote apie skandalą, kurį vakar sukėlė Žiuno adjutantas, vidury šviesios dienos pamėginęs pasimylėti su jauna siuvėja? Atvyko Bavarijos karalius ir karalienė..."

Židiny pokštelėjo pliauska, ir Marijana krūptelėjusi pabudo. Ji užmigo berašydama. Plunksna, likusi suspaustuose pirštuose, nubrėžė popieriuje zigzagą. Pažvelgusi į laikrodį, kabantį virš židinio, ji pamatė, kad jau dvi valandos nakties. Muzika jau nebegrojo, bet girdėjosi nuotolio prislopinti balsai. Tai visto

žaidėjai dar nebuvo išsiskirstę. Marijana žinojo, kur gali žmogų nuvesti lošimo demonas... Kortos jai kėlė pasibjaurėjimą.

Sunkiai pasikėlusi, ji nusižiovavo ir saldžiai pasirąžė. Dieve, kaip norisi miego! O čia dar tokia pagunda: lova! Marijana piktai pažiūrėjo į nebaigtą raportą. Ji tikrai per daug pavargusi, kad galėtų rašyti toliau. Apsisprendusi ji paėmė plunksną ir greitai brūkštelėjo: "Aš baisiai noriu miego, tęsinys rytoj!"

Paskui, nupiešusi žvaigždę vietoj parašo, ji užklijavo raportą gabalėliu vaško ir uždėjo antspaudą, kurį rado stalčiuje. Be to, ji tikrai daugiau neturėjo ko rašyti. O dabar greičiau į lovą.

Ji jau paėmė į rankas naktinius marškinius, bet kažkoks neįprastas garsas sustabdė ją... Pro balsų murmesį aiškiai pasigirdo piktas riktelėjimas ir iš karto po to rauda.

Apstulbusi Marijana įsiklausė. Nieko... Bet ji buvo tikra, kad jai nepasigirdo. Ji tyliai priėjo prie lango, kuris nepaisant šalčio buvo praviras. Selton Hole ji visuomet miegojo prie atviro lango. Išsilenkusi pro langą ji pastebėjo šviesą apačioje. Marijana jau žinojo, jog ten yra kunigaikščio kabinetas. Akivaizdu, kad jo langas atviras, nes šį kartą ji aiškiai išgirdo verksmą... Paskui ramų kunigaikščio balsą:

- Jūs tikrai neturite nė lašo sveiko proto! Kam taip save kamuojat, a?

Subildėjo uždaromas langas, ir Marijana daugiau nieko negirdėjo. Bet ji galėjo prisiekti, jog ten verkė moteris. Ir su tokia neviltim! Lėtai grįžusi prie lovos ji susvyravo. Nors smalsumas ir pabudo, tačiau išsiauklėjimas neleido duoti jam valios. Ji neketino klausytis už durų kaip paprasta tarnaitė arba šnipė, nors tokia ir buvo. Kita vertus, galbūt kam nors reikia pagalbos. Raudojusi moteris atrodė siaubingai nelaiminga.

Pridengusi smalsumą žmonių meilės šydu, Marijana paskubėjo apsivilkti savo avietinės spalvos suknelę ir išsprūdo iš kambario. Koridoriaus gale siauri laipteliai vedė į žemutinį aukštą, išeidami netoli Taleirano kabineto.

Leisdamasi laiptais Marijana matė, kaip iš kiek pravirų kabineto durų ant grindų krenta ilga šviesos juosta. Tuo pat metu ji vėl išgirdo raudą, paskui visai jauną balsą, kalbėjusį su vokišku akcentu.

- Neįmanoma išreikšti žodžiais, koks bjaurus jūsų elgesys su mano motina. Kaip jūs nesuprantate, jog net mintis apie tai, kad ji jūsų meilužė, man yra nepakeliama?

- Ar ne per daug jūs jauna, brangioji Dorotėja, kalbėti šia tema? Vaikai neturėtų domėtis suaugusiųjų reikalais, ir nors jūs ištekėjusi, man visuomet liksite vaikas. Taip, aš labai myliu jūsų motiną.

- Per daug! Jūs per daug ją mylite! Ir visi tai žino. Čia renkasi šitos pagyvenusios moterys, visuomet supančios jus; jos nekenčia viena kitos, tačiau niekad nesiskiria. Dabar jos stengiasi ir motiną įtraukti į savo klubą, kurį galima pavadinti pono de Taleirano haremu! Kai matau motiną madam de Leval, madam de Liujin ir hercogienės de Fic Džems draugijoje, norisi rėkti...

Jos balse skambėjo didžiausias pasipiktinimas, o netobulas prancūzų kalbos mokėjimas vertė ją klupinėti tariant kai kuriuos žodžius.

Dabar Marijana žinojo, kas yra kunigaikščio kabinete, kas verkia, kas piktai šaukia... Visai neseniai salone ji matė ponią Edmon de Perigor, nepaprastai turtingą paveldėtoją, kuri prieš keletą mėnesių ištekėjo už Taleirano sūnėno. Ji buvo labai jauna, kokių šešiolikos metų. Marijana nusprendė, kad ji negraži ir negrakšti, liesa ir juodbruvė, nors apsivilkusi labai elegantiškai, aiškiai ne be Lerua pagalbos. Vienintelis jos papuošalas buvo nepaprastai didelės akys, tamsiai mėlynos, užtemdančios nedidelį veidelį. Bet jaunosios kunigaikštienės laikysena nustebino Marijaną, ypač jos savotiška maniera laikyti galvą taip, kaip tai daro vaikai, kai mėgina nuslėpti, jog yra išgąsdinti ar nelaimingi. Jos vyro Marijana beveik neįsiminė: gražus vyrukas, gana neįspūdingas, su puošnia husarų karininko uniforma.

Ponas Ferkokas, auklėtojas, truputį paliežuvavęs su ja, tarp kitko užsiminė ir apie tai, kad tarp Taleirano ir Kuršo hercogienės, Dorotėjos motinos, užsimezgęs artumas. Jis nežymiai parodė jai šviesiaplaukę hercogienę, apsuptą trijų moterų, kurios taip savim pasitikėjo ir buvo tokios pasipūtusios, kad per mylią dvelkė Versalio rūmais. Visos trys savo metu buvo Taleirano meilužės ir iki šiol liko jo ištikimiausios gerbėjos, demonstruojančios begalinį, beveik aklą atsidavimą.

"Trys parkos*!" - su nesąmoningu jaunystės žiaurumu pagalvojo Marijana, nepastebėdama, kad šitos moterys išsaugojo buvusio grožio atšvaitus. Tuo tarpu kabinete Taleiranas mėgino nuraminti jaunąją maištininkę.

- Jūs stebinate mane, Dorotėja. Niekad nemaniau, jog galite patikėti paskala, kuri jau seniai nešiojama po Paryžiaus salonus. Dauguma kūmučių įsitikinusios, jog vyro ir moters draugystė gali turėti tik vieną tikslą...

- Nagi liaukitės melavęs! - apimta nevilties sušuko jaunoji dama. - Jūs puikiai žinote, kad tai ne paskala, o gryna teisybė! Paryžiaus kūmutės visko priplepa, bet juk aš pati žinau, pati, sakau jums! Ir man gėda, o kaip gėda, kai matau už vėduoklių besišnibždančias galvas ir bėgiojančias nuo manęs prie motinos akis! O aš nepratusi gyventi su gėdos jausmu! Juk aš kuršė!

Paskutinius žodžius ji beveik išrėkė. Pasislėpusi koridoriaus prietemoje Marijana išgirdo, kaip kosčioja kunigaikštis, o kai jis prabilo, atkreipė dėmesį, koks rūstus ir šaltas jo balsas.

- Jeigu taip mėgstate paskalas, mano kūdiki, jums derėtų pirmiausia surinkti tas, kurios kažkada sklido apie jūsų senolį Žaną Brioną, karalienės kaprizo dėka gavusį Kuršo hercogo titulą. Ar tik nebuvo jis arklininkas? Atvirai kalbant, pasiklausęs šiandieninės jūsų kalbos, aš linkęs tuo patikėti! Man rodos, jums reikia nusiraminti. Tokie priepuoliai nedera nei Paryžiuje, nei jokioj kitoj civilizuotoj visuomenėj. Jeigu esat tokia jautri... paskaloms, reikėjo rinktis vienuolyną, o ne santuoką.

- Tarsi aš rinkausi! - karčiai pasakė jaunoji moteris. - Tarsi jūs nebūtumėt įpiršęs man savo sūnėno, nors aš mylėjau kitą!

- Kitą, kurio niekada nematėte ir kuris ne itin jumis domėjosi. Jeigu Adomas Čartoriskis taip norėjo jus vesti, galėjo atsidurti ir arčiau jūsų, a?

- Kaip jūs mėgstate skaudinti kitus! Kaip aš nekenčiu jūsų!

- Ne ne, jūs negalite manęs neapkęsti! Aš net pasirengęs manyti, kad jūs mylite mane, mylite stipriai, pati to neįsisąmonindama. Ar žinote, kad jūsų netikėtas išpuolis labai primena pavydo sceną? Liaukitės, nesididžiuokite taip. Nusira-

---

* Senovės romėnų mitologijoje - trys likimo deivės (*vert. past.*).

minkite, prisiverskite vėl nusišypsoti. Ir atminkite: toje visuomenėje, kuriai mes priklausome, aš nepažįstu nė vieno, kuris nemylėtų ir negerbtų jūsų motinos. Ši moteris gimusi būti mylima. Elkitės gi taip kaip visi, mano kūdiki! Pusiausvyra aukštuomenėje labai pažeidžiamas dalykas. Būkite atsargi, kad jūsų išsišokimai nesuardytų jos.

Vėl pasigirdo rauda. Marijana klausėsi jos kaip užburta. Ir vos spėjo pasislėpti laiptų šešėlyje, kai durys atsilapojo ir ant slenksčio pasirodė aukštas kunigaikščio siluetas. Jis išėjo, akimirką lyg ir padvejojo, bet paskui, gūžtelėjęs pečiais, pasišalino. Vienodas jo lazdos stuksenimas greitai nutolo ir nutilo. Bet kabinete Dorotėja de Perigor toliau verkė.

Marijana susvyravo. Ji tapo visai jos neliečiančios scenos liudininke, bet ji jautė simpatiją šitai mažytei kunigaikštytei liūdnomis akimis ir būtų norėjusi jai padėti. Visai suprantama, kad šis kūdikis sukilo prieš meilės spektaklį, vaidinamą jos motinos ir vyro dėdės. Panašios avantiūros galbūt nieko pasaulyje nestebino, bet tiesią, tyrą sielą galėjo labai žeisti.

Apgailestaudama Marijana pasisuko į laiptus ir atsiduso. Ji jautė tokį artumą tai, kuri verkė ten! Dorotėja kenčia nuo nelaimingos meilės taip pat, kaip kentėjo ir ji pati, bet kuo Marijana gali jai padėti? Geriau eiti į savo kambarį ir pasistengti viską užmiršti, nes nieku gyvu ji, Marijana, nepraneš Fušė, ką girdėjo... Ji jau paėmė už laiptų turėklų, kai iš už sandariai uždarytų durų pasigirdo:

- Prakeikta šalis, aš taip nenorėjau! Niekas! Niekas manęs nesupranta... O jeigu būtų nors vienas žmogus...

Šį sykį jaunoji moteris kalbėjo vokiškai su tokiu pykčiu ir skausmu, jog Marijana nesistengė sulaikyti noro pulti jai į pagalbą. Ranka pati atidarė duris, ji įėjo. Dideliame kambaryje su griežtais raudonmedžio baldais ir tamsiai žaliais apmušalais susijaudinusi pirmyn atgal vaikštinėjo Dorotėja sukryžiuotomis ant krūtinės rankomis. Jos veidas buvo užlietas ašarų. Ji sustojo priešais Marijaną, ir ši tyliai ištarė:

- Jeigu aš galiu kuo nors jums padėti, pasikliaukite manimi.

Ji pasakė tai vokiškai. Didžiulės mažosios kunigaikštytės akys, rodos, pasidarė dar didesnės.

- Jūs kalbate mano kalba? Bet kas jūs?

Paskui, matyt, ji prisiminė, ir džiaugsmas, trykštelėjęs akyse, užgeso kaip žvakė.

- Ach taip! Aš žinau. Jūs ponios de Taleiran skaitovė? Dėkoju už rūpestį, bet man nieko nereikia.

Sausas jos tonas grąžino Marijaną į jos pusiau tarnaitės vietą, bet ji neįsižeidė ir nusišypsojo.

- Jūs manote, kad paprasta skaitovė negali pasiūlyti pagalbos Kuršo kunigaikštytei, ar ne? Jūs norėjote čia rasti ką nors, kas jus suprastų, bet manyje matote tik tarnaitę. Kas yra tarnaitė jums, turinčiai savo žinioje šimtus jų!

- Mano vienintelė draugė - tarnaitė, - lyg prieš savo valią pratarė jaunoji moteris, - tai Ana, mano žindyvė. Aš pasitikiu tik ja. Bet jūs! Juk ar ne madam de Sent Krua rekomendavo jus? Ši sąvadautoja! Man rodos, siųsdama jus pas kunigaikštienę, ji pirmiausia turėjo omeny kunigaikštį.

Netikėtai apimta abejingumo, Marijana suprato, kaip sunku bus atsikratyti šito įtarimo, juo labiau, kad jis ir jai pačiai atėjo į galvą po susitikimo su Taleiranu. Bet ji tučtuojau panoro pasiteisinti, nors akimirkai nusimesti policijos primestą kaukę.

- Madam de Sent Krua iš tikrųjų rekomendavo mane, bet mes nepažįstamos. Ji net nežino, kas aš!

- Kas gi jūs?

- Emigrantė... Kuri slapstosi ir stengiasi kaip nors gyventi.

- Jeigu taip, kodėl sakot tai man? Aš galiu paskųsti, jus sugaus, įmes į kalėjimą.

Marijana nusišypsojo ir palingavo galva.

- Skųsti tai žodis, kuris žadina jums šleikštulį, ponia. Kad užkariautum kieno nors pasitikėjimą, pirmiausia reikia pasitikėti tuo žmogum pačiai. Tegul bus taip, aš jūsų rankose. Išduokite mane!

Stojo tyla. Dorotėja de Perigor dabar jau labiau susidomėjusi žvelgė į šitą merginą, vargu ar daug vyresnę už ją. Ji jautė vaikišką džiaugsmą, kad gali kalbėti gimtąja kalba, ir jos žvilgsnis sušvelnėjo. Instinktyviai pažeminusi balsą, ji paklausė jau visai geranoriška tonu:

- Ir kuo jūs vardu... iš tikrųjų?

Nusprendusi bet kuria kaina laimėti šio savotiško kūdikio draugystę, Marijana rengėsi jai atsakyti, bet kabineto durys vėl atsidarė.

Pasipūtęs kaip kalakutas husarų karininkas - jaunosios grafienės vyras - išdygo ant slenksčio.

- Še tau! Dorotėja, ką čia veikiate?.. Jūsų motina visur jūsų ieško. Ji pavargo ir nori važiuoti namo.

- Man pasidarė bloga. Karštis, be abejonės. Madmuazelė Malerus padėjo man.

Marijana krūptelėjo išgirdusi, kaip tiksliai ji įsiminė jos pavardę. Dorotėjos akyse suspindo draugiškumas, kai ji pasisuko į Marijaną.

- Dėkoju, - pasakė ji, ištiesusi ranką ir vėl pereidama prie vokiečių kalbos. - Negalite įsivaizduoti, kaip padėjote man. Ateikite į svečius. Aš gyvenu Granž Bateljero gatvėje ir rytais visuomet esu namuose. Jūs ateisite?

- Būtinai, - pažadėjo mergina, pagarbiai palinkdama, kaip reikalavo jos vaidmuo, prie ištiestos rankos.

Edmonas de Perogiras nesuprato vokiškai. Tai buvo matyti iš jo nuobodžiaujančio veido.

- Eime gi!

Marijana išėjo iš kabineto paskui juos. Jai ir į galvą nedingtelėjo, kad kunigaikštis galėjo ją čia užtikti. Užbėgusi laiptais į savo kambarį, ji greitai persirengė ir guldama į lovą užpūtė žvakę. Blėstančios ugnies šviesoje ji pamatė ant stalo gulintį raportą ir nusišypsojo. Apie brangią draugystę, kuri būtinai susies jas, per daug smalsus policijos ministras nieko nesužinos, lygiai kaip ir apie jaunosios grafienės kančias. Marijana pajuto gimininguma ir prieraišumą jaunajai grafienei, kuri taip pat kaip Marijana buvo įžeista ir pažeminta negailestingo vyrų pasaulio.

Šitą mažytę Kuršo kunigaikštytę atplėšė nuo tėvynės, įprasto gyvenimo ir meilės svajonių, kad paverstų menka figūra politikos šachmatų lentoje. Ją išvežė nuo mylimo žmogaus ir užkorė jai kitą, kuriam ji nejautė nieko be pasibjaurėjimo. Negana to, ją pavertė nebyle liudininke, turinčia stebėti savo tikros motinos meilės ryšį su kitu jos priešu! Kaip ciniškai Taleiranas leido jai suprasti, kad ji tik bejėgis kūdikis, neįstengiantis prisitaikyti prie aukštuomenės sąlygų.

Gailestį žadinanti nenuolankioji Dorotėja ketino stoti į kovą su vyrų koalicija ir jų nuodėmingomis aistromis. Kad palaužtų penkiolikos metų kūdikio valią, prancūzų imperatorius ir Taleiranas sudarė sąjungą su pačiu caru, pamiršę ir gėdą, ir sąžinę! Iš kokio akmens jie sukurti ir kas tai per politika, kuriai reikalingos žmonių aukos?

Galvodama apie savo naująją draugę, Marijana kiek atitrūko nuo savo pačios problemų ir ją apėmė neįprastas entuziazmas. Ji jau ne vieniša! Ir tai sužadino jėgas priešintis. Labiau negu bet kada anksčiau ji norėjo grumtis su slegiančia vyrų valdžia, su jų apgaulinga meile ir nedorais troškimais. Drauge ji norėjo padėti toms savo seserims, kurioms reikia pagalbos. Ir Dievas mato, ji tai padarys! Dėl Dorotėjos Kuršietės, parduotos kaip prekė, dėl Adelaidės d'Aselna, įmestos į kalėjimą, o paskui ištremtos už tai, kad turėjo savo nuomonę, dėl imperatorienės, nušalintos, nes negali duoti įpėdinio tironui, dėl Benevento kunigaikštienės, su kuria nesiskaitoma jos pačios namuose, dėl grafienės de Meternich, paliktos įkaite, ji, Marijana, kada nors įrodys, jog moteris gali būti už visus stipriausia!

Taigi šią naktį Marijana paskelbė karą vyrams.

Kai ryte pas ją atėjo kūrikas, Marijana, sėdėdama prie lango, skaitė. Ji net nepakėlė akių nuo knygos.

Žmogus pravalė židinį, pakrovė naujų malkų, įpūtė po pelenais žerplėjusias anglis. Paskui, kai darbas buvo baigtas, stojo tyla. Marijana girdėjo jo įtemptą kvėpavimą ir suvokė, kad jos nedėmesingumas kelia jam nerimą. Ji mėgavosi šiuo nekaltu žiaurumu. Tegu pasijaudina, ji jokiu būdu nesikreips pirmoji. Jeigu jis neprabils, tegul išeina... Pagaliau ji išgirdo kosčiojimą, o paskui:

- Manau, šitos malkos degs gerai, - tarė jis.

Tik tada ji pakėlė akis ir pamatė vidutinio amžiaus vyriškį, kurio išorė nepasižymėjo niekuo ypatingu. Iš tikrųjų be spalvingos livrėjos toks žmogus būtų visai nepastebimas - idealus šnipas. Galvos linktelėjimu ji parodė raportą, gulintį ant biuro kampo.

- Laiškas... ten, ant stalo! - tepasakė ji.

Žmogus paėmė voką, įsikišo į kišenę, paskui iš padilbų pažvelgė į merginą.

- Aš esu Flokė, - pasakė jis, - Selestinas Flokė... O jūs?

- Madmuazelė Malerus, - šaltai atsakė Marijana, vėl paėmusi knygą. - Jūs turėjote žinoti.

- Žinoma, aš žinau! Bet klausiu ne to: kaip jus pravardžiuoja kolegos?

Marijana ketino neprarasti savitvardos, tačiau nuo šio akiplėšos įkyrumo ji akimirksniu įniršo. Ji nepakęs šito bjauraus šnipo familiarumo!

- Aš neturiu pravardės! Ir aš jums ne kolega!

Marijanos pirštai iš visų jėgų gniaužė odinius knygos viršelius, kol ji stengėsi nepakelti akių, kad nepamatytų beprasmiško Flokė veido. Bet ji negalėjo negirdėti jo kandaus juoko.

- Ach tu! - pasakė jis šiurkščiai. - Kokia pasipūtėlė! Kuo jūs save laikote, gražuolėle? Neužmirškite viena - aš jūsų šefas! Kas gi, be manęs, perduos jums tėtušio Fušė dovanėles?

To jau buvo per daug! Užmiršusi bet kokį atsargumą ir gerus ketinimus, Marijana atsistojo ir parodė tarnui duris.

- Darykite tai, kas jums įsakyta, ir nieko daugiau! - sušuko jinai. - Mums nėra ir niekad nebus apie ką kalbėtis. O dabar išeikite!

Flokė gūžtelėjo pečiais, bet pasiėmė malkų krepšį ir dėžę su pelenais.

- Gerai! - įžūliai pasakė jis. - Tegul bus taip! Tik kad paskui nereikėtų gailėtis!

Kai jis pagaliau išėjo, Marijana pribėgo prie stalelio lovos galvūgaly, prisipylė stiklinę vandens ir vienu mauku išgėrė. Rankos taip drebėjo, kad grafinas daužėsi į stiklinę, kol ji pylė vandenį. Dar niekad ji taip skaudžiai nebuvo pajutusi savo beteisiškumo. Šis nedidelis incidentas atvėrė jai akis. Kažkoks liokajus, niekšingas šnipas, nusprendė, kad yra lygus jai! Jis vos nepradėjo jos tujinti! Ne... Tai nepakeliama! Ji šito nepakęs. Jokiu būdu!

Tegul Fušė rytoj pyksta, bet savo raporte Marijana pareikalaus priversti šitą Flokė elgtis su ja pagarbiau, kitaip ji neparašys daugiau nė žodžio.

Iš gatvės atsklido atstumo prislopintas karietos dardesys. Ir vėl troškimas pabėgti apėmė Marijaną, surūstėjusią nuo susitikimo

su dar vienu atstumiančiu vyriškos padermės egzemplioriumi. Po to, kas atsitiko, niekas netrukdo jai apsirengti paltą, pasiimti savo kuklų bagažą ir bėgti į pašto stotį. Ji galėtų išvažiuoti į Brestą... Nikola, tiesa, grįžo į Angliją, bet madam Legilvinek argi nesidžiaugtų, jei ji atvyktų? O gal keliauti į Overnę ir susirasti nesutramdomąją giminaitę, kuri galbūt svetingai sutiks ją?

Bet, deja, tai neįgyvendinama! Jeigu madmuazelė d'Aselna yra policijos priežiūroj, tai įtartinos pabėgėlės pasirodymas galėtų tapti didelių nemalonumų priežastimi. O dėl madam Legilvinek, tai Marijana dabar prisiminė, kad ji ketino išvažiuoti pas savo sergančią dukterį į Eneboną prižiūrėti vaikų.

Dar viena mintis šovė jai į galvą: "Kodėl nenuvykus į Romą ir ten nesusitikus su savo krikštatėviu? Abatas Gotjė de Šazėjus, žinoma, negali nė įsivaizduoti, kokios nelaimės užgriuvo jo krikštadukte. Jis mano, kad ji, nors ir nelaiminga, tačiau rami leidžia dienas savo valdose Anglijoje. Be abejo, jos akivaizdus pasimetimas privers jį padėti jai, bet ką jis pagalvos širdies gilumoje. Jis, toks teisingas, geras, principingas, - apie ją - žmogžudę, padegėją, kurią persekioja dviejų valstybių policija?" Vien pagalvojusi, kad jis gali su panieka nusisukti nuo jos, Marijana pasibaisėjo. Deja, nėra ką daryti, tenka likti čia... Bent jau neilgam! Čia ją guodžia muzika ir garbusis ponas Gosekas, kuris greitai ateis į pirmąją pamoką ir su kuriuo ji sieja tiek daug vilčių. Dieve, kad nors ir jis nemėgintų jos apgauti!

Staiga Marijanos nervai neišlaikė. Ji griuvo ant lovos ir apsipylė ašaromis. Paskendusi staiga užplūdusiam liūdesy, ji verkė ilgai ir karčiai. Tik pagalvoti reikia, kad kažkada ji norėjo tapti viena iš romanų herojų, kurios, nekankinamos abejonių, tyra širdimi nugalėdavo baisiausius pavojus, lemtingus įvykius! Jos gyvenimas nebuvo net prastas romanas! Tai buvo tikras farsas, juokingas ir žeminantis, lėtas slydimas purvu į akivarą, kurio ji dar aiškiai nematė, bet su siaubu nujautė.

Pamažu rauda nutilo. Marijana truputį nusiramino. Iš vaikiškų atsiminimų gilumos atsklido senojo Dobso bosas. Dobsas išmokė ją joti ir naudotis ginklais. Kartą, kai ji atsitiktinai įkrito į upę ir šaukė iš visų jėgų, jis jai riktelėjo:

- Plaukite, mis Marijana! Plaukite, užuot kvailai rėkusi. Kai įkrenti į vandenį, reikia plaukti.

Žinoma, Dobsas puolė jos gelbėti, bet ir nubudęs instinktas jai padėjo. Ji kapanojosi kaip šuniukas. Ir pagaliau ėmė plaukti. Ką gi, šiandieninė situacija primena aną. Tik vanduo purvinas, bet reikia kapanotis jame, kol atsiras judesiai, padėsiantys jai išplaukti į švaresnę ir ne tokią pavojingą srovę.

Vis dėlto vakare ji įdėjo į raportą savo ultimatumą Fušė. Po dviejų dienų, atėjęs įkurti ugnies, Flokė, nesakydamas nė žodžio ir net nežvilgtelėjęs į Marijaną, padėjo ant biuro voką su dideliu antspaudu.

Viduje ji rado raštelį be parašo: “Būkite rami, daugiau jums nebus įkyrima”. Ten pat buvo lapelis, privertęs ją parausti iki plaukų šaknų. Prancūzų banko čekis dvidešimčiai napoleondorų.

Džiaugsmą, kad Flokė gavo per nosį, temdė gėda už šituos nedorai uždirbtus, blogą kvapą turinčius pinigus. Marijana buvo bemetanti čekį į ugnį, bet apsigalvojo ir įsidėjo į rankinuką. Paskui ji apsirengė, kad palydėtų kunigaikštienę į šv. Tomo Akviniečio bažnyčią.

Visiškai nepastebėdama, kad kiekvieną kartą jos pasirodymas sukelia tam tikrą sąmyšį, buvusi Oteno vyskupo žmona reguliariai eidavo į mišias ir gavusi nuodėmių atleidimą dosniai aukodavo bažnyčiai.

Šiandien buvo pirmoji Kalėdų diena. Ponia de Taleiran-Perigor parodė didelį dosnumą. O Marijana prieš išeidama iš bažnyčios nepastebimai įmetė savo čekį į puodelį neturtingiems šelpti. Tada palengvėjusia širdimi dėl to, kad nešvarūs Fušė pinigai galų gale pasitarnaus geriems darbams, ji prisijungė prie savo šeimininkės, kuri užtruko aikštėje po nuogais medžiais su akivaizdžiu malonumu klausydamasi nuoširdžių, tačiau kiek drovių jauno klebono padėkos žodžių.

Dešimtas skyrius

Vėlyvas lankytojas

Skaistus šaltas sausio pradžios rytas. Apledėję stogai blykčioja šaltos saulės spinduliuose. Žvarbus oras rausvina praeivių skruostus.

De la Lua gatvėje judru. Ekipažų, tiesa, nedaug: tik trys karietos prieš siuvėjo Lerua duris ir samdytas fiakras prie Šiaurės viešbučio. Tačiau nepaprastą aktyvumą rodo smulkūs prekiautojai. Kažkoks vyriškis sniaukrojančiu balsu siūlo malkas, kurių ryšulius veža karučiais. Paskui jį senė mėlyna vilnos skarele tempia didžiulį kibirą šūkčiodama: "Džiovintos slyvos! Saldžios slyvos!" Kitoje gatvės pusėje daili mergina siūlo keptus kaštonus, o šalia jos įsitaisęs peilių galąstojas galanda peilius nepatenkinta mina laukiančiam tarnui.

Išėjusi iš Lerua, Marijana stabtelėjo pakvėpuoti grynu oru. Įžymiojo siuvėjo salonuose, kur nė minutei netilo bruzdesys, buvo labai tvanku. Jai patiko žvali Paryžiaus gatvių atmosfera. Ji nusišypsojo pro šalį einančiam mažam kaminkrėčiui, kuris kažko švilpavo, ir tas iš karto ėmė švilpauti dar garsiau, tiesiog entuziastingai, įžūliai apžiūrinėdamas merginą.

Tuo metu, kai Marijaną lydinti kameristė Fanė perdavė jų karietos vežikui didelę rausvą kartono dėžutę, Marijana išsiėmė iš rankinės sąrašą užduočių, kurias atlikti jai pavedė ponia de Taleiran. Taigi ji jau pabuvojo pas madam Bonžur dėl tiulio, pas batsiuvį Žaką, pas juvelyrą Nito pakeisti du apyrankės brangakmenius didžiuliu turkiu, paskui pas Lerua patikrinti, kaip siuvamas drabužis, kuriuo kunigaikštienė turės vilkėti 18-tą pas maršalą Bertjė. Marijana su pasitenkinimu konstatavo, jog jai beliko nuvažiuoti "Pas Ispanijos karalienę" paprašyti, kad greičiau būtų baigtas šermuonėlių palantinas, kurio šeimininkė nekantriai laukia, ir pagaliau - į paštą - išsiųsti laiško.

Marijana nusišypsojo prisiminusi, kaip paslaptingai madam de Taleiran padavė jai šitą iškvėpintą, tačiau be atgalinio adreso laišką, kuris sunkiais Prancūzijos keliais iškeliaus tam, kad nors kiek paguostų tremtyje gražuolį hercogą de San Karlą, kaltinamą už skandalingą nuotykį su vienos pilies šeimininke. Marijana truputį net susijaudino, kad tapo meilės ryšininke. Be to, tai buvo įrodymas, kad kunigaikštienė pasitiki ja.

Sulanksčiusi lapelį, Marijana jau norėjo lipti į karietą, kur jos laukė Fanė, o vežėjas laikė atdaras dureles, bet staiga pajuto lengvą prisilietimą prie rankos ir išgirdo linksmą balsą:

- Sveika, mamzele! Jūs mane prisimenate?

- Žinoma! Jūs - Grakchas Hanibalas Pjošas. Tiesa?

- Taigi, - žvelgdamas į ją spindinčiomis akimis pasakė berniukas. - Laimingas vėl jus matydamas, mamzele!

- O ką jūs čia veikiate? - paklausė Marijana.

- Ką? Kaip matote, dirbu. Aš iš pradžių net nepatikėjau, jog čia jūs. Tokia puiki karieta, o ir apsirengusi jūs prašmatniai.

Jis apžvelgė jos tamsiai žalio aksomo liemenę, pamuštą kailiu, ir skrybėlaitę, apvestą auksiniu galionu.

- Tiktai, - pažeminęs balsą, baigė jis, - būtinai turiu su jumis pasikalbėti.

Grakcho Hanibalo akyse kažkas šmėkštelėjo, ir Marijana suprato, jog dalykas rimtas. Ji nusivedė jį nuo karietos į Lerua durų šešėlį.

- Tai koks gi reikalas?

Berniukas apsidairė į šonus, ypač atkreipdamas dėmesį į tą vietą, kur gatvė ribojasi su bulvaru.

- Matote grabą, kuris stovi priešais Ptit Žanet krautuvę?

- Grabą?

- O Dieve, nagi fiakrą! Matote jį?

- Žinoma! Na ir kas?

- Jame sėdi tipas, kuris seka jus nuo pat ryto! Nežinau, kaip atrodo jo snukis, mačiau tik, kad apykaklė pakelta iki ausų, o skrybėlė užsmaukta ant nosies.

- Jis sekė mane? Jūs esat tikras? - paklausė Marijana, pajutusi nemalonų silpnumą. - Kodėl taip manote?

- Tfu, bet juk ir aš sekioju paskui jus nuo pat ryto. Pažinau jus, kai ėjote iš storulės Bonžur, kuri prekiauja tiuliu ir nėriniais. Aš laukiau jūsų... bet nedrįsau užkalbinti. Tada nusekiau paskui. Norėjau sužinoti, kur gyvenate, - pridūrė jis taip tirštai parausdamas, jog Marijana, nors ir sunerimusi, nusišypsojo. - Ir aš nusivijau jūsų arklius. Cha, nemanykite, kad reikėjo smarkiai bėgti! Paryžiaus gatvėse ekipažai turi nuolat stabčioti... Mes drauge buvom pas Žaką, paskui pas Nito ir pagaliau čia. Per tą laiką aš ir pastebėjau juodą grabą, prilipusį prie jūsų... žodžiu, važiuojantį iš paskos!

- Bet jūs... o jūsų jis nepastebėjo?

Grakchas Hanibalas gūžtelėjo pečiais.

- Kas gi kreipia dėmesį į pasiuntinukus? Žinote, kiek jų Paryžiuje? Ir visi vienodi. O dėl šito tipo grabe, tai jeigu netikite, galite pati pasižiūrėti.

- Kaip?

- Jūs dar turite reikalų, ar jau grįžtate?

- Man reikia "Pas Ispanijos karalienę" ir į paštą. O paskui namo.

- Tada jums nesunku bus gerai įsižiūrėti. Su tokiomis kaip jūsų akimis viską pastebėsi! - padarė išvadą jis ir paraudo dar tirščiau negu pirmą kartą. - Beje, aš kaip ir anksčiau jus lydėsiu, jeigu teiksitės pasakyti, kur gyvenate.

- Aš gyvenu pas kunigaikštį de Taleiraną.

- Pas kunigaikštį de... Oho! Dabar nesistebiu, kad esat sekama! Pas Šlubą Velnią visuomet užsiimama tamsiais darbeliais! Tai gali būti pats Fušė!.. Sakykite, - susirūpinęs paklausė jis, - jūs bent jau ne giminė jam?

- Turite omeny giminystę su velniu? Ne, nusiraminkite. Aš tik kunigaikštienės skaitovė.

- Čia tai gerai, bet tuomet nesuprantu, kodėl jumis susidomėjo policijos ministras?

Marijana tai suprato dar menkiau, nes ji, kad ir nenoromis, bet reguliariai perdavinėjo savo raportus. Reikėjo greičiau įsitikinti, ar pasiuntinys nesuklydo dėl sekimo.

- Aš padarysiu, kaip patariate, - tarė ji, - ir pasižiūrėsiu, ar tikrai esu stebima iš tos karietos. Šiaip ar taip, dėkoju, kad įspėjote. Jūs ateistite pasimatyti su manim?

- Pas kunigaikštį? Nėra ko nė galvoti! Į tokius namus manęs neįleis. Tačiau važiuokite. Jeigu reikės, aš žinau, kaip jus rasti. Tik pasakykite savo vardą, jeigu reiks ką nors perduoti jums. Žinokite, kad aš moku rašyti, - išdidžiai pridūrė jis.

- Nuostabu! Aš esu madmuazelė Malerus.

Berniuko veide pasirodė akivaizdus nusivylimas.

- Ir viskas? Iš visų netinkamų vardų šis - pats netinkamiausias! Jūs verta būti Kondė ar Monmoransi! Na gerai, viskas dar prieš akis! Iki greito, mamzele!

Ir Grakchas Hanibalas, pakreipęs kepurę ant rudų plaukų, su raudonu skėčiu po pažastim ir rankomis kišenėse, nuėjo

švilpaudamas, palikęs Marijaną truputį sutrikusią nuo naujienų. Lėtai grįždama atgal ji žvilgtelėjo į vadinamąjį “grabą”. Tas, kas sėdėjo fiakre, negalėjo matyti, kaip ji kalbėjosi su pasiuntinuku. Jis turėjo manyti, kad ji įėjo pas Lerua, pamiršusi ten kažką. O pašaukė ją berniukas. Lyg niekur nieko ji įlipo į karietą ir tarė vežikui Lamberui:

- O dabar pas “Ispanijos karalienę”.

- Klausau, madmuazele!

Elegantiška dvivietė karieta, pakinkyta puikiais arkliais, pravažiavo pro stovintį fiakrą, kurio gilumoje Marijana pastebėjo neaiškią tamsią figūrą, apsuko kampą ir dingo po Itališkojo bulvaro medžiais. Marijana truputį palaukė ir atsisuko kaip tik laiku, kad pamatytų juodą fiakrą, irgi įsukantį į bulvarą.

Kai karieta sustojo prie garsiosios kailių parduotuvės, Marijana vėl apsidairė ir pamatė fiakrą, besiglaudžiantį už didelio kailininko vežimo. Dar ji pastebėjo savo persekiotoją prie pašto, ir kai jos karieta pagaliau pasiekė namus, juodasis fiakras kaip ir anksčiau liko akiratyje.

“Nepatinka man tai, - pagalvojo Marijana, kai portjė atidarė vartus. - Kas šitie žmonės ir kodėl seka mane?”

Ji neturėjo kito būdo ką nors sužinoti, kaip tik pranešti apie šitą fiakrą savo eiliniam raporte. Jeigu sekama Fušė iniciatyva, viskas taip ir liks, o jei ne, tai policijos ministras duos “Žvaigždei” kokį nors nurodymą.

Truputį nurimusi Marijana išlipo iš karietos ir palikusi Fanę tvarkytis su paketais, įėjo į erdvų vestibiulį ir pasuko link marmurinių laiptų, ketindama atsiskaityti, ką nuveikė per rytinį pasivažinėjimą.

Ji skubėjo, nes už keleto minučių turėjo ateiti į pamoką ponas Gosekas. Šitos pamokos greitai tapo pagrindiniu jos gyvenimo dalyku. Savo entuziazmu ji uždegė ir senąjį pedagogą ir mokėsi iš visų jėgų, kad greičiau įgytų laisvę.

Bet vos ji spėjo užlipti ant pirmos pakopos, kai Kurtiadas - kunigaikščio kamerdineris - sulaikė ją.

- Jo šviesiausioji šviesybė laukia madmuazelės savo kabinete, - tarė jis savo įprastu santūriu tonu, kuris būtinas pavyzdingam tarnui, koks ir buvo Kurtiadas.

Trisdešimt metų tarnaudamas kunigaikščiui, jis pasidarė kažkuo į jį panašus, perėmė netgi kai kurias nekaltas jo keistybes. Namuose Kurtiadas patarnavo tik kunigaikščiui ir tarp kitų tarnų, kurie jo prisibijojo, nors ir gerbė, turėjo valdžią, panašiai kaip pilkasis kardinolas.

Štai kodėl vadinamoji madmuazelė Malerus pažvelgė į jį sunerimusi.

- Jo šviesybė? Jūs norite pasakyti... kunigaikštis?

- Jo šviesiausioji šviesybė! - pabrėždamas pakartojo Kurtiadas, lenkdamasis ir truputį suspausdamas lūpas, kad parodytų smerkiąs tokią nepagarbą. - Jie teikėsi pavesti man perduoti madmuazelei, kad jie laukia jos, kai ji sugrįš. Prašom, madmuazele, sekti paskui mane.

Nuslopinusi nepasitenkinimą dėl to, kad vėluoja į dainavimo pamoką, Marijana nusekė paskui tarną iki kabineto, pažįstamo jai daug geriau, negu Taleiranas galėjo numanyti. Kurtiadas atsargiai pasibeldė, įėjo ir pranešė:

- Madmuazelė Malerus, monsinjore.

- Tegul įeina, Kurtiadai. O jūs įspėkite madam de Perigor, kad aš turėsiu garbės ją pasveikinti penktą valandą, a?

Pasirodžius Marijanai, rašęs už darbo stalo Taleiranas trumpam atsistojo pasisveikinti ir vėl nusileido į krėslą, pasiūlęs merginai atsisėsti. Kunigaikštis kaip visada vilkėjo juodai, o ant jo frako spindintis šv. Georgijaus ordinas priminė Marijanai, kad šiandien jis pusryčiavo su senuoju kunigaikščiu Kurakinu, rusų pasiuntiniu. Ant stalo kampo senovinėj alebastro vazoj skleidė savo žiedlapius nuostabios tamsiai raudonos, beveik juodos rožės, beje, nekvepiančios. O kabinete jautėsi lengvas verbenų, kurias taip mėgo Taleiranas, aromatas. Saulės spindulys, prasiskverbęs pro užuolaidas, švelnino aplinkos griežtumą ir teikė jai intymumo.

Prisėdusi ant kėdės kraštelio, Marijana vos drįso kvėpuoti tyloje, kurią trikdė tik kunigaikščio plunksnos krebždėjimas. Pabaigęs laišką, Taleiranas nerūpestingai numetė plunksną ir pakėlė bespalves akis į merginą. Jų išraiška buvo šalta ir mįslinga, ir Marijana, nežinia kodėl, pajuto nerimą.

- Atrodo, kad ponia grafienė de Perigor labai jumis pasitiki, madmuazele Malerus. Žinote, tai nemenkas laimėjimas. Kokiais

burtais jūs laimėjote šį mūšį - kitaip ir nepavadinsi? Ponia de Perigor per daug jauna, kad būtų dviveidė. Galbūt tai jūsų balsas kaltas?

- Galbūt, monsinjore, bet aš taip nemanau. Tiesiog aš kalbu vokiškai. Ponią grafienę jaudina ne mano balsas, o gimtosios kalbos skambesys.

- Mielai tikiu. Man rodos, jūs mokate daug kalbų?

- Keturias, monsinjore, be prancūzų.

- Velniai griebtų! Toje Bretanėje neblogai išlavinama! Niekad nebūčiau pamanęs. Beje, dėl to man kilo mintis pasiūlyti jums, jeigu sutiksite, laikinos sekretorės vietą. Jūs galėtumėt būti man naudinga versdama kai kuriuos laiškus, o kunigaikštienė mielai paskolins man jus.

Pasiūlymas buvo visiškai netikėtas. Marijana pajuto, kaip kraujas užliejo jai skruostus. Tai, ką siūlė Taleiranas, buvo neįmanoma. Jeigu ji taptų jo sekretore, Fušė nedelsdamas sužinotų apie tai ir džiaugdamasis netikėta sėkme pareikalautų iš jos daug turiningesnių pranešimų. Tačiau Marijana tikrai už jokius pinigus nenorėjo peržengti aukštuomenės paskalų ir nereikšmingų smulkmenų aprašinėjimo rėmų. Fušė tai patenkina, tegul taip bus ir toliau. Jeigu ji turės reikalų su kunigaikščio korespondencija, Fušė pareikalaus daugiau. Ir tada Marijana per prievartą taps tuo, kuo ji nenorėjo ir neketino būti: tikra šnipe. Ji atsistojo.

- Monsinjore, - tarė ji, - dėkoju už garbę, bet negaliu sutikti.

- Kodėl? - šaltai paklausė Taleiranas.

- Aš tiesiog nesugebėsiu. Jūsų šviesybė - valstybės veikėjas, diplomatas. Aš atvykau iš provincijos ir visiškai negaliu dirbti su tokia svarbia korespondencija. Be to, mano braižas...

- O, mano nuomone, jūs rašote puikiai. Bent jau sprendžiant iš šito, a?

Jis išėmė iš stalčiaus keletą popieriaus lapų, ir Marijana su siaubu pamatė, kad jo rankoje - jos raportas, kurį ji šį rytą perdavė Flokė. Mergina suprato pražuvus. Sienos ir baldai ėmė plaukti jos akyse, ir Marijana pamanė, kad viskas griūna, o bronzos liustra krenta jai ant galvos. Tačiau ji buvo per daug

sveiko proto, kad palūžtų. Kovingas charakteris skatino ją grumtis su bet kokiu priešininku. Didžiausiomis valios pastangomis, nuo kurių net išblyško, jai pavyko niekuo neparodyti užgriuvusios baimės. Ji padarė reveransą, tada apsisuko ir nuėjo durų link.

- Tokiu atveju, - ramiai pasakė ji, - man čia daugiau nėra ką veikti. Turiu garbės, jūsų šviesiausioji šviesybe.

Per daugelį metų Taleiranas matė įvairiausių moteriškos reakcijos atvejų. Bet dabar jis buvo baisiausiai nustebintas.

- Palaukit... O kur jūs einate?

- Susikrauti daiktų, - šaltai atsakė Marijana. - O tada pasistengsiu dingti, kol jūsų šviesybė man neatkeršijo.

Taleiranas negalėjo sulaikyti juoko.

- Dieve mano! Apie kokį kerštą gali būti kalbama? Aš net negaliu paprašyti savo draugo Fušė suimti jus, nes tai jis jus pasiuntė. Geriau grįžkite, sėskitės ir klausykitės manęs.

Marijana nenorom pakluso. Įsmeigtos į ją kunigaikščio akys slėgė. Jai atrodė, kad jų pašaipus atkaklumas perveria ne tik jos drabužius, bet ir odą, pasiekdamas kūną ir sielą. Ji, be to, truputį bijojo, kas bus toliau. Bet kai atsisėdo, Taleiranas jai nusišypsojo.

- Brangus kūdiki, - pradėjo jis, - aš pažįstu mūsų policijos ministrą ir žinau jo metodus pakankamai seniai, kad neprarasčiau budrumo. Daugelį metų mes neapkentėme vienas kito, ir mūsų dabartinis... abipusis prisirišimas slepia savyje abipusį suinteresuotumą, kuris nejučia kelia abejonių. Jūs manote, jog kažkokia panelė Malerus... jūsų pavardė tikrai Malerus?

- Ne, - susierzinusi tarė Marijana, - bet tolesni klausinėjimai yra bergždi. Aš nesuteršiu savo tikrojo vardo, atskleisdama jį tokiomis aplinkybėmis. Galite daryti man ką norite!

- Skamba viliojančiai, a? Na ką gi! Jūs suteikėte man didelį malonumą, pademonstruodama, kad mano spėjimas buvo teisingas. Dėl jūsų tikrojo vardo - tai jis man nerūpi. Jūs, be abejo, neteisėtai atvykusi emigrantė, kuri priversta pasinaudoti... mūsų brangiojo Fušė protekcija. Jis išmano tokios pobūdžio šantažą... Taigi saugokite savo paslaptį. Ateis diena, kai pati ją atskleisite. Kaipgi dabar su jumis pasielgti?

Taleiranas pakilo ir ėmė lėtai vaikščioti po kabinetą. Marijana nuleido akis į savo rankinę, kad nematytų aukštos juodos figūros, vis perkertančios saulės spindulį. Kai figūra nutoldavo, Marijana visu kūnu pajusdavo slegiantį žvilgsnį ir jai tekdavo sukaupti visas valios jėgas, kad sutramdytų savo nervus. Ko jis laukė? Ko norėjo iš jos? Kodėl jis tylėjo?

Staiga ji išgirdo, kaip jis sustojo už nugaros. Ant savo peties ji pajuto svorį jo rankos, švelnios ir drauge valdingos.

- Manau, - tarė jis pagaliau, - kad mes grįšime prie savo projekto. Jūs man suteiksite vertingą pagalbą. Dėl to, ko jus prašė Otranto hercogas - gerai, tęskite, lyg nieko nebūtų atsitikę.

Marijana krūptelėjo.

- Kaip? Jūs... noriu pasakyti, jūsų šviesybė nori, kad aš tęsčiau?..

- Suprantama! Žinoma, jūs rodysite raportus man prieš perduodama Flokė. Mano savimeilę glosto tai, kad viršuje norima smulkiai žinoti, kas dedasi mano namuose. Vadinasi, imperatorius dar domisi manim, jeigu galvoja apie mane... Tikiuosi, nuo šiol jūsų raportai bus išsamesni. Tačiau...

Ranka ant Marijanos peties nepastebimai tapo sunki tarsi grasintų. Bet taip tęsėsi vos akimirką. Paskui ji vėl pasidarė švelni ir paglosčiusi merginos kaklą, sustingo ant sprando.

Marijanai užgniaužė kvapą.

- Tačiau aš jums galbūt pasiūlysiu padaryti... kitokią paslaugą!

Staigiu judesiu Marijana nusimetė jo glostančią ranką ir rausdama iš pykčio atsistojo akis į akį su kunigaikščiu. Ji suprato, ko jis iš jos nori, kokios paslaugos laukia, be abejo, mainais už tylėjimą ir pažadėtą kaltės atleidimą. Šantažas... dar bjauresnis negu Fušė.

- Nesitikėkite iš manęs jokių paslaugų! - įniršusi sušuko ji. - Aš sekiau jus, sutinku, nors mano raportuose tebuvo dėmesio neverti niekai! Bet ne jūsų lovoje aš įgysiu laisvę!

Taleiranas perkreipė veidą ir nusikvatojo.

- Fu, madmuazele Malerus! Štai mintys ir žodžiai, verti jūsų netikro vardo! Aš tenorėjau paprašyti jus kartais padainuoti man ir mano draugams čia arba kurioje nors kitoje vietoje.

- Ach! Tik tai...

- Tai? Žinoma! Nieko daugiau! Jūs nuostabi, brangioji Marijana, - leiskite vadinti jus šiuo žaviu vardu, taip jums tinkančiu, - bet aš niekad nevertinau meilės moters, atsiduodančios dėl kokios kitos priežasties, išskyrus jos pačios geismą. Meilė - tai muzika, neišreiškiamas akordas, o kūnas - tik instrumentas, be abejo, nuostabiausias iš visų!.. Tereikia vienam iš dviejų suklysti ir vietoj romanso pasigirs gergždesys. Man kelia siaubą klaidingos gaidos - kaip ir jums!

- Jūsų šviesybe... prašau man atleisti, - sumurmėjo nepaprastai susigėdusi Marijana. - Aš elgiuosi kaip kvailutė ir prašau už tai atleisti. Be abejo, aš būsiu laiminga galėdama suteikti malonumą jūsų šviesybei!

- Puiku! Ir mūsų susitaikymo ženklan duokite savo ranką. Aš paspausiu ją, kaip tai daro jūsų draugai amerikiečiai. Man patinka jų papročiai. Nors jie kartais per daug tiesmuki mūsų ratui, tačiau vis tiek šaunūs.

Jo šypsena buvo nuginkluojanti. Marijana atsakė į ją kuo nuoširdžiausiai ir įdėjo savo drebančius pirštus į kunigaikščio delną. Jis greitai juos spustelėjo.

- Aš pasikviesiu jus rytoj ryte, jeigu nebūsite reikalinga kunigaikštienei.

- Taip, jūsų šviesybe.

Reveransas, ir Marijana atsidūrė galerijoje truputį apstulbusi, truputį susijaudinusi, bet jausdama nepaprastą palengvėjimą. Ji per daug ilgai laikė save rankose, joje per daug susikaupė pykčio Fušė, kad galėtų susilaikyti išoriškai neparodydama džiaugsmo dėl pasikeitusios situacijos. Juo labiau ji negalėjo nejausti didelės simpatijos aristokratiškajam Taleiranui lygindama jį su gudriu ir cinišku Fušė. Jos košmaras baigėsi. Ji jau ne šnipė. Ji gali ramiai mėgautis jaukiu, prabangiu gyvenimu, kurį rado čia, ir atsiduoti pirmiausia muzikai, laukiant, kol Gosekas pasirūpins jos kaip dainininkės debiutu.

Ji per daug pavėlavo į pamoką. Gosekas jau buvo išėjęs. Bet Marijana jautėsi tokia laiminga, kad dėl to beveik nenusiminė. Lipdama į savo kambarį, ji niūniavo dainelę, bet staiga prisiminė juodą fiakrą, kuris sekė ją visą rytą. Marijana panoro patikrinti, ar jis vis dar ten. Nusileidusi laiptais, kuriais ką tik lipo į

viršų, Marijana perkirto vestibiulį, išėjo į kiemą ir pasuko prie vartelių šalia pagrindinio įėjimo. Marijana atidarė juos, iššoko lauk, priėjo iki sienos galo, ir jos džiaugsmas truputį priblėso. Juodasis fiakras tebestovėjo už kampo.

Jis stovėjo ten pat ir tada, kai Marijana su kunigaikštiene ir mažąja Šarlote išvažiavo pasivažinėti naująja krantine, kurią pastatė imperijos administracija.

Kažkas pasikeitė. Marijana tai pastebėjo tą patį vakarą, kai grįžusi iš pasivaikščiojimo ponia de Taleiran krito pavargusi į krėslą ir pareiškė:

- Kaip žinote, mažyte, šiandien vakare pas mus priėmimas, bet aš per daug išvargusi, kad galėčiau nusileisti žemyn. Aš liksiu savo kambary...

- Bet ką pasakys jo šviesybė, jeigu ponia kunigaikštienė nepasirodys priėmime?

Šviesioji dama melancholiškai nusišypsojo.

- Ogi nieko! Jo šviesybė puikiausiai apsieis be manęs. Galėčiau net tvirtinti, kad jis bus... visai patenkintas.

Marijana netikėtai pajuto užuojautą kunigaikštienei. Pirmą kartą ji išgirdo savo ponios balse kartėlį, o juk nuo tada, kai pakliuvo čionai, mergina kasdien matė, kokią niekingą, tiesiog dekoratyvinę rolę vaidino ji savo vyro namuose. Taleiranas elgėsi su žmona pagarbiai, bet tai ir viskas. Jis domėjosi jos sveikata ir kitais kasdieniniais dalykais. Visa kita jis taupė daugybei moterų, nuolat supančių jį šiugždančiu aromatingu eskadronu. Ponia de Taleiran, atrodo, gana puikiai prisitaikė prie tokios padėties. Todėl jos šiandieninė melancholija nustebino Marijaną. Ar nebuvo jos įprastinis abejingumas tiesiog kaukė, slepianti skausmingą žaizdą? Mergina dar labiau nustebo, kai kunigaikštienė pridūrė, jog šį vakarą Marijana turi pasiruošti ir pasirodyti salone.

- Be ponios kunigaikštienės?

- Taip, be manęs. Kunigaikštis pageidauja, kad padainuotumėte. Šiandien vakare pasirodys garsus čekų pianistas Dušekas su arfininku Nydermanu ir smuikininku Libonu. Jūs papildysite koncertą.

Perspektyva dainuoti su tokiu nuostabiu trio ne itin pradžiugino Marijaną. Nepaisant kasdieninių pamokų su Goseku ir karštų jo pagyrimų, ji dar ne visiškai pasitikėjo savo balsu ir talentu. Kita vertus, pasirodyti tokiame svarbiame priėmime galėjo būti jai labai naudinga. Viena, ką ji turėjo padaryti, tai įspėti Goseką, kad abu drauge galėtų parinkti repertuarą. Šiaip ar taip, jai buvo aišku, kad įsakymas atėjo iš viršaus ir negali būti nė kalbos apie atsisakymą. Pradėjo veikti susitarimas tarp jos ir Taleirano. Teliko tik paklusti, net jei širdies gilumoje jai atrodė, jog kunigaikštis iš tikrųjų negaišdamas skuba panaudoti ją.

Apie 11 val. vakaro Marijana uždarė savo kambario duris, pasirengusi eiti į didžiąją salę. Šiuo laiku atvažiuodavo svečiai, nedalyvavę vakarienėje, ir prasidėdavo oficialusis priėmimas. Jau keletą minučių iš gatvės sklido karietų dardėjimas, vežikų ir liokajų šūkčiojimai. Šis triukšmas užgožė smuiko garsus, sklindančius iš apačios.

Praeidama pro aukštą veidrodį, Marijana nusišypsojo ir sustojo. Nepaisant to, kad šis vakaras nekėlė jai didelio entuziazmo, ji jautėsi gerai. Žalsva suknelė gulėjo kaip nulieta, tik labai gili dekoltė su žibuoklių puokštele truputį varžė ją. Vos neperžengianti padorumo ribų, iškirptė beveik visiškai atidengė krūtinę, leisdama matyti jos švelnius kontūrus ir auksinę odą. Rankose, aptemptose ilgų lelijinių pirštinių, ji laikė natas romanso, kurį ketino dainuoti, aukštą šukuoseną puošė žali kaspinai ir žibuoklės. Šitaip apsirengusi Marijana pripažino pati sau esanti graži. Šį atradimą ji padarė Paryžiuje: pas Lerua ir šituose subtiliuose namuose, kur jos grožis sužydėjo. Iki tol ji šito nebuvo įsisąmoninusi, nors ir matė, kad žadina vyrų geismą. O dabar buvo visiškai tikra!.. Gal dėl to, kad toks žmogus kaip Taleiranas pasakė jai tai! Jis išmokė įsižiūrėti į save, ir šis naujas malonumas jai dar neįkyrėjo.

Ji truputį pastovėjo prieš veidrodį, gėrėdamasi švelnioje žvakių šviesoje spindinčiu savo atvaizdu. Žalios akys spinduliavo, drėgnos lūpos švytėjo raudoniu, bet staiga Marijana atsiduso. Kokia ji būtų buvusi laiminga, jei būtų taip atrodžiusi praeitais metais. Galbūt tuomet Fransis būtų pamilęs ją, o ne jos turtus. Gal jie būtų pažinę tikrąją laimę! Bet Fransis negyvas, ir šis puikus

atspindys - tik Marijanos d'Aselna šmėkla. Jos kūnas - pačiame žydėjime, o sieloje viešpatauja tuštuma. Tačiau vis dėlto reikėtų mylėti ir būti mylimai, atvert įsimylėjusiems vyrų žvilgsniams šitą nenaudingą grožį.

Marijana matė veidrodyje, kaip prasivėrė jos lūpos, imituodamos bučinį, ir ji užmerkė akis, apimta neapsakomo troškimo. Bet tučtuojau riktelėjo ir atvėrė jas. Kažkieno rankos sučiupo ją iš nugaros ir karštos godžios lūpos prigludo prie sprando. Veidrodyje ji išvydo, kad tapo belaisve nepažįstamose, virpančiose rankose, o tamsiaplaukė galva slėpėsi už jos nugaros. Ji ryžtingai pasipriešino, suspaudusi lūpas, kad nesuriktų, galų gale išsiveržė iš rankų žiedo ir pastūmė savo skriaudiką su tokia jėga, kuri nebūtų padariusi gėdos nė vienam Centrinio turgaus mėsininkui. Įžūlusis nepažįstamasis nulėkė prie geležimi kaustytos laiptų baliustrados ir išsitiesė ant grindų. Tik dabar Marijana pažino, jog tai Ferkokas, Šarlotės auklėtojas.

- Kaip? Tai jūs? Kas jums užėjo? Ar tik neišsikraustėte iš proto?

- Aš manau... och! Aš pamečiau galvą ir taip pat savo akinius! Dieve! Jūs jų nepastebėjote?.. Vietoj jūsų matau kažkokį žalią rūką. O koks vis dėlto aš nevikrus!

- Taip, iš tikrųjų! - pritarė jam Marijana, vos tramdydama norą nusikvatoti.

Primerktomis trumparegėmis akimis ir tapnojančiomis aplink save rankomis jis atrodė visiškai nepavojingas ir sutrikęs.

Prie paauksuoto konsolės pagrindo Marijana pastebėjo blizgančius akinius. Ji pakėlė juos, įsitikino, jog jie nesudužę, ir pabalnojo jais auklėtojo nosį, su užuojauta klausdama:

- O kaip dabar? Ar dabar matote geriau?

- O taip!.. O, dėkoju! Kokia jūs gera, kokia jūs...

- Kokia kvaila, norite pasakyti? Aš atsimokėjau geru už pikta, mano brangusis pone! Ar nemalonėtumėt paaiškinti, ką reiškia šis jūsų užpuolimas?

Kartu su akiniais Ferkokas atgavo ir pasitikėjimą savimi, ir gėdos jausmą. Jis susigūžė ir nuleido galvą.

- Prašom atleisti, madmuazele Malerus. Kaip jau sakiau, aš praradau galvą. Jūs žiūrėjote į save šitam veidrody ir buvot

tokia nuostabi, tokia spindinti, tokia panaši į tą, kurią regiu savo sapnuose...

- Jūs sapnuojate mane? - paklausė ji, nejučia koketuodama.

- Dažnai, bet nepakankamai! Norėčiau sapnuoti jus kiekvieną naktį, nes sapnuose jūs palanki man, jūs ateinate ir... aš leidžiu sau tokius dalykus... sapne! Man pasivaideno, kad sapnas tebesitęsia...

Jo balse skambėjo tiek šilumos ir aistros, kad nuginkluota Marijana nusišypsojo jam. Jeigu ne nuolatinis nusižeminimas ir nedrąsumas, jį būtų galima pavadinti simpatingu! Už nedidelių akinių stiklų gražios akys - tokios nuolankios. Per daug nuolankios! Ištikimo šuns, o ne meilužio akys! Visos akys, artėdamos prie jos veido, buvo valdingos, reiklios. Fransis turėjo ledinį žvilgsnį, Žanas Ledriu - nuožmų, tas įžūlusis amerikietis, kuris norėjo ją nupirkti, - plėšraus paukščio žvilgsnį. Nė vienas iš jų neturėjo tokių meilių akių, apsunkusių nuo neišreikšto švelnumo. Ir Marijanos nepasitikėjimas vyrais kiek aptirpo.

Jis bailiai paklausė:

- Jūs atleidžiate man? Nepykstate ant manęs?

- Nepykstu, nepykstu! Juk jūs nekaltas, kad mylite mane.

Tai buvo ne klausimas, o tvirtinimas. Šis mielas vyrukas mylėjo ją, tuo ji neabejojo. Jis nežiūrėtų į ją tokiu žvilgsniu, jei tetrokštų užvaldyti ją. Be to, nuo jos žodžių jaunuolio akys sušvytėjo.

- O, jūs viską supratote? Jūs žinote, kad myliu jus?

- Nesunku susivokti! Bet supratau tai tik dabar.

- O... o jūs? Galbūt kada nors...

- Norite žinoti, ar nepamilsiu jūsų kada nors?

Marijanos šypsena tapo liūdna.

- Manote, aš galiu tai pasakyti? Jūs geras, ir tikiuosi, kad galėsime tapti draugais. Bet meilė!.. Aš net nežinau, ar dar sugebu mylėti.

Labai tyliai jis paklausė:

- Jūs jau mylėjote?

- Taip. Ir nuo to laiko mano gyvenimas pilnas liūdesio ir apgailestavimų. Taigi būkite geras: niekada nekalbėkite man apie meilę.

- O jis? - su netikėtu įniršiu paklausė Ferkokas. - Jis niekad nekalba jums apie meilę?

- Jis?.. Kas jis?

- Kunigaikštis! Aš trumparegis, bet su akiniais matau gerai. Aš mačiau, kaip jis žvelgia į jus savo šaltomis akimis, gyvatės akimis.

Marijana priėjo prie auklėtojo ir švelniai paglostė jo skruostą.

- Ne tokios jau aistringos yra gyvatės akys. Nekalbėkite kvailysčių, mano drauge. Kunigaikščio žvilgsnis nieko nereiškia, o man dar mažiau negu kitiems.

- Tačiau, man rodos, jus atsiuntė greičiau jam negu kunigaikštienei.

Marijanos ranka bejėgiškai nusviro ant šlamančio suknelės tiulio. Štai ir vėl ji leidosi prispiriama prie sienos. Bet dabar ją suklaidino šio jaunuolio naivumas. Gal todėl, kad ją pačią kankino mintys apie slaptus Fušė ketinimus, susijusius su ja. Ji suprato, kad be grafienės de Perigor, kuri apytikriai žinojo tiesą, visi kiti, matantys ją šiuose namuose ir pažįstantys jų šeimininką, neabejoja, kad dieną ji galbūt tarnauja kunigaikštienei, bet jau naktys turi priklausyti kunigaikščiui. Ir jai nusibodo, blogiau negu nusibodo būti tuo, kuo ji iš tikrųjų nebuvo. Tai pagaliau nebepakeliama! Ir šitas ne geresnis už kitus!

Sunerimęs dėl jos tylėjimo, Ferkokas norėjo pratęsti pokalbį. Bet ji gestu sustabdė jį:

- Ne! Daugiau nieko nesakykite. Man reikia nusileisti žemyn, ir laiko daugiau neturiu. Žinokite viena, kad ir ką jūs manytumėt, aš čia ne dėl kunigaikščio. Labos nakties, pone Ferkokai!

Jis dar pamėgino ją sulaikyti.

- Madmuazele... dar minutėlę. Jeigu aš jus įžeidžiau...

Bet Marijana jau nebesiklausė. Netikėto artumo akimirka išblėso. Persilenkęs per turėklus, jis stebėjo, kaip ji slysta laiptais, veržli ir lengvutė lyg vaivorinis šešėlis, nesuprasdamas, kad, labiau pykdama ant pačios savęs negu ant jo, Marijana bėga nuo to pavidalo, kuriuo ją norima pavaizduoti, ir nuo savo pačios silpnybės. Ši netikėta meilė galėjo būti maloni ir nerūpestinga. Kodėl gi jis sutrypė jos gaivumą bjauriais įtarinėjimais? Nevykėlis?.. Nejaugi vyrai dalijami tik į tris

kategorijas: cinikus, storžievius ir nevykėlius? Nejaugi ji niekad nesutiks to, kuris bus visiškai kitoks?

Baltai apsirengęs liokajus atidarė jai didžiosios salės duris, kurios buvo tam, kad, reikalui esant, nereikėtų eiti per paradinį įėjimą. Šviesa, šiluma ir kvepalų aromato bei muzikos banga užliejo merginą. Apšviesta gigantiškų krištolo liustrų, papuošta didelėm rausvų tulpių puokštėm, salė spindėjo visa savo puikybe. Linksmi pokalbiai, lydimi vėduoklių šmėžavimo, šilkinių šleifų šnarėjimas kilimais užpildė patalpą slopindamas smuikų skambesį. Suknios ir briliantai spindėjo. Baltų rusų ir austrų uniformų fone Marijanai krito į akis auksu siuvinėtas raudonas imperijos maršalo munduras, ir ji pažino liūtišką Nėjo, Elšingeno hercogo, galvą. Ji taip pat pamatė šezlonge pusiau gulinčią Kuršo hercogienę rausvu tiurbanu. Priešais aukštą liesą moterį, grafienę Kilmanzeg, sėdėjo Dorotėja de Perigor. Ji pakvietė Marijaną draugišku mostu. Ir pagaliau tiesiai priešais save Marijana pamatė Taleiraną, stebintį, kaip ji įeina. Jos žvilgsnis, kurį iš pradžių patraukė kunigaikštis, didingas ir niūrus juodu fraku, papuoštu užsienio ordinais, nepastebimai nuslinko prie kitos tamsios figūros, dar aukštesnės, stovinčios šalia ir, matyt, padedančios kunigaikščiui priimti svečius.

Vyriškis įdėmiai žvelgė į ją. Jo veidas buvo liesas, profilis kaip vanago, oda tamsi, mėlynos akys spindėjo. Marijanos smilkiniuose sutvinksėjo kraujas, burna perdžiūvo, pirštai mėšlungiškai suspaudė natų ritinėlį. Ji pažino Jasoną Boforą.

Pirmasis Marijanos impulsas buvo bėgti kiek kojos įkabina, bet sveikas protas paėmė viršų. Ji neturėjo teisės bėgti. Tai būtų įmanoma, jei nei Boforas, nei kunigaikštis nebūtų pastebėję jos, tačiau jiedu įdėmiai žvelgė į merginą. Reikia likti čia.

Jausdama negalinti nė žingsnio žengti į jų pusę, Marijana pasuko prie grafienės de Perigor, kuri tebekvietė ją. Jai būtinai reikėjo atokvėpio, kad galėtų bent kiek susikaupti. Jaunoji Dorotėja sutiko ją su perdėtai karštu palankumu, galbūt norėdama šituo nustebinti aplinkinius.

- Sėskitės prie mūsų, Marijana. Mes kaip tik narstom kaulelius kiekvienam, kuris tik pakliūva ant danties. Tai labai smagu!

Marijana nusišypsojo iškankinta šypsena ir automatiškai pasakė, galvodama visai apie ką kita:

- Neduok Dieve, madam, pakliūti jums ant danties! O apie ką kalbatės?

- Apie imperatorių, žinoma! Vis atkakliau šnekama, jog jis veda erchercogaitę. Girdi, jis jau rūpinasi naujo dvaro steigimu, ir man ten numatyta rūmų damos vieta! Ką jūs apie tai manote?

- Kad jūsų kilmė, ponia grafiene, leidžia jums užimti pačias aukščiausias pareigas! O jums ši vieta patinka?

"Dieve! Koks kankinantis šitas tuščias pokalbis! Tačiau reikia bet kokia kaina laimėti laiko, kad sugalvočiau, ką daryti!"

Dorotėja de Perigor garsiai vaikiškai nusikvatojo, bet tučtuojau liovėsi.

- Atvirai kalbant, ne! Žinoma, nematau jokių kliūčių tarnauti vienai iš Habsburgų, net jei ji tokia kvaila, kad išteka už Žmogėdros, bet neturiu nė mažiausio noro būti taip arti Napoleono. Užtenka jau tų siaubingų Tiuirli vakarų, kurių neįmanoma išvengti.

Grafienė Kilmanzeg, kantriai tylėjusi iki šiol, nusprendė, kad jos draugė per daug stengiasi dėl paprastos skaitovės ir kad laikas vėl susigrąžinti pašnekovės dėmesį.

- Ar žinote, ką šiomis dienomis ji atsakė madam de Monmoransi?.. Tai buvo gana įdomu.

- Dieve mano, ne! Papasakokite!

- Kaip žinoma, imperatorius norėjo duoti Monmoransi grafo titulą. Ir jo žmona, nepatenkinta šiuo išaukštinimu, jos nuomone, per menku tokiai garbingai giminei, paprieštaravo: "Sere, mes esame pirmieji krikščionybės baronai".

Imperatorius nusijuokė ir atsakė jai: "Aš žinau, ponia, bet manau, kad tam jūs nepakankamai gera krikščionė!"

- Kai nori, jis moka pajuokauti, - susimąsčiusi pasakė Dorotėja. - Ir vis dėlto aš stosiu tarnauti jo žmonai be ypatingo pasitenkinimo. Laimei, žmonos kol kas dar nėra.

Marijanos širdis gniaužėsi iš baimės, ir žodžiai beveik nepasiekdavo sąmonės. Ji vos klausėsi, ir madam Kilmanzeg laimėjo. Dorotėja de Perigor vėl pasisuko į ją.

Beje, visų dėmesys nukrypo į dvi priėjusias damas, ir Marijana, visų užmiršta, galėjo pamėginti apgalvoti situaciją. Ji nedrįso nė žvilgtelėti į tą pusę, kur buvo amerikietis. Nieko baisaus, jei Taleiranas sužinos jos vardą, nes jis jau žino, kad ji nelegaliai atvykusi emigrantė. Bet jis sužinos ir tai, jog ji žmogžudė, ir prisimindama žodžius, išgirstus vakaro migloje Plimuto Barbikene, ji vos neprarado sąmonės: "... ilgai tai nesitęs. Kartuvės jau laukia jos... Londone". Ir ją ėmė krėsti toks pat drebulys kaip tada. Ji manė jau atsikračiusi taip ilgai kankinusios baimės, bet štai ji sugrįžo. Šitas Boforas neapkenčia jos. Ji nepanoro paklusti jo kaprizui, kai jis užvaldė jos turtą, ji su pasibjaurėjimu išvijo jį ir jis, be abejo, ketina atkeršyti atiduodamas ją į budelių rankas.

Ir staiga prabangi aplinka, elegantiški žmonės, muzika - viskas ėmė plaukti akyse, ir Marijana pajuto šaltį, tarsi būtų atsidūrusi lauke, kur ėmė kristi sniegas. Jos akys prisipildė ašarų. Pasirodė, kad viskas beprasmiška. Ji tuščiai kovojo, mėgindama atsikratyti tos baisios nakties, sudarkiusios jos gyvenimą, ir štai ji negailestingai ir nesulaikomai vėl užgriuvo ją. Puoselėtoji svajonė - atsidėti dainavimui ir gyventi tik sau - sunaikinta, kai tikslas buvo jau taip arti. Tik pagalvoti reikia, kokias viltis ji siejo su šiuo vakaru! Ir vyriškis, vėl vyriškis tapo nelaimės šaukliu! Ką gi dabar jai daryti? Pulti Taleiranui į kojas, papasakoti viską, absoliučiai viską ir maldauti, kad padėtų jai pasilikti Prancūzijoje? Prisiminusi, kaip reagavo į jos pasakojimą senasis d'Avaris, Marijana nejautė noro pakartoti bandymo. Nė vienas vyriškis nepatikės ja, nes jos tiesa įžeidžia vyrišką orumą.

Bailiai apsižvalgiusi, ji paieškojo aukštos Boforo figūros, tačiau nerado. Užtat netoli išgirdo neskubią Taleirano šneką. Jis prisijungė prie būrelio, apsupusio metrą de Fontanė. Didysis universiteto šviesulys eilinį kartą buvo atsidavęs užsiėmimui, kurį taip mėgo: aukštinti dieviškojo de Šatobriano kūrybą apskritai ir paskutinę jo knygą "Kankiniai" konkrečiai. Šis kūrinys turėjo didelį pasisekimą, taigi suprantama, jog Luji de Fontanė turėjo ką pasakyti. Patraukta jo malonaus balso, Marijana prisiartino nusprendusi atsargiai pasikalbėti su Taleiranu, kuris stovėjo priešais oratorių ir žvilgčiojo į jį su pašaipia šypsenėle. Kalbama,

jog kunigaikštis nelabai griežtai traktuoja moralės normas, yra ciniškas ir nepripažįsta sąlyginumų. Gal jis mažiau, negu ji mano, bus šokiruotas sužinojęs, jog ji nužudė vyriškį.

- Aš sakau, kad nėra nieko nuostabesnio už "Kankinius", ir nesuprantu, brangusis kunigaikšti, - kalbėjo Fontanė, - kaip jūs galite taip atsainiai žiūrėti į vieną iš reikšmingiausių mūsų laiko kūrinių!

- Metras de Šatobrianas kelia man nuobodulį, brangusis Fontanė, - pro nosį ištarė Taleiranas. - Vilko slėnio atsiskyrėlis mielai imtų mokyti patį Dievą ar bent jau Mozę. Jo nuomone, jis vienas pasauly žino, ką reiškia būti kankiniu. Geriau pamirškime nors trumpam jūsų dievaitį ir eikime pasiklausyti muzikos, a?

›Pakviestieji tučtuojau pasuko į muzikos saloną, ir Marijanai teko atsisakyti pokalbio su kunigaikščiu. Ji turėjo dainuoti, todėl nusekė paskui kitus su nemaloniu jausmu, kad vargu ar įstengs išspausti nors garsą. Jos laukia neišvengiama katastrofa. Ir jeigu vis tiek jau viskas baigta, tai kam dar kentėti viešą egzekuciją ir tapti visų šių žmonių pajuokos objektu? Sustojusi prie įėjimo, ji praleido žmonių srautą ir pasuko prie laiptų. Ji ketino pakilti į savo kambarį, apsivilkti paltą, paskui pakviesti karietą ir važiuoti į Granž Bateljero gatvę. Ten ji sulauktų Dorotėjos de Perigor, vienintelės, kaip jai rodėsi, kuri galėtų jai padėti. Bet jai nepavyko žengti nė dviejų žingsnių. Netikėtai išdygusi niūri amerikiečio figūra užstojo jai kelią.

- Kurgi jūs? - paklausė jis, sugriebęs ją už rankos. - Muzikos salonas ten! Argi jūs neketinate mums padainuoti?

Jo tonas buvo toks natūralus, tarsi jie išsiskyrė tik vakar, bet kaip tik šitas ramumas išgąsdino Marijaną labiau negu atviri grasinimai. Ji pamėgino išsilaisvinti sutelkusi visą savo drąsą.

- Prašom paleisti mane, pone. Aš nepažįstu jūsų.

Jis nusijuokė parodydamas akinamai baltus dantis, bet nepaleido savo aukos.

- Kurgi jūs išmokote dainuoti, brangioji madmuazele Malerus? Juk taip?.. Beje, iš kur ištraukėt šitą pavardę? Ji baisi, jūs žinote?

- Baisi ar ne, ji man gera, ir aš dar kartą prašau paleisti mane. Mums su jumis nėra ką veikti drauge.

- Tai jūs taip manote! O mano nuomone, turime apie ką pasikalbėti. Nė neketinu paleisti jūsų, mieloji Marijana! Beje, jeigu norėjote tapti neatpažįstama, reikėjo pakeisti bent jau kai kurias smulkmenas: akis, plaukus, veidą, savo kūną... Aš jus paleisiu tik su sąlyga, kad eisite prie jūsų laukiančio rojalio, ir tai ne iš karto. Aš laikysiu jus tol, kol iškilmingai neprisieksite pasikalbėti su manim be liudininkų!

- Likti su jumis vienai? Čia? Bet tai neįmanoma!

- Jūs juk turite kambarį.

- Jis šalia kunigaikštienės kambario. Tai pavojinga mano reputacijai!

- Ir jūs, žinoma, labai rūpinatės ja, - kraugeriškai šyptelėjo Boforas. - Tada raskite kitą vietą, tiktai greičiau. Ir daugiau neklauskite, kodėl jus laikau, kaip neklausiama policininko, pagavusio vagį nusikaltimo vietoje.

Paklaikusiom akim Marijana pažvelgė į langus. Niekad dar nebuvo taip blogai. Šitas žmogus turėjo kažką šėtoniško! Ji staiga prisiminė nedidelį paviljoną parko gilumoje. Paprastai jis būdavo tuščias. Ji greitai sušnibždėjo:

- Po vakarienės, kai prasidės kortos, susitiksime parko gilumoje.

- Tokiu oru? Argi nežinote, kad lauke sninga?

- O aš maniau, jūs jūrininkas, - atsainiai pareiškė Marijana, - ir nebijote sniego.

- Aš bijau ne dėl savęs, o dėl jūsų žavingų kojyčių, mano mieloji, - atsakė jis šiek tiek nusilenkdamas. - Bet jeigu ketinate nekreipti dėmesio į šėlstančią stichiją...

- Jeigu tik jūs neatiduosite pirmenybės vistui. Man rodos, jūs jam labai neabejingas.

Pademonstravusi savo susitvardymą ir pasipūtimą, ji pajuto šiokį tokį palengvėjimą. Dabar ji bijojo jo mažiau. Tiesą sakant, jos baimė išnyko visiškai. Ji pamanė, kad iš tikrųjų galbūt dar ne viskas prarasta. Jeigu jis norėjo susitikti be liudininkų, vadinasi, dar niekam nieko nepasakė. Dabar viskas priklausys nuo kainos, kurios jis užsiprašys už savo tylėjimą, ir Marijana bijojo net pagalvoti apie tai, ko jis gali pareikalauti.

15.–2886

Bet buvo panašu, kad Jasonas Boforas neketina atnaujinti savo ankstesnių reikalavimų. Paleidęs jos ranką, jis pasitaisė iškrakmolytus rankogalius ir ramiai pareiškė:

- Viskam savas laikas! Taigi nuspręsta: mes susitiksim po vakarienės. Tik nemėginkit apgauti! Jūs net neįsivaizduojate, kaip aš kartais trokštu sukelti grandiozinį skandalą. - Marijana paraudo iš pykčio. Jis tyčiojasi iš jos, ir ji su neapykanta pažvelgė į mėlynose akyse šokinėjančias linksmas ugneles.

- Nesirūpinkite, - šaltai pasakė ji, - aš būsiu ten!

Jis nusilenkė su nuostabia tokiam vyriškam sudėjimui gracija ir lankstumu.

- Nekantriai lauksiu tos minutės. Laikykite mane savo tarnu, madmuazele, ir drauge gerbėju, kuris dabar karštai plos jums!

Atsitiesęs jis visai tyliai pridūrė:

- Kas per veido išraiška, mielas kūdiki! Žmonės gali pamanyti, jog susitikot su žmogėdra. Prisiekiu, aš neryju jaunų merginų... bent jau taip, kaip jūs įsivaizduojate. Iki pasimatymo!

Jis staigiai pasisuko ir dingo tarp svečių. Marijana drebančia ranka persibraukė kaktą. Ji buvo šlapia nuo prakaito, ir, išsitraukusi nosinaitę, vogčia nusišluostė ja.

- Na ir ką gi jūs veikiate? - pasigirdo šalia priekaištingas Taleirano balsas. - Dušekas jau prie rojalio ir štai štai pradės. Paskui jūsų eilė. Eikite pas madam de Perigor, ji prašė.

Su šaltu garsaus didiko mandagumu jis paėmė ją po ranka, kad pravestų tarp daugybės krėslų, kur buvo įsitaisę svečiai.

Pakeliui jis tarė:

- Šitas pasaulis tikrai ankštas. Jūs turbūt sutiksite su manim. Argi manėte jūs, kad šį vakarą pamatysite čia seną draugą, a?

- Jokiu būdu, jūsų šviesybe, - atvirai atsakė Marijana, baimingai klausdama savęs, ką gi galėjo pranešti kunigaikščiui Boforas. - Ponas Boforas pasakė jūsų šviesybei, kad...

- Kad jis gerai pažinojo jūsų giminaičius Anglijoje, ir tai atitinka mano spėliojimus dėl jūsų autentiškumo. Atrodo, kad jis nuoširdžiai jumis žavisi.

“Veidmainis! Niekingas veidmainis! - pagalvojo įsiutusi Marijana. - Jis gieda ditirambus, kad tik daugiau sužinotų apie mane”.

Bet ji tik pakėlė balsą, kai paklausė:

- Jūsų šviesybė teiksis man pasakyti, kur susipažino su Jasonu Boforu?

Taleiranas nusijuokė:

- O! Tai sena istorija. Kai keliavau po Ameriką, gerai pažinau jo tėvą, padorų žmogų, tikrą bajorą. Jaunasis Jasonas tada buvo dar baisus vėjo botagas, svajojantis vien apie laivus ir jūrą. Jis leido laiką, paversdamas plaukiojimo priemonėmis viską, kas pakliūdavo po ranka... net skalbimo geldą! Taigi... ir jų namai buvo nepaprastai gražūs.

- Buvo?

- Juos sunaikino gaisras netrukus po Roberto Boforo mirties. Mirties, beje, tokios pat keistos, kaip ir tas gaisras. Šeima nuskurdo. Jeigu buvo kaltininkas, tai jis liko nerastas. Taip, labai keista istorija! Beje, jūs gi turite ją žinoti ne blogiau už mane, a?

Marijana nuleido akis, slėpdama sumišimą.

- Aš buvau per daug maža, kad domėčiaus tuo, apie ką kalbėjo suaugusieji mano giminaičių salone. Be to, ponas Boforas lankėsi pas mus ne taip jau dažnai. Aš bent jau matydavau jį retai.

- Jums telieka gailėtis. Tai ypatingas žmogus, ir aš jį labai myliu. Jis vyriškai kovoja, kad susigrąžintų prarastus turtus, ir pasieks savo. Jis iš tų, kurie eina prieš vėją ir bangas. Ar žinote, kad prieš keletą mėnesių nuskendo jo laivas, pakrautas medvilne? Ir štai nežinia per kokį stebuklą jis vėl įsigyja laivą ir šiuo metu ieško krovinių, kad grįžtų į Čarlstoną pilnais triumais. Puiku, ar ne tiesa?

Jie priėjo prie pirmosios klausytojų eilės. Kaip tik laiku, nes Marijana buvo pasirengusi pamiršti bet kokį atsargumą ir pratrūkti. Ji juk žinojo, kokiu “stebuklu” pasinaudojo šis “nuostabusis”: liguista fanatiko lošėjo aistra. Sėsdamasi greta jaunosios grafienės, Marijana, dar tebevirpėdama iš tramdomo įsiūčio, nusprendė mintis apie Jasoną Boforą atidėti vėlesniam laikui - iš pradžių reikia sužinoti, ko jis iš jos nori. O dabar ilgi čekų pianisto pirštai sustingo virš klaviatūros. Derėjo laikytis tylos, net širdyje, net sieloje... Argi muzika Marijanai nėra geriausi raminamieji?

Dabar ji pamirš visus niekingus pasaulio rūpesčius ir atgaus sielos ramybę, kurios jai greitai prireiks. Nuskambėjus pirmiesiems preliudijos garsams, ji užmerkė akis.

Po dviejų valandų Marijana užsimetusi ant lengvos suknelės juodą apsiaustą ir įsisupusi į sabo išėjo iš namo, perkirto terasą ir nuniro į parko tamsą. Jau nebesnigo, bet stora sniego marška paslėpė viską, net medžius pavertė baltais vaiduokliais. Marijana nebijojo nei stichijos, nei nakties tamsos. Ji ėjo balta plyne, vengdama iš langų krentančių šviesos juostų. Oras pasnigus tapo minkštesnis, šaltis sušvelnėjo. Mergina greitai pasiekė parko gilumą ir priartėjo prie nedidelio aštuoniakampio paviljono. Iš už užuolaidų sklido silpna šviesa.

Matyt, Jasonas Boforas jau laukė jos.

Jis tikrai buvo viduje, sėdėjo prie židinio ir šildėsi rankas prie ugnies, kurią pats užkūrė, mat svečio čia visuomet laukdavo pakrautos malkos ir prakura. Marijaną apstulbino jo rūstus profilis, išryškintas auksinės liepsnos fono. Pirmą kartą ji pastebėjo jo savotišką grožį, bet čia pat nuvijo šią mintį, laikydama ją silpnybe, nesuderinama su tuo, kas turėjo įvykti.

Uždariusi paskui save duris, mergina pasuko prie ugnies. Jos sabo kaukšėjo į marmuro grindis, bet Jasonas net neatgręžė galvos. Nežiūrėdamas į ją, jis parodė kitame židinio šone stovintį krėslą.

- Sėskite čia.

Ji automatiškai pakluso atmesdama atgal apsiausto gobtuvą. Jos nedidelė išdidi galvutė, apvainikuota blizgančių garbanų, spindėjo ugnies blyksniuose, tačiau Boforas ir toliau nežiūrėjo į ją. Įsmeigęs akis į degančias pliauskas, jis pusbalsiu ėmė niūniuoti romansą, kurį neseniai atliko Marijana. Jo žemas balsas buvo malonus, tačiau Marijana atėjo čia ne tam, kad klausytųsi dainavimo.

- Aš laukiu, - pasakė ji nekantriai.

- Taip skubate? Pirmiausia pasakykite, kaip vadinasi ši daina? Ji man labai patinka.

- Tai praeito amžiaus daina “Meilės džiaugsmas”. Sukūrė ją Martinas, žodžiai Floriano. Jums to pakanka? - paklausė ji pašaipiai.

Jasonas pirmą kartą atkreipė į ją savo žvilgsnį, ramų kaip jūra geru oru. Jis gūžtelėjo pečiais.

- Nepurkštaukit, - tarė jis, - mes čia tam, kad pasikalbėtume, o ne ginčytumės. Man dingo bet koks noras su jumis susiimti, net jeigu kada nors jo ir būta.

- Tikras stebuklas! - Marijana šyptelėjo. - Tai kam gi mes čia?

Jis susierzinęs mostelėjo ranka.

- Na, meskite šitą irzlų toną! Jūsų balsas nuo jo darosi nepakenčiamas! Supraskite, kad taip jūs galite sunaikinti visą žavesį.

- Žavesį?

- Taip, žavesį, - tarė jis su kartėliu, - kurio belaisvis aš tapau, išgirdęs, kaip jūs dainuojate. Jūsų balsas leido man išgyventi... taip, dangiškas akimirkas. Kiek šilumos! Koks tyrumas! Tai buvo man...

Įsmeigęs žvilgsnį kažkur prieš save jis visiškai atsidavė neseniai patirto jausmo įspūdžiui.

Marijana sulaikiusi kvapą žvelgė į jį, pamaloninta jo akivaizdaus nuoširdumo. Bet staiga Jasonas grįžo į žemę ir šaltai pareiškė:

- Ne... nieko! Atleiskite, jūs to nesuprasite.

- Jūsų nuomone, aš tokia kvaila? - paklausė ji nusivylusi, bet su kažkokiu ją pačią nustebinusiu švelnumu balse.

Amerikietis šyptelėjo savo keista kreiva šypsena.

Dangaus mėlynumo jo akys žybtelėjo.

- Jūsų smalsumas didesnis net ir už pasipūtimą, a? Jūs per daug moteriška, Marijana. Ir širdies gilumoje aš klausiu savęs, ar labai jūs būsit patenkinta, sužinojusi, kad jūsų balsas priminė man kitą, kurio mėgau klausytis vaikystėje.

- O kodėl gi ne?

- Todėl, kad tai buvo mano žindyvės balsas, puikios juodaodės vergės Deboros, kilusios iš Angolos, balsas.

Matydamas, kaip pasipiktinusi Marijana kyla iš vietos degančiais skruostais ir žaibuojančiomis akimis, jis juokdamasis pridūrė:

- Būtent to aš ir tikėjausi: tai nepaglostė jūsų savimeilės. O juk jūs neteisi: Deboros balsas buvo kaip stebuklingas tamsus

aksomas. Tai štai! Vaikystėje jus turėjo išmokyti, kad už smalsumą visuomet nukenčiama.

- Pakaks! - drebėdama iš pykčio sušuko Marijana. - Malonėkite tučtuojau išdėstyti priežastis, dėl kurių mes turėjome čia susitikti. Ką jūs norite man pasakyti?

Savo ruožtu jis pakilo ir priėjo prie jos.

- Pirmiausia leiskite užduoti jums vieną klausimą: kodėl jūs pabėgote iš Anglijos?

- O jūs argi nežinote, kas atsitiko Selton Hole naktį po vestuvių?

- Taip, tačiau aš...

- Tai kaip drįstate klausti, kodėl aš turėjau bėgti, nors puikiai žinote, jog aš užmušiau vyrą ir jo pusseserę prieš padegdama pilį. Jūs šitai žinojote taip puikiai, kad puolėte persekioti mane, ketindamas atiduoti į budelio rankas.

- Aš?.. Aš puoliau jus persekioti? Ir aš ketinau atiduoti jus budeliui? - pakartojo Boforas taip nuoširdžiai nustebęs, kad Marijana truputį sutriko.

Toliau ji kalbėjo ne taip užsidegusi.

- Žinoma, jūs! Aš girdėjau jus kalbant krantinėje Plimute! Jūs ėjote su kažkokiu juodai vilkinčiu neūžauga ir pasakėte, kad man nepavyks toli pabėgti ir kartuvės jau laukia manęs.

- Kaip? Jūs buvote ten? Oho! Ar tik neturite stebuklingos lazdelės, kuri paverčia jus nematoma?

- Nesvarbu. Sakėte jūs tai ar ne?

Jasonas nusijuokė iš visos širdies.

- Žinoma, aš tai sakiau! Bet aš kalbėjau ne apie jus, mažoji kvailute! Aš tuomet dar nežinojau apie visus žygdarbius, kuriuos jūs atlikote tą naktį!

- Tuomet apie ką gi?

- Apie vieną nenaudėlę, Nelę Vudberi, kilusią iš Londono lindynių, kuri nužudė, norėdama apgrobti mano geriausią stiebininką, vieną iš dviejų, kuriuos man pavyko išgelbėti žuvus "Savanos gražuolei". Ši moteris prasibrovė į Plimutą, iš kur ketino keliauti į Antilų salas. Tai jos aš ieškojau. Ir radau!..

- Vadinasi, ją...

- Pakorė! - rūsčiai tarė Boforas. - Nieko kito ji nenusipelnė. Jeigu teisingumas būtų jos pasigailėjęs, aš pats būčiau ją užmušęs. Bet užtenka apie tai. Jūs pažadinote nemalonius prisiminimus. O juk kalbėtis turim apie jus. Ką ketinate daryti dabar?

- Dabar?

- Taip, taip, - pasakė jis nekantriai. - Juk nemanote likti šiuose namuose? Paprasta žavingos idiotės skaitovė, laukianti, kad galbūt mano šviesiausiasis draugas pastebės, kokia ji gundanti.

Vėl šita mintis! Ir vėl Marijaną suėmė nesulaikomas įtūžis. Nejaugi iš tikrųjų neįmanoma įsivaizduoti kitokios jos paskirties, kaip tik atsidurti Taleirano lovoje?

- Kuo jūs mane laikote galų gale? - pradėjo ji.

- Esate puiki mergina, deja, proto turite mažiau negu norėtųsi! Jūs tiesiog genialiai sugebate pakliūti į neįtikėtinas situacijas, mielas kūdiki! Paklausykite, jūs primenate man jauną žuvėdrą, nepatyrusią ir lengvabūdę, kuri aklai puola į siautėjantį okeaną, manydama, jog tai paprastas upeliukas, o paskui nežino, kaip grįžti atgal. Esu tikras: jeigu liksite čia - anksčiau ar vėliau tapsite šito seno ištvirkėlio Taleirano grobiu.

- O aš sakau, kad ne! Jūs ką tik kalbėjote apie mano balsą. Kaip tik jo dėka aš tikiuosi ištrūkti iš čia. Aš kiekvieną dieną imu pamokas, ir mokytojas dievagojasi, kad pasirūpins mano triumfališku pasirodymu pačiose didžiausiose Europos scenose. Jis sako, kad aš galiu tapti garsiausia amžiaus dainininke! - su naiviu išdidumu baigė Marijana.

Boforas patraukė pečiais.

- Teatras? Ir teatre jūs tikitės rasti savo laimę, įgyti padėtį, vertą jūsų! Net jeigu jūsų balsas puikus kaip arkangelo Gabrieliaus, vis tiek paprašyčiau neužmiršti, kas tokia esate, - griežtai pasakė Jasonas. - Markizo d'Aselnos duktė scenoje! Kas gi tai pagaliau - beprotybė ar neišmanymas?

Po truputį jį apėmė įtūžis. Marijana matė, kaip susigniaužė jo kumščiai, o plėšraus paukščio veidas tapo nepaprastai rūstus.

- Nei viena, nei kita! - sušuko ji, praradusi savitvardą. - Aš noriu būti laisva! Argi nesuprantate, kad jau nėra Marijanos d'Aselna, kad ji mirė, mirė rudens vakarą... ir tai jūs ją

nužudėte! Kam jūs dabar kalbate apie mano vardą, mano gimdytojus? Ar galvojote apie juos tą naktį, kai išlošėte mane kortomis lyg užsigulėjusią prekę, lyg vergę, su kuria galima elgtis kaip užsigeidus? Tą naktį jūs išniekinot markizo d'Aselnos vardą. O jo duktė atrodė jums verta tokios pat pagarbos kaip jūreivių mergšė!

Pykčio ir nevilties ašaros suspindo jos akyse. Jasoną sukrėtė šis karštas puolimas. Net pro įdegimą buvo žymu, kad jis išbalo, ir dabar su kažkokiu beviltišku ilgesiu žvelgė į jos iškankintą veidą.

- Aš nežinojau! - šnibždėjo jis. - Prisiekiu motinos atminimu, kad aš nežinojau! Iš kur galėjau žinoti?

- Ką žinoti?

- Kas jūs buvote iš tikrųjų! Aš jūsų nepažinojau! Ką aš buvau girdėjęs apie jus! Jūsų vardas, jūsų kilmė...

- Mano turtas! - piktai riktelėjo Marijana.

- Jūsų turtas, iš tikrųjų! Bet užtat aš gerai pažinojau Fransį Kranmerį, jo kliką ir ypač gražuolę Ivę... Aš žinojau, kad jie sugedę iki kaulų smegenų, pasirengę viską parduoti, kad jiems rūpi tik prabangūs daiktai, lošimas, sportas ir idiotiškos lažybos. Iš kur galėjau atspėti, jog jūs nesate tiksli Ivės Sen Alben kopija. Juk ji irgi aukštos kilmės, nepriekaištingos išvaizdos, tačiau gali per naktį atsiduoti keliems vyrams, kad uždirbtų pinigų savo brangiausiam Fransiui. Kodėl gi jūs turėjot skirtis nuo jos, jeigu Fransis vedė jus? Mano nuomone, jūs negalėjote skirtis nuo Kranmerio, jeigu ištekėjote už jo ir jūsiškiai atidavė jus jam, puikiai žinodami, kas jis toks yra.

- Maniškiai? - sielvartingai paklausė Marijana. - Tetulei Elisei niekada nebūtų atėjusi į galvą mintis, kad vienintelio žmogaus, kurį ji mylėjo, sūnus gali būti niekšas. Ir man ištekant ji jau aštuonios dienos ilsėjosi kapo rūsyje! Aš buvau visiškai viena, atiduota žmogui, kuriam reikėjo tik mano pinigų, o jūs negailestingai apiplėšėte mane per daug trumpesnį laiką, negu tai būtų padaręs jis!

- Tai ne aš jus apiplėšiau. Tai jis. Aš ir neketinau lošti iš jūsų turto.

- Bet jūs nesutrukdėte jam, priešingai: kai jis jau neturėjo iš ko lošti, jūs pagalvojote apie mane.

- Ne, prisiekiu jums, ne! Tai Fransis pasiūlė jus, kad vienu gaistu susigrąžintų viską!

- Ir jūs mielai sutikote?

- O kodėl gi ne? Jeigu jis taip begėdiškai pasiūlė jūsų kūną ir jūsų bučinius, vadinasi, buvo tikras, kad jūs sutiksite!.. Supraskite mane, Marijana: aš maniau, jog jūs tokia pat ištvirkusi kaip ir jis! Argi kelias dienas prieš vestuves aš negirdėjau, kaip jis juokdamasis pažadėjo paskolinti jus lordui Moirui, sakydamas esą jūs turite patikti jam? Bet jeigu aš iš tikrųjų būčiau pažinęs jus, Marijana, aš niekad nebūčiau sutikęs net lošti su juo. Prisiekiu jums, kad...

- Jūs per daug dažnai prisiekiate! - nepatenkinta nutraukė jį Marijana. - Aš jūsų to neprašau ir netikiu jumis! Jūs matėte mane per ceremoniją! Nejaugi aš iš tikrųjų atrodžiau kaip mergšė, pasirengusi atsiduoti pirmam sutiktajam?

- Ne, tikrai! Bet moters veidas gali būti toks apgaulingas! Be to, jūs buvot tokia nuostabi!.. Tokia nuostabi...

Marijana niekinamai nusijuokė.

- Aišku! Jūs nusprendėt, kad patogi proga irgi nuostabi! Kaip paprasta! Aš jums patikau ir jūs galite turėti mane su mano vyro palaiminimu!

Jasonas lėtai pasuko prie židinio. Marijana nematė jo veido, bet pastebėjo, kad už nugaros sudėtos rankos krūpčioja.

Per keletą tylos akimirkų Marijana galėjo kaip reikiant įsisąmoninti tai, ką dabar sužinojo: koks niekšas Fransis, kuris prieš pat vestuves siūlė ją savo draugui, galbūt už tam tikrą mokestį, Ivė, prekiavusi savo grožybėmis, kad įsiteiktų meilužiui. Kokiam purve ji buvo atsidūrusi ir kaip teisingai pasielgė, kad sunaikino abudu! Jie neturėjo teisės gyventi. Nežiūrėdamas į ją, Jasonas prabilo su netikėta jėga:

- Taip, prisipažįstu: aš troškau jūsų su anksčiau niekada nepatirta aistra! Troškau taip, kad už vieną meilės naktį buvau pasirengęs atiduoti netikėtai įgytą turtą, kurio, beje, man taip reikėjo. Pralošęs aš būčiau praradęs viską, o jūs ramiai, nors ir kiek pavėluotai, praleidusi pirmąją vedybinę naktį, lauktumėt,

kada vyras maloniai perleis jus lordui Moirui! Bet man tomis akimirkomis jūs atstojote visą pasaulį, mano ateitį ir laimę. Jūs ir buvote mano laimė, ir aš taip pamečiau protą, kad galėjau atiduoti viską už palaimą keletą valandų laikyti jus savo glėbyje.

Nors ir įtūžusi Marijana pajuto, kad ją sujaudino šitam balse skambanti aistra. Tyla įsivyravo jaukiame kambaryje. Amerikietis nejudėjo, bet Marijanai pasirodė, kad jo platūs pečiai nusviro ir jis šiek tiek susikūprino. Kas jį slėgė? Ji panoro prieiti prie jo ir pamėginti susigaudyti, kiek nuoširdumo yra jo žodžiuose, tačiau nepadarė to, nes per daug netikėjo vyrų gerosiomis ypatybėmis. O šitas vyriškis yra jos nelaimių kaltininkas. Ji neturi šito užmiršti. Ir apskritai jau laikas baigti diskusiją.

- Tikiuosi, tai viskas, ką norėjote man pasakyti? - atsiduso ji.

- Ne!.. Aš dar nebaigiau!

Jis pasisuko ir priėjo prie jos. Jo veide Marijana nematė ankstesnio susijaudinimo pėdsakų. Jasonas buvo niūrus, bet ramus.

- Marijana, - sušnibždėjo jis, - pasistenkite išklausyti mane be susierzinimo. Maldauju, patikėkite mano nuoširdumu. Jūs negalite, neturite pasilikti čia! Aš žinau, ką kalbu! Šiandien aš esu čia vien dėl jūsų.

- Dėl manęs?

- Taip. Aš pradėjau ieškoti jūsų dar Anglijoje. Plimute pavyko sužinoti, kad jūs išvykote į Prancūziją, ir aš atvažiavau čia.

- Kaipgi jūs radote mane? Jūs sekėte mane? - paklausė ji, staiga prisiminusi juodąjį fiakrą.

- Jokiu būdu! Aš atlikau keletą užduočių, tarp jų ir policijos ministerijai. Majošas, piliečio Fušė sekretorius, man yra už kai ką skolingas. Jūsų aprašymo visiškai pakako, juo labiau kad jūs pasirodėte pas juos lydima tokio įžymaus žmogaus kaip garsusis Siurkufas. Beje, man neaišku, kaip jums pavyko prisijaukinti korsarų karalių. Dar niekas pasaulyje nevedžiojo už pavadėlio jūsų tigro!

Įtampa šiek tiek atslūgo. Marijana, prisiminusi savo neseniai įsigytą draugą, nejučia nusišypsojo. Ji gana dažnai galvodavo apie jį ir visuomet jausdavo švelnumą, kuris jaučiamas kažkada

mylėtam žmogui. Bet Marijana nenorėjo, kad Boforas panaudotų jį savo tikslams, ir nuvijo korsaro vaizdą.

- Gerai, - pasakė ji, - jūs ieškojote manęs, radote ir dabar stengiatės įtikinti, kad turiu palikti šiuos namus. Prašom pasakyti, kur aš turiu vykti?

Ir vėl tyla, drumsčiama tik ugnies traškėjimo židinyje. Pušinių malkų sakai degdami skleidė kambaryje stiprų malonų aromatą. Prieš Marijanos valią jos žvilgsnis pakliuvo į mėlynų amerikiečio akių nelaisvę. Ji taip ir liko stovėti prieš jį kaip gyvatės užhipnotizuotas paukštelis, ir staiga vanago nagai atsargiai suspaudė jos pečius. Ji nieko nedarė, kad išsivaduotų.

Nesulaikomai greitais judesiais Jasonas atrišo apsiaustą ir numetė jį žemėn. Sunkus tamsus audeklas pasklido ant marmuro, išlaisvindamas trapią žalią figūrėlę, iškilusią prieš jį kaip fontano srovė, mušanti iš juodo akmens. Keletą akimirkų jis žvelgė į ją tokiu spindinčiu žvilgsniu, kad jo pavergta Marijana nesiryžo net krustelėti. Jai atrodė, jeigu pajudės arba prabils, suduš kažkas reto ir brangaus, nors ji negalėjo suprasti, iš kur tokia keista mintis. Pagaliau jis, sunkiai atsiduses, nutraukė tylą.

- Jūs per daug nuostabi! - liūdnai tarė jis. - Neleistina būti tokiai nepaprastai žavingai!.. Tai pavojinga! Taip taip - pavojinga! Pavojus išlieka, kol esate šiuose namuose. Jums būtina palikti šitą namą, šitą šalį, kitaip anksčiau ar vėliau jūs nukentėsite. Sirenos nesukurtos žemės keliams. Jos pagimdytos jūros ir tik jūroje randa laimę, o aš niekada nesu sutikęs merginos, tokios panašios į sireną kaip jūs. Plaukime su manim į jūrą, Marijana!

Viliojamas bedugnės į jį įsmeigtų žalių akių gilumos ir gaivių pravirų lūpų jis pamėgino pritraukti ją prie savęs, pagautas aistros, kurios tiesiog neįstengė suvaldyti. Bet išsigandusi Marijana instinktyviai atšlijo nuo jai gresiančio bučinio. Burtai išsisklaidė, Marijana atsipeikėjo.

- Jau antrą kartą, - rūsčiai pradėjo ji, - siūlote man važiuoti su jumis. Kodėl įsivaizduojate, kad šiandien aš būsiu lengviau sukalbama negu tą naktį?

- Todėl, kad jūs viena, visų apleista, kad jums gresia pavojai ir žabangos. Jūs manote, šitas gyvenimas svetima pavarde, kai nuolat gresia šantažas ar įskundimas, tęsis ilgai? O aš siūlau

jums gyvenimą laisvėje, naujoje šalyje, mano šalyje. Aš net neprašau priklausyti man, o tik išvykti drauge. Mano laivas...

- Aš žinau! - suriko Marijana. - Aš taip pat žinau, kaip įgijot tą laivą. Ar tik nemanote, kad galėsiu kada nors užmiršti tai? Ne, Jasonai Boforai, kol aš gyva, mano atmintyje tai neužges, kaip neužges ir mano neapykanta.

- Aš neprašau jus viską užmiršti, - nekantriai tarė Boforas. - Aš prašau jus vykti su manim, leisti man išgelbėti jus. Prisiekiu, kad čia jums gresia pavojus!

- Prancūzija kariauja su Anglija. Anglijos policija nepasieks manęs čia.

- Aš kalbu ne apie tai! Jums gresia daug nemalonesnis už policiją pavojus.

- Koks gi?

- Aš negaliu pasakyti. Bet jis labai rimtas.

- Jeigu norite, kad jumis patikėčiau, turite pasakyti viską.

- Bet aš negaliu!.. Tai neįmanoma!..

- Tada manęs tai nedomina! Ir jūsų perspėjimai juo labiau! Beje, kodėl jūs taip norite išgelbėti mane?

- Gal todėl, kad niekad negalėjau ramiai žiūrėti, kaip naikinami meno kūriniai, o jūs pats puikiausias iš jų, o gal tiesiog todėl, kad nuoširdžiai trokštu atlyginti jums tai, ką atėmiau. Vykime drauge, Marijana, ir aš jus... aš pažadu visko, kas man švenčiausia, vardu, kad nepasigailėsite!

Netikėtai Marijana pasisuko į jį nugara. Sukryžiavusi rankas ant krūtinės ji vaikštinėjo pirmyn atgal mėgindama grumtis su klastinga ramybe, užliejančia ją, nuostabiu troškimu paklausyti šito žmogaus, patikėti jam savo likimą ir tuščiai stengdamasi sužadinti savo pyktį.

- Iš tikrųjų tai per daug paprasta! Taigi jūs manote, kad tereikia pasiaiškinti, truputį paatgailauti, ir viskas bus užglaistyta? Tuomet belieka kilniai ištiesti ranką ir pasakyti: “Eime su manim, aš noriu atlyginti...” ir aš užsimerkusi sutiksiu sekti paskui jus. Taip, tai būtų tikrai per daug paprasta! Bet apie tai reikėjo pagalvoti prieš mane apgrobiant ir pažeminant! Dabar jau per vėlu, girdite, per vėlu! Geriau gyvensiu tremtyje,

slapstysiuos, kentėsiu skurdą ir nelaimes, negu sutiksiu priimti ką nors iš jūsų. Kaip nesuprantate, kad aš jūsų neapkenčiu!

Ji metė jam į veidą pastaruosius žodžius ir pajuto žiaurų pasitenkinimą, matydama, kaip jis išbalo. Ji džiaugėsi tuo lyg pergale, miglotai tikėdamasi, kad jis prisipažins esąs nugalėtas ir leisis jos sutramdomas. Bet šitas žmogus, tarsi nukaltas iš plieno, nežinojo, kas yra silpnumas. Jis gūžtelėjo pečiais, lėtai priėjo prie krėslo ir užsimetė ant rankos didelį juodą apsiaustą. Kai ji atsisuko, jo veidas buvo abejingas. Akyse užgeso šilti žiburėliai.

- Jūs nieko nesupratote! Ir jūs dar nieko nepasimokėte, ar ne? - griežtai pasakė jis. - Jūs ketinate visuomet būti savos mažos imperijos valdove? Jūs manote, kad daiktai ir žmonės paklus jūsų troškimams ir džiaugsmingai sveikins išdykėlės kaprizus? Bijau, greitai jums teks skaudžiai nusivilti, dar skaudžiau negu netolimoj praeity! Bet jūs pati sau šeimininkė! Taigi likit sveika, Marijana Malerus, elkitės kaip išmanote. Tačiau jeigu...

- Beprasmiška! - nutraukė jį Marijana, išdidi ir apimta pykčio.

Bet jis apsimetė neišgirdęs jos ir ramiai tęsė:

- Jeigu jūs vis dėlto pajustumėt norą susipažinti su saulėta šalimi, kur žydi medvilnė, kur dainuoja negrai, kur jūs galėtumėt gyventi iškelta galva kaip laisva moteris, pasistenkite prisiminti, kad aš dar kurį laiką būsiu Paryžiuje: Imperijos viešbutyje, Seruti gatvėje. Aš lauksiu.

- Aš neateisiu!

- Galbūt ir ateisite. Pasvarstykite, Marijana. Pyktis - blogas patarėjas, o jums gresia realus pavojus. Neužmirškite: aš linkiu jums tik ramybės ir laimės!

Juodas apsiaustas subangavo, kai Boforas užsimetė jį ant pečių ir veržliai žengė durų link. Marijana sustingusi stovėjo prie židinio, bet paskutiniu momentu sulaikė jį:

- Dar vieną žodį! Sakykite... Seltonas visiškai sugriautas?

Dabar Jasonas Boforas pajuto troškimą būti žiaurus ir atsakyti smūgiu į smūgį šitai permatomai statulai, nepalenkiamai ir užsispyrusiai, pamatyti sąmyšį šiose negailestingose žaliose akyse.

- Ne! Ten visko liko pakankamai, pardaviau už gerą kainą. Ir už tas lėšas aš galėjau įsigyti didelį laivą.

Marijana užmerkė akis, slėpdama ašaras. Jai taip norėjosi, kad iš mylimo namo nebūtų likę akmens ant akmens.

- Išeikite... Išeikite tučtuojau!

Ji nematė pikto ir skausmingo jo žvilgsnio, negirdėjo, kaip jis sunkiai užgniaužė atodūsį. Iki jos atsklido tik žodžiai:

- Turėkite drąsos pasižiūrėti tiesai į akis ir neatsisakykite taip kvailai to, kas jums siūloma!

Ji atmerkė akis tik tada, kai šalta oro srovė privertė ją krūptelėti. Praviros į nakties tamsą durys lengvai suposi. Vėjo gūsis įsiveržė į paviljoną ir įsisuko į židinio pelenus. Marijana pasilenkė, pakėlė apsiaustą ir užsimetusi ant pečių pajuto iš jo sklindančios šilumos likučius. Lauke Jasonas Boforas greitais žingsniais artėjo prie apšviesto namo, o jo apsiaustas plaikstėsi vėjuje kaip "Skrajojančio olando" burės.

Staiga Marijana pajuto, kad jai šalta. Ji vėl panoro pamatyti Boforą čia, klausytis jo pasakojimų apie nepažįstamą šalį, pilną saulės ir liūdnų dainų, šalį, kur ji galėtų tapti kitokia ir kartu išlikti savimi. Ji pribėgo prie durų ir norėjo pašaukti jį. Bet ne, tai neįmanoma! Ji negali vykti su žmogum, nupirkusiu ją vienai nakčiai kaip paprastą mergšę, su žmogum, kuris šaltakraujiškai apgrobė ją, kad pataisytų savo paties reikalus. Ji neturi teisės įkelti koją į laivą, už kurį sumokėta Seltonu! Šalin pagundą! Ji nepasuks iš pasirinkto kelio, tebūnie kas bus!

Bet kažkur pasąmonėje blaškėsi nerami mintis. Kodėl jis pasakė, kad jai gresia pavojus? Kodėl taip primygtinai ragino išvažiuoti? Atsakyti į šiuos klausimus buvo neįmanoma, bet jai einant namo atmintyje lyg priedainis skambėjo: "Imperijos viešbutis, Seruti gatvė... Imperijos viešbutis, Seruti gatvė".

Keistas dalykas ta atmintis.

Šį vėlų metą namuose buvo tylu. Dauguma svečių išvažinėjo iš karto po vakarienės, bet salonuose, kur nuo žvakių šilumos linko gėlių galvos, buvo pristatyta daugybė kortų staliukų. Vistas užkariavo dailias patalpas, ir jose viešpatavo ypatinga tyla, kylanti iš sulaikomo kvėpavimo, prastai slepiamo jaudinimosi ir įsigilinimo į kortų žaidimo peripetijas. Visi šie žmonės įtemptais veidais, rodės, dalyvauja kažkokiose paslaptingose apeigose, kurios verčia juos suspausti lūpas ir daro jų akis dygias, kiaurai veriančias.

Nepastebėdami tarnų, be garso šmirinėjančių tarp stalelių su šampano bokalais ant sidabro padėklų, jie matė tik ryškiai nuspalvintus kartono gabalėlius, krintančius ant žalio audeklo. Be būtinų frazių, girdėjosi tik aukso, pereinančio iš vienų rankų į kitas, skimbčiojimas, ir Marijana pro praviras duris žvilgtelėjusi į šį spektaklį su pasišlykštėjimu nusisuko. Jai niekad nepatiko kortos, o po anos nakties Seltone pradėjo jų neapkęsti. Nepastebėjusi tarp lošiančiųjų Boforo, ji pajuto netikėtą pasitenkinimą. Jeigu būtų pamačiusi jį tarp šitų azartiškų žaidėjų, nebūtų įstengusi galvoti apie jį be pasibjaurėjimo. Ir ji sąžiningai prisipažino sau, kad žvilgtelėjo į salonus tik tam, kad patikrintų, ar jis ten. Bet amerikietis, matyt, išvažiavo iškart, kai tik išsiskyrė su Marijana.

Palikusi slegiančią, kiek dviprasmišką atmosferą pirmajame aukšte, Marijana įėjo į savo kambarį kaip į tylos ir ramybės uostą. Ugnis linksmai degė Kalėdų rožėmis papuoštame židinyje, o paklota lova viliojo sniego baltumo antklodėmis. Ji atsuko nugarą rašomajam stalui, ant kurio gulinti plunksna šią naktį liks sausa - ir kalbos negalėjo būti, kad ji rašys Fušė apie susitikimą su amerikiečiu. Policijos ministras turės pasitenkinti priėmimo aprašymu. Marijana ėmė nusirenginėti.

Su palengvėjimu atsidususi ji išsivadavo iš suknelės, kuri lyg jūros banga nusileido ant melsvai rausvo kilimo. Paskui ją pasekė nėrinių fantazija - apatiniai drabužėliai, tada, pakėlusi rankas jaunoji moteris atrišo kaspinus ir išardė šukuoseną - daug darbo pareikalavusį Fanės kūrinį. Sunki šilkinė masė nuslydo apnuoginta nugara, sukeldama šį kartą pasitenkinimo atodūsį.

Matyt, ji tikrai labai pavargo, nes jai pasivaideno, kad kitas atodūsis atsiliepė aidu nežinia iš kur. Gal tai buvo vėjo ūktelėjimas kamine. Skubėdama greičiau atsidurti lovoje Marijana neužtruko prie veidrodžio, siūlančio jai žavingą reginį, o užsimetusi naktinius marškinius, nėrė po antklode, užpūtė žvakę galvūgaly ir palaimingai išsitiesė, atsidusdama trečią kartą.

Ji dar nebuvo spėjusi užmerkti akių, kai kažkas sušlamėjo apačioje, pasirodė tamsi figūra ir puolė ant lovos, subraškėjusios po dvigubu svoriu. Paklaikusi nuo neabejotinai vyriškų rankų

prisilietimo, nesuprasdama, kas darosi, Marijana dusliai šūktelėjo. Drebanti ranka skubiai užėmė jai burną.

- Nešaukite! - sušnibždėjo trūkčiojantis balsas tiesiai į ausį. - Aš nepadarysiu jums nieko blogo... priešingai! Aš... Aš tik noriu iš tikrųjų mylėti jus taip, kaip myliu sapnuose jau daug naktų.

Be abejo, iš baimės suteikti jai skausmo ranka prispaudė ją nesmarkiai, ir Marijanai nebuvo sunku išsivaduoti. Dabar ji žinojo, su kuo turi reikalą, ir pasipiktinimas tučtuojau išsklaidė baimę. Ją užpuolė ne kas kitas kaip tik drovusis, nedrąsusis ponas Ferkokas.

- Vėl jūs! - duso ji iš pasipiktinimo. - Jūs ką, iš proto išėjot? Nagi, nešdinkitės iš čia ir palikite mane ramybėje!

- Ne!.. O, ne! Aš nepaliksiu jūsų! Aš laikau jus, aš noriu jūsų ir aš turėsiu jus! Kitaip būtų per daug neteisinga!

- Neteisinga? O kodėl gi? Ach! Liaukitės pešti man plaukus.

Iš tikrųjų, abiem rankomis apkabinęs merginą, Ferkokas netyčia prispaudė palaidus plaukus, suteikdamas skausmo savo belaisvei. Pamiršęs bet kokį mandagumą, jis nusėjo godžiais bučiniais jos kaklą ir krūtinę, trūksmingai šnibždėdamas, jog vertas ne mažesnės jos malonės kaip "tas velnias amerikietis", su kuriuo ji taip ilgai prabuvo paviljone.

- Jūs tiesiog juokingas, - sumurmėjo Marijana, tebesigindama nuo jo švelnybių.

Šitaip idiotiškai grumdamasi su įšėlusiu avinėliu ji pati sau atrodė juokinga.

- Aš buvau nuolankus... bet dabar užtenka! Aš per daug trokštu jūsų! Marijana... Marijana! Aš ką tik mačiau jus... kai jūs nusirengėte!.. Aš buvau po lova!.. Ir aš pajutau, kad einu iš proto!

Vikriu dubens judesiu Marijana beveik išsilaisvino, o skambus antausis nutraukė aistringą auklėtojo išpažintį.

- Koks, pasirodo, jūs bjaurus tipas! Kai pagalvoju, jog laikiau jus mielu ir jaučiau jums užuojautą...

- Man nereikia jūsų užuojautos, man reikia jūsų, jūsų!

- Jau sakėte tai! Bet aš nenoriu jūsų... jokiu būdu, - Marijana atnaujino grumtynes dėl savo lengvo naktinio rūbo, kurį įsisėlęs

auklėtojas mėgino perplėšti, - ir paskutinį kartą reikalauju paleisti mane, kitaip rėksiu! Och!..

Švelnus batistas neišlaikė. Netekusi šios paskutinės apsigynimo priemonės, Marijana suprato likusi kone bejėgė atkaklaus įsimylėjėlio rankose. Ji jau pastebėjo, kad, nepaisant gležnos išvaizdos, jis daug stipresnis, negu galima buvo tikėtis. Galbūt nesutramdoma aistra suteikė jam jėgų, bet mergina jautė, kad neilgai įstengs priešintis. Atsiliepė ir dienos nuovargis, ir įtemptas vakaras. Vis dėlto apmaudas ir pyktis dar palaikė jos jėgas... Ji niekad savo noru neatsiduos vyriškiui, kurio nemyli, o jei ir taps pasyvia auka, tai tik nugalėta prievarta.

Kai jis sugriebė ją už riešų ir ėmė sukti rankas, ji iš visų jėgų atsitraukė kuo toliau nuo jo.

- Aš rėksiu! - pagąsdino ji.

Raudonuose gęstančio židinio atšvaituose nuolankus malonus pono Ferkoko veidas, iškreiptas kvailos pašaipos, įgavo tikrai velnišką išraišką. Ji tiesiog nepažino savo kolegos.

- Rėkite, kiek jums patinka, - pareiškė jis, puldamas su dviguba jėga, kad pagaliau įveiktų paskutinį jos pasipriešinimą. - Niekas jūsų neišgirs. Kai jo šviesybė su draugais lošia vistą, lubos gali užgriūti, jie nieko nepastebės ir toliau loš tarp nuolaužų. O tarnai šiuo metu beveik visi jau miega...

Marijana kimiai suaimanavo. Tučtuojau atsidarė durys. Tartum išgirdę paskutinius Ferkoko žodžius ir norėdami juos paneigti išdygo du gigantiški liokajai. Nerodydamas jokių emocijų, kaip gerai sureguliuota mašina, vienas iš jų prisiartino ir pagriebė auklėtoją už drabužių, lengvai, tarsi jis nieko nesvertų, pakėlė ir nunešė jį, besikepurnėjantį ir besidraskantį tarsi įniršusi katė. Durys paskui juos užsidarė. Bet antrasis liokajus liko kambaryje.

Per daug apstulbinta ir per daug nudžiuginta, kad ant jo supyktų, Marijana įstengė kuo greičiau susisukti į antklodę. Tada, vėl atgavusi orumą, ji šaltokai nusišypsojo be žodžių į ją žiūrinčiam žmogui.

- Jūs išgelbėjote mane, - tarė ji, stengdamasi užgniaužti pažeminimo jausmą, apėmusį dėl to, kad turi dėkoti tarnams. - Aš atsilyginsiu jums už tai. Bet kaip jūs sužinojote, kad man reikia pagalbos?

- Mes turime žinoti viską, kas liečia madmuazelę, - niūriai atsakė tarnas. - Toks įsakymas!

- Kieno įsakymas? Kunigaikščio?

- Įsakymas, madmuazele!

Marijana nesispyrė. Ji įdėmiai įsižiūrėjo į savo pašnekovą. Be abejo, ji jau matė šią neišraiškingą fizionomiją, bet nežinojo šito žmogaus vardo. Beje, tai neturėjo didelės reikšmės. Jis išgelbėjo ją nuo įžūliojo Ferkoko ir turėjo teisę į dėkingumą. Ji ketino pasakyti, kad dabar jis gali eiti ir leisti jai ramiai pamiegoti nors likusį šios per daug audringos nakties laiką, bet jis prabilo pirmas:

- Yra ir kitas įsakymas, - tarė jis.

- Kitas įsakymas? Koks gi?

- Kad madmuazelė pasistengtų atsikelti, apsirengti ir eiti su manim. Aš pabūsiu šalia, kol madmuazelė susiruoš.

- Eiti su jumis? Taip vėlai? Bet kur?

Paklusdama natūraliam refleksui, Marijana, užuot palikusi lovą, tik tvirčiau susisuko į antklodę. Bet liokajaus tai nė kiek nesuminkštino.

- Madmuazelė turi sekti paskui mane neužduodama klausimų, lygiai kaip aš tokiomis aplinkybėmis esu priverstas prašyti madmuazelę lydėti mane į tam tikrą vietą. Bet tegul madmuazelė nusiramina, - paskubėjo jis pridurti pamatęs baimės žiburėlius į jį įsmeigtose žaliose akyse, - ji dar saulei nepatekėjus grįš čionai!

- Bet juk išeinant mane gali kas nors pastebėti! Jeigu jo šviesybė paklaus...

- Jo šviesybė lošia, - tuo pačiu lygiu balsu tarė liokajus. - Jis nieko nepastebės! Ir kieme dar daug karietų. Vartai visą laiką atviri. Bet madmuazelė turi paskubėti. Aš laukiu jos!

Jis pasuko prie durų, galbūt kad užkirstų kelią tolesniems klausinėjimams, bet Marijana gestu sulaikė jį.

- Jūs iš policijos, ar ne? Kuo jūs vardu?

Liokajus susvyravo. Bet pirmą kartą Marijanai pasirodė, kad jo neišraiškingame žvilgsnyje šmėstelėjo kažkoks pagyvėjimas.

- Bazenas jūsų paslaugoms!

Ir jis ryžtingai išėjo, leisdamas merginai susitvarkyti.

Marijana nelabai nustebo, kai po kokių dvidešimties minučių peržengė de Žiuinjė viešbučio slenkstį. Tiesa, ji abejojo palikdama Varen gatvę, kad Bazenas atveš ją būtent čia. Bet jau žinojo, kad, turint reikalų su Fušė, neverta niekuo stebėtis. Tik jai pabjuro nuotaika, kai durininkas paliko ją lediniame prieangyje, kur krosnis, matyt, taupumo sumetimais, jau seniai nebuvo kūrenta.

Susisupusi į storą apsiaustą su gobtuvu, apsiavusi kailiniais batais ir susikišusi rankas į movą, Marijana, įsitaisiusi ant kieto suolo, greitai sušalo drėgname ir niūriame kambaryje. Be to, ji labai norėjo miego ir nesuprato, kam Bazenas taip skubiai atvežė ją čia. Nejaugi nebuvo galima palaukti iki ryto?

Kai po penkiolikos minučių tariamasis liokajus atėjo, kad pagaliau palydėtų ją į ministro kabinetą, ji tiesiog sprogo iš pykčio.

- Jūs tikrai labai skubėjot! - riktelėjo ji piktai, tiesiog įsiverždama į jai jau pažįstamą aukštą kabinetą.

Tačiau tai, ką ten pamatė, iš karto grąžino jai gerą nuotaiką. Apsivilkęs daugybe flanelės ir vilnos megztinių, apsisiautęs paklodėm ir šalikais, beje, ne itin švariais, apsiavęs didelėm milo šlepetėm, su iki antakių užmaukšlinta pūkine kepure ponas Otranto hercogas nepatenkintas žvelgė į ją iš krėslo gilumos. Prieš Fušė gražiame Sevro porceliano puodelyje, į kurį jis šildėsi rankas, garavo žalsvas skystis. Ir Marijana suprato, kodėl jai teko taip ilgai laukti: penkiolika minučių užėmė paruošti šias apsisaugojimo nuo šalčio priemones. Tačiau kad ir koks užuojautos vertas atrodė ligonis, mergina puolė į ataką.

- Nejaugi tai, ką jūs man pasakysite, tikrai negalėjo palaukti iki ryto, pone ministre? Mane ištraukė iš lovos, įmetė į karietą ir atvežė čia nė žodžio nepaaiškindami. O juk, jeigu neklystu, jūs buvote priėmime pas Benevento kunigaikštį? Argi nebuvo galima su manim pasikalbėti ten? Man nuolat sakoma, kad tik minioje galima pasakyti slaptus dalykus!

Galbūt tam, kad išloštų dar truputį laiko, Fušė paragavo savo gėrimo, susiraukė, įsidėjo dar cukraus, vėl gurkštelėjo ir pagaliau pastatęs puodelį atsiduso.

- Sėskitės, liaukitės rėkusi ir klausykitės. Ne malonumo dėlei aš, kaip matote, sirgdamas atsivilkau į šį kabinetą priimti jūsų. Aš irgi gulėjau lovoje ir, patikėkite, man ten buvo gera. Jeigu jūs būtumėt buvus savo kambaryje viena, nei jums, nei man nereikėtų susitikti dabar čia!

Marijana prisėdo ant vienos iš kietų siaubingų kėdžių, kurių dar nebuvo užmiršusi.

- Ką tai reiškia? - paklausė ji nesuprasdama.

- Kad aš buvau davęs tikslius nurodymus. Jeigu jūs priimsite vyriškį savo kambaryje, jį reikia tučtuojau pašalinti iš ten, o jus atgabenti čionai.

- Kodėl, ar galiu sužinoti?

- Štai kas: aš pasiunčiau jus ten ne tam, kad mylėtumėtės su bet kuo.

- Aš? Mylėčiausi? - užprotestavo pasipiktinusi Marijana.

- Prašyčiau nenutraukti manęs. Kartoju: su bet kuo! Jūs pasiųsta į Varen gatvę apibrėžtu tikslu, ir, jeigu jūs norite žinoti mano slaptas mintis, yra tik vienas vyriškis, vienintelis, kurį leidžiu jums, hm, intymiai priimti: tai mūsų brangusis kunigaikštis!

Marijana pašoko nurausdama iki plaukų šaknų.

- Taigi jūs drįstate sakyti man tai į akis? - suriko ji. - Jūs pasiuntėte mane į kunigaikščio namus tik tam, kad paverstumėt mane jo meiluže! O istorija su šnipinėjimu tebuvo priedanga!

- Jokiu būdu! Bet pasakykite man, ar yra geresnis būdas sužinoti slapčiausius kieno nors troškimus ir poelgius kaip tik intymiai su juo suartėti? Gerai pažįstant vicekanclerį galima buvo tikėtis, kad jūsų grožis atliks savo vaidmenį. O jūs sumanėt įsimylėti kažkokį apgailėtiną auklėtoją.

- Bet aš nieko neįsimylėjusi! Kas per kvailystės galų gale! Jeigu jūsų šnipas turėtų bent lašelį padorumo, jis pasakytų jums, kad, ištempdamas Ferkoką iš mano kambario, nutraukė tikrą mūšį.

Stiprus Fušė kosulio priepuolis nutraukė paskutinius jos žodžius. Jo blyškus veidas tapo raudonas kaip plyta. Skubiai atidaręs biuro stalčių, jis išėmė buteliuką bei šaukštą ir prarijo

tiršto sirupo porciją. Marijana pasinaudojo šia farmacine intermedija, kad nusiramintų. Atsigavęs ministras pripažino:

- Tikrai jis man sakė, kad jūs rodos, gynėtės, bet meilės žaidimai kartais būna ir dar audringesni, o aš pažįstu moteris...

Atėjo eilė parausti Marijanai. Ji skubiai nutraukė ministrą:

- Apie jokius meilės žaidimus negalėjo būti kalbos, bent jau iš mano pusės. Kol manęs nebuvo, šitas akiplėša pasislėpė po lova. Ir išlindo iš po jos, kai aš atsiguliau ir ketinau užmigti. Vadinasi, aš buvau užpulta... ir nesuprantu, kokia būtinybė privertė vežti mane vidury nakties čionai? Kad klausyčiau paskaitos apie moralę... jūsų asmeninę moralę, suprantama.

Pirmą kartą Fušė lūpose pasirodė kažkas panašaus į šypseną.

- Gerai, šiuo atveju aš mielai jumis tikiu: jūs tapot savo žavingumo auka. Tai nesusipratimas. Bet vis dėlto mūsų susitikimas bus naudingas: galėsiu duoti jums tam tikrų nurodymų, kuriuos, tikiuosi, griežtai vykdysite.

- Būtent?

- Jokių mylimųjų... išskyrus kunigaikštį! - sušnibždėjo Fušė, įdėmiai žiūrėdamas į sudurtus savo pirštų galiukus ir todėl nematydamas neapykantos kupino pašnekovės žvilgsnio.

- Jokio kunigaikščio! - tarė ji ryžtingu tonu. - Tuščia puoselėti šias iliuzijas, pone hercoge. Kunigaikštis palankus man, bet visi jo troškimai susiję su kita.

- Su Kuršo hercogiene, aš žinau, bet tai niekai! Hercogienė artėja prie penkiasdešimties, o jums dar nėra dvidešimties! Argi jūs nepatinkate mūsų draugui? Aš bent jau pastebėjau priešingą dalyką! Ir jums netgi pavyko sužavėti neprieinamąją madam de Perigor, o tai jau tikras žygdarbis!

- Man iš tikrųjų atrodo, kad aš patinku jo šviesybei, - rimtu veidu pradėjo Marijana. - Bet tai neturi reikšmės. Net jeigu jis įsimylėjęs mane, aš jam nenusileisiu.

- Kodėl gi?

- Todėl, kad nemyliu jo. O aš esu pasižadėjusi sau niekada nepriklausyti vyriškiui, kurio nemyliu.

- Kaip tai romantiška, - tyčiodamasis nusišaipė Fušė. - Ir jūs nieko nemylite?

- Nieko!

- Net to... amerikiečio, su kuriuo taip ilgai prabuvot užsidariusi paviljone?

Marijana krūptelėjo. Jis ir tai žino! Tikrai, naujienos čia ateina akimirksniu, ir pamėginti ką nors nuslėpti nuo policijos ministro beprasmiška! Ji pasijuto taip, tarsi gyventų ryškiai apšviestoje vitrinoje, kurioje nėra kur pasislėpti... Bet kurią valandą, bet kurioje vietoje Fušė turi akis ir ausis, dirbančias jam...

Merginos veidas nejučia įgavo piktą išraišką.

- Ypač jo! - pagaliau atsakė ji susijaudinusi. - Mus sieja ne meilė... o senos sąskaitos, kurios kada nors galbūt bus apmokėtos. Jūsų tai visiškai neliečia! - pridūrė ji su netikėtu įniršiu.

Sakydama šiuos žodžius Marijana pirmą kartą nemaloniai nustebusi pajuto, kad prasilenkia su tiesa. Slaptas balsas sielos gilumoje protestavo. Jai buvo nemalonu kalbėtis su šituo žmogum apie Jasoną Boforą. Tegul jis yra jos priešas, - jis atėjo iš praeities, tos praeities, kurios niekas neturi liesti. Net jei jis tapo jos skurdo priežastim, jis priklauso Seltonui ir Seltono laikams. O Fušė nėra ko daryti Seltone.

Beje, jis nieko jos ir nesiteiravo. Jis sunkiai pasikėlė iš krėslo, supdamasis į savo skaras ir šalius.

- Gerai, - tarė jis, - apie tai aš jūsų neklausinėsiu. Bet jeigu nuslėpsite nuo manęs ką nors svarbaus, liečiančio jūsų misiją, būkite tikra, jog anksčiau ar vėliau aš tai sužinosiu! Ir jums tai kainuos daug brangiau, negu yra verta. Tikiuosi, jūs tuo neabejojate?

- Nė kiek! - šaltai atsakė Marijana. - Ir kartoju: tai, kas vyksta tarp manęs ir pono Boforo, liečia tik mus!

- Puiku! Tokiu atveju ir jūs, ir aš grįšime į savo lovas. Linkiu jums labos nakties, madmuazele Malerus!

Jis pabrėžė jos pavardę, bet Marijana nekreipė dėmesio, kad tai nuskambėjo lyg grasinimas. Jai nėra ko prikišti. Ji nieko nenuslėpė... išskyrus neseniai įvykusį pokalbį su kunigaikščiu, bet kiekvienoje gyvenimo situacijoje reikia priimti sprendimą. Marijana pasirinko ramybę, kurios jai ypač reikės, jei norės įgyvendinti savo ateities planus. Ji padarė reveransą.

- Labos nakties, pone ministre!

Už durų jos laukė tarnas-policininkas Bazenas, o kieme ta pati karieta. Jie ilgai važiavo tylėdami. Miegoti jau nebenorėjo, o pokalbis su Fušė teikė Marijanai peno apmąstymams. Negalima ilgiau ignoruoti tos budrios priežiūros, kurios objektu ji tapo. Tačiau Fušė nieko nepasakė apie juodąjį fiakrą. Pati Marijana iš susijaudinimo pamiršo apie jį. Bet juk Fušė niekada ir nieko neužmiršta. Tokiu atveju galima manyti, kad jis ne tik žino apie fiakro egzistavimą, bet ir yra jo šeimininkas.

Bazenas pirmasis nutraukė tylą:

- Turiu atsiprašyti madmuazelės, - pasakė jis tyliai. - Atrodo, aš suklydau. Ar madmuazelė gali man atleisti?

- Jūs atlikote savo darbą, - kiek atsainiai atsakė Marijana. - Aš negaliu ant jūsų pykti. Be to, jūs išgelbėjote mane iš nemalonios padėties. Jeigu ne paslaptis, ką padarėte su tuo vargšu Ferkoku?

Policininkas nusišypsojo.

- Mes tiesiog paguldėm jį į lovą ir liepėm nejudėti, be to, leidom suprasti, kad jeigu jis brangina savo vietą, bus geriau daugiau nebegalvoti apie madmuazelę.

- O... jeigu kas nors pastebės, kad mes buvom išvažiavę? Kaip mes paaiškinsim?

- Niekaip! Niekas nepastebės.

Ir tikrai, kai karieta įvažiavo į Matinjono viešbučio kiemą, visi ten stovėję ekipažai tebebuvo savo vietose. Niekas nepasikeitė nei tuščioje gatvėje, nei skaisčiai apšviestame viešbutyje. Tariamasis liokajus nušoko žemėn, padėjo išlipti Marijanai, paskui nusiėmė apsiaustą, kuris slėpė jo livrėją.

- Linkiu jums labos nakties, madmuazele, - tarė jis nusilenkdamas. - Rytoj aš išeisiu iš tarnybos pas kunigaikštį.

- Jūs išvažiuojate? - nustebusi paklausė Marijana. - Bet kodėl?

- Reikalai kitoje vietoje... ir naujos pareigos. Galbūt dar susitiksime kitomis aplinkybėmis. Taigi tegul madmuazelė...

- Tokiu atveju gal nebūtina vartoti trečiąjį asmenį?

- Ne, nemanau... bet esu dėkingas, kad jūs tai pastebėjote. Linkiu sėkmės, madmuazele Malerus! Ir nieko nebijokite, jūsų apsauga lieka tokia pat patikima kaip ir buvus.

"Apsauga... ar sekimas? Be abejo, ir viena, ir kita", - pagalvojo Marijana, žiūrėdama į tolstančią jo nugarą. Šiaip ar taip, buvo nuostabu, kaip smarkiai pasikeitė šis žmogus per keletą sekundžių. Jo buki bruožai atgijo, drumstose akyse netikėtai pasirodė blizgesys ir net jo laikysena pasikeitė. Ir mergina paklausė savęs, kiekgi Fušė žmonių gyvena šiuose namuose ir kuo jie apsimeta esą? O kiek jų Paryžiuje ir visoje milžiniškoje imperijoje? Jie sudaro keistą pasaulį, slaptą ir tylų, kurio dalyve prieš savo valią tapo ir ji, ir kuris apima, rodos, visus visuomenės sluoksnius. Juk šnekama, kad net pati imperatorienė Žozefina kartais vykdė policijos ministro pavedimus. Ir viso šito valdovas buvo gudrus ir pavojingas žmogus, ką tik jos užkluptas tokioje juokingoje būklėje. Bet joks juokingumas negalėjo sunaikinti baimės, kurią įkvepia Fušė. Su tokiomis mintimis Marijana įsigavo vidun ir praeidama pro praviras duris žvilgtelėjo, kas ten dedasi. Niekas nebuvo pasikeitę, tartum laikas iš tikrųjų sustojo. Lošimo demonas dar laikė visus savo valdžioje.

Vienuoliktas skyrius

Meilės naktis

Benevento kunigaikščio karieta, pakinkyta airiškais ristūnais, veržliai skriejo tuščiomis šiuo vėlyvu laiku Lonšano alėjomis. Buvo aštunta valanda vakaro. Sezono įkaršty čia dar ilgai kunkuliuotų ekipažų ir raitelių srovė, bet dabar tamsa, šaltis ir sniegas jau seniai išvaikė paryžiečius: buržua prie vakarienės ir kortų, elitą - į iškilmingus priėmimus, kurie šiuo metų laiku vyko beveik kiekvieną vakarą. Vakar balius buvo pas kunigaikštį Kambaserį, šiandien - pas hercogą de Kadorą, kuris tapo užsienio reikalų ministru vietoj Taleirano. Be abejo, tai ir yra priežastis, kodėl kunigaikštis yra su ja karietoje, užuot ruošęsis iškilmėms pas hercogą.

Įsitaisiusi ant avietinių aksomo pagalvėlių, ji abejingai žiūrėjo į pro šalį plaukiantį žiemos peizažą. Marijana gerai pažinojo

Lonšaną, nes dažnai čia vaikščiodavo su kunigaikštiene ir Šarlote, ir jai menkai terūpėjo, kur būtent jie važiuoja. Ryte Taleiranas pasakė:

- Šiandien vakare palydėsiu jus pas vieną savo gerą draugą, puikiai išmanantį muziką. Pasistenkite būti kuo gražesnė. Beje, jums tai visai nesunku, tačiau vis dėlto norėčiau jus matyti apsivilkusią rausvai.

Pirmą kartą kunigaikštis išsakė savo nuomonę apie drabužius. Marijaną tai nustebino, juo labiau, kad iki šiol ji buvo įsitikinusi, kad kunigaikštis mėgsta šaltas spalvas, tokias kaip žalia arba mėlyna. Ji pasakė neturinti rausvos suknelės.

- Iki vakaro turėsite, - nuramino ją kunigaikštis, ir tikrai dar dieną Lerua atsiuntė Marijanai tualetą, kuris jai pasirodė tiesiog pasakiškas, nors ir buvo be galo paprastas.

Blyškiai rausvo atlaso suknelė buvo išsiuvinėta spindinčiu kaip šerkšnas sidabru, o ją papildė tokios pat medžiagos ilgas apsiaustas su šermuonėlių kailiukais apsiūtu gobtuvu ir priderinta žavinga mova. Apdaras padarė jai pritrenkiantį įspūdį, ir patenkinta kunigaikščio šypsena, kai jie susitiko, patvirtino jos nuomonę.

- Manau, - tarė jis, - kad šį vakarą jūs laimėsite dar vieną pergalę, galbūt pačią svarbiausią jums!

Iš tikrųjų Marijana su savo balsu turėjo nepaprastą pasisekimą tarp salonų pataikūnų, nors tai tebuvo jai ženklas, kad gali susilaukti tikro pripažinimo teatro scenoje. Ji buvo pakankamai protinga, kad suprastų, jog salonų laurai gana efemeriški. Pastaruoju metu jos pasitikėjimas šituo pasisekimu dar labiau sumažėjo ir jos įkarštis mokytis dainuoti pastebimai atvėso. Kalčiausias dėl to buvo juodasis fiakras, nuolat sekęs paskui ją kaip piktas pranašas. Kartais ji norėdavo nueiti kur nors pėsčia, kad pasitikrintų, ar seks ją kas nors, bet nesiryždavo dėl nepaaiškinamos baimės. Viename iš raportų ji pranešė apie fiakrą, bet Fušė į tai niekaip nereagavo. Ir Marijana nežinojo, ką manyti... Kunigaikštis juo labiau nieko apie tai nekalbėjo. O ir iš kur jis galėjo žinoti? Ji nusprendė pirmadienį pasimatyti su Fušė.

Nuo susitikimo su Jasonu Boforu praėjo jau aštuonios dienos, ir Marijanai, nors ir labai troško jį pamiršti, dar nepavyko to padaryti. Galvojant apie amerikietį, apimdavo tokia daugybė jausmų, kad ji negalėdavo juose susigaudyti. Vyravo pyktis ir apmaudas, juo labiau skaudūs, kad jai kartais norėdavosi sutikti su jo pasiūlymu. Ji buvo per daug jauna, kad jos nejaudintų kai kurių žodžių magija! Jasonas sužadino jos potraukį nepažįstamam gyvenimui, kurio eskizą jis nupiešė, laisvam gyvenimui visai naujame pasaulyje, pilname šviesos ir šilumos. Galbūt jis buvo nuoširdus, kai kalbėjo norįs bent iš dalies atlyginti jai padarytą skriaudą? Ir kai tokia mintis ateidavo į galvą, Marijana būdavo pasirengusi bėgti pas jį. Vieną rytą, atlikdama kunigaikštienės pavedimus, ji net paprašė, kad vežikas pravažiuotų Seruti gatve. Ji pamatė Imperijos viešbutį, gražų namą, prieš kurį stovėjo daug karietų, ir panoro sustoti, išlipti, pašaukti šį keistą žmogų, nekenčiamą ir drauge traukiantį ją.

Bet čia kita mintis šovė į galvą. Kodėl ji tiki Boforo žodžiais? Jis apgrobė ją, jis drįso prekiauti jos meile ir skaistumu. Kas garantuos, kad plaukiant laivu jis nesulaužys žodžio ir nepareikš savo begėdiškų teisių, kurių jis neva turi. Juo labiau kai jie bus drauge pasaulio krašte! Na pagaliau, kokia prasmė jam gelbėti ją ir nuo ko? Ar nebuvo įsivaizduojamas pavojus, uždegęs neramią ugnį jo akyse, tiesiog išgalvotas, kad įviliotų ją į spąstus? Šį rytą Marijana gavo raštelį be parašo.

"Aš būsiu čia dar savaitę. Vėliau, kad rastumėt mane, turėsite kreiptis į mano draugą Patersoną, Amerikos konsulą Nante! Nedvejokite, maldauju jus, ir vykite su manim. Paskubėkite!"

Marijana tik gūžtelėjo pečiais ir įmetė laiškelį į židinį. Šiandien ji nebuvo linkusi pasitikėti Jasonu Boforu.

Karieta pervažiavo Seną, ir Marijana, pasilenkusi prie lango, pravalė pirštine aprasojusį stiklą.

- Tai mes jau laukuose? - paklausė ji. - Ar dar toli?

Ji vos įžiūrėjo savo palydovą karietos tamsoje, bet visą laiką jautė jo kvepalų - verbenos aromatą. Nuo to laiko, kai jie išvažiavo iš Varen gatvės, jis tylėjo.

- Ne, jau netoli. Kaimas, į kurį važiuojame, vadinasi Sen Klu. Mano draugas ten turi nedidelį nuosabų būstą. Tai namas,

pilnas žavesio, ir taip puikiai apstatytas, kaip aš niekur kitur nesu matęs. Anksčiau, karaliaus laikais, ten rinkdavosi medžiotojai.

Retai tekdavo matyti Taleiraną taip lyriškai nusiteikusį. Marijanos smalsumas vis didėjo. Iki šiol Taleiranas lydėdavo ją tik po Paryžiaus salonus: pas madam de Laval, Dorotėją de Perigor, žinoma, ir pas savo svitos damas. O čia juk buvo tikra kelionė kažkur į tolimą kaimą.

- Ar ten bus daug žmonių? - paklausė ji apsimestinai abejingai. - Ko laukiama?

Kunigaikštis kostelėjo, tarsi galvodamas, ką atsakyti, bet jo balsas buvo visai ramus, kai jis tarė:

- Iš tiesų ne, visai nedaug. Brangus kūdiki, turiu jums kai ką paaiškinti. Tai nebus didelis priėmimas. Draugas, pas kurį jus vežu, yra tiesiog ponas Deni.

Marijana nustebusi pakėlė antakius.

- Ponas Deni? Deni de...

- Jokio "de". Jis... buržua, labai turtingas, įtakingas, be to, senas ištikimas draugas iš... sunkių laikų! Be to, tai nelaimingas vyriškis, nes kenčia netekęs brangaus žmogaus. Tai, ką prašau jus padaryti, yra savotiškas gailestingumo aktas.

- Išsipuošus kaip princesei - su baliniu apdaru, - pasirodyti taip kenčiančiam žmogui? Ar ne geriau buvo apsirengti tamsiai?

- Gedulas nešiojamas širdies gilumoje, brangus vaike. Ponui Deni būtina išvysti žvaigždę, kuri išsklaidytų jį supančią tamsą. Aš noriu, kad jūs taptumėte ta žvaigžde.

Kažoks sentimentalumas, pasigirdęs kunigaikščio balse, sustiprino Marijanos smalsumą. Kas gi tai per buržua, kuris turi buvusį karaliaus medžioklės namelį ir pas kurį reikia pasirodyti iškilmingai pasipuošus? Netikėtai ji panoro sužinoti apie jį daugiau.

- Aš sužavėta tuo, kad jūsų šviesybė taip stengiasi dėl žmogaus, užimančio daug žemesnę padėtį. Jis tikrai senas jūsų draugas?

- Labai senas, - rimtai tarė Taleiranas. - Jūs nustebtumėt sužinojusi, kiek daug buržua susiję su manim ir net yra mano draugai! Jų pakankamai yra ir imperatoriaus rūmuose, kur, deja, jie prisidengę iškilmingais titulais.

- O kodėl ponas Deni neturi jokio?

- Todėl, kad tai jo nedomina. Jam vieni juokai tapti grafu ar markizu. Jis yra tiesiog jis, ir to pakanka! Sakykite, madmuazele Malerus, jūsų, tikiuosi, nešokiruoja tai, kad reikės dainuoti buržua?

Tamsoje ji pajuto, kad Taleiranas ironiškai šyptelėjo.

- Žinoma, ne, tiktai tikiuosi, kad jis nėra Konvento narys ar karaliaus žudikas, ar...

- Tada jis nebūtų mano draugas! - griežtai nutraukė ją Taleiranas. - Dėl to būkite rami.

Taleiranas surado jos ranką po kailio apklotu ir paspaudė ją. Švelnesniu konfidencialiu tonu jis pridūrė:

- Arčiau susipažinusi jūs sužinosite, kad šitos šalies žmonės kartais daro keistus dalykus, bet visuomet laikosi sveiko proto. Tai, ko jūsų prašau šiandien - asmeninė paslauga, netgi malonė, jei jums taip patinka. Šis žmogus neturi garbingo titulo, bet jo garbinga širdis. Apie jo sielvartą nereikia pasakoti mūsų draugui Fušė, a? Jam visai nebūtina žinoti apie šį mūsų vizitą.

Marijana truputį sunerimo, tačiau smalsumas ėmė viršų. Jai buvo tas pats, kam dainuoti - juk ji pažadėjo kunigaikščiui daryti tai, kada tik jis panorės, bet dabar ji nekantravo pamatyti, koks tas ponas Deni, kurį taip gerbia imperijos vicekancleris.

- Prašom man atleisti, - romiai pasakė ji. - Aš su malonumu padainuosiu jūsų nelaimingam draugui.

- Štai ir puiku! Esu labai dėkingas jums už tai.

Karieta kilo į gana stačią kalvą. Arkliai smarkiai sulėtino žingsnį, bet Lamberas, vežėjas, neleido jiems slysti atgal. Karietos stiklai pasidengė šerkšnu ir viduje įsiviešpatavo tyla, sugrąžinusi kiekvieną vėl prie savų minčių. Marijana staiga pagalvojo, kad išvažiuodama iš viešbučio nepastebėjo, ar buvo savo vietoje bjaurusis juodas fiakras, o paskui pamiršo apie jį per paslaptingąjį poną Deni. Ji buvo labai patenkinta, kad nereiks apie jį rašyti prakeiktuose kasdieniniuose raportuose, nors Taleirano dėka jie virto paprastu formalumu. Bet kodėl Fušė neatsakė į klausimą apie juodąjį fiakrą? Jeigu tik jis nepriklauso jam! O vis dėlto kodėl?

Juodo miško fone baltas paviljonas snaudė ant užšalusio tvenkinio kranto. Švelnioje auksinėje šviesoje, krentančioje iš aukštų langų, kaip briliantai spindėjo daugybė snaigių. Su savo lengvu frontonu, vaizduojančiu medžioklės sceną, jis iškilo iš nakties ir miško kaip stebuklingas regėjimas. Gal todėl, kad jos paaštrėję pojūčiai tarsi žadėjo nepaprastus įvykius, tas vaizdas iš karto pakerėjo Marijaną.

Ji vos pastebėjo liokajų tamsia livrėja, kuris atlenkė jai karietos laiptelius, ir kaip sapne pasuko į atviras duris. Jį įžengė į nedidelį vestibiulį, papuoštą gėlėmis. Kaitri židinio liepsna pripildė jį malonios šilumos. Antro aukšto tamsoje nyko laiptai. Bet Marijana nespėjo visko apžiūrėti. Tarnas atidarė jai duris į baltai mėlyną saloną su kupolo pavidalo lubomis, papuoštomis žolėje žaidžiančiais amūrais.

Lengvi dailūs lakuoti praeito šimtmečio baldai buvo aptraukti mėlynai baltu raštuotu šilku ir, rodės, stovėjo tik tam, kad pabrėžtų visur pamerktų irisų ir rausvų tulpių grožį. Didžiulis veidrodis virš židinio atspindėjo visą kambarį, apšviestą ilgų rausvų žvakių. Pro erkerio langus matėsi užšalęs ežeras, per kurio vidurį ėjo kelias. Merginos žvilgsnis iš karto nusileido ant laku spindinčio klavesino, stovinčio prie vieno iš langų. Apklotas milžinišku kilimu parketas truputį girgžčiojo nuo nelygių Taleirano žingsnių. Kambarys buvo visiškai tuščias. Bet štai atsivėrė durys. Pasirodė vyriškis.

Manydama, kad tai ir yra paslaptingasis ponas Deni, Marijana susidomėjusi žvelgė į jį. Jis buvo vidutinio ūgio, blondinas, be abejonės, negražaus veido juodomis, kiek žaižaruojančiomis akimis. Drauge aiškiai buvo matyti, kad jis protingas, ir dvelkiantis iš jo geranoriškumas iš karto patraukė Marijaną. Ją tik nustebino šio gedinčio žmogaus šviesiai žalias drabužis.

Su ištiesta ranka ir šypsodamasis jis greitai priėjo prie svečių.

- Jūs tiesiog kariškai punktualūs! Sveiki, brangus kunigaikšti! Vadinasi, čia ta mergina...

- Iš tikrųjų, brangusis Diurokai, prieš jus panelė Malerus, kurios balsas neturi sau lygių. O argi... pono Deni dar nėra?

- Nėra, - atsakė Diurokas, - bet jis ilgai neužtruks. O kol kas siūlau jums lengvą vakarienę. Aš pamaniau, kad tikriausiai sužvarbsite tokioje ilgoje kelionėje.

Pagarbiai ir galantiškai jis privedė Marijaną prie netoli židinio stovinčio žydru aksomu išmušto šezlongo, paskui padėjo jai nusivilkti apsiaustą. Marijana pasijuto nedrąsiai, ją sutrikdė ir be galo elegantiška aplinka, ir kariška nepažįstamojo laikysena. Ji taip sumišo nuo jo susižavėjusio žvilgsnio, kad net nepastebėjo, kaip jis persimetė žvilgsniu su Taleiranu. O kunigaikštis atsisakė nusivilkti savo kailiu pamuštą apsiaustą.

- Ačiū, mano drauge, madmuazelė Malerus su malonumu pasišildys, o aš grįžtu.

Marijana, tik ką ištiesusi rankas į ugnį, krūptelėjo.

- Kaip! Jūsų šviesybė palieka mane?

Jis priėjo prie jos, paėmė ranką ir greitai pabučiavo.

- Aš ne palieku jus, brangus kūdiki, aš jus patikiu! Man reikia grįžti! Mano sena draugė, baronienė de Stal, gavusi kvietimą kelionėn į Jungtines Valstijas, su savo sūnumi palieka Paryžių šią naktį. Aš noriu atsisveikinti su ja ir įsodinti ją karieton į Morlė, kur jos laukia laivas. Bet nieko nebijokite. Mano draugas Diurokas tėviškai jumis pasirūpins, ir kai jūs paguosite mūsų vargšą draugą, atveš namo savo karietoje.

- Tikiuosi, jūs tuo neabejojate, - su švelnia šypsena tarė Diurokas, - ir aš nekeliu jums baimės, madmuazele?

- Ne... ne, nė kiek! - atsakė Marijana, mėgindama nusišypsoti.

Ji jautėsi sumišusi. Kodėl vis dėlto Taleiranas nepasakė, kad nepasiliks su ja? Niekada dar jis nėra taip padaręs! Matyt, su jam būdingu įžvalgumu kunigaikštis pajuto, kas dedasi merginos širdyje, nes pasirėmęs lazda palinko į jos pusę:

- Aš bijojau sujaudinti jus ir užgauti jūsų drovumą, kol pati nepamatysite šio garbingo žmogaus! Dabar galiu pasakyti ir visą teisybę: jūsų balsu aš noriu padaryti siurprizą savo draugui Deni. Kai išgirsite kieme karietą, pradėkite dainuoti, bet nesakykite, jog tai mano sumanymas.

- Bet... kodėl? - paklausė visai sutrikusi Marijana. - Jeigu manote, kad siurprizas bus malonus, visas dėkingumas už jį priklauso tik jums.

- Teisingai! Bet man nereikia, kad jis iš karto pajustų man dėkingumą. Jis sužinos teisybę, bet truputį vėliau. Šiuo metu aš nenoriu, kad koks nors kitas jausmas bent kiek trukdytų jam pajusti tyrą džiaugsmą, kurį suteiksite jūs.

Marijana vis mažiau ką nors suprato, bet buvo nepaprastai suintriguota. Koks vis dėlto keistas, sudėtingas ir paslaptingas žmogus yra kunigaikštis. Ir kodėl jis kalba su ja tokiu pompastišku tonu, kuris paprastai jam nebūdingas? Matyt, Diurokas suprato merginos savijautą, ir ji buvo jam už tai dėkinga.

- Kartais jums kyla smagių idėjų, kunigaikšti. Bet kitaip tai būtumėt ne jūs! Laimingo kelio!

Žvelgdama į svečią išlydintį Diuroką, Marijana klausė savęs, kokį vaidmenį jis vaidina Deni namuose? Kas jis? Jo giminaitis? Tiesiog draugas? Galbūt jis brolis tos, kurią apverkia paslaptingasis buržua? Ne, žalias kostiumas neigė prielaidą, kad jis velionės brolis. Galbūt tai giminaitis ar vaikystės draugas, pakviestas rūpintis namais? Ne, jis turėtų būti kariškis, tai matyti iš visos jo laikysenos!

Grįžo Diurokas, ir Marijanos mintys nutrūko. Jis ėjo lydimas juodai vilkinčio mažordomo, kuris stūmė nedidelį serviruotą staliuką. Pudruotas perukas, pilna figūra spinduliavo iškilmingą savo vertės suvokimą, būdingą įžymių namų tarnams. Jis pasveikino merginą taip maloningai, kad ji buvo tiesiog apstulbinta. Be abejo, šis Deni turi būti koks nors nepakenčiamas išsišokėlis, sprogstantis iš pasididžiavimo savo turtais, jeigu net jo tarnai drįsta taip pūstis. Tuo tarpu Diurokas įsakė:

- Pristumkite stalelį prie madmuazelės, Konstanai, ir palikite mus.

- Ar aš turiu patarnauti ponui ge...

- Užteks, užteks! - skubiai nutraukė jį Diurokas. - Mes susitvarkysime patys.

Mažordomas pasišalino, bet Marijana atkreipė dėmesį į nepabaigtą žodį. Kaip jis ketino pavadinti Diuroką? Ji pamanė, kad jeigu jau paslaptingojo Deni dar nėra, reikia išnaudoti tą laiką ir pamėginti ką nors apie jį sužinoti. Ji su malonumu paėmė puodelį buljono, bet nuo viso kito atsisakė.

- Kiek supratau, aš turiu dainuoti, kai ponas Deni įeis? Jis neturi rasti manęs sėdinčios prie stalo.

- Jūs teisi. Bet užteks, jei pradėsite, kai išgirsim karietą.

Marijana pažvelgė į klavesiną.

- Aš pati sau akompanuosiu?

- Ne... žinoma, ne. Na ir galva! Palaukite minutėlę. - Jis pastebimai nervinosi. Skanaudama buljoną, Marijana viduje šaipėsi. Apskritai nuotykis buvo gana juokingas, ir ji jau degė noru pamatyti tą nuostabų buržua, verčiantį drebėti savo namiškius. Diurokas greitai grįžo lydimas griežtos išvaizdos jaunuolio ilgais plaukais ir tamsia oda, kuris, nepažvelgęs į Marijaną, paėmė nuo klavesino jos atsivežtas natas ir atsisėdo prie instrumento. Pastebimai pralinksmėjęs, Diurokas grįžo prie viešnios.

- Štai mes ir pasirengę. Jūs galite duoti metrui Hasaniui savo nurodymus, bet nelaukite atsakymo, jis - nebylys! - sušnibždėjo Diurokas, metęs žvilgsnį pianisto pusėn.

Betrūko tik nebylio! Marijana staiga pagalvojo, ar nėra pono Deni vardas netikras, kuriuo jis slepia tikrąjį! Kas jis: valkata, nežinia kaip įsigijęs turtą ir prabangiai gyvenąs miško gilumoje, toli nuo Fušė seklių, ar garbingas užsienietis, rengiantis sąmokslą prieš režimą? Argi Fušė neleido jai suprasti, jog viršūnėse abejojama Taleirano ištikimybe? Kalbama, kad jeigu jis dar neišdavė imperatoriaus, tai neilgai delsęs padarys tai. Per daug paprasta pavardė - ponas Deni, - be abejo, slepia gana pavojingą asmenybę: caro ar net Anglijos pasiuntinį...

- Kuo jūs pradėsite? - paklausė Diurokas.

- Paero arija. Ji man labai patinka.

- Ponas Deni bus sužavėtas. Jis labai mėgsta Paerą, kuris, kaip jūs, be abejo, žinote, vadovauja rūmų orkestrui.

- Ponas Deni seniai Prancūzijoje? - netikėtai paklausė Marijana visiškai ramiu tonu.

Diurokas išplėtė akis.

- Bet... taip, jau kažkiek laiko! O kodėl klausiate?

Kieme pasigirdęs karietos bildėjimas išvadavo Marijaną nuo būtinybės atsakyti, o tai būtų ne taip jau lengva. Diurokas tučtuojau pašoko ir išbėgo į vestibiulį. Marijana priėjo prie klavesino ir atsistojo nugara į duris. Ramus Hasanis užgrojo

įžangą. Netikėtai beviltiška baimė sukaustė Marijaną, jai pasirodė, kad grindys sprūsta iš po kojų. Rankos sustingo ir teko jas stipriai suspausti, kad liautųsi bjauriai drebėjusios, o nugara perbėgo išdavikiškas šaltelis. Ji suglumusi pažvelgė į rūmų pianisto veidą, ir staiga jis drąsinamai jai mirktelėjo. Lauke girdėjosi žingsniai, balsai. Reikėjo pradėti, kad nebūtų sugadintas didysis Taleirano siurprizas.

Griežtas žvilgsnis pasidarė valdingas. Marijana atvėrė burną ir nustebusi išgirdo savo balsą: šiltą, ramų, tokį švelnų, tarsi nebūtų buvę baimės, tik ką gniaužusios jai gerklę. Visa atsidavusi dainavimui, Marijana greičiau atspėjo negu išgirdo greitus žingsnius vestibiulio plytelėmis, žingsnius, staiga nutilusius už slenksčio. Daugiau ji nieko negirdėjo, bet aiškiai jautė kažkieno buvimą ir žvilgsnį. Ir keista, tai nevaržė jos, o priešingai, išlaisvino nuo nemalonaus nerimo. Lyg burtininkui mostelėjus išnyko baimė, Marijanos balsas prisipildė anksčiau nepatirto lengvumo ir šilumos. Ne pirmą kartą muzika atėjo jai į pagalbą. Ji darė Marijanai didžiulį poveikį, nuolat atsinaujinantį, bet visuomet stiprų. Ir Marijana nesipriešindama ir be baimės atsidavė jai, nes ją ir muziką siejo nuoširdi meilė. Jos negalėjo išduoti viena kitos. Paskutiniai arijos žodžiai kaip atodūsis apmirė merginos lūpose:

... Džiaugsmai ir liūdesys praėjo,
Teliko meilės ilgesys...

Stojo tyla. Nuleidęs akis Hasanis padėjo rankas ant kelių, ir Marijana pajuto, kad apėmusi ją palaima ima nykti. Vėl pagauta netikėto drovumo, ji nesiryžo pasukti galvos į židinio pusę, kur jautė kažką esant. Netikėtai šaižus balsas nutraukė tylą:

- Nuostabu! Padainuokite dar, madmuazele! Jūs mokate "Meilės džiaugsmus"?

Dabar ji pažvelgė į jį. Prieš ją į židinį rėmėsi mažesnio už vidutinį ūgio vyras, gana apkūnus, bet nestoras. Jis vilkėjo juodu fraku ir baltomis kašmyro kelnėmis, ant kurių ji nustebusi pamatė rašalo dėmes. Apsiavęs jis buvo trumpais angliškais batais su sidabro pentinais. Pono Deni rankos ir kojos buvo nedidelės ir dailios, o veidas tiesiog sužavėjo Marijaną. Ji niekad nebuvo mačiusi tokio! Šviesus, dramblio kaulo spalvos, jis stulbino

klasikiniu romėniškos statulos grožiu. Trumpi plaukai, juodi ir lygūs, krito sruogomis ant kaktos, pabrėždami gilias pilkai žydras akis. Veriantį žvilgsnį buvo sunku atlaikyti. Rankose ponas Deni laikė paauksuotą vėžlio tabokinę, kurios turinį nuolat barstė sau ant drabužių ir visko aplinkui.

- Kodėl gi jūs tylite? - paklausė jis.

Suvokusi, kad per daug nekukliai apžiūrinėja jį, Marijana smarkiai išraudo ir paskubėjo nusukti žvilgsnį.

- Iš tikrųjų, aš moku šį romansą.

Ji pradėjo garsiąją melodiją vis labiau jaudindamasi. Neįstengdama suprasti, kas dedasi slaptose jos būtybės gelmėse, atsidavė muzikai stipriai ir aistringai. Ji išdrįso vėl pažvelgti į poną Deni. Niekuomet nė vienas vyriškis netraukė jos taip kaip šis. Nemokėdama paslėpti jausmų, kuriuos aiškiai atspindėjo jos išraiškingas veidas, ji neatitraukė žvilgsnio nuo nepažįstamojo akių, tarsi tik jam vienam skirdama romanso meilės žodžius:

... Tave mylėsiu amžinai...

Nuskambėjus šiems žodžiams, ponas Deni pakeitė savo nerūpestingą pozą, nekantriai numetė šalin tabokinę ir ėmė nepastebimai artintis prie Marijanos. Jis daugiau neatitraukė nuo jos žvilgsnio. Jis įtemptai žiūrėjo į ją, žiūrėjo taip, kaip niekuomet joks vyriškis nedrįso ir nemokėjo į ją žiūrėti, ir merginai atrodė: jeigu jis staiga nusisuks nuo jos, tą pat akimirką baigsis ir jos gyvenimas. Merginos akys prisipildė ašarų. Širdis taip daužėsi, jog rodės, tuoj tuoj plyš. Ji jautė ir laimę, ir išgąstį, ir nerimą, bet tvirtai žinojo, kad dėl šito žvilgsnio galėtų dainuoti visą naktį.

Kai nutilo paskutinė nata, Marijana ir ponas Deni stovėjo vienas priešais kitą. Nenuleisdamas nuo jos akių, jis spragtelėjo pirštais:

- Išeikite, Diurokai! Ir jūs taip pat, Hasani!

Abu akimirksniu dingo, o Marijanai ir į galvą nešovė protestuoti. Tai normalu, taip ir turi būti! Per keletą minučių nepažįstamasis juokinga pavarde tapo svarbesnis jai už visą pasaulį, ir Marijana veltui stengėsi surasti pavadinimą ją sukrėtusiam reikliam pirmykščiam jausmui. Atrodė, kad ji tik dabar pradėjo gyventi... Ir ji daugiau nenorėjo žinoti, kas šis

žmogus, ar tikrai jo pavardė Deni, ar jis bajoras, ar bekilmis. Ne! Jis čia, ir viskas gerai. Nieko daugiau ji nenorėjo.

Prisiglaudusi prie klavesino ir remdamasi į jį šąlančiomis rankomis, vos drįsdama atsikvėpti ji žiūrėjo, kaip jis prieina vis arčiau ir arčiau... Jis šypsojosi, ir ji jautė, kaip tirpsta jos širdis nuo šitos šypsenos žavesio.

- Kai buvau vaikas, - pradėjo jis nuoširdžiu tonu, - dažnai klausdavau savęs, ką gi išgirdo prie savo laivastiebio pririštas Odisėjas tuo metu, kai jo palydovų ausys buvo užkimštos vašku. Jis maldavo atrišti jį, kad galėtų pulti į jūrą ir plaukti sirenos balso link. Dabar aš žinau, ką jis jautė!

Sirena! Jasonas Boforas irgi lygino ją su sirena. Kaip jis sakė? Marijana negalėjo tiksliai atsiminti. Beje, kas jai rūpi kažkoks Boforas? Ir ar apskritai jis egzistuoja? Ar ji pati gyveno iki šios akimirkos, ar tik dabar pradeda gyventi? Nepaisant prancūziško vardo, ponas Deni turėtų būti italas. Jo vos jaučiamas akcentas apie tai byloja. Vėl šmėkštelėjo mintis, kad jis konspiratorius, bet Marijana nuvijo ją. Tebūna jis kas tik nori! Ji jau tvirtai žinojo, kad jis užėmė jos gyvenime pagrindinę vietą. Išnyko begalinė tuštuma, vertusi ją rimtai svarstyti Boforo pasiūlymą.

Su didžiausiu švelnumu ponas Deni paėmė Marijanos rankas į savąsias.

Jis nustebo, kad jos tokios šaltos.

- Jūs sušalote! Eime prie ugnies.

Jis pasodino ją ant kušetės, įsitaisė šalia ir pritraukė staliuką su maistu.

- Ar suvalgytumėt ką nors?

- Ne, dėkoju, aš nealkana!

- Nesakykite man, kad nenorite valgyti. Jūsų amžiuje visą laiką norisi valgyti! Aš užkąsiu su malonumu. Paragaukite šito strazdų pašteto ir užgerkite šambertenu. Šambertenas - vynų karalius. Aš niekad negeriu kitokio. Ne? Keista! Matyt, jums labiau patinka šampanas. Tada truputį šampano.

- Aš... aš niekad negėriau jo! - susirūpinusi pasakė Marijana, žvelgdama, kaip auksinis vynas liejasi į krištolo bokalą.

- Tuomet tai pati tinkamiausia proga jo paragauti. Dabar arba niekad! - linksmai pasakė ponas Deni. - Pamėginkite! Pasaulyje nėra moters, kuriai nepatiktų šampanas! Jis priverčia spindėti akis... nors, - pridūrė jis, truputį palinkęs prie merginos, - jūsiškėms tikrai nereikia šitos priemonės! Jos užtemdo deimantų spindesį!

Tai kalbėdamas jis patarnavo jai su įsimylėjėlio dėmesingumu. Truputį būgštaudama Marijana išgėrė vyną, paskui nusišypsojo. Jis buvo gaivinantis, kibirkščiuojantis, aromatingas, žodžiu, nuostabus! Šeimininkas šypsojosi, žvelgdamas iš šono.

- Na ir kaip?

- Puiku! Galima dar truputį?

- Be abejo.

Jis išpildė jos prašymą ir ėmė su apetitu valgyti. Marijana nejučiom pasekė jo pavyzdžiu. Kambaryje iš karto tapo šilta ir jauku. Iš lauko neatsklido nė garso. Viską apgaubė sniegas. Jie buvo vieni čia, pačiame užburtos karalystės viduryje, didžiulėje šiltoje kriauklėje, pasimetusioje begaliniame suakmenėjusiame miške. Dar niekad Marijana nesijautė tokia laiminga. Ji išgėrė vyno šypsodamasi ponui Deni. Koks jis malonus ir linksmas! Jai šmėstelėjo mintis, kad jis, kaip našlys, per daug linksmas. Bet galbūt jis ne taip labai mylėjo savo žmoną, kaip visi manė?.. Arba muzika taip paveikė jį? Ar?.. O! Kokią tai turi reikšmę? Šampanas sužadino Marijanos optimizmą. Ji daugiau nejautė nei nuovargio, nei baimės. Pašėlusios mintys sukosi jos galvoje. Norėjosi juoktis be priežasties, dainuoti... netgi šokti!

- Dar truputį šampano? - pasiūlė ponas Deni, su šypsena žvelgdamas į ją.

- Mielai! Aš... aš niekad nemaniau, kad tai taip malonu!

Jis leido jai išgerti pusę bokalo, paskui švelniai sustabdė ir prisislinko prie pat jos.

- Kol kas užteks šampano! Pasakyk man savo vardą.

Netikėtas "tu" visiškai jos nešokiravo. Jai netgi atrodė, kad tai visiškai natūralu. Juk jie dabar pasidarė tokie artimi draugai.

- Marijana! Mano vardas Marijana Ma...

- Ne... Aš noriu žinoti tik tavo vardą... Kitką sužinosiu vėliau, jeigu panorėsiu... Sapnas negali turėti nieko, tik vardą,

o aš jau seniai nieko panašaus nesu sapnavęs... Tu nuostabi, Marijana!.. Tavo balsas užbūrė mane, o grožis be galo sužavėjo.

- Tai tiesa? - džiaugsmingai paklausė ji. - Aš taip labai jums patinku... Tada pasakykite man ir savo vardą. Ponas Deni - juk tai baisu!

- Žinau! Vadink mane... Šarliu! Tau patinka šis vardas?

- Man vis tiek. Aš jį pamilsiu, nes tai jūsų vardas.

Jis paėmė jos ranką ir ėmė bučiuoti nepastebimai kildamas nuo riešo link alkūnės ir toliau link peties, nuo kurio jis nusmaukė trumpą rankovę. Jo glamonėjama Marijana pajuto, kaip kūnu nubėgo virpulys, ir ji užmerkė akis, apimta begalinės laimės. Nė už ką pasaulyje ji nebūtų sustabdžiusi jo: nuo to momento, kai ji pamatė jį, nė trupučio neabejojo, kad tai turės įvykti. Šampanas uždegė jos kraują ir ji pamiršo pasibjaurėjimą, kurį jausdavo vyriškiams po nelemto suartėjimo su Žanu Ledriu! Be to, Šarlis nebuvo realiai egzistuojantis vyriškis, tai tiesiog sapnas. Ir ji neturėjo jokio noro pabusti, o troško jausti, kaip jo pabučiavimai žadina kūne naujus pojūčius, reikalaujančius kažko daugiau...

Kai jo ranka nuslydo jos talija ir jis atsargiai paguldė Marijaną ant šezlongo pagalvėlių, ji giliai atsiduso ir atmerkė akis, kad pamatytų prigludusio prie jos Šarlio veidą, bet tučtuojau vėl užsimerkė, kai tik jų lūpos susilietė. Jo pabučiavimai buvo lengvi kaip vėjelio dvelktelėjimas, tačiau pamažu Marijanos kraujuje įkūrė tikrą liepsną. Jos širdis spurdėjo krūtinėje, ji duso Šarlio glėbyje, trokšdama kitokių pabučiavimų ir kitokių glamonių.

Neatitraukdamas lūpų nuo jos burnos jis sušnibždėjo:

- Tu nori priklausyti man... sakyk? Nori?

Ji atsakė blakstienų krustelėjimu ir apkabinusi jį rankomis smarkiai prispaudė prie savęs.

- Čia per daug šviesu, - sušnibždėjo ji.

- Eime!

Jis pakėlė ją nuo šezlongo ir nusivedė link durų, už kurių buvo nedidelis žydras kambarys. Jame kvepėjo jazminais, o balta lova vos matėsi meilės prieglobsty, kurį apšvietė tik židinio ugnis.

Išvydusi lovą Marijana instinktyviai atšoko, bet Šarlis užspaudė jos burną tokiu karštu bučiniu, kad ji vos neprarado sąmonės. Paskui jis nusivedė ją prie židinio, atsisėdo ant žemos kėdutės ir pasisodino ją kaip vaiką sau ant kelių. Segiodamas jos nuostabią rausvą suknelę, jis itališkai šnibždėjo žavius, švelnius meilės žodžius ir bučiavo jos pečius, kaklą, krūtinę, kai tik jie išsivaduodavo iš apatinių mezginių. Jo glamonės darėsi vis drąsesnės, bet buvo tokios švelnios, kad malonumas girdėti komplimentus savo grožybėms greitai nuslopino bet kokį jos gėdingumą.

Pagaliau jis nunešė ją, nuogą ir virpančią, į lovą, kur paliko tarp kvepiančių užtiesalų, kad po kelių minučių ir pats atsidurtų šalia jos.

Po dviejų valandų užmigdama Šarlio glėbyje, pilna įspūdžių, laiminga Marijana su džiaugsmingu atodūsiu pamanė, kad tai, ką dabar patyrė, niekuo neprimena egzekucijos, ištvertos tą atmintiną naktį kluone. Ir taip yra ne tik todėl, kad ji pamilo Šarlį, o Žanui Ledriu buvo gana abejinga. Žmogus, kuriam ji taip netikėtai atsidavė, tapo jai tikru mylimuoju. Kaip tik šią naktį ji liovėsi būti mergina. Švelni Šarlio meilė visai kitaip išskleidė jos moteriškumo pumpurą negu skubus jūreivio negrabumas. Ir dabar ji suvokė, ką reiškia žodžiai: kam nors priklausyti. Niekas ir niekuomet neišskirs jos su tuo, kuris atvėrė ją meilei ir pačiai sau.

- Aš myliu tave, Šarli, - sušnibždėjo ji, bučiuodama jo kaklą. - Aš amžinai tavo. Kad ir kas tau atsitiktų, kad ir kur tu važiuotum, aš seksiu paskui tave ir mylėsiu tave.

Jis pasirėmė alkūne ir privertė ją pasižiūrėti į save.

- Nereikia taip kalbėti, carissima mia! Niekad nežinai, ką žada rytojus. Gal rytoj aš mirsiu.

- Tuomet aš irgi, ir mes vis tiek būsime drauge. Tu neįsivaizduoji, kokią laimę suteikei man šią naktį. Tu negali šito suprasti, o aš juo labiau. Aš priklausau tau, tau vienam! Apkabink mane, Šarli, apkabink stipriau!

Tada jis vėl taip audringai prisitraukė ją, kad ji net sudejavo ir vėl pakluso jo geismui.

Paskui jis sušnibždėjo:

- Tai tu apdovanojai mane ir pati dėkoji... Mio dolce amor!.. Tu teisi: niekas niekuomet neprivers mūsų užmiršti šios nakties! Dabar miegok, jau vėlu.

Ji paklusniai prigludo prie jo peties ir užmerkė akis. Dabar viskas buvo gerai, viskas buvo paprasta. Jie myli vienas kitą. Kas gali sutrukdyti nuo šiol amžinai būti drauge? Argi jis ne našlys? Pirmą sykį po tos naktis Selton Hole Marijana pagalvojo, kad ji taip pat našlė.

Netikėtai pabudusi, Marijana negalėjo suvokti, ar ilgai tęsėsi palaimingas miegas. Kambario prieblandoje ji įžvelgė Diuroką, kuris kažką sakė į ausį sėdinčiam lovoje Šarliui.

- Kas atsitiko? - paklausė ji mieguistu balsu. - Jau vėlu?

- Ne, nusiramink! Dar tik trečia valanda, bet man reikia važiuoti! Tegu kinko arklius, Diurokai. Aš tuojau ateisiu!

Jis jau pakilo nuo lovos. Jausdama, kad Šarlis atplėšiamas nuo jos širdies, Marijana apkabino jo pečius.

- Kodėl tu palieki mane? Kodėl taip greitai? Kas atsitiko?

Jis švelniai apkabino ją ir užmerkė akis pabučiavimais.

- Nieko baisaus! Bet, brangioji, mano gyvenimas sunkus, netvarkingas... Aš nesu sau šeimininkas, ir meilės laikas baigėsi... Skubus reikalas verčia mane važiuoti į Paryžių, ir tu turi išleisti mane.

Bet ji negalėjo. Šitas skubus išvykimas vidury nakties kėlė jai siaubą. Ji pamėgino sužinoti, kas darosi.

- Šarli, maldauju, pasakyk man teisybę! Tu sąmokslininkas?

Jis apstulbęs pažvelgė į ją, paskui nusijuokė, atsargiai vaduodamasis iš kaklą apvijusių jos rankų.

- Kadangi tu atspėjai, neigti beprasmiška. Tai teisybė, aš dalyvauju sąmoksle! Bet tu nieko negali pakeisti. O dabar būk protinga.

Apgaubta šilkinės juodų plaukų masės, ji klūpėjo vidury sujauktos lovos ir kamuojama nevilties stebėjo, kaip jis skubiai rengiasi. Ji nesuklydo. Šarlio gyvenimas pilnas paslapčių ir pavojų. Jai teks su tuo susitaikyti. Šalyje, kur valdo tironas, jų meilė nebus lengva, bet ji mokės jo laukti, o jeigu aplinkybės privers jį bėgti, ji seks paskui jį... Ji švelniai tarė:

- Pažadėk įspėti mane, jeigu tau grės pavojus! Aš būsiu drauge su tavim, net jei reiktų nusileisti į pragaro dugną.

Jis rišosi kaklaraištį prieš kampe stovintį aukštą triumo, bet dabar atsisuko ir įdėmiai pažvelgė į ją. Klūpanti ant kelių tarp sujauktų šilkinių paklodžių, švelnia oda, spindinčia lyg auksas pro tamsius vešlius plaukus, ji jaudino ir žavėjo kaip pagonių dievaitė.

- Aš tau tai pažadu, - pasakė jis rimtai.

Paskui netikėtai rūsčiai pridūrė:

- Gulkis! Ir apsiklok!

Užuot jo paklausiusi, ji saldžiai pasirąžė:

- Kam? Juk taip šilta...

Smilkusios židinyje malkos staiga suliepsnojo aukšta ryškia liepsna. Vienu akimirksniu Šarlis atsidūrė prie Marijanos.

- Todėl, kad turiu važiuoti... ir todėl, kad tu vis dar gundai mane, raganėle! Nagi, greičiau!

Pusiau juokais, pusiau rimtai, nepaisydamas protesto šauksmų, jis susuko ją į antklodę, palikdamas tik veidą. Tada juokdamasis apkabino ją.

- Štai taip! Dabar būk gerutė! Tu galėsi grįžti, kai panorėsi. Karieta tavo žinioj.

- Bet... kada aš vėl pamatysiu tave?

- Greitai, aš pažadu.

- Tu net nežinai...

- Ko? Kas tu tokia? Kur gyveni? Tai neturi reikšmės. Diurokas ras tave. Ir sujungs mus vėl. Lik sveika, mio dolce amor! Pasistenk neperšalti, saugok balsą. Aš myliu tave...

Jis pakilo, veržliai perkirto kambarį ir atidarė duris. Marijana sustabdė jį šūksniu:

- Šarli!

- Taip?

- Būk atsargus, maldauju.

Užuot atsakęs, jis nusišypsojo jai, pasiuntė bučinį ir išėjo. Tik dabar Marijanai šovė į galvą, kad jinai visiškai nieko nežino apie jį.

Ji įtempė klausą ir išgirdusi tolstančią karietą sunkiai atsiduso. Dabar ji tikrai liko viena.

Išsivadavusi iš kokono, į kurį ją susuko Šarlis, Marijana atsikėlė. Miego daugiau nesinorėjo, o likti šiame name, kuris be Šarlio atrodė svetimas ir beveik priešiškas, nebuvo jokios prasmės. Rausva suknelė ant žydro kilimo atrodė kaip aušros atšvaitas. Marijana pakėlė ją ir apimta dėkingumo prispaudė prie krūtinės. Juk su šia suknele ji patiko jam! Ji niekad to nepamirš.

Pastebėjusi savo atspindį aukštame veidrodyje, ji nustebusi priėjo arčiau. Ji apžiūrėjo atvaizdą nuo galvos iki kojų, negalėdama pažinti savęs. Ši moteris, po kurios akimis melsvi šešėliai, kurios lūpos patinusios nuo begalinių bučinių, kurios kūnas iššaukiančiai gundantis, yra ji... Atsargiai, tarsi bijodama nutrinti Šarlio aistringų glamonių žymes, ji paglostė savo klubus, miglotai nujausdama, kad jau niekad nebus ta naivi mergina, kuri atėjo čia. "Dabar aš tapau moterim, - pagalvojo ji džiūgaudama, - moterim, kuri visiškai įvaldė savo ginklą!" Ir ji buvo laiminga, nes ši metamorfozė įvyko per jį ir dėl jo.

Tylus beldimas į duris nutraukė jos grožėjimąsi savimi ir privertė sugrįžti į lovą.

- Įeikite, - tarė jinai.

Pusiau prasivėrusiose duryse pasirodė Diuroko galva.

- Atleiskite, kad trukdau jus, bet norėčiau sužinoti, kokie bus tolesni jūsų nurodymai. Iki kelintos valandos pageidaujate miegoti?

- Aš nebenoriu miego, - patikino jį Marijana. - Ir aš norėčiau tučtuojau grįžti į Paryžių.

- Taip, bet naktis dar nesibaigė, toli gražu nesibaigė! Ir toks šaltis...

- Niekai! Bus geriau, jeigu aš grįšiu. Ką pamanys ponas de Taleiranas, jeigu sužinos, kad aš taip vėlai parvykau? Jis jokiu būdu nepatikės, kad aš visą naktį dainavau...

- Savaime suprantama, - pasakė Diurokas ramiai šypsodamasis, - bet man atrodo, kad ponas de Taleiranas ir tikėjosi, jog jūs grįšite vėlai, netgi labai vėlai... Dabar aš paruošiu jums ko nors šilto ir įsakysiu kinkyti arklius!

Sėdėdama dvivietėje karietoje, vežančioje ją į Paryžių, Marijana vis dar svarstė, kodėl Taleiranas buvo toks tikras, kad ji grįš

vėlai. Ar jis manė, jog Šarlis įkalbės ją dainuoti daug ilgiau, negu tai darydavo jis pats? O gal... o gal klastingasis Šlubas Velnias numatė, kas įvyks? Jis numatė, kad jo draugas be galo susižavės Marijana ir kad Marijana taip pat bus pavergta, kad tarp jų įsiliepsnos meilė? Ar pristatydamas ją Šarliui jis norėjo pradžiuginti jį jos balsu ar ja visa? Iš tokio žmogaus visko gali tikėtis, - pamanė ji, - bet lygi arklių risčia palengva nuramino jos mintis ir ji pajuto dėkingumą įžvalgiam diplomatui. Jam ji turi dėkoti už pačią nuostabiausią jos gyvenime naktį, už savo pirmąją tikrą meilę, nes, prisimindama dabar praeitį, Marijana suprato, kad jos meilė Fransiui Kranmeriui buvo romanais mitusios merginos aklumas, natūralus labai jaunos būtybės potraukis gražiam jaunuoliui, ir viskas. Ji niekad nepamirš, kad Taleiranas norom ar nenorom pastūmėjo ją į Šarlio glėbį.

Bet dabar ji norėjo kuo greičiau sugrįžti. Net jeigu jai teks prarasti pagarbą, ji vis tiek užduos kunigaikščiui ją jaudinančius klausimus. Jis privalo pasakyti jai viską, ką žino apie Šarlį Deni. Nauja - kitokia - meilė reikalavo, kad Marijana visiškai susijungtų su mylimu žmogum. Ji troško gyventi jo gyvenimu, net jeigu - ir kaip tik todėl, - tas gyvenimas pilnas pavojų... Viską turi papasakoti Taleiranas, kitaip ji kreipsis į Dorotėją. Jaunoji moteris negalėjo negirdėti kalbų apie nuostabųjį poną Deni.

Lauke spigino šaltis, karietos langai apsitraukė šerkšnu, bet Marijana, apklostyta kailiais ir su šildykle po kojomis, jautėsi nepaprastai gerai ir buvo be galo laiminga.

Atsiprašęs, kad negali lydėti jos, Diurokas užvertė vežėją pamokymais: nevažiuoti per daug greitai, atidžiai stebėti, kad arkliai nepaslystų, atvykus įsitikinti, kad jaunoji dama be kliūčių įėjo į namus ir t.t. Taigi vežėjas važiavo labai atsargiai, ypač, kai pasitaikydavo statesnės nuokalnės, reikalaujančios didelės įtampos ir dėmesio.

Kažkur kaime bažnyčios varpai išmušė 5 valandas. Iš kitos pusės, arčiau, jiems atsiliepė kiti, kviečiantys ryto maldai. Matyt, ten buvo kažkoks vienuolynas. Karieta kurį laiką riedėjo lygiu keliu, bet staiga sulėtino greitį ir visai sustojo. Nustebusi Marijana pasilenkė, pravalė stikle plyšelį ir pamatė visai arti plačią upės

juostą. Tai jau buvo Sena. Karietos durys netikėtai atsidarė ir vidun pažvelgė vežėjas.

- Reikia išlipti, madam, - pasakė jis. - Mes turime persikelti keltu.

- Kokiu keltu? Kai važiavau į čia, nebuvo jokio kelto!

- O jūs važiavote per tiltą Sen Klu. Bet jis jau dvejus metus netaisomas ir kai taip smarkiai šąla, juo važiuoti pavojinga. Geriau bus keltu.

Metusi žvilgsnį į susigūžusią vežėjo figūrą, Marijana tikrai netoliese išvydo didelę baržą. Bet ji atrodė tuščia, o vidun besiveržiantis vėjas buvo toks ledinis, kad jaunoji moteris krūptelėjusi tvirčiau susisuko į savo apklotus.

- Dar per anksti, - pradėjo ji nepatenkinta. - Niekas neperkels mūsų. Grįžkime ir pabandykime važiuoti tiltu.

- Nesirūpinkite, madam. Garantuoju, kad keltininkas perkels mus. Anksti tai anksti, bet anoje pusėje jau laukia klientai. Kiekvieną rytą maldininkai eina klausytis mišių į Mon Valerjaną. Prašom išlipti. Reikia, kad karieta būtų kuo lengvesnė.

- Na ką gi, jeigu taip reikia, - atsiduso Marijana, nenorėdama palikti savo lizdelio.

Ji pasikėlė sijonus, atsirėmė į ranką, kurią pasiūlė vežėjas, maldaudamas, kad ji būtų atsargi ir nepaslystų ant ledo, ir lengvai nušoko ant žemės.

Tą pačią akimirką kažkokia tanki medžiaga užkrito jai ant galvos.

Dvyliktas skyrius

Tamsos riteriai

Marijana suriko, bet šiurkšti ranka iš lauko pusės užspaudė burną. Ji iš karto suvokė, kad bet koks priešinimasis beprasmis. Pusiau uždusinta, vos nepraradusi sąmonės iš siaubo, ji pasijuto nešama už kojų ir pečių. Iš būdingo supimo ji suprato, kad pagrobėjai lipa į keltą.

Valdingas balsas sušuko:

- Prašom greičiau! Toks šuniškas šaltis. Arkliai anam krante sušals.

Marijana išgirdo, kaip ant žemės nukrito maišelis sidabro ir įsiteikiantis balsas ėmė murmėti padėkas, ir ji suprato, jog tai vežėjas gavo savo užmokestį. Beje, karieta ant kelto neužvažiavo. Greitai pasigirdo jos ratų dardėjimas, kuris greitai nutolo. Tesigirdėjo, kaip teliūškuoja bangos.

Numesta ant šiurkščių rąstų ir keistai prispausta kažkieno rankos, Marijana stengėsi neuždusti ir drauge grūmėsi su panišku siaubu. Kas ją pagrobė, ko jiems reikia iš jos? Ar ketina jie ją nuplukdyti į kitą krantą, ar... Vien pagalvojus apie juodą ledinį vandenį, jai pasidarė negera. Ji norėjo pakeisti pozą, kad nustumtų nuo veido dusinančią medžiagą, bet ranka prispaudė ją dar kiečiau.

- Nejudėkite, kvailute! - įsakė tas pats valdingas balsas. - Kitaip aš įmesiu jus vandenin.

Nors jis ir pagrasino jai, bet, matyt, neketino susidoroti su ja čia pat. Sukaupusi paskutines jėgas, Marijana bandė atitraukti dusinančią medžiagą, bet veltui.

- Aš dūstu! - sudejavo ji. - Pasigailėkite...

- Atitrauk nuo veido apsiaustą, - patarė kažkoks naujas balsas. - Jau atvykome.

Iš tikrųjų keltas atsitrenkė į krantą tuo pat metu, kai apsiausto gniaužtai atsileido. Kaip tik laiku! Marijanai ėmė drumstis sąmonė. Ji instinktyviai kvėpė ledinį orą, o šiurkšti, odos pirštine apmauta ranka energingai plekšeno per jos skruostus.

- Ji nualpusi, - pasakė griežtojo balso savininkas. - Štai ir gerai.

- Ji gali išbūti be sąmonės ilgiau negu pageidautina, - atsakė kitas.

Iš abiejų kalbos buvo aišku, jos tai apsišvietę ir išauklėti žmonės. Tai, be abejo, ne vieškelio plėšikai, pagalvojo Marijana, kurios protas tebeveikė. Pravėrusi akis, ji pamatė ties ja palinkusius du vyriškius juodomis kaukėmis, apvaliomis skrybėlėmis ir plačiais jojimo apsiaustais. Jie buvo jau kitame Senos krante po pirmaisiais Bulonės miško medžiais. Ji išvydo du raitelius, laukiančius greta ekipažo, kuris jai pasirodė pažįstamas.

- Juodasis fiakras! - nejučia sumurmėjo ji.

- Tik pamanyk! - juokdamasis sušuko vienas iš kaukėtųjų. - Tu buvai teisus: ji daug pavojingesnė, negu galima pamanyti. Pirmyn į kelią!

- Vieną minutėlę! Būtent todėl, kad ji pavojinga, reikia imtis kai kurių atsargumo priemonių. Vienas dalykas leisti jai kvėpuoti, o...

- Klausykite, - užprotestavo Marijana, kai kitas nepažįstamasis vikriai ir greitai surišo jai už nugaros rankas, - ką aš jums padariau? Kodėl jūs mane išvežate?

Pyktis joje grūmėsi su baime, ir savisaugos instinktas vertė beviltiškai klausinėti.

- Tai jums pasakys, kai nuvyksime į vietą, madmuazele! - atsakė jis. - O dabar - nė žodžio daugiau. Mes nenorėtume patys nužudyti moterį.

Pirštine aptemptoj rankoj staiga blykstelėjo ilgas pistoletas, ir ji pajuto, kaip vamzdis palietė dešinę krūtį. Grėsmė buvo tikrai rimta.

- Aš tylėsiu, - iškvėpė ji.

- Puiku! Jūs leisite?

Šilkiniu šaliku jai užrišo akis taip stipriai, kad ji atsidūrė absoliučioj tamsoj. Tada pagrobėjai paėmė ją už parankių ir nuvedė į fiakrą. Iš vidaus kažkas sugriebė ją ir padėjo užlipti laipteliais. Durys užsitrenkė. Marijana atsisėdo į gana patogią sėdynę. Ji girdėjo greta kažkieno kvėpavimą ir suprato, kad čia tas, kuris padėjo jai įlipti vidun.

Iš lauko pasigirdo balsas:

- Ten, prie pat vandens, guli mova. Jos negalima palikti. Viršininkas įsakė: jokių pėdsakų!

- O kodėl gi ne? Pagalvos, kad ji nuskendo.

- O paskui dailiai padėjo savo movą kitame krante! Idiotas!

Fiakro durys vėl atsidarė, ir ant surištų jos rankų nukrito mova. Mariana pirmą kartą išgirdo šalia sėdinčiojo balsą ir vos sulaikė siaubo virpulį. Balsas buvo gergždžiantis, metalinis ir negailestingas.

- Kiek vargo dėl kažkokios renegatės!

- Mūsų reikalas ją pagrobti, o ne teisti! - atkirto pirmasis. - Jeigu ji kalta, tai mirs, bet kankinti ją - beprasmiška. Reikia pristatyti ją viršininkui sveiką ir gyvą.

Pagaliau ekipažas pajudėjo ir nudūmė į miško tankmę. Marijana girdėjo, kaip iš paskos šuoliuoja raiteliai. Dabar beliko sužinoti, kas gi per viršininkas, pas kurį ją veža.

Kelionė fiakru buvo neilga, bet tai, kas sekė po jos, tęsėsi kur kas ilgiau. Du pagrobėjai griebė Marijaną už parankių ir ne tiek padėjo eiti, kiek tempė paskui save keliu, kuris, rodės, niekad nesibaigs. Buvo panašu, kad jie leidžiasi siaubinga nuokalne, slidžia ir dvokiančia. Nakties šaltis pasidarė drėgnas ir kiaurai smelkiantis lyg šulinio dugne. Šlykštus puvimo tvaikas veržėsi į šnerves. Nė menkiausios šviesos spindulėlis neprasiskverbė pro akių raištį. Marijana ėjo visiškoj tamsoj, jos sargybiniai nepasakė nė žodžio nuo tada, kai paliko Senos krantą. Jeigu ne stiprios rankos, laikančios ją, ir sunkus kvėpavimas, ji galėtų manyti, kad yra tempiama šmėklų. Kartais šios apokaliptinės kelionės metu pasigirsdavo kačių kniaukimas ir vandens pliuškenimas. Jos atlasiniais bateliais apautos kojos nusidaužė į daugybę akmenų, kuriais teko eiti. Neprilaikoma savo vaiduokliškų palydovų, ji jau seniai būtų parkritusi be jėgų. Iš baimės jai stingo kraujas, gniaužė gerklę. Po stebuklingojo paviljono, kur ji pažino tokią laimę, šis siaubingas nuotykis atrodė lyg košmaras, iš kurio, deja, neįmanoma pabusti. Ji jautėsi kaip besidaužanti į narvo virbus paukštė.

Staiga pasigirdo durų trinksėjimas. Jie priėjo prie apšviestos patalpos, nes Marijana pastebėjo šviesos atšvaitus pro kiek pasislinkusį raištį. Po kojomis sužlegsėjo lipnus purvynas, paskui reikėjo pakilti netvirtais laiptais. Kažkas tris kartus sušvilpė, pasigirdo beldimas. Ir staiga pasidarė šilta. Marijana pajuto, kad stovi ant grindų. Į nosį mušė virtų kopūstų ir rūgštaus vyno kvapas. Raištis pagaliau nukrito nuo jos akių.

Ji baugščiai apsidairė. Aplink ją stovėjo penketas vyriškių juodais kostiumais ir su kaukėmis ir du tipai žiauriais veidais, apsivilkę purvinom bliuzėm ir dėvintys ceratos kepures. Ši grupė išsiskyrė skurdžios tavernos, apšviestos dviejų rūkstančių lempų, fone. Blizgančios nuo purvo ir suodžių sienos, klibantys stalai,

kėdės išsėdėtom sėdynėm ir kampe stovinti sena skrynia, apdengta kandžių sukapota medžiaga - toks buvo apstatymas. Tik lentynose išrikiuoti buteliai ir stiklai atrodė nauji ir tvarkingi. Bet labiausiai belaisvę apstulbino staiga iš šešėlio pasirodžiusi baisi senė su lazda: sulinkusi, kreiva, su milžinišku kyku, kurio mezginiai buvo purvini ir sudraskyti, bei tokia pat purvina muslino skarele, užrišta ant krūtinės. Dėmėmis nusėta suknelė kažkada, matyt, buvo žydro šilko, o nuo kaklo sviro spindintis aukso kryžius. Senės veidas, išvagotas raukšlių raukšlelių, priminė seno ąžuolo žievę, plona nosis kone siekė smakrą, tačiau beveik tokios pat žalios kaip Marijanos akys švietė lyg žali lapai ant džiūstančios šakos.

Šleivodama reumatizmo susuktomis kojomis senė priėjo prie Marijanos ir apžvelgė ją, plėšriai šypsodamasi.

- Puikus grobis, barone, labai puikus! - nusišaipė ji. - Nieko sau paukštytė! Velniai griebtų! Atlasas, šermuonėliai... nekalbant jau apie tai, kas po atlasu. Tu tikrai nori visa tai su akmeniu ant kaklo pasiųsti į Senos dugną? Argi tai ne gero švaistymas?

Šalto prakaito srovelė nutekėjo jaunosios moters nugara girdint gergždžiantį siaubingosios senės juoką. O tas, kurį ji pavadino baronu, - matyt, šių žmonių vadeiva, - gūžtelėjo pečiais.

- Tai nuspręs tribunolas! Aš tik vykdau įsakymus, Fanšon Karališkoji Lelija! Kiek aš laiko sugaišau, tykodamas jos! Ji išeidavo iš namų tik dieną ir visuomet ko nors lydima. Ir tik šią naktį mano pastangos nenuėjo veltui...

- O mes nė kiek nesigailime, - iš fiakro nuskambėjo tarno balsas. - Mūsų spėliojimai pasitvirtino. Ji buvo skirta būtent jam! Ją sugavo keliaujančią iš Biutaro! Dievas žino, kiek teko jos laukti! Tai tikriausias įrodymas, jog ji yra jo skonio.

Marijanos nervus vėl sudirgino keistai gergždžiantis senės neįprastu vardu juokas. Ji neišlaikė:

- Užteks! Pasakykite galų gale, ko jūs iš manęs norite? Užmuškite mane, jei reikia, bet baikite pagaliau! Arba paleiskitė!

Ji gailiai sukūkčiojo. Senė sudavė jai per ranką.

- Užsičiaupk! - piktai sušnypštė ji. - Kalbėsi tik tada, kai bus leista! O dabar - ša! Kitaip... aš tave pasmaugsiu! O paskui gailėsiuos tai padariusi! Jei teismas manęs paklausys, atiduos

tave man, gražuole, o aš jau pasirūpinsiu tavim! Turiu nedidelį namelį netoli Ranelio, kuriame lankosi keletas pasiturinčių žmonių. Galėčiau pardavinėti tavo grožybes už neblogą sumelę! Tpfu! Imperatoriškoji šliundra! O koks jis lovoje, tikriausiai neblogas?

- Apie ką jūs kalbate? - paklausė apstulbusi Marijana.

- Apie jį, apie Korsikos žmogėdrą! Nesikuklink! Amatui, kurio tave išmokysiu, šis titulas niekuo nepakenks!

Senė buvo aiškiai išprotėjusi! Ką ji kalba? Koks dar žmogėdra? Marijana buvo taip susijaudinusi, kad negalėjo suvokti tikrosios šlykščių senės žodžių prasmės. Fanšon Karališkoji Lelija kalbėjo kažką visiškai nesuprantamo.

- Jūs beprotė! - užjaučiamai pratarė ji.

- Beprotė? Aš? Na, palauk...

Senė užsimojo naujam smūgiui, tačiau šį kartą įsimaišė baronas.

- Pakaks! Aš juk sakiau tau, Fanšon, - tai ne mūsų reikalas. Palik ją ramybėje! Leiskimės žemyn!

- Galbūt, galbūt! - užsispyrusi suburbėjo senė. - Bet aš pasikalbėsiu su ševaljė. Ji dar pamatys, kokia aš beprotė! Prieš atiduodama klientams, aš gerai išdirbsiu šiai kalei kailį.

- Nejaugi būtina, - sušuko pasipiktinusi Marijana, - leisti šiai moteriai įžeidinėti mane?

Stojo trumpa tyla, drumsčiama idiotiško vyrų kikenimo. Baronas paėmė belaisvės ranką.

- Ne! - kurčiai tarė jis. - Jūs teisi! Eime! Tu, Rykly, atidaryk liuką... Tuo metu Sugižėlis apsižvalgys, ar mūsų niekas neseka.

Vienas vyras nepatenkintu veidu nuspūdino į kampą ir pakėlė geležinį liuko dangtį. Už jo buvo laiptai į rūsį. Tuo metu jo draugužis išsmuko pro duris. Baronas atrišo Marijanai rankas.

- Pro liuką galima leistis tik po vieną, - pratarė jis, - jūs būtumėte nukritusi.

Pabalusiu Marijanos veidu nuslydo silpna dėkingumo šypsenėlė. Ji pasitrynė įskaudusius riešus. Ledinėmis rankomis pamažu ėmė tekėti kraujas.

- Jūs labai rūpestingas! - karčiai tarė ji.

Nepažįstamojo akys įsisiurbė į ją.

- O jūs, - atsakė jis kiek palūkėjęs, - pasirodėte esanti daug vyriškesnė, negu aš tikėjausi. Man tai patinka!

Kai jis vedė Marijaną prie liuko, ji galvojo, kad šis vyras klysta. Ji visiškai nebuvo tokia narsi, kaip jam pasirodė. Ji buvo tiesiog sukaustyta baimės, nors iš paskutiniųjų stengėsi to neparodyti. Jėgų jai teikė įgimtas išdidumas - ji drąsiai žiūrėjo nepažįstamiesiems į akis, nujausdama, jog po kaukėmis slepiasi tokie patys aristokratai, kaip ir ji, žmonės iš jos rato, ir tik keistų aplinkybių dėka dabar ji yra jų belaisvė.

Marijana troško kuo greičiau atsistoti prieš paslaptingąjį teisėją ir pagaliau sužinoti, kodėl ją pagrobė ir kodėl grasina.

Visiškoje tamsoje blausiai spindint vienintelei žvakei vieno iš kaukėtųjų rankose mediniais laiptais jie nusileido į rūsį. Tai buvo paprasčiausias rūsys, pilnas statinių, butelių ir aštraus vyno kvapo. Kampe po viena didžiule statine pasirodė esąs dar vienas liukas, kurį atidarius atvykėliai išvydo akmeninius laiptus.

Šį kartą Marijaną persmelkė mirtina baimė: ji prisiminė grasinimus. Tai buvo baisu! Nejaugi šie žmonės iš tikrųjų ją veda į kapus? Iš pačių iškankintos sielos gelmių išsiveržė nebylus pagalbos šauksmas Šarliui. Jis žadėjo netrukus su ja pasimatyti, galbūt šią minutę jis galvojo apie ją, nė neįtardamas, jog kaip tik dabar jis amžiams jos netenka. Ironiškas likimas atvėrė prieš ją mirties vartus kaip tik tuo metu, kai ji atsidavė meilei. Kaip tai žiauru! Tiesiog žema! Marijana tylomis prisiekė iki galo kovoti už savo gyvybę tam, kad dar sykį galėtų pamatyti Šarlį.

Kelios dešimtys stačių laiptelių juos pagaliau atvedė į didžiulį apleistą rūsį skliautuotomis lubomis. Čia buvo toks sunkus oras, kad pirmajame rūsy uždegti fakelai ėmė gesti. Niūriai aidėjo Marijanos sargybinių žingsniai po šiais mirtimi alsuojančiais skliautais.

Didžiulė juoda uždanga dalijo rūsį į dvi dalis. Vienoje degė silpna švieselė. Marijanai nespėjus paklausti, kas slepiasi už šios uždangos, juoda medžiaga subangavo ir iš už jos išlindo vidutinio ūgio vyras trumpais juodais garbiniais ir barzdele. Jo veidą dengė kaukė. Šio vyro pečiai ir sprandas liudijo velnišką jėgą, o pilkos akys buvo tokios gyvos ir linksmos, kad Marijana kone apstulbo. Susidėjęs už nugaros rankas, nepažįstamasis įdėmiai apžiūrėjo belaisvę ir nusikvatojo, priversdamas Marijaną iš netikėtumo krūptelėti.

- Dieve aukščiausias! Koks grožis! - buvo bepradedąs jis, tačiau baronas nepatenkintas riktelėjo ir, priėjęs prie juodabarzdžio, kažką pasakė jam į ausį.

Akimirksniu šypsena vyro veide virto grimasa.

- Gerai, jei jūs to norite! Tačiau man tai gana nemalonu, Sen Juberai, gana nemalonu! Bet ką darysi, pradėkime!

Atitraukus uždangą, atvykėliai išvydo ilgą stalą, uždengtą ryškiai raudonu užtiesalu; už jo sėdėjo keturi vyrai. Vidury stalo buvo palikta laisva vieta vyriausiajam. Ją užėmė juodabarzdis; jis uždegė šešias žvakes, blyškiai nušvietusias aplink stalą sėdėjusių kompanionų figūras. Vienas kaukėtas vyriškis iš karto patraukė Marijanos dėmesį. Pažįstama griežta burna, įrėminta pašaipių raukšlių, rožinis randas, išlendantis iš po kaukės - be abejonės tai buvo baronas Ervė de Kerivoa, pakrančių piratas, žmogus, kuriam Fušė taip begėdiškai leido pabėgti. Ji nė nepažvelgė į kitus - jie jos nedomino. Užteko to, kad Morvanas, jos mirtinas priešas, buvo čia. Jis buvo vienas iš jos teisėjų.

Jis nė nesujudėjo, tačiau akys, įsisiurbusios į jaunos moters veidą, degė neapykanta. Vietoj atsako ji niekinamai gūžtelėjo pečiais. Iš tikrųjų Morvanas nekėlė jai jokios baimės. Šiam žmogui trūko pusiausvyros, jis atrodė lengvai pažeidžiamas. Beliko išsiaiškinti, kas yra kiti teisėjai. Nuskambėjo garsus vyriausiojo balsas, keturi vyrai apsupo Marijaną ir privedė ją prie stalo. Visi penki liko stovėti.

- Mes susirinkome čia tam, - iškilmingai tarė vyriausiasis, - kad galėtume išklausyti šios moters ir nuteisti ją. Ji kaltinama šnipinėjimu, išdavyste, ištvirkavimu ir žmogžudyste. Tamsos riteriai, ar jūs pasiruošę išklausyti ir teisti bešališkai ir teisingai?

- Mes pasiruošę! - choru atsakė teisėjai kartu su sargybiniais.

- Bet aš, aš nepasiruošusi! - ryžtingai sušuko Marijana. - Aš visiškai nepasiruošusi stoti prieš nežinia kokį teismą! Kuo remdamiesi jūs pasiskelbėte teisėjais, kokiu įstatymu? Ir kuo aš jums nusikaltau?

- Tuoj pat viską sužinosite. Užteks išklausyti kaltinamąjį aktą.

- Ne anksčiau nei paaiškės, su kuo turiu reikalą! Kaltintojas turi turėti drąsos paskelbti kaltinimą vidury baltos dienos, teisėjas - skelbti nuosprendį ryškioje šviesoje... Tačiau čia aš nematau

nė vieno iš jų, išskyrus šešėlius, aklus kurmius, įsiraususius į žemę. Mano veidas atviras! Tad atidenkite savus, jei iš tikrųjų esate tie, kuriuos vaizduojate. Jei ne teisėjai, tai bent tiesiog žmonės!

Kažkokia paslaptinga jėga privertė ją mesti šiems žmonėms iššūkį. Tai buvo jos stiprybė ir kartu kėlė savotišką pasitenkinimą.

- Nutilkite! - suriaumojo vienas iš teisėjų. - Jūs neturite teisės žinoti, kas mes tokie. Jūs paprasčiausiai išduotumėte mus!

- Aš maniau, - su panieka šypsodamasi pasakė Marijana, - kad gyva iš čia neišeisiu. Jūs manęs bijote? Bijote moters, vienišos belaisvės, štai koks reikalas!

- Po velnių! Kaip jūs drįstate? Aš, aš išsigandau kažkokios mergiūkštės?! - suriko vyriausiasis, plėšdamasis kaukę ir atidengdamas grubų, linksmą penkiasdešimtmečio veidą.

- Na gerai, ji teisi! Ko mums bijoti? Aš - ševaljė de Briuslaras. Dabar tu atsakysi į mano klausimus?

- Galbūt, jei jūs nustosite mane tujinęs. Konvento laikai praėjo! - pasakė Marijana, padrąsinta pirmos pergalės.

Žmogus, kurio vardą jai ne sykį teko girdėti Anglijoje, turėjo nesuteptą drąsuolio ir sąžiningo patrioto reputaciją. Jis buvo mirtinas Napoleono priešas, ir Fušė su savo šnipais ilgus metus beviltiškai stengėsi jį susekti. Jo buvimas čia sužadino Marijanai viltį, jog ji bus teisiama teisingai. Rodydama pirštu į Morvaną, ji pridūrė:

- Šis ponas taip pat gali nusiimti kaukę! Aš puikiai pažįstu dvasiškį Kervoa. Nebent jis ir čia nori išlikti Morvanu!

Morvanas lėtai nusimetė kaukę, atidengdamas bjaurų, netaisyklingą veidą. Po šiais juodais skliautais jis atrodė tarsi milžinas.

- Akiplėšiškumas neišgelbės jūsų, Marijana d'Aselna. Aš kaltinu jus apgavus mane: pasinaudojusi pavogtomis brangenybėmis ir svetima pavarde, jūs tapote vieno iš mūsų mirties priežastimi ir užsiundėte ant manęs Fušė šunis. Dėl jūsų kaltės buvo išnaikintas visas mano būrys, aš išsigelbėjau pabėgdamas iš...

- Aš neturiu nieko bendro su jūsų nelaimėmis! - ramiai nutraukė jį Marijana. - O brangenybės, kurias jūs paminėjote, priklauso man. Kodėl gi mums nepakalbėjus apie tuos jūsų

reikalus, kurie išteisintų mane? Aš kaltinu jus tuo, kad ant kranto buvo deginamos melagingos ugnys, viliojusios nelaimingus laivus tiesiai į pražūtį. Jūs plėšėte audros metu į kranto uolas sudužusius laivus, užmušdami likusius gyvus keleivius. Aš kaltinu jus padarius pačius baisiausius nusikaltimus pasaulyje: nekaltų žmonių plėšimu ir žudymu! O apgavau aš jus tik tam, kad išgelbėčiau savo gyvybę. Aš reikalauju gynybos! Jei šie žmonės iš tikrųjų ištikimi karaliui, jie turėtų jūsų nekęsti!

Gigantiškas Briuslaro kumštis su trenksmu nusileido ant stalo.

- Nutilkite! Mūsų mintys priklauso mums! Susirinkome čia ne ginčų spręsti, o teisti jūsų, gerbiamoji. Atsakykite man - juk jūs, tikiuosi, vadinatės Marijana Elžbieta d'Aselna de Vilnev? Šitaip jūs prisistatėte šiam žmogui! - pasakė jis, rodydamas pirštu į Morvaną. - Tačiau Paryžiuje jūs gyvenate prisidengusi Malerus vardu, vardu, kurį jums davė Nikola Malerusas, vienas aktyviausių Fušė agentų. Paskutiniu metu jūs dirbote skaitove pas madam Storuliukę.

- Pas jos šviesybę Benevento kunigaikštienę! - išdidžiai pataisė jį jaunoji moteris. - Prieš pagrobdami mane galėjote gerai pagalvoti. Nejaugi jūs manote, kad iš ryto manęs niekas nepasiges ir neims ieškoti?

- Jokio pavojaus! Ryte kunigaikštis gaus trumpą žinutę apie tai, jog jūs taip patikote... žinote kam, ir kad jūs kurį laiką pagyvensite miško trobelėje. Tai ta maloni vietelė, kurioje jūs praleidote naktį.

Tai buvo skaudus smūgis, sužadinęs Marijanai prisiminimus apie išgyventas laimingas valandas. Tačiau tuoj pat jai šovė į galvą mintis: Fušė! Fušė, visuomet viską žinantis apie savo agentus, negalėjo nesužinoti apie tai, jog Žvaigždė netikėtai dingo! Galimas daiktas, jam jau pranešė, kad ją išvežė į Sen Klu, nors sekti paprasto buržua namą nebuvo jokios prasmės. Tačiau gali būti ir taip, kad Taleiranas, patikėjęs laišku, Fušė akyse pavers visą šią istoriją meilės intrigėle.

Liūdnų jos minčių tėkmę nutraukė šaltas ševaljė balsas.

- Ar jūs pasiruošusi įrodyti tai, jog iš tiesų esate Marijana d'Aselna?

- Kas per kvailystės! Juk jūs žinote mano vardą! Argi mes teismo rūmuose, argi jūs - teisėjas?

- Vadinasi, jūs pripažįstate savo vardą ir titulą. Pripažįstate, tačiau... - Briuslaras nutilo, staiga jo veidą iškreipė neapykanta ir jis suriaumojo, - tačiau jūs, kilminga mergina, dviejų kankinių, žuvusių už karalių, duktė, drįsote susipažinti su pačiu niekingiausiu šio šlykštaus režimo išgama, jūs tarnaujate Fušė policijoje šnipe... ir ne tik šnipe!

Deja, jis viską žinojo! Marijanos veidą nejučia išmušė gėdos raudonis. Ji suprato, jog šių žmonių akyse tai buvo pats baisiausias nusikaltimas. Bendradarbiavimas su nekenčiamu Bonaparto režimu. Marijana visa virpėjo, raižoma niekinančių žvilgsnių. Tai buvo siaubinga. Ar pavyks jai įrodyti, jog jie klysta, jog tai tiesiog nepalankių aplinkybių sutapimas?

- Pone, - nedrąsiai pratarė ji, - kai aš atvykau į šią šalį, buvau priversta priimti jos įstatymų skelbiamas pareigas. Aš neturėjau pasirinkimo - aš gelbėjau savo gyvybę! Jei sutiktumėt manęs išklausyti, papasakočiau viską smulkiau. Kas iš jūsų pavojaus minutę nemėgino gelbėti savo gyvybės melo pagalba? Kas iš jūsų tuo sunkiu metu nesislėpė po svetima pavarde?

- Taip, mes melavome, - nutraukė ją vienas kaukėtas teisėjas, - mes iš tikrųjų naudojomės suklastotais dokumentais, tačiau mes niekada neišsižadėjom savųjų ir nedarėm jokių išdavikiškų sandėrių.

- Ir aš niekuomet neišsižadėjau savųjų! - aistringai sušuko Marijana. - Tai jie, tie savi, išsižadėjo manęs! Kai aš, vieniša ir bejėgė, kreipiausi pagalbos į vieną iš Liudviko XVIII patikėtinių, jis mane negailestingai atstūmė, sąmoningai pastumėdamas į sunkiausius išbandymus! Bet aš niekuomet nebendradarbiavau su Bonaparto režimu! Mane auklėjo neapykantos šiam žmogui dvasia. Todėl aš, lygiai taip pat kaip ir jūs, nepripažįstu jo valdžios. Aš niekuomet neišdaviau žmogaus, vardu Morvanas, nors patyriau iš jo daug neteisybių. O dėl viešpataujančio tirono, prisiekiu motina, visuomet jo nekenčiau ir...

Ji nebaigė. Vienas iš kavalierių, kurį vadino baronu Sen Juberu, užsimojo ant jos. Vyro akys degė tokia neapykanta, kad Marijana surikusi atšoko į šalį.

- Renegatė! Priesaikos laužytoja! Bedievė! Už tai, kad suteršėte melu savo motinos atminimą, jus reikia sudeginti ant laužo, prieš tai gerokai pakankinus, bjaurus sutvėrime! Ir jūs dar sakote, kad nekenčiate Napoleono?

Sugriebęs ją už pečių, jis partrenkė ją žemėn.

- Jūs drįsote taip pasakyti? Ir pakartosite tai?

Mirtinai išbalusi Marijana sušnibždėjo:

- Taip... ir dar sykį pakartosiu!

Ji nenorėjo pasiduoti.

Sen Juberas skėlė jai tokį antausį, kad ji išsitiesė visu ūgiu.

- Bjauri šliundra! Tu drebi dėl savo kailio, tarsi tai būtų didžiausia vertybė! Tačiau tavo pasakėlės neišgelbės tavęs, girdi? Tu neapkenti Napoleono, ar ne? O šią naktį Biutare tu irgi jo neapkentei?

- Biutare?.. - pratarė apstulbusi Marijana.

- Taip, Biutare! Žavingame paviljone, ten, kur jis paprastai slepia savo meilužes! Štai kur tu praleidai naktį! Gal tu gulėjai ne jo lovoje, o ištvirkavai gal irgi ne su juo?!

Marijanai svaigo galva. Staiga jai pasivaideno, kad ji eina iš proto, kad pasaulis aplinkui griūva. Ji suriko tarsi beprotė:

- Ne! Ne! Tai melas! Jūs meluojate! Žmogus, su kuriuo aš buvau susitikusi, vardu Šarlis Deni! Jis paprastas buržua.

- Ar baigsi pagaliau apsimetinėti? Kaip aš galėjau žavėtis tavo ištverme! Aš buvau pasiruošęs tave ginti, galbūt net padėti! Bjaurybė!

Išraudęs nuo įsiūčio baronas vėl užsimojo... Tačiau netikėtai įsikišo Briuslaras, plačia nugara užstodamas jaunąją moterį.

- Užteks, barone! - pasakė jis šaltai. - Aš ne žmogžudys ir ne budelis! Ji per daug susijaudinusi, kad galėtų kontroliuoti savo žodžius.

- Bet juk ji iš mūsų tyčiojasi, ševaljė! Patikėkite ją man, aš žinosiu, kaip priversti ją kalbėti. Tokiems sutvėrimams nėra pasigailėjimo!

- O aš sakau: užteks! Visas šis reikalas yra kažkoks neaiškus...

Pasisukęs į pusiau sąmonės netekusią Marijaną, jis pakėlė ją nuo grindų ir pasodino ant kėdės. Marijanai atrodė, kad galvoje skamba didysis katedros varpas. Ji iš paskutiniųjų stengėsi

susikaupti, tačiau veltui. Greičiausiai, ji tikrai ėjo iš proto! O gal šie žmonės?.. Taip taip! Jie bepročiai... Kaip baisu! Ji tapo žiauraus nesusipratimo auka! Šarli!.. Šarli!.. mano Dieve! Kaip jie galėjo įtarti ją turint ryšių su avantiūristu, laikiusiu po padu visą Europą? Jis buvo toks švelnus, toks atidus! Jie nepažinojo jo, štai koks reikalas! Jie ir negalėjo jo pažinoti! Paprastas buržua. Dieve, kaip skelia galvą!

Staiga Marijana lūpomis pajuto stiklinės kraštelį.

- Išgerkite! - įsakė ševaljė. - Po to pasistengsime išsiaiškinti tikrąją tiesą.

- Šarli! - sudejavo jaunoji moteris. - Šarlis Deni! Jūs negalite žinoti..

- Gerkite! Jūs tiesiog pažaliavote!

Ji išgėrė. Vynas buvo stiprus ir labai kvepėjo. Gyslomis nusrovenusi šilumėlė įpūtė gyvybės žiburį. Ištiesusi ranką su stikline, Marijana pažvelgė į ševaljė tokiomis klaidžiojančiomis akimis, kad jis, užjaučiamai palingavęs galva, suburbėjo sau po nosim:

- Per daug jauna, kad būtų tokia sugedusi!

- Moters klasta nepriklauso nuo amžiaus! - pasigirdo negailestingas Morvano balsas.

- Pone pakrančių plėšike, aš prašau suteikti man galimybę išsiaiškinti tiesą, - šiurkščiai atsakė Briuslaras. - Pasitraukite, ponai, jūs gąsdinate ją.

Baronas Sen Juberas sarkastiškai išsiviepė.

- Nepataisomas potraukis moterims vieną dieną pridarys jums bėdų, ševaljė! Ir aš nesu tikras, kad šiandien nėra toji diena.

- Jeigu būtų taip, kaip sakote jūs, aš jau būčiau tai pastebėjęs, nes esu pakankamai suaugęs. Norėčiau visų paprašyti netrukdyti man.

- Tegu bus taip! Klausinėkite! Bet mes liksime čia! Mes paklausysim.

Tamsos riteriai pasitraukė į gilumą, juoda vora sustodami prie pilkų rūsio sienų. Prie stalo liko Marijana ir Briuslaras.

- Vakar vakare, - ramiai pradėjo jis, - jus išvežė į Sen Klu Biutaro paviljoną?

- Taip, aš girdėjau šį pavadinimą.

- Kas jus ten atlydėjo?

- Benevento kunigaikštis. Jis pasakė, kad šis paviljonas priklauso vienam jo draugų, ponui Deni, buržua, žmogui, išgyvenusiam siaubingą nelaimę. Aš savo dainavimu turėjau jį šiek tiek prablaškyti.

- Ir jūs nė kiek nenustebote, kad pats Taleiranas ėmėsi jus lydėti pas kažkokį buržua?

- Taip, bet kunigaikštis paaiškino, kad tai senas jo draugas. Aš pagalvojau... kad kunigaikštis susipažino su juo Revoliucijos metais, arba po šia pavarde slepiasi koks nors sąmokslininkas iš užsienio.

- Apie tai pakalbėsime vėliau. Kas jus pasitiko? Tarnas?

- Ne. Aš manau, kad tai buvo pono Deni draugas. Jo vardas Diurokas. Aš taip pat mačiau kamerdinerį.

- Kamerdinerį, vardu Konstanas, ar ne?

- Taip... žinoma, man rodos, taip!

Galingas ševaljė balsas staiga pasidarė neįtikėtinai švelnus. Jis pasilenkė prie jaunosios moters ir pažvelgė jai tiesiai į akis.

- Jūs mylite jį?.. Tą poną Deni?

- Taip... Taip, aš myliu jį! Man atrodo, kad aš jį visada mylėjau. Aš pamačiau jį, ir...

- ... ir netrukus atsidūrėte jo glėby, - užbaigė Briuslaras. - Jis sužavėjo jus, užbūrė, užkerėjo... Sklinda gandai, kad jis kaip niekas kitas moka gražiai kalbėti apie meilę, o rašo dar gražiau!

Marijana išpūtė akis.

- Vadinasi... Jūs pažįstate jį? Šis žmogus slapstosi, tiesa? Sąmokslininkas, kaip ir jūs? Aš supratau, jog jo tyko pavojai.

Pirmąsyk Briuslaro veide švystelėjo šypsenelė.

- Taip, aš jį pažįstu. O dėl jo slapstymosi... Greičiausiai jis priverstas tai daryti, nes jo iš tikrųjų dažnai tyko pavojai. Brangute, norite aš jums parodysiu jūsų dievinamąjį Deni?

- Taip. Žinoma, taip. Jis čia? - suriko ji, apimta netikėtos vilties.

- Jis visur! - pasakė ševaljė, gūžtelėjęs pečiais. - Duokite ranką, pažvelkite čia.

Jis ištraukė iš kišenės auksinę monetą ir įspaudė ją Marijanai į rankas. Moteris apstulbusi žiūrėjo į vyrą.

- Šis profilis, - neatlyžo Briuslaras, - atpažįstate jį?

Supratusi, ko iš jos norima, Marijana atgniaužė pirštus ir pažvelgė į monetą. Kraujas karšta banga siūbtelėjo jai į veidą. Išplėstomis akimis įsisiurbusi į nuostabų profilį, iškaltą auksinėje monetoje, profilį, kurio ji negalėjo nepažinti, Marijana nejučia pakilo nuo kėdės.

- Šarlis! - pasimetusi sušnabždėjo ji.

- Ne, - griežtai pataisė ją ševaljė. - Napoleonas! Štai pas ką praeitą naktį jus nuvežė senas sąvadautojas Taleiranas, mažoji kvailiuke!

Auksinė moneta išslydo iš Marijanos pirštų ir nuriedėjo ant akmeninių grindų. Jaunajai moteriai pasirodė, kad žemė slysta iš po kojų. Sienos šoko pašėlusią sarabandą. Surikusi širdį veriančiu balsu, Marijana lyg pakirstas medis susmuko ant grindų.

Atgavusi sąmonę Marijana pasijuto begulinti ant šiaudų krūvos kažkokioje patalpoje, apšviestoje indo su žarijomis. Virš jos buvo palinkęs keistas žmogus užjaučiančiu veidu, laikęs rankoje žvakę. Smailus pliktelėjęs viršugalvis, didelės, atlėpusios ausys ir styrantys ūsai darė jį panašų į barzdotą pelę. Šį panašumą stiprino juodos, apvalios ir be galo gyvos akys. Pamatęs, jog Marijana atsimerkė, jis plačiai nusišypsojo.

- Gerą dieną! Pagaliau mes atsigavome! Tikiuosi, jaučiamės geriau?

Marijana pamėgino atsikelti. Tačiau jai pavyko tik truputį kilstelėti kūną. Skausmingai stenėdama, ji pakilo ant alkūnių. Beviltiškai skėlė galvą, juosmuo degė lyg po geros pirties.

- Aš... taip, dėkui! Truputį geriau. Kas su manimi darosi? Kur mes esame?

Nepažįstamasis didelėmis ausimis pastatė žvakę ant žemės ir atsisėdo šalia jaunosios moters. Pasitaisęs frako klostes, jis apsikabino rankomis kelius.

Jo rūbai - mėlynas frakas ir riešutų spalvos kelnės - buvo pasiūti iš geros medžiagos. Kadaise jie turėjo neblogai atrodyti, tačiau kalėjimas - vietos, kurioje atsidūrė Marijana, kitaip negalėjai pavadinti, kažkoks urvas su grotomis ant įėjimo, - pavertė niekais šį puikaus skonio pavyzdį.

- Kas su jumis darosi? - pakartojo jis ramiai. - Aš negaliu pateikti atsakymo. Ponas ševaljė de Briuslaras, kuris būdamas Paryžiuje rengia pasitarimus šiame požemyje, prieš kurį laiką, padedamas draugų, atnešė jus čia. Kiek supratau, šis edemas turi tapti jūsų rezidencija, ponai nesutaria dėl jūsų bylos aplinkybių. Vienas jų primygtinai reikalavo panardinti jus Senoje, prieš tai parišus po kaklu maišą akmenų, bet ševaljė - tikras bajoras - labai griežtai pareiškė, kad persmeigs špaga kiekvieną, kuris išdrįs pakelti prieš jus ranką be oficialaus jo leidimo. O dėl šios vietos...

Mažasis žmogelis plačiu rankų judesiu parodė į juos supusias kreidinio urvo sienas.

- Galiu jums pranešti, mieloji ponia, kad mes esame seniausiose Šajo akmens kirtyklose, uždarytose prieš daugelį metų. Jei ne šios grotos, parodyčiau jums senąsias kalkių deginimo krosnis. Jos puikiai išsilaikė.

- Akmens kirtyklos? - nusistebėjo Marijana. - Aš netekau sąmonės kažkokiam rūsy...

- Jis yra virš mūsų. Tai viskas, kas liko iš senojo karmeličių vienuolyno, kuriame kadaise rado prieglobstį drovioji Luiza de Lavaljer, gelbėdamasi nuo nuodėmingos Liudviko XIV meilės, kuriame Bosiuė pasakė pomirtinę kalbą madam Henrietei iš Anglijos, kuriame...

Keistas nepažįstamasis neabejotinai turėjo puikų išsilavinimą, tačiau Marijanos mintys buvo toli nuo Prancūzijos istorijos. Ji stebėjosi, o gal net kiek ir gailėjosi, kad liko gyva. Būtų buvę daug paprasčiau, jei tamsos riteriai būtų pribaigę ją tuomet, kai ji gulėjo be sąmonės! Nebūtų reikėję nubusti karčių prisiminimų draskoma širdimi! O, jeigu jie būtų iš karto, tik sučiupę ją prie karietos, įmetę į Seną! Ji būtų patyrusi kankinančią, bet trumpą agoniją, ir viskas būtų buvę baigta. Ji būtų palikusi pasaulį, išsinešdama su savimi stebuklingus praėjusios nakties prisiminimus. Ji amžiams išsineštų Šarlio bučinių kaitrą, akinančią pražydusios meilės aušrą... Visa tai amžiams liktų su ja! O dabar, kai ji sužinojo, kad ištvirkęs tironas pasinaudojo ja kaip žaisliuku, jos egzistencija neteko jokios prasmės.

Ji taip tikėjo, kad atverdamas jai savo glėbį, Šarlis lygiai taip pat, kaip ir ji, klausėsi savo širdies balso, kad jis, kaip ir ji, pamilo iš pirmo žvilgsnio. Bet ne: ji tik išblaškė įsimylėjusio save egoisto nuobodulį. Šis žmogus buvo pasiryžęs nuversti nuo sosto tą, kurią jis pats ten įkėlė, - jaunystės dienų draugę, vieną gruodžio dieną paties popiežiaus palaimintą Notrdame. Marijana, troškusi priklausyti Šarliui Deni, žmogui, kuriam reikėjo meilės ir švelnumo, staiga buvo nustumta į nevilties bedugnę. Siaubas ją kaustė nuo minties, jog ji tapo žaisliuku Napoleono rankose.

Dabar jai daug kas paaiškėjo: Taleirano, lydėjusio ją, rūpesčiai, jo viltis gauti iš šeimininko kompensaciją už tokią brangią dovanėlę; jai tapo aiški susijaudinimo, visus apėmusio Deni akivaizdoje, priežastis; jo lengvas viduržemiškas akcentas, meilės žodžiai italų kalba... Korsikietis! Tai jam ji atsidavė be jokių svyravimų ir abejonių! Tiesiog todėl, kad jis patiko jai kaip joks kitas vyras iki šiol. Prisiminimai apie jo bučinius ir glamones tarsi įkaitinta geležis degino Marijanos širdį. Prislėgta užgriuvusios gėdos, ji paslėpė galvą tarp kelių ir apsipylė ašaromis.

Ranka, negrabi, bet švelni, praskleidė jos išsidraikiusius plaukus ir ėmė šluostyti šlapią veidą stipriai irisu kvepiančia nosine. Kita ranka broliškai apkabino Marijaną per pečius.

- Užteks, nereikia taip gailiai verkti! Po galais, juk jūs likote gyva! Ir patikėkite manim, jūs nemirsite! Ševaljė de Briuslaras dar niekuomet nėra užmušęs moters, ir jei jis nusprendė jus ginti...

- Man vis tiek, tegu jis užmuša mane! - beviltiškai suriko Marijana. - Aš nieko kito nenoriu! Tegu jis užmuša mane ir užbaigia mano beprasmišką egzistenciją!

- Jūs norite mirti? Jūs? Turėdama tokį veidą, tokias akis...

- Jei jūs pasakysite, kad aš graži, aš pradėsiu staugti! - šaukė pašėlusi moteris. - Aš norėčiau būti bjauri, atstumianti, siaubinga! Tuomet aš nepatekčiau čia! Iš manęs nepadarytų apgailėtino žaisliuko! Jūs nė neįtariate, kas man atsitiko, kaip aš esu pažeminta, įžeista, sumaišyta su purvais...

Iš jos lūpų liejosi nerišlių žodžių srautas. Tačiau mažasis žmogelis didelėmis ausimis neatrodė labai susirūpinęs. Jis atsistojo,

sudrėkino nosinę šalia stovėjusiam ąsoty su vandeniu ir ėmė sąžiningai šluostyti užverktą nelaimės draugės veidą. Šaltas vanduo apramino Marijaną, ji nutilo ir lyg mažas vaikas leidosi globojama šio vyro.

- Taip, - pasakė jis su pasitenkinimu, riksmus ir raudą pakeitus tyliems sriūbčiojimams, - jau geriau! Ašaros palengvina skausmą, bet, brangus vaikeli, kai jūs sulauksite mano amžiaus - aš turiu dvigubai daugiau metų, negu jūs, - suprasite, jog pasaulyje nieko nėra vertingesnio už gyvybę ir kad šauktis mirties nesėkmės akivaizdoje - ne tik didelė nuodėmė, bet ir didelė nepagarba, nedėkingumo išraiška. Daug kas šiame netobulame pasaulyje kelia skausmą, tačiau tenka pripažinti, kad Ponia Gamta, nepaisant ištikusių nemalonumų, dosniai jus apdovanojo! Kai jauti, jog žemė slysta iš po kojų, geriausia išeitis - patikėti savo sielvartą kitam. Papasakokite viską dėdulei Arkadijui! Jis žino puikų būdą, kaip išsisukti iš labiausiai beviltiškos padėties.

- Dėdulei Arkadijui? - nustebusi paklausė Marijana.

- Dieve! Negi aš užmiršau prisistatyti? Koks neatleistinas aplaidumas!

Jis pašoko ant kojų ir padaręs reveransą pasveikino ją šauniųjų muškietininkų tradicija. Trūko tik skrybėlės su plunksnomis.

- Nuoširdžiai jūsų, vikontas Arkadijus de Žolivalis, revoliucionierius, aplinkybių priverstas pridėti prie šio žodžio dalelytę “eks”, tikrasis ištikimas Jo Šlovingosios Didenybės Imperatoriaus Napoleono gerbėjas, dailininkas ir prancūzų literatas, Graikijos princas!

- Graikijos princas? - paklausė Marijana, pritrenkta nepaprastai išraiškingos vyriškio kalbos, nejučia sukėlusios simpatiją šiam žmogui.

- Mano motina - Komninų palikuonė. Pagal jos liniją aš esu tolimas labai išsilavinusios hercogienės d’Abrantė, Paryžiaus gubernatoriaus žmonos, giminaitis. Sakyčiau, be galo tolimas!

Marijana iš karto prisiminė miniatiūrišką elegantišką brunetę, pasipuošusią didžiuliais rubinais. Ji matė ją besikalbančią su grafiene de Meternich Taleirano salone. Tai gana neįtikėtina,

tačiau atrodo, kad šitie prancūzai kiaurai vieni kitus pažįsta. Netgi pačiame bjauriausiame Paryžiaus požemyje galima pasikalbėti apie bendrus pažįstamus. Įveikusi sąstingį, kuris buvo apėmęs nusilpusį kūną, Marijana atsistojo ir, priėjusi prie indo su žarijomis, ėmė šildytis rankas. Galvą dar truputį skaudėjo, tačiau nugara aprimo. Ji įsidėmėjo, jog keistasis žmogutis Napoleono vardą ištarė išdidžiai, tačiau ar Marijana turėjo teisę jį už tai smerkti, jei pati per vieną vakarą buvo suvedžiota tariamo Šarlio Deni.

- O kodėl jūs čia? - netikėtai paklausė ji. - Dėl savo simpatijų... režimui?

Arkadijus de Žolivalis gūžtelėjo pečiais.

- Jei Briuslaras pradės kišti į kalėjimą visus, anot jūsų, simpatizuojančius režimui, reikės daug didesnių požemių negu Šajo akmens kirtyklos! Neužteks nė dešimties provincijų. Ne, aš čia atsidūriau dėl skolų!

- Dėl skolų? Kam?

- Madam Dezormo, kitaip sakant, Fanšon Karališkajai Lelijai. Spėju, kad esate sutikusi šią įdomią būtybę požemio rojuje?

- Ta baisi skarmaluota senė? Jūs jai skolingas? - sušuko apstulbusi Marijana.

- Deja, taip!

Žolivalis patogiai įsitaisė, išlygino tariamą kelnių klostę ir saloninio pokalbio maniera tęsė toliau:

- Nepasitikėkite Fanšon skarmalais! Ji rengiasi atsižvelgdama į aplinkybes. Man teko matyti ją išsipusčiusią tarsi imperatorienę.

- Ji bjauri!

- Moraliniu požiūriu - taip, aš sutinku su jumis! Sunku surasti didesnę bjaurybę, bet fiziniu požiūriu... ji buvo reto grožio moteris. Žinote jos pravardės istoriją?

- Iš kur man žinoti? - pasipiktino Marijana. - Aš pirmą sykį pamačiau ją vakar.

- O, kiek permainų, kiek persikūnijimų. Geriausiais savo metais Fanšon buvo nuostabi lyg lelija, ji buvo garbinama Elnių parke. Ji buvo viena stirnų, su kuriomis puotaudavo didysis medžiotojas, Liudvikas XV, gebėjęs derinti savy medžioklės aistrą su subtiliu grožio žinovo skoniu. Ji netgi pagimdė jam dukrą.

Manetę, tokią pat gražią kaip ir motina, tačiau apdovanotą didesnėmis dorybėmis. Fanšon viską atidavė savo dukrai. Ji suteikė jai princesės išsilavinimą - juk Manetė tam tikru požiūriu buvo karaliaus vaikas, tiesa, pridengtas svetima pavarde... Tai įvyko būtent šiame vienuolyne, kurio griuvėsiuose mes dabar esame. Kol dukra mokėsi, mamytė užsiiminėjo visokiais reikalais, labai pelningais, nesilaikydama visuotinai pripažintų elgesio normų. Galų gale vieną gražią dieną ji buvo parklupdyta ant kelių priešais Paryžiaus budelį, ištatuiravusį ant jos dešiniojo peties karališkąją leliją. Tačiau ji nė negalvojo sunykti po šiuo gėdos ženklu, atvirkščiai - Fanšon dar labiau išgarsėjo. Juk lygiai ant tokiomis pačiomis lelijomis išpuoštos lovos ji dalijosi meile su Liudviku XV. Ištatuiruotasis žiedelis išsaugojo jai gyvybę Revoliucijos sumaištyje ir netgi leido madam padidinti savo turtus. Tiktai Manetė, išauklėta kaip kilminga dama, tarnaudama kitai kilmingai moteriai, nutarė pasielgti taip, kaip priderėjo jos padėčiai. Tą dieną, kai Grevės aikštėje Manetės galva nusirito nuo pečių, Fanšon paskelbė mirtiną kovą Revoliucijai ir jos šalininkams. Ir iki šiol karalius neturi ištikimesnės tarnaitės. Natūralu, kad ji pašėlusiai nekenčia imperatoriaus!

- Įdomi istorija, - pratarė Marijana, išklausiusi pasakojimo su tokiu dėmesiu, lyg skaitytų mėgstamą romaną.- Tačiau kuo čia dėtos jūsų skolos?

- Vienas iš daugelio žemiškų Fanšon turtų yra nelegalūs lošimų namai, kuriuose taip pat vyksta slapti pasimatymai. Aš pralošiau ten viską, ką turėjau, ir netgi daugiau! Po šio sukrėtimo man paliko vienintelius marškinius - to reikalavo padorumas. Bet Fanšon su savo žmonėmis sulaikė mane ir uždarė čia, kol neatsiskaitysiu su ja iki galo.

Buvo visiškai nepanašu, kad tai jį ypatingai jaudintų, ir Marijana, nejučia pamiršusi savo bėdą, nusišypsojo.

- Ir ji, laikydama jus čia uždarytą, tikisi atgauti pinigus?

- Žinoma! Tai labai paprasta! - Arkadijus padarė gailią grimasą. - Ji nori mane apvesdinti!

- Nori... ji nori už jūsų ištekėti? - pasibaisėjo Marijana.

- Ne, ne visai taip! Ji turi giminaitę, dar bjauresnę negu ji pati, tiesa, šiek tiek jaunesnę. Šlykšti megera, kuriai turėjau nelaimės patikti. Aš išeisiu iš čia tik su žiedu ant rankos.

"Graikijos princo" nuotykiai buvo išties įdomūs. Marijana vos vos laikėsi nesusijuokus. Jos nelaimė pasitraukė į antrą planą. Aukštakilmis nelaimės draugas pasirodė esąs geriausia paguoda, į pačius blogiausius nuotykius jis sugebėjo žiūrėti filosofiškai.

- Ir... jūs jau seniai čia? - paklausė ji.

- Penkiolika dienų! Bet aš galiu ištverti ir ilgiau, ypač tokioje malonioje draugijoje! Aistringoji Filomena iš tikrųjų yra pernelyg bjauri!

Stojus tylos minutei, literatas ėmė šiaudu krapštytis nagus. Pastebėjęs, kad Marijana, stovėjusi prie indo su žarijomis, vėl pasinėrė į savo sielvartingus apmąstymus, jis atsargiai sukosėjo.

- Hm... Jei tik aš išdrįsčiau... Prisėskite šalia manęs ir papasakokite savo istoriją! Prisiekiu, man kartais ateina į galvą neblogų idėjų, o be to... visada pasidaro lengviau, kai pasidalini su kuo nors savo rūpesčiais. Man atrodo, kad jūsų jauniems pečiams teko pernelyg sunki našta! Ateikite čia... Aš taip norėčiau jums kuo nors padėti!

Nerūpestinga išraiška ir pašaipus tonas staiga dingo. Jaunoji moteris jo veide išvydo nuoširdžią užuojautą ir didelį norą padėti. Ji lėtai priėjo ir atsisėdo šalia.

- Dėkui, - sušnibždėjo ji, - jūs teisus. Aš jums viską papasakosiu.

Kai ji baigė kalbėti, Arkadijus žiūrėjo į ją susižavėjimo pilnomis akimis. Jis nepraleido nė vieno žodžio, jausmingai šūktelėdamas ypač tragiškose vietose. Tačiau Marijanai nutilus, jis tik tiek tepasakė:

- Jūs praleidote su imperatoriumi daugiau nei pusę nakties ir skundžiatės savo likimu?

Marijana tylėjo. Jai buvo suprantamas šio žmogaus žavėjimasis uzurpatoriumi, tačiau manyti, jog tai, kas su ja atsitiko, yra neįtikėtina sėkmė! Ne, to jau per daug.

- Jūs manote, kad aš turiu būti laiminga, valandai tapusi kalifo žaisliuku?

- Aš galvoju, kad jūs labai neteisingai vertinate tai, kas su jumis įvyko. Pavergti Napoleoną ne taip paprasta.

- Ir jūs manote...

- Kad jis pavergė jus taip pat, kaip ir jūs jį? Duodu galvą nukirsti! Visų pirma, jūs turite tai, ką jis vertina labiau už viską: gražų balsą. Gerai pagalvokite - juk dar tebemylėdamas Žozefiną, jis susitikinėjo su Grasini, kuri buvo visiška kvailiukė. Antras dalykas... ak, juk jūs uždraudėte man kalbėti apie jūsų grožį! Vis dėlto aš manau, kad jūs nepažįstate mylimo žmogaus. Reikia užpildyti šią spragą!

Pokalbis, kėlęs Marijanai vis didesnį susidomėjimą, buvo netikėtai nutrauktas. Už įėjimą dengusių grotų sublyksėjo šviesų atšvaitai ir belaisviai nutilo. Pasigirdo sunkūs žingsniai ir netrukus prie urvo angos pasirodė Fanšon Karališkoji Lelija, lydima būtybės, vardu Rekenas. Jo rankose buvo didelis popieriaus ritinys. Milžinišku raktu atrakinęs grotas, jis įleido senę ir įėjo iš paskos.

Fanšon priėjo prie indo su žarijomis ir piktai nužvelgė kalinius. Po to ji ištiesė ranką į Marijaną.

- Stokis, - grubiai tarė ji, - ir nusirenk!

- Tikiuosi, jūs juokaujate, - nesujudėjus pratarė ši.

- Cha, juokauju! Jeigu tuoj pat nenusirengsi, gausi paragauti mano lazdos, o Rekenas pats viską nuo tavęs nuplėš. Nagi, judinkis, kelkis! Tokie brangūs rūbai per geri šitam tvartui - aš juos parduosiu už neblogą sumelę. Gali būti rami, - piktai nusišypsojo ji, - aš tau atnešiau kitus. Man bus nenaudinga, jeigu tave sutrauks šaltis.

- Nejaugi ševaljė leido jums apiplėšti ją? Tai mane stebina! Jūsų vietoje, mieloji madam, aš pasiteiraučiau jo nuomonės šiuo klausimu, - įsikišo Arkadijus.

- Norėdama tai padaryti, mano ponaičiuk, turėčiau tuoj pat išskubėti paskui jį. Jis išvyko į Normandiją kartu su kavalieriais. Vienai damai, draugei iš Valonės, gresia pavojus. O tokiais atvejais ševaljė nesileidžia prašomas pagalbos dukart. Jo nebus kelias dienas, todėl švelnųjį ėriuką jis patikėjo mano dėmesingai globai. Privalau išlaikyti ją puikios formos, kad sugrįžęs jis galėtų priimti deramą sprendimą. Ir aš padarysiu tai, nes tikiuosi, kad jis vis dėlto atiduos ją man. O dėl viso kito... Nagi, gyviau!

Rekenas numetė Marijanai ant kelių ryšulį su rūbais. Jaunoji moteris droviai visus tris nužvelgė.

- Palikite ją ramybėje! - sugriaudėjo Arkadijus. - Sena lupikautoja! Įmanytumėt, nuskustumėt kiaušinį! A, Fanšon?

- O tu, gaideli, nusiramink, kitaip Rekenas įkrės tau proto. Užteks jam užsimoti ir pažirs visos tavo plunksnelės, - atsakė senė, kratydama bizūną.

- Prašau jūsų, - įsikišo Marijana, - tai beprasmiška. Aš atiduosiu jai savo rūbus. Tiktai leiskite man persirengti.

Tačiau nei Fanšon, nei Rekenas neketino išeiti. Priešingai, Rekenas susikišo rankas į kišenes ir sublizgusiomis akimis atsistojo tiesiai priešais Marijaną. Tuomet ji kietai pasakė:

- Jei šis žmogus nepasitrauks, aš pasiskųsiu ševaljė.

Ji teisingai apskaičiavo. Grasininmas paveikė. Atrodė, Briuslaras buvo palikęs gana griežtus nurodymus, susijusius su jos asmeniu. Marijaną neypatingai džiugino mintis, jog šiame požemy reikės laukti grįžtančio ševaljė, tačiau čia ji galėtų šiek tiek atsikvėpti. Taip, buvo labai svarbu išlošti laiko. Galbūt Taleiranas jau ieško jos. Svarbiausia tai, kad ševaljė Briuslaras uždraudė su ja blogai elgtis. Ji sugebės išnaudoti šį faktą. Fanšon tuoj pat atsitraukė.

- Išeik, Rekenai! - įsakė ji.

Sugriežęs dantimis, žaliūkas pakluso, tuo tarpu Arkadijus nusigręžė į sieną. Marijana su gailesčiu nusivilko manto ir rožinę suknelę. Netrukus pasakų fėjos tualetas atsidūrė ilguose senės naguose. Jaunoji moteris su tariamu abejingumu susisupo į kažkokį grubų apsiaustą. Jis nebuvo nei naujas, nei absoliučiai švarus, tačiau gyvenimui akmenų kirtykloje, kurios interjerą sudarė šiukšlės ir šiaudai, tiko labiau už švelnią suknelę ir manto.

Patenkinta laimikiu, Fanšon susiruošė išeiti. Prieš palikdama požemį, ji sviedė Marijanai:

- Tau, kaip ir šitam mulo iškamšai, palaikančiam tau kompaniją, valgį atneš ryte. Ei, gražuoli, tu vis dar tyli? Filomena nesitveria nekantrumu, ar girdi?

- Tegu pakenčia. Aš dar nepasirengęs stoti prie altoriaus!

- Pagalvok, mano berniuk, gerai pagalvok!.. Jei po savaitės Filomena negaus tavo sutikimo, ji taps našle, taip ir nepabuvojusi ištekėjusia moterimi! Mano kantrybei irgi yra ribos!

- Būtent, - kandžiai pasakė Arkadijus, - užtat manoji jų neturi!

Kai bjaurioji senė su asmens sargybiniu išėjo, naujasis Marijanos draugas priėjo prie jos ir ėmė rankomis graibyti šiaudus, ketindamas sutaisyti jai pakenčiamą guolį.

- Jūs turite atsigulti ir pasistengti užmigti. Deja, aš neturiu galimybės nustatyti, kiek dabar yra valandų, nes šis gracingas sutvėrimas jau seniai nuplėšė nuo manęs laikrodį, tačiau netrukus pradės aušti. Aušros mes, aišku, nepamatysime, tačiau pasimėgausime visiška tyla. Kabarete "Geležinis žmogus", išlaikomam žavingos Fanšon, dieną paprastai nedaug žmonių. Užtai naktį ši niūri įstaiga tiesiog užverda... Miegokite, jūs tokia išbalusi ir akys įkritę... Be to, dabar jums tiesiog nebėra ką veikti.

Marijana išsitiesė tariamoje lovoje, sutaisytoje paslaugaus draugo, o šis įmetė į indą su žarijomis kelis sausuolius, kurių, laimei, netrūko šiame požemyje. Susirietusi į kamuoliuką, ji dėkingu žvilgsniu sekė vyriškio veiksmus. Jis gražino jai pasitikėjimą savim, buvo toks draugiškas, o svarbiausia buvo tai, kad jis iš viso buvo čia! Baisu net pagalvoti, ką jai būtų tekę patirti atsidūrus vienai šitam siaubingam požemy, šitoje tamsoje, pilnoje košmariškos baimės. Ji turi užmigti ir sapne surasti atsakymus į visus klausimus, kurių ji nesiryžo sau užduoti. Kaip prisipažinti, kad ji iki ausų įsimylėjusi žmogų, kurio nuo vaikystės buvo įpratusi bijoti ir neapkęsti labiau už viską pasaulyje. Ji buvo visiškai išsekusi. Protas atsisakė dirbti. Reikia miegoti. Reikia išsimiegoti, atsibudus viskas atrodys daug aiškiau. Rytoj ji pagalvos apie galimybę pabėgti iš čia.

Tryliktas skyrius

Kai Graikija, Roma ir Kartagina ieško sandoros

Marijana pamažu atsibudo iš sunkaus, pilno košmarų miego. Ją krėtė šaltis, nepaisant šiaudų, kuriuos užvertė ant jos susirūpinęs Arkadijus. Ji visa drebėjo, skaudėjo gerklę, dusino kosulys.

- Viskas aišku, jūs peršalote! - sudejavo jos naujasis draugas. - Jus perpūtė tuomet, kai ševaljė vežė jus čia. Jums reikalinga priežiūra.

Rekenui atnešus valgio jis energingai pareikalavo karšto gėrimo, antklodės ir vaistų nuo kosulio.

- Aš negavau jokio įsakymo! - suburbėjo milžinas. - Dėl manęs, ji gali sau dvėsti!

- Jeigu su šia jauna dama kas nors atsitiks, Fanšon tau gerokai įkrės, nes senė savo galva atsako už ją ševaljė! O jei negavai tokio įsakymo, eik ir pasistenk jį gauti!

Aiškiai nenorom, sunkiai vilkdamas kojas, Rekenas neskubėdamas išėjo. Grįžo jis gana greitai ir atnešė krūvą senų antklodžių, kuriomis rūpestingai apkamšė Marijaną. Po to jis išsitraukė iš kišenės butelį.

- Vaistai, - paaiškino jis.

- Aš prašiau karšto gėrimo!

- Tuojau!

Rekenas neskubėjo, buvo aišku, jog jo viduje vyksta kova. Po kelių minučių jis išsitraukė iš po megztinio antrą butelį ir ištiesė jį Arkadijui. Žmogystos veidą iškreipė tokia širdgėla, jog galėjai pamanyti, kad jis atplėšė pačią brangiausią savo dalį.

- Romas! - suurzgė jis.

Arkadijus iškėlė butelį priešais ugnį ir nusikvatojo.

- Trūksta! Truktelėjai mažumėlę, a? Bet aš nieko senei nepasakysiu, jei tu atneši šiai damai viską, ko prašiau.

- Tegu ji padvėsta! - niekinamai sviedė šis.

- Nesikartok, drauguži! Užteks! Nagi, bėgte! Daryk taip, kaip pasakiau, kitaip aš skųsiuosi!

Tarsi rūpestinga motina Žolivalis pasilenkė virš ligonės, davė jai išgerti gurkšnelį vaistų ir kruopščiai apkamšė antklodėmis. Ji nuolankiai pakluso vos sulaikydama ašaras. Galva buvo visiškai tuščia ir Marijanai atrodė, jog mirtis yra čia pat. Ji taip retai sirgdavo, kad neturėjo nei kantrybės, nei ištvermės pakelti šį staigų jėgų atoslūgį. Liga sustiprino jai norą bėgti, ištrūkti iš šio kapus primenančio požemio. Ji nenorėjo mirti čia kaip žiurkė urve... Neseniai ją apėmęs nusiminimas kažkur dingo. Liko tik įsakmus savisaugos instinktas. Karštligės sujaudintose

smegenyse knibždėte knibždėjo mintys. Ji iš paskutiniųjų bandė susigaudyti, kas galėtų jai padėti, nes jei Briuslaras ir nekėlė grėsmės jos gyvybei, apie Morvaną šito nebuvo galima pasakyti. Šis žmogus tikrai nepraleis progos jai atkeršyti, netgi jei teks susiremti su pačiu ševaljė.

O galbūt jis nusiramintų ir tada, jei senei Fanšon pavyktų gauti naują vergę, kuo ji visuomet gąsdino Marijaną. Šiuo metu Morvanas kartu su kitais tamsos riteriais lydėjo Briuslarą. Bet jis sugrįš, ir kas žino, ar jam nepasiseks įkalbėti ševaljė sunaikinti jos? Jį gana rimtai palaikė baronas Sen Juberas, irgi neapkentęs Marijanos. Dieną iš dienos jie atakuos Briuslarą, kol galų gale palauš jo pasipriešinimą, o ji tuo tarpu dus šitam požemyje. Kuo daugiau ji apie tai galvojo, tuo aiškesnė darėsi ateitis - arba Sena, arba Ranelio namai. Reikia bėgti! Bet kaip?

- Nesijaudinkite, - netikėtai suskambo švelnus Žolivalio balsas. - Jūs pernelyg daug galvojate, brangioji! Nejaugi visagalis žmogus, kurį jūs praeitą naktį pavergėte, nesusiras jūsų?

- Jei jis panorės mane matyti šį vakarą... galbūt... Bet gali praeiti keletas dienų, kol jį aplankys šis noras. Jei iš viso kada nors aplankys!

- Kam toks nusižeminimas? Aš įsitikinęs, kad jis galvoja apie jus.

- Jūs labai malonus, mano drauge. Jūs stengiatės mane paguosti, bet kaip aš galiu būti tikra, kad nebuvau tik akimirkos susižavėjimo objektas? Argi nebuvo jo gyvenime kitų moterų? Pas Benevento kunigaikštį aš girdėjau apie kažkokią Lenkijos grafienę...

- Valevską? Tikrai, ji buvo netekusi dėl jo proto. Ji viską palikusi nutarė lydėti jį, ir būtent todėl, kad ji ėmė lauktis nuo jo vaiko, Napoleonas išsiskyrė su Žozefina.

- Na, matote! - sielvartingai atsiduso Marijana.

- Valevska išvažiavo. Ne taip seniai, bet išvažiavo.

- Todėl, kad jis vėl turi vesti, todėl kad ji nebenori daugiau kentėti! Kodėl turėčiau būti laimingesnė už ją? Ją vadino "žmona iš Lenkijos". Ji jauna, graži, kilminga, ir vis dėlto jis leido jai išvykti. Tad ko gi aš galiu tikėtis daugiau, nei ta vienintelė naktis?

Šį kartą Arkadijus de Žolivalis nieko neatsakė. "Jis žino, kad aš teisi, - pamanė Marijana, - tačiau nenori šito pripažinti. Jis bijo, kad aš pulsiu į neviltį".

Kosulio priepuolis sutrikdė jos kvėpavimą. Žolivalis skubiai pakišo jai vaistų butelį, po to jis įkalbėjo ją suvalgyti kelis šaukštus Rekeno atneštos šiltos sriubos. Tačiau Marijana nejuto alkio. Pats valgio kvapas, tiesą sakant, ne itin viliojantis, kėlė jai šleikštulį.

- Aš noriu gerti! - pasakė ji. - Mane kankina baisus troškulys.

Susirūpinusiai palingavęs galva, jis davė jai išgerti virš indo su žarijomis pašildyto vandens ir, dar sykį gerai ją apkamšęs, įsitaisė savo "lovoje". Gulėdama visiškoje tyloje, karštligės nukamuota Marijana pirmąsyk pagalvojo apie Jasoną Boforą. Dabar ji gailėjosi nepriėmusi jo pasiūlymo. Suviliota aktorės karjeros ji nenorėjo įsiklausyti į jo įspėjamus žodžius. Ir jis pasirodė teisus: išpranašauta grėsmė tapo realybe... Jis daugiau niekuo nebegalėjo jai padėti. Kai grįš Briuslaras su savo gauja, amerikietis jau bus toli atviroje jūroje. Tiesa, jis užsiminė apie savo draugą, kažkokį Patersoną, Amerikos konsulą Nante, tačiau Šajo akmens kirtyklų belaisvei Nantas buvo lygiai taip pat toli, kaip ir Marso planeta. Marijana užmerkė akis, stengdamasi apie nieką negalvoti. Bet nuo to jai pasidarė dar blogiau, karščiavimas sustiprėjo, ir ji pasiuntė Aukščiausiajam graudų prašymą išgelbėti ją.

Valandos, nesibaigiančios valandos!..

Naktys taip susimaišė su dienomis, kad jų jau buvo neįmanoma atskirti! Valandos, iš kurių susidarydavo dienos, o galbūt ir naktys! Laikas atrodė begalinis! Marijanai jis tapo nesibaigiančia virtine kankinančių nubudimų, po kurių ji vėl panirdavo į neramų miegą, kurio metu patirdavo siaubingus košmarus. Tuomet ji nubusdavo išpilta šalto prakaito. Visą tą laiką Arkadijus, pavirtęs rūpestinga slauge, negailėdamas jėgų kovojo su liga, versdamas Marijaną ryti vaistus ir įvairiausius antpilus, kurių kiekvienąsyk reikalaudavo iš Rekeno. Kartą per dieną senė Fanšon ateidavo pasidomėti Marijanos sveikata. Jos elgesy nesijautė nei rūpesčio, nei užuojautos, išskyrus šaltą ūkininko, nerimaujančio dėl savo gyvulio sveikatos, išskaičiavimą.

- Ji prižiūri jus kaip daržininkas salotą, kuriai gresia didžiulė liūtis! - pasakė Arkadijus, mėgindamas nusijuokti.

Tačiau tai jam nepavyko. Slegianti požemio atmosfera jau buvo palaužusi šį optimistą. Vienintelis kontaktas su pasauliu buvo reguliarūs Rekeno, grubaus ir atžaraus, vizitai. Net jei būtų turėjusi pinigų, Marijana nesiryžtų papirkti jo. Šis žmogėnas buvo aršiausias Fanšon Karališkosios Lelijos šuo. Niekam nebūtų pavykę susitarti su tokiu ištikimu tarnu.

Galų gale ji pamažėle ėmė taisytis. Atslūgo temperatūra, sušvelnėjo kosulio priepuoliai. Užkimęs jaunosios moters balsas iš lėto atgavo pirmykštį skaidrumą. Atėjo momentas, kai Marijana nusišypsojo savo atsidavusiam kompanionui ir pasakė:

- Man jau geriau... Ir esu tikra, kad be jūsų pagalbos aš nebūčiau išsikapsčiusi.

- O, jūs dar tokia jauna! Aš tik truputį padėjau gamtai! Jūs būtumėt puikiausiai susitvarkiusi ir be manęs!

Ji neigiamai papurtė galvą, trumpam susimąstė ir sušnibždėjo:

- Ne, jei ne jūs, neturėčiau jokio noro gyventi.

Pirmąsyk po pagrobimo ji nugrimzdo į vieną tų palaimingų, grąžinančių jėgas sapnų, už kuriuos nėra pasaulyje geresnių vaistų. Ji sapnavo, kad juoda karieta atvežė ją pas kažkokį nerealų Biutarą, spindintį tarsi gigantiška žvaigždė virš žėruojančio sniego, tačiau staiga ją pažadino neįprastas triukšmas. Ji tuoj pat pakilo iš gulto ir pastebėjo, kad Arkadijus, miegojęs kampe, irgi pabudo ir klausosi. Jų žvilgsniai patamsyje susitiko.

- Kas tai? - sušnabždėjo Marijana.

- Tarsi akmuo būtų nukritęs... Girdite, vėl! Garsas sklinda iš koridoriaus gilumos.

Žolivalis paaiškino Marijanai, kad už grotų esantis koridorius už kelių metrų baigiasi aklina siena.

Dabar pasigirdo kažkoks krebždėjimas, po to - prislopintas keiksnojimasis. Arkadijus pašoko. Koridoriaus gale sublyksėjo šviesos. Sulaikiusi kvėpavimą, Marijana irgi atsikėlė ir atsistojo šalia savo draugo. Koridorium kažkas artėjo - neliko jokių abejonių! Tačiau kas galėjo ateiti šiuo keliu?

- Greičiausiai, jie pralaužė sieną, - sušnabždėjo Žolivalis. - Šitie mūrai greitai pasiduoda. Belieka sužinoti...

Jis nebaigė. Šviesos šaltinis artėjo. Pasigirdo atsargūs žingsniai, lengvi, bet realūs. Ant sienos išaugo šešėlis, ir Marijana nejučia prisiglaudė prie Žolivalio. Staiga ji kone suriko iš nuostabos. Netgi silpnoje žvakės, kurią ateivis laikė rankose, šviesoje ji pažino ugninius Grakcho Hanibalo Pjošo plaukus. Iš Marijanos krūtinės išsiveržė palengvėjimo atodūsis.

- Tai draugas! - pasakė ji Žolivaliui.

Grakchas Hanibalas pastebėjo grotomis atitvertą nišą, apšviestą indo su žarijomis. Jis priėjo prie pat geležinių virbų; jo veidą nušvietė plati šypsena.

- Pagaliau aš jus radau, mamzele Marijana! Jūs privertėte mane gerokai pasibastyti!

- Kodėl? Argi jūs manęs ieškojote? Kaip jums pavyko sužinoti apie mano dingimą?

Joje įsižiebė viltis. Jeigu jau tokiam nepatyrusiam žmogui, koks buvo Grakchas, kilo įtarimas, jis negalėjo nekilti sumaniajam Taleiranui.

- O, tai buvo labai paprasta! Juodasis fiakras sekė jus, o aš - jį. Žinoma, tai vyko dieną, nes naktį aš paprastai miegu!

- Po galais! - nutraukė jį Arkadijus. - Jūsų kojos geležinės! Bėgti paskui karietą...

- Paryžiuje niekada nevažinėjama greitai, ypač, kai paskui ką nors sekama! O be to, mano kojos iš tikrųjų stiprios. Kur aš baigiau? Ak, taip... štai jau savaitė, kai aš, atėjęs į savo postą, esantį netoli karietos, jos nebemačiau. Taip pat nepastebėjau nė jūsų išeinant. Tai man pasirodė gana keista. Tuomet nutariau ką nors iškvosti iš Taleirano kirpėjo. Aš nuvaliau jam sniegą, o jis man šį tą papasakojo. Vėliau aš atsinešiau didoką butelį ir pasišoviau jam padėti. Šito užteko, kad atsirištų visų gerbiamo žmogaus liežuvis. Po dviejų dienų aš pasidariau jam artimesnis už giminaitį! Jis papasakojo, kad vieną naktį jūs išvažiavote su kunigaikščiu ir negrįžote. Namuose netgi buvo kalbama, kad jumis susidomėjo kažkokia žymi persona. Tačiau karietos dingimas kėlė man nerimą... tuo labiau, kad aš žinojau jos nuolatinę stovėjimo vietą ir ne sykį mačiau žmogų, išlipantį iš jos ir einantį į “Geležinio žmogaus” užeigą. Istorija su žymia persona kėlė man įtarimą. Tuomet aš nutariau atlikti nedidelį tyrimą.

- Bet kaip jūs patekote čia? - paklausė Marijana, pilna susižavėjimo šio jaunuolio nuovokumu.

Grakchas Hanibalas nusijuokė.

- O, šita akmens kirtykla išgarsėjo ne šiandien! Būdamas vaikiščias, žaidžiau čia su draugais. Mes krėtėme neįtikėtinus pokštus, kol pagaliau vyrai iš "Geležinio žmogaus" neužmūrijo šios galerijos, susisiekiančios su senoviniu rūsiu. Teroro laikais tai buvo pabėgėlių slėptuvė, panaši į Monmartro akmens kirtyklų slėptuves. Taigi, aš žinau šią vietelę kaip savo penkis pirštus.

- Mes esame aklavietėje, - įsikišo Žolivalis. - Kaip jūs sugebėjote įeiti čia aplenkdamas rūsį? Man rodos, aš girdėjau griūties sukeltą triukšmą!

- Beveik taip. Kitoje aklavietės pusėje tęsiasi gana ilgas koridorius, o didysis nutekamasis vamzdis, su kuriuo jis susijungia, išlenda į dešinįjį Senos krantą visai netoli nuo čia. Be to, vyrukai sumūrijo neypatingai tobulą sieną. Joje netrūksta plyšių ir įskilimų, pro kuriuos praeitą naktį aš išgirdau balsus. Tai mane paskatino ieškoti būtent šiame kampe... Aš sugrįžau su geru laužtuvu, iškrapščiau kelis akmenis... ir štai aš čia! Kaip aš apsidžiaugiau, išvydęs jus gyvą ir sveiką, mamzele Marijana. Tiesą sakant, aš tikėjausi blogiausio.

- Bet kodėl? Argi jūs pažįstate tuos žmones?

Grakchas gūžtelėjo pečiais ir pažvelgė į Marijaną nuoširdžios užuojautos kupinu žvilgsniu.

- Senė su karališkąja lelija? Vargšė mano panelė. Ją juk žino visas Paryžius! Ji visiems kelia siaubą! Aš įsitikinęs, kad netgi pilietis Fušė jos prisibijo. Jo šnipukam reikia gerokai užmokėti, jei nori pasiųsti juos po saulės laidos į Prastuolių gatvę! Ypač jei reikalas sukasi apie "Geležinį žmogų" arba "Nulaužtą varpą" Templio bulvare. Visi, kas bandė tai padaryti - dingo ir iki šiol jų likimas nežinomas. Be to, abi landynės priklauso Dezormo. O tai tokia asmenybė, o-ho-ho! Tikra Paryžiaus padugnių karalienė!

Marijana neslėpdama susižavėjimo lyg užburta klausėsi šio vaikinuko, tačiau Žolivalis aiškiai nekantravo. Galų gale jis įsikišo į spalvingą monologą.

- Visa tai labai įdomu, berniuk, tačiau man rodos, tu prasibrovei ne tam, kad padeklamuotum panegiriką Fanšon? Būtų šimtą sykių geriau, jeigu tu tiesiog padėtum mums iš čia išsikapstyti! Tikiuosi, ta skylė, kurią tu pramušei, bus pakankamai plati jaunajai damai?

- Skylė - taip, - atsakė Grakchas. - Bet kaip jus ištraukti iš už šitų grotų? Jos juk ne iš plonos vielelės! Pažvelkite, strypai kone vaiko rankos storumo!

- Paklausyk, bernužėli, jeigu tu nesutramdysi savo nuoširdaus žavėjimosi mūsų kalėjimu ir prižiūrėtojais, aš iškišiu savo vyrišką ranką pro vaikiškus virbučius ir nuplėšiu tau ausį. Argi nematai, jog madmuazelė kenčia ir kad ją reikia kuo greičiau iš čia ištraukti?

- O, nepykite ant jo, - maldaujamai tarė Marijana. - Aš įsitikinusi, kad jis ras būdą, kaip tai padaryti.

- Nes kitaip man nuplėš ausį? - įsižeidęs suburbėjo Grakchas Hanibalas. - Tik šią naktį jau nieko nebepadarysime. Pernelyg vėlu! Gal tai atrodo niekniekis, bet jau penkios valandos. Be to, reikia susirasti atitinkamą įrankį. Gerą pjūklą... Jeigu pabandžius nupjauti vieną arba dvi perdangas...

- ... arba išgriauti dalį sienos! - pašaipiai pridūrė Arkadijus. - Tu aiškiai neišmanai suvirintojo amato. Surask man gerus įrankius ir grįžk rytoj nusileidus saulei, jei gali. O dabar jau pernelyg vėlu, tu teisus.

Marijana pasistengė nuslėpti nusivylimą. Pamačiusi vaikiną, ji pagalvojo, jog laisvė jau čia pat... O pasirodo, reikės laukti dar ištisą dieną. Grakchas Hanibalas pasikasė pakaušį po mėlyna kepurėle.

- Suvirintojo instrumentus? Juos būtų galima gauti... bet kur?

- Paklausykite, - staiga tarė Marijana; jai gimė nauja idėja. - Jeigu jums reikia pagalbos, galbūt atsirastų, kas gali padėti... žinoma, jei jis dar Paryžiuje.

- Na na, kalbėkite, mamzele!

- Vykite į Imperijos viešbutį. Pasiteiraukite pono Boforo, Jasono Boforo. Jis amerikietis. Atsiminsite?

- Palaukite! - pasakė vaikinas, traukdamas iš kepurėlės pieštuką ir gabalėlį popieriaus. - Aš užsirašysiu. Taip... viskas. Ir ką man jam pasakyti?

- Kad atėjote siųstas Marijanos... kad jai reikia pagalbos! Paaiškinkite jam, kur aš esu.

- O jei jo ten jau nėra?

- Tuomet nieko niekam nesakykite! - tarė ji liūdnai. - Grįžkite čia ir praneškite man.

- Jūs nenorite, kad nueičiau pas... į Varen gatvę?

- Ne! Ne.. ne iš karto! Pirmiausia sužinokite, ar ponas Boforas neišvažiavo.

Marijana niekaip negalėjo suprasti, kodėl ji nutarė kreiptis į Boforą. Juk jis žiauriai įžeidė ją, ir ji jautė nepasitikėjimą šiuo vyru, tačiau jis vienintelis galėjo išvaduoti ją nuo viso to, kas įvyko po to, kai ji tapo Fransio Kranmerio žmona. Žodis "pabėgimas" įgaudavo tikrąją prasmę tik šalia Boforo. Jeigu pavyks pabėgti jo laivu iš Prancūzijos, Marijana nusimes visas grandines, kuriomis ji yra sukaustyta. Nebebus daugiau nei Fušė, nei raportų, nebebus Taleirano ir pernelyg gudrių jo kombinacijų, pernelyg genialių idėjų, pernelyg lanksčios diplomatijos... o svarbiausia, okeanas amžiams atkirs ją nuo žmogaus, kurio ji negali nustoti mylėjusi. Ji galėtų paaukoti savo gyvenimą Šarliui Deni, tačiau ar Napoleonui, prancūzų imperatoriui, reikėjo tokios kaip ji merginos meilės?.. Po savaitės, o gal ir anksčiau, jis pamirš ją, jeigu taip dar neįvyko. Juk jo mintis užvaldžiusi Austrijos imperatoriaus dukra, su kuria jis trokšta susituokti. Geriausia būtų dingti ir neieškoti galimybės susitikti, kad vėl netektų nusileisti jo vilionėms! Patekus už vandenyno, bus galima bandyti pasveikti.

Ji prašė Boforą pagalbos tik tam, kad vėl galėtų dainuoti. Toje tolimoje šalyje turbūt yra teatrų ir koncertų salių.

- Jūs norite išvažiuoti į Ameriką? - pasigirdo šalia jos tylus Žolivalio balsas.

Šie žodžiai grąžino Marijaną į realybę. Grakchas Hanibalas jau buvo išėjęs. Iš galerijos gilumos sklido stumdomų akmenų keliamas triukšmas. Vaikinukas turėjo paslėpti sienoje išmuštą skylę.

- Man atrodo, - atsakė ji, - kad tai geriausia išeitis iš susidariusios padėties.

- Galbūt! Vadinasi, jūs daugiau nebenorite "jo" matyti?

- Ne! Mes neturime matytis! Nė už ką!

- Kodėl?

Šis atviras klausimas pritrenkė Marijaną. Ji buvo priversta taip pat nuoširdžiai atsakyti.

- Todėl, kad aš bijau... - pasakė ji visiškai tyliai.

- Jūs bijote, - ramiai pakartojo Žolivalis, - prisipažinti, kad mylite Napoleoną. Lygiai, kaip ir Šarlį Deni, o gal net labiau! Ką ir bekalbėti, šlovės aureolė niekada nekenkdavo meilės objektui. Ir jei jūsų požiūriai kai kur nesutampa, vardan šlovės galima nusileisti. Negi jūs manote, kad atsidūrusi už okeano lengviau pamiršite jį?

- Aš tikiuosi, kad taip bus! Kažkas, neatsimenu, kas, pasakė, kad pati didžiausia pergalė meilėje yra pabėgimas.

Arkadijus de Žolivalis nusijuokė iš visos širdies.

- Nesistenkite prisiminti, tai pasakė "jis"! Napoleonas šventai tiki, jog bėgti nuo meilės - kilniadvasiška. Belieka įsitikinti šio žavingo posakio pagrįstumu. Aš drįsčiau teigti, kad šios taisyklės jis niekada netaikė praktikoje.

- Na ir kas? O aš pabėgsiu! Supraskite, Arkadijau, jei aš liksiu, žiauriai kentėsiu. Juk jis netrukus ves.

- Bet juk tai vedybos iš reikalo, dinastinė sąjunga! Šitokie dalykai niekados netrukdo vyrui paklusti savo širdies balsui.

- Ak, jam aš tik mažytis jo gyvenimo nuotykis! Kaip jūs nesuprantate šito?

- Sakykim! Tačiau jo padedama, jūs per kelias dienas galėtumėt tapti tuo, kuo svajojote tapti visą gyvenimą: garsia dainininke. Vietoj to, kad tarsi Kristupas Kolumbas leistumėtės atrasti Amerikos. Galbūt tai irgi įdomu, tačiau įsidėmėkite, ką jums pasakysiu: net kitame žemės gale jūs nepamiršite imperatoriaus!

- Imperatoriaus...

Pirmą sykį ją pribloškė šis titulas. Žmogus, kurį ji myli, vainikuotas aukščiausia pasaulyje karūna. Po Aleksandro ir Cezario jis buvo didžiausias visų laikų ir tautų karvedys. Jam nusilenkė beveik visa Europa. Tarsi žaisdamas jis skynė pergales vieną

po kitos, užkariaudamas gigantiškas teritorijas. Tarsi žaisdamas... jis užkariavo ją, priversdamas nusilenkti meilei, kuri buvo pernelyg gili jos svajingai sielai, meilei, neturinčiai pasakiškų sparnelių, kurie padėtų jai pakelti nepakeliamą Istorijos naštą. Ji paklausė bespalviu balsu:

- Kodėl jūs manote, kad nepajėgsiu jo pamiršti?

Sunkiai atsidusęs, Žolivalis pasirąžė ir ėmė taisytis guolį. Visa burna nusižiovavęs, jis tvirtai tarė:

- Todėl, kad tai neįmanoma! Aš jau bandžiau tai padaryti!

Kelios sekančios valandos buvo pačios sunkiausios Marijanos gyvenime. Nebuvo laikrodžio, be kurio laikas atrodė kažkokia begalinė, beformė masė. Žolivalis pabandė Rekeno, atnešusio valgį, paklausti, kuri valanda, tačiau vietoje atsako išgirdo:

- O kuriems velniams tau žinoti?

Beliko tiktai spėlioti. Norėdamas susilpninti savo globotinės nerimą, Žolivalis priminė jai, kad žiemą naktis prasideda anksti, tačiau jaunosios moters susijaudinimas nuolat augo. Kiek kliūčių skyrė ją nuo laisvės! Ar Boforas dar neišvyko? Ar pavyks jaunuoliui rasti jį? O gal vaikinas numos ranka į šį pavojingą sumanymą? Karščiuojančios Marijanos smegenys gimdė vieną už kitą niūresnes spėliones. Kartais jai net atrodydavo, kad Grakchas Hanibalas Pjošas buvo atėjęs pas ją sapne...

Jeigu ne Žolivalis, jei ne jo rimtis ir pasitikėjimas savim, Marijaną seniai būtų apleidusios jėgos. Literato tvirtumas netgi kiek erzino. Marijana troško pasidalyti su juo nerimu ir niūriomis nuojautomis, tačiau jis ramiai laukė atomazgos. Na, aišku, jam grėsė tiktai nemalonios vedybos.

Šimtąjį kartą moteris ėmėsi žingsniais matuoti jų bendrą kalėjimą, tik staiga Arkadijaus šnabždesys privertė ją sustoti.

- Eina! - pasakė jis. - Mūsų rusvagalvis išgelbėtojas jau netoliese. Jeigu aš neklystu, dabar yra devynios valandos vakaro.

Žingsniai iš tikrųjų buvo girdėti, tačiau jie sklido ne iš galerijos. Staiga prieš pasimetusią Marijaną išdygo Morvanas. Jis buvo susisupęs į didelį juodą apsiaustą, ant kurio blizgėjo lietaus lašeliai. Morvanas buvo be kaukės, į akis krito nemalonus subjaurotas veidas. Pamačiusi šią žmogystą išnyrant iš tamsos, Marijana suriko iš siaubo. Jame buvo ir dalelė baimės, kad

priešas neišgirstų Grakcho laužiamos sienos. Jei vaikinas dabar pasirodytų, jis būtų pasmerktas. Tamsos riteriai nė minutės nesvyruodami susidorotų su juo kaip su pavojingu agentu. Pažvelgusi į Žolivalį, Marijana perskaitė jo akyse tą pačią mintį. Jis priėjo prie grotų ir pabrėžtinai garsiai sušuko:

- Tik pažiūrėkite, kokie svečiai! Tiesą pasakius, mes nė nesitikėjome tokios garbės!

Marijana iš karto suprato, kad kalbėdamas garsiai, jis bandė įspėti Grakchą, jei šis jau yra už sienos. Ji irgi pakėlė balsą:

- Šis vizituotojas man nekelia jokio susižavėjimo. Ko jums reikia, pone sudužusių laivų plėšike?

Kreivą Morvano burną iškreipė negerą lemianti šypsenėlė.

- Noriu pasidomėti, kaip gyvenate, gražuole! Nuo to laiko, kai mes taip staiga turėjome jus palikti, aš nuolatos apie jus galvojau... o be to, ir kalbėjau! Jūs turėjote visą laiką žagsėti, tiek mes - ševaljė, baronas ir aš - ginčijomės dėl jūsų.

- Nežinau, apie ką jūs galėjote kalbėtis, ir neturiu jokio noro žinoti, bent jau iš jūsų. Ševaljė de Briuslaras perduos man jūsų nutarimus ir, be abejo, teisingai juos paaiškins!

Morvanas padarė grimasą ir žengė žingsnį atgal.

- Ko jūs taip šaukiate? Aš ne kurčias! Nuo jūsų riksmo gali plyšti ausų būgneliai

- Man labai gaila, - tęsė Marijana nenuleisdama balso, - bet po ligos aš galiu tiktai šaukti!

- Na ir šaukite, jeigu jums taip patinka, netrukus jūs suriksite kitokiu balsu! Beje, šią nedidelę išvyką mums atsiuntė pats Apreiškimas. Brangusis ševaljė, jaučiantis silpnybę gražioms moterims, šį sykį buvo neįprastai sukalbamas. Jo gera, jautri širdis vis dėlto ištikima senoms riterių taisyklėms. Tačiau man, išdėsčius jam kai kuriuos jūsų biografijos faktus, pavyko pakeisti jo požiūrį į jus.

Marijana pajuto, kaip smarkiai ėmė mušti jos širdis. Įvyko tai, ko ji labiausiai bijojo. Morvanas nuteikė ševaljė prieš ją. Žinoma, jis tiesiog nesitvėrė malonumu pranešti jai apie būsimą mirtį. Tačiau šiam žmogui ji nieku gyvu neparodys išgąsčio. Gūžtelėjusi pečiais, ji su panieka atsuko jam nugarą.

- Sveikinu jus! Jums pavyko priversti Briuslarą atsisakyti savo garsaus principo ginti beginkles moteris. Galėtumėt padaryti neblogą diplomato karjerą. Tai būtų daug garbingesnis užsiėmimas, negu tai, kuo jūs dabar verčiatės... bet galbūt mažiau pelningas.

Suerzintas Morvanas padarė staigų judesį, tarsi norėtų pulti ant grotų, tačiau susivaldė. Žiauriai šypsodamasis, jis ėmė koneveikti jaunąją moterį.

- Jūs bijote netekti gyvybės? O, jūsų laukia geresnė lemtis! Man pavyko įkalbėti Briuslarą patikėti jus mūsų brangiajai Fanšon, kurią jūs dominate daugiau negu reikia. Ji aprūpins jus jūsų sugebėjimus atitinkančiu darbu... Ji bus dėkinga žmogui, atsisakiusiam keršto jos labui, na ir ne tik jos!

- Aš žaviuosi, - nenusileido Marijana, - ševaljė skrupulingumu - gailėdamasis moters gyvybės, jis pačiu negarbingiausiu būdu pasmerkia ją gėdai.

- Gėdai? Kuo čia dėtas šis žodis? Jis visiškai nedera jūsų atveju! Skrupulingasis ševaljė nesipriešino, išgirdęs apie jūsų ryšius su Bonaparto šnipu, tariamu jūsų tarnu, o taip pat apie tai, kaip sykį sutikau jus visiškai apsinuoginusią krantinėje, bandančią pačiu begėdiškiausiu būdu suvilioti du mano žmones. Beje, vieną iš jų jūs vėliau užmušėte... Po šitokio įtikinamo pasakojimo ševaljė daugiau nesvyravo. Žinote, jis tikisi tapti pirmuoju jūsų klientu!..

Dusdama iš pasipiktinimo atvirai demonstruojamu žiaurumu ir veidmainiškumu, Marijana tiesiog nerado tinkamų žodžių atsakui. Pajutusi didžiulį pasibjaurėjimą, ji užmiršo apie Grakchui gresiantį pavojų. Tačiau į pokalbį įsikišo Arkadijus de Žolivalis.

- Na, pone, mano manymu, pakaks! - pradėjo jis, nervingai timpčiodamas ūsus. - Jūs puikiai susitvarkėte su savo šlykščia užduotim, todėl prašau dabar palikti madmuazelę ramybėje. Nežinau, ko verta to Briuslaro sąžinė, jei jis pasiruošęs patikėti apgailėtino vagišiaus melu, tačiau dėl jūsų aš esu tikras: esate šlykštus niekšas!

Morvanas stipriai išbalo. Marijana pastebėjo, kaip įsitempė jo raumenys. Jis kažką norėjo pasakyti, bet tuo metu iš gretimo rūsio pasigirdo ševaljė balsas:

- Ei! Palikite belaisvius ramybėje ir ateikite čia. Sutvarkysime šį reikalą grįžę! Dabar turime svarbesnių reikalų.

Ant sienų mirgėjo fakelų atšvaitai. Girdėjosi sujaudinti balsai. Morvanas atsitraukė nuo grotų. Nusisukdamas jis truktelėjo pečiais.

- Aš grįšiu ir nurausiu jūsų didžiąsias ausis, neūžauga! Būkite ramūs, - laukdami manęs jūs nieko neprarasite.

Jam išėjus, Marijana, puolusi į neviltį, vėl atsisėdo ant šiaudų ir paslėpė veidą tarp kelių, stipriai apkabindama juos rankomis.

- Galas! - sušnabždėjo ji. - Mes žuvę! Jei tas nelaimingas vaikinas jau čia, jis irgi žuvęs.

- Truputį kantrybės. Mes pakankamai garsiai rėkėme, norėdami jį įspėti. Galbūt jis laukia už sienos.

- Ko? Jis net negali prie mūsų prisiartinti. Sąmokslininkai susirinko į rūsį, ir neaišku, kiek laiko jie ten sėdės.

- Ššš! Klausykite! - Žolivalis prispaudė prie lūpų pirštą.

Jis priėjo prie grotų. Pačiame kampe, už kurio buvo rūsys, girdėjosi susirinkusiųjų balsai.

- Jie tariasi! - sušnabždėjo jis.

- Ir... jūs ką nors suprantate?

Jis linktelėjo, šelmiškai šypsodamasis parodė į savo ausis, ir Marijana nutilo, tenkindamasi išraiškingo kompaniono veido stebėjimu. Žolivalio veide pasirodžiusį susirūpinimą pakeitė rimtas susijaudinimas. Ji atpažino prislopintą ševaljė de Briuslaro balsą, tačiau nesugaudė žodžių. Buvo panašu, jog sąmokslininkų vadas daro savotišką ataskaitą. Karts nuo karto įsiterpdavo kažkieno kito balsas, tačiau Briuslaras nenustodavo kalbėjęs. Žolivalio veidas pavirto tragiška kauke. Sunerimusi Marijana palietė jo ranką.

- Kas atsitiko? Jūs gąsdinate mane! Jie kalbėjo apie mus?

Jis parodė neigiamą ženklą, po to greitakalbe sušnabždėjo:

- Ne... jie išvažiuoja! Minutę kantrybės.

Jis vėl įsiklausė, tačiau posėdis, atrodo, buvo baigtas. Pasigirdo stumdomų kėdžių girgždėjimas, žingsniai. Visi sykiu sušneko, tačiau Briuslaro balsas girdėjosi aiškiausiai.

- Ant arklių, ponai! - įsakė jis. - Už Dievą ir karalių! Šią naktį, ponai, mums turi pagaliau pasisekti!

Nebuvo jokių abejonių. Jie ruošėsi išvykti... Žingsniai nutolo, balsai nuslopo, šviesos užgeso. Po kelių minučių Marijaną ir Arkadijų apgaubė slegianti tyla. Žolivalis priėjo prie indo su žarijomis. Marijana nesėkmingai bandė sugauti jo žvilgsnį.

- Jūs girdėjote, apie ką jie kalbėjosi? - paklausė ji.

Jis teigiamai linktelėjo galva, tačiau nepratarė nė žodžio. Marijana be galo susijaudino.

- Kur jie išvyko? - neatlyžo sunerimusi moteris. - Ką reiškia tie žodžiai, jog šią naktį jiems pagaliau pasiseks? Ką jie ruošiasi daryti?

Pagaliau Žolivalis pažvelgė į ją. Figūra, paprastai primenanti linksmą peliuką, dabar virto tikru širdgėlos įsikūnijimu. Jis dvejojo, tačiau kai Marijana nekantraudama sugriebė jį už rankos, Arkadijus nenorom tarė:

- Aš nenorėjau jums sakyti, bet pasiseks jiems ar ne, jūs vis tiek sužinosite. Vienas iš dvaro šnipų pranešė jiems, kad šį vakarą imperatorius atvyksta į Malmezoną. Eksimperatorienė kankinasi. Jai pasidarė bloga, kai ji sužinojo, kad imperatoriaus žmona taps Austrijos erchercogaitė. Sprendimas apie šį vizitą buvo priimtas prieš valandą.

- Na ir? - paklausė Marijana apmirusia širdimi. Žodis "imperatorius" privertė jos kraują siūbtelėti į veidą, tačiau paminėjus vedybas, ji vėl išbalo.

Jie pasinaudos senu Kadudalio ir de Nevilio planu, senu planu, kurio nuo konsulo laikų Briuslarui nesisekė įgyvendinti: suruošti Napoleonui pasalą - tuo metu, kai jis gana vėlai išvyks iš Malmezono, užgrobti karietą, sunaikinti apsaugą, pagrobti jį patį ir...

- ... nužudyti jį! - sušuko Marijana.

- Briuslaras prieš. Jis nori imperatorių tiktai pagrobti, pergabenti per sąsiaurį ir pristatyti jį surištomis rankomis ir kojomis į Angliją, žinoma, jei šis nesutiks su juo stoti į dvikovą. Dvikova su Napoleonu visuomet buvo švenčiausia ševaljė svajonė.

- Jis beprotis?

- Ne. Jis savotiškas riteris, nuotykių ieškotojas. Jis pripažįsta tiktai sąžiningą kovą, o sąmokslininku tapo tik todėl, kad išvaikius karališkąją armiją jis negalėjo kitaip pasielgti. Tačiau

dvikovoje Briuslaras gali žūti. O jei ji neįvyks, sąmokslininkai privers jį paklusti jų valiai. Šį kartą rizika didžiulė, aš pažįstu tuos, tarp jų ir jūsų draugą Morvaną, - jie bet kuria kaina trokšta gauti Napoleono galvą.

- Kodėl?

Žolivalis nusišypsojo gailia šypsena.

- Labai paprasta: turtingiausias Ispanijos grandas, hercogas de Medina, pažadėjo pusę savo turto tam, kas užmuš Napoleoną ir pateiks jo žūties įrodymus.

Stojusi tyla padėjo Marijanai susigaudyti savyje. Pašėlusiai daužėsi širdis. Drebėdama visu kūnu ji iš paskutiniųjų stengėsi išlaikyti šaltą protą.

- Kodėl jie pasakė, kad šį sykį jiems pasiseks?

- Todėl kad išvykti buvo nuspręsta staiga. Imperatorių lydės tik nedidelis eskortas, neturėsiantis patraukti niekieno dėmesio. O sąmokslininkų gretose šią naktį bus apie dvidešimt penki žmonės.

- Bet Fušė? Visa žinantis ir matantis Fušė? Nejaugi jis neišaiškins šio suokalbio kaip ir ankstesnių?

- Fušė nesuspės. Be to, reikia pripažinti, kad pastaruoju metu jo akylumas šiek tiek nusilpęs. Ir tai, atrodo, daroma sąmoningai, nes šis žmogus niekada nesielgia neatidžiai! Mano brangusis vaikeli. Labai galimas daiktas, kad netrukus turėsime garbę dalintis mūsų kalėjimu su jo didenybe imperatoriumi ir karaliumi. Tai man suteiktų didžiulį džiaugsmą ir juodžiausią sielvartą vienu metu.

- Reikia sutrukdyti šiai niekšybei! Būtinai! Aš pažįstu Morvaną: jis neleis Briuslarui atvesti jo čia! Šūvis iš pistoleto nakties kautynėse. O Dieve! Aš privalau skubėti į pagalbą! Aš neleisiu jiems užmušti jo! Jo! Jie užmuš jį, tie išsigimėliai! Sakau jums... jie užmuš jį!

Apakinta nevilties Marijana puolė prie grotų, įsikibo į jas rankomis ir papurtė iš visų jėgų, tačiau šios nė nesujudėjo. Švelni pirštų oda nusitrynė į masyvius geležies strypus, tačiau moteris nejuto skausmo; ji netgi pamiršo, jog yra kalėjime. Prieš jos akis stovėjo kelias, karieta, arkliai, besiblaškantys kaukėtų žmonių rankose, sukruvinti kūnai, besimėtantys ant sniego,

beginklis vyras ir Morvanas; niūriai šypsodamasis jis pakelia pistoletą ties žmogaus, žmogaus, kurį ji myli, smilkiniu...

- Aš nenoriu, - suriko ji pasimetusi, pašėlusiai priešindamasi Žolivaliui, kuris bandė ją atplėšti nuo grotų, - aš nenoriu, kad jį užmuštų! Aš myliu jį! Napoleoną!

Pirmą sykį ji išdrįso garsiai sušukti vardą, nuolat persekiojusį nuo to laiko, kai Marijana sužinojo tiesą. Kiek kartų ji kartojo jį sirgdama... Norėdamas priversti ją nutilti, Žolivalis užspaudė jai burną ranka. Sukaupęs visas jėgas, jis pagaliau atplėšė moterį nuo grotų.

- Jūs sukelsite ant kojų visą šį žiurkių lizdą! - sušvokštė jis. - Nejaugi jau pamiršote, kad mes kai ko laukiame?

Iš tikrųjų. Kaip ji galėjo pamiršti Grakchą Hanibalą Pjošą! Krizė praėjo, Marijana susmuko ant grindų ir susiėmusi rankomis galvą apsipylė ašaromis.

- Jis nebeateis. Išgirdęs šiuos žmones jis nusprendė, jog šią naktį nieko nebus galima daryti. Jei jis apskritai buvo atėjęs...

- O kodėl gi jam negrįžus? - sumurmėjo Žolivalis. - Aš kažkodėl tikiu tuo nuskurdėliu! Jo žvilgsnis per daug tyras. Jis padarys viską, kad iškrapštytų mus iš čia.

- Galbūt! Tačiau šiandien viskas baigta, baigta! Jis neateis!.. O sąmokslininkai šiuo metu šuoliuoja į Malmezoną! Dieve mano!

Tarsi nenorėdama girdėti įsivaizduojamo kanopų bildesio Marijana užsikimšo ausis ir užmerkė akis. Dar niekada ji nesijautė tokia sugniuždyta, todėl nepastebėjo, kaip pašokęs Žolivalis pribėgo prie grotų. Iš požemio gelmės atsklido krintančių akmenų sukeltas triukšmas...

Arkadijus akimirksniu atsidūrė šalia Marijanos ir be jokių ceremonijų papurtė ją už peties:

- Klausykite! Ar girdite? Jis atėjo! Jis išiminėja iš skylės akmenis!

Moteris išplėstais vyzdžiais sugriebė Arkadijų už rankos ir įsiklausė. Ir tikrai! Iš aklavietės sklido žingsnių aidas! Nedrįsdama iškvėpti, Marijana visa širdimi gaudė kiekvieną garselį. Pagaliau Grakchas Hanibalas pasirodė. Su juo buvo Jasonas Boforas. Jaunoji moteris džiaugsmingai šūktelėjo:

- Jūs! Ačiū Dievui, jūs atėjote!.. Jūs dar neišvažiavote!

Ji pamatė įdegusiame veide besišypsančias akis, pajuto rankų šilumą, kai jis pro grotas pabandė ją apkabinti.

- Teisingai, - pasakė jis gyvai. - Aš išvykstu rytoj, tačiau niekas pasaulyje nesutrukdys man ištraukti jūsų iš naujų nemalonumų! Mažoji mano kvailiuke, ir kurgi jūs įsivėlėte! Na, na, nustokite taip gailiai raudojusi. Mes greitai jus išlaisvinsime. Pažiūrėkite čia, - pridūrė jis, rodydamas į Grakchą Hanibalą, kuris nusitvėręs didesnį už save pjūklą kartu su Žolivaliu drąsiai atakavo vieną iš geležinių virbų. - Mes laukėme, kol sąmokslininkai išvyks.

- Aš buvau viršuje, - pasakė Grakchas, - o mesjė Boforas apačioje.

- Greičiau! - maldavo Marijana. - Mes turime ištrūkti iš čia kuo greičiau! Nors...

Jai šovė į galvą netikėta mintis. Kas yra jos likimas, palyginus su Napoleono?

- Palikite mus čia ir paskubėkite įspėti jį!

- Ką "jį"? - sušuko nustebęs Boforas. - Pasirodo, jūs esate didesnė beprotė, negu aš tikėjausi! Netrukdykite mums dirbti.

- Ne, labai jūsų prašau, išklausykite manęs. Tai labai svarbu!

Keliais žodžiais ji paaiškino, kas įvyko ir pasakė, kad imperatoriui gresia mirtinas pavojus. Nenustodamas dirbti, Boforas klausėsi jos surauktais antakiais, o kai ji baigė, gūžtelėjo pečiais ir įsižeidęs nusviedė į kampą pjūklą.

- Negali būti jokios kalbos apie tai, kad mes paliktume jus čia! Aš žaviuosi Napoleonu, tačiau nesiruošiu palikti jūsų šitų laukinių rankose. Ypač, jei jie grįš nieko nepešę! Niekas nemeta darbo, junga, - kreipėsi jis į Grakchą, padėjusį į šalį pjūklą.

Po to, pasisukęs į Arkadiją, jis netikėtai paklausė:

- Jei jūs suriksite, ar viršuje jus išgirs?

- Sykį prispyrus reikalui man pavyko priversti nusileisti žemyn šio žavingo viešbučio liokajų. Tada aš riaumojau kaip žvėris.

- Tuomet, mano drauge, pabandykite tai dar sykį! Mums žūtbūt reikia, kad kalėjimo sargas ateitų čia! Kitkuo aš pasirūpinsiu. Nagi, drauguži, drąsiau!

Iš Žolivalio gerklės išsiveržęs klyksmas privertė Marijaną sudrebėti. Tuo tarpu Boforas atsitraukė į koridoriaus gilumą.

Didžiulis jo kūnas jūreiviška striuke ir aptemptomis kelnėmis tarsi ištirpo tamsoje. Po akimirkos Marijana jo visiškai negalėjo įžiūrėti. Ji nesusigaudė, ką jis ruošiasi daryti, o Arkadijus ėmė klykti dar garsiau. Jaunoji moteris nė neįtarė, koks stiprus šio žmogaus balsas, griaudėjęs po drėgnais skliautais. Atrodė, kad jį turėjo girdėti visame kvartale. Kai pagaliau jis nutilo, ketindamas gerokai įkvėpti naujai atakai, pasigirdo žingsniai. Po kelių mirksnių Marijanos ausis pasiekė įtūžęs Rekeno balsas:

- Ak tu šėtone, ar tik nesuskaudo gerklytė? Tuoj aš tau ją užkimšiu, bjaurybe!

Rekenas pasirodė tuo momentu, kai Žolivalis griuvo ant žemės ir klaikiai dejuodamas ėmė raičiotis po kamerą.

- Greičiau! - suriko Marijana, suvokusi, kas čia vyksta. - Jis siaubingai kenčia! Aš tiesiog nežinau, kas jam yra...

- Jėzaus kraujas ir Dangaus malonės! - murmėjo Rekenas, krapštydamasis prie spynos, kuri niekaip neatsirakino.

Tačiau tuo metu iš tamsos išniro Jasonas. Lyg plėšrus žvėris jis puolė ant sargybinio, partrenkė jį žemėn ir sugniaužė gerklę. Pasigirdo dejonės, ir kiek pagargaliavęs Rekenas neteko sąmonės. Saugumo dėlei Jasonas gerokai trinktelėjo jį per galvą. Ištraukęs iš milžino rankų raktų ryšulėlį, atrakino duris, įėjo į vidų ir tarsi plunksnelę pakėlė Marijaną nuo grindų.

- Bėgame iš čia! - pasakė jis, koja nustumdamas praėjimą užgriozdusį Rekeno kūną. - Įtraukite jį už grotų, užrakinkite ir atiduokite man raktą. Išmesiu jį į nutekamąjį vamzdį. Ši žiurkė sąmonę turėtų atgauti po dešimties minučių. Reikia paskubėti.

- O gal jį pasmaugti? - tyliai pasiūlė Grakchas Hanibalas. - Tai nebūtų didelis praradimas, ir mums būtų ramiau...

Jasonas nusijuokė.

- Reikėjo tai padaryti iš karto, bet jeigu jau taip išėjo - palikime jį. Negaliu užmušti sąmonės netekusio žmogaus.

Paėmęs ant rankų Marijaną, instinktyviai apsivijusią rankomis jo kaklą, Boforas pasuko prie skylės sienoje. Čia jis buvo priverstas sustoti ir nuleisti moterį ant žemės. Siaurą plyšį kiekvienas turėjo įveikti savarankiškai. Boforą sekė Arkadijus,

sunkiai vilkdamas vaikščioti atpratusias kojas. Eiseną užbaigė Grakchas Hanibalas, turėjęs sustatyti į vietą išluptus akmenis.

- Niekada negali žinoti, kas nutiks! - pakomentavo jis savo apdairius veiksmus.

Žolivalį suėmė juokas.

- Tu tikiesi grįžti čia? - paklausė jis, švelniai tapšnodamas jaunuolį per petį. - Bet kuriuo atveju, sūneli, mes tau labai dėkingi, ir aš viliuosi, kad kada nors atsilyginsiu tau! Aš skolingas tau daugiau negu gyvenimą!

- Tiek to, - sumišęs sumurmėjo vaikinas, - neverta apie tai kalbėti.

- Tu taip manai? O aš manau, kad verta! - užbaigė susijaudinęs Žolivalis.

Kitoje pusėje buvo trumpa galerija, toliau - nutekamasis griovys. Marijanai užėmė kvapą nuo sklidusio iš ten dvoko. Jasonas vėl ją paėmė ant rankų, sakydamas:

- Reikės truputį paėjėti vandeniu. Jums neverta šlapti.

Jis užlipo ant siauro bortelio, kyšančio virš juodos srovės. Paklusdamas amerikiečio nurodymams, Arkadijus, apsiginklavęs fakelu, kurį prieš išeidamas iš požemio uždegė inde su žarijomis, ėjo pirmas. Kuo labiau jie artėjo prie išėjimo, tuo labiau darėsi šalta. Tačiau Marijana nieko nejuto. Stipriai apsikabinusi Jasono kaklą ji nebejautė jam nei nepasitikėjimo, nei pasišlykštėjimo. Tai, ką jis šią naktį padarė, vienu smūgiu sunaikino pyktį ir neapykantą, kurią Marijana jautė šiam žmogui. Karštas dėkingumas išstūmė iš jos širdies baimę ir nerimą. Jei ne pavojus, grėsęs jos mylimam žmogui, ji būtų išgyvenusi tiesiog vaikišką džiaugsmą. Ji jautėsi saugiai ant stiprių išgelbėtojo rankų.

Jasonas, iki juosmens įbridęs į dvokiantį vandenį, iškėlė Marijaną kuo aukščiau, stengdamasis nesušlapinti jos. Dabar įdegęs jūreivio veidas atsidūrė visiškai šalia. Anksčiau atrodęs grobuoniškas profilis dabar pasirodė besąs šmaikštus, tvirtai sučiauptose lūpose slypėjo nežymi pašaipėlė. Karts nuo karto jis pažvelgdavo į ją ir drąsinamai nusišypsodavo. Pro bjaurų kvapų tvaiką ji juto silpną tabako aromatą, sklindantį nuo šio vyro. Jaunąją moterį sužavėjo švari šio galiūno oda ir malonus odekolono dvelksmas.

- Pakentėkite truputį, - pagaliau pasakė jis, - mes jau netoli tikslo!

Ir iš tikrųjų, išsikapstę iš plataus nutekamojo griovio, jie netrukus atsidūrė ant šaligatvio. Pro angą, už kurios matėsi Sena, įsiveržė ledinis vėjo gūsis. Jasonas nuleido Marijaną ant žemės ir pasilenkė, norėdamas paimti iš sušalusių Arkadijaus rankų fakelą ir padėti jam išlipti į viršų. Jaunasis Grakchas irgi buvo čia pat. Po kelių minučių jie atsidūrė atviroje vietoje. Žolivalis su pasigėrėjimu įkvėpė gryno oro.

- Koks nuostabus dalykas Paryžiaus oras, - džiugiai tarė jis. - Tik dabar supratau, kaip man jo trūko.

Peršlapęs, sušalęs, jis kaleno dantimis, tačiau atrodė, jog šito nepastebi.

Tačiau Marijana nesiruošė gėrėtis vėl atgauta laisve. Reikėjo skubėti. Tamsos riteriai buvo gerokai juos aplenkę. Neduok Dieve, jei imperatorius sumanys anksčiau išvykti iš Malmezono... Ji net mintyse nedrįso pabaigti šios frazės.

- Suraskite man karietą! Greičiau... kaip galima greičiau! - sušuko ji griebdama už rankos Jasoną.

- Truputį toliau, Bilio krantinėje, netoli Konfederacijos aikštės, stovi mano karieta... Kur jūs norite važiuoti?

- Juk aš sakiau jums: į Malmezoną!

Jis padarė protestuojantį judesį.

- Nė negalvokite! Imperatorius turi gerą apsaugą, patikėkite manim! Tai ne keli fanatikai, kurie paliks jį pavojuje. Aš nuvešiu jus į saugią ir šiltą vietą. O rytoj mes iškeliausime.

- Taip, rytoj mes iškeliausime, bet šį vakarą... maldauju jus, leiskite man išgelbėti jį! Aš žinau, aš jaučiu, kad jam gresia pavojus.

Ji pajuto, kaip po jos pirštais įsitempė amerikiečio ranka. Boforas išsitiesė visu ūgiu, jo žvilgsnis nuo jaunosios moters nuslydo metaliniu Senos vandens blizgesiu kažkur į tolumą.

- Jam... - pabrėžtinai pakartojo šį žodį Boforas. - Kaip jūs kalbate apie jį! Aš maniau, kad nekenčiate to žmogaus!

- Dabar jau ne.. taip, kaip ir jūsų! Jūs elgėtės kaip tikras draugas, ištrindamas iš mano atminties visa, kas buvo bloga. Kartoju, rytoj aš su jumis iškeliausiu, nes man čia nebėra kas

veikti ir man jau nusibodo nuolat veltis į pačias neįtikėčiausias situacijas. Galbūt jūsų šalyje aš vėl atgausiu ramybę.

- Aš padarysiu viską, kad galėčiau jums padėti, - pasakė jis švelniai. - Jei tai priklauso tik nuo manęs - jūs būsite laiminga!

- Tuomet, - susijaudinusi pradėjo ji, - jeigu jūs iš tikrųjų trokštate man laimės, padarykite tai, ko prašau, Jasonai! Leiskite man važiuoti į Malmezoną... Tiktai greičiau, maldauju jūsų, greičiau! Mes gaištame laiką, kai brangi kiekviena minutė.

Pirmą kartą pavadintas vardu, Jasonas sudrebėjo. Moteriška intuicija sakė Marijanai, jog tai jam labai malonu. Ji jau norėjo prašyti jį dar sykį, bet staiga Boforas pasilenkė prie jos, suėmė už pečių ir pažvelgė į akis.

- Vadinasi, rytoj, - jo balse girdėjosi nuoširdus jaudinimasis, - jūs iškeliaujate su manimi? Jūs pasižadate?

- Taip... pasižadu!

- Tuomet į kelią! Aš pats jus nuvešiu. Mes užplieksime arklius, bet būsime ten laiku. Paskui mus, ponai! Pasikalbėsime pakeliui. Karietoje bus kuo persirengti.

Jo balse netikėtai suskambėjo džiaugsmas. Paėmęs Marijaną už parankės, jis nusitempė ją su savim tamsoje skendėjusia krantine. Arkadijus ir jaunasis Pjošas neklausinėdami nusekė paskui. Jie praėjo pro muilo fabriką, marmuro sandėlius ir išėję į Konfederacijos aikštę pagaliau pamatė po žibintu stovėjusią karietą. Arkadijus pasisuko į savo palydovą, bėgusį šalia. Šis buvo sustingęs nuo šalčio, tačiau veidas kaip visuomet švietė gyvenimo džiaugsmu.

- Tu iš tikrųjų vadiniesi Grakchas Hanibalas? - paklausė jis.

- Taip, mesjė, o kas?

- O tas, kad aš vardu Arkadijus! - atsakė jis be aiškios logikos. - Ar tu suvoki, kad mes abu vienu metu atstovaujame Atėnams, Romai ir Kartaginai? Sūnau, mes įgyvendinom sąjungą, apie kurią negalėjo svajoti net patys drąsiausi istorikai. Ir jei tu pridursi, kad mus palaiko Amerika, teks pripažinti, kad mūsų diplomatijai pasaulyje nėra lygių!

- Taip, mesjė, - paklusniai tarė Grakchas Hanibalas, nesistengdamas suvokti, apie ką iš tikrųjų buvo kalbama. - Bet mums reikia paskubėti! Štai, mums rodo ženklus.

- Tikrai! - pasakė Arkadijus, spinduliuodamas puikia nuotaika. - Vardan mūsų sąjungos įtvirtinimo reikia išgelbėti naująjį Cezarį. Cezarį Korsikietį!

Keturioliktas skyrius

Malmezonas

Kertantis Sen Klu ir jo vynuogynus nykus ir tuščias Malmezono kelias vingiavo negyvenamomis vietovėmis, dykynėmis, kuriose buvo daugybė senų akmens kirtyklų. Sniego buvo mažai, ant juodos žemės kai kur bolavo baltos dėmės. Neprivažiavę tilto, ant Bulonės ir Karališkojo kelių sankryžos, jie išsodino Grakchą Hanibalą, kuris išreiškė norą praleisti naktį pas savo močiutę, skalbėją, gyvenusią Sukilimo gatvėje.

- Ateik rytoj pas mane į viešbutį, - šūktelėjo jam Jasonas Boforas nuo vežiko pasostės, - mes turim apie ką pasišnekėti. Apie... vienuoliktą!

- Klausau, mesjė! Ateisiu!

Linskmai atsisveikinęs su tais, kuriuos išgelbėjo, vaikinas iššoko iš važiuojančios karietos. Dėkinga Marijana išbučiavo jo skruostus.

- Ačiū, Grakchai! Nuo šiol mes amžini draugai!

Naktis paslėpė tirštą raudonį, išmušusį sąžiningo vaikino skruostus. Karietai tolstant Marijana išgirdo skardžiabalsį dainavimą.

Aš nežinau, iš kur švelnumas tas,
Užplūstantis man širdį matant jus...

- Neįtikėtina! - prabilo Žolivalis. - Jis dainuoja Mocartą ir greičiausiai to net neįtaria!

Literatas patogiai įsitaisė karietos gilumoje šalia Marijanos. Arkadijus mėgavosi komfortu ir sausais rūbais, kuriuos jis, kaip ir jaunasis Grakchas, gavo iš rūpestingo, viską numačiusio Boforo. Kol jie persirenginėjo, Marijana įsirausė veidu į pagalves, tačiau tai buvo ne taip paprasta, nes Boforas nedavė jiems nė minutės persirengti, žaibiškai suraginęs arklius.

Nekreipdamas dėmesio į nepatogumus, jūreivis užsiropštė ant viršaus ir įsitaisė šalia vežiko. Jis net nepersimovė šlapių kelnių,

pasitenkindamas sausais batais ir didžiuliu juodu lietpalčiu. Boforas pareiškė, jog jūroje jis ne to yra matęs...

Karts nuo karto pasigirsdavo jo balsas, ragindavęs vežiką paskubinti arklius.

Tuo tarpu ilgesio iškankinta jaunoji moteris beviltiškai bandė nusiraminti. Jai atrodė, kad karieta juda be galo lėtai. Nerasdama vietos, ji nuolat žvilgčiojo pro langą. Pro šalį ėmė slinkti medžiai. Jie įvažiavo į mišką. Akmenuotas kelias privertė sumažinti greitį. Pasisukusi į savo palydovą, Marijana paklausė:

- Ar jūs žinote, kurioje vietoje jie ruošiasi užpulti imperatoriaus karietą?

Žolivalis linktelėjo ir pridūrė:

- Jie žadėjo pasislėpti vietovėje, vadinamoje Fon Luvu, netoli nuo Riueilio pilies.

- Šalia imperatorienės? Koks akiplėšiškumas!

- Bet Malmezonas - tai ne Riueilio pilis, brangus vaikeli. Jis yra maršalo Masenos, hercogo de Rivoli nuosavybė. Maršalas, tuo pat metu gavęs kunigaikščio d'Esilingo titulą ir Tuaro pilį, išvažiavo apžiūrėti savo naujųjų žemių. Be to, Masena ištikimas imperatorienei ir nenori dalyvauti matrimonialinėse imperatoriaus machinacijose. Jis nutarė kuriam laikui pasitraukti iš viešojo gyvenimo ir pagyventi savo valdose.

- Iš kur jūs visa tai žinote? Klausantis jūsų, galima pamanyti, kad esate tikras dvariškis!

- Ir jūs, žiūrėdama į mano prabangų kostiumą, negalite tuo patikėti, tiesa? - paklausė jis su komiška grimasa. - Jūs nė neįsivaizduojate, brangioji Marijana, kokių tik gandų neprisiklausai lošimų namuose! Įsidėmėkite, aš vienas labiausiai informuotų žmonių Paryžiuje.

- Tuomet atsakykite į mano klausimą: kaip mums patekti į Malmezoną, tai yra, kaip padaryti taip, kad mus ten priimtų?

- Neslėpsiu, aš būtent apie tai dabar ir galvoju. Malmezonas ne viešbutis, į jį taip paprastai neįeisi... Greičiausiai apie tai reikėjo pagalvoti anksčiau!

- Bet mes privalome ten patekti, Arkadijau! Juk reikia įspėti imperatorių. Ar pilis gerai saugoma?

- Kaip imperatoriaus rūmai! - suburbėjo Žolivalis, gūžtelėdamas pečiais. - Buvusią imperatorienę paprastai saugo gvardijos šaulių būrys, apsistojęs Riueilyje, buvusiose šveicarų gvardijos kareivinėse. Bijau, kad bus sunku patekti pas Žozefiną, ypač su tokiais rūbais!

- Mes greitai ten būsime?

Žvilgtelėjęs pro užuolaidėlę, Arkadijus pamatė, jog jie važiuoja šalia aukštos sienos.

- Mes jau beveik atvykome, - pasakė jis, atsilošdamas ant sėdynės atkaltės. - Ši siena supa Riueilio pilį. Malmezonas šiek tiek toliau, kairėje.

- Bet tuomet... mes pravažiavome vietą, kurioje sąmokslininkai laukia imperatoriaus? Ir nieko nematėme?

- Jūs tikėjotės, kad jie stovės ant kelio? Kokia jūs naivi! Jie pasislėpė kur nors, laukdami patogaus momento. Ir negalvokite, kad jie nepastebėjo mūsų. Tačiau reikėtų saugotis sargybinių, kuriuos jie tikriausiai pastatė tarp Malmezono ir Fon Luvo.

Staiga karieta ėmė važiuoti greičiau. Jie pravažiavo pro didžiules grotas, jungiančias du pastatus su trikampiais frontonais ir keturbriauniais piliastrais. Sunkūs bronziniai žibintai, kabantys ant geležimi kaustytų kronšteinų, apšvietė paauksuotus grotų smaigalius ir trispalvius sargybinių namelius, kuriuose stovėjo kareiviai odiniais mundurais su žaliais apvadėliais ir aukštom juodom kepurėm su geltonais bumbulais.

- Korsikos šauliai! - sušnabždėjo Žolivalis. - Į šį pulką patenkama tik po labai griežtos atrankos!

Marijana tylėjo. Pirmą sykį mintis apie Žozefiną, apvainikuotą didingos Napoleono meilės, pažadino joje pavydą. Žinoma, kreolė kentėjo, turėdama užleisti vietą kitai, tačiau argi ne ji užėmė geriausią vietą imperatoriaus širdy? Marijana su nuoskauda pamanė, kad kelios valandos, praleistos Briutare, yra niekas, palyginus su ilgais drauge pragyventais metais...

Plačios alėjos gilumoj ji pamatė nedidelę ryškiai apšviestą pilį, prieš kurią stovėjo karieta ir keletas raitelių. Jie dėvėjo raudonai žalia uniforma, ilgais apsiaustais ir aukštomis kailinėmis kepurėmis. Žolivalis sugriebė Marijanos ranką ir stipriai suspaudė.

- Imperatorius dar čia! Jūs matote?

- Jūs įsitikinęs, kad tai jo karieta?

- Taip, tai imperatoriaus gvardijos raiteliai. Neįsivaizduoju, ką daugiau jie galėtų lydėti. Šaunūs vaikinai, princo Eugenijaus kavaleristai! Jų nedaug, bet aš klausiu savęs, ar nebus geriau, jei mes leisime jiems patiems susidoroti su sąmokslininkais...

- Jūs iš proto išėjote! Jų ne daugiau dešimties!

- Bet jie verti trisdešimties! Tiek to, jūs vis dėlto teisi: netikėtai užpuolus visko gali atsitikti. Man rodos, mes jau atvažiavome.

Karieta iš tikrųjų sumažino greitį. Kelias suko į kairę. Šioje vietoje buvo galima išlipti be baimės būti pastebėtam. Jasonas nušoko žemyn, atidarė dureles ir padėjo Marijanai išlipti. Iš abiejų kelio pusių stūksojo sienos, virš kurių kyšojo medžių viršūnės. Jų nuogos šakos atrodė tarsi išraižytos vos vos šviesesniame danguje. Sniegas leido geriau įžiūrėti sienos atbrailas ir kelio pakraščius.

- Reikia skubėti! - pasakė amerikietis, traukdamas jaunąją moterį prie kairiosios sienos. - Imperatoriaus karieta stovi priešais pilį, tačiau greitai vidurnaktis, netrukus jis turėtų išvažiuoti.

- Kodėl jūs pravažiavote pilį? Reikėjo sustoti anksčiau.

- Kad sąmokslininkų šnipas galėtų sekti mūsų veiksmus? Iškart matyti, kad nedalyvavote panašiose išvykose. Dabar reikia patekti į vidų.

Marijana patyliukais pamanė, kad jis įpratęs prie tokių nuotykių, tačiau garsiai ji paklausė:

- O kaip mes tai padarysime? Jūs manote, jog sargybiniai mus praleis?

Ji pastebėjo, kaip tamsoje blykstelėjo balti amerikiečio dantys, ir išgirdo jo prislopintą juoką.

- O mes jų nė neprašysime! Tik veltui gaištume laiką! Mieloji Marijana, dabar jūs man pademonstruosite, kaip mergina iš geros aplinkos lipa siena! O po to mums beliks melsti Dievą, kad nesusidurtume su sargybiniu anksčiau, nei pasieksime pilį... kurioje mus galės ramiai suimti.

- Suimti? Ką norite tuo pasakyti?

- Kad tai yra vienintelis būdas atkreipti imperatoriaus dėmesį. Mes turime sukelti grandiozinį skandalą. Atsidūrę šalia pilies mes taip patriukšmausime, kad jis užsimanys sužinoti, kas ten vyksta. Puikūs jo raiteliai, užsilaukę ant sniego, su malonumu mus sulaikys, ir viskas išsispręs!

Iš esmės tai buvo beprotiška, tačiau išdėstytas Jasono planas atrodė gana neblogas. Marijana tenorėjo vienintelio dalyko - įspėti Napoleoną apie jam gresiantį pavojų. Po to jie galėjo juos siųsti - juos su Boforu - kad ir į kalėjimą, kad ir į Sen Lazarą!

- Jūs neprilygstamas! - nuoširdžiai tarė ji. - Pirmyn!

- Atleiskite, - mandagiai įsikišo Žolivalis. - O kokią rolę jūs suteiksite man?

- Jūs būsite kopėčiomis, mano drauge! Žinoma, jei jaučiatės pakankamai stiprus išlaikyti mane. O po to jūs sudarysite draugiją vežikui. Mums reikia žmogaus išorėje.

- Beje, jūs pasitikite savo vežiku?

- Pasitikiu kaip žmogum, kuriam gerai mokama. Jį atvedė jaunasis Pjošas. Jis kurčias kaip kelmas. Greičiausiai jums neteks daug kalbėtis, Žolivali, nors jis puikiai skaito iš lūpų. Na, pakaks! Laikas! Paskubėkime! Būtų geriausia, jeigu niekas nepastebėtų, kaip mes perlipsime sieną.

Netardamas nė žodžio, Arkadijus įsirėmė nugara į sieną, sunėrė rankas ir pasiruošė. Katės vikrumu Jasonas, vos palietęs batu sunertas rankas, akimirksniu atsidūrė ant sienos viršaus.

- Dabar jūs, Marijana! - sušnabždėjo jis. - Jeigu nenorite, kad eičiau vienas.

- Jokiu būdu!

Jaunajai moteriai sekėsi daug sunkiau negu jūreiviui. Nusilpusi po praėjusios ligos, suvaržyta neįprastų rūbų, ji buvo visiškai netekusi to lankstumo, su kuriuo dar visai neseniai tarsi voverė karstėsi medžių šakomis Seltone. Tačiau kadangi ji buvo dvigubai lengvesnė už Jasoną, po akimirkos pastangų ji pagaliau atsidūrė viršuje.

- Jei mes negrįšime po dviejų valandų, - vėl sušnabždėjo amerikietis, kreipdamasis į Arkadijų, - važiuokite į Paryžių. Kur jūs gyvenate?

- Niekur! Kaip tik tuo metu, kai mane buvo pasiruošę iškraustyti iš buto, patekau į Fanšon Karališkosios Lelijos globą.

- Tuomet įsikurkite mano kambaryje Imperijos viešbuty ir laukite manęs. Vežikui užmokėta.

- Šiaip ar taip, jums teks iš čia išeiti, - suburbėjo Žolivalis.

- Aš palauksiu. Linkiu sėkmės!

Nieko neatsakęs Jasonas nušoko į parką ir ištiesė rankas Marijanai.

- Šokite! Nebijokite! Aš sugausiu jus!

Ji užsimerkė, giliai įkvėpė ir šoko. Moteris nukrito Boforui ant krūtinės. Jis akimirką palaikė ją prispaudęs prie savęs ir atsargiai nuleido ant žemės. Kodėl jis taip padarė? Gal jis norėjo pasigėrėti švelniu jos palaidų plaukų prisilietimu prie jos veido?..

- Marijana! - sušnabždėjo jis su nevaldoma aistra. - Ar jūs tikrai rytoj iškeliausite su manimi?

Ji su pastebimu nekantrumu išsivadavo iš jo glėbio, nors stengėsi tai padaryti kaip galima švelniau.

- Aš juk sakiau jums, kad taip. Be to, dabar ne laikas apie tai kalbėti! Bėgam! Jeigu jis ruošiasi išvažiuoti...

Tie keli žodžiai išreiškė visą jos nerimą. Šioje vietoje parkas buvo tankiai apsodintas medžiais, kurie užstojo pilį. Pro ąžuolų kamienus žybsėjo tik keli žiburėliai.

- Stenkitės kuo mažiau triukšmauti, - sušnabždėjo Jasonas.

Susiėmę už rankų tarsi pasiklydę vaikai, jie nubėgo į žiburėlių pusę. Jų veidus talžė šlapios medžių šakos, kojos smigo į lapų krūvas ir aptirpusį sniegą, tačiau Marijana nekreipė dėmesio nei į ledinį vandenį, nei į įdrėskimus.

Medžių uždanga praretėjo, ir staiga Marijana su Jasonu iššoko į atvirą vietovę. Tiesiai priešais juos išdygo balta po aukštu čerpių stogu žėruojanti pilis. Šviečianti lyg milžiniškas žibintas įstiklinta veranda dengė įėjimą į pagrindinį korpusą. Karieta vis dar stovėjo ten pat, tačiau grupė raitelių, gavę trumpą komandą, sušoko ant žirgų.

- Imperatorius tuojau išeis! - pratarė Jasonas. - Greičiau!

Nuo pilies juos skyrė didelis angliškas sodas su gėlių darželiais ir krūmais. Verandoje pasirodė žmonės. Pamačius vieną iš jų,

Marijanai ėmė smarkiai daužytis širdis. Ši pilka figūra tarp blizgančių suknelių ir spalvingų uniformų galėjo būti tik jis...

Tačiau vos tik jaunieji didvyriai įšoko į sodo veją, iš nugaros sugriaudėjo grėsmingas įsakymas:

- Stokite! Stokite! Šausiu!

Iš pilies pusės atsklido aršus šunų lojimas.

Apsidairiusi Marijana pastebėjo kelis kareivius, ėjusius parko takeliu. Iš geltonų bumbulų ji nusprendė, jog tai Korsikos šauliai. Staiga ji iš nevilties sudejavo. Iki pilies dar buvo taip toli... Ji mėšlungiškai suspaudė Jasono ranką. Tuo tarpu arkliai nekantraudami rausė žemę. Tarnai baltais perukais atidarė karietos duris. Aplinkui susirinko daugybė žmonių, vyrų, įsisupusių į kailius moterų...

- Bėgam! - sušuko ji. - Ką darysi, tegu į mus šauna!

- Bet juk tai beprotybė, Marijana!

Ji negirdėjo jo verždamasi į priekį. Jasonas bandė ją sulaikyti, tačiau tai truko neilgai. Vienu ypu ji vėl leidosi bėgti. Užpakaly pasigirdo atlaužiami gaidukai.

- Stokite! - suskambo valdingas balsas. - Stokite, po galais!

Nuaidėjo šūvis, po to kitas. Jausdama viduje šaltį, Marijana patikėjo savo sielą Dievui. Ji matė tiktai artėjančią apšviestą pilį, jautė tiktai tvirtą Jasono ranką. Raiteliai, supę karietą, nušoko nuo arklių, gyva grandine užstodami atbėgantiems kelią. Jasonas tarsi audros jūroje metu iš visų jėgų suriko:

- Imperatorių! Reikia išgelbėti imperatorių!

Vėl sugriaudėjo šūviai, tačiau ar dėl tamsos, ar dėl didelio bėgančiųjų greičio kareiviai šaudė netaikliai. Ir vis dėlto viena kulka pataikė į Jasoną. Jis kurčiai sudejavo ir paleido Marijanos ranką. Netrukus persekiotojai juos pasivijo. Vyras su moterimi buvo grubiai sučiupti ir iš visų pusių apipilti klausimais: "Kas tokie? Ko norite? Jūs sąmokslininkai?.."

- Imperatorius, - dusdama kartojo Marijana, - imperatorius! Dėl Dievo, nuveskite mus pas jį... Jam gresia pavojus!

- Moteris? Ką jūs čia darote? Kaip jūs čia patekote?

Šį kartą klausimus uždavinėjo būriui vadovavęs karininkas. Išdidus gražuolis plonais ūsiukais, užtraukta ant akių aukšta kailine kepure iš karto atskyrė Marijaną nuo jos išblyškusio

palydovo. Tačiau Marijana žiūrėjo tik į spindinčių vyrų ir moterų grupę. Verandoje buvo kilusi sumaištis ir dabar visi susijaudinę tarpusavyje kalbėjosi. Viduryje išsiskyrė žmogus pilku redingotu, po ranka laikęs juodą trikampę kepurę. Nuo jo balso Marijaną nukrėtė saldus šiurpas.

- Kapitone! Trobrijanai! Praneškite, kas čia vyksta!

Gražuolis šaulys nespėjo atsakyti. Kol jis rengėsi išsitiesti visu kūnu, kaip dera komandai "ramiai", Marijana ištrūko iš jo rankų ir puolė imperatoriui į kojas.

- Sere, pasigailėkite, išklausykite manęs! Jus nori nužudyti! Jie paruošė pasalą Fon Luve! Jų daug, o jūsų eskortas per mažas.

Nepasitenkinimo murmesys leido Marijanai suprasti, ką apie save galvoja gvardijos šauliai. Tačiau Napoleonas, pamatęs šią išsidraikiusią, apiplyšusią, purviną moterį paprasta suknele, išplėtė akis. Kai Marijana pažvelgė į jį žėrinčiu smaragdiniu žvilgsniu, imperatorius pažino ją. Jis negalėjo nuslėpti nuostabos:

- Kaip? Tai jūs... šitokioje padėtyje? Iš kur jūs?..

Marijanai nespėjus atsakyti, įsikišo aukšta jauna blondinė mėlyno aksomo suknele ir apsiaustu, siuvinėtu perlais. Jos auksiniuose plaukuose spindėjo puikus brangakmenis.

- Sere, saugokitės! - pasakė ji su baime. - Ši moteris gali būti pavojinga... arba beprotė! Jūs juk nežinote, kas ji tokia!

Napoleono lūpomis nuslinko šypsena, akimirkai prikėlusi iš praeities Šarlį Deni. Marijana buvo pasimetusi, prislėgta jo didybės.

- Priešingai, Hortenzija, aš ją pažįstu! Ji nė kiek ne didesnė beprotė, kaip bet kuris iš mūsų! O ar ji pavojinga...

- Žmogus, buvęs su ja, neteko sąmonės, sere, - pranešė kapitonas Trobrijanas. - Jis sužeistas. Į jį pataikė kulka.

- Jasonas! Jis sužeistas! Dieve mano...

Pasimetusi Marijana norėjo pakilti ir bėgti prie jo, tačiau tvirta imperatoriaus ranka nusileido jai ant peties.

- Minutėlę! - pasakė jis griežtai. - Kas tas žmogus?

- Jasonas Boforas, amerikietis, sere! Jis išgelbėjo mane ir atvežė čia, kad galėčiau jus įspėti! Tai didvyriškas žmogus! Prašau jus, įsakykite juo pasirūpinti... nesiųskite jo į kalėjimą!

- Pažiūrėsim! O dabar...

- Sere, - vėl įsikišo jaunoji moteris, jo pavadinta Hortenzija, - ar būtina tęsti pokalbį čia? Juk šalta...

- Olandijos karalienė šąla pas mus! - nusikvatojo imperatorius. - Negirdėti dalykai!

- Galbūt, bet mano motina nori pamatyti šią moterį. Ji labai jaudinasi! Juk jūs žinote, kaip jautriai ji reaguoja į gandus apie sąmokslininkus.

- Gerai! Mes einame! Diurokai, pasirūpinkite tuo iš dangaus nukritusiu amerikiečiu ir nusiųskite sargybą pažiūrėti, kas darosi Fon Luve. Tiktai solidžią sargybą! Kiek jų, tų ponų? - paklausė jis Marijanos.

- Manau, apie trisdešimt.

Marijana pamatė, kaip nuo kariškių grupės atsiskyrė tas, kuris priėmė ją Biutare. Dabar jis vilkėjo auksu siuvinėtą mundurą. Jo akyse blykstelėjo nuostaba. Jis pasuko prie Jasono, kurį laikė du šauliai.

- Čionai! - pasakė Napoleonas, be jokių ceremonijų stumdamas Marijaną į marmuru ir antikiniais biustais išpuoštą vestibiulį.

Stovėję aplinkui pagarbiai prasiskyrė priešais imperatorių, tačiau į palydovę buvo žiūrima gana niekinamai. Nesugebėdama suvaldyti savo minčių, Marijana pamanė, kad jie sudaro keistą porą. Staiga ji išgirdo, kaip jis sušnabždėjo jai į ausį:

- Būk atsargi, nė menkiausios užuominos apie tą naktį! Aš neleisiu, kad impe... kad jinai patirtų nors menkiausią nuoskaudą! Jau pakankamai esu jai jų pridaręs!

Marijanos širdį vienu metu pervėrė skausmas, pavydas ir liūdesys. Šitie sausi žodžiai, vedusi ją tvirta ranka, - viskas liudijo tai, kad ji absoliučiai tiksliai nustatė savo vietą tariamo Šarlio Deni gyvenime: žaisliukas, trumpalaikis susižavėjimas, čia pat pamirštas malonumas. Tuo tarpu ji stipriau negu bet kada anksčiau juto didžiulę meilę jam. Jis elgėsi su ja beveik kaip su nusikaltėle, nors ji rizikavo savo gyvybe norėdama jį išgelbėti, o Jasonas buvo sužeistas jo sargybinių. Marijana dabar tenorėjo vieno: kad ją paleistų. Ir kai Jasonas nuspręs, ji iškeliaus su juo... Ji gerai suprato, kad negalės gyventi vienoje šalyje su Napoleonu, šalia jo, be teisės prie jo prisiartinti.

- Tavo sodas pilnas netikėtų siurprizų, Žozefina, - pasakė jis apsimestinai linksmai, - pasižiūrėk, ką aš radau! Gvardiečiai pražiopsojo šią jauną būtybę, kuri paprasčiausiai perlipo tavo sieną kartu su amerikiečiu, beje, tas vyrukas vis dėlto suspėjo gauti kulką!

Napoleono balsas privertė Marijaną grįžti į realybę ir ji pamatė, jog atsidūrė erdviame, žaliai išmuštame kambaryje. Sprendžiant iš baldų, tai buvo muzikos salonas. Gana apkūni moteris balta kašmyro suknele puošniais mezginiais pusiau gulomis sėdėjo ant sofos, aptrauktos raudonu šilku ir apsiūtos juodais apvadėliais, kaip ir visa kita šiame salone.

- Prašau tavęs, Bonapartai, nejuokauk taip! Man buvo pranešta apię pasalą... - pasakė moteris, kuri buvo ne kas kita, o eksimperatorienė.

Ji ištiesė jam virpančias rankas, kurias jis suėmė ir švelniai spustelėjo.

- Jeigu sąmokslas egzistuoja, mes netrukus tuo įsitikinsime. Nesijaudinkite! Nieko neįvyks. O jūs galite pasakyti, kas jiems vadovauja? - pridūrė jis, pasisukdamas į vos vos kvėpuojančią Marijaną.

- Taip, sere! Ševaljė de Briuslaras.

- Ir vėl jis! - suriko Žozefina, tuo tarpu imperatorius suraukė antakius. - Eikite šen, madmuazele, ir papasakokite viską, ką žinote. Sėskitės štai čia.

Žozefina parodė nedidelį krėslą, kurio Marijana nė nepastebėjo. Ji buvo sužavėta šia moterimi, vis dar gražiu, gyvu veidu, puriais raudonmedžio spalvos plaukais ir didžiulėmis kreolės akimis, kurios, tiesą sakant, buvo gerokai paraudusios nuo ašarų. Ir vis dėlto visa tai būtų buvę niekai, jei ne įstabi gracija, teikusi šiai būtybei išskirtinumo. Meilė, kurią ji jautė palikusiam ją vyrui, buvo matyti veide ir kiekviename žvilgsnyje. Marijana, apimta nesąmoningos simpatijos šiai moterisi, pamiršo pavydą. Jos abi mylėjo vieną žmogų, abi jaudinosi dėl jo, ir tai jungė jas nesutraukomais saitais, galbūt net stipresniais už kraujo ryšius.

- Prašau! - neatlyžo išsiskyrusi imperatorienė. - Ateikite čia!

- Madam, - sumurmėjo Marijana, darydama nepriekaištingą reveransą, - aš nedrįstu! Tegu jūsų didenybė atkreipia dėmesį

į tai, kaip aš apsirengusi ir kokią žalą galiu padaryti šiam puikiam baldui.

- Kas per skrupulingumas! - sušuko Žozefina netikėtai žaismingai, tai buvo vienas žaviausių šios užjūrio paukštytės būdo bruožų. - Aš noriu pasikalbėti su jumis, sužinoti, kas jūs tokia! Tiesą sakant, jūs atrodote gana mįslingai: apsirengusi kaip valkata, darote reveransus kaip kilminga dama, o jūsų balsas atitinka jūsų nusilenkimo manierą, kas gi jūs?

- Minutėlę, - nutraukė ją Napoleonas. - Štai ir naujienos! Atrodo, kad sąmokslininkai laukė kelyje ne vieni.

Iš tikrųjų, vėl pasirodė Diurokas, šį kartą lydimas aukšto lieso žmogaus ilgais kailiniais. Susijaudinusi Marijana pažino Fušė. Policijos ministras buvo išbalęs labiau negu bet kada. Jo nosis buvo ištinusi ir paraudusi nuo šalčio ir stiprios slogos, vertusios jį nuolat prie veido laikyti nosinę. Abu atvykėliai sustojo vienas šalia kito, ketindami atlikti pasveikinimo procedūrą. Diurokas atraportavo:

- Sąmokslas iš tikrųjų buvo sumanytas, sere! Aš sutikau poną Otranto hercogą, pasiruošusį jį likviduoti.

- Aš matau! - pasakė imperatorius, žvilgčiodamas į savo patikėtinius. - Kodėl jūs manęs neįspėjote, Fušė?

- Aš pats labai vėlai buvau apie tai informuotas, sere. Tačiau jūsų didenybė mato, jog aš nedelsdamas šokau iš lovos, nors sveikatos būklė neleistų šito daryti... Ir vis dėlto priekaištas neteisingas, jūsų šviesybe: jūs buvote įspėtas, sere! Argi šalia jos didenybės imperatorienės sėdi ne madmuazelė Malerus? Ji viena vertingiausių ir ištikimiausių mano agentų!

Marijana prasižiojo, tačiau negalėjo ištarti nė žodžio. Fušė įžūlumas pritrenkė ją. Jei ne Grakchas Hanibalas, ji dar visą amžinybę būtų praleidusi Šajo požemyje, o štai Fušė dabar pasinaudojo tuo, ką ji padarė, ir ketina visą garbę prisiimti sau!

Mėlynai pilkos, neįtikėtinai griežtos Napoleono akys susmigo į ją, ir Marijana pajuto, kaip susigniaužė jos širdis.

- Fušė agentė? Tai bent naujiena! Ką jūs į tai, Diurokai?

Jo tonas buvo grasinantis. Friulio hercogas paraudo, mėgindamas kažką pasakyti, tačiau Fušė užbėgo jam už akių.

Geraširdiškai šypsodamasis jis rūpestingai nusišluostė nosį ir sušnabždėjo:

- Taip, taip, viena iš geriausių. Aš netgi daviau jai "Žvaigždės" slapyvardę. Kasdieniniame gyvenime madmuazelė Malerus yra Benevento kunigaikštienės skaitovė! Žavinga mergina! Visa širdimi atsidavusi jūsų didenybei, kuo jūsų šviesybė galėjo... ėėė, asmeniškai įsitikinti.

Imperatorius padarė nervingą judesį.

- Taleiranas? - pasisukęs į jo pykčio pritrenktą Marijaną, jis susijaudinęs tęsė: - Man rodos, madmuazele, jūs turite man kai ką paaiškinti. Aš girdėjau apie madmuazelę Malerus, Goseko mokinę, apdovanotą nuostabiu balsu, tačiau aš daugiau nieko apie ją nežinau! Aš spėju, kad jūsų veikla neapsiriboja dainavimu... ir savo dėkle nešiojatės ne vieną strėlę! Iš tiesų, jūs puiki komediantė... talentinga aktorė! Nepaprasta aktorė! Žinoma, norint tapti Fušė žvaigžde, reikia būti apdovanota daugybe talentų... ir širdimi, atitinkančia tam tikrus standartus!

Drebančiame iš pykčio balse pasigirdo korsikietiškas akcentas. Liedamas virš vargšės Marijanos galvos šią įžeidžiančią kalbą, jis plačiais žingsniais įtūžęs matavo muzikos saloną. Sunerimusi Žozefina užprotestavo:

- Bonapartai! Nepamiršk, kad ji galbūt išgelbėjo tau gyvybę!

Staiga jis sustojo ir metė į Marijaną tokios neapykantos kupiną žvilgsnį, kad šiai iš akių ištryško ašaros.

- Tikrai! Aš pažadu apdovanoti jus už nuopelnus, madmuazele! Ponas Otranto hercogas mielai išskirs jums priderančią sumą!

- Ne! Ne... Kodėl gi taip!..

Tai buvo virš Marijanos jėgų. Ji negalėjo šito pakelti. Užteko vien to, kad ji ryžosi atsisakyti svajonių apie meilę ir nusprendė išsiskirti su juo visam laikui! Negalima jam uždrausti išsakyti savo paniekos, laikyti ją vulgaria tarnaite, niekinga šnipe! Ji galėtų su tuo sutikti, tačiau ji negalėjo leisti jam užlieti purvais nuostabius atsiminimus apie jų meilės naktį. Marijana norėjo išsaugoti juos nepaliestus, kad visą likusį gyvenimą turėtų kuo maitinti savo sapnus... Apimta nuoskaudos ji pakilo ir pažvelgė Napoleonui į veidą. Purvinais, subraižytais skruostais riedėjo

ašaros, tačiau galvą ji laikė tiesiai. Žėrinčios smaragdinės akys drąsiai pasitiko įtūžusį Napoleono žvilgsnį.

- Aš norėjau išsaugoti jūsų gyvybę ne tam, kad sviestumėte man į veidą saują sidabro tarsi atleidžiamai tarnaitei... Aš norėjau įrodyti jums savo meilę... nes aš iš tikrųjų esu jūsų tarnaitė, nors ir ne tokia, kokią mane jums pristatė! Jūs laikote mane nusikaltus bendradarbiaujant su jūsų policija? Nemanau, kad aš viena tokia, - tęsė ji, nekreipdama dėmesio į pasimetusią Žozefiną, ne sykį informavusią smalsų policijos ministrą apie savo vyro reikalus ir veiksmus, - tačiau mane privertė tai padaryti. Aš negalėjau kitaip pasielgti, - baigė Marijana. Ji buvo taip įsijautusi, kad nepastebėjo įspėjančio Fušė žvilgsnio.

- Kodėl?

Klausimas nuskambėjo taip griežtai ir rūsčiai, kad Marijana vėl pajuto skausmą širdyje. Jo žvilgsnyje nebuvo nė lašelio pasigailėjimo. Tai galas. Ji amžiams prarado jį. Ji savo rankomis viską sugriovė! Viskas jau pasakyta! Dabar jis gali daryti su ja ką nori: įmesti į kalėjimą, pasiųsti į angliškas kartuves... Koks skirtumas! Ji bejėgiškai susmuko ant kelių.

- Sere, - pratarė ji, - išklausykite manęs iki galo ir tada teiskite...

Fušė norėjo įsikišti aiškiai sunerimęs dėl įvykių raidos.

- Visa tai kvaila... - buvo bepradedąs jis, tačiau griežtas "Tylos!", ištartas imperatoriaus, privertė jį nutilti.

Jaunoji moteris tęsė:

- Mano vardas Marijana, Marijana d'Aselna de Vilnev. Mano tėvai žuvo ant ešafoto, mane išauklėjo Anglijoje teta, ledi Selton. Prieš kelis mėnesius aš ištekėjau už žmogaus, kurį, kaip man tada atrodė, mylėjau. Tai buvo siaubinga klaida. Pirmąją vestuvių naktį mano vyras, Fransis Kranmeris, pralošė kortomis visą mano turtą! Jis pralošė netgi mano garbę! Tuomet... aš užmušiau jį!

- Užmušėte? - su aiškiu susižavėjimu šūktelėjo apstulbusi Žozefina.

- Taip, madam... užmušiau dvikovoje! Žinau, tai gali pasirodyti keista: moteris ir dvikova, tačiau mane auklėjo kaip berniuką... o be to, nebuvo nieko, kas galėtų apginti mano vardą ir garbę.

Teta mirė likus aštuonioms dienoms iki vedybų... Aš buvau priversta bėgti. Man pavyko palikti Angliją, kurioje manęs niekas, išskyrus budelį, nelaukė! Kontrabandininkų laivu aš patekau į Prancūziją... ir čia ponas Otranto hercogas, gelbėdamas mane nuo žiauraus emigrantų įstatymo, pasiūlė tarnybą pas madam de Taleiran, o tuo pačiu...

- Teikti jam kai kurias paslaugas! - užbaigė imperatorius. - Tai manęs nė kiek nestebina. Jūs juk niekuomet nieko nedarote veltui, ar ne tiesa, Fušė? Įdomu būtų sužinoti, kaip jūs paaiškintumėte savo protekciją nelegaliai atvykusiai emigrantei...

- Labai paprastai, sere, - pradėjo Fušė su palengvėjimo šypsenėle, kuri neliko nepastebėta Marijanos, - situacija buvo tokia, kad...

- Paskui, paskui!..

Imperatorius vėl ėmė vaikščioti, tik šį kartą lėčiau. Sudėjęs rankas už nugaros, nuleista ant krūtinės galva jis greičiausiai mąstė. Geraširdė Žozefina pasinaudojo tuo: ji pakėlė Marijaną ir pasodino ją į krėslą. Imperatorienė savo nosine nušluostė ašarų išvagotą jaunosios moters veidą ir pasisukusi į dukrą Hortenziją, vienintelį artimą žmogų, dalyvavusį šioje scenoje, paprašė jos atnešti Marijanai ką nors šilto.

- Įsakyk paruošti vonią, rūbus ir kambarį... Madmuazelė d'Aselna liks pas mane!

- Jūsų didenybė tokia gera, - liūdnai šypsodamasi tarė Marijana, - tačiau man būtų geriau išeiti iš čia. Aš norėčiau prisijungti prie savo sužeisto palydovo. Rytoj rytą mes turime išplaukti į Ameriką. Jo laivai laukia Nante!

- Jūs padarysite tai, kas bus įsakyta, madmuazele, - sausai nukirto Napoleonas. - Ir man rodos, ne jums teks lemti savo likimą. Mes dar nebaigėme! Prieš išvykdama į... Ameriką, jūs privalote pasiaiškinti!

"Pasiaiškinti, - bet prieš ką, mano Dieve?" - pagalvojo Marijana. Kokia ji buvo kvaila, įsipainiodama į visą šią istoriją! Ji norėjo išgelbėti jį, o dar labiau - pamatyti nors minutėlei, tikėdamasi nežinia ko. Galbūt ji vylėsi patirti truputį švelnumo, kurį ji saugojo lyg talismaną iš tos nakties?.. Deja... Sausas ir

griežtas tonas aiškiai liudijo, kad ji jam nieko nereiškė! Bet kodėl jis ją šitaip galingai sužavėjo?

- Kaip pageidaujate, jūsų didenybe! - sumurmėjo Marijana liūdesio suspausta širdimi. - Įsakinėkite, sere, aš paklusiu jums.

- Tikiuosi! Užsiimkite vonia ir rūbais, kuriuos jums duoda jos didenybė, ir kuo greičiau! Po valandos jūs turite būti pasiruošusi vykti su manimi į Paryžių!

- Sere, - mandagiai pasiūlė Fušė, - aš mielai pasirūpinsiu madmuazele. Aš vykstu į Paryžių ir galiu nuvežti ją.

Už šį malonų pasiūlymą Fušė gavo įtūžusį žvilgsnį ir sausą pamokymą:

- Kai man reikės jūsų patarimo, Fušė, aš pats jo paprašysiu. Eikite, madmuazele, ir paskubėkite!

- Ar aš galiu bent sužinoti, kas atsitiko su mano palydovu? - išdrįso ji gana ryžtingai paklausti.

- Madmuazele, kai esate šalia imperatoriaus, - greitai paprieštaravo Napoleonas, - galvokite ne apie kitus, o apie save! Jūsų padėtis ir taip gana dviprasmiška, negadinkite jos dar labiau!

Tačiau reikėjo kažko daugiau už Napoleono pyktį, kad Marijana ryžtųsi palikti bėdoje draugą.

- Sere, - pavargusi tarė ji, - netgi nuteistas mirti turi teisę pasidomėti savo draugu... Jasonas Boforas gelbėdamas jūsų gyvybę buvo sužeistas ir...

- Ir jums atrodo, kad aš esu be galo nedėkingas? Nusiraminkite, madmuazele, jūsų draugas amerikietis sužeistas nestipriai: kulka pataikė į ranką, jam tai vieni niekai. Šią minutę kapitonas Trobrijanas išsiuntė jo karietos, kurią jis sakosi palikęs ant kelio. Jis ramiai išvyks į Paryžių.

- Tokiu atveju aš noriu su juo pasimatyti!

Nepoleono kumštis nusileido ant grakštaus lakuoto staliuko, sutrupindamas jį į šipulius.

- Kas drįsta mano akivaizdoje ištarti "aš noriu"? Užteks apie tai! Jūs pamatysite tą žmogų tik tuomet, kai leisiu aš, ir tik tada, kai tai atrodys būtina! Fušė, kadangi jūs mėgstate lydėti žmones, pasirūpinkite tuo Boforu.

Policijos ministras nusilenkė ir, metęs ironišką žvilgsnį į Marijaną, kukliai gūžtelėjo pečiais, atsisveikino ir išėjo.

Jaunoji moteris stebėjo, kaip jis paklusniai sulenkęs nugarą dingo už durų. Jai tai būtų suteikę malonumą, jeigu ne žmogaus, šitaip nepanašaus į žavingąjį Šarlį Deni, pyktis. Dabar ji suprato, kodėl jį vadino Korsikos Žmogėdra! Ir vis dėlto nepaisant šitos neapykantos Marijana negalėjo nepripažinti, kad jai patinka valdingas Napoleono tonas. Staiga jai nepaprastai palengvėjo.

Eksimperatorienė stebėjo šią sceną visiškai nesikišdama. Tačiau kai Fušė išėjo, ji atsistojo ir paėmė už rankos sustingusią Marijaną.

- Pakluskite, mažyle! Niekada neverta prieštarauti imperatoriui... Ką jis beįsakytų.

Ugningas pasipiktinusios Marijanos žvilgsnis susitiko su švelniu sielvartu spindinčiomis Žozefinos akimis. Nepaisant meilės Napoleonui, ją traukė ši beginklė moteris, tokia gera jai, nė kiek nesistebinti jos padėties keistumu... Ji pabandė nusišypsoti Žozefinai, po to paskubomis pasilenkė ir palytėjo lūpomis baltą atstumtosios imperatorienės ranką.

- Aš paklūstu jums, madam.

Imperatorius nė nekrustelėjo. Galbūt jis ir neišgirdo šio iššūkio savo autoritetui. Pasisukęs į moteris nugara, jis žiūrėjo pro langą, nervingai gniaužydamas pirštais aksominės portjeros kutus. Nieko daugiau nepridūrus, Marijana padarė reveransą Žozefinai ir nusekė paskui karalienės Hortenzijos atsiųstą kambarinę, klausdama savęs, ar išauš pagaliau diena, kai ji galės pati sau išsirinkti rūbus ir rengtis taip, kaip ji nori nesijausdama prieš nieką kalta ar skolinga.

Po pusvalandžio Marijana, apsivilkusi eksimperatorienės freilinos, madmuazelės Remiuzo, suknelę ir apsiaustą, nuleista galva ir sunkia širdimi įsėdo į imperatoriaus karietą. Ji net nesugebėjo įvertinti suteiktos garbės. Jai tai nieko nereiškė, kaip ir tai, jog šalia jos atsisėdęs neaukšto ūgio susierzinęs žmogus buvo imperatorius. Jeigu jis nemyli jos, jo vietoje galėtų sėdėti bet kas kitas, Marijanai buvo vis tiek. Tarp jų, dabar tokių vienas kitam tolimų, liko deginantys prisiminimai iš Biutaro, dar labiau didinę jos skausmą ir susikrimtimą. Žmogus, kurį ji

mylėjo, staiga pavirto kažkokiu teisėju, šaltu ir abejingu, kaip pats Teisingumas. Ir jeigu ji bijojo būsimos kelionės, tai tik todėl, kad žinojo, kaip mokėjo šis beširdis žmogus priversti kitus kentėti.

Kai ji atsisveikindama dėkojo Žozefinai už viską, švelnioji kreolė prisaikdino ją apsilankyti čia vėl, mesdama imperatoriui maldaujamą žvilgsnį, į kurį šis neatkreipė jokio dėmesio. Tačiau netgi toks rūpestingumas nepaguodė Marijanos. Ji neabejojo, kad savąjį kryžių teks nešti iki galo. Rytoj ji pabandys susirasti Jasoną ir pagaliau išvyks su juo. Apie tai, ką Napoleonas ruošiasi su ja daryti šią naktį, ji nedrįso nė pagalvoti.

Prieš uždarant karietos dureles, į vidų įlindo Diuroko galva.

- Mes važiuojam... į Trianoną, sere?

- Jūs iš proto išėjote? Nei į Trianoną, nei į Sen Klu, o į Tiuilri! Pasiųskite raitelį, kad įspėtų apie mano atvykimą!

- Klausau, jūsų didenybe!

Durelės užsitrenkė. Karieta pajudėjo apšviestų vartų link. Aplinkui ritmingai dunksėjo apsaugos arklių kanopos. Marijana įsidėmėjo, kad Diurokas, klausdamas imperatoriaus, į kurią vietą jie vyksta, nepaminėjo Biutaro. Jai pasidarė aišku, jog šito pavadinimo nebuvo galima ištarti garsiai. Vien užuomina apie tai, kas įvyko tarp jo ir Fušė agentės, turėjo būti be galo nemaloni Europos šeimininkui.

Pravažiavus vartus pasigirdo užtaisomų ginklų spragsėjimas, ir kelias ėmė pamažu vynioti prieš juos savo nesibaigiančią juostą. Marijana užmerkė akis, stengdamasi sulaikyti besitvenkiančias ašaras. Žaliai išmuštoje karietoje sklandė ispaniškų jazminų aromatas, sumišęs su subtilaus tabako kvapu. Moteris slapčia mėgavosi šiais maloniais kvapais. Jie žadino kankinančius prisiminimus, kuriuos ji taip troško ištrinti iš atminties. O juk tai buvo paskutinis laimės trupinėlis... Staiga ji išgirdo:

- Tas amerikietis, kas jis yra iš tikrųjų? Jūsų meilužis?

Stengdamasi nuslėpti savo skausmą, Marijana atsakė nežiūrėdama į jį:

- Ne, jis yra mano draugas! Ištikimas draugas! Šią naktį jis išlaisvino mane iš kalėjimo, kuriame mane saugojo ta... - ji užsikirto, po to staiga pasisuko į jį, apimta instinktyvaus poreikio

į smūgį atsakyti smūgiu. - Jūs uždavėtę man daugybę klausimų apie mano praeitį, sere, kodėl gi jūs nė karto nepaklausėte, ką aš veikiau paskutinę savaitę?

- Nėra reikalo. Aš viską žinau!

- Žinote? Iš kur?

- Kol jūs maudėtės, aš išsiaiškinau kai kuriuos dalykus... Aš labai užjaučiu jus dėl to, kas įvyko, bet dabar mes kalbamės apie ką kita. Kur jūs susipažinote su tuo amerikiečiu?

Jo atkaklumas, pabrėžiantis beribį egoizmą, sukėlė Marijanai pasipiktinimą. Nesugebėdama ilgiau valdytis, ji metė jam kaip iššūkį:

- Tai su juo lošė Fransis Kranmeris, kai neteko visko, ką jam daviau... ir manęs galų gale!

- Vadinasi, aš buvau teisus: jis jūsų meilužis!

- Jūs manote, kad aš sutikau su šiuo sandėriu? Jūs tikite, kad jauna mergina, pas kurią pirmąją vestuvių naktį ateina ir pasako: "Tavo vyras neateis, aš užimsiu jo vietą, aš išlošiau tave kortomis" - gali ramiai priimti bet ką į savo lovą? Man rodos, aš jau sakiau jums, kad užmušiau lordą Kranmerį?

- Bet, kiek žinau, neužmušėte Jasono Boforo?

- Jis išvažiavo. Aš išvijau jį! Ir susitikau daug vėliau... čia, pas Benevento kunigaikštį! O, bet argi visa tai yra taip svarbu?.. Kodėl jūs domitės mano praeitimi, dabartimi ir ateitimi? Jūs turite imperiją, ištikimų žmonių, daugybę moterų, kurios laiko didele laime atiduoti jums savo meilę...

Marijana patyrė kažkokį liguistą malonumą, klodama prieš šį bejausmį žmogų tai, kas susikaupė jos širdyje. Prieš jį visi drebėjo, o ji nejuto nė mažiausios baimės, nes jei jis ir sugalvotų ją užmušti, neįskaudintų labiau, negu ten, Malmezone... Tačiau, keistas dalykas, Napoleonas, rodos, negirdėjo jos. Nusisukęs į kelią, jis abejingu veidu sumurmėjo:

- Norėčiau žinoti, ar tas šėtonas Taleiranas nesusijęs su pagrobimu?

Staiga jis atsigręžė į ją.

- Tu žinai, - pasakė jis pašaipiu tonu, - kad iškelti imperatoriui sceną - tai valstybinis nusikaltimas?

- Sceną?.. Aš?.. Bet aš...

- Jei nenori būti nubausta, o tu šito nusipelnei, kuo greičiau prašyk manęs atleidimo.

Staigiu judesiu jis užtraukė ant langų užuolaidėles. Kai Napoleono lūpos pagaliau susirado Marijanos burną, ji pasijuto gulinti jo glėby.

Penkioliktas skyrius

Buvusi puošeiva

Iškišusi galvą Marijana apžiūrinėjo spindintį bronzinį paaukuostą erelį išskėstais sparnais, vainikuojantį apvalų, balta emale dengtą herbą, įtaisytą baldakimo viršūnėje. Nepaisant susijaudinimo, patirto šią naktį, nepaisant ilgų meilės valandų, jai nesinorėjo miego. Ji užsnūs vėliau, sunku pasakyti kada, tačiau, ji tvirtai žinojo, negalės užmigti šioje prabangioje lovoje. Ilgas užtiesalas iš purpurinio aksomo, siuvinėtas auksu, sparnuotos Pergalės deivės, bronzinėmis kojomis laikančios glazūruotus gaublius, pakyla, ant kurios stovėjo imperatoriškoji lova - visa tai kėlė įspūdį, jog Marijana guli pačiame Prancūzijos soste. Tai buvo įspūdinga, malonu ir... gana įdomu! Napoleonas, ramus lyg vaikas, miegojo padėjęs galvą Marijanai ant peties. Naktinis šviestuvas valingiems jo bruožams teikė savotiško drovumo ir nekaltumo... Jaunoji moteris, apimta nenusakomo švelnumo, negalėjo atitraukti nuo jo akių. Ji norėjo išgerti šią nelauktos laimės taurę iki dugno.

Tarp lovos ir aukštų langų ant kilimo mėtėsi nekantriai nuo jos nuplėšta suknelė ir apatiniai rūbai, kaip pakliuvo sumesti jo drabužiai, kuriuos jis buvo įpratęs palikinėti netvarkingai. Už langų baigėsi šalta naktis, girdėjosi ritmingi sargybinių žingsniai, primindami Marijanai, kad ji yra Tiuilri. Čia, šiame kambaryje, esančiame antrame aukšte, tame pačiame, kuriame kažkada gyveno nelaimingasis Liudvikas XVI, šitoje jaukioje, šiltoje patalpoje dar sklandė jų bučinių aidas, meilės prisipažinimų ir palaimingų atodūsių atgarsiai. O, kaip jis mylėjo ją tas dvi valandas, slaptu koridorium atsivedęs į šiuos apartamentus! Atrodė, jis niekada nepasisotins ja! Jis privertė ją prisiekti, jog ji niekuomet nesiskirs su juo, kad ji priklausys tiktai jam vienam.

O kai ji droviai priminė artėjančias vestuves, apie kurias jau visi kalbėjo, jis nusikvatojo.

- Aš vedu pilvą! - šiurkščiai tarsi kareivis šūktelėjo jis. - Mano giminei reikia palikuonio, bet tu - tu duosi man tai, ko nė viena moteris negali duoti.

Tuomet ji staiga suvokė, kaip sunku yra mylėti imperatorių. Deginama pavydo ir noro viską apie jį žinoti Marijana uždavinėjo sau begales klausimų, kurių nedrįso pakartoti jam. Kaip ji norėtų pakalbėti apie moteris, kurių vardai, kaip buvo kalbama, siejosi su Napoleonu! Kaip paklausti jo apie grafienę iš Lenkijos, grįžusią į savo tolimos šalies sniegynus gimdyti kūdikio, kurio tėvu buvo jis? Ji nujautė, kad toks smalsumas nebūtų jam itin malonus. Visa, kas būnant su kitu žmogum atrodytų visai natūralu, šiam žmogui visiškai netiko. Užduoti tokį klausimą Napoleonui atrodė neįmanomas dalykas.

Tarsi išvydęs sapne netrokštamos sužadėtinės viziją, Napoleonas prispaudė prie savęs Marijaną. Švelniai, vos vos lytėdamas jis glamonėjo jos apnuogintą kūną, meistriškai žadindamas joje pasitenkinimo troškimą. Kai ji pašėlusiai plakančia širdimi pamiršo viską pasaulyje, jausdama tik karštą kraujo srovenimą, jis švelniai sugniaužė ją aistringame glėbyje.

- Aš myliu tave ir tik tave! - tarė jis su kažkokia jėga. - Ir šito tau pakanka!

- Man pakaks to tik tada, jei tu ir toliau mane mylėsi. Tačiau aš bijau, kad tai bus neįmanomas dalykas. Jei aš turiu grįžti pas madam de Taleiran...

- Neįmanomas dalykas - tai bailių ir silpnadvasių pamėgtas žodis! O dėl grįžimo pas tą seną kekšę... Aš turiu tau kai ką geresnio... mano meilute, mano gražuole... mano žavingoji paukštyte giesmininke!

Daugiau jis nieko neaiškino, nes jie abu nebegalėjo ilgiau priešintis kūnų šauksmui. Žodžiai nieko nebereiškė. Ir štai dabar jis užmigo, palikdamas ją vieną su nuostabiomis laimės minutėmis, apie kurias ji vėl ir vėl galvodavo tarsi gobšuolis apie savo brangenybes. Ji puikiai suprato, jog negalės likti rūmuose, kad reikės iš karto išvažiuoti, tačiau kur - tai jai kol kas buvo

nesvarbu. Ji visiškai pasikliovė juo, visagaliu žmogumi, kuriam ji atsidavė siela ir širdimi. Kaip jis nuspręs, taip ir bus.

Netolimoje bažnyčioje laikrodis išmušė septynias. Iš rūmų aikštės sklido griežtos komandos, batų kaukšėjimas, kanopų bildesys, tolimas trimito signalas. Marijana atsiduso. Pasakiška naktis, prasidėjusi Šajo akmens kirtyklų gelmėse ir likimo užgaidos perkelta į imperatoriaus lovą, baigėsi.

Kambario durys tyliai atsidarė. Ant pirštų galų įėjo kažkoks vyras. Marijana greitai užsitraukė ant galvos antklodę. Tai buvo imperatoriaus kamerdineris, Konstanas, ji matė jį tą vakarą Biutare. Vienoje rankoje jis laikė uždegtą kandeliabrą, kitoje - nedidelį indą su dviem garuojančiais puodeliais. Visa tai jis pastatė ant staliuko riestomis kojelėmis, paskubomis surinko išmėtytus rūbus ir tvarkingai sudėliojo ant kėdžių. Pro pusiau primerktas blakstienas Marijana stebėjo jo užtikrintus ir lengvus judesius. Viską sutvarkęs, jis prisiartino prie lovos.

- Sere, - tarė jis garsiai, - išmušė septynias. Turiu garbės pažadinti jūsų didenybę.

Tarsi šito tik ir telaukęs, Napoleonas pasirąžė, atsisėdo ir plačiai nusižiovavo.

- Jau? - suburbėjo jis. - Naktis buvo trumpa, Konstanai. Koks šiandien oras?

- Daug šilčiau nei vakar, sere. Lyja! Ar galiu paklausti, kaip jaučiasi jo didenybė?

- Puikiai! Arbatos! Nagi, tingine, pabusk!

Frazės pabaiga buvo aiškiai adresuota Marijanai, apsimetusiai mieganèia. Šitaip ji norėjo nuslėpti savo sutrikimą. Napoleonas sugriebė ją už pečių, stipriai papurtė ir susupo į antklodę, juokdamasis tarsi vaikas.

- Nagi! Atmerk akis! Beje, tu galėsi atsigerti! Kiekvieną dieną aš pradedu nuo arbatos puodelio arba stiklinės apelsinų sulčių! Paduok jai arbatos, Konstanai.

Tarnas šypsodamasis pakluso, maloniai pasveikindamas Marijaną:

- Tikiuosi, madam gerai miegojo...

Marijana dėkingai nusišypsojo. Ji su pasimėgavimu priglaudė lūpas prie puodelio ir pašaipiai tarė:

- Nesitikėjau, kad jūs turite angliškų įpročių, sere!

- O tu esi didelė jų žinovė, ar ne? Taip, tu gerai žinai, jog yra ko pasimokyti iš anglų! Netgi toks mirtinas jų priešas, kaip aš, priverstas tai pripažinti. Kas naujo, Konstanai?

- Dama, kurią jūsų didenybė liepėte iškviesti, laukia priimamajame.

- O, puiku! Palydėkite ją į mano kabinetą ir paprašykite luktelėti. Aš ateisiu. Paduokite mano naminius rūbus ir suraskite chalatą šiai jaunajai damai! Gyviau!

Kai Konstanas dingo, Napoleonas, nė kiek nesidrovėdamas savo trumpų marškinių, pašoko iš lovos ir nutraukė nuo Marijanos antklodę, visiškai apnuogindamas ją.

- Leisk man dar sykį pažiūrėti į tave prieš imantis savo amato! Ar tu žinai, kad dėl tavo žavumo aš prakeikiau imperatoriaus titulą? Nelaimei, aš negalėsiu tavęs padaryti imperatoriene, tačiau aš padarysiu tave karaliene, grožio ir talento karaliene. Aš sudėsiu tau po kojomis visą savo imperiją!

Jis panardino rankas į puikius jos plaukus ir paslėpė tarp jų savo veidą. Po to karštai apkabino ją ir staiga... metė ant lovos, užversdamas paklodėmis ir antklodėmis.

- Pasislėpk, sirena! Netgi Konstanas neturi teisės gėrėtis mano brangenybėmis.

Kai tarnas grįžo, imperatorius apsimovė apatines kelnes, chalatą iš balto moltono* ir kambarinius batus.

- Jūsų didenybė pamiršote madrasą**, - pasakė Konstanas.

Tai kainavo jam niūrų šeimininko žvilgsnį, nors jis vis dėlto teikėsi atsakyti:

- Po ketvirčio valandos vonia. Taip... ir pasakykite Korvisarui, kad jaučiuosi gerai ir šį rytą man jo nereikia. Duokite madmuazelei viską, ko jai reikia. Einu į pasimatymą su madam Gamelen.

Marijana nespėjo nieko paklausti apie šį ankstyvą vizitą. Napoleonas dingo. Tuo pasinaudodama Marijana pakilo ir nuėjo į imperatoriaus tualeto kambarį, kurį jai atidarė Konstanas.

---

* Vilnonis audinys (*vert. past.*).

** Apatinis drabužis iš lengvos pusvilnės (*vert. past.*)..

Savaime suprantama, jis davė jai būtiniausius dalykus, o be to, dar ir didžiulį flakoną odekolono.

- Jo didenybė naudoja neįtikėtinus jo kiekius! - pratarė jis atvirai šypsodamasis.

Marijana pastebėjo, kad jai patinka šis tarnas. Jis turėjo sąžiningą šiauriečio veidą, jo atvirumas kėlė didelę simpatiją. Ji pajuto, kad ji irgi patiko Konstanui - tai liudijo smulkios paslaugėlės, kurias jis darė be krislelio pataikavimo.

Kai po penkiolikos minučių grįžo Napoleonas, ji jau vilkėjo šviesiai melsva suknele.

- Bravo! - sušuko jis. - Mėgstu, kai greitai apsirengiama. Tu būtum geras kareivis! Dabar eime, pristatysiu tave tai, kuriai nusprendžiau tave patikėti iki tol, kol nesurasim namo, verto, kad tu jame gyventum.

- Tai... madam Gamelen? - paklausė Marijana truputį dvejodama. - Man girdėtas šis vardas ir, atrodo, aš mačiau ją.

- Be abejo tu ją matei pas Taleiraną. Ji - viena geriausių jo draugių, skirtumas tik tas, kad ja aš visiškai pasitikiu, o brangiuoju Benevento kunigaikščiu - nė krislelio! Moteriai, kurią aš myliu, ne vieta pas jį.

- Tikriausiai ši dama labai dorybinga? - paklausė Marijana, prisminusi madam Fušė ir pabandžiusi save įsivaizduoti užrakintą tokiame pačiame mūriniame ir griežtame name.

Juoko salvė tuoj pat ją nuramino.

- Ji? Fortiunė? Ak, žinoma, ne! Ją vadina "pirmąja Prancūzijos paleistuve". Nuo Direktorijos laikų, kuomet ji buvo viena iš labiausiai pritrenkiančių puošeivų, ji turėjo nesuskaičiuojamus būrius meilužių, tačiau, nors jos dorybingumas tėra tolima praeitis, ji turi neblogų, pasitikėjimo vertų savybių: sąžiningą širdį, nuoširdumą, ištikimybę meilėje, tikrą sugebėjimą draugauti... Ar tu žinai, kad ji puolė man į kojas, maldaudama neardyti santuokos su Žozefina? Taip, ji ištikima draugė. Ji turi aštrų liežuvį, jos turtas ir namai visuomet atviri tiems, kuriuos ji myli... ir aš noriu, kad ji pamiltų tave. Tu nerasi geresnio užnugario piktaliežuvės aukštuomenės akivaizdoje. Ji pažįsta tuos paukščius geriau už bet kurį kitą žmogų. Be to, ji gyvena netoli Monmartro puikiame name, pakankamai kukliame, kad

naktiniai lankytojai per daug netrauktų dėmesio. Jis puikiai saugo nuo svetimų akių...

- Ką? Kas ten slepiasi?

- Ten slėpsiesi tu, Marijana! Aš nusprendžiau paslėpti tave ten iki to momento - jis jau netoli, gali būti rami, - kai tu tapsi žavinga realybe. Argi aš nesakiau, kad noriu sudėti tau po kojomis Paryžių, Romą, Milaną, Briuselį?.. Ne, jokių klausimų, pati pamatysi. Dabar eime.

Imperatoriaus kabinete, griežtame kambaryje, apstatytame aukštomis raudonmedžio knygų lentynomis, laukė moteris, ir Marijana iš karto ją prisiminė. Šios savotiškos išvaizdos tamsiaodės kreolės nebuvo galima pamiršti. Egzotiško grožio dėka Fortiunė Gamelen sulaukusi trisdešimt ketverių vis dar buvo nepaprastai viliojanti moteris. Nuostabūs juodi plaukai, ypatingo baltumo dantys, raudonos, gal truputį per pilnos - greičiausiai dėl lašo tamsaus kraujo - lūpos. Visa tai vainikavo rafinuota tikros salų gyventojos gracija, su kuria konkuruoti galėjo tiktai Žozefina. Viena buvo kilusi iš Martinikos, kita - iš San Domingo, tačiau jas visada rišo stipri draugystė. Marijanai patiko atviras madam Gamelen žvilgsnis ir šypsena. Net nuolat ją gaubęs aštrus rožių kvapas buvo malonus.

Išvydusi jaunąją moterį, Fortiunė gyvai pakilo nuo nedidelės sofos, užtiestos žaliu, auksu siuvinėtu užtiesalu. Ji vilkėjo prabangiais kailiniais. Apsikabinusi sumišusią Marijaną, Fortiunė su dainingu kreolišku akcentu entuziastingai prakalbo:

- Mano brangioji! Jūs neįsivaizduojate, kaip aš džiaugiuosi galėdama paimti jus į savo globą. Jau seniai svajojau ištraukti jus iš tos kvailos kunigaikštienės nagų! Kaip jums pavyko išvaduoti ją, sere? Mielasis Taleiranas saugojo ją tarsi Jasonas Aukso Vilną.

- Atvirai šnekant, neturėjau jokių sunkumų. Senasis pasileidėlis įkliuvo į savo paties paspęstas pinkles! Aš neprieštaraučiau, jei praneštumėt jam apie tai, jog patikėjau ją jums... su sąlyga, jei jis apie tai niekam nesakys. Nenorėčiau, kad apie ją imtų kalbėti dabar. Kai jis sužinos, kas atsitiko, bus priverstas sukurti kokią nors istoriją. Ir man atrodo, - pašaipiai šypsodamasis pridūrė Napoleonas, - kad tai jam gerokai padirgins nervus! O

dabar eikite. Aš turiu reikalų. Jūsų karieta prie mažųjų durų, Fortiunė?

- Taip, sere. Ji laukia ten.

- Nuostabu! Būsiu pas jus šį vakarą apie vienuoliktą. Ir kad jokių pašalinių! O tu, paukštyte giesmininke, užsiimk savimi, bet galvok tiktai apie mane.

Su neslepiamu nekantrumu jis ėmė dėlioti ant stalo gulėjusius segtuvus ir popierius. Marijana nė negalvojo įsižeisti. Ji buvo susirūpinusi dėl kitko. Mitologinio Aukso Vilnos laimėtojo paminėjimas priminė jai jos paskutinio nuotykio palydovą, ir šis prisiminimas nebuvo itin malonus. Jis sužeistas ir galbūt laukia jos, o ji priversta laužyti jam duotą žodį. Tai buvo niūri mintis, tačiau ji juk buvo tokia laiminga! Jeigu ji būtų palikusi Prancūziją, sielvartas būtų buvęs daug didesnis, negu šie sąžinės priekaištai. Jasonas greitai pamirš tą, kurią laimėjo tą beprotišką naktį.

- Vietoj to, kad apie kažką svajotum, galėtum mane bent pabučiuoti! - papriekaištavo Napoleonas, žaismingai timptelėdamas ją už ausies. - Juk iki vakaro dar taip toli, ar ne? Tačiau dabar reikia tave išvyti.

Varžoma Fortiunė, kuri supratingai pasitraukė prie lango, Marijana kažkaip droviai pabučiavo jį. Nors ir vilkėjo chalatą, Napoleonas liko imperatorium. Išslydusi iš jo glėbio, moteris padarė gilų reveransą.

- Jūsų didenybės paslaugoms... labiau negu bet kada atsidavusi jums jūsų paklusni tarnaitė!

- Kai tu daraisi panaši į hercogienę, aš pasiruošęs tau nusilenkti, - kvatodamasis tarė jis.

Po to, pakeitęs toną, pašaukė:

- Rustanai!

Netrukus pasirodė mameliukas baltu tiurbanu, apsivilkęs nuostabų kostiumą iš auksu siuvinėto raudono aksomo. Tai buvo aukštaūgis gruzinas, kažkada turkų parduotas į vergiją. Jį kartu su šimtais tautiečių išlaisvino Napoleonas žygio į Egiptą metu. Nors šis žmogus kiekvieną naktį praleisdavo prie Bonaparto durų, jis vis dėlto sugebėjo vesti rūmų vartininko dukterį, Aleksandrą Duvil. Nežinia, ar galima buvo rasti taikingesnį

žmogų, tačiau tamsiaodis Rustanas turkišku tiurbanu ir lenktu durklu savo egzotiška išvaizda padarė Marijanai didžiulį įspūdį.

Napoleonas įsakė palydėti damas iki karietos. Dar sykį padariusi reveransą, Marijana su Fortiunė išėjo iš imperatoriaus kabineto.

Leisdamasi paskui Rustaną siauručiais rūmų laipteliais, ponia Gamelen paėmė savo naująją draugę už parankės, apsvaigindama ją rožių aromatu.

- Pranašauju jums pasaulio užkariavimą, - linksmai pasakė ji, - jeigu tik jo didenybei nešaus į galvą pasidaryti sultonu ir paslėpti jus ilgam. Jūs mylite vyrus?

- Aš myliu... vieną! - atsakė susikrimtusi Marijana.

Fortiunė Gamelen nusijuokė. Tai buvo neįprastai šiltas, nuoširdus ir užkrečiamas juokas; prasivėrusios raudonos lūpos atskleidė spindinčius miniatiūrinius dantukus.

- Na žinoma, šioje srityje jūs nieko neišmanote! Jūs mylite ne vyrus, jūs mylite imperatorių! Visiškai drąsiai galima teigti, kad jūs mylite Panteoną arba naująją Karuzelio Triumfo arką!

- Jūs manote, kad tai vienas ir tas pats? Aš nemanau. Žinote, jis visiškai nėra toks įspūdingas. Jis...

Ji mėgino rasti žodį, kuris išreikštų didžiulę jos laimę, bet, neradusi nieko tinkamo, pasitenkino atodūsiu:

- Jis nuostabus!

- Aš tai puikiai žinau, - šūktelėjo kreolė. - Aš taip pat žinau, kad jo sugebėjimas žavėti - kai jis to nori - veda iš proto, tačiau kai jis tampa bjaurus...

- Argi jis gali būti toks? - nutraukė ją nuoširdžiai nustebusi Marijana.

- O, jei jūs būtumėt girdėjusi, kaip baliaus įkarštyje jis pasakė vienai damai; "Jūsų suknelė tiesiog bjauri! Kodėl jūs visada dėvite vieną ir tą patį rūbą? Aš mačiau jus su ja dvidešimt sykių!"

- O ne! Tai neįmanoma!

- Priešingai, tai faktas! Jeigu norite, kad būčiau iki galo atvira, pasakysiu, kad būtent tai ir teikia jam nepakartojamo žavesio. Kuri moteris - tikra moteris - nenorėtų sužinoti, kaip myli šis valdingas ir grubus žmogus erelio žvilgsniu ir vaiko

šypsena? Kuri moteris nesvajoja nors valandėlei tapti šio Herkulio Omfale?

- Netgi... jūs? - valiūkiškai paklausė Marijana.

- Taip, žinoma, aš prisipažįstu... tai buvo man nutikę. Bet truko neilgai, aš greitai pasveikau.

- Kokiu būdu?

Po rūmų skliautais vėl nubangavo švelnus juokas:

- Visai paprastai! Aš tiesiog per daug myliu vyrus! Patikėkite, aš esu teisi. O apie jo didenybę imperatorių ir karalių galiu pasakyti, kad tai, ką jam daviau, mano manymu, yra verta meilės.

- Kas tai? Draugystė?

- Slapčiausia mano svajonė, - atsiduso jaunoji moteris, - tapti tikra jo drauge! Beje, jis žino, kad aš jį myliu, o ypač tai, kad aš juo žaviuosi. Taip, - pratęsė ji su netikėtu įkarščiu, - jis labiau už bet ką kitą pasaulyje vertas susižavėjimo! Teatleidžia man Dievas, bet Jis nevertas būti net jo kilimėliu!

Pakilo blyški saulė, nušviesdama venecijietiškus arklius ant naujosios Triumfo arkos. Diena žadėjo būti nebloga.

Madam Gamelen gyveno Tur Overnės gatvėje, tarp senųjų - Poršerono ir naujųjų - Kankinių vartų, už Mokesčių atpirkėjų sienos, nuostabiame name su sodu ir kiemu, kur grafienė de Žanlis iki Revoliucijos auklėjo Orleano hercogo vaikus. Kaimynystėje gyveno pagrindinis imperatoriškosios medžioklės varovas ir Operos šokėja, Margarita Vade de Lil, kuriai nuomavo namą kažkoks finansininkas. Namas, statytas praėjusiame amžiuje, priminė grynas Trianono linijas. Žiemos užmigdytam sode viešpatavo tyla, o kiemo vidury, baseine, linksmai žaidė fontano čiurkšlės. Nepaisant kiek neįprasto landšafto - gatvė buvo nuokalnėje - Marijanai čia patiko. Fortiunė namuose pirmyn ir atgal nuolatos zujo tarnai. Bundantis Paryžius sveikino dieną riksmais ir kitokiais triukšmais; tačiau, keista, tarp šių baltų sienų buvo kažkas raminančio ir taikingo, ir tai imponavo Marijanai labiau, negu demonstratyvi Matinjono viešbučio prabanga.

Fortiunė apgyvendino viešnią žavingame, rožiniu kinietišku šilku išmuštame kambarėlyje. Jame stovėjo šviesaus medžio lova,

užtiesta didžiuliu muslino užtiesalu. Šiame kambaryje, buvusiame šalia pačios Fortiunė kambario, gyveno jos dukra Leontina, šiuo metu gyvenusi garsiajame madam Kampan pansione Sen Žermene. Marijana tuoj pat įsitikino, kad kreolės nerūpestingumas yra tariamas, nes ji akimirksniu ėmėsi audringos veiklos. Prieš Marijaną tučtuojau atsirado kambarinė, platus batisto peniuaras su nėriniais, mėlyno aksomo kambariniai bateliai - visa tai priklausė Leontinai Gamelen - ir solidūs pusryčiai, prie kurių ji atsisėdo kartu su suspėjusia persirengti šeimininke. Marijanai buvo įdomu, kad buvusi "puošeiva", kadaise išdrįsdavusi pasirodyti Eliziejaus laukuose viena muslino suknele ant nuogo kūno, savo jaukiame butelyje grįžo prie senų įpročių. Peršviečiamas, juostelėmis puoštas rūbas neslėpė puikaus kūno sudėjimo, priešingai, jis pabrėžė puikias tamsiaodės salų dukters formas.

Abi jaunos moterys su apetitu kramtė sumuštinius, valgė uogienę ir vaisius, užgerdamos karšta stipria arbata su pienu, paruošta ploniausiame Indų kompanijos porcelianiniame inde pagal anglišką receptą. Pabaigus valgyti, Fortiunė su palengvėjimu atsiduso:

- Pasikalbėkime! Kuo jūs norėtumėte dabar užsiimti? Išsimaudyti? Pamiegoti? Skaityti? Aš norėčiau parašyti kelis žodžius ponui de Taleiranui, reikia pranešti jam, kas su jumis atsitiko.

- Prašau jūsų, - paprieštaravo Marijana maldaujamu tonu, - yra reikalas, kuris man atrodo daug skubesnis... Vienas mano draugų, tas, kuris padėjo man pabėgti iš Šajo akmens kirtyklų, buvo sužeistas. Tai amerikietis, jūreivis, nepaprastas žmogus, ir aš nežinau, kas su juo atsitiko. Imperatorius...

- Apimtas pavydo, kaip tikras korsikietis nesutiko atsakyti į jūsų klausimus! Papasakokite man apie šį amerikietį. Aš visuomet žavėjausi tais žmonėmis, galbūt todėl, kad gimiau netoli jų. Jie pilni ekscentriškumo ir avantiūrizmo, o tai labai įspūdinga! Papasakokite man šį romaną, nes jaučiu, kad pateikėte man tik trumpą jo versiją. O man taip patinka panašios istorijos.

- Man taip pat, - šypsodamasi tarė Marijana, - tačiau šis romanas man nekelia didelio susižavėjimo!

Spindinčiomis iš susijaudinimo akimis Fortiunė klausėsi pasakojimo apie tai, kaip sausio 21 d. jaunoji moteris išėjo iš viešbučio, ketindama važiuoti į Biutarą. Marijana kalbėjo apie Briuslarą ir Morvaną, kurių likimai jai buvo nežinomi, apie savo draugą Žolivalį, taip pat kėlusį jai nerimą, apie Grakchą Hanibalą Pjošą ir pagaliau apie Jasoną Boforą, su kuriuo šiandien ji turėjo iškeliauti į Ameriką.

- Aš nesvyruodama išvažiuočiau su juo, - tarė Marijana baigdama, - jeigu nebūčiau davus imperatoriui žodžio, kad liksiu čia.

- Ir jūs tikrai išvažiuotumėt.... nepaisydama to, kas šią naktį įvyko Tiuilri?

Kiek pagalvojusi, Marijana atsiduso.

- Taip... Jeigu jis nebūtų įtikinėjęs manęs, kad esu jam reikalinga, ir jei nebūčiau pažadėjusi likti - tikrai šiandien iškeliaučiau!

- Bet... kodėl?

- Todėl, kad per daug stipriai myliu jį! Dabar, kai aš žinau, kas jis, ir kas turi įvykti artimiausiais mėnesiais, tos... tos vedybos su erchercogaite privers mane kentėti. Kaip ten bebūtų, aš žinau, kad man bus blogai, nes aš netgi negalėsiu pavydėti jo. Štai kodėl po nuostabių meilės valandų būtų geriausia išvažiuoti iš čia. Aš išsivežčiau nuostabiausius negęstančius prisiminimus. Netgi dabar, kalbėdama su jumis, aš gailiuosi, kad likau, nes mane gąsdina ateitis. Todėl aš klausiu savęs: ar ne geriau pasipriešinti jo valiai?.. Aš juk kol kas net nežinau, ką jis su manimi padarys, koks bus mano gyvenimas!

- Jūsų vietoje aš visiškai pasitikėčiau juo ir truputį pakentėčiau. O dėl pabėgimo... tai ne jūsų jėgoms, - paniurusi tarė Fortiunė. - Jis neleis jums išvažiuoti. Jis pasivys, sugaus ir jėga grąžins. Napoleonas niekuomet nieko nepaleidžia iš savo nagų! Jūs priklausote jam! Anksčiau ar vėliau jums teks dėl jo kentėti, netgi jei nebus kuo jo apkaltinti. Mylėti tokį žmogų - visiškai nepatikimas reikalas. Bet jeigu jūs su tuo susitaikysite, reikia susitvarkyti taip, kad prarastumėte kuo mažiau, o išloštumėte kuo daugiau! Štai kodėl neseniai jūsų paklausiau, ar mylite vyrus. Kai galva užimta keliais iš karto, jų galimybės suteikti

jums skausmo labai sumažėja. Aš asmeniškai labiau linkusi padaryti laimingus du, negu priversti kentėti vieną.

- Mylėti iš karto kelis? - sušuko pasipiktinusi Marijana. - Aš to niekada nesugebėsiu!

Fortiunė atsistojo, ištempė savo lankstų aukso spalvos kūną, ir apdovanojo Marijaną pašaipia ir kartu draugiška šypsenėle.

- Jūs per jauna viską suprasti. Mes dar pakalbėsime apie tai. O dabar mikliai brūkštelėkite savo amerikiečiui raštelį ir pakvieskite jį čia apsilankyti. Kur jis gyvena?

- Seruti gatvėje. Imperijos viešbutyje.

- Tai netoli. Aš tuoj išsiųsiu tarną. Ant komodos rasite viską, ko reikia rašymui.

Po kelių minučių, kai Marijana nusprendė rimčiau nei Tiuilri užsiimti savo tualetu, Fortiunė pasiuntinys trinktelėjo varteliais. Nedrįsdama sau to pripažinti, Marijana buvo laiminga nuo minties, jog vėl galės išvysti Boforą ir Žolivalį su Grakchu, kuriuos ji prašė pasiimti drauge, nes šį rytą jie turėjo ateiti pas ją į viešbutį. Visi trys buvo jai vienodai brangūs, pademonstravę, kokia turi būti tikroji draugystė. Išsiuntusi pasiuntinį su laiškeliu, Fortiunė paklausė, ar Jasonas iš tikrųjų ją myli, ir Marijana sąžiningai atsakė:

- Ne, tai mažai tikėtina! Jis mano, jog yra man skolingas, o kadangi tai padorus žmogus - dabar aš tai supratau, - jis nori atlyginti skolą. Kai sužinos, kad nevažiuoju su juo, jis nusivils, bet ne daugiau.

- Jis niekada nereikalavo to, kas... buvo sandėrio su jūsų vyru objektu?

- O, ne! Man rodos, aš jam truputį patinku, štai ir viskas. Žinote, tai nuostabus žmogus! Labiau už viską jis myli jūrą, savo laivą ir įgulą. Gyvenant tokį gyvenimą kaip jis, meilei lieka mažai vietos.

Fortiunė atlyžo. Ji atlaidžiai šypsodamasi gūžtelėjo pečiais, tačiau kai po valandos suskambo varpelis, pranešdamas apie svečio atvykimą, ji tarsi mostelėjus burtininko lazdelei išdygo salone pasipuošusi nuo galvos iki kojų. Buvo aišku, jog amerikietis sužadino jos smalsumą.

Tačiau tai buvo ne Jasonas. Tuo metu, kai dvi jaunos moterys įėjo į saloną, tarpdury pasirodė madingai tarsi iš paveikslėlio apsirengęs Arkadijus de Žolivalis. Kol jis sveikino jas su XVIII amžiaus gracija, demonstruodamas subtilumą ir gerą nuotaiką, džiaugsmas Marijanos veide sumišo su nusivylimu.

- Jūs regite mane, garbiosios ponios, laimingą ir sužavėtą tokios nepaprastos garbės, leidžiančios pareikšti savo pagarbą puolus prie šių įstabių kojyčių.

- Kas jis? - sušnibždėjo Fortiunė, smalsiai apžiūrinėdama atvykėlį.

- Graikijos princas, Arkadijus de Žolivalis, apie kurį aš jums pasakojau, - išsiblaškiusi atsakė Marijana. - O kur Jasonas, mano brangusis drauge? Kodėl jis ne su jumis?

Žolivalis plačiai nusišypsojo.

- Jis čia, mielas vaikeli, jis čia! Tiktai laiško forma. Aš nesugebėjau priversti jo ateiti. Jis pasakė, kad tai beprasmiška. Kaip tik tuo metu, kai aš nusekiau paskui jūsų tarną, ponia, jis įsėdo į karietą ir išvažiavo į Nantą.

- Jis išvažiavo! Nepasimatęs, neatsisveikinęs su manimi?

Šį kartą balsas Marijaną išdavė, priversdamas Fortiunė įdėmiai į ją pažvelgti. Vadinasi, su tuo amerikiečiu ne viskas taip paprasta! Arkadijus lėtai priėjo prie jaunosios moters ir įteikė jai laišką, ištrauktą iš po išsipūtusio žabo.

- Spėju, kad tai jo atsisveikinimas, - tarė jis drąsiai. - Jis nusprendė, kad čia jam nebėra kas veikti. Jį šaukia laivas ir reikalai.

- Na... O kaip jo žaizda?

- Tokiam žmogui kaip jis tai vieni niekai. Šį rytą imperatorius atsiuntė jam savo asmeninį gydytoją, perdavusį jo didenybės padėką ir... atminimo dovaną. Ir apskritai, kas gali būti ligoniui geriau už jūrinį klimatą! Juk visi žino, kad jūroje žaizdos gyja greičiau nei sausumoje. Lygiai taip pat mano imperatoriaus gydytojas, pakartojęs tai kelis sykius... Bet, - kiek padvejojęs pridūrė literatas, - negi jūs vis dar tikitės su juo išvažiuoti?

- Ne, - sumišusi atsakė Marijana. - Žinoma, ne... Dabar tai tapo nebeįmanoma.

Atkaklūs imperatoriaus gydytojo patarimai atkreipė Marijanos dėmesį. Napoleonas nepaliko be dėmesio nė vienos smulkmenos.

- Tuomet jums geriau žinoti. Perskaitykite šį laišką, jis paaiškins viską geriau nei aš.

•Marijana perlaužė juodą antspaudą, papuoštą laivo pakeltomis burėmis atvaizdu, išvyniojo laišką ir perskaitė kelias eilutes, parašytas plačiu, valdingu braižu: "Kodėl nepasakėte, kad priklausote "jam"? Būtumėt išgelbėjusi mane nuo pavojaus patekti į juokingą padėtį. Aš supratau, kad jūs negalite vykti su manimi gyventi į mano gimtąją šalį. Tik norėtųsi žinoti, ar jūsų noras išvykti buvo nuoširdus? Linkiu jums kuo didžiausios laimės, tačiau jeigu pajusite, jog toje laimėje yra nors lašelis kartėlio, prisiminkite mane... ir tai, kad esu jums skolingas... Todėl kad pavojus, kurį jums išpranašavau, dar nepraėjo. Tiesa, nuo šiol jūs būsite apsaugota geriau, negu tai būčiau galėjęs padaryti aš. Būkite laiminga! Jasonas".

Drebančiais pirštų galiukais Marijana ištiesė laišką Fortiunė. Jos džiaugsmą užtemdė ne paslaptingas pavojaus priminimas laiške, o tai, jog jis išvažiavo net nepabandęs su ja pasimatyti, atimdamas iš jos galimybę pasiaiškinti, atsiprašyti ir pasakyti pagaliau, kokį draugiškumą ir dėkingumą jaučia jam. Nusivylimas buvo juo didesnis, nes viskas įvyko labai netikėtai. Bet, tiesą sakant, vienas Dievas žino, ko ji tikėjosi: kad Jasono žaizda privers jį kurį laiką pasilikti Paryžiuje, kad jiems bus laiko pasimatyti, pakalbėti, geriau pažinti vienas kitą? Jai taip norėjosi suteikti jų tarpusavio santykiams aiškumo! Iki šiol viskas buvo taip chaotiška... Marijanai norėjosi, kad tai taptų tikra draugyste. Tačiau Jasonas greičiausiai būtent to ir nenorėjo, galbūt dėl to, kad ji, būdama Napoleono meilužė, slėpė tai. Laiško tonas liudijo įžeistą vyro savimeilę. Visiškai netikėtai jis tapo Marijanai labai svarbus ir brangus, ir jo netektis suteikė jai daug skausmo.

Pakėlusi akis, ji susidūrė su Žolivalio žvilgsniu, ir jai pasirodė, jog jame šmėstelėjo užuojauta. Tačiau šiuo gyvenimo momentu bet kokia užuojauta jai buvo nepakeliama. Ji atmetė galvą, sunėrė pirštus ir, stipriai sugniaužusi rankas, privertė save kalbėti apie viską, išskyrus tai, kas sukėlė jai sunkiai slepiamą skausmą.

- Jūs puikiai atrodote, - pradėjo ji, nutraukdama užsitęsusią tylą. - Kaip jums tai pavyko? Ko gi jūs stovite, prašom sėstis!

Žolivalis atsisėdo ir rūpestingai truktelėjo šviesiai žydras kelnes virš aštrių kelių. Jis mūvėjo gražiais ilganosiais batais.

- Mūsų draugas Boforas paskyrė man truputį pinigų, jo dėka galėjau vėl išsipirkti savo rūbus ir vėl apsigyventi kambary ant Šventosios Ženevjevos kalvos. Beliko vienintelis dalykas - susirasti vietą, kuri leistų man egzistuoti toliau. Be to, lošimas kortomis manęs daugiau netraukia, nes nebeturiu nė mažiausio noro akis į akį susidurti su Fanšon Karališkąja Lelija ir jos Filomena.

- Jūs manote, kad mes dar turime jos bijoti? - paklausė Marijana, išsigandusi atminty iškilusio baisiosios senės vaizdo ir galvodama apie pavojų, kurį paminėjo Boforas savo laiške.

- Atvirai šnekant, šiuo metu - ne. Kol mes nesurizikuosime įplaukti į jos teritorinius vandenis, ji nesirodys mūsų pusėje. Be to, aš neįsivaizduoju, kokie gali būti reikalai "Sulaužytoje varpoje" arba "Geležiniame žmoguje"? Nors Briuslarui ir Sen Juberui pavyko pasprukti, likę sąmokslininkai areštuoti. Mūsų draugas Morvanas sėdi už grotų. Aš manau, kad policija užsiėmė kabaretu Prastuolių gatvėje. Tiesa, Fanšon pernelyg gudri, kad ją pagautų.

Tuo metu Fortiunė, perskaičiusi laišką ir gavusi galimybę apie jį pamąstyti, grąžino jį draugei.

- Apie kokį pavojų jis rašo laiške?

- Negaliu jums pasakyti. Jis tiesiog kelis kartus mane įspėjo, štai ir viskas. Beje, ką jūs manote apie šį laišką?

- Jei šis žmogus jūsų nemyli, tegu mane pakaria! - paprastai atsakė madam Gamelen. - Aš labai gailiuosi, kad jis išvažiavo. Būčiau mielai su juo pasimačiusi.

- Kodėl?

- Kad ir... todėl, kad man patinka jo braižas, - išsisuko kreolė pašaipiai šypsodamasi. - Juk jau sakiau jums, kad myliu vyrus! Kažkas man sako, kad šis - vienas iš jų. Jeigu jis grįš, neužmirškite manęs su juo supažindinti. Bet palaukite, - pasisukusi kreipėsi ji į Žolivalį, - o jums jis neužsiminė apie tą paslaptingą pavojų?

- Taip, - atsakė Arkadijus. - Aš žinau, koks čia reikalas, bet... geriau, jei Marijana šito nežinos! Ir niekada nesužinos! Tai gali sutrukdyti jai būti savimi. Kam gi tos beprasmiškos kančios? Negalvokit daugiau apie tai. Jeigu mūsų amerikietis vieną sykį grįš, aš asmeniškai pasirūpinsiu, kad jis būtų pristatytas jums, mieloji ponia! - pridūrė jis jausmingai.

Ryžtingai atmetusi įsivaizduojamą Fortiunė susižavėjimo Jasonu - arba atvirkščiai - galimybę, Marijana ėmė plačiai pasakoti, ką ji tikisi padaryti tiems, kurie jai padėjo, ir pažadėjo Žolivaliui pasirūpinti juo. Ji pasikalbės su imperatoriumi, kuris, be abejo, sugalvos, kaip panaudoti nesuskaičiuojamus nepataisomo veltėdžio talentus.

- Aš mielai sutikčiau tarnauti jums! - tarė jis atsidusdamas. - Jūs neatsižadėjote dainininkės karjeros?

- Tai ne nuo manęs priklauso! - pasakė ji, rausdama iš baimės, kad tapo nuo kažko priklausoma.

- Jeigu jūs sumanytumėt dainuoti toliau, prisiminkite mane. Aš galiu būti puikus impresarijus.

Netrukus atėjo pusryčių metas, ir Fortiunė pakvietė Žolivalį sudaryti jai ir jos naujajai draugei kompaniją. Jai patiko originalūs charakteriai, ir Žolivalis padarė jai įspūdį. Nepaisant netikėto Jasono išvykimo sukeltos nuoskaudos Marijanai, pusryčiai praėjo gana gyvai. Fortiunė su Arkadijum kūrė planus savo jaunajai draugei, ir jie visi buvo susiję su teatru. Fortiunė, kaip ir visos kreolės, dievino teatrą ir muziką, o sužinojusi, jog Marijana turi nepaprastą balsą, ji apsidžiaugė lyg vaikas.

- Imperatorius privalo suteikti jai galimybę dainuoti! - sušuko ji, penktą kartą pripildydama šampanu Žolivalio taurę. - Jeigu reiks, aš pati jam tai pasakysiu.

Tačiau Marijana beveik nieko nesiklausė, tarsi būtų kalbama ne apie ją. Gyvenimas pernelyg smarkiai pasikeitė. Ji jautėsi išmušta iš vėžių. Jaunoji moteris niekaip negalėjo apsiprasti su mintimi, jog jos gyvenimą užvaldė galinga jėga, nuo kurios dabar priklausys kiekvienas jos žingsnis. Žinoma, kiekvienas gali išsakyti savo nuomonę apie jos ateitį, bet, galų gale, ji irgi turi šiokią tokią teisę! Ir kol draugai kalbėjosi, Marijanos širdy subrendo tvirta nuostata: "Aš dainuosiu, - kartojo ji sau, - aš dainuosiu, ir jis privalės man šitai leisti! Tiktai dainavimas padės man gyventi jo šešėlyje be didesnių kančių. Jis apgaubtas šlovės... o aš, aš, argi aš to neverta?"

Po vidurdienio jai buvo suteikta galimybė pasimatyti su pačiu Taleiranu. Tamsiu kostiumu, elegantiškas kaip visada, pasiėmęs su savimi lazdelę auksiniu bumbulu, kunigaikštis prigludo lūpomis

prie madam Gamelen rankos; po to jis pabučiavo Marijaną į kaktą su tokiu tėvišku švelnumu, kad ji net nustebo.

- Aš džiaugiuosi vėl jus matydamas, mano vaikeli, - nerūpestingai pasakė jis, tarsi jie būtų išsiskyrę vakar vakare. - Kunigaikštienė siunčia jums pačius nuoširdžiausius linkėjimus, o madam de Perigor, kuri labai dėl jūsų jaudinosi, pasakė, jog yra labai laiminga, kad jūs atsiradote gyva ir sveika.

- Monsinjore, - atsakė sumišusi Marijana. - Jūsų šviesybė pernelyg geras. Aš bijau, kad jūsų šviesybė neliktų nepatenkintas.

- Kuo gi? Tuo, kad mūsų mieloji paukštytė išskleidė sparnus ir išskrido, trokšdama dainuoti vaiskiose dangaus aukštybėse? Bet, brangioji, aš jums visada šito linkėjau. Kaip jūs manote, kodėl aš nuvežiau jus pas... poną Deni? Neįvyko nieko, kuo aš negalėčiau pasidžiaugti, žinoma, išskyrus intermediją Šajo. Mes tetrokštame vienintelio dalyko - jūsų prieraišumo. Beje, kol nepamiršau, mano brangioji drauge, - kreipėsi jis į šeimininkę, - pasiųskite žmones atnešti iš mano karietos bagažą. Kunigaikštienė įsakė, kas visi mūsų vaikelio daiktai būtų nedelsiant atvežti čionai.

- Kunigaikštienė be galo gera, monsinjore! - nuraudusi iš džiaugsmo sušuko Marijana. - Jūsų šviesybe, perduokite jai mano dėkingumą... o taip pat tai, kad aš kaip ir anksčiau pasiruošusi jai tarnauti...

- Būtinai jai perduosiu!.. Žinote, brangioji, šį rytą aš gavau laišką nuo Kazimiero. Jis pilnas komplimentų, skirtų jums, - pridūrė jis, pasisukdamaas į šeimininkę.

- Jis negalėjo perduoti jų tiesiai man? - nepatenkinta pratarė Fortiunė. - Ar jis taip užsiėmęs olandėmis, kad neturi laiko nė laiškui parašyti?

- Jis daug labiau susirūpinęs savo turto didinimu negu moterimis. Patikėkite manim!

Kazimieras de Montronas, artimiausias Taleirano draugas, buvo Fortiunė meilužis. Žavingas, aštraus proto, kartkartėmis piktas, - štai koks buvo Kazimieras. Jis buvo užvaldytas nenumaldomo pinigų troškimo ir pasinėręs į finansinių kombinacijų liūną, lošė velnišką žaidimą, į kurį vykdomoji valdžia žiūrėjo gana neigiamai. Fortiunė dievino jį tokį, koks jis buvo; šiam nedoram piliečiui Taleiranas davė “Jėzusėlio iš skaistyklos” pravardę. Tačiau kaip

ištikima imperatoriaus pavaldinė, ji nepasakė nė žodžio, kai šis jos nenuoramą meilužį, kėlusį grėsmę Prancūzijos Rūmų dorai, išvijo į Anverą.

- Tiesą sakant, - kiek vėliau, išvykus Taleiranui, paaiškino ji Marijanai, - vargšeliui Kazimierui tiesiog nepasisekė. Praėjusių metų gale Seruti gatvėje įvyko dvikova. Šaudoma buvo auštant karalienės Hortenzijos sode. Šarlis de Flao ir Ogiustas de Kolberas sukryžiavo špagas dėl gražių akių, o Kazimieras įsivėlė į šią istoriją kaip kaimynas. Napoleonas negalėjo suversti kaltės nei Hortenzijai, nei Flao. Jis pasitenkino tuo, kad Kolberą išsiuntė šaudyti ispanų, o Montroną ištrėmė į Anverą be teisės kur nors išvažiuoti.

- Ar teisinga ši griežta bausmė?

- Aš gi jums sakiau, kad imperatorius labai griežtas. Tačiau turiu pridurti, kad šiuo atveju turėjo reikšmės ir kiti dalykai. Praėjusią vasarą tas šėtonas Kazimieras susitiko su hercogiene d'Abrantė, gedėjusia išvykusio Meternicho, ir - taip kalba žmonės - truputį ją paguodė. Iš esmės Napoleonas pasielgė teisingai! Tam tikra prasme jis pasitarnavo Montronui, kuris būtų neabejotinai įsivėlęs į Abrantė skandalą.

- Kokį skandalą?

- Jūs ką, iš dangaus nukritote?

- Priešingai, aš išlindau iš Šajo akmens kirtyklų, jūs tai puikiai žinote.

- Visiškai teisingai! Na, gerai! Žinokite, kad praeitą mėnesį Mareskalčis Žiuno, nuolat apgaudinėjęs savo žmoną, išeinant iš baliaus pas grafą iškėlė jai tokią pavydo sceną, kurios metu jos vos neužmušė... žirklėmis. Jeigu nebūtų įsikišusi madam de Meternich, jis būtų ją tikrai užmušęs. Imperatorius, tai sužinojęs, tiesiog pašėlo. Jis vėl išsiuntė Žiuli į Ispaniją kartu su žmona, norėdamas priversti juos susitaikyti. Man atrodo, būtų buvę gerai nubausti ir tą raganą Karoliną.

- Karoliną?

- Jo seserį, madam Miurat, hercogienę Berg, jau pusantrų metų esančią Neapolio karaliene. Žavinga putni blondinė, rausva ir viliojanti kaip saldainiukas... kekšė, kokios dar pasaulis nematė! Tai ji išdavė vargšelį Žiuno, kuris, beje, buvo jos meilužis!

Apie šias aukščiausių rūmų sluoksnių moralės smulkmenas Marijana klausėsi išpūtusi akis, suteikdama Fortiunė nemažai džiaugsmo.

- Jūs neturėjote apie tai nė menkiausio supratimo, tiesa? Tačiau kol aš čia, norėčiau duoti jums gerą patarimą: mylėkite imperatorių kiek tinkama, bet saugokitės jo kilniosios šeimynėlės. Išskyrus jo motiną, nepasiekiamąją madam Leticiją, išsaugojusią griežtus senuosius korsikietiškuosius principus, ir Liusjeną, pasirinkusį tremtį vardan meilės, visi kiti yra tarsi gyvačių kamuolys: išdidūs, godūs, garbėtroškos, panašūs į povus - mano manymu, jie neverti pagarbaus elgesio. Venkite jų kaip maro, nes jie neapkęs jūsų lygiai tiek, kiek mylės imperatorius!

Marijana įsidėjo į galvą šį patarimą. Tačiau ji nė nesiruošė bendrauti su imperatoriškąja šeimyna, kariauti - juo labiau. Ji norėjo mylėti Napoleoną slapčia, neatkreipiant niekieno dėmesio, nes tik toli nuo pasaulio ir minios triukšmo jų meilė galėjo išsiskleisti lyg stebuklingas žiedelis.

Dienai einant į pabaigą Marijana darėsi vis labiau išsiblaškiusi, tik puse ausies tesiklausė Fortiunė istorijų. Jos akys vis dažniau krypdavo į bronzinį laikrodį su miegančios Psichės atvaizdu. Dar niekad ji taip nesidžiaugė artėjančia naktim, nes būtent ši naktis turi pas ją atvesti “jį”. Pagalvojus apie laukiančias meilės valandas, kraujas greičiau tekėjo gyslomis. Ji tiek daug turi “jam” pasakyti! Tuo tarpu laikas slinko vis lėčiau ir lėčiau...

Fortiunė, dėl blogos savijautos davusi nurodymą nieko nepriiminėti, kokį trisdešimtą kartą nusižiovavo. Notrdamo de Loretos bažnyčios laikrodis išmušė dešimtą vakaro. Nuaidėjus paskutiniam dūžiui pasigirdo karietos bildesys.Ji sumažino greitį, įvažiavo pro paliktus atidarytus vartus ir sustojo kieme, kuris pagal nurodymą skendėjo tamsoje. Stipriai plakančia širdimi Marijana pribėgo prie lango, tuo tarpu Fortiunė pakilo, ketindama išeiti į savo kambarį. Tačiau ji nesuspėjo. Po minutės Napoleonas buvo čia.

- Nepabėkite toli, gerbiamoji! - sviedė jis šeimininkei, darančiai reveransą. - Aš trumpam...

Numetęs trikampę kepurę ant sofos jis apkabino Marijaną ir pabučiavo, nekreipdamas dėmesio į protestą:

- Kodėl trumpam?

- Imperatorius dažnai daro ne tai, ką nori, mio dolce amor! Turiu grįžti į Tiuilri, manęs laukia svarbios depešos ir vienas rimtas vizitas. Labai maža laiko, tačiau privalau tau pasakyti tai, kas neatidėliotina. Visų pirma...

Iš kišenės jis ištraukė popieriaus ritinėlį su dideliu raudonu antspaudu ir padavė jį Marijanai.

- Aš pažadėjau tau namą, - pasakė jis šypsodamasis. - Štai jis. Tikiuosi, tau patiks. Pažiūrėk!

Marijana išvyniojo ritinį. Perskaičiusi pirmąsias nuosavybės akto eilutes ji stipriai išbalo. Pilnomis ašarų akimis ji puolė į savo mylimojo glėbį.

- Dėkoju!... O! Dėkoju! - murmėjo ji, spausdama prie krūtinės brangų dokumentą, grąžinusį jai d'Aselnų šeimos namus Lilio gatvėje. Juose buvo suimti jos tėvai, juose abatas de Šazėjus rado ją visų apleistą.

Napoleonas švelniai paglostė tankių juodų plaukų karūną.

- Neverk. Aš trokštu, kad tu būtum laiminga. Aš jau daviau įsakymą. Rytoj Persjė ir Fontenas nuvyks į Lilio gatvę ir pradės remontą name, kuris buvo apleistas 1773 metais. Fortiunė padės viską įrengti pagal tavo skonį. Palauk, nebeverk, aš dar kai ką tau noriu pasakyti! - pridūrė jis švelniai.

Marijana šiaip taip susitvardė ir nusišluostė akis.

- Aš nebeverkiu.

- Melagiukė! Bet tegu tau būna blogiau! Štai kas: rytoj čia ateis Gosekas. Jam duotas įsakymas paruošti tave perklausai, kuri įvyks pas Operos direktorių. Po mėnesio visas Paryžius užkims, sveikindamas naują primadoną: Mariją Stelą. Tu turi dievišką balsą, kuris atneš tau šlovę!

- Mariją Stelą? - paklausė jaunoji moteris, iš nuostabos pamiršusi ašaras.

- Tai vardas, kurį tau išrinkau. Juk tu negali pasirodyti scenoje su savo tikruoju vardu; beje, tavo pasirinktas Malerus tiesiog siaubingas. Be to, italė iš karto užkariaus publikos simpatijas. Tu net neįsivaizduoji, koks snobiškas yra Paryžius! Savo tautietės jie klausysis puse ausies, tačiau italė iš karto pelnys visuotinį pripažinimą. Taigi, tu jau beveik garsi dainininkė. Kokia gimtinė tau labiau patinka - Venecija, Roma, Florencija?

Visa tai buvo panašu į sandėrį rūbų parduotuvėje.

- Venecija! - šūktelėjo sužavėta Marijana. - Aš taip norėčiau pamatyti Veneciją!

- Pamatysi! Tu dainuosi Venecijoje, nes visa imperija varžysis dėl teisės pasikviesti tave pas save. Venecijos pasą tau išduos netrukus.

Marijanos akims atsivėrė neaprėpiami toliai, bet, deja, jie pranašavo išsiskyrimą! Neišvengiamą išsiskyrimą! Kai jis nebegalės ilgiau išlaikyti jos prie savęs, kelionės bus tikras išsigelbėjimas. Su muzika viskas bus daug paprasčiau...

- Marija Stela, - sušnabždėjo ji, tarsi stengdamasi įsikalti šį naują vardą į galvą.

- Šitaip tave pakrikštijau ne aš, o Fušė. Tu buvai ir liksi žvaigždė, nors dabar šis žodis įgaus visiškai kitą prasmę. Ir dar garsi dainininkė privalo turėti mentorių, savotišką impresarijų, sudarinėjantį programas, kontraktus ir visada pasiruošusį apginti nuo įkyrių gerbėjų. Manau, kad radau tau reikalingą žmogų. Ką tu manai apie geraširdį žmogelį didelėm ausim, kuris bijodamas sušalti trypčiojo Malmezono kelyje drauge su kurčiu vežiku? Sprendžiant iš šią dieną gauto pranešimo, jis mane patenkino. Tai gana savotiškas subjektas, bet su darbu, manau, susitvarkys. Jeigu aš teisingai supratau, tu jam skolinga.

- Tačiau, - tarė apstulbusi Marijana, - kokiu būdu jūs visa tai sužinojote? Juk praėjo tiek mažai laiko!

- Aš turiu nuostabią policiją. Argi tu šito nežinai? Fušė buvo priverstas dėl kai ko atsiprašyti, - pridūrė jis su tokia šelmiška šypsenėle, kad Marijana negalėjo susilaikyti nesusijuokus.

Staigiu judesiu jis sugriebė ją už ausies ir prisitraukė prie savęs. Sutrikusi nuo tokio netikėto poelgio Marijana prarado pusiausvyrą ir nugriuvo į šalia stovėjusį šezlongą.

- Tu patenkinta?

- Kaipgi aš galiu būti nepatenkinta? Man tiesiog trūksta žodžių! Viskas taip staiga, taip netikėtai. Baisu ir pagalvoti!

- Aš juk įspėjau tave, jog turiu naujienų. Dabar pabučiuok mane ir eik miegoti! Tau tai būtina. Po stiprių sukrėtimų nieko nėra geriau už gilų miegą. O aš išvažiuoju.

Jausdamas, jog vėluoja, jis paskubomis pabučiavo ją, griebė kepurę ir dideliais žingsniais pasuko prie durų. Tačiau žengdamas

per slenkstį sustojo ir nepatenkintu veidu pliaukštelėjo sau ranka per kaktą.

- Koks aš besmegenis! Visiškai pamiršau!

Sugrįžęs pas sustingusią vietoje Marijaną, ištiesė jai masyvią dėžutę iš žalio safyro su imperatoriškuoju herbu, ištraukęs ją tarsi burtininkas iš vienos savo begalinių kišenių.

- Paimk, - pasakė jis, - užsidėsi jį savo debiuto metu! Aš noriu būti tikras, kad tuo metu tu prisiminsi mane.

Marijana tarsi sapnuodama atidarė dėžutę. Ant juodo aksominio dugno gulėjo pasakiškas deimantų ir safyrų vėrinys, tūkstančiais ugnių sužėrėjęs žvakių šviesoje. Netgi pas Taleiraną ji nebuvo mačiusi didesnės prabangos! Tačiau kai ji pakėlė į Napoleoną apstulbusias akis, jis jau buvo tarpdury.

- Tik nesakyk, kad jis tau netiks prie veido. Jis lygiai toks pat žalias, kaip ir tavo akys! Sudie, mano širdele!

Kai po kiek laiko madam Gamelen, sunerimusi dėl įsivyravusios tylos, įėjo į kambarį, ji rado Marijaną sėdinčią priešais židinį ant kilimo su krūva brangakmenių ant kelių ir popieriaus lakštais rankose. Ji tyliai verkė.

Ž. Benconi. MARIJANA. 1.

Romanas

Redaktorė V. Survilaitė

Leido UAB „Gamta". 1994 05 04. SL 522. Užsakymas 2886. A. Jakšto 9, 2600 Vilnius
Spausdino „Vilties" spaustuvė, Viršuliškių skg. 80, 2056 Vilnius

Žiuljeta Benconi

MARIJANA

Šiuo tomu pradedama prancūzų rašytojos Ž. BENCONI nuotykių romanų serija. Realių istorinių įvykių fone pralekia neįtikėtinų nuotykių, aistrų ir pergyvenimų kupinas žavingosios Marijanos d'Aselnos gyvenimas. . .